

**Мақтаарал ауданы адами әлеуетті дамыту бөлімінің
«Ерке-Сұлу»бөбекжай балабақшасы ЖШС**

Бекітемін:

б/б меңгерушісі:

Каржаулова Г.С.

**Ортаңғы «Балауса»,
«Ромашка» тобының 2022-
2023жылына
Вариативті компонент**

Тәрбиеші: Ерматова А.С

№	Тақырып	Мақсаты
1	Отбасы ойыны	Мақсаты Балаларға отбасы ұғымын түсіндіру, отбасы мүшелерінің отбасы құрамындағы атқаратын әрекеттерін пысықтау, отбасыда құралдарды қолдану қажеттіліктерімен таныстыру; ойын ережелерін түсіндіру. Балалардың ойын желісіне түсу іскерлігін қалыптастыру, қатынастарда қарапайым сұрақ қою, жауап беру үлгілерін игерту, шағын және топтық арақатынастарға түсе білу, ойын шартын ұстану дағдыларын қалыптастыру, ой-қиялын жетілдіру. Балалардың отбасына деген сүйіспеншіліктерін қалыптастыру, үлкенге құрмет қағидаларының негіздерін қалау, әдептілікке тәрбиелеу.
2	"Наубайхана" ойыны	Мақсаты Балаларға наубайхана жөнінде түсінік беру, наубайшы мамандығымен таныстыру, нан өнімдері туралы ұғымдарды пысықтау, ойын ережелерін түсіндіру. Балалардың "Наубайхана" ойыны желісіне түсу іскерлігін қалыптастыру, қатынастарда қарапайым сұрақ қою, жауап беру үлгілерін игерту, шағын және топтық арақатынастарға түсе білу, ойын шартын ұстану дағдыларын қалыптастыру, ой-өрісі қабілетін жетілдіру. Балаларды ересектің еңбегін құрметтеуге баулу, ұқыптылыққа, әдептілікке тәрбиелеу.
3	Жемістер мен көгөністер дүкені" ойыны	Мақсаты Балаларды дүкендегі сатушының қызметімен таныстыру, жемістер мен көгөністердің атауларын бекіту, ойын және сыпайылық ережелерін түсіндіру. Балалардың "сатушы" мен "сатып алушы" ролінде ойын желісіне түсу іскерлігін қалыптастыру, ересек арқылы қарапайым қатынастарға түсу үлгілерін

		игерту, шағын және топтық арақатынастарға түсе білу, ойын шартын ұстану дағдыларын қалыптастыру, кеңістікті бағдарлау қабілетін дамыту. Балаларды сыпайылыққа, ұйымшылдыққа, еңбекті құрметтеу негіздеріне тәрбиелеу.
4	"Құстар фермасы" ойыны	Мақсаты Балаларға құс фермасы жөнінде мағлұматтар беру, құс күтушісінің еңбегімен таныстыру, үй құстарының атауларын пысықтау, ойын ережелерін түсіндіру. Балалардың құс фермасына қатысты ойын желісіне түсу іскерлігін қалыптастыру, қатынастарда қарапайым өтінімдерді орындау, жауап беру үлгілерін игерту, тілдік және эмоционалдық қарым-қатынастарға түсе білу, ойын шартын ұстану дағдыларын қалыптастыру, ойлау қабілеттерін жетілдіру. Балалардың үй құстарын аялау сезімдерін қалыптастыру, адам еңбегін құрметтеуге, ұйымшылдыққа, еңбексүйгіштікке тәрбиелеу.
5	"Автобус" ойыны	Мақсаты Балаларды автобустың жүргізуші мен кондукторының қызметімен таныстыру, оларға ойынның және қоғамдық көлік ережелерін түсіндіру. Балаларға "Автобус" ойынындағы негізгі рольдер арқылы ойын желісіне түсу іскерлігін қалыптастыру, педагогтің көмегімен қарапайым қатынастарды атқару үлгілерін игерту, ойын шартын, желісін ұстану дағдыларын қалыптастыру, кеңістікті бағдарлау, ой-қиял қабілетін дамыту. Балаларды әдептілікке, қоғамдық тәртіпті ұстануға, еңбекті құрметтеу негіздеріне тәрбиелеу.
6	"Кітапхана" ойыны	Мақсаты Балаларды кітапханашының мамандығымен таныстыру, кітапхана жөнінде мағлұмат беру, ойын және кітапхана ережелерін

		түсіндіру. Балалардың кітапхана ойынында ересек арқылы қарапайым қатынастарға түсу, сыпайылық ережелерін ұстану іскерлігін қалыптастыру, зейінді, есте сақтау, ой-қиял қабілеттерін дамыту. Балаларды әдептілікке, қоғамдық тәртіпті ұстануға, кітап арқылы ертегілер мен тақпақтар әлеміне деген сүйіспеншілікті тәрбиелеу
7	"Үй құрылысы" ойыны	Мақсаты Балаларды құрылысшы мамандығымен, құрылыс материалдары мен құрылысшыға қажет құралдармен таныстыру, үй құрылысының барысы жөнінде мағлұмат беру. Балалардың құрылыс ойыны барысында ересек арқылы қарапайым қатынастарға түсу іскерлігін қалыптастыру, тілді, зейінді, есте сақтау, ой-қиял қабілеттерін дамыту. Балаларды ересектің еңбегін құрметтеуге, достыққа, еңбекшілдікке тәрбиелеу.
8	"Ойыншықтар дүкені" ойыны	Мақсаты Балаларға дүкендегі ойыншықтардың атауларын пысықтау, сатушының қызметі жөнінде түсініктерін тиянақтау, дүкендегі сыпайылық ережелерін түсіндіру. Балалардың "сатушы" мен "сатып алушы" рөлінде ойын желісіне түсу іскерлігін қалыптастыру, ересек арқылы қарапайым қатынастарға түсу үлгілерін игерту, шағын және топтық қарым-қатынастарға түсе білу, ойын шартын, желісін ұстану дағдыларын қалыптастыру, кеңістікті бағдарлау қабілетін дамыту. Балаларды сыпайылыққа, ұйымшылдыққа, еңбекті құрметтеу негіздеріне тәрбиелеу.
9	"Аурухана" ойыны	Мақсаты Балаларға дәрігер мамандығы жөнінде мәлімет беру, дәрігер мамандығына қатысты құралдармен, оларды қолдану қажеттілігімен таныстыру; ойын

		ережелерін түсіндіру. Дәрігер ойыны желісіне түсу іскерлігін қалыптастыру, қатынастарда қарапайым сұрақ қою, жауап беру үлгілерін игерту, шағын және топтық қарым-қатынасқа түсе білу, ойын шартын, желісін ұстану дағдыларын қалыптастыру, ой-өрісі қабілетін жетілдіру. Балаларды ересектің еңбегін құрметтеуге, әдептілікке тәрбиелеу, денсаулық сақтау қағидаларына баулу
10	"Жануарлар фермасы" ойыны	ақсаты Балаларға жануарлар фермасы жөнінде мағлұматтар беру, жануарларды күтушінің еңбегімен таныстыру, үй жануарларының атауларын пысықтау, ойын ережелерін түсіндіру. Балалардың тақырып бойынша ойын желісіндегі тілдік және эмоционалдық арақатынастарға түсу іскерлігін жетілдіру, ойын шартын, желісін ұстану дағдыларын қалыптастыру, қабылдау, ақыл-ой қабілеттерін дамыту. Балалардың адам еңбегін бағалау, үй жануарларына қамқорлықпен қарау сезімдерін қалыптастыру, ұйымшылдыққа, еңбексүйгіштікке тәрбиелеу.
11	"Шаштараз" ойыны	Мақсаты Балаларға шаштараз мамандығы жөнінде мәлімет беру, шаштараздың құралдарымен, қолдану қажеттіліктерімен таныстыру; әдептілік ережелерін түсіндіру. Балалардың шаштараз мамандығы аясында ойын желісіне түсу іскерлігін қалыптастыру, қатынастарда қарапайым сұрақ қою, жауап беру үлгілерін игерту, шағын және топтық арақатынастарға түсе білу, ойын шартын, желісін ұстану дағдыларын қалыптастыру, ой-өрісін жетілдіру. Балаларды ересектің еңбегін құрметтеуге

		баулу, ұқыптылыққа, әдептілікке тәрбиелеу.
12	"Техника дүкені" ойыны	Мақсаты Балаларға тұрмыстық техниканың адам тұрмысына қажеті жөнінде мағлұматтар беру, тұрмыстық техника үлгілерін пысықтау. Балалардың "Техника дүкені" ойыны желісіне түсу іскерлігін қалыптастыру, қатынастарда қарапайым сұрақ қою, жауап беру үлгілерін игерту, ережелерді ұстану дағдыларын қалыптастыру, ой-өрісін, зейінді, жағымды эмоцияларды дамыту. Балаларды техника үлгілерін ұқыпты ұстауға баулу, зеректікке, әдептілікке тәрбиелеу
13	"Киімдер дүкені" ойыны	Мақсаты Балаларға киім дүкеніндегі киім үлгілерінің атауларын пысықтау, сатушының қызметі жөнінде түсініктерін тиянақтау, дүкендегі сыпайылық ережелерін, маусымға сай киіну тәртібін түсіндіру. Балалардың "сатушы" мен "сатып алушы" рөлінде ойын желісіне түсу іскерлігін қалыптастыру, ересек арқылы шағын және топтық қарапайым қатынастарға түсу үлгілерін игерту, ойын шартын, желісін ұстану дағдыларын қалыптастыру, кеңістікті бағдарлау қабілетін дамыту. Балаларды сыпайылыққа, ұқыптылыққа, еңбекті құрметтеу негіздеріне тәрбиелеу.
14	"Жиһаз дүкені" ойыны	Мақсаты Балаларға жиһаз дүкеніндегі жиһаз түрлерінің атауларын, қажеттерін пысықтау, сатушының қызметі жөнінде түсініктерін тиянақтау, дүкендегі сыпайылық ережелерін түсіндіру. Балалардың "сатушы" мен "сатып алушы" рөлінде ойын желісіне түсу іскерлігін қалыптастыру, ойын шартын,

		желісін ұстану дағдыларын қалыптастыру, өз қалауын сөзбен жеткізу қабілетін қалыптастыру, кеңістікті бағдарлау қабілетін дамыту. Балаларды ұқыптылыққа, сыпайылыққа, тәртіптілікке тәрбиелеу.
15	"Жанармай құю стансасы" ойыны	Мақсаты Балаларға жанармай құятын орынның қызметі туралы мағлұмат беру, автомай, жанармай құйғыш қызметімен жалпы түрде таныстыру, жол жүру ережелерін пысықтау. Балалардың "Жанармай құю" ойынында ересек арқылы қарапайым қатынастарды атқару үлгілерін игерту, ойын шартын ұстану дағдыларын қалыптастыру, кеңістікті бағдарлау, ой-қиял қабілетін дамыту. Балаларды әдептілікке, еңбекті құрметтеу негіздеріне тәрбиелеу.
16	"Ас әзірлеу" ойыны	Мақсаты Балаларға ас әзірлеу туралы түсінік беру, аспаз мамандығына қатысты әрекеттер тізбегін пысықтау, азық-түліктің пайдасы туралы мәлімет беру. Балалардың "Ас әзірлеу" ойынында аспаз еңбегіне қатысты әрекеттерді игеруін қамтамасыз ету, қарым-қатынастар барысында өз орнын тауып, ойын желісін ұстану іскерлігін жетілдіру, қолдың ұсақ моторикасын, ақыл-ой қабілетін дамыту. Балаларды төзімділікке, ұқыптылыққа тәрбиелеу, еңбекке баулу.
17	"Бақшаны егеміз" ойыны	Мақсаты Балаларға көктемгі дала жұмыстары туралы түсіндіру, егінші мамандығы туралы жалпы мағлұмат беру, бақшаны егу жұмыстарына қажет құралдарымен таныстыру. Балалардың "Бақшаны егеміз" ойыны барысында ересек арқылы қарапайым қатынастарға түсу іскерлігін қалыптастыру, тілді, зейінді, есте сақтау, ой-қиял қабілеттерін дамыту. Балаларды ересектің еңбегін құрметтеуге, достыққа, еңбекшілдікке тәрбиелеу.
18	"Жол қозғалысы" ойыны	Мақсаты Балалардың жол жүру

		ережелері туралы білімдерін кеңейту; жол жүру ережесінің жаяу жүргіншіге қатысты тараптарымен таныстыру; жүргізуші мен жаяу жүргіншіге қатысты қауіпсіздік ережелерін сақтау дағдыларын меңгерту; жол қозғалысының қарапайым белгілерімен таныстыру. Балалардың сөздік қорын ойын барысында молайту; жүргізуші мен жаяу жүргінші, жол полициясы рөлдерін сомдауда шығармашылық іскерліктерін қалыптастыру; жол қозғалысының қарапайым белгілерін есте сақтау қабілетін, зейінін дамыту. Балаларды қоғамдық тәртіпке бағынуға және тәртіп ережелерін бұлжытпай орындауға тәрбиелеу.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ – ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

Отбасы ойыны

Мақсаты Балаларға отбасы ұғымын түсіндіру, отбасы мүшелерінің отбасы құрамындағы атқаратын әрекеттерін пысықтау, отбасыда құралдарды қолдану қажеттіліктерімен таныстыру; ойын ережелерін түсіндіру. Балалардың ойын желісіне түсу іскерлігін қалыптастыру, қатынастарда қарапайым сұрақ қою, жауап беру үлгілерін игерту, шағын және топтық арақатынастарға түсе білу, ойын шартын ұстану дағдыларын қалыптастыру, ой-қиялын жетілдіру. Балалардың отбасына деген сүйіспеншіліктерін қалыптастыру, үлкенге құрмет қағидаларының негіздерін қалау, әдептілікке тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс "Отбасы" сөзінің мағынасын түсіндіру, белсенді сөздік қорға "үйретіңізші", "көрсетіңізші", "ойнайықшы", "кім ата-ананы тыңдап, оларға бағыну керек" сияқты сөздер мен фразаларды енгізіп, байланыстыра сөйлеу қабілетін жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер Суретті көрсету, көркем сөз, кіріспе әңгімелесу, пантомима ойын-жаттығу, сөздік жаттығу, сергіту сәті, өздік ойын әрекеттері, қатынасқа түсу үлгілерін көрсету, мақтау, оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР Отбасы суреті.

Заттық суреттер: балға мен шеге, теледидар, нан дүкені, жіптер мен біздер, кастрөл мен ожау, торт, балмұздақ, шаңсорғыш, сыпырғыш, су құйғыш пен үй өсімдігі, шәйнек пен кесе, су құбырының астына қойылған ыдыстағы алмалар, сөредегі ойыншықтар, шамды бұрап жатқан қолғаптағы қолдар. Отбасы мүшелерінің жеке суреттері.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Отбасы мүшелерінің шынайы өмірде қолданатын заттары: тақия, бас орамалы, көзілдірік, кепкі, алжапқыш, желетке; қорапшаларда ойыншық күйінде пластиктен жасалған жеке заттар немесе нақпіншіндер: балға мен шеге, қысқыш, жеміс-көгөністер, торқапшық, жіптер мен біздер, кастрөл мен ожау, торт, балмұздақ, шаңсорғыш, сыпырғыш, су құйғыш, шәйнек пен кесе, қорапшадағы ойыншықтар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Суретті көрсету.

Отбасының суреті көрсетіледі.

– Балалар, бұл кімдер? Иә, бір сөзбен айтқанда, бұл – отбасы. Қайталаймыз.

Көркем сөз. "Отбасы деген ..."

Отбасы деген жылы ошақ,
Жылы құшақтарымен баурайды.
Үнемі жаныңда, сені қоршап,
Жүрекке махаббат сыйлайды.

Отбасы деген атаң, әжең,
Ата-анаң. Оларға сен өте ұқсайсың.

Отбасыда ағаң сенің және әпкең,
Іні-бауырың да бар, онымен ойнайсың.

Кіріспе әңгімелесу.

– Балалар, сендердің отбасыларыңда кімдер бар?

Балалар өз отбасыларының адамдарын айтады.

Педагог балалардың айтулары бойынша отбасы мүшелерінің суреттерін панноға, бірқатарға тізіп жатады.

– Бір сөзбен мына адамдар бірге қалай айтылады? Иә. Мынау – отбасы. Жарайсың, Еркебұлан.

– Балалар, отбасында кім ең құрметті адам? Иә. Ата – ең құрметті адам.

– Егер ата болмаса, кім ең құрметті адам болады? Әке – ең құрметті адам. Жарайсыңдар.

– Кім ата-ананы тыңдап, оларға бағыну керек? Балалар ата-ананы тыңдап, оларға бағыну керек. Жарайсыңдар.

– Кішкентайлар үлкенді неге тыңдайды? Үлкендердің ақылы көп. Үлкендердің қолынан көп іс келеді. Кішкентайлар олардан үйренеді. Жарайсыңдар.

Балалар ойларын айтады. Педагог қысқа түйіндеме жасап отырады.

– Үлкендерден нені үйренуге болады екен? Көрейік. Бүгін біз "Отбасы" ойынын ойнамыз. Әңгімелесу мазмұны қысқа және қарапайым формада құрастырылуы мүмкін, бұл жағдай педагогтің шеберлігіне, балалардың дайындығына байналысты.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

"Не үшін?" пантомима жаттығуы.

Балалар ортағашақырылады.

Отбасы мүшелерінің әрекеттеріне қатысты суреттер топтамасы қолданылады: балға мен шеге, теледидар, нан дүкені, жіптер мен біздер, кастрөл мен ожау, торт, балмұздақ, шаңсорғыш, сыпырғыш, су құйғыш пен үй өсімдік, шәйнек пен кесе, су құбыры астына қойылған ыдыстағы алмалар, сөредегі ойыншықтар, шамды бұрап жатқан қолғаптағы қолдар.

Кез келген сурет көрсетілгенде балалар оған қарап, белгілі қимылдар жасайды. Мысалы, кітап көрсетілсе қолдарды жайып, оқып отыру қимылы көрсетіледі.

Суреттердегі заттардың керектігі айтылған сайын, әрқайсысы тағы бір панноға бөлек тізіліп жатады.

– Балалар, мен көрсеткен суретке қарап, онымен не істейтінімізді көрсетіп көрейік.

Көрсеткеннен кейін, қимылдарды сөзбен айтамыз.

Жалпы, суреттер саны балалардың дайындығына сәйкес қолданылады.

"Кім не істейді?" ойыны.

Мақсаты. Отбасы мүшелерінің өзара сөздік қатынасқа түсу негізгі принциптерін игерту, қарапайым фразаларды айтқызу.

Шарты. Балалар ата, әже, әке, ана, бала сияқты отбасы мүшелерінің атрибуттарын қолданып, белгілі әрекеттерді жасауы шарт.

Барысы.

– Балалар, ал енді отбасы мүшелерінің қолынан не келеді, түсініп алайық.

Балалардың алдына екі паннода екі бөлек суреттердің топтамалары ілінеді. Сол жақ паннода отбасы мүшелері, оң жақта отбасы мүшесінің әрекеттеріне қатысты суреттер қайта ілінеді.

– Балалар, қойылған сұрақты мұқият тыңдаңдар. Осы суреттердің бірін алып, қай отбасы мүшесіне келсе, соның суретінің астына қоясыңдар.

– Кім шығып айтады?

– Асылбек, ата үйде не істейді?

– Ата шеге қағады. Ата кітап оқиды. Ата теледидар көреді. Ата дүкенге барады. Осы суреттерді тауып, атаның суретінің астына тізе ғой. Жарайсың.

Педагог суреттердің тиянақты орналасуын өзі қамтамасыз етеді.

Балалар кезекпен айтып, отбасы мүшелері суреттерінің астына, өздерінің қалауларына қарай кез келген белгілі бір әрекетті білдіретін суретті орналастырады.

Сергіту сәті. "Отбасымда кім бар?"

Ырғақты, темпі орташа әуенжазбасы қосылады. Отбасымда атам бар, топ-топ-топ, мені ойнатар (сап түзеп бір орында тұру).

Отбасымда әжем бар, ол тәп-тәтті нан жабар (алақандарды кеуде алдында ішке қарай айналдыру).

Отбасымда әкем бар, тоқ-тоқ-тоқ кілем қағар (жұдырықпен кеудені соққылау)

Отбасымда анам бар, тап-таза еден жуар (алдыға еңкею).

Отбасымда мен де бармын, тәртіпті бала болармын (алақандарды кеудеге қойып, оң-солға еңкею).

Жаттығу оқу қызметінен тыс уақытта өткізіліп, балалар үшін таныс болу шарт. Сонда жаттығу белгілі уақыт мерзімін алып, балалардың көңілдері көтеріңкі болуына септігін тигізеді.

Ойынды іске асыру.

"Кім боламын?" жаттығуы.

Балаларға әрбір отбасы мүшесі болу мүмкіндігі беріледі. Ол үшін жеке тұрған үстелге бөлек бірнеше атрибуттар дайындалады: тақия, бас орамалы, көзілдірік, кепкі, алжапқыш, желетке. Сонымен қоса, қорапшаларда ойыншық күйінде жеке заттар немесе нақпіндер ұсынылады: балға мен шеге, қысқыш, жеміс-көгөністер, торқапшық, жіптер мен біздер, кастрөл мен ожау, торт, балмұздақ, шаңсорғыш, сыпырғыш, су құйғыш, шәйнек пен кесе, қорапшадағы ойыншықтар.

Балалардың жастары кішкентай болуына байланысты, рольдерді таңдауларына көмек жасау үшін, педагог басты кейіпкерлерді өзі үлестіреді. Балалардың іскерліктеріне, арақатынастық қабілеттерінің дамуына сай, педагог мына сияқты сұрақ-өтінімдерді айтуы мүмкін: "Қамбар, сен ата бола ғой ... Не таңдайсың? Дария, сен әже боласың ба? Басыңа не байлайсың?"

Белгілі рольдерге таңдалған балаларға ойын алаңындағы орындары көрсетіледі.

Егер балалар саны көп болса, топты екі отбасы топтамаларына бөліп ұйымдастыруға болады. Егер кейбір балалар ойынға қатысқылары келмесе, ойынды бақылап отыруға мүмкіндік беріледі.

Балалар киініп алғаннан кейін, мына сияқты сөздерді айтып, рольдің сипатын тануға серпіліс алады.

"Қандай болайын?" жаттығуы.

Әкем менің, Сіз сияқты мықты болайын,

Анам менің, Сіз сияқты білгір болайын.

Атам менің, Сіз сияқты шебер болайын,

Әжем менің, Сіз сияқты ісмер болайын.

Ақылға ақыл қосып, күнде өсіп тұрайын,

Отбасыма өскенде үлкен үй салайын.

Өздік ойын әрекеттері және қатынасқа түсу үлгілерін көрсету. "Отбасы".

– Балалар, мынау біздің үйіміз, Қамбар – атасы, Дария – әжесі, Сырым – әкесі, Самал – анасы ... Міне, отбасыда қаншама балалар бар екен ...

– Балалар, өз ойыншықтарың мен заттарыңды алып, әрекеттер жасауға болады.

Педагог ойын барысында балаларға сұрақтар қойып, жауаптарын тыңдап жүреді.

"Сен, кімсің? "Сен істеп жатырсың?", "Жасағаныңды кімге көрсетесің?" сияқты сұрақтар қойылады.

Егер, кез келген бала өз қимылын түсіндіре алмаса, жанындағы баладан: "Самал не істеді?"– деп сұрауға болады.

Педагогтің өзі отбасы мүшелерінің бірі болып, кез келген баланың қасына барып, кейіпкер тарапынан сүйемелдеуші сұрақтар қояды. Мысалы: "Ата, Сіз не істеп жатырсыз?", "Ана, Сіз маған (балаларға) не пісіріп бересіз?", "Әмір, мен де сенімен ойнайыншы ... Маған қандай ойыншық бересің?"

Отбасы мүшелерін сомдаған балаларға, мына сияқты өтінімдерді айтып, әрекеттер жасатуға болады: "Дария әжей, маған бөкебайды тоқуды үйретіңізші", "Сырым әке, маған шегені қалай қағуды көрсетіңізші", "Қайрат, ойыншықпен қалай ойнайсың, көрсетші."

Әрбір баланың қимылдарын, сұрақ қойғандарын, жауап бергендерін мақтап, қолдау керек. Ойынның соңында балаларға заттар мен ойыншықтарды өз орындарына салып қоюға уақыт беріледі. Құралдар мен ойыншықтардың тез жиналуы үшін, бірнеше қорапшалар үлестіріледі.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Мақтау және оқу қызметін пысықтау.

– Балалар, қандай тамаша ойын ойнадық! Солай ма?

– Қандай ойын ойнадық? Иә. "Отбасы" ойынын ойнадық.

– Қарлығаш, балалар неге үлкендердің тілін алу керек? Иә. Үлкендер көп біледі. Үлкендер кішкентайларды үйретеді. Жақсы.

– Балалар, бүгін сендер белсенді, ұйымшыл болдыңдар. Үлкендердің тілін алдыңдар, көпке үйрендіңдер. Жарайсыңдар. Оқу қызметі аяқталды. Сау болыңдар.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

"Наубайхана" ойыны

Мақсаты Балаларға наубайхана жөнінде түсінік беру, наубайшы мамандығымен таныстыру, нан өнімдері туралы ұғымдарды пысықтау, ойын ережелерін түсіндіру. Балалардың "Наубайхана" ойыны желісіне түсу іскерлігін қалыптастыру, қатынастарда қарапайым сұрақ қою, жауап беру үлгілерін игерту, шағын және топтық арақатынастарға түсе білу, ойын шартын ұстану дағдыларын қалыптастыру, ой-өрісі қабілетін жетілдіру. Балаларды ересектің еңбегін құрметтеуге баулу, ұқыптылыққа, әдептілікке тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс "Наубайхана" сөзінің мағынасын түсіндіру, белсенді сөздік қорға нан өнімдерінің атауларын, "наубайшы" сөзін, "ұннан нан илейді" сөз тіркестерін енгізіп, байланыстыра сөйлеу қабілетін жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер

Суретті көрсету, көркем сөз, кіріспе әңгімелесу, дамытушы жаттығу, сергіту сәті, тәжірибе жаттығуы, өздік ойын әрекеттері, қарым-қатынасқа түсу үлгілерін көрсету, мақтау, оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Еркежан әжейдің нан пісіргені туралы суреттер сериясы.

Заттық суреттер: сүт құйылған шыны ыдыс, ағаш қасық, қамырды илеу үшін шұңғыл ыдыс, ұн, жұмыртқа, тұз, тоқаш, нан, тандыр нан, нан пісіретін пеш.

Наубайханада нанды пісіріп, басына ақ қалпақ, ақ алжапқыш киіп, тұрған наубайшының суреті.

Ырғақты, темпі орташа әуенжазбасы.

Қалпақ, алжапқыш, қамыр кесегі, тақтайша, майлық.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Қалпақтар мен алжапқыштар.

Нан өнімдері түрлерінің заттық суреттері: тоқаш, қалаш, піспенан (печенье), батон.

Табақшаға салынған тұздалған қамыр кесектері, тақтайшалар, майлықтар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Суреттер серияларын көрсету.

Балаларды жарты шеңберге шақырып, тақпақты еске түсіру, барлығына бірге айтқызу.

Көркем сөз.

1-сурет.

Еркежан Әжей сүт құйылған мөлдір ыдысты ұстап тұр. Көгалда, әжейдің ағы жағында сиыр тұр.

Еркежан әжей

Таң атпай тұрды,

Таң атпай тұрды,

Сиырын сауды.

2-сурет.

Еркежан Әжей ұнға жұмыртқа жарып, қамыр илегелі жатыр. Үстел үстінде ұн, жұмыртқа,

тұз   тұр.
Еркежан әжей
Нан қамырын иледі,
Нан қамырын иледі,
Ыдысқа салды.
3-сурет.

Еркежан Әжей тоқаштар салынған табақшаны ұстап тұр. Үстел үстінде шәйнек, кеселер, қант, кәмпиттер тұр.

Еркежан әжей
Тоқаш пісірді,
Тоқаш пісірді,
Ұнтақты септі.

Кіріспе әңгімелесу.

– Балалар, біз кім туралы тапқакты оқыдық? Қандай қимылдар жасадық?

Балалар өз жауаптарын айтады.

Педагог балалардың айтулары бойынша тапқақта кездескен бейнелердің суреттерін панноға, бір қатарға тізіп жатады.

Суреттер тізбегі: сүт құйылған шыны ыдыс, ағаш қасық, қамырды илеу үшін шұңғыл ыдыс, ұн, жұмыртқа, тұз, тоқаш, нан, тандыр нан, нан пісіретін пеш.

– Балалар, бұл заттардың барлығы не үшін керек екен? Кімге керек?

Суретті көрсету.

Наубайханада нанды пісіріп, басына ақ қалпақ, ақ алжапқыш киіп, тұрған наубайшының суреті көрсетіледі.

– Балалар, мына суретте нені танып тұрсыңдар?

Балалар суреттегі адам және нан туралы ойларын айтады.

– Балалар, бұл – наубайшы. Қайталаймыз. Наубайшы нан пісіреді. қайталаймыз.

Жарайсыңдар.

– Ал, бұл жерді наубайхана деп айтамыз. Наубайхана. Жарайсыңдар.

– Балалар, наубайшы нені киіп алды? Иә. Ақ қалпақ, ақ алжапқыш киіп алды.

– Ал, мына тұрған не? Иә. Бұл нан пісіретін пеш. Пештің іші ыстық, оған иленген қамырды салады.

– Біз де, балалар, бүгін біз "Наубайхана" ойынын ойнаймыз. Қамырды илеп, наубайшы боламыз.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Ойын мазмұны туралы келісу, рөлдерді бөлу.

– Балалар, "Наубайхана" ойынын ойнау үшін, біз осы ойында нені жасайтынымызды есте сақтауымыз керек.

– Біріншіден, кім наубайшы болғысы келеді?

– Наубайшы болу үшін біз алжапқыш пен қалпақты киіп алуымыз керек.

Балаларға атрибуттарды киіп алуға мүмкіндік беріледі.

– Тағы да біз не істеуіміз керек? Қандай нан өнімдерін пісіретінімізді ойлауымыз керек.

"Ұннан не жасалады?" дамытушы жаттығу.

Балалардың алдына бір үстелге нан өнімдері түрлерінің суреттері жайылады (немесе панноға тізіледі): тоқаш, қалаш, піспенани (печенье), батон.

Суреттер саны балалардың санына сай және бала санынан артық болуы тиіс. Бір үлгіні бірнеше бала қаласа, тиісті сурет болуы қажет.

– Балалар, өздеріңе ұнайтын нан өнімдерінің бірін таңдап алыңдар.

– Томирис (Әлия, Ақбар, Арсен), сен нені таңдадың? Жарайсың.

– Балалар, бұндай пішіндегі қамырларды жасау үшін біз, біріншіден, не істейміз?

– Нан (қамыр) илейміз.

– Олай болса, ұннан нанды илеп көрейік.

Жаттығу аяқталғанда әрбір бала өзі таңдаған суретін орнына апарып қояды, орнында жаттығу жасайды.

Сергіту сәті. "Нан илейік".

Жеңімізді түрейік (ашық алақандарды бір-біріне үйкеу),

Нан илейік, нан илейік (алақандар төмен, қолдарды алға созу, кеудеге жинау).

Домалатып, ораймыз (қолдарды кеуде алдында шынтақ бүгіп, өзара айналдыру),

Ыстық пешке саламыз (қолдар белде, сап түзеу).

Тазалықты сақтаймыз (шапалақтау),

Аппақ ұнды қағамыз (еңкейіп, алақанды тізеге қағу).

Ырғақты, темпі орташа әуенжазбасы.

Балалар педагогтің соңынан қимылдармен көрсетіп отырады.

Ойынды іске асыру.

"Наубайшы қамырдан не жасайды?" тәжірибе жаттығуы.

Жаттығу мүсіндеудің бірнеше тәсілдерін қайталау болып табылады.

Балалардың әрқайсысы үшін үстелдерде табақшаға салынған тұздалған қамыр кесектері, тақтайша, майлық (алдын-ала) үлестіріледі.

– Балалар, алдарыңдағы қамырларды илеу алдында тәсілдерді есімізге түсіріп көрейік.

– Тоқаш илесек, не істейміз? Иә. Бөлікті алақандардың арасында дөңгелектейміз.

Жарайсың, Арман.

– Піспенанды (печенье) илесек? Иә. Дөңгелектелген пішінді, екі жақтан басып жалпайтамыз. Дұрыс, Әмина.

– Батонды жасау үшін не істейміз? Иә. Дөңгелектейміз, есеміз.

– Жарайсыңдар, балалар! Сендер наубайшы болуға дайынсыңдар екен.

Өздік ойын әрекеттері және қатынасқа түсу үлгілерін көрсету.

"Наубайхана".

– Балалар, мынау біздің наубайханамыз.

– Балалар, сендер кімсіңдер? Иә. Наубайшысыңдар. Жақсы.

– Алдарыңда өзериң таңдаған суреттерге қарап, иленіп қойылған қамырлардан, ұнататын нан өнімін илеп көресіңдер.

– Қанекей, наубайшы ағамызға көптеген нан өнімдерін жасасып, пешке салайық.

Педагог ойын барысында балаларға сұрақ қойып, жауаптарын тыңдайды. Балаларды бір-біріне сұрақ қоюға және жауаптарын тыңдауға үйретеді.

"Сен, кімсің? "Сен істеп жатырсың?", "Жасағаныңды қайда саласың?" сияқты сұрақтар қойылады.

Егер, кез келген бала өз қимылын түсіндіре алмаса, жанындағы баладан: "Аслан не істеді?"— деп сұрауға болады.

Педагог алжапқыш пен қалпақ киіп алып, наубайшы болғысы келгені туралы ниетін білдіреді, кез келген балаға көмекшіі сұрақтар қояды. Мысалы: "Наубайшы, Сіз не істеп жатырсыз?", "Наубайшы, осы тоқашты Сіз қалай иледіңіз? Көрсетіңізші", "Құсни, мен де сенімен ойнайыншы ... Мен қандай өнімді жасайын?"

Әрбір баланың қимылдарын, сұрақ қойғандарын, жауап бергендерін мақтап, қолдау керек. Өнімдер үлгілері жасалғаннан кейін балаларға жайпақ табақша немесе тақтайша ұсынылады.

— Балалар, қамырларыңнан нан өнімдерін жасапсыңдар, қанекей, барлығымыз осы табақшаға тізейік.

— Балалар, табақшаға не үшін салып, тізіп жатырмыз? Иә. Пешке салу үшін. Жақсы.

— Пеште мына қамырларға не болады? Иә. Олар піседі. Жарайсыңдар.

Ойын аяқталғанда өз жұмыс орындарын тазалауға мүмкіндік беріледі.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Мақтау және оқу қызметін пысықтау.

— Балалар, сендер қандай тамаша өнімдер жасап шықтыңдар!

— Бүгін сендер кім болдыңдар? Наубайшы болдық.

— Наубайшы болып, не істедіңдер? Айтыңдаршы. Жарайсыңдар.

— Осы өнімдерді жеуге бола ма? Неге? Өнімдерді қайда пісіреді?

— Шолпан, сен кімге көмектестің? Жарайсың.

— Балалар, бүгін сендер еңбекқор, ұқыпты болдыңдар. Көптеген адамдар сендердің өнімдеріңді сатып алып жейді, алғыстарын айтады. Жарайсыңдар. Оқу қызметі аяқталды. Сау болыңдар.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

Жемістер мен көгөністер дүкені" ойыны

Мақсаты Балаларды дүкендегі сатушының қызметімен таныстыру, жемістер мен көгөністердің атауларын бекіту, ойын және сыпайылық ережелерін түсіндіру. Балалардың "сатушы" мен "сатып алушы" рөлінде ойын желісіне түсу іскерлігін қалыптастыру, ересек арқылы қарапайым қатынастарға түсу үлгілерін игерту, шағын және топтық арақатынастарға түсе білу, ойын шартын ұстану дағдыларын қалыптастыру, кеңістікті бағдарлау қабілетін дамыту. Балаларды сыпайылыққа, ұйымшылдыққа, еңбекті құрметтеу негіздеріне тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс "Таразы", "әмиян" сөздерінің мағынасын түсіндіру, белсенді сөздік қорға "Сәлеметсіз бе!", "Сізге не керек?", "Рақмет", "Сау болыңыз", "Маған алма керек!" сияқты сөздер мен фразаларды енгізіп, байланыстыра сөйлеу қабілетін жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер Аудиожазбаны тыңдау, ғажайып сәт, көркем сөз, суретті көрсету, сурет бойынша әңгімелесу, ойын-жаттығу, сергіту сәті, іс-тәжірибе жаттығуы, өздік ойын әрекеттері, қатынасқа түсу үлгілерін көрсету, мақтау, оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Жеңіл, көңілді әуенжазбасы.

Ырғақты, темпі орташа әуенжазбасы.

Жеміс пен көгөністі сатып жатқан сатушының және сатып алушының суреті.

Сатушының алжапқышы, касса аппараты, калькулятор, "Жеміс-көгөніс" дүкені жазуы, қорапшаларда жеміс пен көгөністердің накпішіндері.

Заттық суреттер: таразы, калькулятор, жеке ұяшықтар мен дорбаларға салынған жеміс пен көгөністер, алжапқыш.

Жеміс пен көгөністердің жеке суреттері.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР Заттық суреттер: таразы, калькулятор, жеке ұяшықтар мен дорбаларға салынған жеміс пен көгөністер, алжапқыш.

Жеміс пен көгөністердің жеке суреттері (накпішіндері).

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Ғажайып сәт.

Педагог сатушының киімін (алжапқыш) киіп алып, үстелге касса аппаратын, калькуляторды, "Жеміс-көкөніс" дүкені жазуын қойып, қорапшаларға жеміс пен көкөністердің накпішіндерін салып қояды.

Балаларға көркем сөзді оқып береді.

Көркем сөз.

Міне, дәмді көкөністер,

Күзге дейін пісіп өскен:

Картоп, пияз, қызанақ,

Қияр, орамжапырақ.

Бау-бақшада жемістер -

Қызарып, толып піскен:

Алхоры, өрік, алма,

Алмұрт, апельсин, құрма.

— Сәлеметсіңдер ме, балалар! Сендер мені таныдыңдар ма? Мен бүгін сатушымын. Мен кіммін?

- Мынау – дүкен.
- Балалар, қалай ойлайсыңдар, мен не сатамын? Жарайсың, Ажар, жеміс пен көкөністерді сатамын.
- Бүгін біз "Жеміс-көкөніс дүкені" ойынын ойнауды үйренеміз. Ойын алдында кім болатынымызды анықтап алайық.

1.2. Суретті көрсету.

Жеміс пен көкөністі сатып жатқан сатушының және сатып алушының суреті көрсетіледі.

Сурет бойынша әңгімелесу.

- Балалар, бұл кім? Иә. Бұл – сатушы.
- Сатушы екенін қалай біліп қойдыңдар? Иә. Ол дүкенде жеміс пен көкөністер сатып жатыр. Қайталаймыз.
- Ал сатушының алдында кім тұр?
- Балалар, бұл сатып алушылар. Қайталайық. Жарайсыңдар.
- Сатып алушы не істейді? Иә, сатып алушы жеміс пен көкөністі сатып алады. Жарайсың, Ерғали.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

"Сатушыға не керек?" ойын-жаттығуы.

Мақсаты. Сатушыға қажет құралдардың атауларын пысықтау.

Шарты. Сатушыға қажет құралдарды, тауарларды атап, құралдардың не үшін керектігін айту керек.

Барысы. Ойынды өткізгенде құралдардың ойыншық нысандары қолданылады.

Заттық суреттер: таразы, калькулятор, жеке ұяшықтар мен дорбаларға салынған жеміс пен көкөністер, алжапқыш. Осы суреттер тізімінің жанына әмиян, азық-түліктер салатын сөмкенің суреттері қосылады.

- Жеміс пен көкөністі сататын сатушыға қандай құралдардың керектігін "Сатушыға не қажет?" атты ойынынан білеміз.
  - Балалар, әрқайсысың, мына құралдардың бірін қолға алып атап, не үшін қолданылатынын айтасыңдар. Мысалы, "Бағлан, мынау не? Ол не үшін керек?" сияқты сұрақтар қойылады.
  - Мынау – таразы. Таразыға жеміс пен көкөністі салып, салмағын өлшейді. Салмақты өлшейді. Қайталаймыз.
  - Мынау – калькулятор. Калькуляторомен ақша мөлшерін санайды. Қайталаймыз.
  - Мынау – ұяшық. Ұяшықта жеміс пен көкөністі сақтайды. Қайталаймыз.
- Ойын жүйесі жылдам өткізілуі үшін, ойынды бұдан бұрынғы уақытта өткізуге болады.
- Жарайсыңдар, балалар.
  - Балалар, ал мынау нелер? (Артық суреттерді көрсету). Мынау – әмиян, мынау – сөмке. Қайталаймыз.
  - Сөмке мен әмиян не үшін қажет? Әмияннан ақша алады. Сөмкеге жеміс пен көкөніс салады.
  - Сатушыға мына заттар керек пе? Кімге керек? Сатып алушыға керек? Сатып алушы.

Сергіту сәті. "Сатып алушы".

Балалар алаң ортасына шеңберге тұрғызылып жиналады.

Жеміс пен көкөністердің бір түрлерінен үлестіріледі.

– Біз дүкендерге барамыз,

Сатып алушы боламыз.

– Сатып алушы! Қалыңыз қалай?

Не аласыз, не қалайсыз?

– Алманы сатып аламын.

– Сәбізді сатып аламын.

– Лимонды сатып аламын.

– Пиязды сатып аламын ...

(Балалардың әрқайсысы өз суретіне немесе жеміс-көкөніс нақпішініне қарап, сөздерді жалғастырады)

– Барлығын сатып алдық,

Сөмкемізді толтырдық.

Сау болыңыз, сатушы,

Тағы да көріскенше!

Ойынды іске асыру.

"Маған не керек?" іс-тәжірибе жаттығуы.

Балалардың кіші жаста болуына байланысты, сатушының рөлін алғашында педагог өзі атқарады. Балалардың қолына шағын қолташалар немесе сөмкелер беріледі.

- Балалар, мен сатушы болып көрейін, ал сендер сатып алушы болып, сөмкелерінді алып, кезекпен қалағанды сатып аласыңдар.

- Балалар, сатушы мен сатып алушы бір-бірімен сыпайы сөйледі.

- Сатушы сұрайды: "Сәлеметсіз бе! Сізге не керек?!".

- Сендердің әрқайсысың сатушыға былай дейсіңдер: "Сәлеметсіз бе! Маған алма керек!" Сау болыңыз!".

Егер балалар саны көп болса, екі баладан жұптарға бөліп, сатушының алына шақырып отыруға болады. Немесе барлық баланы жарты шеңберге отырғызып, өз алдына шақырып отырып, зат "сатылынып" алғаннан кейін, өз орнына жіберуге болады.

Егер кейбір балалар ойынға қатысқылары келмесе, ойынды бақылап, сұрақтарға жауап беріп, сүйемелдеп отыруға мүмкіндік алады.

Кейбір балалар тек негізгі фразаны айтады, бұл да нәтиже болып саналады.

Балалар педагогпен жеке қатынасқа ойын желесінде түскеннен кейін, өз қалауын іске асырылғанынан кейін, сатушы рөлінің сипатын тануға серпіліс алады.

Ойынға қаражаттың бейнесін білдіретін карточкалар қолданылмайды. Балалар үшін сатушы мен сатып алушы арасында белгілі қарапайым диалогты алып жүруге үйрету - басты міндет.

Өздік ойын әрекеттері және қатынасқа түсу үлгілерін көрсету.

"Жеміс-көкөніс" дүкені.

Балалардың арасынан бір-екі бала сатушы болып, алаңның екі жеріне тұрғызылады.

Ойынның жылдамдығын қамтамасыз ету үшін, "сатушылардың" аттарына балалардағы жеміс пен көкөністерді екі бөлек ұяшыққа төккізіп, алдарына шағын тақталарды қою керек.

– Балалар, қазір Маржан мен Абылай сатушы болады (киім үлігісін кигізу).

– Маржан, сен сатушысың. Абылай, сен де сатушысың.

– Біз сатып алушылармыз.

– Келіңдер, балалар, кезекке тізіліп тұрайық, сатушылардан тәтті жеміс пен көгөністерді сатып алайық.

Кезекте бірнеше бала толық диалог құрып сөйлессе ғана, осы көріністер қалған балаларға келесі ойындарға қатынасудың үлгісі болады.

Кезектер біткеннен кейін, балаларды орындарына отыруға шақыру керек.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Мақтау және оқу қызметін пысықтау.

– Балалар, біз бүгін қандай ойын ойнадық?

– "Жеміс пен көкөніс дүкені" ойынын ойнадық. Жарайсыңдар.

– Дүкенде қандай рөлдерді ойнадық? Кім болдық? Сатушы болдық, жарайсың, Қымбат. Сатып алушы болдық. Жарайсың, Дариға.

– Балалар, бүгін өте ұйымшыл, әдепті болдыңдар. Сатушы бізбен сыпайы болды. Біз сатып алушы болып, үйге жеміс пен көкөністерді сатып алдық. Жарайсыңдар. Оқу қызметі аяқталды. Сау болыңдар.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

"Құстар фермасы" ойыны

Мақсаты Балаларға құс фермасы жөнінде мағлұматтар беру, құс күтушісінің еңбегімен таныстыру, үй құстарының атауларын пысықтау, ойын ережелерін түсіндіру. Балалардың құс фермасына қатысты ойын желісіне түсу іскерлігін қалыптастыру, қатынастарда қарапайым өтінімдерді орындау, жауап беру үлгілерін игерту, тілдік және эмоционалдық қарым-қатынастарға түсе білу, ойын шартын ұстану дағдыларын қалыптастыру, ойлау қабілеттерін жетілдіру. Балалардың үй құстарын аялау сезімдерін қалыптастыру, адам еңбегін құрметтеуге, ұйымшылдыққа, еңбексүйгіштікке тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс "Құстар фермасы" сөзінің мағынасын түсіндіру, белсенді сөздік қорға "құс күтуші", "үй құстарын күтеді", "жем шашады", "жұмыртқалар әкеледі" сияқты сөз тіркестерін енгізіп, байланыстыра сөйлеу қабілетін жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер көркем сөз, суретті көрсету, сурет бойынша әңгімелесу, көркем сөз, кіріспе әңгімелесу, дамытушы жаттығу, сергіту сәті, тәжірибе жаттығуы, өздік ойын әрекеттері, қатынасқа түсу үлгілерін көрсету, мақтау, оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР Үй құстары дыбыстарының аудиожазбасы.

Үй құстары фермасының суреті. Құстар жемді шоқып жатыр. Балапандар табақшаны айналып жүріп, бөлек қоректенеді. Тауықтар сөрелерде отыр. Құс күтуші алжапқыш және бас орамал байлаған, жерде жүрген тауықтарға жеп шашып жүр.

Заттық суреттер: тауықтың балапаны, қораз, тауық, аққу, торғай, алжапқыш, бас орамал, жұмыртқа, табақшада жем, мөлдір табақшада су, балмұздақ, ит, мөлдір ыдыста су.

Қатты, көлемі үлкен қағаздан қиылған дөңгелек пішінді жайма.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР Үш жайпақ пластик табақша.

Үш алжапқыш. Балапандар, тауықтар, қораздардың маскалары.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Көркем сөз. Жұмбақ жасыру.

Басында қызыл айдары бар,

Өзі сондай мазасыз.

Таң атпай ерте тұрады,

Ұйқы бермей, оятады:

Ку-ка-ре-ку!

– Иә. Бұл – қораз. Қораздың жанында тауық пен балапандары жүреді. Жақсы.

1.2. Суретті көрсету.

Үй құстары фермасының суреті көрсетіледі. Құстар жемді шоқып жатыр.

Балапандар табақшаны айналып жүріп, бөлек қоректенеді. Тауықтар сөрелерде отыр. Құс күтуші алжапқыш және бас орамал байлаған, жерде жүрген тауықтарға жеп шашып жүр.

Сурет бойынша әңгімелесу.

– Балалар, бұл жерді білесіңдер ме?

– Балалар, бұл – құс фермасы. Қайталаймыз. Жарайсыңдар.

– Неге құс фермасы деп айтамыз? Иә. Үй құстарын көріп отырмыз.

– Балалар, құс фермасында адамдар үй құстарын өсіреді. Үй құстарын өсіреді.

Жарайсыңдар.

– Не істейді екен? Иә. Тауықтарға жем шашады? Балапандарға жем шашады, су береді.

Арғы жағында отырған нелер? Иә.

– Тауықтар сөреде неге отырады? Олар жұмыртқа басады. Қайталаймыз. Жарайсыңдар.

– Адамдар тауықтардың жұмытқаларын жинап алады. Үй құстары пайда әкеледі.

Ұмытпандар.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

"Ойынға қажеттіні таңдайық" ойын-жаттығуы.

Мақсаты. Құстар фермасына қажет құралдар мен атрибуттарды өзге заттардың арасынан бөліп алуға үйрету.

Шарты. Фермада қажет құралдарды, атрибуттарды атап, не үшін қажет болғанын айту шарт.

Барысы.

Ойынды өткізгенде құралдардың ойыншық және жасанды нысандары қолданылады.

Заттық суреттер: тауықтың балапаны, қораз, тауық, аққу, торғай, алжапқыш, бас орамалы, жұмыртқа, табақшада жем, мөлдір табақшада су, балмұздақ, ит, мөлдір ыдыста су.

– Балалар, біз, "Құс фермасы" ойынын ойнамас бұрын, осы ойында қандай құралдарды қолдану қажетін және қандай құстарды күтетінімізді анықтап алайық.

– Ол үшін мен паннода тізіп қойған суреттер арасынан артық суреттерді алып тастаймыз.

Ойынға қажеті бар суреттерді ғана алып қалайық.

Тақтаға кезекпен шыққан кез келген бала ойынға қажеті жоқ суретті тауып, алып тастап жатады.

– Темірбек, сен неге иттің (т.б.) суретін алып тастадың? Итті біз құс фермасында күтеміз бе? Жоқ. Ит құс емес.

– Зарина, аққу мен торғайды неге алып тастадың? Иә. Олар үй құстары емес.

– Асылбек, неге балмұздақты, сүтті бермейміз? Иә. Құстар сүт ішпейді. Жарайсыңдар, балалар.

Сергіту сәті. "Құстар, құстар, келіндер".

– Құстар, құстар, келіндер,

Жемді шоқып, теріндер.

Жемді шоқып, тойсаңдар,

Бізге ән салып беріндер.

Балалар педагогтің шақыруымен ортаға шығады да қолдарын екі жаққа сермеп жүріп, алаң ортасындағы кілемге отырып жемді "шокиды", саусақтарымен жерді соққылап, "тоқ-тоқ-тоқ" деп орындарынан тұрып, қолдарын бұлғайды да қайта орындарына отырады.

– Балалар, біз тағы бір жаттығуға дайындалып алдық.

Ойынды іске асыру.

"Құстар қалай қимылдайды" іс-тәжірибе жаттығуы.

Балалардың жастары кішкентай болуына байланысты, құс күтушісінің рөлін алғашында педагог өзі атқарады.

Балалар өз қалаулары бойынша балапандар мен тауықтардың, қораздардың маскаларын киіп алады.

Барлық бала алаң ортасына шақырылады.

– Балапандар, сендер қалай қимылдайсыңдар? Көрсетіндерші.

"Балапандар" (педагогтің көмегімен) табақшаны (қатты, көлемі үлкен қағаздан қиылып,

жерге жайылады) айнала шоқайып отырып, құстардың жем шоқығанын көрсетеді.

– Тауықтар, сендер қалай қимылдайсыңдар? Көрсете қойыңдар.

"Тауықтар" (педагогтің немесе белсенді баланың көрсетуімен) кілем үстінде еркін жүріп, жем шоқығанын көрсетеді.

– Қораздар, сендер қалай қимылдайсыңдар? Көрсете қойыңдар.

"Қораздар" (педагогтің көмегімен) аяқтарын жоғары көтеріп, қанаттарын қағып, дыбыстарын шығарып жүргендерін көрсетеді.

– Үй құстары қалай дыбыстайды екен? Иә. Қоқ-қоқ, қоқ-қоқ ... Құт-құт-құт ... Ку-ка-ре-ку!

– Жарайсыңдар! Үй құстарына ұқсап кеттіңдер!

– Орындарыңа бары мені тыңдап отырыңдар.

Егер кейбір балалар ойынға қатысқылары келмесе, ойынды бақылауға мүмкіндік алады.

Кейбір балалар өзге балаларды қайталайды, бұл да нәтиже болып саналады.

Балалар осы ойында сөздік қатынастарға көп түспесе де, топта өздерін белгілі рольде болғандарын сезініп, өз ролінің сипатын тануға мүмкіндік алады.

Өздік ойын әрекеттері және қатынасқа түсу үлгілерін көрсету. "Құс фермасы".

Балалардың арасынан бір-екі бала, құс күтуші киімін киіп, педагогтің жанында өз ролін атқарады. Ойынның жылдамдығын, балалардың ойында қауіпсіздікте болуын қамтамасыз ету үшін, педагог "құс күтушілерге" қолдарына жайпақ табақшаларды беріп қояды.

Әрбір "күтуші" өзіне тиісті құстың түріне "жем шашады".

– Балалар, қазір менімен бірге, Нұргүл мен Төлеген құс күтушілер болады. Нұргүл балапандарға жем шашады, Төлеген қораздарға жем шашады. Мен тауықтарға жем шашайын.

– Балапандар! Қайдасыңдар? Келіндер ортаға, Нұргүл күтуші жем шашып тұр. Нұргүл, "жиіп-жиіп-жиіп" деп шақыр. Балапандар, қалай дыбыстайсыңдар? Жарайсыңдар!

Балапандар, отырыңдар!

– Қораздар! Қайдасыңдар? Келіндер ортаға, Төлеген күтуші жем шашып тұр. Төлеген, "жиіп-жиіп-жиіп" деп шақыр. Қораздар, қалай дыбыстайсыңдар? Жарайсыңдар! Қораздар, отырыңдар!

– Тауықтар! Қайдасыңдар? Келіндер ортаға, мен сендерге жем шашып тұмын. Сендерді "жиіп-жиіп-жиіп" деп шақырамын. Тауықтар, қалай дыбыстайсыңдар? Жарайсыңдар!

Тауықтар, отырыңдар!

Ойын ойналып болғанда балалар орындарына отырғызылады. "Күтуші" балаларды мақтайды.

– Қандай тамаша! Барлық құс жемге тойды.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Мақтау және оқу қызметін пысықтау.

– Балалар, біз бүгін қандай ойын ойнадық?

– "Құс фермасы". Жарайсыңдар.

– Құс фермасында қандай құстар болды? Жарайсыңдар.

– Құс фермасында оларды қалай күтеді? Құстарға қандай қорек береді? Жем шашады.

– Құстарды не үшін күтеді? Иә. Үй құстары пайда әкеледі. Жұмыртқа басады.

Жарайсыңдар.

– Жемді кімдер шашады? Құс күтушілер жем шашады. Тамаша.

– Балалар, бүгін сендер екбекшіл, ұғымтал болдыңдар. Күтушілер құстарға барлық жемді шашып берді, көп еңбектенді. Жарайсыңдар. Оқу қызметі аяқталды. Сау болыңдар.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

"Автобус" ойыны

Мақсаты Балаларды автобустың жүргізуші мен кондукторының қызметімен таныстыру, оларға ойынның және қоғамдық көлік ережелерін түсіндіру.

Балаларға "Автобус" ойынындағы негізгі рольдер арқылы ойын желісіне түсу іскерлігін қалыптастыру, педагогтің көмегімен қарапайым қатынастарды атқару үлгілерін игерту, ойын шартын, желісін ұстану дағдыларын қалыптастыру, кеңістікті бағдарлау, ой-қиял қабілетін дамыту. Балаларды әдептілікке, қоғамдық тәртіпті ұстануға, еңбекті құрметтеу негіздеріне тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс "Кондуктор", "салон", "жолаушы" сөздерінің мағынасын түсіндіру, белсенді сөздік қорға "билетіңізді (карточканы) көрсетіңіз", "рақмет", "сау болыңыз", "қош келдіңдер" сияқты сөздер мен фразаларды енгізіп, байланыстыра сөйлеу қабілетін жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер Аудиожазбаны тыңдау, суретті көрсету, көркем сөз, сурет бойынша әңгімелесу, ойын-жаттығу, сергіту сәті, іс-тәжірибе жаттығуы, өздік ойын әрекеттері, қатынасқа түсу үлгілерін көрсету, мақтау, оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Автобустың аялдамадағы суреті. Аялдамадан автобуска кірген жолаушылар көрінеді. Заттар мен құралдар (заттық суреттер): рөл, фуражка, кондуктор желеткесі, автобус билеттері, жол жүру карточкасы.

Автобус жолаушыларына қажет заттар және заттардың суреттері: сөмкенің бірнеше түрі, смартфондар, жалауша, ойыншықтар.

Ырғақты, темпі орташа әуенжазбасы.

Көшелердің бойында ауысып жатқан үйлер тізбегі туралы бейнеролик.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Смартфон-ойыншықтар, ойыншық сөмкелер, ойыншықтар, жолаушының билеттері, карточкалар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Суретті көрсету.

Аялдамаға тоқтаған автобустың суреті көрсетіледі. Жолаушылар автобуска кіріп жатыр.

Сурет бойынша әңгімелеу.

- Балалар, бұл не? Иә. Автобус. Жарайсыңдар.
- Автобус қайда тұр? Иә. Автобус аялдамада тұр.
- Автобустың рөлінде кім отыр? Иә. Жүргізуші отыр. Жүргізуші автобусты жүргізеді.
- Салонның бір жағында кім тұр? Иә. Бұл – кондуктор. Қайталаймыз. Жақсы.
- Кондуктор билеттерді тексереді. Кімнің билетін тексереді екен?
- Салонда кімдер отыр? Иә. Жолаушылар отыр. Жолаушылар автобуска аялдамадан отырады. Өздеріне керекті басқа аялдамаға жеткенде автобустан түседі.

Әңгімелесу мазмұны қысқа және қарапайым формада құрастырылуы мүмкін, бұл жағдай педагогтің шеберлігіне, балалардың дайындығына байналысты.

Көркем сөз. "Автобус".

Автобус терезесі көп үй сияқты,

Ішіне көп адамды салып алыпты.

Автобус үй болып, орнында тұрмайды,

Бірісе жүреді, бірісе тоқтайды.
Автобусты жүргізеді жүргізуші,
Болады автобуста билет тексеруші.
Бірақ ең көп жолаушылар болады,
Салон бірісе азаяды, бірісе толады.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ 2.1. "Автобуста кім бар?" ойын-жаттығуы.

Мақсаты. Автобуста бар адамдардың орнын анықтау, атауларын пысықтау.

Шарты. Автобуста қызмет жасайтын және қызмет алатын адамдарды қызметтеріне, орнына сай ажырату шарт.

Барысы.

Заттар мен құралдар (заттық суреттер) топтамасы: рөл, фуражка, кондуктор желеткесі, автобус билеттері, жол жүру карточкасы.

Автобус жолаушыларына қажет (заттар) суреттер: сөмкенің бірнеше түрі, смартфондар, жалауша, ойыншықтар.

Балаларға өзара араласқан суреттер (заттар) үстел бетіне салынады.

– Балалар, мына суреттер арасында жолаушылардың заттары бар. Сендер жолаушылар ұстайтын заттар салынған суреттерді мына тақтаға жинайсыңдар. Ал қалған суреттерді мен екінші тақтаға орналастырамын.

Суреттер саны балалардың санына сай болуы тиіс. Кейбір суреттер бірнеше данадан болуы мүмкін.

– Балалар, өз орындарыңа отырыңдар. Біз нені жинағанымызды көрейік.

– Әлия, жолаушылар қандай заттарды ұстайды? Айтып көрші. Жолаушылар сөмке, телефон, жалауша, ойыншықтар, карточка, билет ұстайды.

– Ермек, ал мына тақтада кімнің заттары бар? Жүргізушінің бас киімі, рөлі, желеткесі.

Тамаша. Мына заттарды есте сақтаңдар.

Ойынды іске асыру.

"Автобуста қалай жүреміз" іс-тәжірибе жаттығуы.

Балалар үшін орындықтар екі қатар болып тізіліп қойылады, қатарлардың арасы кең болуы тиіс. Бір қатардың бас жағы "жүргізушінің" орны болып белгіленеді.

Балалар өз қалаулары бойынша смартфондар, сөмкелер, ойыншықтарды алып, өз орындарында педагогтің түсіндіргенін тындайды.

Балалардың жастары кішкентай болуына байланысты, кондуктордың ролін алғашында педагог өзі атқарады.

– Балалар, мен автобустың жүргізушісімін. Біз автобустың салонындамыз.

– Құрметті жолаушылар, біздің автобус "Астана" аялдамасына келді! Отырыңыздар! Бір билеттен алыңыздар!

Балалар "салонға" шақырылады. Билеттер жеке қорапшада жинақталып жатады.

Егер балалардың саны көп болса, билеттерді "салонда" таратуға болады.

Балалардың өз орындарына отыруы бақыланады.

Ойынның басында педагог өзі кондуктор болады.

– Құрметті, жолаушылар, билеттеріңізді көрсетіңіздер!

– Жолаушылар, біз автобуспен әрі қарай жүріп барамыз.

– Біз қазір үлкен алаңнан өтіп барамыз! Қараңыздар, қандай биік үйлер бар!

Сергіту сәті. "Автобус жолаушылары".

Аялдамаға тоқтайды,
Көптен күткен автобус.
Тоқтатып, пипылдайды,
Жүргізуші ағамыз.
– Жолаушалар, жүріңдер!
Төрге шығып, кіріңдер!
Рөлді бұрап жүремін,
Жолды жақсы білемін.
– Біз билетті аламыз,
Жолды төлеп барамыз.
Ау, автобус тоқтама!
Жолда көп аялдама.

– Ал, жолаушылар, аялдамаға шығайық! Серуендейік. Автобус бізді күте тұрсын.
Ырғақты, темпі орташа әуенжазбасы қосылады.

Педагогтің айтқан сөздері балалардың ырғаққа сай қимылдарымен сүйемелденеді.
Педагогтің дауысы мен сөздері неғұрлым нақтылы айтылған сайын, балаларда жағымды эмоциялардың туындауына септігін тигізеді.

Өздік ойын әрекеттері және қатынасқа түсу үлгілерін көрсету. "Автобус".

Балалар арасынан бір-екі бала таңдалып, педагог тарапынан жүргізуші мен кондуктор ролін атқаруға тағайындалады.

– Балалар, автобусқа жүргізуші керек. Алдияр, бүгін жүргізуші боласың. Жүргізушінің бас киімі мен желеткесін киіп, рөлді ұста.

– Алдияр, орныңа отырып, автобусты жүргізгеніңді көрсетші... Жарайсың.

– Сәбира, кондуктор боласың. Сәбира, жолаушыларға билетті тарата ғой. Жарайсың.

Жолаушыларды автобус салонына шақыра ғой!

Балалар отырғаннан кейін оларға сұрақ қойылады:

– Балалар, сендер автобусқа отырдыңдар. Сендер кімсіңдер? Иә. Жолаушыларсыңдар.

– Жүргізуші Алдияр, автобусты жүргізе ғой! Рөлді бұра! Кеттік!

– Сәбира, жолаушылардың билеттерін тексер! Жарайсың!

Балалар автобусқа "отырғанда" көңілді, дыбысы баяу әуен қосылады.

– Жарайсыңдар! Автобус жақсы жүріп келе жатыр.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Мақтау және оқу қызметін пысықтау.

Қорытындыны балалардың "салонда" отырған кезінде жасауға болады.

– Балалар, біз бүгін қандай ойын ойнадық?

– "Автобус" ойынын ойнадық. Жарайсыңдар.

– Балалар, біз кім болдық? Жолаушылар болдық. Жарайсыңдар.

– Барлығымыз жолаушы болдық па? Иә. Алдияр жүргізуші болды. Сәбира кондуктор болды. Тамаша.

– Біздің жүргізуші мен кондуктор еңбекқор, әдепті болды. Жарайсыңдар.

– Балалар, сендер де бүгін автобуста шуламай, әдепті бала болдыңдар. Ата-аналарыңа сендерді мақтаймын. Оқу қызметі аяқталды. Сау болыңдар.

Балалар шаршамай уақыт жеткілікті болса, балалардың ойынға деген қызығушылығын сақтау керек, оларға өз еркімен ойнауға мүмкіндік беріледі.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

"Кітапхана" ойыны

Мақсаты Балаларды кітапханашының мамандығымен таныстыру, кітапхана жөнінде мағлұмат беру, ойын және кітапхана ережелерін түсіндіру. Балалардың кітапхана ойынында ересек арқылы қарапайым қатынастарға түсу, сыпайылық ережелерін ұстану іскерлігін қалыптастыру, зейінді, есте сақтау, ой-қиял қабілеттерін дамыту. Балаларды әдептілікке, қоғамдық тәртіпті ұстануға, кітап арқылы ертегілер мен тақпақтар әлеміне деген сүйіспеншілікті тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс "Кітапхана", "кітапханашы" сөздерінің мағынасын түсіндіру, белсенді сөздік қорға "сәлеметсіз бе", "рақмет", "сау болыңыз", "қош келдіңдер", "кітап бар ма?" сияқты сөздерді, фразаларды айтқызып, байланыстыра сөйлеу қабілетін жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер кіріспе әңгімелесу, суретті көрсету, көркем сөз, ойын-жаттығу, сергіту сәті, іс-тәжірибе жаттығуы, өздік ойын әрекеттері, қатынасқа түсу үлгілерін көрсету, мақтау, оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР Ғажайыптарды білдіретін әуенжазбасы.

Үлкен кітапханадағы оқу залының суреті.

"Кітапхана" жазуы.

Жұқа және қалың, үлкен және кішкентай кітаптар топтамалары.

Кітаптар үшін сөрелер.

Карточкалар үшін екі бөлімшеге бөлінген қорапша.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Қорапшаның ішінде жатқан түрлі-түсті реңге боялған "оқырман карточкалары".

Балалар үшін кітаптар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Кіріспе әңгімелесу.

– Балалар, бүгін біз қай жерге барамыз? Қалай ойлайсыңдар?

Балалардың көңілін кітаптар сөрелеріне аудару.

– Балалар, бұның барлығы не? Иә. Бұлар – кітаптар.

– Кітаптар қайда тұр? Сөрелерде тұр. Жарайсыңдар.

– Бір кітап па? Иә. Көп кітап. Дұрыс.

– Бұндай көп кітап не үшін жиналған? Бұл дүкен бе екен?

– Балалар, бұл – кітапхана. Кітапхана – кітаптар сақталатын үй. Кітапхана. Қайталаймыз.

Кітапхана ненің үйі? Иә. Кітаптардың үйі. Жақсы.

Әңгімелесу мазмұны қысқа және қарапайым формада құрастырылуы мүмкін, бұл жағдай педагогтің шеберлігіне, балалардың дайындығына байналысты.

Суретті көрсету.

Үлкен кітапханадағы оқу залының суреті көрсетіледі.

– Балалар, кітапхана өте үлкен болады.

- Көрдiңдер ме қаншама көп кiтаптар тiзiлген.
- Бұнда кiтапханашы отырады. Ол кiтаптарды таратады, қайта қабылдап, сөреге қояды.
- Ал мынау – оқырмандар. Қайталаймыз: кiтапханашы, оқырман.

1.2. Көркем сөз. "Кітаптарда не бар?"

Кітаптарда не бар? Ғажайыптар.

Кітаптың беттері қатар-қатар.

Шақырады оқуға ертегілер,

Суретке салынған кейіпкерлер.

Ата, әжені, немересін,

Ертегі жолында кездестіресің,

Қу түлкіні, бауырсақты, қоянды.

Үйшіктен қашқан көп аңдарды.

Әріптерді оқуды үйренгенше,

Әңгімелейік ертегілерді.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

"Кітапханада не бар?" ойын-жаттығуы.

Мақсаты. Кітапханада болатын кітапханашы, оқырман тараптарды анықтау, атауларын пысықтау.

Шарты. Кітапханада қызмет жасайтын және қызмет алатын адамдарды ажырату шарт.

Барысы.

Үстелге бірнеше топтама болып, жұқа және қалың, үлкен және кішкентай кітаптар жиналады.

Кітап сөрелерінде бір-екі кітап тұрады.

Қорапшаның ішінде түрлі-түсті реңдерге боялған "оқырман карточкалары" жатады.

Карточкалар бір реңнің түсіне жұп-жұп болып жатады. Карточкалар жұптарының саны балалардың толық санынан, кем дегенде 3-тен 2 бөлікті алу керек.

– Балалар, қазір біз кітапханада қандай құралдар қажет екенін анықтаймыз.

– Мынау не? Иә. Кітаптар. Осы кітаптарды бір-бірден сөреге тізе қойыңдар. Орындарыңа отырыңдар. Жарайсыңдар.

Педагог кітаптардың қатарларын өзі түзейді.

– Енді оқырмандарға қажет екі бірдей түсті карточкалар қажет. Мына қорапшада барлығы араласып кетіпті.

Педагог үлкен үстел бетіне немесе кілем үстіне араласқан карточкаларды жаяды.

– Сендерге тапсырма: сендер оқырман боласыңдар. Ол үшін әрқайсың карточкаларды жұптарға жинап беріңдер.

Әрбір бала, мысалы, өзіне екі қызыл, екі көгілдір сияқты карточкалар жұптарын жинап алады.

Карточкаларды жинайтын қорапша көлденең тақтайшамен бөлінеді.

– Балалар, сендер карточкалардың жұптарын дұрыс таптыңдар. Енді мына екіге бөлінген қорапшаның екі жағына салып беріңдер ... Тамаша.

– Балалар, мына қорапша кітапханашыда болады.

Сергіту сәті. "Кітапханада тыныш болу керек".

Сергіту сәтін өткізу мерзімін педагог өзі оқу қызметіндегі жағдаяттарға қарап қолданады.

– Кітапхана, тыныштық. (сұқ саусақты ерінге тигізу)

Тынышты да ойыншық.

Ақырын сұрақ қоямыз,
Ақырын кітап аламыз.
Кітаппен біз ойнамай, (сұқ саусақты бұлғау)
Кітап бетін мыжымай,
Қызықтаймыз суретті,
Баламыз ғой әдепті. (бас бармақты)
Балалар шеңберге тұрғызылып, педагогтің соңынан сөздер мен қимылдарды қайталайды.
– Балалар, сөздердің барлығымыз әуен ырғағына сай айтып көрейік.
– Балалар, кітапханада адамдар кітапты оқиды, бір-біріне кедергі жасамайды.
– Кітапханада тәртіпті сақтау ережелері бар. Олар қандай? Кім біліп алды?
– Кітапханада
* тыныш болу керек,
* ақырын сөйлеу керек,
* кітап бетін бүкпеу керек,
* әдепті болу керек.
– Жарайсыңдар.

Ойынды іске асыру.

"Кітапханаға барайық" іс-тәжірибе жаттығуы.
Балалар үшін үстелдер бірнеше қатарға қойылады.
Үстелдерге жақын кітаптар тізіліген "кітапхана" сөрелері тұрады.
Сөренің жанында "кітапханашының" үстелі және "оқырмандар карточкалары" тұрады.
Балалардың жастары кішкентай болуына байланысты, кітапханашы рөлін алғашында педагог өзі атқарады.
– Балалар, мен кітапханашымын.
– Сендер кітапты аламын десеңдер, менен кітапты және карточканың бір данасын аласыңдар.
Балалар кезегімен шақырылады.
– Сәлеметсіз бе! Сізге қандай кітап керек? Алыңыз. Міне, Сізге карточка. Кітапты қарап болғаннан кейін, карточканы жұпқа қайтарасыз. Отырыңыз.
Балалардың барлығы орындарына отырғанда, тыныштықты сақтау ережелерін естеріне салып жүру керек.
Кітапты қарағанда беттерді бүктемей аударған, үстел басында дұрыс отырған, әдепті болған балаларды мақтап жүру шарт.
Тыныштықтың маңызды екенін балалар педагогтің басқң дауыспен немесе сыбырлап сөйлегенінен байқайды.
Ойын барысын әдемі, дыбысы баяу әуенжазбасымен сүйемелдеп қоюға болады.
Кейбір ойынға қатысқысы келмейтін балалар үшін бос орындар болуы тиіс, оларға өз орнында отырып, ойынды бақылауға деген мүмкіндік беріледі.
Балалар осы ойында сөздік қатынастарға көп түспесе де, топта өздерін белгілі рөлде, барлығына ортақ кітапханада болуды сезініп, жағымды эмоцияларға бөленеді.

Өздік ойын әрекеттері және қатынасқа түсу үлгілерін көрсету. "Кітапхана".

Кітапханашы рөлін атқаруға бір бала педагог тағайындайды.
– Балалар, Эльмира – кітапханашы. Эльмирадан кітапты сұрайсыңдар. Егер өздерің таңдасаңдар, карточканы алып кетесіңдер.
– Балалар, кітапты қарап шықсаңдар, орнына қойып, карточканы кітапханашыға

қайтарасындар.

Педагог балалардың бір-біріне кедергі жасау жағдайын ескеру керек, "кітапханашыға" көмегін береді.

Ойынның аяғында балалар "кітапханашыға" карточкалардың жұптарын қайтарады, кітапдарды орнына қойып, кілем үстіне еркін орналасады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Мақтау және оқу қызметін пысықтау.

- Балалар, біз бүгін қандай ойын ойнадық?
  - "Кітапхана" ойынын ойнадық. Жарайсындар.
  - Кітапханада кім болдық? Оқырман болдық?
  - Бізге кітапты кім берді? Иә. Кітапты кітапханашы берді. Жақсы.
  - Сендер кітапханада қандай болу керек екенін түсіндіңдер ме?
  - Қандай ережелерді сақтау керек?
  - Тыныш болу керек, ақырын сөйлеу керек, кітаптың бетін бүктемеу керек. Жарайсындар!
- Барлық ережені сақтадыңдар.
- Балалар, бүгінгі оқу қызметінде сендердің ұқыпты, әдепті балалар болғандарыңды көрдім. Ата-аналарыңа сендерді мақтаймын. Оқу қызметі аяқталды. Сау болыңдар.
- Ойын кешкі уақыттарда жалғасады.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

"Үй құрылысы" ойыны

Мақсаты Балаларды құрылысшы мамандығымен, құрылыс материалдары мен құрылысшыға қажет құралдармен таныстыру, үй құрылысының барысы жөнінде мағлұмат беру. Балалардың құрылыс ойыны барысында ересек арқылы қарапайым қатынастарға түсу іскерлігін қалыптастыру, тілді, зейінді, есте сақтау, ой-қиял қабілеттерін дамыту. Балаларды ересектің еңбегін құрметтеуге, достыққа, еңбекшілдікке тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс "Құрылыс", "құрылысшы" сөздерінің мағынасын түсіндіру; белсенді сөздік қорға "балға", "қалақша", "ара", "құрылысшы" сияқты сөздерді және "кірпіштерді қаладым", "кірпішті берші" фразаларын айтқызып, байланыстыра сөйлеу қабілетін жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер Суретті көрсету, көркем сөз, бейнероликті көрсету, ойын-жаттығу, сергіту сәті, іс-тәжірибе жаттығуы, өздік ойын әрекеттері, қатынасқа түсу үлгілерін көрсету, мақтау, оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Нұр-Сұлтан қаласының суреті.

Үйдің құрылысы туралы бейнеролик.

Заттар немесе суреттері: пластик құрылыс материалдарының түрлері (текше, призма, кірпіш, білеу), құрылысшының каскасы, құрылысшының алшапқышы, қолғаптары, қалағы, балға, ара, қайшы, тарақ, айна, фонендоскоп, ақ халат.

Суреттер сериясы:

1. Алшапқыш, етік, қолғап, каска киген құрылысшы.
2. Құрылысшы қалақпен кірпіштер қалап жатыр.
3. Құрылысшы арамен тақтайды кесіп жатыр.
3. Құрылысшы балғамен шеге қағып жатыр.

Пластиктен жасалған құрылыс материалдары.

Ырғақты, темпі орташа әуенжазбасы.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Пластиктен құрылыс материалдары.

Алшапқыштар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Суретті көрсету.

Нұр-Сұлтан қаласының көрінісі көрсетіледі. Суретте зәулім үйлер, мұнара, жасыл ағаштар бар.

– Балалар, мына суретте не салынғанын танып отырсыңдар ма?

Көркем сөз.

Астана – бас қалам,

Атауы – Нұр-Сұлтан.

Жайнай бер әлемге,

Асқақтап төрінде.

– Мынандай зәулім үйлер мен мұнара қалай пайда болатынын көрейікші.

Суретті көрсету.

Құрылысшының суреті көрсетіледі.

– Балалар, мына адамды танып тұрсыңдар ма? Бұл – құрылысшы. Біз бүгін үй

құрылысында құрылысшы боламыз. Қайталайық. Жарайсыңдар.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

"Құрылысшыға не керек?" ойын-жаттығуы.

Мақсаты. Үй құрылысында қолданатын құралдар мен заттар топтамасын, атауларын пысықтау, құрылысшының жұмыс аясын анықтау.

Шарты. Құрылыс материалдарын айту, бір-бірінен ажырату, құрылысшының әрекеттерін тану шарт.

Барысы.

Балаладың алдына кілемге түрлі заттар, құрылыс және басқа материалдары (суреттері) жайылады.

– Балалар, мына заттардың арасынан сендер тек құрылысқа қажет материалдарды табасыңдар, үстелге жинап қоясыңдар. Мұқият болайық.

Заттар немесе суреттер топтамасы: пластик құрылыс материалдарының түрлері (текше, призма, кірпіш, білеу), құрылысшының каскасы, құрылысшының алшапқышы, қолғаптары, қалағы, балға, ара, қайшы, тарақ, айна, фонендоскоп, ақ халат.

Балаларға заттарды атауға мүмкіндік беріледі.

Балалар өз орындарына отырғызылады.

Суретті көрсету.

Құрылысшының суреті көрсетіледі.

– Құралай, қаска, алжапқыш, қолғап не үшін керек? Көрсетші. Жарайсың.

– Каска адамның басына ештеңе түсіп кетпес үшін керек.

– Алжапқыш үсті бұлғанбау үшін керек.

– Қолғап қолдары жарақаттанбау үшін керек.

– Балалар, ал мынау не? Иә. Қалақ, балға, ара. Бұл құрылысшының құралдары.

Қайталаймыз. Жақсы.

– Қамбар, қалақ, балға, ара не үшін керек?

– Қалақ кірпіштерді қалау үшін керек.

– Ара тақтайларды кесу үшін керек.

– Балға шегелерді қағу үшін керек.

– Жарайсыңдар.

Сергіту сәті. "Бірге үй саламыз"

Ырғақты, темпі орташа әуенжазбасы қосылады.

– Балалар, біз биік үйлерді қалай салатынымызды көрсетейік.

Бірге үй саламыз (қол белде).

Түп-түзу тұрамыз (екі аяқ арасы алшақ)

Төменнен бастаймыз (қолды алға созу),

Қайта отырамыз (отыру)

Кірпішті кірпішке салып (қолдар жоғарыға),

Биік өскен қаламыз (асықпай көтерілу, қолды жоғарыға созу, аяқ ұшына тұру).

Педагог қимылдарды көрсеткенде дауысын барынша шығарып, сөздерді ырғаққа, қимылдарға сай жасауға міндетті.

Ойынды іске асыру.

"Құрылысшы не істейді" іс-тәжірибе жаттығуы.

Балалар кілем үстінде саны шағын құрылыс материалдарының жинақтамаларын алып, қарапайым құрылыс нысандарын қалауға мүмкіндік алады.

– Балалар, құрылыс материалдарынан қандай құрылыстарды жасайтындарыңды

көрсетіндерші.

Мүмкіндігінше үйдің бір үлгісі қойылады, балалар үлгіні қайталайды.

Педагог балаларды аралап, оларға текше, призма, кірпіш, білеу құрылыс материалдарын айтқызып, құрылыстарын байқайды.

– Ескендір, сен нені салып отырсың? Қандай материалдарды қолдандың?

Өздік ойын әрекеттері және қатынасқа түсу үлгілерін көрсету.

"Үй құрылысы".

– Балалар, сендердің құрылысты жасай білетіндеріңді көріп, құрылысқа тағы да жаңа материалды қосуды ұсынамын.

Балалар осы ойында сөздік қатынастарға көп түспесе де, топта құрылысшы екенін сезініп, жағымды эмоцияларға бөленеді.

Егер кейбір балалардың құрылыстарында олқылықтар болып жатса, жанындағы баладан сұрауға болады.

– Асқар, саған қандай материал керек?

– Балжан, сенде кірпіш бар ма? Асқарға кірпішті бересің бе?

– Асқар, Балжаннан кірпішті қалай сұрайсың? Жарайсыңдар ...

Ара, балға, қалақтар сияқты материалдарды ұсыну мына үлгідегідей болады: "Мирас, балғаны алып, мына тақтай білеуді қағып жібер", "Дамир, арамен тақтайды кесіп жібер", "Дана, кірпіштердің арасын қалақпен желімде".

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Мақтау және оқу қызметін пысықтау.

– Балалар, біз бүгін қандай ойын ойнадық?

– "Үй құрылысы" ойынын ойнадық. Жарайсыңдар.

– Үй салғанда кім болдық? Құрылысшы болдық? Жарайсыңдар.

– Қандай құралдарды қолдандыңдар? Жарайсыңдар.

– Балалар, бүгін, оқу қызметінде сендер еңбекшіл, тиянақты, бір-біріңе дос болдыңдар.

Сендерді, нағыз құрылысшы деп мақтан тұтамын. Оқу қызметі аяқталды. Сау болыңдар.

Ойын кешкі уақыттарда жалғасады.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

"Ойыншықтар дүкені" ойыны

Мақсаты Балаларға дүкендегі ойыншықтардың атауларын пысықтау, сатушының қызметі жөнінде түсініктерін тиянақтау, дүкендегі сыпайылық ережелерін түсіндіру. Балалардың "сатушы" мен "сатып алушы" рөлінде ойын желісіне түсу іскерлігін қалыптастыру, ересек арқылы қарапайым қатынастарға түсу үлгілерін игерту, шағын және топтық қарым-қатынастарға түсе білу, ойын шартын, желісін ұстану дағдыларын қалыптастыру, кеңістікті бағдарлау қабілетін дамыту. Балаларды сыпайылыққа, ұйымшылдыққа, еңбекті құрметтеу негіздеріне тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс Белсенді сөздік қорға ойындағы сұрақ үлгілерін, өтінімді білдіретін сөздер мен фразаларды қолдануға үйрету, байланыстыра сөйлеу қабілетін жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер көркем сөз, ойын-жаттығу, сергіту сәті, іс-тәжірибе жаттығуы, өздік ойын әрекеттері, қарым-қатынасқа түсу үлгілерін көрсету, мақтау, оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР Ғажайып, Жаңа жылдың келуін белдіретін көңілді әуенжазбасы.

Ойыншықтар үшін сөрелер.

Аяз атаның шанаға бұғыларды шегіп, аспанда ұшып келе жатқаны туралы бейнеролик.

Балалардың Аяз атамен бірге би билеп тұрғаны туралы бейнеролик.

Әртүрлі материалдардан (ағаш, пластик, резеңке) жасалған ойыншықтар.

Ойыншықтардың заттық суреттері.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР Ойыншықтардың бейнелері салынған таңбалауыштар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

1.2. Көркем сөз.

Әлемде әртүрлі дүкендер бар,

"Жеміс-көгөніс" дүкені, "Жиһаздар",

Киімдер сататын, ыдыстар.

Ал бізге керегі ойыншықтар.

– Балалар, бүгін біз "Ойыншықтар" дүкені ойынын ойнайық.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

"Таңбалауыштармен алмасайық?" ойын-жаттығуы.

Мақсаты. Сатушы мен сатып алушы араларында тауар алмасу жүйесін орнату, бірдей суреттерді табуға жаттықтыру.

Шарты. Көлемі бөлек, бірақ суреті бірдей суреттерді тауып, алмасу әрекетін жасау шарт. **Барысы.**

Ойынды өткізуге әртүрлі материалдан (ағаш, пластик, резеңке) жасалған ойыншықтар қолданылады.

Нақтылы ойыншықтар болмаса, сол ойыншықтардың суреттері ұсынылады.

Ойыншықтардың сатылуын дәлелдейтін таңбалауыштардың жұптары қолданылады.

Мысалы, аю, қуыршақ, тиін, қоян, доп, т.б.

– Балалар, мына дүкенде қандай ойыншықтар сатылады? Жарайсыңдар.

Балалар жауаптарын айтады.

– Қазір біз таңбалауыштармен ойнаймыз. Ол үшін барлықтарың мына үстелде жатқан

таңбалауыштардың бірін таңдап аласыңдар.

– Балалар, барлығың да белгі бойынша қолды жоғары көтеріп алаңға шығасыңдар, дәл сендердегі сияқты таңбалауышы бар баланы тауып аласыңдар.

– Егер таңбалауыштарың бірдей болса, қол ұстасып тоқтап тұрасыңдар.

Үстелде әрбір суреттің екі данасы, өзге таңбалауыштармен араласып жатады.

Ойын уақыт жеткілікті болса, тағы да ойнатылады.

– Балалар, жұптарыңды көрсетіңдер. Жарайсыңдар.

– Қараңдар, сендер таңбалауыштармен алмасып, қалаған ойыншықтарды бір-біріңнен сатып алдыңдар.

Сергіту сәті. "Шыршаға қараңдар".

– Шыршаға қараңдар,

Таңқалып қалмаңдар.

Бұтақтағы ойыншықпыз,

Шеңбердегі аюмыз.

Енді біз түлкіміз,

Түлкі боп жүрміз.

Қоянмен біргеміз,

Бірге секіреміз.

Балықтай жүземіз,

Үндемей күлеміз.

Балалар педагогті тыңдап, тек қимылдарды орындайды.

Ойынды іске асыру.

"Маған не керек?" іс-тәжірибе жаттығуы.

Балалар жарты шеңберге отырады.

– Балалар, дүкенге келгенде не дейміз? Иә, сәлеметсіз бе!

– Ойыншықты сатып алу үшін, кімнен сұраймыз? Иә. Сатушыдан сұраймыз.

– Қазір, Әлия сатушы болады. Әлия, бері шыға ғой.

Балаларға сорелерге тізілген ойыншықтар көрсетіледі.

– Асылбек, сен сатушы Әлиядан ойыншық туралы қалай сұрайсың?

– Сәлеметсіз бе! Сізде қандай ойыншықтар бар? Қайтала. Жарайсың. Балалар, кім есінде сақтап алды? Жақсы.

– Әлия, саған сұрақ болды ... Қандай ойыншықтардың бар екенін айтып берші.

"Сатушы" барлық ойыншықтарды айтады.

– Асылбек, қандай ойыншықты сұрайсың?

– Сізде аю сатыла ма? Қайтала. Жарайсың!

– Асылбек, дүкенде аю бар екен. Таңбалауышың қайда? Көрсет. Сатушыға бер.

"Сатушы" мен "сатып алушы" таңбалауыш пен ойыншықты (ойыншықтың үлкен суретімен) алмасады.

– Балалар, сатушы мен сатып алушы бір-біріне рақметін айту керектігін ұмытпаңдар.

– Асылбек, сен кім болдың? Иә. Сатып алушы болдың. Құттықтаймын! Әдемі ойыншықты

сатып алдың!

– Иә. Аю сатылады. Таңбалауышты көрсетіңіз.

Балалардың жастары кішкентай болуына байланысты, педагог сатушы мен сатып алушының араларындағы диалогтарды реттеп, бақылап отырады.

Өздік ойын әрекеттері және қатынасқа түсу үлгілерін көрсету. "Ойыншықтар" дүкені.

Педагог таңбалауыштардың бір жұп данасын ғана қалдырады, қалған балаларға қосымша таңбалауыштарды үлестіреді.

Таңбалауыштар саны, ойыншықтар санына сай жұп болуы тиіс.

Сатушы болып өзге бала да ойнауы мүмкін. Балалар өздері қалаған таңбалауыштарды алып, сатушының алдына барады. Ойыншықтарды сұрайды. Сатушы таңбалауышты көрсе ғана ойыншықты береді.

Ойында "сатушы" мен "сатып алушылар" таңбалауыштарды ойыншықтарға алмасады.

Ойынның аяғында балалар өз орындарына отырғанда, "сатушыдан" балалардың одан қандай ойыншықтардың сатып алғанын сұрауға болады. "Сатушы" ойыншықтарды айтып шығады.

Соңында "сатушының" еңбегі мақталады.

– Әлия, жарайсың! Міне, қаншама көп ойыншықтарды сатып үлгердің. Әмиянің таңбалауыштарға толып тұр екен.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Мақтау және оқу қызметін пысықтау.

– Балалар, біз бүгін қандай ойын ойнадық?

– "Ойыншықтар" дүкені ойынын ойнадық. Жарайсыңдар.

– Ойында не істедік? Иә. Ойыншықтарды сатып алдық. Сатушыдан кім нені сатып алды? Жарайсыңдар.

– Балалар, бүгінгі оқу қызметінде сендер сыпайы, әдепті бала болдыңдар. Аяз атаның қалдырып кеткен ойыншықтары барлығында да бар. Жарайсыңдар. Оқу қызметі аяқталды. Сау болыңдар.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

"Аурухана" ойыны

Мақсаты Балаларға дәрігер мамандығы жөнінде мәлімет беру, дәрігер мамандығына қатысты құралдармен, оларды қолдану қажеттілігімен таныстыру; ойын ережелерін түсіндіру. Дәрігер ойыны желісіне түсу іскерлігін қалыптастыру, қатынастарда қарапайым сұрақ қою, жауап беру үлгілерін игерту, шағын және топтық қарым-қатынасқа түсе білу, ойын шартын, желісін ұстану дағдыларын қалыптастыру, ой-өрісі қабілетін жетілдіру. Балаларды ересектің еңбегін құрметтеуге, әдептілікке тәрбиелеу, денсаулық сақтау қағидаларына баулу.

Сөздік жұмыс Балалардың белсенді сөздік қорын "дәрігер", "дәрумен", "тыныс алуды тыңдау үшін керек", "жараны байлау үшін керек", "ауырмау үшін керек" сияқты сөздер мен сөз тіркестері арқылы жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер Суретті көрсету, көркем сөз, кіріспе әңгімелесу, ойын-жаттығу, сергіту сәті, өздік ойын әрекеттері, қатынасқа түсу үлгілерін көрсету, мақтау, оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Ақ халат пен қалпақ киіп, мойнына фонендоскоп іліп алған дәрігердің суреті көрсетіледі. Белгілі мамандарға қажет ойыншық-құралдардың суреттері: текше, кірпіш, құрылысшының алжапқышы, құрылысшының каскасы, дәрігердің ақ қалпағы, жұмысшының қолғаптары, бес саусаққа киілетін резеңке қолғаптар, балға, ара, қайшы, тарақ, фонендоскоп, ақ халат, дәрігердің сөмкесі, шприц, дәрумендер шөлмегі, дәке (бинт).

Балалар үшін жасанды заттар мен құралдар.

Ырғақты, темпі орташа әуенжазбасы.

Дәрігердің қимылдарын білдіретін суреттер сериясы:

- * дәрігер фонендоскоппен тыныс алуды тыңдап жатыр.
- * дәрігер дәруменді таратып беріп жатыр.
- * дәрігер дәрмекті шприцке жинады.
- * дәрігер бинтпен қолды байлап жатыр.
- * дәрігер тамақты қарап жатыр.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Ақ халаттар, ақ қалпақтар, "дәрігер сөмкесі" жинақтамалары, қуыршақтар, ойыншықтар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Суретті көрсету.

Ақ халат пен қалпақ киіп, мойнына фонендоскоп іліп алған дәрігердің суреті көрсетіледі.

– Балалар, бұл кім екенін таныдыңдар ғой? Иә. Бұл – дәрігер. Қайталаңдар. Жарайсыңдар.

Көркем сөз

Біздің көрші дәрігер,
Өз ісіне ол шебер,
Ауруды емдейді,
Ащы дәрмек бермейді.

Ауырып қалсақ, дәрігер,
Жәрдем көлікпен келер.
Дене ыстығын өлшейді,
"Қарды жеме," – дейді,

Дәрігер біледі жұмысты,
Тындайды кеудені, тынысты,
Тамақты мұқият қарайды,
Асықпайды, айтады: "Жарайды".

Құлап қалсақ, сенеді ол:
"Шыда, балам, батыр бол!"
Жарамызды байлайды,
Дәкені мықтап орайды.

Дәрігердің жаны адал,
Киеді ақ халат, қалпақ.
Оның емі – жылы сөз,
Дәрігер бізге нағыз дос.

Кіріспе әңгімелесу.

- Қаламқас, дәрігерді қалай таныдың?
- Дәрігер басына ақ қалпақ киеді.
- Үстіне ақ халат киеді. Қайтала.
- Дәрігердің емдеуге қажет құралы болады.
- Жарайсыңдар, балалар.
- Дәрігер қай жерде жұмыс істейді? Иә. Ауруханада жұмыс істейді. Жарайсыңдар.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

"Не үшін керек?" ойын-жаттығуы.

Мақсаты. Ауруханада дәрігер қолданатын құралдар мен заттар топтамасын, құралдардың атауларын пысықтау, дәрігердің жұмыс ерекшеліктерін анықтау.

Шарты. Дәрігер құралдарын айту, ажырату, дәрігердің әрекеттерін тану шарт.

Барысы.

Балалардың алдына бір-екі қорапта араласып жатқан құралдар түрлері (суреттері) жайылады.

- Балалар, біз дәрігер болып ойнағымыз келеді, бірақ біздің алдымызда көптеген құралдар араласып кеткен. Осы құралдардың арасынан артық құралдарды жеке қорапқа жинайық. Пластиктен ойыншық-құралдар (суреттері): текше, кірпіш, құрылысшының алжапқышы, құрылысшының каскасы, дәрігердің ақ қалпағы, жұмысшының қолғаптары, бес саусаққа киілетін резеңке қолғаптар, балға, ара, қайшы, тарақ, фонендоскоп, ақ халат, дәрігердің сөмкесі, шприц, дәрумендер шөлмегі, дәке (бинт).

Балалар дәрігер мамандығына қатысты заттарды (суреттерді) бөлек жинайды, қалған құралдар жеке алынады.

Затты зерттеу.

- Балалар, ал мынау не? Иә. Фонендоскоп, шприц, дәрумендер. Бұның бәрі кімнің құралдары? Дәрігердің құралдары. Қайталаймыз. Жақсы.
- Томирис, осы құралдар не үшін керек?
- Фонендоскоп тынысты тыңдау үшін керек. Қайталаймыз.
- Шприц дәріні егу үшін керек. Балалар, шприцтен қорықпайсыңдар ғой?
- Дәрумендер ауырмау үшін керек. Дәрумендерді жақсы көресіңдер ме?
- Дәке (бинт) жараны байлау үшін керек.
- Қасық тамақты қарау үшін керек.
- Жарайсыңдар.

Сергіту сәті. "Ауырмаймыз, ауырмаймыз".

- Ауырмаймыз, ауырмаймыз (сап түзеп, бір орында жүру),
Жаттығуларды жасаймыз (сап түзеп, бір орында жүру).
- Бір – басымызды шайқаймыз (қолдар белде, басты оңға-солға шайқау),
Қолдарымызды бұлғаймыз (екі қолды жоғары көтеріп, бұлғау),
Денемізбен еңкейеміз (оңға-солға еңкею),
Оңға-солға еңкейеміз.
- Қос аяқпен секіреміз (бір орында секіру),
Аяқты көтеріп, жүреміз (марш басу).
- Сергіту сәтін өткізу уақыты педагог белгілейді. Ойынның барысында балалардың іс-әрекетін ауыстыру қажеті туындағанда сергіту сәтін өткізу уақытының келгенін білдіреді.

Ойынды іске асыру.

"Ауруханада не айтамыз" іс-тәжірибе жаттығуы.

Балалар жарты шеңберге отырады.

Тілі анық, сөйлеуі жақсы дамыған бір баланы дәрігер етіп тағайындауға болады. Жалпы, ойынның өтілу жылдамдығы педагогтің жетекшілігіне байланысты, сондықтан стандартты жағдайда педагог өзі дәрігер болып, диалогтарды бастап отырады. Топтағы балалардың даму ерекшеліктеріне негізінде, педагог дәрігер емесе, ауырған адамның рөлін атқарып, баланың біріне дәрігерді ұсынады. Сонда дәрігердің емдегені үшін бірнеше позиция ойнатылады.

- Балалар, ауруханада дәрігер кімді емдейді? Иә. Ауырған адамдарды емдейді.

Қайталайық.

- Балалар, ауырған адам дәрігерге қай жері ауырғанын айту керек.
- Бүгін Аяжан дәрігер болсын. Қалпақ пен халатты киіп алсын.
- Ал Ақбар ауырғанын айтсын.
- Балалар, ауруханаға келгенде біз не дейміз? Иә, сәлеметсіз бе!
- Аяжан, сен Ақбардан нені сұрайсың?
- Сәлеметсіз бе! Сіздің қай жеріңіз ауырып тұр?
- Ақбар, айта ғой ... Тамағың ауырып тұр ...
- Аяжан, сен не істейсің? Иә. "Ауызды аш, ааа". Жарайсың.
- Ақбар, тағы қай жерің ауырғанын айтасың?
- Аяжан, тынысын тыңдау керек ... (тыңдату)

Ауырғанның қанша жағдайын ойнату керектігін педагог өзі қарастырады. Егер балаларда ойындағы оқиғаны ойнау дағдылары жеткілікті дамыса, онда бірнеше жағдайды ойнап

және бірнеше баланы қатыстыруға болады.

Өздік ойын әрекеттері және қатынасқа түсу үлгілерін көрсету. "Аурухана".

Балалар үшін дәрігер рөлін атқаруға бірнеше киім үлгілері үлестіріледі.

Дәрігер құралдарының топтамалары жеткілікті болуы тиіс.

Балалар жұптарға немесе бірнеше топтарға бөлінеді.

Егер кейбір балалар ойынға қатысқысы келмесе, өзі қалаған жерде болып ойынды бір жақтан бақылауға мүмкіндік алады.

Балалардың өзара диалогтары мен ойындар желісінің басталуын және ары қарай жалғастырылуын қамтамасыз ету үшін, педагог қосымша сұрақтар қойып жатады. Сұрақтар әдептілік ережелерін, әрекеттер сипатын, ойын жүйесін реттеу үшін қолданылады.

Сұрақтар үлгілері мына сияқты болады: "Дәрігерге не айтасың?", "Қай жерің ауырды?", "Ауырғанын қалай сұрайсың?", "Не дейміз?", "Ол үшін қандай құрал аласың?", "Не істейсің?"

Балаларға ауырған кейіпкер күйінде қуыршақтарды, басқа жануарларды ойыншықтарды да беріп қоюға болады.

Кейбір баланы "дәрігердің" алдына ауырған болып барып, бірге ойнатуға болады.

Ойын аяқталған жағдайда құралдар мен ойыншықтарды орнына салып, жинап қоюға нұсқау беріледі, тәртіп бақыланады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Мақтау және оқу қызметін пысықтау.

– Балалар, біз бүгін қандай ойын ойнадық?

– "Аурухана" ойынын ойнадық. Жарайсыңдар.

– Ойында біз кім болдық? Иә. Дәрігер болдық. Не істедік? Иә. Емдедік, тынысты тындадық, тамақты қарадық, дәрумен бердік. Жарайсыңдар.

– Балалар, ауырмау үшін, не істеу керек? Иә. Ата-ананың тілін алу керек, қолды жуу керек, жылы киіну керек, суықты жемеу керек.

– Балалар, бүгін, оқу қызметінде сендер зерек, білгір болдыңдар. Жарайсыңдар. Оқу қызметі аяқталды. Сау болыңдар.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

"Жануарлар фермасы" ойыны

Мақсаты Балаларға жануарлар фермасы жөнінде мағлұматтар беру, жануарларды күтушінің еңбегімен таныстыру, үй жануарларының атауларын пысықтау, ойын ережелерін түсіндіру. Балалардың тақырып бойынша ойын желісіндегі тілдік және эмоционалдық арақатынастарға түсу іскерлігін жетілдіру, ойын шартын, желісін ұстану дағдыларын қалыптастыру, қабылдау, ақыл-ой қабілеттерін дамыту. Балалардың адам еңбегін бағалау, үй жануарларына қамқорлықпен қарау сезімдерін қалыптастыру, ұйымшылдыққа, еңбексүйгіштікке тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс "Жануарлар фермасы" сөзінің мағынасын түсіндіру, белсенді сөздік қорға "жануарларды күтуші", "суарады", "шөп береді", "күтеді", "қорада ұстайды" сияқты сөз тіркестерін енгізіп, байланыстыра сөйлеу қабілетін жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер суретті көрсету, көркем сөз, сурет бойынша әңгімелесу, дамытушы жаттығу, сергіту сәті, тәжірибе жаттығуы, өздік ойын әрекеттері, қатынасқа түсу үлгілерін көрсету, мақтау, оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР Үй жануарлары фермасы дыбыстарының жазбалары. Қорада тұрған үй жануарларының суреті. Алдына айыр ағашпен шөп салынып тұрған үй жануарының суреті. Заттық суреттер: қасқыр, бұзау, қозы, лақ, бұзау, сиыр, жылқы, қой, қораз, тауық, торғай, балық, алжапқыш, қапта жем, мая шөп, шелекте су, айыр ағаш. Бірнеше шелек пен дорбада "жем" салынған, "шөп" (жасанды) орамдары.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР Құлыншақтардың, лақтардың, қошақандардың, бұзаулардың маскалары.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Суретті көрсету

Қорада тұрған үй жануарларының суреті көрсетіледі.

– Балалар, енді танып отырсыңдар ма? Бұл нелер?

1.2. Көркем сөз.

Бұзау, құлын, қозы, лақ
Аулада жүр ойнамақ,
Бірақ қыста, суықта,
Орын тар ғой қорада.
Қорамызда шөп көп,
Мая-мая, мол шөп.
Жаздыгүні орылған,
Қысқа толып жиналған.

– Жеңдер, жеңдер,
Төлдерім,
Міне шөбім, жемдерім,
Су ішіндер бір шелек.

Не берейін? Не керек?

– Балалар, мына жануарлар қайда тұр? Олар неге қорада тұрады?

– Балалар, үй жануарларын қыста күтетін жерді "Жануарлар фермасы" деп айтады.

– Бүгін біз "Жануарлар фермасы" ойынын ойнаймыз. Қайталаймыз. "Жануарлар фермасы". Жарайсыңдар.

– Балалар, үй жануарларын күтетін адамды күтуші деп айтады. Қайталаймыз.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

"Ойынға қажеттіні таңдайық" ойын-жаттығуы.

Мақсаты. Үй жануарлары фермасында күтушіге қажетті құралдар мен атрибуттардың анықтау.

Шарты. Фермада қажет құралдар мен атрибуттарды атап, не үшін қажет болғанын айту шарт.

Барысы.

Ойынды өткізгенде құралдардың ойыншық және жасанды нысандары қолданылады.

Заттық суреттер: қасқыр, бұзау, қозы, лақ, бұзау, сиыр, жылқы, қой, қораз, тауық, торғай, балық, алжапқыш, қапта жем, мая шөп, шелекте су, айыр ағаш.,

– Балалар, біз "Жануарлар фермасы" ойынын ойнамас бұрын, осы ойында қандай құралдарды қолдану қажетін және қандай жануарларды күтетінімізді анықтап алайық. Ол үшін мен паннода тізіп қойған суреттер арасынан артық суреттерді алып тастаймыз.

Ойынға қажеті бар суреттерді ғана алып қалайық.

Тақтаға кезекпен шыққан кез келген бала ойынға қажеті жоқ суретті тауып, алып тастап жатады.

– Қамбар, сен неге қораздың (т.б.) суретін алып тастадың? Біз қоразды жануарлар фермасында күтеміз бе? Иә. Қораз үй жануары емес. Қораз – үй құсы.

– Тахмина, қасқырды неге алып тастадың? Иә. Ол – жабайы аң.

– Асылбек, неге үй жануарына балықты бермейміз? Иә. Үй жануарлары балықты жемейді. Жарайсыңдар, балалар.

Шөптің, жемнің, айыр ағаштың, шелектегі судың суреттері бөлек алынады.

– Балалар, ал мына суреттерді мен неге бөлек жинап қойдым? Иә. Бұл жануарларды күтетін құралдармен азықтар.

– Кім айтады шөп, су, жем не үшін керек? Иә. Оларды үй жануарларына береді.

– Мына айыр ағаш не үшін керек? Иә. Шөпті айыр ағашқа көбірек жинап алып, жануардың алдына салады.

Сергіту сәті. "Жануар болайық".

"Жануар болайық" сөзі "құлыншақ болайық" тіркесімен ауыстырылып тұр. Үй жануарлары төлдерінің қимылдары бір-біріне ұқсас болады.

Балалар өз қалаулары бойынша құлыншақтар, лақтар, қошақандар, бұзаулардың маскаларын киіп алады.

Барлық бала алаң ортасына шақырылады.

– Балалар, сендер қазір үй жануарларының төлдерісіңдер.

Жануарлар қалай қимылдайтынын көрсетіп көрейік.

– Бекер біз тұрмайық,

Жануар болайық.

Аяқтармен соқ-соқ,

Секіреміз тоқ-тоқ.

Оң жаққа қолды сермеп,

Сол жаққа қолды сермеп.

Түп-түзу тұрамыз,

Сап түзеп жүреміз.

Балалар педагог соңынан әуен ырғағына, сөздерге сай қимылдайды.

Ойынды іске асыру.

"Жануарларды қалай күтеміз" іс-тәжірибе жаттығуы.

Балалардың жастары кішкентай болуына байланысты, жануарларды күтуші рөлін алғашында педагог өзі атқарады.

Ойынды толық ойнату үшін, бірнеше шелек, дорбаларда "жем", "шөп" орамдары қажет.

– Балалар, мен күтушімін. Құлыншақтарға жем беремін!

– Құлыншақтарым, келіңдер, "Құрау-құрау!", "Құрау-құрау!" Жарайсыңдар.

Құлыншақтың маскасын киген балалар "жемге" келеді, азықтанғандарын көрсетеді.

– Бұзауларға су беремін!

– Бұзауларым, келіңдер, "Мәуке-мәуке-мәуке!", "Мәуке-мауке!" Жарайсыңдар.

Бұзаулардың маскасын киген балалар "суға" келеді, суды ішкендерін көрсетеді.

– Қошақандарға шөп беремін!

– Қошақандарым, келіңдер, "Пұшайт-пұшайт-пұшайт!", "Пұшайт-пұшайт!" Жарайсыңдар.

Қошақанның маскасын киген балалар "шөпке" келеді, азықтанғандарын көрсетеді.

– Міне, мен қандай күтуші болдым, ал сендер үй жануарларын тамаша көрсеттіңдер!

Жарайсыңар!

Өздік ойын әрекеттері және қатынасқа түсу үлгілерін көрсету.

"Жануарлар фермасы".

Балалар арасынан бір-екеуі шығып, жануарларды күтушінің киімін киеді, педагогтің жанында өз рөлін атқарады.

Ойынның жылдамдығын, балалардың ойында қауіпсіздікте болуын қамтамасыз ету үшін педагог "күтушілерді" ойын алаңындағы бірнеше бұрышқа бөледі.

Әрбір күтуші тек өзіне қатысты жануарлар тобын шақырады, белгілі азық береді.

– Камила, сен қошақандарға шөп бересің, "пұшайт" деп шақырасың.

– Ерғали, сен құлыншақтарға жем бересің, "құрау-құрау" деп шақырасың.

– Мадияр, сен бұзауларға су бересің, "мәуке-мәуке" деп шақырасың.

Ойын көңілді өту үшін, бәсең дыбыста әуенжазбасы қосылады.

Ойынның соңында құралдар мен атрибуттарды белгілі жерге жинау тәртібі есептеліп қоюы керек.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Мақтау және оқу қызметін пысықтау.

– Балалар, біз бүгін қандай ойын ойнадық?

– "Жануарлар фермасы" ойынын ойнадық. Жарайсыңдар.

– Ойында біз кім болдық? Иә. Үй жануарлары болдық. Жануарлар не істеді? Иә. Су ішті, жем жеді, шөп жеді. Жарайсыңдар.

– Тек қана үй жануарлары болдық па? Иә. Күтуші болдық. Жарайсың, Мадияр.

– Қалай шақырдық? Жарайсыңдар, балалар.

– Үй жануарлары күтуші, жылы жерде, қарындары тоқ тұр. Рақмет сендерге.

– Балалар, бүгінгі оқу қызметінде мұқият, шапшаң, ойыншыл болдыңдар. Жарайсыңдар.

Оқу қызметі аяқталды. Сау болыңдар.

"Шаштараз" ойыны

Мақсаты Балаларға шаштараз мамандығы жөнінде мәлімет беру, шаштараздың құралдарымен, қолдану қажеттіліктерімен таныстыру; әдептілік ережелерін түсіндіру. Балалардың шаштараз мамандығы аясында ойын желісіне түсу іскерлігін қалыптастыру, қатынастарда қарапайым сұрақ қою, жауап беру үлгілерін игерту, шағын және топтық арақатынастарға түсе білу, ойын шартын, желісін ұстану дағдыларын қалыптастыру, ой-өрісін жетілдіру. Балаларды ересектің еңбегін құрметтеуге баулу, ұқыптылыққа, әдептілікке тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс Балалардың белсенді сөздік қорын "шаштараз", "тұтынушы", "мамандық", "отырыңыз", "шашты қиямын", "шашты буамын" сияқты сөздер мен сөз тіркестері арқылы жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер көркем сөз, суретті көрсету, ойын-жаттығу, сергіту сәті, өздік ойын әрекеттері, қатынасқа түсу үлгілерін көрсету, мақтау, оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР Шаштараздың клиенттің шашын қиып жатқаны туралы сурет. Заттық суреттер:

иық жапқыш, тарақ, сусабын, шашты бұйралау жабдығы, қайшы, қырыну құралы, фен, айна, алжапқыш, сүлгі, шаш қыстырғыш, резеңке, бантик, жасанды шаш (париктер).

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР Иық жапқыштар.

Шаштараз құралдары үшін қорап пен сөре.

Тарақтар түрлері (ұштары үшкір емес, жиі емес).

Сусабындар үшін пластмассалы ыдыстар.

Шашты бұйралау жабдығы. Пластмасса қайшы, қырыну құралдары.

Ойыншық фендер, Ойыншық айналар.

Шаштараздың алжапқыштары. Сүлгілер. Шаш қыстырғыштар, резеңкелер, бантиктер, қарапайым париктер. Сәнді шаш үлгілері журналы.

Орындықтар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Көркем сөз. Дина Ахметова. Жұмбақты жасыру. "Шаштараз".

Оның қолы жылдам жүреді,

Біресе тарақ, біресе қайшы.

Шашты таза жуып береді,

Шаш үлгісін қарайықшы.

– Балалар, мен не туралы жұмбақты оқыдым?

1.2. Суретті көрсету.

Шаштараз клиенттің шашын қиып жатқаны туралы сурет көрсетіледі.

– Мына мамандық иесін кім таныды?

- Иә, Бекнұр, бұл – шаштараз. Лаура, қайтала.
- Шаштараз деген қандай мамандық? Шаштараз не істейді?
- Балалар, бүгін біз "Шаштараз" ойынын ойнаймыз.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

"Шаштаразға не керек?" ойын-жаттығуы.

Мақсаты. Шаштаразға қажет құралдардың атауларын пысықтау.

Шарты. Шаштараздың құралын атап, оның қажеттілігін айту шарт.

Барысы.

Әрбір бала құралды қолға алып, оның аталуын, қажеттілігін айтады.

Ойынды өткізгенде құралдар не олардың суреттері қолданылады.

Заттық суреттер: иық жапқыш, тарақ, сусабын, шашты бұйралау жабдығы, қайшы, фен, айна, алжапқыш, сүлгі, шаш қыстырғыш, резеңке, бантик, жасанды шаш (париктер).

- Балалар, шаштараздың жұмысына қандай құралдар қажет?
- Шаштараз қандай құралдарды және қалай қолданатынын біліп алайық.

"Шаштаразға не қажет?" атты ойынды ойнайық.

– Балалар, әрқайсың, мына құралдардың бірін қолға алып атап, қолдану қажеттілігі туралы айтасыңдар. Мысалы, Альмира, мынау не? Не үшін керек?

- Мынау – тарақ. Тарақпен шаш тарайды.
- Мынау – қайшы. Қайшымен шаш қияды.
- Мынау – иық жапқыш. Оны иыққа жабады.

Ойын жүйесі жылдам өткізілуі үшін, басқа уақыттарда балаларға айтқызуға болады.

– Жарайсыңдар балалар.

"Шаштараз" ойыны.

Мақсаты. Шаштараздың іс-әрекеттерін игеру, тұтынушымен негізгі фразаларды айтқызу.

Шарты. Балалар жұптарда шаштараздың кез келген құралмен негізгі қимылдарының бірін жасап, тұтынушымен ортақ фразаларды алмасады.

– Балалар, шаштаразға шашын қидыртқысы келген тұтынушы адам келеді.

Барлығымыз тұтынушы деп айтайық. Жарайсыңдар.

– Шаштараз, тұтынушы келгенде: "Орындыққа отырыңыз. Сізге қандай шаш үлгісі керек?" – деп айтады. Ержан, тұтынушыға біз не дейміз?

– Жарайсың, "Орындыққа отырыңыз. Сізге қандай шаш үлгісі керек?"

– Ержан, сен нені қалайсың? Саған шаш қию керек пе? Айта ғой: "Маған шашты қию керек".

– Динара, егер саған шашты жуу керек болса, сен не дейсің? Жарайсың.

"Маған шашты жуу керек".

– Асқат, егер саған шашты сүрту керек болса, сен не дейсің? Жарайсың.

"Маған шашты сүрту керек".

– Меруерт, егер саған шашты кептіру керек болса, сен не дейсің? Жарайсың.

"Маған шашты кептіру керек".

Сергіту сәті. "Шаштараз"

Шаштаразда қайшы бар, (шапалақтау, марш басу)

Шаштаразда тарақ бар. (шапалақтау, марш басу)

Тарайды, қияды. (екі қолмен тарағанды және қиғанды көрсету)

Тарап, тарап, қияды.

Шаштаразда сабын бар, (шапалақтау, марш басу)

Шаштаразда сүлгі бар. (шапалақтау, марш басу)

Жуады, жуады, (екі қолмен шашты жуғанды көрсету)

Кептіреді, буады (қолдарды сілкіу, жұдырықтарға жинау)

Ойынды іске асыру. Өздігінен ойын әрекеттерін жасау, қатынасқа түсу үлгілерін көрсету. "Шаштараз бен тұтынушы".

Балалар жұптарға бөлініп, кез келген суреттерге қарап, мамандық бойынша әрекеттер жасайды.

Жалпы, балалардың барлық жұптарына орындауға бірінші сурет пен кез келген суреттердің бірі беріледі.

Ол үшін жұптар бір үстел басында отырады, үстелге жұп суреттер салынады.

Балалар орындықтарды бір бағытқа бұрып, қалаулары бойынша әрекеттерді орындайды.

Ойын тапсырмалары.

– Балалар, сендердің алдырыңда екі сурет бар, осы суретте көрсетілген әрекеттерді жасайсыңдар.

– Біріншілерің шаштараз, екіншілерің тұтынушы боласыңдар.

1. Клиентті орындыққа отыруға шақыру, иық жапқышты жабу.

2. Шашты жуу.

3. Сүлгімен сүрту.

4. Шашты тарақпен тарау.

5. Шашты қию.

6. Фенмен кептіру.

7. Бигудиді шашқа бұрау.

8. Хош иіс суын себу.

9. Шашты буу.

10. Қыстырғыштарды шашқа қыстыру.

11. Шаш кепкенше, сән журналын қарату.

Педагог балалар жұптарын аралап, қосымша сұрақтарды қойып, сұрақтарға жауап қайтаруға мүмкіндік береді.

Шаштараз болған баладан: "Сен, Айжанға не айтасың?", "Сен не істеп жатырсың?" сияқты сұрақтар қойылады.

Балаға: "Саған не жасау керек?" деген сұрақты сұрату қажет.

Егер, баланың бірі шаштараздың қимылын түсіндіре алмаса, жұбы болып ойнап отырған балаға "Қайрат не істеді?" сұрағын қоюға болады.

Уақыт жеткілікті болса, балалар рольдерді алмасып ойнайды.

Баланың қимылдарын, сұрақ қою, жауап беру әрекеттерін мақтап, қолдау керек.

Ойын аяқталғаннан кейін, орындарын жинау керектігі айтылады. Мысалы: "Балалар, әрқайсыларың өз құралдарыңды мына қорапшаға әкеліп, салыңдар. Жұмыс орнымыз таза болсын".

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Мақтау, оқу қызметін мақтау.

– Балалар, Шаштараз деген кім?

– Балалар, кім шаштараз болды? Шаштараз болып, қандай құралдарды қолдандыңдар? Жарайсыңдар.

– Балалар, кім тұтынушы болды? Тұтынушы болғанда, сендерге не жасады? Жарайсыңдар.

Балалардың аттары жеке аталып, жауаптары қабылданады.

– Сендерге не ұнады? Шаштараз болу ұнады ма? Тұтынушы болу ұнады ма?

– Балалар, бүгінгі оқу қызметінде сендердің әдепті тұтынушы, еңбекқор шаштараз болғандарыңды көрдім. Тамаша ойнадық.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

"Техника дүкені" ойыны

Мақсаты Балаларға тұрмыстық техниканың адам тұрмысына қажеті жөнінде мағлұматтар беру, тұрмыстық техника үлгілерін пысықтау.

Балалардың "Техника дүкені" ойыны желісіне түсу іскерлігін қалыптастыру, қатынастарда қарапайым сұрақ қою, жауап беру үлгілерін игерту, ережелерді ұстану дағдыларын қалыптастыру, ой-өрісін, зейінді, жағымды эмоцияларды дамыту. Балаларды техника үлгілерін ұқыпты ұстауға баулу, зеректікке, әдептілікке тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс Балалардың белсенді сөздік қорын тұрмыстық техника атаулары мен әдептілікті білдіретін сөздер арқылы жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер суретті көрсету, көркем сөз, ойын-жаттығу, затты зерттеу, сергіту сәті, өздік ойын әрекеттері, қатынасқа түсу үлгілерін көрсету, мақтау, оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР Ұялы телефон, тоңазытқыш, шаңсорғыштың дыбыстарының жазбалары.

Тұрмыстық техника үлгілерінің "Техника" дүкенінде тізіліп тұрғаны туралы сурет. Техника түрлері: теледидар, шаңсорғыш, тоңазытқыш, компьютер, ұялы телефон, ноутбук, электр пеші, кір жуу машинасы, электр шәйнек, үтік. Тұрмыстық техниканың ойыншық түрлері немесе заттық суреттері.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР Тұрмыстық техника түрлерінің таңбалауыштары.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Көркем сөз. Дина Ахметова.

"Тұрмыстық техника".

Біздің үйде, ешкім жоқта,
Көмекшілер тұрмай тоқтап,
Бөлмелерде жұмыс істейді,
Бірақ мүлдем үндемейді.
Кешке келсе ата-ана,
Суытылған сүт пен айран.
Көрсетілер жаңалықтар,
Кілем үсті тазалықта.

– Қандай заттар туралы тақпақ оқыдым, кім тапты? Теледидар, тоңазытқыш, шаңсорғыш. Жарайсыңдар.

1.2. Суретті көрсету.

Балаларға бірнеше тұрмыстық техника үлгілерінің "Техника" дүкенінде тізіліп тұрғаны туралы сурет көрсетіледі (теледидар, шаңсорғыш, тоңазытқыш, компьютер, ұялы телефон, ноутбук, электр пеші, кір жуу машинасы, электр шәйнек, үтік).

– Бұның барлығы қалай айтылады? Иә. Бұл – тұрмыстық техника. Қайталайық. Тамаша. Тұрмыстық техника "Техника" дүкенінде сатылады. Бүгін біз "Техника" дүкеніне барып, ойын ойнаймыз.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

"Не үшін керек?" ойын-жаттығуы.

Мақсаты. Тұрмыстық техника үлгілерінің атауларын пысықтау, қажетін анықтау.

Шарты. Кез келген тұрмыстық техниканы атау, қажетін айту шарт.

Барысы.

Балалардың алдына панноға үйде адамға "көмекші" болатын, түрлі техникалардың суреттері ілінеді.

– Балалар, "Техника" дүкенінде түрлі техника сатылады.

Қалаған балалар тақтаға шығып, кез келген заттың қажетін айтады.

Затты зерттеу.

– Бекзат, тоңазытқыш не үшін керек? Тоназытқыш азықтарды суытады.

Жарайсың.

Балалар ұялы телефонның сөйлесу үшін, шаңсорғыштың кілемді тазалау үшін, компьютердің хаттар жазу (тағы басқа себептер) үшін керектігін айтады.

Ойынды іске асыру.

"Маған не керек?" іс-тәжірибе жаттығуы.

Балалар жарты шеңберге отырады.

– Балалар, дүкенге келгенде, біз не дейміз? Иә, сәлеметсіз бе!

– Ойыншықты сатып алу үшін, кімнен сұраймыз? Иә. Сатушыдан сұраймыз.

– Қазір Серік сатушы болады.

Балаларға сорелерге тізілген заттар немесе суреттері көрсетіледі.

– Дархан, сен сатушы Серіктен қандай техниканы сұрайсың? Қалай сұрайсың? "Сәлеметсіз бе! Сізде теледидар бар ма?" Қайтала. Жарайсың.

– Серік, не дейсің? "Иә. Бізде теледидар бар. Таңбалауышты (карточканы) беріңіз!"

Балалар сурет пен (ойыншықпен) оның фишкасын алмасады.

Бұл сияқты бірнеше "сатушы" мен "сатып алушыны"ң диалогтары ұйымдастырылады.

– Балалар, егер сатушы затты сатса "рақмет" деп айтады. Ұмытпандар.

Балалардың жастары кішкентай болуына байланысты, педагог сатушы мен сатып алушының араларындағы диалогтарды реттеп, бақылап отырады.

Сергіту сәті. "Таңбалауыштармен алмасайық?" ойын-жаттығуы.

Жеңіл, көңілді әуенжазбасы қосылады.

Мақсаты. Сатушы мен сатып алушы араларында тауар алмасу жүйесін орнату, бірдей суреттерді табуға жаттықтыру.

Шарты. Көлемі бөлек, бірақ суреті бірдей суреттерді тауып, алмасу әрекетін жасау шарт.

Барысы.

Ойынды өткізуге тұрмыстық техниканың бірнеше материалдан (қатты қағаз, пластиктен) жасалған нысандары қолданылады.

Нақтылы ойыншық заттар болмаса, суреттері ұсынылады.

Тұрмыстық техника үлгілерінің сатылуын дәлелдейтін таңбалауыштардың жұптары қолданылады.

– Балалар, қазір біз таңбалауыштармен ойнаймыз. Ол үшін барлықтарың мына үстелде жатқан таңбалауыштардың бірін таңдап аласыңдар.

– Барлығың қолдағы таңбалауышты биік ұстап, белгі бойынша алаңға шығып, дәл сондай таңбалауышы бар баланы тауып аласыңдар.

– Егер таңбалауыштарың бірдей болса, қол ұстасып тоқтап тұрасыңдар. Үстелде әрбір суреттің екі данасы, өзге таңбалауыштармен арыласып жатады.

Ойын уақыт жеткілікті болса, тағы да ойнатылады.

– Балалар, жұптарыңды көрсетіңдер. Жарайсыңдар.

– Қараңдар, сендер таңбалауыштармен алмасып, бір-біріңнен сатып алдыңдар.

Өздік ойын әрекеттері және қатынасқа түсу үлгілерін көрсету.

"Техника" дүкені.

Педагог ойынға таңбалауыштардың бір жұп данасын ғана қалдырады.

Сатушы орнында өзге бала да болуы мүмкін. Балалар өздері қалаған таңбалауыштарды алып, сатушының алдына барады, техника үлгілерін сұрайды. Сатушы таңбалауышты көрсе ғана техника үлгісін береді.

Жалпы айтқанда, "сатушы" мен "сатып алушылар" таңбалауыш және ойыншықпен алмасады.

Ойынның аяғында балалар өз орындарына отырғанда, "сатушыдан" балалардың одан қандай заттардың сатып алғанын сұрауға болады. "Сатушы" "сатылған" техника үлгілерін айтып шығады.

Соңында "сатушының" еңбегі мақталады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Мақтау, оқу қызметін пысықтау.

– Балалар, біз бүгін қандай ойынды ойнадық? Жарайсыңдар.

– Нені сатып алдыңдар?

Бірнеше баланың жауабын тыңдау.

– Балалар, қараңдаршы, қаншама техниканы сатып алдыңдар. Енді, үйлеріңде көмекшілер көбейеді. Ата-аналарың өте қуанатын болады.

– Балалар, бүгін сендер ұқыпты, әдепті болдыңдар. Жарайсыңдар. Оқу қызметі аяқталды. Сау болыңдар.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

"Киімдер дүкені" ойыны

Мақсаты Балаларға киім дүкеніндегі киім үлгілерінің атауларын пысықтау, сатушының қызметі жөнінде түсініктерін тиянақтау, дүкендегі сыпайылық ережелерін, маусымға сай киіну тәртібін түсіндіру. Балалардың "сатушы" мен "сатып алушы" рөлінде ойын желісіне түсу іскерлігін қалыптастыру, ересек арқылы шағын және топтық қарапайым қатынастарға түсу үлгілерін игерту, ойын шартын, желісін ұстану дағдыларын қалыптастыру, кеңістікті бағдарлау қабілетін дамыту. Балаларды сыпайылыққа, ұқыптылыққа, еңбекті құрметтеу негіздеріне тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Белсенді сөздік қорға ойындағы сұрақ үлгілерін, өтінімді білдіретін сөздер мен фразаларды қолдануға үйрету, байланыстыра сөйлеу қабілетін жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер

Көңіл шеңбері, ғажайып сәт, көркем сөз, суретті көрсету, ойын-жаттығу, сергіту сәті, іс-тәжірибе жаттығуы, өздік ойын әрекеттері, қатынасқа түсу үлгілерін көрсету, мақтау, оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Ырғақты, темпі орташа әуенжазбалары.

Суреттер сериясы:

- * екі ұзын жолда киімсіз ілгіштердің суреті;
- * екі ұзын жолда ілгіштерде ілініп тұрған киімдердің суреті: көйлек, футболка, жейде, майка, белдемше, шалбар, свитер, тон, күртеше, бөкебай;
- * "Киімдер дүкені" суреті.

Киім үлгілерінің заттық суреттері.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Киімдердің таңбалауыштары; қуыршақтар мен қол-аяқтары бар ойыншық жануарлар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

"Алақай! Көктем келді!" жаттығуы.

Жаттығуды балаларды алаңға шығарып, шеңберде жасату.

Ырғақты, темпі орташа әуенжазбасы қосылады.

– Алақай! Алақай! (шапалақтау)

Бізге келді көктем-ай! (алақандарды, саусақтарын жоғарыға қаратып, бұрмалау)

Аулаға шығайық, (саусақтарды еркін қимылдату)

Тамшыларға қарайық. (шапалақтау)

Тамшылар көп тамады, (саусақтармен тізеге қағу)

Шалшықтарға ағады. (алақандарды бос сілкіу)

Алақай! Алақай! (шапалақтау)

Бізге келді көктем-ай! (алақандарды, саусақтарын жоғарыға қаратып, бұрмалау)

– Жарайсыңдар, балалар!

– Орындарымызға отырайық.

Жаттығу сөздері балалар үшін таныс болуы керек, оқу қызметінен тыс уақытта қайталап жүруге болады.

Уақытты үнемдеу мақсатында, бірінші шумақ жолдарын оқып, жаттығуды аяқтауға болады.

Ғажайып сәт.

Балаларға бос киім ілгіштер көрсетіледі.

– Балалар, мынау нелер? Мынау – киім ілгіштер. Киім ілгіштер қай жерде керек? Мына заттарды қайдан көрдіңдер?

Екі ұзын жолда ілгіштерде киім үлгілерінің ілініп тұрғаны туралы сурет көрсетіледі.

– Балалар, сендер дұрыс таптыңдар. Мынау – киімдер.

Көркем сөз. Дина Ахметова. "Киімдер".

Келбетіміздің көркі – киімдер

Көптеген ілгіштерге ілінген.

Көйлек, шалбар, белдемше,

Свитер, жейде, күртеше.

Түстері алуан-алуан, тартымды,

Бірі ала-ала, көзге жағымды.

Бірі жеп-жеңіл, өте жұқа,

Бірі қалың, бірі ұзын, бірі қысқа.

– Жарайсыңдар, балалар, мынау "Киімдер дүкені".

– Біз "Киімдер дүкені" ойынын ойнаймыз. Дайынсыңдар ма?

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

"Таңбалауыштармен алмасайық?" ойын-жаттығуы.

Мақсаты. Сатушы мен сатып алушы араларында тауар алмасу жүйесін орнату, бірдей суреттерді табуға жаттықтыру.

Шарты. Көлемі бөлек, бірақ суреті бірдей суреттерді тауып, алмасу әрекетін жасау шарт. Барысы.

Ойынды өткізуге киімдердің бірнеше түрлері қолданылады.

Қуыршақтарға киімдер немесе киімдердің суреттері ұсынылады.

Киімдердің сатылуын дәлелдейтін таңбалауыштардың жұптары қолданылады: көйлек, футболка, жейде, майка, белдемше, шалбар, свитер, тон, күртеше, бөкебай,

– Балалар, мына дүкенде қандай ойыншықтар сатылады? Жарайсыңдар.

Балалар жауаптарын айтады.

– Балалар, қазір біз таңбалауыштармен ойнаймыз. Ол үшін барлықтарың мына үстелде жатқан таңбалауыштардың бірін таңдап аласыңдар.

– Барлығың да қолдағы таңбалауыштарды биік ұстап, белгі бойынша алаңға шығып, дәл сондай таңбалауышы бар баланы тауып аласыңдар.

– Егер таңбалауыштарың бірдей болса, қол ұстасып тоқтап тұрасыңдар.

Үстелде әрбір суреттің екі данасы, өзге таңбалауыштармен арыластырылып жатады.

Ойын уақыт жеткілікті болса, тағы да ойнатылады.

– Балалар, жұптарыңды көрсетіндер. Жарайсыңдар.

– Қараңдар, сендер таңбалауыштармен алмасып, бір-біріңнен сатып алдыңдар.

Ойынды іске асыру.

"Не үшін керек?" іс-тәжірибе жаттығуы.

Балалар орындарына отырғызылады, алдарына киімдердің бірнеше түрлері ұсынылады.

– Балалар, бүгін мен сатушы болайын. Сендер менің алдыма келіп, не қалайтындарыңды және не үшін керектігін айтасыңдар.

Қалаған балалардың бірін шақыру.

– Сәлеметсіз бе! Замира, қандай киімді қалайсыз? ("Көйлек керек").

– Зарина айта ғой: "Сәлеметсіз бе, маған көйлек керек".

- Сізде көйлектің таңбалауышы бар ма? ("Бар").
  - Міне, Сіздің көйлегіңіз. Көйлекті алғаныңыз үшін рақмет! Сау болыңыз!
- Балалармен бірнеше диалог үлгілері ұйымдастырылады.
- Жарайсыңдар, менен өте көп киімдерді сатып алдыңдар!

Сергіту сәті. Дина Ахметова. "Көңілді балалар".

- Біз көңілді балалар,
Тұрамыз қатар-қатар,
Көтеріміз иықты,
Бақылаймыз жан-жақты.
Жүріп-жүріп асықпай,
Тез өсеміз, алақай!

Балалар педагогтің көрсеткен қимылдарын әуен ырғағына сай жасайды.

Өздік ойын әрекеттері және қатынасқа түсу үлгілерін көрсету. "Киімдер дүкені".

Балалар үшін бірнеше дүкендер бұрыштары ұйымдастырылады.

Балалардың бір-екеуі сатушы болып шығады.

Киімдер үлгілерінің топтамалары жеткілікті болуы тиіс.

Балалардың өзара диалогтары мен ойындар желісінің басталуын, ары қарай жалғастырылуын қамтамасыз ету үшін, педагог балаларды аралап, қосымша сұрақтар қойып жатады.

Сұрақтар әдептілік ережелерін, әрекеттер сипатын, ойын жүйесін реттеу үшін қолданылады.

Сұрақтардың үлгілері мына сияқты болады: "Сатып алушыдан киімді қалай сұрайсың?", "Мына киім саған не үшін керек?", "Киімді неге ауыстырасың?", "Сатып алушыға не дейміз?"

Балаларға киіндіруге қуыршақтар мен қол-аяқтары бар ойыншық жануарлар ұсынылады.

"Сатушының" алдына "сатып алушы" болып та баруға болады.

Ойын аяқталған жағдайда, киімдер мен ойыншықтарды орнына салып, жинауды бақылау керек.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Мақтау, оқу қызметін пысықтау.

- Балалар, біз бүгін қандай ойынды ойнадық? Жарайсыңдар.
  - Нені сатып алдыңдар?
- Бірнеше баланың жауабын тыңдау.
- Балалар, қараңдаршы, сендер қаншама қуыршақтарға киімдер сатып алдыңдар. Үйде және далаға киетін киімдер екен.
  - Балалар, бүгін сендер ұқыпты, әдепті болдыңдар. Жарайсыңдар. Оқу қызметі аяқталды. Сау болыңдар.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

"Жиһаз дүкені" ойыны

Мақсаты Балаларға жиһаз дүкеніндегі жиһаз түрлерінің атауларын, қажеттерін пысықтау, сатушының қызметі жөнінде түсініктерін тиянақтау, дүкендегі сыпайылық ережелерін түсіндіру. Балалардың "сатушы" мен "сатып алушы" рөлінде ойын желісіне түсу іскерлігін қалыптастыру, ойын шартын, желісін ұстану дағдыларын қалыптастыру, өз қалауын сөзбен жеткізу қабілетін қалыптастыру, кеңістікті бағдарлау қабілетін дамыту. Балаларды ұқыптылыққа, сыпайылыққа, тәртіптілікке тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс Белсенді сөздік қорды, жиһаз түрлерінің атауларын айтқызып, жетілдіру, өтінімді білдіретін сөздер мен фразаларды қолдануға үйрету, байланыстыра сөйлеу қабілетін жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер суретті көрсету, көркем сөз, ойын-жаттығу, сергіту сәті, өздік ойын әрекеттері, қатынасқа түсу үлгілерін көрсету, мақтау, оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР Зәулім үйдің салынып жатқаны туралы бейнеролик.

Іші бос пәтердің суреті. "Жиһаз" дүкенінің суреті.

Заттық суреттер: диван, үстел, орындық, шкаф, төсек, кресло, теледидар, шәйнек.

"Жиһаз дүкені" жазуы.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Жиһаздардың таңбалауыштары қолданылады, үстелде араластырылып жатады.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Суретті көрсету.

Іші бос пәтердің суреті көрсетіледі.

– Балалар, үй салынады, бірақ іші бос болады.

– Бұнда не жетіспейді?

– Иә. Жиһаздар жетіспейді.

1.2. Көркем сөз. Дина Ахметова. "Пәтер".

Пәтердің іші бос болса,

Жиһаздарға толтырамыз.

Отыратын жер болса,

Қонақтарды шақырамыз.

– Пәтерлерді немен толтырамыз?

– Иә. Жиһазбен толтырамыз.

– Жиһазды қайдан алуға болады?

Суретті көрсету.

"Жиһаз" дүкенінің суреті көрсетіледі.

– Балалар, біз бүгін "Жиһаз дүкені" ойынын ойнаймыз.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

"Жиһаздар не үшін қажет?" ойын-жаттығуы.

Мақсаты. Балаларға жиһаздар түрлерін пысықтау, олардың қажетін анықтау.

Шарты. Кез келген жиһазды атап, оның қажетін қарапайым түрде түсіндіру шарт.

Барысы.

Балалар жиһаздар түрлерін атап, қажетін түсіндіреді.

Ол үшін жиһаз түрлерінің заттық суреттері де қолданылады: диван, үстел, орындық, шкаф, төсек, кресло, теледидар, шәйнек.

Соңғы екі суретті балалар түсіндіру барысында топтан бөлек алып тастайды, жиһазға жатпайтындарын анықтайды.

Балалар кезекпен шақырылады.

– Мынау – төсек. Төсек үстіне жатып ұйықтау үшін керек. Төсек жатын бөлмеге қойылады.

– Мынау – диван (кресло). Диван адам отыру үшін керек. Диван қонақ үйге қойылады.

– Мынау – үстел. Үстел тағамдарды қою үшін керек. Үстел қонақ үйге, асүйге қойылады.

– Мынау – шкаф. Шкаф киімдерді салу үшін керек. Шкаф кіре беріске, жатын бөлмеге қойылады.

– Жарайсыңдар, балалар.

"Біз әдепті баламыз" сергіту сәті.

Ырғақты, темпі орташа әуенжазбасы қосылады.

Педагогтің қимылдарды көрсету және сөздерді айту тәртібі нақтылы болуы тиіс, қимылдар әуен ырғағына сай жасалады.

– Балалар, ойынды ойнағаннан кейін, үйде шашып тастауға бола ма? Үйді таза ұстау керек. Әдепті бала болу керек.

– Біз – әдепті баламыз, (алақандарды бұрмалау, тізені сәл бүгіп тұру)

Үйді шашпай ойнаймыз. (алдыда, артта шапалақтар жасау)

Өткеншектей – теңселеміз, (бүкіл денемен теңселу оңға-солға)

Жалауларды көтереміз. (қолдарды жоғары көтеріп, бұлғап)

Ойыншықтарды тереміз, (тізе бүгіп отыру, саусақтармен кілемді соққылау)

Сөрелерге тіземіз. (екі қолды бүгіп, бірінің үстіне бірін салу, шайқалу, аяқ түзу)

Біз – әдепті баламыз, (алақандарды бұрмалау, тізені сәл бүгіп тұру)

Үйді шашпай ойнаймыз. (алдыда, артта шапалақтар жасау)

Жаттығу балалар үшін таныс болуы керек, сонда балаларды ұйымдастыруға қосымша уақыттың қажеті болмайды.

Жаттығу оқу қызметінен тыс уақытта өткізіледі.

Ойынды іске асыру.

"Сізге не керек?" іс-тәжірибе жаттығуы.

Балалардың жастары кішкентай болуына байланысты, жиһаз сатушысының рөлін алғашында педагог өзі атқарады.

Жиһаздардың таңбалауыштары қолданылады, үстелде араластырылып жатады.

– Балалар, мен сатушымын.

– Мынау үстелде бірнеше жиһаздың таңбалауыш-суреттері араласып жатыр, өздеріңе ұнайтын таңбалауыштарды алып, орындарыңа отырып, мұқият тыңдаңдар.

– Менің алдыма, дүкенге келгенде, мынау сұрақты қоямын: "Сәлеметсіз бе! Сізге не керек? Не үшін керек?"

– Сендер өз таңбалауыштарыңа қарап, айтасыңдар: "Сәлеметсізбе! Маған үстел керек. Үстелге тағам қоямын!"

– Балалар, өздеріңе жиһаздарыңды не үшін керек екенін айтып, таңбалауышты көрсеткенде, мен сендерге жиһазды сатамын.

Педагогтің қолында жиһаздың жұпты таңбалауыштары немесе суреттері көп болуы тиіс. Кейбір балалар жанындағы балалардың таңдауына еріп, бірдей жиһазды қалауы мүмкін.

Тілдері жетілмеген балалардан жиһаздың не үшін керектігін сұрау қажет емес. Бала не керектігін айтып берсе, бұл да нәтиже болып саналады.

Өздік ойын әрекеттері және қатынасқа түсу үлгілерін көрсету. "Жиһаз дүкені".

Балалар үшін бір-екі дүкендер бұрыштары ұйымдастырылады.

Балалардың бір-екеуі сатушы болып шығады.

Киімдер үлгілерінің топтамалары жеткілікті болуы тиіс.

Балалардың өзара диалогтары мен ойындар желісінің басталуын, ары қарай жалғастырылуын қамтамасыз ету үшін, педагог қосымша сұрақтар қойып жатады.

Сұрақтар әдептілік ережелерін, әрекеттер сипатын, ойын жүйесін реттеу үшін қолданылады.

Сұрақтар үлгілері мына сияқты болады: "Сатушыға не дейсің?", "Мына жиһаз не үшін керек?", "Таңбалауышыңда қандай сурет бар?"

"Сатушының" алдына "сатып алушы" болып та баруға болады.

Ойын аяқталғанда заттарды, ойыншықтарды орнына салып, жинауды бақылау керек.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Мақтау, оқу қызметін пысықтау.

– Балалар, біз бүгін қандай ойынды ойнадық? Жарайсыңдар.

– Нені сатып алдыңдар?

Бірнеше баланың жауабын тыңдау.

– Балалар, бүгін сендер ұқыпты, әдепті болдыңдар. Үйлерің жиһазға толады, қонақты шақыруға болады. Жарайсыңдар. Оқу қызметі аяқталды. Сау болыңдар.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

"Жанармай құю стансасы" ойыны

Мақсаты Балаларға жанармай құятын орынның қызметі туралы мағлұмат беру, автомай, жанармай құйғыш қызметімен жалпы түрде таныстыру, жол жүру ережелерін пысықтау. Балалардың "Жанармай құю" ойынында ересек арқылы қарапайым қатынастарды атқару үлгілерін игерту, ойын шартын ұстану дағдыларын қалыптастыру, кеңістікті бағдарлау, ой-қиял қабілетін дамыту. Балаларды әдептілікке, еңбекті құрметтеу негіздеріне тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс "Жанармай", "автомай", "жанармай құйғыш" сөздерінің мағынасын түсіндіру, белсенді сөздік қорға "талонды көрсетіңіз", "Сізге не керек?", "рақмет", "сау болыңыз" сияқты сөздер мен фразаларды пысықтау, байланыстыра сөйлеу қабілетін жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер көркем сөз, аудиожазбаны тыңдау, сурет бойынша әңгімелесу, ойын-жаттығу, іс-тәжірибе жаттығуы, сергіту сәті, өздік ойын әрекеттері, қатынасқа түсу үлгілерін көрсету, мақтау, оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР "Жүргізуші" бейнеролигінің үзіндісі.

Машинаның жанармайы бітіп бара жатқанын білдіретін әуенжазбасы.

Жанармай құю стансасының суреті.

Заттық суреттер: жанармай құюшы, жанармай стансасы, цистерналар, жанармай тасымалдаушы машина, жанармай құю орны және шлангі, жанармай құю талондары (1 литр, 2 литр, 3 литр, т.б), қолғаптар, етік, кепкі, киімнің бір-екі таңбалауыштары, фонендоскоп, ақ халат, шприц.

Рөл, жанармай құюшының атрибутты киімдері, "Жанармай құю стансасы" жазуы.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР Талондар-таңбалауыштар, машина рөлдері.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Көркем сөз. Дина Ахметова. "Алдымызда жол жатыр".

– Балалар, біз алыс жолға саяхатқа барамыз.

Алдымызда жол жатыр,

Жасыл орман, көкшіл шатыр,

Жан-жағымыз гүлге толып,

Артымызда қалып жатыр.

Машинаға міндік,

Көп жер көріп, білдік.

Гүлдетіп, гүлдетіп,

Көп ойнадық, көп күлдік.

1.2. Сурет бойынша әңгімелеу. Жанармай құю стансасының суретін көрсету.

– Таптым! Біз "Жанармай құю" стансасына барайық. Бұл жерде жанармай мен автомай өте көп.

– Жанармай стансасында не бар екенін көрсетейін.

– Мынау – жанармай құю стансасы. Мынау үп-үлкенболған заттар жанармай цистерналары. Бұнда жанармай өте көп. Мынау – жанармай құюшы. Машиналар жанармай құятын жерге жақын келеді. Жанармай құюшы шлангтен машинаға жанармай құяды.

– "Жанармай құю" ойынын ойнайық.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

"Ойынға қажеттіні таңдайық" ойын-жаттығуы.

Мақсаты. Жанармай құю стансасына қажет құралдар мен атрибуттарды өзге заттардың арасынан бөліп алуға үйрету.

Шарты. Жанармай стансасында қажет құралдарды, атрибуттарды атап, қажетін айту шарт.

Барысы.

Ойынды өткізгенде құралдардың ойыншық және жасанды нысандары қолданылады.

Заттық суреттер: жанармай құюшы, жанармай стансасы, цистерналар, жанармай тасымалдаушы машина, жанармай құю орны және шлангі, жанармай құю талондары (1 литр, 2 литр, 3 литр, т.б.), қолғаптар, етік, кепкі, киімнің бір-екі таңбалауыштары, фонендоскоп, ақ халат, шприц.

– Балалар, біз, "Жанармай" ойынын ойнамас бұрын, осы ойында қандай құралдарды қолдану қажетін анықтап алайық.

– Ол үшін мен паннода тізіп қойған суреттер арасынан артық суреттерді алып тастаймын. Ойынға қажеті бар суреттерді ғана алып қалайық.

Тақтаға өздері қалаған балалар шақырылады, ойынға қажеті жоқ суретті тауып, алып тастайды.

– Балалар, мына суреттерді неге ойынға қоспаймыз? Иә. Бұл суреттер "Дәрігер" ойынына қажет суреттер. Жарайсындар.

Ойынды іске асыру.

"Қанша жанармай құю керек?" іс-тәжірибе жаттығуы.

Балалардың жастары кішкентай болуына байланысты, жанармайды құюшы рөлін алғашында педагог өзі атқарады.

Жанармай құюшының киімін киіп, жасанды қорапшаға жалғанған шлангті қолында ұстайды.

Жарты шеңберде отырған балаларға ойын тәртібі түсіндіріледі.

– Балалар, ойын тәртібі бойынша сендер машинаның рөлін бұрап жүргізіп, жанармай құюшының алдына келесіндер. "Сәлеметсіз бе! Маған, 1 литр жанармай керек! - деп айтып, талонды бересіндер. Мен, "жанармай құюшы" сонша жанармай құямын. Келістік пе? Бастаймыз!

Балалардың әрқайсысына қорапта жатқан рөлдер және үстел үстінде жанармай құю үшін талондар түрлері ұсынылады.

Талон-таңбалауыштар топтамалары, мысалы: 1-литр, 2-литр, 3-литр, 4-литр, 5-литр, 10-литр, 20 литр.

Балалар, әрқайсың өздеріңе бір рөлді алып, ұнайтын талонның бірін таңдап алып, қатарға тұрындар.

– Ай-ай! Жанармайларың бітіп барады! Қанекей, кімге жанармай керек?! Машиналарыңды айдап, алып келіндер!

– Ержан, не дейсің?

– Салтанат, саған не керек?

– Керім, талоның бар ма? Қанша литр керек?

Осы сияқты тәртіпте балалармен ойын ойнатылады.

– Балалардың барлығы жанармайды құйғаннан кейін, педагог сапарға шығуға болытындары туралы айтады.

Сергіту сәті. Дина Ахметова. "Рөлді қолға алайық".

– Рөлді қолға алайық.

"Дайыңсың ба?" деп сұрайық.

Дайын болсаң, көрейік,

Тура жолмен жүрейік.

Басып-басып аякпен

Педалядарды кезекпен,

Бұрып-бұрып қолменен,

Танысайық жолменен.

Балалар педагогтің соңынан қимылдармен көрсетіп отырады.

Өздік ойын әрекеттері және қатынасқа түсу үлгілерін көрсету. "Жанармай құю" ойыны.

Балалар үшін бір-екі жерде бұрыштар ұйымдастырылады.

Балалардың бір-екеуіне "жанармай құюшы" киімі кигізіледі.

Балалардың өзара диалогтары мен ойындар желісінің басталуын, ары қарай жалғастырылуын қамтамасыз ету үшін педагог "жанармай құюшылардың" жанына тұрып, қосымша сұрақтар қойып жатады.

Сұрақтар әдептілік ережелерін, әрекеттер сипатын, ойын жүйесін реттеу үшін қолданылады.

Сұрақтардың үлгілері мына сияқты болады: "Жанармай құюшыға не дейсің?", "Саған қанша литр керек?", "Жанармай құюшы, Арыстан, жүргізушіге не айтасың?"

Жанармай құюшының" алдына жүргізушінің бірі болып та тұруға болады.

Балалардың барлығы "жанармай құйып" алғаннан кейін, біраз жан-жаққа қимылдап, жүргізуші болып жүруге мүмкіндік алады.

Мүмкіндік болса, балалар үшін бағдаршамды көрсетіп, қимылдарын реттеп отыруға болады.

Ойын аяқталған жағдайда заттарды, атрибуттарды орнына салып, жинау барысын бақылау керек.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Мақтау, оқу қызметін пысықтау.

– Балалар, біз бүгін қандай ойынды ойнадық? Жарайсыңдар.

– Балалар, сендер жанармай құю стансасына не үшін бардыңдар? Иә. Жанармай бітіп қалса, қайта құйып алуға болады. Жарайсың, Дастан.

Бірнеше баланың жауабын тыңдау.

– Балалар, бүгін "жанармай құюшы" болған балалар зерек болып, сыпайылық көрсетті. Барлықтарың да уақытында жанармай құйып, керемет саяхатшы, жүргізуші болдыңдар. Жарайсыңдар. Оқу қызметі аяқталды. Сау болыңдар.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

"Ас әзірлеу" ойыны

Мақсаты Балаларға ас әзірлеу туралы түсінік беру, аспаз мамандығына қатысты әрекеттер тізбегін пысықтау, азық-түліктің пайдасы туралы мәлімет беру. Балалардың "Ас әзірлеу" ойынында аспаз еңбегіне қатысты әрекеттерді игеруін қамтамасыз ету, қарым-қатынастар барысында өз орнын тауып, ойын желісін ұстану іскерлігін жетілдіру, қолдың ұсақ моторикасын, ақыл-ой қабілетін дамыту. Балаларды төзімділікке, ұқыптылыққа тәрбилеу, еңбекке баулу.

Сөздік жұмыс "Ас әзірлеу бөлмесі", "тағам", "пайдалы азық-түліктер" сөздерінің мағынасын түсіндіру, белсенді сөздік қорға ас әзірлеу барысына қатысты сөздер мен сөз тіркестерін енгізіп, байланыстыра сөйлеу қабілетін жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер көркем сөз, кіріспе әңгімелесу, ойын-жаттығу, суретті көрсету, сергіту сәті, іс-тәжірибе жаттығуы, өздік ойын әрекеттері, қатынасқа түсу үлгілерін көрсету, мақтау, оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР Пеште көже пісіріп тұрған аспаз туралы сурет.

Суреттер сериясы:

- 1) күнделікті киім түрін киген ер адамның суреті;
- 2) аспаз;
- 3) электр пеші.

Заттық суреттер: алжапқыш, аспаздың ақ қалпағы, қызыл кіреші бар ақ халат, қызыл кіреші бар ақ қалпақ, пышақ, ожау, кәстрөл, тақтайша, орамжапырақ, сәбіз, картоп, пияз, ет, тоқаш, тандыр нан, батон наны, піспенан (печенье), электр пеші.

Ырғақты, темпі орташа әуенжазбасы.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР Сурет-танбалауыштар: батон, тоқаш, тандыр, піспенан (печенье); орамжапырақ, сәбіз, картоп, пияз, ет.

Батон, тоқаш, тандыр, піспенан (печенье), орамжапырақ, сәбіз, картоп, пияз, ет сияқты азық-түлік түрлерінің нақпіндері.

Ожау, пышақ, табақша, кәстрөл тағы басқа ойынға қажет ойыншықтар.

Алжапқыштар, қалпақтар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Суретті көрсету.

Асүйде жасыл алжапқыш пен ақ қалпақ киген аспаз күлімдеп тұр. Аспаз ас әзірлеп жүр.

Көркем сөз. Дина Ахметова. "Асүй".

Біздің асүй білгенге,
Тыныш орын емес қой.
Бұл бөлмеде аспаз ағай,
Жұмыс істейді, ой-хой!
Мына кәстрөл көжеге
Толып тұр. Кел, дәмін көр!
Ыстық пештен піспенанды,
Алып шықты. Алып көр!
Пісіп қалған тағамның

Ұмытпаймын иісін,
Өнерлі аспаз ағамның,
Қадірлеймін адал ісін.

Кіріспе әңгімелесу.

– Балалар, мына маманды сендер таныдыңдар ма?

– Иә. Бұл – аспаз.

– Аспаз екенін қалай білдіңдер?

Балалар ойларын айтады.

– Пештің үстінде не пісіп жатыр екен? Көже болса керек ... Жақсы.

– Үстелде нелер бар? Үстелдің үстінде сарымсақ, сәбіз бар. Ыдыста қызанақ бар.

– Балалар, аспаз жұмыс істейтін бөлмесін біз "асүй" деп айтамыз. Қайталаймыз, асүй. Жақсы.

– Балалар, сендер асүйде аспаз болғыларың келе ме? Аспаз болып ойнап көрейік.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

"Ас әзірлеуге не қажет?" ойын-жаттығуы.

Мақсаты. Балаларға ас әзірлеуге қажет азық-түлік түрлерін анықтау, аспаздың қимылдарын пысықтау.

Шарты. Аспаздың киімін тиянақтау, ас әзірлеуге керекті азық-түлікті таңдап алу шарт.

Барысы.

Балалар ас әзірлеуге қажет азық-түліктер мен аспазға қажет киім үлгісін таңдайды.

Балалардың алдына екі панноға екі бөлек сурет ілінеді

- сол жаққа - күнделікті киілетін киім киген ер адамның суреті,

- аспаздың суреті;

- электр пешінің суреті.

– Балалар, сендер нені көріп отырсыңдар?

– Қазір көптеген суреттер арасынан сендер аспазға қандай киім керектігін тауып, мына адамның жанына апарасыңдар.

– Мына пештің айналасына пісірілетін азық-түліктер мен көгөністерді апарасыңдар.

Балалардың барлығы кілемде жайылған (үстелде жайылған) суреттермен жұмыс істеуге шақырылады.

Заттық суреттер: алжапқыш, аспаздың ақ қалпағы, қызыл кіреші бар ақ халат, қызыл кіреші бар ақ қалпақ, пышақ, ожау, кәстрөл, тақтайша, орамжапырақ, сәбіз, картоп, пияз, ет, тоқаш, тандыр нан, батон наны, піспенан (печенье), электр пеші.

– Жарайсыңдар. Орындарыңа отырыңдар, балалар.

– Динара, сен неге мына қалпақ пен алжапқышты алдың? Иә. Бұл аспаздың киімі.

Қызыл кіреші бар халат пен қалпақты алмадыңдар ғой? Иә. Бұл дәрігердің киімі.

– Балалар, ал мына электр пешінің айналасына қарайық.

– Жәния, бұл жерден азық та емес, көгөніс те емес заттарды алып тасташы. Неге алып тастадың? Иә.

Олар аспаздың жұмысына қажет емес. Жарайсың.

Саусақ жаттығуы. Дина Ахметова. "Нан илейді Нұрай".

Нан илейді Нұрай, (саусақтарды жұдырыққа қайта-қайта жинап, қысу)

Дөңгелектеп, былай, (жұдырықтарды айналдыру)

Томпаң-томпаң, (қос қолды жұдырыққа, "құлыпқа", қысу)

Томпақтап, (қос жұдырықты айналдыру)

Жалпақ-жалпақ, (алақандарды ашып, бірін-біріне айқас салу)

Жалпақтап. Балалардың қимылдары педагогтің соңынан, әуен ырғағына сай жасалады.

Педагог өз дауысын барынша естілетіндей шығарып, көркем сөзді нақтылы, тартымды мәнерде айтуға міндетті. Көркем сөз жолдары және жаттығуларды орындау тәртібі, оқу қызметінен тыс уақытта өткізіліп, балалар үшін таныс болуы тиіс.

Ойынды іске асыру.

"Не пісіреміз?" іс-тәжірибе жаттығуы.

- Балалар, біз қазір не істедік? Иә. Біз қамырды илеп, нан пісірдік.
- Нанды қайда пісіреді? Кастрөлге ме? Жоқ, ыстық пештің ішіне пісіреді. Жарайсыңдар.
- Дамира, осы заттардың арасынан ыстық пешке пісіретін заттардың суреттерін жеке жинап берші. Тоқаш, батон, тандыр, піспенан (печенье) суреттері жеке панноға жиналады.
- Балалар үшін батон, тоқаш, тандыр, піспенан (печенье) таңбалауыштары қорапта дайын жатады.
- Балалар, ал мына заттармен не істеуге болады?
- Егер оларды кастрөлге салса, не пісіп қалады екен? Көже пісіріледі. Жарайсыңдар.
- Дархан, көжеге қандай азық-түліктерді қосамыз?
- Орамжапырақ, сәбіз, картоп, пияз, еттің суреттері жеке панноға жиналады.
- Балалар үшін орамжапырақ, сәбіз, картоп, пияз, еттің таңбалауыштары қорапта дайын жатады.
- Балалар, көжені пісіру қимылдарын қайталайықшы.
- Балалар педагогтің соңынан азықты "пышақпен кесу" қимылдарын қайталайды.
- Жарайсыңдар, балалар.

Өздік ойын әрекеттері және қатынасқа түсу үлгілерін көрсету. "Ас әзірлеу".

- Балаларға "ас әзірлеу" үшін өз үстелдеріндегі орындары жарамды болады.
- Балаларға алжапқыштар мен қалпақтарды кию мүмкіндігі беріледі.
- Жалпы, әр балаға пісіруге қажет азық-түліктердің нақпіншіндерінің жинақтамалары болуы тиіс, сонда таңбалауыштар тек баланың қимылдарына себеп болады.
- Ал енді, сендер мына таңбалауыштардың топтамаларынан өздеріңе қажеттісін алып, өз орындарыңа отырып, ас әзірлеуді көрсетіңдер.
- Балалардың ойын желісіне тез ілесіп, оның ары қарай жалғастырылуын қамтамасыз етуі үшін, педагог қосымша сұрақтар қойып жатады.
- Сұрақтардың үлгілері мына сияқты болады: "Сен не істеп жатырсың?", "Оны қалай пісіресің? Пешке саласың ба? Кастрөлге саласың ба?", "Таңбалауышыңда қандай сурет бар?", "Сен нені пісіресің?"
- Ойын барысында жеткіліксіз азық-түлікті көрші баладан сұратуға болады: "Сәбізің жоқ екен ... Сәбізді Мерхаттан сұрашы ... Сәбізді қалай сұрайсың?"
- Ойын аяқталған заттарды, атрибуттарды орнына салып жинауды бақылау керек.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Мақтау, оқу қызметін пысықтау.

- Балалар, біз бүгін қандай ойынды ойнадық? Иә. "Ас әзірлеу" ойыны. Жарайсыңдар.
- Сендер бүгін кім болдыңдар? Иә. Аспаз болдыңдар.
- Кастрөлге не пісірдік? Иә. Көже пісірдік. Көжеге не салдық? Жарайсыңдар.
- Балалар, барлық азықты кастрөлге пісіруге бола ма? Нан мен тоқашты, піспенанды (печенье) қайда салып пісіреміз? Иә. Нан өнімдерін ыстық пешке салып пісіреміз. Жарайсыңдар. – Балалар, сендер бүгін керемет аспаз болдыңдар! Нан өнімдерің тәтті екен. Көжелерің дәмді екен.
- Ата-аналарың сендерді мақтан тұтады. Жарайсыңдар! Оқу қызметі аяқталды. Сау болыңдар.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

"Бақшаны егеміз" ойыны

Мақсаты Балаларға көктемгі дала жұмыстары туралы түсіндіру, егінші мамандығы туралы жалпы мағлұмат беру, бақшаны егу жұмыстарына қажет құралдарымен таныстыру. Балалардың "Бақшаны егеміз" ойыны барысында ересек арқылы қарапайым қатынастарға түсу іскерлігін қалыптастыру, тілді, зейінді, есте сақтау, ой-қиял қабілеттерін дамыту. Балаларды ересектің еңбегін құрметтеуге, достыққа, еңбекшілдікке тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс "Диқан" сөзінің мағынасын түсіндіру; белсенді сөздік қорға "дәндер", "топырақ", "егеді", "тегістейді", "суарады" сияқты сөздерді енгізіп, байланыстыра сөйлеу қабілетін жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер көркем сөз, кіріспе әңгімелесу, ойын-жаттығу, сергіту сәті, іс-тәжірибе жаттығуы, өздік ойын әрекеттері, қатынасқа түсу үлгілерін көрсету, мақтау, оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР Гүлденген көктем туралы бейнеролик көрсетіледі.

Суреттер сериясы:

- 1) асқабақ дәнін ыдыстағы топыраққа егу.
- 2) жүйектерде көгөністердің өскені.

Заттық суреттер: ақ алжапқыш, көк алжапқыш, құрылысшы қалағы, егіншінің күрегі, тарақ, тырнауыш, құрылысшының қолғабы, егіншінің бес саусаққа киілетін қолғабы, шәйнек, су құйғыш, мөлдір қапта дәндер, мөлдір қапта кәмпіттер.

Бейнеролик немесе сурет: топырақтан көшет шығады.

Ырғақты, темпі орташа әуенжазбасы.

Алжапқыш, жайма, төртбұрышты ыдыс, қара топырақ, қалақ, тырнауыш, су құйғыш, сүлгі, табақшада дәндер.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР Алжапқыштар, үстелдің бетіне жаймалар, әрбір бала үшін төртбұрышты ыдыстар, қара топырақ, қалақтар, тырнауыштар, су құйғыштар, сүлгілер, табақшада дәндер.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Көркем сөз. Дина Ахметова. "Көктемгі бау-бақша".

– Күннің көзі күйдіргіш,

Ағаштарға су керек.

Құдықтан су толтырып,

Құямыз бір-бір шелек.

Жауындарды шақырып,

Күнде күтіп жүреміз.

Бау-бақшаның гүлдерін,

Тамашалап көреміз.

Көбелектер, жәндіктер

Ұшып қонды гүлдерге,

Нәрін татып, нәзіктер

Бау-бақшаға келуде.

1.2. Кіріспе әңгімелесу.

- Балалар, бұнда қай мезгіл суреттелген?
- Көктем екенін қалай білдіңдер?
- Гүлденген ағаштар мен жайнаған гүлдері – адамның еңбегі.
- Адам гүлдер мен жеміс ағаштарын баптап қана қоймайды, көгөністерді де салады.
- Егістік даласына дәнді егетін адамды диқан дейді. Балалар, қайталаңдар. Диқан.
- Ал біз бақшаны егеміз. Біз егінші боламыз. Қайталаймыз. Бақшаға көгөністердің дәндерін егеміз.
- Ойынға дайынсыңдар ма, балалар? Қазір "Бақшаны егеміз" ойынын ойнап көрейік.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

"Егіншіге не керек?" ойын-жаттығуы.

Мақсаты. Бақшаны екенде қолданылатын құралдар мен заттар топтамасын, олардың қажетін анықтау.

Шарты. Егіншіге қажетті құралдарды айту, ажырату, құралдарды қолдану қажетін білу шарт.

Барысы.

Суреттер сериясын зерттеу.

1) асқабақтың дәнін ыдыстағы топыраққа егу.

– Балалар, бұл суретте дәнді топыраққа егеді. Дәнді не істейді? Топыраққа егеді.

2) жүйектерде көгөністердің өскені.

– Балалар, бұнда не өсті? Иә. Көгөністер өсті. Тамаша.

– Балалар, бұндай көгөністерді өсіру үшін көптеген құралдар керек. Мына суреттер арасынан егіншіге қажеттілерді жинап алайық.

Балалардың алдына егіншіге және басқа мамандыққа қажетті материалдар (суреттері) жайылады.

Заттық суреттер: ақ алжапқыш, көк алжапқыш, құрылысшы қалағы, егіншінің күрегі, тарақ, тырнауыш, құрылысшының қолғабы, егіншінің бес саусаққа киілетін қолғабы, шәйнек, су құйғыш, мөлдір қапта дәндер, мөлдір қапта кәмпіттер.

Бірнеше бала шығып суреттерді екі бөледі, егіншіге қажет құралдарды топтарға жинайды.

– Балалар, мына заттарды қайталайық. Алжапқыш, күрек (қалақ), тырнауыш, перчаткалар, су құйғыш, дәндер.

Сергіту сәті. Дина Ахметова. "Біз бақшаны егеміз".

Біз бақшаны егеміз,

Жерді қазып береміз.

Жүйектерге дәндерді салып,

Былай-былай себеміз.

Біз бақшаны егеміз,

Тегістетіп береміз.

Су құйғышпен суарып,

Былай-былай себеміз.

Балалар қимылдарды әуенжазбаның ырғағына сай, педагогтің көрсетуіне ұқсатып жасайды.

Ойынды іске асыру.

"Дәнді қалай егеді?" іс-тәжірибе жаттығуы.

Балаларға алжапқыштар, үстелдің бетіне жаймалар, әрбір бала үшін төртбұрышты ыдыстар, қара топырақ, қалақтар, тырнауыштар, су құйғыштар, сүлгілер, табақшада дәндер үлестіріледі.

Педагогтің үстелінде балаларға берілетін құралдар жинақтамасы болады.

Балалар жарты шеңберге немесе шеңберді айнала тұрғызылады.

– Балалар, мен егінші боламын. Мына ыдысқа жиналған қара топырақ. Қайталаймыз. Мен қалақпен топыраққа шұңқыр қазамын, дәнді саламын, қалақпен үстін жабамын. Тағы да мына таяқшамен жүйек жасаймын, дәндерді бір-бірден, араларына орын қалдырып жүйек түбіне тастаймын. Жүйекті топырақпен жабамын.

– Балалар, дәндерден көшет шығу керек.

Суретті көрсету: топырақтан көшет шығады.

Балалардың дайындықтары жеткілікті деңгейде болса, педагог өзіне көмекке бір баланы алады, балаға дәнді топыраққа салу, су құйғышпен суару әрекеттерін жасатады.

Өздік ойын әрекеттері және қатынасқа түсу үлгілерін көрсету.

"Бақшаны егеміз."

Балаларға "бақшаны егу" үшін өз үстелдеріндегі орындары жарамды болады.

– Балалар, егінші болу үшін, топырақты шашпай, жұмысты таза жасау керек.

– Егіншілер, қазір барлықтарың өз дәндеріңді топыраққа егіп көріңдер.

– Қаламқас, бірінші біз не істейміз? Иә, топыраққа шұңқыр қазамыз. Жарайсың.

– Әмір, бұдан кейін не істейміз? Иә. Дәнді саламыз.

– Топырақты немен тегістейміз? Тырнауышпен. Жақсы.

– Дәннің көшет болып өсуі үшін, не істеу керек? Су құю керек.

– Балалар суды көп құю керек емес. Түстен кейін тағы да құйып қоямыз.

Балалар суды тым көп құйып қоймас үшін, су құйғыштарда судың шамалы болғаны дұрыс.

Балалардың ойын желісіне тез ілесіп, оның ары қарай жалғастырылуын қамтамасыз ету үшін, педагог қосымша сұрақтар қойып жатады.

Сұрақтар үлгілері мына сияқты болады: "Сен не істеп жатырсың?", "Шұңқырды немен қазасың?", "Топырақты немен тегістедің?"

Ойын аяқталған жағдайда, заттарды, атрибуттарды орнына салып жинауды бақылау керек.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Мақтау, оқу қызметін пысықтау.

– Балалар, біз бүгін қандай ойынды ойнадық? Иә. "Бақшаны егеміз" ойыны. Жарайсыңдар.

– Сендер бүгін кім болдыңдар? Иә. Егінші болдыңдар.

– Егінші болып, не істедіңдер? Дәндерді топыраққа ектік. Қайталаймыз. Жарайсыңдар.

– Балалар, дәндерден көгөністер шығу үшін, біз не істеуіміз керек? Иә. Су құйғышпен суаруымыз керек.

– Сендер бүгін еңбекқор, төзімді, нағыз егінші болдыңдар. Көгөністерің тез өссін.

Жарайсыңдар! Оқу қызметі аяқталды. Сау болыңдар.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

"Жол қозғалысы" ойыны

Мақсаты Балалардың жол жүру ережелері туралы білімдерін кеңейту; жол жүру ережесінің жаяу жүргіншіге қатысты тараптарымен таныстыру; жүргізуші мен жаяу жүргіншіге қатысты қауіпсіздік ережелерін сақтау дағдыларын меңгерту; жол қозғалысының қарапайым белгілерімен таныстыру. Балалардың сөздік қорын ойын барысында молайту; жүргізуші мен жаяу жүргінші, жол полициясы рөлдерін сомдауда шығармашылық іскерліктерін қалыптастыру; жол қозғалысының қарапайым белгілерін есте сақтау қабілетін, зейінін дамыту. Балаларды қоғамдық тәртіпке бағынуға және тәртіп ережелерін бұлжытпай орындауға тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс "Жаяу жүргінші", "жүргізуші", "полиция", "бағдаршам", "жүргінші жолағы", "полиция ысқырығы", "жол ережесі" сөздерін пайдалану.

Әдіс-тәсілдер Әңгіме, бейнебаян көрсету, көркем сөз, сурет бойынша әңгіме, ойынға дайындық, іскерлік ойын, қимыл жаттығуы, шығармашылық әрекет, рефлексия, ғажайып сәт, ойын барысын пысықтау және қорытындылау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР Жол қозғалысының суреті, полиция ысқырығы, бағдаршам, жүргінші жолағы, жүк машинасы, жеңіл машина, автобус, ұшақ, жүргінші балалар, жүргінші ата мен әже, бала, бағдаршам таңбалауыштары, қасқыр, яхта, дауылпаз, ырғақты, темпі баяу, көңілді әуенжазбасы.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР "Жүргіншілер", "жүргізушілер" қалташалары. Рөлдер. Бағдаршамның түстері бейнеленген таңбалауыштар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Көркем сөз. Дина Ахметова. "Бағдаршамдар ұйықтамайды."

Бағдаршамдар ұйықтамайды,

Жымыңдайды, жымыңдайды.

Бір қарасаң – қып-қызыл,

Екі десе – сап-сары.

Тоқтай тұрсаң – жап-жасыл.

Көзі көп, біреу басы.

1.2. Кіріспе әңгімелесу.

– Жол қозғалысы бейнеролигі жабылмай, тоқтатылып тұрады.

– Балалар, мына көшедегі қозғалыста нелер бар?

– Иә. Көліктер бар. Жақсы. Олар қайда жүріп жатыр? Олар жолда жүріп жатыр.

– Балалар, көліктерді жүргізушілер айдайды. Жүргізушілер. Қайталайық. Жарайсыңдар.

– Көліктердің жолы кең, жалпақ. Көліктер тез жүреді.

– Көліктерден басқа кімдер бар екен? Бұлар – жүргіншілер. Қайталаймыз. Жарайсыңдар. Жүргіншілер қайда жүріп жатыр?

- Жүргіншілер жаяу жолда (тротуар) және жол ортасындағы жүргінші жолағында жүріп жатыр. Қайталаймыз, жауа жол және жүргінші жолағы. Жарайсыңдар.
- Жүргіншінің жолы тар, жіңішке.
- Балалар, есте сақтаңдар! Көлік жол үстінде жүреді, жүргінші жаяу жолда немесе ала жолақта жүреді.
- Балалар, жүргіншілер мен көліктер неге бөлек жүреді? Жүргіншіні көлік басып кетпеуі керек.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

"Көшеде не бар?" ойын-жаттығуы.

Мақсаты. Көшедегі жол қозғалысына қатысушыларды анықтау, жол ережелерін пысықтау.

Шарты. Жол қозғалысына қатысушы тараптардың қозғалыс орындарын ажырату, бағдаршамның қажетін айту шарт.

Барысы.

Ойынды өткізуге құралдар немесе құралдардың суреттері қолданылады.

– Балалар, "Жол қозғалысы" ойынын ойнау үшін, сендер көше жолында кездеспейтін бейнелерді бөлек алып тастайсыңдар.

Заттық суреттер: полиция ысқырығы, бағдаршам, жүргінші жолағы, жүк машинасы, жеңіл машина, мотоцикл, автобус, жүргінші бала, жүргінші ата, қасқыр, кеме, ұшақ, күшік, доп, дауылпаз.

– Сымбат, қандай суреттерді таңдадық? Айтып көр: полиция ысқырығы, бағдаршам, жүргінші жолағы, жүк машинасы, жеңіл машина, мотоцикл, автобус, жүргінші бала, жүргінші ата, күшік. Ойынды ойнату үшін балалардың жол қозғалысы ережелері жөнінде жалпы білімдері болуы тиіс. Ойын барысында білімді пысықтау маңызды.

Уақыт жеткілікті болса, осындай сұрақтар да қоюға болады: "Қасқырды, кемені, ұшақты неге алмадыңдар?" Ойынның алдында ауқымды жұмыстар жасалынуы тиіс, сонда балалардың сұрақтарға жауап беру, жаттығуларды орындау жылдамдығы жоғары болады.

– Балалар, неге допты алып тастадыңдар? Иә. Доппен жолда ойнауға болмайды.

Жарайсыңдар!

Сергіту сәті. "Жолда қалай жүреміз?"

Жаттығу алдында педагог балаларды "жүргізуші" және "жүргінші" етіп екі топқа бөледі.

"Жүргіншілерге" мойындарына "жүргінші" белгілері ілінеді.

"Жүргізушілерге" мойындарына "жүргінші" белгілері ілінеді.

Ойын алаңы немесе аула алаңы, бормен кең және тар жолдарға сызылып бөлінеді.

– Балалар, мына кең жолақ – көліктер жүретін үлкен жол.

Жүргізушілер, келіңдер рөлдеріңді бұраңдар! Үлкен жолмен жүріңдер! Жарайсыңдар!

Стоп! Кері қайтыңдар! Жарайсыңдар!

– Ал енді, жүргіншілер, қайдасыңдар? Мына жіңішке жолмен жүре ғойыңдар! Кері қайтыңдар! Жарайсыңдар!

Балалардың барлығын бір деңгейге тұрғызу.

– Балалар, ал енді барлықтарың, өз жолдарыңмен жүріп көріңдер! Жарайсыңдар! Тамаша. Балаларды өз орындарына отыруға шақыру.

Ойынды іске асыру.

"Бағдаршамға қарайық" іс-тәжірибе жаттығуы.

Балалар өз қалташаларымен (белгілерімен) қалады.

"Полицей" және "бағдаршам" рөлін педагогтің өзі атқарады. Педагог қолындағы бағдаршам таңбалауыштарын қажетті жерде алмастырып тұрады.

Салынған жолды көлденең кесіп, ала "жүргінші жолағы" төселеді.

"Жүргізушілер" уақытша орындарында отырады.

– Балалар, мына жолақты сендер естеріңде сақтадыңдар ғой? Бұл не? Иә. Жүргінші жолағы. Жарайсыңдар.

– Жүргіншілер! Мұқият болыңдар! Мен бағдаршамның жасыл түсін көрсетіп тұрмын, сендер жүргінші жолағын басып өтесіңдер! Жарайсыңдар!

– Жүргіншілер! Мұқият болыңдар! Мен қызыл түсті көрсетіп тұрмын, сендер жолды баспай тұрыңдар! Тоқтандар! Жарайсыңдар!

Жаттығу бір-екі рет қайталанады.

– Жүргіншілер, орындарыңа барып отырыңдар.

– Мен жүргізушілерді шақырамын.

– Жүргізушілер! Мұқият болыңдар! Мен бағдаршамның жасыл түсін көрсетіп тұрмын, сендер көлік жолымен жүріп өтесіңдер! Жарайсыңдар!

– Жүргізушілер! Мұқият болыңдар! Мен қызыл түсті көрсетемін ...

Тоқтандар! Жарайсыңдар!

Жаттығу бір-екі рет қайталанады.

– Жүргізушілер, орындарыңа барып отырыңдар.

Өздік ойын әрекеттері және қатынасқа түсу үлгілерін көрсету.

"Жол қозғалысы."

Ойын алдында кейбір балалар қалташаларын алмастыруы мүмкін.

"Жүргінші" болған балалар қолдарына ойыншықтарын алып жүреді.

"Жүргізуші" балалар рөлдерін ауыстырады.

Ойын басталуы мен барысы педагог тарапынан реттеліп, түзетіліп отырады.

Түстерді ауыстыру балалар үшін екі түрлі қимылдарды орындау болып саналады.

Кейбір жағдайда балалардың барлығы "жүргізуші" болғысы келеді, сондықтан тәрбиеші барлық балаға рөлдер мен "жүргіншінің" қалташаларын дайындап қоюға міндетті. Ойын тек "жүргізушілер" арасында ойнатылады.

Ойын аяқталған жағдайда заттарды, атрибуттарды орнына салып, жинауды бақылау керек.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Мақтау, оқу қызметін пысықтау.

– Балалар, біз бүгін қандай ойынды ойнадық? Иә. "Жол қозғалысы" ойыны. Жарайсыңдар.

– Сендер бүгін кім болдыңдар? Иә. Жүргінші, жүргізуші болдыңдар.

– Жүргіншілер не істедіңдер? Жүргізушілер не істедіңдер? Жарайсыңдар.

– Балалар, жол ережесін біреу бұзды ма? Бұзбады. Неге? Иә. Бағдаршамның түсіне қарадық? Жарайсыңдар.

– Балалар, бүгін сендер жол ережелерін сақтадыңдар, мұқият, тәртіпті болдыңдар. Жарайсыңдар! Оқу қызметі аяқталды. Сау болыңдар.

№	Тақырыбы	Мақсаты	саны
1	Доппен жаттығу	Іс әрекет мақсаты: Балаларға ермексаз қасиеттері туралы түсініктер беру, доптың қасиеттері және ойындар түрлері туралы баяндау. Тұтас ермексаз кесектерінен қажетті көлемде бөліктерді үзіп немесе жұлып алып, дөңгелектетіп илеп, үлкен және кішкентай, түрлі-түсті доптарды мүсіндеу техникасын пысықтау; дөңгелектерді қағаз бетінің белгілі жерлеріне жапсыруға үйрету, жазықтықты бағдарлау қабілетін жаттықтыру; қолдың ұсақ моторикасын, зейінді, ақыл-ой қабілетін дамыту. Балалардың ойындарда белсенді болу қабілеттерін дамыту, ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу.	1
2	Бақа	Іс әрекет мақсаты: Балаларды бақа денесінің негізгі құрылымымен таныстыру, бақаның мезгілге сай тіршілігі туралы мағлұматтар беру. Көлемі және орналасуы түрлі сопақша пішіндерін бір тұтас бақа бейнесіне біріктіріп, жапсыру амалдарына үйрету; қолдың ұсақ моторикасын, көз мөлшерін, зейінді, ақыл-ой қабілеттерін дамыту. Табиғат құбылыстарын бақылауға деген қызығушылықтарын ояту; зеректікке, байқағыштыққа тәрбиелеу.	1
3	Жапырақтар түсіп жатыр	Іс әрекет мақсаты: Балаларға күз мезгілінде жапырақтардың түсуі туралы мағлұматтар беру, ағаштардың жапырақтарсыз қалуын түсіндіру; ермексаздың бір бөлігін үзіп немесе жұлып алу дағдысын жетілдіру. Сары және қызыл сары, қызыл ермексаз кесектерінен жұлынған бөліктерді қағаз бетіне салынған ағаштардың ұшар бастарына, ағаш түбіне жапсыруға жаттықтыру; қолдың ұсақ моторикасын, қағаз бетін бағдарлау қабілеттерін, зейінді, көз мөлшерін дамыту. Балалардың әсемдікті түсіну сезімдерін қалыптастыру, тиянақтылыққа, төзімділікке тәрбиелеу.	1

4	Пеште тандыр нан пісіреміз. Ұжымдық жұмыс	Іс әрекет мақсаты: Балаларды нан өнімдерінің бірі, тандыр нанды пісіру амалымен таныстыру, нан өнімдері туралы ұғымдарды тиянақтау; дөңгелек пішіннің қасиеттері жөнінде білімдерді пысықтау. Дөңгелек пішінді тандыр нан кескіндеріне желімді жағып, барлық балаға ортақ пеш сұлбасының ішіне қатарларға жапсыру техникасына үйрету, қолдың ұсақ моторикасын жетілдіру, майлықпен жапсырылған пішінді басып отыру техникасын пысықтау; зейінді, көз мөлшерін дамыту, көпшілікпен бірге әрекет жасау білігін қалыптастыру. Балаларды нанды қадірлеуге, ұқыптылыққа, ұйымшылдыққа тәрбиелеу.	1
5	Қарбыздың бөлігі	Іс әрекет мақсаты: Балаларға адамның күз мезгіліндегі еңбегінің түрлері туралы түсініктер беру, жеміс пен көгөністер туралы білімдерін тиянақтау, қарбыздың жидек екені туралы ұғым беру. Ермексазды алақан арасында дөңгелектеп илеу, таяқша етіп есу техникаларын жетілдіру, қарбыздың сыртқы жасыл қабын қызыл қатырма қағаз (картон) негізінің шетіне жалпақтап жапсыруға үйрету; қара кесектен үзімдерді саусақтар арасында илеп, есіп, қарбыз дөңдері ретінде қызыл қағаз негізіне жапсырып отыруға жаттықтыру; қолдың ұсақ моторикасын, пішінді қабылдау, көз мөлшерін дамыту. Балаларда адамның еңбегін құрметтеу деген сезімді қалыптастыру, төзімділікке, еңбекқорлыққа тәрбиелеу.	1
6	Қоянның жаңа тоны	Іс әрекет мақсаты: Балаларға қоянның сұр тонын ақ тонға ауыстырып, қысқа дайындалуы ерекшелігін таныстыру, қоянның дене құрылымын пысықтау; күз мезгілінің ерекшеліктері туралы ұғымдарды қайталау. Алдын-ала көлденеңінен жыртылып қойған ұзын қағаз жолақтарын алуға үйрету; ұсақ ақ қағаз бөліктерін қоянның бейнесіне, шетінен шықпай жапсыру амалдарына жаттықтыру; қолдың ұсақ моторикасын, көз мөлшерін, ой-	

		қиял қабілеттерін дамыту. Балалардың табиғат құбылысын бақылауға деген қызығушылықтарын қалыптастыру; төзімділікке, тиянақтылыққа, байқағыштыққа тәрбиелеу.	
7	Алақай, қыс келді!	Іс әрекет мақсаты: Балаларға қыс мезгілінде қардың жауатыны, шыршаның жасыл түсін сақтайтыны туралы түсініктер беру. Шырша бейнесін сызбаны жасыл таяқшалармен басып жасау амалдарына үйрету; ақ түсті ермексазdan дөңгелектелген дақтарды қатты қағаз бетінің барлық жеріне жапсыруға жаттықтыру; дөңгелектеу және таяқшаны есу техникаларын жетілдіру, қолдың ұсақ моторикасын, қағаз бетін бағдарлау қабілетін дамыту. Балаларды қоршаған ортадағы құбылыстарды байқауға, зеректікке тәрбиелеу.	1
8	Шыршаны безендірейік. Ұжымдық жұмыс	Іс әрекет мақсаты: Балаларға барлығына ортақ шырша сұлбасын түрлі-түсті қағаздан жасалған, шарлар мен тамшыларды жапсырып, безендіру тәртібін көрсету; қысқы мерекелер туралы түсініктерді тиянақтау. Жұмсақ қағазды саусақтар мен алақандар арасына шиыршықтау, дөңгелектеу техникаларын жетілдіру; шырша сұлбасы бетінің барлық жеріне түрлі-түсті жасанды шарларды жапсыру іскерліктерін арттыру, қағаз бетін бағдарлау қабілеттерін, қолдың ұсақ моторикасын, көз мөлшерін, түйсікті дамыту. Балаларда әсемдікті бағалау негіздерін қалау, оларды ұйымшылдыққа, тазалыққа тәрбиелеу.	1
9	Жылы бөкебай	Іс әрекет мақсаты: Балалардың қысқы киімдер туралы білімдерін жетілдіру, бөкебайдың қажетін түсіндіру; ою элементтерін бекіту; өзіне-өзі қызмет ету негіздерін қалыптастыру. Ермексаздар бөліктерін тура есу, дөңгелектеу,	1

		тіктөртбұрышты пішінге жапсыру техникасын жетілдіру; бөкебай сұлбасын әртүрлі ою элементтерін белгілі тәртіпте алмастырып безендіруге үйрету; қолдың ұсақ моторикасын, ой-қиялды, зейінді дамыту. Балаларда өзіне-өзі қызмет ету қағидаларын қалау; сәндік өнер көздеріне деген қызығушылыққа, ұқыптылыққа, достыққа тәрбиелеу.	
10	Аңдарға қысқы үйшік	Іс әрекет мақсаты: Балаларға жабайы аңдардың қысқы тіршілігі жөнінде түсініктер беру, қарапайым үй бөлшектері туралы ұғымдарды тиянақтау; аңдарға қамқорлық жасау туралы түсіндіру. Қағаздан ұзын жолақтарды жыртып алу техникасын жаттықтыру, дайын пішінді желімдеп, үйдің бөлшегі ретінде белгілі жерге жапсыру әдебін жетілдіру; қолдың ұсақ моторикасын, ақыл-ойын, көз мөлшерін, зейінді дамыту. Балаларда аңдардың тіршілігіне деген байқағыштықты дамыту, ұқыптылыққа, зеректікке тәрбиелеу.	1
11	Шыршаны безендірейік. Ұжымдық жұмыс	Іс әрекет мақсаты: Балаларға барлығына ортақ шырша сұлбасын түрлі-түсті қағаздан жасалған, шарлар мен тамшыларды жапсырып, безендіру тәртібін көрсету; қысқы мерекелер туралы түсініктерді тиянақтау. Жұмсақ қағазды саусақтар мен алақандар арасына шиыршықтау, дөңгелектеу техникаларын жетілдіру; шырша сұлбасы бетінің барлық жеріне түрлі-түсті жасанды шарларды жапсыру іскерліктерін арттыру, қағаз бетін бағдарлау қабілеттерін, қолдың ұсақ моторикасын, көз мөлшерін, түйсікті дамыту. Балаларда әсемдікті бағалау негіздерін қалау, оларды ұйымшылдыққа, тазалыққа тәрбиелеу.	1
12	Түрлі балықтар жүзіп жүр. Ұжымдық жұмыс	Іс әрекет мақсаты: Балаларға аквариумдағы	

		балықтардың тіршілігі жөнінде мәлімет беру, балықтардың денесінің ерекшеліктеріне көңіл аудару; аквариум балықтарын күту тәртібінің негіздерімен таныстыру. Ермексаз бөліктерін есу, дөңгелектету, жалпайту техникаларын жетілдіру, балықтың сұлбасын түрлі-түсті таяқшалар, дөңгелектер арқылы безендіру әдебіне машықтау; қолдың ұсақ моторикасын, көз мөлшерін, жазықтықты бағдарлау қабілетін, эмоциялар мен түйсікті дамыту. Балаларда эстетикалық талғам негіздерін қалау, байқампаздыққа, қамқорлыққа, ұйымшылдыққа тәрбиелеу.	
13	Кір жуу машинасы	Іс әрекет мақсаты: Балаларға тұрмыстық техника кір жуу машинасымен таныстыру, тұрмыстық техниканың адам өміріндегі көмегі туралы мағлұматтар беру; машинаның сыртқы құрылысымен таныстыру. Дөңгелек пішінді кескіндерді қатарға тізіп, ортаға орналастырып жапсыру тәсілдерін жетілдіру; көз мөлшерін, қағаз бетін бағдарлау қабілетін, зейінді, танымдық қызығушылықтарды дамыту. Балалардың қоршаған әлем заттарына деген қызығушылықтарын қалыптастыру, зеректікке, ізденімпаздыққа тәрбиелеу.	
14	Құстың балапаны	Іс әрекет мақсаты: Балаларға көктемде жылы жақтан қайтып келетін жыл құстарының балапандауы туралы мәліметтер беру; құстардың жалпы дене құрылысы жөнінде білімдерді тиянақтау. Құс балапанының маркермен салынған сұлбасын ермексаз бөліктерімен толтыруға үйрету; сары ермексаз кесегінен ұсақ бөліктерді үзіп немесе жұлып алып, балапан сұлбасына жапсырып, басу тәсілдерін жетілдіру; қолдың ұсақ моторикасын, көз мөлшерін, зейінді, ақыл-ойды дамыту. Балалардың көктем мезгіліндегі өзгерістерге, құстардың тіршілігіне деген зеректігін қалыптастыру; төзімділікке, тиянақтылыққа тәрбиелеу.	

15	Ғарыш аспаны әдемі. Ұжымдық жұмыс	Іс әрекет мақсаты: Балаларға ғарыш туралы жалпы мағлұматтар беру, ғарыштағы денелер мен бейнелердің сыртқы келбеттерінің айырмашылықтарын түсіндіру. Ермексазбен белгілі мүсіндеу тәсілдерін қолданып, ғарыштағы бейнелер мен денелерді жазықтың бетіне орналастыру техникаларын жетілдіру; қолдың ұсақ моторикасын, ой-қиял, түйсік, танымдық қызығушылықтарын дамыту. Балалардың байқағыштық пен ізденімпаздық негіздерін қалыптастыру, ұйымшылдыққа, достыққа тәрбиелеу.	
16	Үш аюдың шелектері	Іс әрекет мақсаты: Заттардың өлшем қасиеттеріне сүйеніп, үлкеннен кішкентайға қарай бір бағытта қатар орналастыруға үйрету; кескіндердің шеттерін желімдеу техникасын жетілдіру; ойлау, танымдық қызығушылықтар қабілеттерін арттыру, зейінді, қолдың ұсақ моторикасын дамыту. Балалардың адам мен табиғат тіршілігінде болып жатқан өзгерістерге деген зеректігін, байқағыштығын қалыптастыру; еңбекқорлыққа, тиянақтылыққа тәрбиелеу.	
17	Танк	Іс әрекет мақсаты: Балаларға Отан қорғаушылар туралы жалпы ұғым беру, әскери көліктер құрылысының негізгі ерекшелігімен таныстыру; танкінің дайын сызбаның сұлбасын ермексазбен басу амалдарын көрсету. Ермексазды есіп, дөңгелектеп дайын танкі сұлбасына жапсырып, толық қанды танк көлігін жасап шығару амалдарын игерту; қолдың ұсақ моторикасын, қағаз бетін бағдарлау қабілеттерін, көз мөлшерін дамыту, ақыл-ой мүмкіндіктерін жетілдіру. Балалардың Отанға деген сүйіспеншілік негіздерін қалыптастыру, зеректікке, төзімділікке тәрбиелеу.	
18	Көк қанатты көбелек	Іс әрекет мақсаты: Балаларды көбелек жәндігі бейнесімен таныстыру, көбелектің тіршілігі жөнінде мәліметтер беру; жәндіктердің табиғаттағы орны туралы	

		баяндау. Көбелектің қанаттары сұлбасының үстінен дайын дөңгелектерді жапсыру техникасын жетілдіру; дөңгелектердің түстері мен көлемдеріне қарап, үлкенін, оның үстінен кішкентай дөңгелекті орналастыру тәртібін ұстануға үйрету; қолдың ұсақ моторикасын, түстерді, көлемдерін ажырату, жазықтықты бағдарлау қабілеттерін дамыту. Балалардың эстетикалық талғамдарының, әсемдікті бағалау қабілетінің негіздерін қалау; байқағыштыққа, тиянақтылыққа тәрбиелеу.	

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

Доппен жаттығу

Іс әрекет мақсаты: Балаларға ермексаз қасиеттері туралы түсініктер беру, доптың қасиеттері және ойындар түрлері туралы баяндау. Тұтас ермексаз кесектерінен қажетті көлемде бөліктерді үзіп немесе жұлып алып, дөңгелектетіп илеп, үлкен және кішкентай, түрлі-түсті доптарды мүсіндеу техникасын пысықтау; дөңгелектерді қағаз бетінің белгілі жерлеріне жапсыруға үйрету, жазықтықты бағдарлау қабілетін жаттықтыру; қолдың ұсақ моторикасын, зейінді, ақыл-ой қабілетін дамыту. Балалардың ойындарда белсенді болу қабілеттерін дамыту, ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: Балаларға дөңгелек пішіні тәріздес заттардың аттарын айтқызып, тілдің белсенді сөздік қорын жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер: көркем сөз, сергіту сәті, суретті көрсету, затты зерттеу, мүсіндеу тәсілдерін көрсету, ауада көрсету, өздік жұмыс, мақтау, оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР: Суреттер сериясы:

1- қолдарын жоғары көтеріп тұрған бірнеше баланың суреті.

2- сол балалардың қолдарында бір-бір доп бар.

Ермексаздан доптар жапсырылған үлгі беті.

Ермексаз жинақтамасы, тақтайша, майлық.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР: Түрлі-түсті үлкенді-кішілі доптар, қолдарын жоғары көтеріп тұрған балалардың суреттері, бірнеше бала салынған суреттер, ермексаз жинақтамалары, тақтайшалар, майлықтар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қимыл жаттығуы. "Біз алғыр, зерек баламыз".

— Қанекей, балалар, денемізді шынықтырайық!

— Мына себеттерден бір-бір доптан екі қолға алып, шеңберге тұра қалыңдар.

— Жарайсыңдар!

Біз алғыр, зерек баламыз,

Допты қос қолға аламыз.

Кезек аяқпен жүріп,

Марш басамыз, марш басамыз.

Көтеріміз жоғары, (қолдар жоғары, аяқтың ұшына тұру)

Міне, тұрмыз ұзарып.

Оңға, солға шайқаймыз, (оңға-солға еңкею, қарама-қарсы аяқ ұштарын алмастырып, қойып тұру)

Допты мықтап ұстаймыз.

Төмен түсіп отырсақ, (аяқты созып, басылып отыру, допты жерге тигізіп, тіреп ұстау)

Алдымызда ойнатсақ,

Доп бір орнында тұрмайды, (доппен ойнау, домалату)

Домалайды, домалайды.

— Балалар, доптарды ортаға қарай домалатып жіберейік.

— Доптар алаңда жата тұрсын. Қазір барлығымыз өз орындарымызға барып отырайық, қызықты іс жасайық.

Суретті көрсету.

Суретте қолдарын жоғары көтеріп тұрған балалардың бейнелері салынған.

– Балалар, суретте не көріп отырсыңдар? Иә. Балалар не істеп тұр? Балалар қолдарын жоғары көтеріп тұр.

– Мына балалар біз сияқты алғыр, шымыр болғысы келеді. Бірақ олардың ойынайтын доптары жоқ. Қанекей, түрлі доптар жасап көрейік.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Затты зерттеу.

Допты көрсету, қасиеттерін әңгімелеу.

– Алдияр, доптың бірін бері әкеліп берші. Жарайсың!

– Доптың пішіні қандай? Иә. Доптың пішіні дөңгелек. Дөңгелек екенін қалай тексеруге болады? Иә. Домалатуға болады. Жарайсың.

– Домалатып көр. Жарайсың. Отыра ғой.

Мүсіндеу тәсілдерін көрсету.

– Балалар, дөңгелектерді қалай мүсіндейтінімізді есімізге түсірейік.

– Кесектен бір бөлік үзіп алып алақан арасына саламыз. Бөлікті дөңгелектеп есеміз.

– Қайталайық. Дөңгелектеп есеміз. Жарайсыңдар.

– Ал, енді мен жасалған дөңгелекті тақтайша бетінде домалатып көрейін.

– Балалар, доп домалады ма? Иә. Асқар, жарайсың, домалады.

– Мына суреттегі балаларға тезірек, доптарды үлестірейін.

– Әрбір баланың қолына допты жапсырып беремін.

– Міне, балалар доптармен ойнап тұр.

– Балалар, сендер де өз суреттеріңдегі балаларға доптарды мүсіндеп беріңдер.

Саусақ жаттығуы.

– Балалар, дөңгелек пішіндерді қалай мүсіндейміз? Кесектен жұлынып алынған бөлікті алақан арасына саламыз. Саусақтарды тік созып, айқастыра айналдырып, бөлікті дөңгелектейміз.

Педагог балалардың алақандарын белгілі мүсіндеу тәсіліне сай қойып, қимылдағандарына көңіл аударады.

Дөңгелектеп, дөңгелектеп,

Біз жасаймыз дөңгелекті.

Кім мұқият, кім зерек?

Кімде дайын дөңгелек?

– Бахтияр, суық ермексазды қолмен ұстасақ ол қандай болады? Иә. Ол қатты. Дұрыс.

– Бізге ермексаздың қандай болғаны керек? Иә. Ермексаз жұмсақ болуы керек.

– Дамиля, ермексазды қалай жұмсартуға болады? Иә, оны жылыту керек. Жарайсың.

– Қалай жұмсақ етеміз, кім біледі? Жарайсың, Ерасыл, қолда ұстап отыру керек. Жақсы.

Өздік жұмыс.

Әрбір баланың алдына қолдарын жоғары көтеріп тұрған балалардың суреті ұсынылады. Балалардың мүсіндеу тәсілдерін бақылау қажет.

Мүсіндеу барысында балаға: "Сен не істеп жатырсың?" сияқты сұрақты қоюға болады.

Балаға өз қимылдарын, "ермексаздан мүсіндедім", "бөлік жұламын", "дөңгелектеймін" сияқты сөздермен сүйемелдеуге шақыру.

Көмек ретінде тәрбиеші дөңгелектеу техникасын өзінің кесегінде көрсетеді.

Доптардың түсін және көлемін әрбір бала өздігінен таңдайды.

Егер баланың кейбіреуі өз үлгісін басқалардан жылдам жасап қойса, басқа парақтағы салынған балалардың суретін толтыртқызу ұсынылады.

Мүсіндеу іс-әрекеті аяқталғанда балаларға саусақтарын, өз орнын сүлгімен сүрту әдебін айтып отыру шарт.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Жасалған мүсін үшін мақтау және пысықтау.

– Балалар, қараңдар! Біздің қонақ балаларымыздың қолдарында не бар? Иә.

Жарайсыңдар, доптар бар.

– Балалар, енді сендер доссыңдар. Мына суреттегі балаларға үлкен көмек бердіңдер.

Достар бір-біріне көмектеседі. Қайталайық. Тамаша. Ал, енді барлығымыз доптармен тағы да ойнайық.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

Бақа

Іс әрекет мақсаты: Балаларды бақа денесінің негізгі құрылымымен таныстыру, бақаның мезгілге сай тіршілігі туралы мағлұматтар беру. Көлемі және орналасуы түрлі сопақша пішіндерін бір тұтас бақа бейнесіне біріктіріп, жапсыру амалдарына үйрету; қолдың ұсақ моторикасын, көз мөлшерін, зейінді, ақыл-ой қабілеттерін дамыту. Табиғат құбылыстарын бақылауға деген қызығушылықтарын ояту; зеректікке, байқағыштыққа тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: Сөздік қорды "бақаның көзі бадырақ", "беті жалпақ", "сопақша" сияқты сөздер арқылы жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер: көркем сөз, сергіту сәті, суретті көрсету, затты зерттеу, мүсіндеу тәсілдерін көрсету, ауада көрсету, өздік жұмыс, мақтау, оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Бақаның суреті.

Тіке жатқан қағаз бетіне жапсырылған бақаның үлгісі. Бақаның денесі сопақша, басы сопақша (көлденең), қол-аяқтары да сопақша, көлемі шағын.

Тіке жатқан қағазда бір-біріне перпендикуляр тиістіріліп салынған екі сопақшаның сызбасы.

Жапсыруға ыдыста екі көлемі бірдей, үлкен сопақша, төрт кішкентай сопақша, екі кішкентай дөңгелек жасыл түсті пішіндер жинақтамасы.

Жапсыруға қажетті құралдар: ыдыста желім, қылқалам, қылқаламға тіреуше, жайма (төсеніш), майлық (сүлгі).

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Тіке жатқан қағазда бір-біріне перпендикуляр тиістіріліп салынған екі сопақшаның сызбалары.

Ыдыстарда екі көлемі бірдей, үлкен сопақша, төрт кішкентай сопақша, екі кішкентай дөңгелек жасыл түсті пішіндер жинақтамалары.

Жапсыруға қажетті құралдар: ыдыста желімдер, қылқаламдар, қылқаламға тіреушелер, жаймалар (төсеніш), майлықтар (сүлгі).

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Суретті көрсету.

Бақаның суреті көрсетіледі.

— Бақа, сен бұнда не істеп жүрсің? Қайдан келдің?

1.2. Көркем сөз.

Мына сөздерді жұмбақ ретінде де қолдануға болады.

Бақа:

— Менің мекенім - батпақ,

Басым үлкен, жалпақ.

Мен ешқашан да жатпаймын,

Отырамын да бақылдаймын.

Ытқып секіремін, жүрмеймін,

Аузым үлкен болса да күлмеймін.

— Балалар, қыста мен ұйқыға кетемін. Қазір күз болса да, ешкім менімен бірге ән айтыспайды. Сендердің ойындарыңды көрейінші.

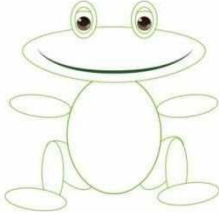
Педагог:

– Балалар, біз мына бақа сияқты көп бақа жасап берсек, олар бақылдап, ән айтысады. Бақаға достар жасаймыз ба? Ендеше бастайық.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні зерттеу. "Бақа".

Балаларға тіке жатқан қағаз бетіне жапсырылған бақаның үлгісі көрсетіледі: денесі сопақша, басы сопақша (көлденең), қол-аяқтары да сопақша, көлемі шағын.

– Балалар, бақада не бар? Алтынай, айта ғой. (Көрсеткішпен көрсету). Басы, денесі, аяқтары, көздері. Жарайсың.

– Құндыз, бақаның түсі қандай? Иә. Түсі жасыл. Бақаға жасыл болу не үшін керек? Иә. Шөптің арасына жасырынып отыру үшін. Шөптің арасында бақа көрінбейді.

– Балалар, бақаның суретіне қараса, қандай пішіндерді көруге болады? Иә.

Сопақшаларды көреміз. Жарайсың, Шырын.

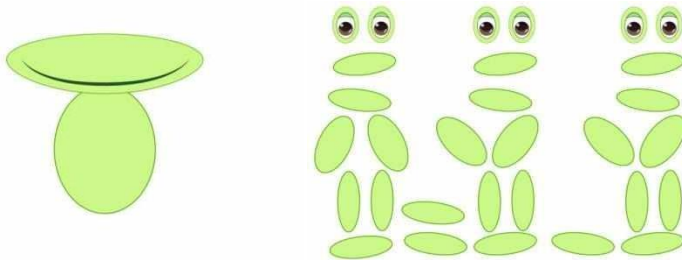
Көрсеткішті қолданып отыру.

– Сопақшалардың көлемі бірдей ме? Бірдей емес. Қандай сонда? Үлкен және кішкентай. Жарайсыңдар.

Жапсыру амалдарын көрсету.

Балаларға тіке жатқан қағазда бір-біріне перпендикуляр тиістіріліп салынған екі сопақшаның сызбасы көрсетіледі.

Жапсыруға екі көлемі бірдей, үлкен сопақша, төрт кішкентай сопақша, екі кішкентай жасыл түсті дөңгелек пішіндер қажет болады.

– Балалар, мынау бақаның сызбасы.

– Абылай, мынау не болуы мүмкін? Бұл бақаның денесі мен басы.

– Осы дене бөлшектерін бірінші тәртіпте жапсырамын.

Уақытты үнемдеу мақсатында, бөлшектің барлығы желімденіп дайын жатуы керек.

– Пішінді желімдеу үшін, оны арғы жаққа аудару керек. Желімді пішіннің шеттеріне жағамын. Сызбаның үстінен тура салып жапсырамын, майлықпен сүртемін.

– Басында осы тәртіпте желімдеп, сызбаның суретіне қарап жапсырамын.

– Дариға, тағы жапсыратын не қалды? Иә. Бақаның аяқтары. (Көрсету).

– Балалар, міне, бақаның жанына тағы бір бақа келді. Сендер де осындай сүйкімді достарды жапсырып, жасап көріңдер.

Саусақ жаттығуы. "Бақалар".

Біз көңілді баламыз, (алақандарды алға ашып көрсету)

Біз бақалар боламыз, (төрт саусақты біріктіріп, бас бармаққа соққылау)

Саусақтарды тікірейтіп, (саусақтарды созу)

Шапалақты соғамыз. (шапалақтау)

Біз көңілді баламыз, (алақандарды алға ашып көрсету)

Біз бақалар боламыз, (төрт саусақты біріктіріп, бас бармаққа соққылау)

Алақандарды көрсетіп, (алақандарды алға ашып көрсету)

Оңға, солға бұлғаймыз. (алақандарды синхронды шайқау)

Педагог саусақ жаттығуын ұйымдастыру кезінде сөйлеудің мәнерлі оқу құралдарын қолдануға міндетті.

Балалар қимылдарды орындай отырып, сөздерді педагогтің соңынан, әуен ырғағына сай айтып отырады.

Жапсыру амалдары тәртібін қайталау.

– Балалар, бақаны жапсырғанда жұмысты неден бастаймыз? Үлкен сопақшалардан бастаймыз. Жарайсыңдар.

– Кішкентай сопақшалар не болады? Иә. Аяқтары болады.

– Балалар, артық желімді немен сүртеміз? Иә. Майлықпен сүртеміз. Жарайсыңдар.

Өздік жұмыс.

Әрбір баланың алдына тіке жатқан қағазда бір-біріне перпендикуляр тиістіріліп салынған екі сопақшаның сызбасы, жапсыруға ыдыста екі көлемі бірдей, үлкен сопақша, төрт кішкентай сопақша, екі кішкентай жасыл түсті дөңгелек пішіндер жинақтамалары беріледі. Шығармашылық жұмыс барысында кез келген балаға "Сен не істеп отырсың?", "Оны қалай жасадың?", "Қайда орналастырдың?" сияқты сұрақтар қойылады.

Балалар тарапынан мына тәрізді жауаптарды алып отыру керек: "бақаның көзі бадырақ", "беті жалпақ", "сопақша", "желімді жағамын", "сүртіп аламын".

Балалардың жұмысты орындау техникалары, тазалықты сақтау әдебі бақыланады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Дайын жұмыс үшін мақтау және пысықтау.

– Балалар, сендер бүгін не жапсырдыңдар? Иә. Бақаны жапсырдыңдар. Жарайсыңдар.

– Балалар, қаншама көп бақаның шыққанын көріп отырсыңдар? Біздің бақа өзімен бірге ән айтысатын достардың табылғанына қуанышты.

– Қорлан, сен бақаның басын жапсырғанда нені байқадың? Бақаның басы жалпақ, сопақша сияқты ...

– Бүгінгі оқу қызметінде сендер өте ұғымтал, байқағыш және зерек болдыңдар. Бақалар өте әдемі болып шықты. Жарайсыңдар. Сау болыңдар.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

Жапырақтар түсіп жатыр

Іс әрекет мақсаты: Балаларға күз мезгілінде жапырақтардың түсуі туралы мағлұматтар беру, ағаштардың жапырақтарсыз қалуын түсіндіру; ермексаздың бір бөлігін үзіп немесе жұлып алу дағдысын жетілдіру. Сары және қызыл сары, қызыл ермексаз кесектерінен жұлынған бөліктерді қағаз бетіне салынған ағаштардың ұшар бастарына, ағаш түбіне жапсыруға жаттықтыру; қолдың ұсақ моторикасын, қағаз бетін бағдарлау қабілеттерін, зейінді, көз мөлшерін дамыту. Балалардың әсемдікті түсіну сезімдерін қалыптастыру, тиянақтылыққа, төзімділікке тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: Балаларға "үземін, жұламын", "ұшарына жапсырамын", "ағаштың түбіне жапсырамын" сияқты сөздерді айтқызып, тілдің белсенді сөздік қорын жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер: ғажайып сәт, кіріспе әңгімелесу, үлгіні зерттеу, мүсіндеу тәсілдерін көрсету, саусақ жаттығуы, ауада жаттығу, өздік жұмыс, мақтау, оқу қызметін пысықтау, кейіпкермен қоштасу.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР: Ақтөс күшік.

Түрлі-түсті жапырақтар салынған қорапша.

Қатырма қағаздың (картон) бетіне салынған ағаш ұшар басына, ағаштың түбіне ермексаздан жапсырылған "жапырақтардың" сурет үлігісі, "жапырақтар", үлкен кесектен үзіліп жұлынған бөліктер қызыл, қызы сары, сары түсті.

Қатырма қағаздың (картон) бетіне салынған жапырақтарсыз ағаш бейнесі.

Ермексаз жинақтамасы, тақтайша, майлық.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР: Жапырақтарсыз ағаш бейнесі салынған қатырма қағаз (картон) беттері, ермексаз жинақтамалары, тақтайшалар, майлықтар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Ғажайып сәт.

Қорапты көрсету.

— Балалар, Алтын күз бізге қорапшада ерекше сыйлықтар жіберіпті.

— Балалар, мына қорапта не бар екен? Көрейік.

Педагог қолдарын қорапқа салып, көптеген түрлі-түсті жапырақтарды алып, қорапқа қайтадан тастайды.

Көркем сөз. "Жапырақтар".

Үзіліп, ұшып барады,

Сары жаңбырдай жауады

Жапырақтар, жапырақтар,

Қағаздай болып шашылады.

1.2. Кіріспе әңгімелесу.

— Балалар, жапырақ деп мен неге айтамын? Иә. Жапырақтар ағашта өскен, енді түсіп жатыр.

— Жапырақтардың түсі бірдей ме? Қандай? Жарайсың, Лаура, сары, қызыл сары, қызыл. Қолды төмен түсіріп, қораптың ішінен Ақтөсті алып шығу.

- Ақтөс, сәлеметсің бе! Сен бұнда не істеп жүрсің?
- Балалар, амандасайық, бізге Ақтөс күшік те келіп қалыпты.
- Балалар, Ақтөс үйілген жапырақтардың арасына кіріп ойнауды жақсы көреді.
- Мына жапырақтар қайдан жиналған? Иә. Ағаштардан жиналған.
- Иә. Ағаштардың жапырақтары күзде түсіп қалады, себебі қыс келіп қар жауады, бұталар сынып қалуы мүмкін.
- Қанекей, біз де Ақтөсті қуанытып, ермексазdan түсіп жатқан жапырақтарды жасап көрейік.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні зерттеу.

Балаларға қатырма қағаздың (картон) бетіне салынған ағаштың ұшар басына, ағаштың түбіне ермексазdan жапсырылған "жапырақтардың" сурет үлгісі көрсетіледі.

"Жапырақтар", үлкен кесектен үзіліп, жұлынған бөліктер қызыл, қызы сары, сары түсті.

- Балалар, бұл не? Иә. Ағаш пен жапырақтар.
- Мына ағаш қай жыл мезгілінде тұр? Жазда тұр ма? Күзде тұр. Дұрыс.
- Күзде тұрғанын қалай білдіңдер? Жапырақтары сары, қызыл сары, қызыл түсті. Жарайсың, Жайна.

- Жапырақтар қайда бар? Ағаштың ұшар басында. Қайталаймыз. Жақсы.
- Жапырақтар тағы қай жерде бар? Иә. Ағаштың түбінде бар. Жарайсыңдар.

Мүсіндеу тәсілдерін көрсету.

Балаларға қатырма қағаз (картон) бетіне салынған ағаш бейнесі көрсетіледі.

- Балалар, мен үлкен, сары түсті кесекті аламын да кішкентай бөліктерді кезекпен үзіп немесе жұлып аламын.

- Осы бөліктер жапырақтар, оларды ағаштың ұшар басына, ағаштың астына, түбіне саусақпен басып, жағып жапсырамын.

Уақытты үнемдеу мақсатында аяқталмаған үлгіні әрі қарай қойып, дайын үлгіні көрсетуге болады.

- Қараңдар, балалар, мен қызыл сары, қызыл ермексаздардан жапырақтарды жапсырып қойдым.

- Балалар, менің қолым былғанып қалды, майлықпен тазалап сүртемін. Ермексаздар кесектерін орнына, қорапшаға саламын. Кезек сендерде.

Саусақ жаттығуы. "Жапырақтар ұшты".

Қолдар жапырақ екен, (алақандарды жайып, саусақтарды тікірейтіп, ары-бері айналдыру)

Бұтада отыр екен. (саусақтарды жұдырықтарға қысып алу)

Жел соғып жұлып алса, (алақандарды ашу)

Ұшады жеке-жеке. (саусақтармен еркін қимылдау)

Балалар қимылдарды педагогтің соңынан, әуен ырғағына сай жасайды.

Педагог өз дауысын барынша естілетіндей шығарып, көркем сөзді нақтылы, тартымды мәнерде айтуға міндетті.

Көркем сөз жолдары және жаттығуларды орындау тәртібі, оқу қызметінен тыс уақытта өткізіліп, балалар үшін таныс болуы тиіс.

Ауада жаттығу.

- Балалар, үлкен кесектен екі саусақтардың ұштарымен үзген болайық. Жарайсыңдар.

– Енді қағаз бетіне жағып жапсырайық. Жарайсыңдар.

Педагог балалардың саусақтарын белгілі мүсіндеу тәсіліне сай қойып, үстел бетіне жақпалаумен тигізіп, сипалау қимылдарына көңіл аударады.

– Балалар, жұмысымыздың соңында біз не істейміз? Иә. Саусағымызды майлықпен сүртеміз.

Өздік жұмыс.

Балалардың мүсіндеу тәсілдерін бақылау қажет.

Шығармашылық жұмыс барысында кез келген балаға "Сен не істеп отырсың?", "Оны қалай жасадың?", "Қайда орналастырдың?" сияқты сұрақтар қойылады.

Балалар тарапынан мына тәрізді жауаптар алып отыру керек: "кесектен үзіп алдым, жұлып алдым", "жағып жапсырдым", "ағаштың ұшар басына", "ағаштың түбіне".

Шығармашылық жұмыс аяқталғанда балаларға саусақтарын, өз орнын майлықпен сүрту әдебін айтып отыру шарт.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Жасалған жұмыс мақтау, пысықтау.

– Мінекей, балалар, қандай тамаша жұмыстар жасалды!

– Бүгін сендер не істедіңдер? Иә. Ағаштан түскен жапырақтарды қағазға жағып жапсырдық. Тамаша.

– Жапырақтардың барлығы түсіп қалды ма? Дұрыс айтасың, Сәбира, жапырақтар ағаштың ұшар басында бар. Жарайсың.

– Қырмызы, сен қандай түстерді қолдандың? Тамаша.

Кейіпкермен қоштасу.

– Балалар, Ақтөс күшік те сендердің жұмыстарыңа қарап, таңқалып отыр. Өте әдемі шықты. Енді ол сендердің жапырақтарыңмен ойнайды. "Сау болыңдар!"- деп айтады.

– Балалар маған да сендердің жұмыстарың өте ұнап тұр. Сендер бүгін шыдамды, тиянақты балалар болдыңдар. Жарайсыңдар. Демалайық.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

Пеште тандыр нан пісіреміз. Ұжымдық жұмыс

Іс әрекет мақсаты: Балаларды нан өнімдерінің бірі, тандыр нанды пісіру амалымен таныстыру, нан өнімдері туралы ұғымдарды тиянақтау; дөңгелек пішіннің қасиеттері жөнінде білімдерді пысықтау. Дөңгелек пішінді тандыр нан кескіндеріне желімді жағып, барлық балаға ортақ пеш сұлбасының ішіне қатарларға жапсыру техникасына үйрету, қолдың ұсақ моторикасын жетілдіру, майлықпен жапсырылған пішінді басып отыру техникасын пысықтау; зейінді, көз мөлшерін дамыту, көпшілікпен бірге әрекет жасау білігін қалыптастыру. Балаларды нанды қадірлеуге, ұқыптылыққа, ұйымшылдыққа тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: Балаларға "тандыр нан", "пешке жапсырамын", "майлықпен сүртемін" сияқты сөздерді айтқызып, тілдің белсенді сөздік қорын жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер: ғажайып сәт, суретті көрсету, суретті зерттеу, жапсыру тәсілдерін көрсету, саусақ жаттығуы, жапсыру амалдарын қайталау, өздік жұмыс, мақтау, оқу қызметін пысықтау, кейіпкермен қоштасу.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР: Аланның суреті, ойыншығы.

Тандыр нан пісіретін пештің суреті.

Тандыр нан пісіретін пештің кескінінің іші тандыр нанның қатарларымен толтырылған.

Тандыр нанның екі суреті: дөңгелек, сопақша.

Тандыр нан пісіретін пештің нансыз кескіні, жапсыруға негіз үлгісі.

Ырғақты, көңілді әуенжазбалары.

Көрсеткіш.

Тандыр нанның екі түрлі пішінді дайын кескіндері, ыдысқа құйылған желім, қылқалам, жайма, тіреуше, майлық,.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР: Тандыр нанның екі түрлі пішінді дайын кескіндерінің ыдыстардағы жинақтамалары, желім құйылған ыдыстар, қылқаламдар, тіреушелер, жаймалар, майлықтар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

— Балалар, бүгін біз табиғатқа саяхатқа шығамыз.

Саяхатымыз ұзақ болады, қарнымыз ашып қалуы мүмкін. Балалар, қарнымыз ашып қалмас үшін не істеуге болады екен? Жарайсыңдар. Азықтанып алу керек.

Ғажайып сәт.

Аланның келгені көрсетіледі.

Алан:

— Балалар, сәлеметсіңдер ме?

— Мен де сендермен табиғатқа саяхатқа шыққым келеді. Ал азықты менің әжем пісіріп береді. Ол азық – тандыр нан.

1.2. Суретті көрсету.

— Бірақ менің әжем қонақта. Ал тандырды пеште пісіруге болады.

Тандыр нан пісіретін пештің суреті көрсетіледі.

Педагог

— Алақай! Балалар, мен таптым. Бәріміз осы тандыр нанды бірігіп пісірейік.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Суретті зерттеу.

Балаларға тандыр нанды пісіретін пештің суреті тағы да көрсетіледі.

– Балалар, мынау тандыр нанды пісіретін пеш. Шалқар, мынау не? Тандыр нанды пісіретін пеш. Жақсы.

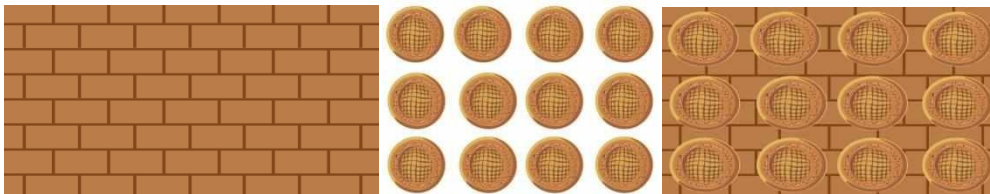
– Пештің ішінде не бар? Иә. Тандыр нан бар.

– Тандыр біреу ме? Тандырлар көп. Жарайсыңдар.

– Тандырдың пішіндері неге ұқсайды? Иә. Дөңгелекке ұқсайды. Сопақшаға ұқсайды. Тамаша.

– Балалар, тандырдың түстері әртүрлі ме? Олар бірдей. Қандай түс екен? Иә. Сары, қоңыр. Жарайсыңдар.

Жапсыру амалдарын көрсету.

Балалардың алдына тандырды пісіретін пештің тандырсыз кескіні ілінеді.

– Балалар, мына пешке көптеген тандырдың дөңгелек және сопақша қамырлары дайын.

– Мен бір тандыр пішінін жаймаға аударып, шетінің бойына желімді жағамын, қылқалам тереушеге.

– Пішінді аударып, пештің бір бұрышына жапсырамын. Майлықпен үстінен басып, шетін сүртемін.

– Тағы да бір сопақша тандырды екінші қатардың басына жапсырамын, майлықпен артық шыққан желімді сүртемін.

– Балалар, ары қарай менің күшім үлкен пешті толтыруға жетпейді, сендердің көмектерің керек.

Саусақ жаттығуы. "Нан илейді Нұрай".

Ырғақты, темпі орташа әуенжазбасы қосылады.

Нан илейді Нұрай, (саусақтарды жұдырыққа қайта-қайта жинап, қысу)

Дөңгелектеп, былай, (жұдырықтарды айналдыру)

Томпаң-томпаң, (қос қолды жұдырыққа, "құлыпқа", қысу)

Томпақтап, (қос жұдырықты айналдыру)

Жалпақ-жалпақ, (алақандарды ашып, бірін-біріне айқастырып салу)

Жалпақтап.

Балалар қимылдарды педагогтің соңынан, әуен ырғағына сай жасайды.

Педагог өз дауысын барынша естілетіндей шығарып, көркем сөзді нақтылы, тартымды

мәнерде айтуға міндетті.

Көркем сөз жолдары және жаттығуларды орындау тәртібі, оқу қызметінен тыс уақытта өткізіліп, балалар үшін таныс болуы тиіс.

Жапсыру амалдары тәртібін қайталау.

- Балалар, біз тандырдың қамырына желімді қалай жағамыз?
- Иә, қылқаламды желімге маламыз. Пішінді аударып, жаймаға саламыз.
- Бір саусақпен шетін басып тұру керек.
- Қылқалам тіреушеге.
- Пішінді қайта аударып, көздеген жерге жапсырамыз.
- Майлықпен үстінен басып, шығып кеткен желімді сүртеміз. Жарайсыңдар.

Өздігінен жапсыру.

Ұжымдық жұмыс болуына байланысты, әрбір баланың өз пішініне желімді жағып, кезекпен келіп, ешкімге кедергі болмай, пештің сұлбасына жапсыру тәртібі қадағаланады.

Балаға "Сен нені жапсырасың?", "Пішіні қандай?", "Майлықты не үшін алдың?" сияқты сұрақтарды қойып отырған дұрыс.

Балаға "тандыр нан", "пешке жапсырамын", "майлықпен сүртемін" деген сөздер мен фразаларды айтқызу маңызды.

Педагог баланың жұмысын қолдап, мақтауға міндетті.

Балаға көмек қажет болса, педагог жапсыру, желімдеу тәсілдерін өз қағаз үлгісінде орындауы қажет.

Көмектің тағы бір түрі баланың қимылдарына нұсқаулар беріп отыру. Мысалы, "кескінді аударар ғой", "қылқаламды тіреушеге қой", "майлықпен үстінен бас".

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Дайын жұмыс үшін мақтау және оқу қызметін пысықтау.

- Балалар, бүгін біз немен айналыстық? Иә. Тандыр нанды пісірдік. Жарайсыңдар.
- Бөлек жапсырдық па, бірге жапсырдық па? Бірге жапсырдық. Не үшін жапсырдық?

Кейіпкермен қоштасу.

– Алан өте қуанышты, себебі барлығымызға тандыр нан пісіп тұр, саяхатқа шығуға болады. Алан сендердің ұйымшыл, ұқыпты болғандарыңды көріп, әжесіне мақтап барады. "Сау болыңдар!" – дейді.

– Иә, балалар, бүгін көптеген тандыр нан пісірілді. Саяхатқа шыққанда қарнымыз тоқ болып жүреді. Жарайсыңдар! Оқу қызметі аяқталды. Сау болыңдар.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

Қарбыздың бөлігі

Іс әрекет мақсаты: Балаларға адамның күз мезгіліндегі еңбегінің түрлері туралы түсініктер беру, жеміс пен көгөністер туралы білімдерін тиянақтау, қарбыздың жидек екені туралы ұғым беру. Ермексазды алақан арасында дөңгелектеп илеу, таяқша етіп есу техникаларын жетілдіру, қарбыздың сыртқы жасыл қабын қызыл қатырма қағаз (картон) негізінің шетіне жалпақтап жапсыруға үйрету; қара кесектен үзімдерді саусақтар арасында илеп, есіп, қарбыз дәндері ретінде қызыл қағаз негізіне жапсырып отыруға жаттықтыру; қолдың ұсақ моторикасын, пішінді қабылдау, көз мөлшерін дамыту. Балаларда адамның еңбегін құрметтеу деген сезімді қалыптастыру, төзімділікке, еңбекқорлыққа тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: Балаларға "үземін, жұламын", "ұзын таяқшаны есемін", "қарбыз - жидек" сияқты сөздерді айтқызып, тілдің белсенді сөздік қорын жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер: Ғажайып сәт, көркем сөз, жұмбақ, суретті көрсету, кіріспе әңгімелесу, үлгіні зерттеу, мүсіндеу тәсілдерін көрсету, саусақ жаттығуы, ауада жаттығу, өздік жұмыс, мақтау, оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР: Сүлгімен жабылған себет.

Қарбыздың суреті. Қарбыздың бір бөлігінің кескіні,

Кесілген қарбыздың бір жарты шеңберлі қатырма қағаздағы (картондағы) кескіні. Көк картон қағазға қызыл дөңгелектің жартысы жапсырылған. Қызыл жарты дөңгелектің доғалы шетінің үстіне жасыл ермексаздан есілген жолақ жапсырылған. Қызыл қағаз бетіне қоңыр ермексаздан дөңгелектелген дақтар жапсырылған.

Кесілген қарбыздың бір жарты шеңберлі кескінінің суретті бастамасы. Көк қатырма қағазына (картон) қызыл, дөңгелектің жартысы жапсырылған.

Ырғақты, темпі орташа әуенжазбасы.

Ермексаз жинақтамасы, тақтайша, майлық.

Көрсеткіш.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР: Кесілген қарбыздың бір жарты шеңберлі кескінінің суретті бастамасы, ермексаз жинақтамалары, тақтайшалар, майлықтар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Ғажайып сәт.

Сүлгімен жабылған себет көрсетіледі.

— Балалар, бұл қайдан келген төмпешік?

— Ішінде не бар екенін көру алдында мен сендерге жұмбақты жасырып берейін.

Көркем сөз. Жұмбақты жасыру.

Бау-бақшада бар жүйек,

Сол жүйекте бар жидек.

Дөп-дөңгелек, төмпешік,

Өсіп жатыр дәу жидек.

Теріп алса ... Қайдағы!

Ауыр екен салмағы!

Бұл не деген дәу жидек?!

Көтеруге күш керек.

– Балалар, бұл не? Кім тапты?

Сурет (зат) бойынша әңгімелесу.

Сүлгіні алып тастау, қарбыздың суретін көрсету,

– Қарандар, бұл не?

– Балалар, қарбыз - ол жидек. Қайталаймыз.

– Бірақ өте үлкен, бірақ өте тәтті жидек.

– Қаламқас, қарбыздың сыртын ұстасақ, сипасақ қандай екен? Иә. Сырты қатты, жылтыр. Қайталаймыз, балалар. Жарайсыңдар.

– Қарбыздың түсі қандай? Иә. Түсі жасыл, қара жолақтары бар.

– Балалар, біз бір қарбызды көп бөліктерге бөлуіміз керек. Бір қарбыз ешкімге жетпейді.

– Қарбыздың ішінде не бар екен? Біз қарбыздың ішін жасап көрейік.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні зерттеу.

Балаларға кесілген қарбыздың бір жарты шеңберлі кескіні көрсетіледі. Көк қатырма қағазға (картон) қызыл дөңгелектің жартысы жапсырылған. Қызыл жарты дөңгелектің доғалы шетінің үстіне жасыл ермексаздан есілген жолақ жапсырылған. Қызыл қағаз бетіне қоңыр ермексаздан дөңгелектелген дақтар жапсырылған.

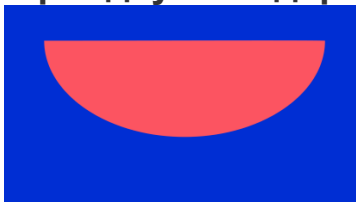
– Балалар, бұл қарбыздың кесілген бөлігі.

– Балалар, қарбыздың сыртқы қабығының түсі қандай? Иә. Қабығының түсі жасыл. Қайталаймыз.

– Қарбыздың ішкі жағының түсі қандай? Түсі қызыл. Жарайсың, Аймара.

– Қызылдың ішінде не бар? Иә. Дәндері бар. Түсі қандай? Иә. Түсі қоңыр. Жарайсыңдар.

Мүсіндеу тәсілдерін көрсету.

Балаларға кесілген қарбыздың бір жарты шеңберлі кескіні көрсетіледі. Көк қатырма қағазға (картон) қызыл дөңгелектің жартысы жапсырылған.

– Балалар, қарбыздың несін жапсыру қажет? Иә. Жасыл қабығын жапсырамыз. Жақсы.

– Мен жасыл кесектен бір бөлікті бөліп аламын, тақтайша үстінде дөңгелектеймін, содан соң таяқша етіп есемін.

– Таяқшам жіңішке, ұзын болуы тиіс. Таяқшаны қызыл жарты дөңгелектің шетінің үстіне саламын. Саусақтарыммен басып-басып жапсырамын.

– Егер ермексаз жеткіліксіз болып жатса, тағы да бір бөлікті бөліп алып, есемін, шетке жапсырамын.

– Енді маған не керек? Иә, қарбыздың дәндері керек. Қоңыр ермексаздан кішкентай көптеген үзімдерді жұлып аламын. Үзімдердің әрқайсысын дөңгелектеймін, есемін,

қызылдың үстіне басып жапсырамын.

– Міне, менде қарбыздың бір бөлігі дайын.

Қызыл жарты дөңгелектің доғалы шетінің үстіне жасыл ермексазdan есілген жолақ жапсырылған. Қызыл қағаз бетіне қоңыр ермексазdan дөңгелектелген дақтар жапсырылған.

Саусақ жаттығуы. "Дөңгелек".

Дөңгелек пішіндер өте көп:

Алма, апельсин, картоп,

Адамның басы дөңгелек,

Дөңгелек екен ойыншық доп.

Балалар үстел бетінде дөңгелек пішіндерді саусақтармен салып отырады.

Балалар қимылдарды педагогтің соңынан, әуен ырғағына сай жасайды.

Педагог өз дауысын барынша естілетіндей шығарып, көркем сөзді нақтылы, тартымды мәнерде айтуға міндетті.

Көркем сөз жолдары және жаттығуларды орындау тәртібі, оқу қызметінен тыс уақытта өткізіліп, балалар үшін таныс болуы тиіс.

Ауада жаттығу.

– Балалар, қарбыздың бөлігін жасауды неден бастаймын?

– Есуді көрсетейік, жарайсыңдар.

– Дөңдерін қалай жасаймыз?

– Иә. Үзіп, жұлып отырамыз, дөңгелектейміз, қызылдың үстіне жапсырамыз.

Жарайсыңдар.

Педагог балалардың саусақтары мен алақандарын белгілі мүсіндеу тәсіліне сай қойып, тақтайшаға басып, дөңгелектеу немесе есу қимылдарына көңіл аударады.

Өздік жұмыс.

Әрбір баланың алдына кесілген қарбыздың бір жарты шеңберлі кескіні көрсетіледі. Көк қатырма қағазға (картон) қызыл дөңгелектің жартысы жапсырылған.

Балалардың мүсіндеу тәсілдерін бақылау қажет.

Шығармашылық жұмыс барысында кез келген балаға "Сен не істеп отырсың?", "Оны қалай жасадың?", "Қайда орналастырдың?" сияқты сұрақтар қойылады.

Балалар тарапынан мына тәрізді жауаптар алып отыру керек: "кесектен үздім, жұлдым", "ұзын таяқшаны есемін", "қарбыз – жидек".

Шығармашылық жұмыс аяқталғанда балаларға саусақтарды, өз орнын майлықпен сүрту әдебін айтып отыру шарт.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Жасалған мүсін үшін мақтау және пысықтау.

– Балалар, қандай тамаша жұмыстар жасап шықтыңдар! Бұл не? Иә. Қарбыздың бір бөлігі.

– Қарбыз көгөніс пе? Иә. Қарбыз – жидек.

– Біз бүгін сыртын жасадық па? Неден жасадық? Қалай?

– Ал, ішіне не салдық? Иә. Қоңыр дөңдерін жасадық.

– Балалар, бүгін сендер ерекше ұқыпты, еңбекқор болдыңдар. Ересек адамдар сияқты күзде қысқа қорек дайындап шықтыңдар.

Оқу қызметі аяқталды, сау болыңдар!

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

Қоянның жаңа тоны

Іс әрекет мақсаты: Балаларға қоянның сұр тонын ақ тонға ауыстырып, қысқа дайындалуы ерекшелігін таныстыру, қоянның дене құрылымын пысықтау; күз мезгілінің ерекшеліктері туралы ұғымдарды қайталау. Алдын-ала көлденеңінен жыртылып қойған ұзын қағаз жолақтарын алуға үйрету; ұсақ ақ қағаз бөліктерін қоянның бейнесіне, шетінен шықпай жапсыру амалдарына жаттықтыру; қолдың ұсақ моторикасын, көз мөлшерін, ой-қиял қабілеттерін дамыту. Балалардың табиғат құбылысын бақылауға деген қызығушылықтарын қалыптастыру; төзімділікке, тиянақтылыққа, байқағыштыққа тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: Балаларға "сұр қоян", "ақ қоян", "терісі жұмсақ", "жыртып аламын" сияқты сөздерді айтқызып, тілдің белсенді сөздік қорын жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер: көркем сөз, үлгіні зерттеу, суретті көрсету, жапсыру амалдарын көрсету, саусақ жаттығуы, жапсыру амалдары тәртібін қайталау, өздік жұмыс, мақтау, оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР: Табиғат аясында жасырынып отырған қоян туралы бейнеролик.

Ақ қоян бейнесінің жасанды үлгісі. Қоянның ақ терісі (қағаздан жыртылып алынған) қоянның сұлбасына тиістіріліп жапсырылған қағаз бөліктері.

Екіге бөлінге сурет-сызбалар:

- 1) сол жақта қоянның басы мен құлақтары, оң жақта аюдың басы, құлақтары дөңгелек;
- 2) сол жақта қоянның денесі мен кішкентай құйрығы, оң жақта түлкінің денесі мен ұзын құйрығы.

Сұр қоянның үлгіге негіз болатын суреті.

Ыдысқа салынған қағаздан жыртылып алынған ұзын жолақтар жинақтамасы және дайын жыртылған ұсақ қағаздар бөліктерінің жинақтамасы.

Жапсыруға қажетті құралдар: ыдыста желім, қылқалам, қылқаламға тіреуше, жайма (төсеніш), майлық (сүлгі).

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР: Сұр қоянның үлгіге негіз болатын суреттері.

Ыдысқа салынған қағаздан жыртылып алынған ұзын жолақтар жинақтамалары.

Жапсыруға қажетті құралдар: ыдыста желімдер, қылқаламдар, қылқаламға тіреушелер, жаймалар (төсеніш), майлықтар (сүлгі).

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

— Балалар, бүгін біз күзгі табиғат аясына барамыз. Табиғат аясында қандай қызықтар бар екен?

— Балалар, сендер нені көріп отырсыңдар?

— Мұқият қараңдар ... Бұтаның түбінде ... не отыр? Иә. Жарайсың, Бағлан, бұл - қоян.

— Қоянның жүнінің түсі қандай? Иә. Жүнінің түсі сұр. Дұрыс айтасыңдар.

— Сұр түсті қоян бұтаның арасында көрінбейді. Қоян неге бері шықпайды екен?

1.2. Көркем сөз. "Қоян неге қорқақ?" (үзінді)

Қоян неге жалтақ?

Оның жаны қорқақ.

Қорқақ қоян, жалтақ,

Қайда қашып бармақ?

Қашар еді бірақ,

Келеді қыс аппақ.
Қоян содан қорқақ,
Денесі сұр, сатпақ.

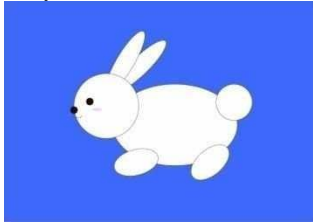
– Балалар, сұр қоян неге қорқып отыр?

– Иә. Қыс келсе ақ қар жауады, ал қоянның тоны әлі де ақ емес. Біз қоянға ақ тонды жасап берейік.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні зерттеу. "Ақ қоян".

Балаларға ақ қоян бейнесінің жасанды үлгісі көрсетіледі. Қоянның ақ терісі ақ қағаздан жыртылып алынған, қоянның сұлбасына тиістіріліп жапсырылған қағаз бөліктері.

– Балалар, мынау не? Қоянда не бар? Иә. Басы, денесі, құлақтары, аяқтары, құйрығы бар.

– Балалар, қоянның құлақтары аюдың құлағына ұқсай ма? Неге? Иә. Қоянның құлағы ұзын. Ал құйрығы түлкінің құлағына ұқсай ма? Құйрығы кішкентай.

Жарайсыңдар.

– Балалар, қоянның терісінің түсі қандай? Егер қоянның терісін ұстап, сипап көрсек қандай болар екен? Иә. Қоянның терісі жұмсақ. Қайталаймыз. Жарайсыңдар.

Балаларды аралап үлгінің үстінен сипату. Ұсақ қағаздардан жапсырылып жасалған қоянның "терісін" ұстағанда шынымен жұмсақ болып сезіледі.

Жапсыру амалдарын көрсету.

Балаларға сұр қоянның үлгіге негіз болатын суреті көрсетіледі.

Жапсыруға ыдысқа салынған қағаздан жыртылып алынған ұзын жолақтар жинақтамасы және дайын, жыртылған ұсақ қағаздар бөліктері қажет.

– Балалар, мына жатқан қағаз жолақтарын мен ұсақ бөліктерге жыртып бөлемін.

Алдын-ала жыртылып дайындалған, ыдысқа салынып қойған қағаздар жинақтамасы көрсетіледі.

– Мен осы қылқаламмен қоянның бүкіл бейнесін желімдеймін. Қылқаламда желім бітсе, қайта желімді жағамын. Қылқалам тіреушеге.

– Енді қағаз бөліктерін кезекпен қоянның денесінің шеттеріне жапсырамын. Қараңдар, мен бос жер қалдырмаймын.

– Міне, қоян аппақ тонды киіп алды. Тон өте қалың, жылы.

– Қанекей, балалар, сендер қояндарыңа ақ тон кигізіңдер.

Саусақ жаттығуы. "Қоян құлағын түріп".

Қоян құлағын түріп, (алақандарды бастың екі жағына тік тіреп, саусақтарды қозғалту, жыбырлату)

Аңнан қашып жүреді. (алақандарды бастың екі жағына тік тіреп, саусақтарды қозғалту,

жыбырлату)

Қашып шықса жүгіріп, (саусақтарды үстел басына кезекпен соққылау)

Аяқтармен соғады. (саусақтарды үстел басына, бір уысқа жинақтап, соққылау)

Педагог саусақ жаттығуын ұйымдастыру кезінде сөйлеудің мәнерлі оқу құралдарын қолдануға міндетті.

Балалар қимылдарды педагогтің соңынан, әуен ырғағына сай жасап, сөздерді қайталайды.

Жапсыру амалдары тәртібін қайталау.

– Қоянға тонды жасау үшін, біз не істейміз?

– Қағаздардан көп бөліктер жыртып аламыз. Жарайсыңдар.

Балалар желімді үшбұрыштардың қай жерлеріне жағамыз? Иә. Шеттеріне.

– Желім бітіп қалса, не істейсіңдер? Иә. Қайта аламыз. Жақсы.

– Қылқаламмен желімді жағып болғаннан кейін, оны қайда қоямыз? Иә. Тіреушеге қоямыз. Жарайсың, Рақым.

– Балалар құрақты үшбұрыштардан құрап, жапсырған кезде бір-бірімізді итермейміз, тақтаға кезек келеміз.

Өздік жұмыс.

Қағазды жырту тәсілі кейбір балаларға қиынға соғып, жылдамдықтары төмендеу болуы мүмкін.

Әрбір балаға қағазды жыртуға мүмкіндіктер беріледі, бірақ алдын-ала жыртылып қойған қағаз бөліктері балалардың ыдыстарына толықтырылып салынып қойылуы тиіс.

Шығармашылық жұмыс барысында кез келген балаға: "Мынау не?", "Сен не істеп отырсың?", "Қайда жапсырдың?", "Қайда жақтың?" сияқты сұрақтар қойылады.

Балалар тарапынан мына тәрізді жауаптар алып отыру керек: "сұр қоян", "ақ қоян", "терісі жұмсақ", "жыртып аламын", "денесіне жағамын".

Шығармашылық жұмыс аяқталғанда балаларға жұмыс орнын тазалау әдебін айтып отыру шарт.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Дайын жұмыс үшін мақтау және пысықтау.

– Балалар, бүгін біз не істедік?

– Балалар, қараңдаршы, қояндар өзгерді ме? Несі өзгерді? Иә. Сұр тонды ақ тонға ауыстырдық. Қайталаймыз. Жарайсыңдар.

– Қоянның тоны қандай болды? Иә. Тоны жұмсақ, жылы, ақ болды. Тамаша.

– Балалар, сендер бүгін қоянға көмек жасағанда тиянақты, төзімді болдыңдар. Қоян қардың үстінде, ештеңеден қорықпай, жүгіріп жүреді. Жарайсыңдар.

– Іс әрекет аяқталды. Сау болыңдар.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

Алақай, қыс келді!

Іс әрекет мақсаты: Балаларға қыс мезгілінде қардың жауатыны, шыршаның жасыл түсін сақтайтыны туралы түсініктер беру. Шырша бейнесін сызбаны жасыл таяқшалармен басып жасау амалдарына үйрету; ақ түсті ермексазdan дөңгелектелген дақтарды қатты қағаз бетінің барлық жеріне жапсыруға жаттықтыру; дөңгелектеу және таяқшаны есу техникаларын жетілдіру, қолдың ұсақ моторикасын, қағаз бетін бағдарлау қабілетін дамыту. Балаларды қоршаған ортадағы құбылыстарды байқауға, зеректікке тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: Балаларға "үземін", "жұламын", "ұзын таяқшаны есемін", "дөңгелектеймін", "қар барлық жерде бар" сияқты сөздерді айтқызып, тілдің белсенді сөздік қорын жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер: Ғажайып сәт, суретті көрсету, көркем сөз, кіріспе әңгімелесу, үлгіні зерттеу, мүсіндеу тәсілдерін көрсету, саусақ жаттығуы, ауада жаттығу, өздік жұмыс, мақтау, кейіпкермен қоштасу, іс әрекет пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР: Тиіннің суреті. Үкінің суреті.

Қалың орманға қардың жауғаны туралы бейнеролик.

Көк қатты қағаз бетінде жасыл шыршаның үстінен ақ қардың жауғаны туралы жұмыс үлгісі. Жасыл шырша жасыл ермексазdan есіліп жасалған таяқшалардың сызбалы жапсырмасынан, ақ қар дөңгелектелген ұсақ шарлардың жапсырмаларынан жасалған.

Көк қатты қағаз бетінде шыршаның сызбасы салынған суреттің негізі.

Ермексаз жинақтамасы, тақтайша, майлық.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР: Қарапайым шыршаның сызбасы салынған көк қағаз беттері, ермексаз жинақтамалары, тақтайшалар, майлықтар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Ғажайып сәт.

Тиіннің суреті көрсетіледі.

— Балалар, бұл келген не? Иә. Тиін.

— Сәлеметсің бе тиін? Біздің жаққа қайдан келдің?

Тиін:

— Мен өз інім үшін жылы, қалың ағаш іздеп жүрмін. Бірақ ағаштардың барлығы жалаңаш тұр. Күн суық. Жапалақ жалаңаш ағаштардың арасынан мені тез тауып алады. Маған қорған болатын ағашты тауып беріңдерші.

– Балалар, тиінге қорған болатын қандай ағаш келеді?

– Қанекей, орманға барып көрейік.

Көркем сөз. "Қыс келді қалың орманға".

Қыс келді қалың орманға,

Суық мұздармен ойнап ауада,

Қар жаудырып, орап боранға,

Ақ тонды кигізіп жасыл шыршаға.

Кіріспе әңгімелесу.

– Балалар, сендер нені көрдіңдер? Иә. Орманда қар жауып тұр. Жарайсыңдар.

– Балалар, қар жазда жауа ма? Дұрыс, қар тек қыста жауады.

– Қардың түсі қандай? Иә. Қар аппақ. Жарайсыңдар.

– Байқадыңдар ма, орманда қандай ағаштар өсіп тұр? Иә. Шыршалар өсіп тұр.

Жарайсыңдар.

– Шыршалар?

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні зерттеу.

Балаларға көк қатты қағаз бетінде жасыл шыршаның үстінен ақ қардың жауғаны туралы жұмыс үлгісі көрсетіледі. Жасыл шырша жасыл ермексازдан есіліп жасалған таяқшалардың сызбалы жапсырмасынан, ақ қар дөңгелектелген ұсақ шарлардың жапсырмаларынан жасалған.

– Балалар, мына ағашты сендер танып отырсыңдар ғой. Шырша екенін қалай білдіңдер? Шырша жасыл. Жарайсыңдар.

– Шырша қыста неге жасыл болады? Кім біледі? Себебі шыршаның жапырақтары жоқ. Шыршаның бұтақтарында инелер бар. Балалар, қайталаймыз. Есте сақтаймыз. Жарайсыңдар.

– Тиін шырша бұталарының арасына кіріп кетсе, жапалақ оны көре ала ма? Көрмейді. Алақай!

– Ендеше шыршаның үстіне жауған қарды жасап көрейік, тиін бізден көмек күтеді.

Мүсіндеу тәсілдерін көрсету.

– Балалар, мен ермексаз кесегін аламын, алақандарыма қысып жылытамын. Енді менің кесегім жұмсақ. Зере, менің кесегім қандай болып шықты. Иә. Жұмсақ болды.

– Кесектен бөліктерді үзіп аламын, тақтайша үстіне салып, таяқшалар есемін. Міне, қаншама көп таяқша бар.

– Енді шыршаның сызбасына қарап, сызықтардың үстінен таяқшаларды басып, әдемілеп жапсырамын.

– Менің шыршам дайын. Жапалақтан қорған бар.

– Ақ кесектен көптеген ұсақ бөліктерді жұлып аламын. Әрқайсысын дөңгелектеймін.

– Көк парақтың барлық жеріне басып, жақсылап жапсырамын.

– Енді тиін қалың қармен жамылған шыршада тұрса тонбайды.

Саусақ жаттығуы. "Ақшақарлар қалықтай ..."

Ақшақарлар қалықтай (алақандарды ашу, саусақтарды көрсету)

Ұшып барады, асықпай. (саусақтармен кезек-кезек жыбырлату)

Айналып, оңға ұшып, (қолдарымен бір жаққа бұраңдау)

Айналып, солға ұшып, (қолдарымен екінші жаққа бұраңдау)

Мамықтай жерге түсіп, (алақандармен жоғарыдан бұлғап, төмен қарай түсіру)

Тыныш жатыр, бізді күтіп. (алақандарды үстел басына, тізеге қою)

Балалар қимылдарды педагогтің соңынан, әуен ырғағына сай жасайды.

Педагог өз дауысын барынша естілетіндей шығарып, көркем сөзді нақтылы, тартымды мәнерде айтуға міндетті.

Көркем сөз жолдары және жаттығуларды орындау тәртібі, оқу қызметінен тыс уақытта өткізіліп, балалар үшін таныс болуы тиіс.

Ауада жаттығу.

– Балалар, қарды жасауды неден бастаймыз?

– Есуді көрсетейік. Шыршаның бұталарына жапсырамыз. Жарайсыңдар.

– Жауған қарды қалай жасаймыз?

– Иә. Үзіп алып отырамыз, дөңгелектейміз, қағазды барлық жеріне жапсырамыз. Тағы да жұлып аламыз, барлық жеріне жапсырамыз.

– Міне, қаншама көп қар жауды! Жарайсыңдар.

Педагог балалардың саусақтары мен алақандарын белгілі мүсіндеу тәсіліне сай қойып, тақтайшаға басып дөңгелектеу немесе есу қимылдағандарына көңіл аударады.

Өздік жұмыс.

Әрбір баланың алдына көк картон қағазға қарындашпен салынған шыршаның сызбасы беріледі.

Балалардың мүсіндеу тәсілдерін бақылау қажет.

Шығармашылық жұмыс барысында кез келген балаға: "Сен не істеп отырсың?", "Оны қалай жасадың?", "Қайда орналастырдың?" сияқты сұрақтар қойылады.

Балалар тарапынан мына тәрізді жауаптар алып отыру керек: "кесектен үзіп алдым",

"кесектен жұлып алдым", "таяқшаны есемін", "дөңгелектеймін", "қар барлық жерде бар".

Шығармашылық жұмыс аяқталғанда балаларға саусақтарын өз орнын майлықпен сүрту әдебін айтып отыру шарт.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Жасалған мүсін үшін мақтау және оқу қызметін пысықтау.

– Балалар, қараңдаршы, қандай керемет жұмыстарды жасап шығардыңдар!

– Бүгін біз нені жасадық? Иә. Шыршаны қатты қағазға ермексаз арқылы жапсырдық.

Қарды жапсырдық.

Кейіпкермен қоштасу.

– Балалар, тиін сендерге өте риза болды, алғысын айтып жатыр. Тиінге шырша бұталары арасында жылы болады, ол жапалақтан да жасырынып қалады.

– Балалар, бүгін сендер табиғатты аялап, жабайы аңдарға көмектеріңді бердіңдер.

Жарайсыңдар.

Сау болыңдар!

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

Шыршаны безендірейік. Ұжымдық жұмыс

Іс әрекет мақсаты: Балаларға барлығына ортақ шырша сұлбасын түрлі-түсті қағаздан жасалған, шарлар мен тамшыларды жапсырып, безендіру тәртібін көрсету; қысқы мерекелер туралы түсініктерді тиянақтау. Жұмсақ қағазды саусақтар мен алақандар арасына шиыршықтау, дөңгелектеу техникаларын жетілдіру; шырша сұлбасы бетінің барлық жеріне түрлі-түсті жасанды шарларды жапсыру іскерліктерін арттыру, қағаз бетін бағдарлау қабілеттерін, қолдың ұсақ моторикасын, көз мөлшерін, түйсікті дамыту. Балаларда әсемдікті бағалау негіздерін қалау, оларды ұйымшылдыққа, тазалыққа тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: Балаларға "шиыршықтаймын", "дөңгелектеймін", "суға тигіземін", "мыңғылаймын" сияқты сөздерді айтқызып, тілдің белсенді сөздік қорын жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер: суретті көрсету, көркем сөз, үлгіні зерттеу, техника амалдарын көрсету, саусақ жаттығуы, ауада жаттығу, өздік жұмыс, дайын жұмыс үшін мақтау және оқу қызметін пысықтау, бейнероликті көрсету.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР..

Суреттер сериясы:

1) алаңдағы жасыл шыршаның қасына Жаңа жылды қарсы алу үшін жиналған орман тұрғындарының суреті;

2) алаңда шарлар және ойыншықтармен безендірілген жасыл шыршаның қасына Жаңа жылды қарсы алу үшін жиналған орман тұрғындарының суреті.

Шырша сұлбасына панно немесе тақта.

Қағаз бетіне салынған, жасылға боялған шыршаның сұлбасы.

Түрлі-түсті, шаршы пішінді жұмсақ қағаз қиықтарының жинақтамалары.

Түбіне су құйылған жайпақ ыдыс.

Желім, тіреуше, қылқалам, жайма, майлық.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР:

Түрлі-түсті, шаршы пішінді жұмсақ

қағаз қиықтарының жинақтамалары.

Түбіне су құйылған жайпақ ыдыстар.

Желімдер, тіреушелер, қылқаламдар, жаймалар, майлықтар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

1.2. Суретті көрсету.

Балаларға алаңдағы жасыл шыршаның қасына Жаңа жылды қарсы алу үшін жиналған орман тұрғындарының суреті көрсетіледі.

— Балалар, нені көріп отырсыңдар? Иә. Жабайы аңдар, орман тұрғындары шыршаны айнала қоршап тұр.

— Қалай ойлайсыңдар, олар шыршаның жанына не себептен жиналған?

— Иә. Орман тұрғындары да Жаңа жыл мерекесін қарсы алғысы келеді, бірақ оларда әдемі

ойыншықтар жоқ.

– Балалар, шыршаны адамдар не себептен безендіреді. Иә. Себебі, қыста ағаштар жалаңаш тұрады, ал шыршаның жасыл инелері бар. Жасыл киген шырша сияқты.

Көркем сөз. "Аппақ қарда жасыл шырша".

Аппақ қарда жасыл шырша

Өсіп тұрғанын, көрген барша.

Оның күлкісін көрейік,

Ойыншықтармен безендірейік.

– Қанекей, жасыл шыршаны безендіріп берейік.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні (қағаздан жасалған шар мен тамшыны) зерттеу.

Балаларға жұмсақ қағаздан шиыршықталған тамшылар мен дөңгелектелген шарлардың үлгілері көрсетіледі.

– Балалар, қараңдаршы, мынау не? Иә. Шырша ойыншықтары. Жарайсыңдар. Оларды не деп атауға болады? Иә. Тамшылар, шарлар. Жарайсың, Бекжан.

– Шарлар пішіндері неге ұқсайды? Иә. Дөңгелекке ұқсайды.

– Ал, тамшылар неге ұқсайды? Иә, сопақшаға ұқсайды. Дұрыс.

Техникалар амалдарын көрсету.

Балалардың алдына панноға не тақтаға, барлықтың жұмысына ортақ алаң болатын шыршаның қағаздан қиылған сұлбасы ілінеді.

Ойыншықтардың жасалу үлгісін көрсету үшін түрлі-түсті шаршы пішінді жұмсақ қағаздардың қиықтарын қолдануға болады.

Ойыншықтардың нақтылылығын қамтамасыз ету үшін, жайпақ ыдыстың түбіне суды құйып қоюға болады.

– Балалар, мына шыршаны безендіреміз. Ол үшін мен ойыншықтарды қалай жасайтынымды көрсетейін.

– Шарды жасау үшін мен шаршы пішінді қағазды алып, суға сәл тигізіп, саусақтармен мыжғылап, алақандар арасына салып, шиыршықтап дөңгелектеймін. Міне, шар жасалды.

– Енді қылқаламмен желімді шардың бір ұшына жағамын, шыршаның бұтасына жапсырамын да ұстай тұрамын.

– Тамшыны жасау алдында мен қағазды суға тигізіп, оны мыжғылап есемін. Міне, тамшы. Желімді жағып, шыршаның тағы бір жеріне жапсырып, ұстай тұрамын.

Саусақ жаттығуы. "Шырша ойыншықтары".

Ырғақты, темпі орташа әуенжазбасы қосылады.

Шыршада, шыршада өседі ойыншықтар, (саусақтарды бас бармақ ұшына кезекпен тигізу)
Қояндар өседі, қонжықтар.

Шыршада, шыршада өседі алтын алма,

Алтын алманы жұлып алма.

– Шыршаның, шыршаның инесін ұстама, (сұқ саусақпен бұлғау)

Саусаққа тиеді, байқа!

Шырша, шырша сыйлықты бермейді,

"Тақпақты оқып беріңдер!" - дейді. (шапалақтау)

Ауада жаттығу.

– Балалар, саусақтармен қағазды қалай мыжғылаймыз? Көрсетіңдер. Жарайсыңдар.

– Қалай дөңгелектейміз? Қалай есеміз? Жарайсыңдар.

– Балалар, қағазды мыжғылау алдында суға тиігізіп алуды ұмытпаңдар.

– Тағы да нені ұмытпаймыз? Иә. Жапсырғанымызды біраз ұстап тұру қажет екенін ұмытпайық. Жарайсыңдар.

Өздік жұмыс.

Әрбір баланың алдына жайманы, ыдыста түрлі-түсті жұмсақ қағаздардың шаршы пішінді қиықтарын, бір үстелге ыдыс түбінде суды, желімді, тіреушені, қылқаламды дайындап қою керек.

Шығармашылық жұмыс барысында кез келген балаға "Сен не істеп отырсың?", "Оны қалай жасайсың?", "Қайда орналастырдың?" сияқты сұрақтар қойылады.

Балалар тарапынан мына тәрізді жауаптарды алып отыру керек: "суға тигіземін", "мыжғылаймын", "дөңгелектеймін", "есемін".

Балалардың қағазды дөңгелектеу, шиыршықтау тәсілдерін, үстел үстінде тазалықты сақтау, майлықпен саусақты сүрту әдебін, жапсыруда бір-біріне кедергі болмау амалдарын бақылау қажет.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Дайын жұмыс үшін мақтау және пысықтау.

– Балалар, бүгінгі біздің жұмысымыз ұнады ма? Жарайсыңдар!

– Не істегендерің ұнады? Иә. Шыршаны безендірдік.

– Шыршаны немен безендідіңдер? Иә. Ойыншықтармен безендірдік.

– Арыстан, ойыншықтарды қалай жасадық? Иә. Дөңгелектедік. Шиыршықтадық. Жарайсың.

– Қараңдар, балалар, ойыншықтар қалай жарқырап тұр. Шыршаның барлық бұтағына ілінген. Орман тұрғындары сендерге өте риза.

– Балалар, сендер бүгін өте таза, ұқыпты болдыңдар, бір-біріңе кедергі жасамай, ұйымдасып жұмыс істедіңдер. Жарайсыңдар.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

Жылы бөкебай

Іс әрекет мақсаты: Балалардың қысқы киімдер туралы білімдерін жетілдіру, бөкебайдың қажетін түсіндіру; ою элементтерін бекіту; өзіне-өзі қызмет ету негіздерін қалыптастыру. Ермексаздар бөліктерін тура есу, дөңгелектеу, тіктөртбұрышты пішінге жапсыру техникасын жетілдіру; бөкебай сұлбасын әртүрлі ою элементтерін белгілі тәртіпте алмастырып безендіруге үйрету; қолдың ұсақ моторикасын, ой-қиялды, зейінді дамыту. Балаларда өзіне-өзі қызмет ету қағидаларын қалау; сәндік өнер көздеріне деген қызығушылыққа, ұқыптылыққа, достыққа тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: Сөздік қорды "бөкебайды безендіремін", "кесектен үзіп аламын", "кесектен жұлып аламын", "таяқшаны есемін", "дөңгелектеймін", "кезек-кезек жапсырамын", "кезек-кезек саламын" сияқты сөздер арқылы жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер: суретті көрсету, бейнероликті көрсету, көркем сөз, үлгіні зерттеу, мүсіндеу, жапсыру тәсілдерін көрсету, саусақ жаттығуы, ауада жаттығу, өздік жұмыс, мақтау, оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР: Көңілді, ырғақты, ертегінің басталуын білдіретін әуенжазбасы.

- 1) балапанның жазда бөкебайды киіп алғаны туралы сурет;
- 2) балапанның қыста терезенің алдына шығып, жалаңаяқ тұрғаны туралы сурет;
- 3) балапанның қысқы аулада аққаланың қасында, қолына күрек ұстап, қысқы киімде, бөкебайда тұрғаны туралы сурет.

Сары, жасыл түсті қатты қағаз беттеріне ермексаздан оюлар жапсырылған (безендірілген) бөкебайлар үлгілері. Оюлардың түрлері таяқшалар мен дөңгелектерден жасалған.

Тіктөртбұрышты, жіңішке қатты қағаз беті.

Ермексаз жинақтамасы, тақтайша, майлық.

Көрсеткіш.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР: Тіктөртбұрышты, жіңішке қатты қағаз беттері, ермексаз жинақтамалары, тақтайшалар, майлықтар беріледі.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

1.2. суреттер сериясын көрсету.

1. Балапанның жазда бөкебайды киіп алғаны туралы сурет көрсетіледі.

Көркем сөз. Дина Ахметова. "Сары басты балапан".

Сары басты балапан,

Мойнына орап алған.

Ыстық күндері, пай-пай,

Жүні жылы бөкебай!

— Бөкебайың жазда кеш!

Терлеп тұрсың! Қане, шеш!

Балапан ше? Тіл алмайды,
Бөкебайды тастамайды.
Жаз біткенде - сары бас,
Қысты күні жалаңаш.
Бөкебайды таба алмай,
Отыр, сыртқа шыға алмай.

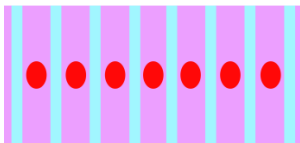
2. Балапанның қыста терезенің алдына шығып, жалаңаяқ тұрғаны туралы сурет көрсетіледі.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні зерттеу.

Балаларға сары немесе жасыл түсті қатты қағаз бетіне белгілі тәртіпте орналасқан, оюлармен безендірілген, бөкебайлардың үлгілері көрсетіледі. Бөкебайдың оюлары түсті ермексазdan жасалып, қатты қағазға қатармен жапсырылған таяқшалар және дөңгелектерден тұрады.

Балаларға педагогтің қолынан жасалып шыққан түрлі қарапайым оюлармен безендірілген бөкебайдың бір-екі үлгісі көрсетіледі.

- Балалар, мынау не? Иә, бөкебайлар. Дұрыс.
- Бөкебайлар пішіндері қандай пішінге ұқсайды? Тіктөртбұрышқа ұқсайды.
- Бөкебайлар бірдей ме? Несі бірдей емес. (Түстерді айтқызу).
- Қандай оюлармен безендірілген? Иә. Таяқшалар және дөңгелектер. Жарайсыңдар.
- Осы оюлар қалай орналасқан? Иә. Кезек-кезек қатарға орналасқан. Қайталаймыз. қсы.

Мүсіндеу тәсілдерін көрсету.

Балаларға сары немесе жасыл түсті, тіктөртбұрышты, жіңішке қатты қағаздың беті көрсетіледі.

- Балалар, мына бөкебайды безендіру үшін, мен оның түсіне қараймын.
- Егер түсі сары болса, мен сары ермексазды таңдамаймын.
- Сонымен, үлкен көк кесектен бірнеше бірдей бөліктерді үзіп аламын.
- Әрбір бөлікті дөңгелектеп, содан соң тақтайшаға есемін. Қараңдар, менде бірнеше таяқшалар пайда болды.
- Енді бөкебайдың сол жағынан оңға қарай тіке жапсырамын. Таяқшаны салдым, саусақтармен басып-басып, әдемілеп жапсырамын.
- Балалар, қараңдаршы, осы таяқшадан кейін мен орын тастаймын, тағы да жапсырамын,

орын тастаймын, тағы да жапсырамын ...

– Міне бөкебай әдемі ала таяқшаларға толды.

– Енді мен қызыл кесектен бірнеше бөліктерді жұлып аламын. Дөңгелектеймін.

– Зарина, мен таяқшалар арасын неге ашып тастадым? Әрине, осы бос орындарға мен тағы да бір оюларды жапсырамын.

– Дөңгелектерді таяқшалардың араларына жапсырамын.

– Қалай екен? Шынымен әдемі.

Балалардың қалауларына сай бөкебайдың тек түрлі-түсті таяқшалармен безендірілген нұсқасы көрсетіледі.

Саусақ жыттығуы. "Ою саламыз".

Зергер бала боламыз,

Оюды саламыз:

Бұлақ, (ішке қарай шиыршықтау)

Дөңгелек, (шеңбер салу)

Ирек, (толқындар жасау)

Қанат, (қос қолмен бұлғау)

Гүлдер, (алақандарды жайып, тігінен көрсету)

Көбелек. (қос қолды айқастырып, бұлғау)

Балалар қимылдарды педагогтің соңынан, әуен ырғағына сай жасайды.

Педагог өз дауысын барынша естілетіндей шығарып, көркем сөзді нақтылы, тартымды мәнерде айтуға міндетті.

Көркем сөз жолдары және жаттығуларды орындау тәртібі, оқу қызметінен тыс уақытта өткізіліп, балалар үшін таныс болуы тиіс.

Ауада жаттығу.

– Балалар, таяқшаларды қалай есеміз? Көрсетейік. Жақсы.

– Қалай дөңгелектейміз? Көрсетейік. Жарайсыңдар.

– Балалар, жұмысымыз біткенде не істеміз? Иә. Саусақтарды, тақтайшаны майлықпен сүртеміз. Жарайсыңдар.

Өздік жұмыс.

Әрбір баланың алдына қатты қағаздан қиылған тіктөртбұрышты қатты қағаз беті беріледі.

Балалардың мүсіндеу тәсілдерін бақылау қажет.

Шығармашылық жұмыс барысында кез келген балаға: "Сен не істеп отырсың?", "Оны қалай жасадың?", "Қайда орналастырдың?" сияқты сұрақтар қойылады.

Балалар тарапынан мына тәрізді жауаптар алып отыру керек: "кесектен үзіп аламын", "кесектен жұлып аламын", "таяқшаны есемін", "дөңгелектеймін", "кезек-кезек жапсырамын".

Шығармашылық жұмыс аяқталғанда балаларға саусақтарын, өз орнын майлықпен сүрту әдебін айтып отыру шарт.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Жасалған мүсін үшін мақтау және пысықтау.

– Балалар, менің ойымша бүгін біз көптеген жақсы істер бітірдік. Біз не істедік? Иә.

Сарыбас балапанға жылы ұзын бөкебай жасап безендірдік.

– Руслан, бөкебайды біз қандай оюлармен безендірдік? Иә. Таяқшалар мен дөңгелектер. Жарайсың.

– Сырым, сен ермексазбен қандай қимылдар жасадың? Иә. Дөңгелектедің, естің. Тамаша.

– Қаламқас, сен қандай түстерді қолдандың? Жарайсың.

– Балалар, сендердің бөкебайларың әртүрлі бір-біріне ұқсамайды. Өте әдемі оюлармен безендірілген.

Суретті көрсету.

3. Балапанның қысқы аулада аққаланың қасында қолына күрек ұстап, қысқы киімде, бөкебайда тұрғаны туралы сурет көрсетіледі.

– Қараңдаршы, балалар, балапан анасының тілін алып, қыста жылы киімді киіп, далаға ойынға шықты. Қандай тамаша! Сендердің көмектерің тиді.
– Балалар, рақмет! - деп балапан алғыс айтады.
– Балалар, бүгін сендер балапанға нағыз дос, жанашыр, ұйымшыл балалар болдыңдар. Жарайсыңдар! Сау болыңдар!

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

Аңдарға қысқы үйшік

Іс әрекет мақсаты: Балаларға жабайы аңдардың қысқы тіршілігі жөнінде түсініктер беру, қарапайым үй бөлшектері туралы ұғымдарды тиянақтау; аңдарға қамқорлық жасау туралы түсіндіру. Қағаздан ұзын жолақтарды жыртып алу техникасын жаттықтыру, дайын пішінді желімдеп, үйдің бөлшегі ретінде белгілі жерге жапсыру әдебін жетілдіру; қолдың ұсақ моторикасын, ақыл-ойын, көз мөлшерін, зейінді дамыту. Балаларда аңдардың тіршілігіне деген байқағыштықты дамыту, ұқыптылыққа, зеректікке тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: Сөздік қорды "жолақты жыртып аламын", "желімді жағамын", "сүртіп аламын", "аңдарға үйшік" сияқты сөздер арқылы жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер: көркем сөз, суретті көрсету, үлгіні зерттеу, техникалар амалдарын көрсету, саусақ жаттығуы, ауада жаттығу, өздік жұмыс, дайын жұмыс үшін мақтау және оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР: Балаларға қарлы боранның дыбысы естіледі. Суреттер сериясы:

- 1) қыс мезгілінде терезесі мен шатыры жоқ үйшіктің аяқталмаған суреті;
- 2) жаз мезгіліндегі үйшіктің толық суреті.

Тіке жатқан қағаз бетінің төменгі жағына салынған шаршы пішінді, қоңыр түсті үйдің қабырғасының суреті.

Ыдыста сары түсті қағаз және көгілдір пішінді дөңгелектер жинақтамасы.

Әрбір дөңгелекке аңның сызбалы бейнесі салынған.

Жапсыруға қажетті құралдар: ыдыста желім, қылқалам, қылқаламға тіреуше, жайма (төсеніш), майлық (сүлгі).

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР: Үйшіктің тек қабырғасының сызбасы салынған қағаз парақтары; ыдыстарда сары түсті қағаздар, аңдардың беттері салынған дөңгелек пішіндер жинақтамалары; жапсыруға қажетті құралдар: ыдыста желім, қылқалам, қылқаламға тіреуше, жайма (төсеніш), майлық (сүлгі).

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

– Балалар, қараңдаршы. Бұл қарлы боран. Қайталаймыз.

– Қарлы боран қыста болады. Далада өте суық, қараңғы.

Көркем сөз.

Қыс ешкімді аямайды,

Қарлы боранды айдайды.

Қарлы боран – аппақ жау,

Қалдырады таудан тау.

Аңдар тонып қашады,

Қарындары ашады.

Кім салады үйшікті?

Кім береді көмекті?

Суретті көрсету.

Аяқталмаған үйшік суреті көрсетіледі. Үйшіктің тек қабырғасы бар, терезесі мен шатыры жоқ.

– Қараңдаршы, мына тұрған үйшіктің қабырғасы ғана. Үйшіктің несі жоқ?

Иә. Шатыры жоқ, терезесі жоқ.

– Қарлы боран терезе мен шатырды сындырыпты. Шатыр мен терезені қайта салу керек.

– Олай болса, балалар, аңдарға қысқы үйшікті жөндеп, салып берейік.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні зерттеу.

Балалардың алдына панноға не тақтаға, үйшіктің жазғы алаңда тұрған толық суреті көрсетіледі.

– Дария, мынау не? Мынау – үйшік. Дұрыс. Үйшік туралы айтып берші.

Балаға көрсеткішті беріп, жауап беруге көмектесу.

– Жарайсың, Дария, шатыр, қабырға, терезе.

– Шатыр неден жасалған? Балалар, шатыр кепкен шөптен жасалған.

– Терезенің шынылары қандай пішінге ұқсайды? Иә. Дөңгелектерге ұқсайды.

– Балалар, терезенің шынысын салсақ, аңдар тезірек үйшікке кіріп алады.

Техникалар амалдарын көрсету.

Кағаз бетінің төменгі жағына салынған шаршы пішінді, қоңыр түсті үйдің қабырғасының суреті көрсетіледі.

Жұмыс жасау тәсілдерін көрсеті үшін, сары түсті қағаз және көгілдір пішінді дөңгелектер керек. Әрбір дөңгелекке аңның сызбалы бейнесі салынған.

– Балалар, үйшікке қар кіріп кетпес үшін, мен шатырды сары шөппен жабамын. Ол үшін мына сары қағаздың шетінен ұзын жолақшалар жыртып аламын.

– Қылқаламға желім аламын, жыртылған бөлікті жайма үстіне аударып желімдеймін. Қылқалам тіреушеге. Бөлікті аударып, мына шаршы пішінді қабырғаның үстіңгі жағына жапсырамын. Екінші бөлікті желімдеп, шатырдың екінші жағына жапсырып қоямын. Майлықпен артық желімді сүртіп аламын.

– Міне, шатыр дайын.

– Ыдыста түрлі аңдардың бейнелері бар дөңгелектің бірін алып, аударып, жайма үстінде желімдеймін.

– Терезені бір шаршы бөлігінің үстіне жапсырамын.

Уақытты үнемдеу мақсатында алдын-ала желімденген дөңгелектерді қалған терезенің бөліктеріне тез жапсырып, майлықпен сүртіп қоюға болады.

– Балалар, менің үйшігіме аңдар кіріп алыпты. Ендігі кезек сендерде.

Саусақ жаттығуы. "Қоян құлағын түріп".

Қоян құлағын түріп, (алақандарды бастың екі жағына тік тіреп, саусақтарды қозғалту, жыбырлату)

Аңнан қашып жүреді. (алақандарды бастың екі жағына тік тіреп, саусақтарды қозғалту, жыбырлату)

Қашып шықса жүгіріп, (саусақтарды үстел басына кезекпен соққылау)

Аяқтармен соғады. (саусақтарды үстел басына, бір уысқа жинақтап, соққылау)

Балалар қимылдарды педагогтің соңынан, сай жасап, сөздерді шамаларына қарай қайталайды.

Ауада жаттығу.

– Балалар, шатырды жапсыру үшін біз не істейміз? Иә. Сары қағазды жыртамыз. Көрсетейік. Жақсы.

– Тағы да не істейміз? Әрине, терезеге шыны саламыз. Жарайсыңдар.

– Балалар, егер желім тысқа шығып кетсе, не істейміз? майлықпен сүртеміз. Жарайсыңдар.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Дайын жұмыс үшін мақтау және пысықтау.

– Балалар, бүгін біз қандай қызықты жұмыс жасадық? Иә. Аңдарға үйшік салып бердік.

– Шатырды қалай жасадық? Жыртып алдық. Жапсырдық. Жарайсыңдар.

– Ғалия (Ермек, Арман, Қуат, Альфия), үйшікке сен қандай аңдарды тұрғыздың?

– Балалар, бүгін аңдар қарлы боранға қалмай, жылы үйшікте тұратын болды.

– Сендер өте мейірімді, қамқор балаларсыңдар. Жарайсыңдар! Рақмет, сау болыңдар.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

Түрлі балықтар жүзіп жүр. Ұжымдық жұмыс

Іс әрекет мақсаты: Балаларға аквариумдағы балықтардың тіршілігі жөнінде мәлімет беру, балықтардың денесінің ерекшеліктеріне көңіл аудару; аквариум балықтарын күту тәртібінің негіздерімен таныстыру. Ермексаз бөліктерін есу, дөңгелектету, жалпайту техникаларын жетілдіру, балықтың сұлбасын түрлі-түсті таяқшалар, дөңгелектер арқылы безендіру әдебіне машықтау; қолдың ұсақ моторикасын, көз мөлшерін, жазықтықты бағдарлау қабілетін, эмоциялар мен түйсікті дамыту. Балаларда эстетикалық талғам негіздерін қалау, байқампаздыққа, қамқорлыққа, ұйымшылдыққа тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: Сөздік қорды "кесектен үзіп аламын", "кесектен жұлып аламын", "таяқшаны есемін", "дөңгелектеймін", "сұлбасын безендіремін", "аквариум" сияқты сөздер арқылы жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер: Ғажайып сәт, суретті көрсету, көркем сөз, үлгіні зерттеу, техникалар амалдарын көрсету, саусақ жаттығуы, ауада жаттығу, өздік жұмыс, мақтау, кейіпкермен қоштасу, оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР: Сарғыш Марғаудың суреті.

Алтын балықтың аквариумда жүзіп жүргені туралы суретті.

Балықтың бір-екі сурет үлгісі. Балықтардың денелері түрлі оюлар элементтерімен безендірілген.

Үлкен қағаз бетінде балалар санына сай балықтар бейнелерінің сызбалы суреттері.

Балықтар денелерінің оюлары маркермен салынған (сызықтар, нүктелер, дөңгелектер, толқындар).

Ермексаз жинақтамасы, тақтайша, майлық.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Ғажайып сәт.

Сарғыш Марғау қонаққа келеді.

— Балалар, қараңдаршы, бүгін Сарғыш Марғау үндемей, тыныш келіп тұр. Оған не болғанын сұрайықшы.

— Марғау, бүгін сен неге тыныш жүрсің?

Марғау:

— Мен балықтардың тілін білгім келеді? Олар сөйлегенде дыбыстарын шығармайды.

Көркем сөз. Дина Ахметова. "Балық".

Балық жүзіп қоймайды,
Қанаттарымен бұлғайды,
Сүңгиді, жылпылдайды,
Суға неге батпайды?
Балық сөйлей білмейді,

Тыңдасаң - үндемейді.

Аузын ашып қоймайды.

Мүмкін, суға тоймайды?

Кіріспе әңгімелесу

– Балалар, қандай тамаша! Мынау не? Жарайсыңдар. Бұл - балық.

– Балық емес, құс па? Балық пен құстарды ажыратуға бола ма?

– Иә. Балық суда жүзеді. Қайталаймыз. Жақсы. Ал құс ... ұшады.

– Балалар, мына ыдысты біз не деп айтамыз? Иә. Бұл - аквариум. Қайталаймыз. Жеңіс, қайтала. Жарайсың.

– Шынымен, балықтар дыбыстарын шығармайды екен.

Кідіріс ұстау.

– Марғау, біз сенімен тыныш қана сөйлесіп көрейік.

Марғау:

– Балалар, мен аквариумда көп балық ұстайын деп едім, бірақ оларды бояй алмаймын. Көмектесіңдерші.

– Балалар, Марғауға көмектесейік. Содан соң балықтарға жем береміз.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні зерттеу.

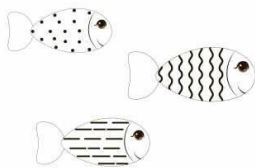
Балалардың алдына бір-екі балықтың сурет үлгілері көрсетіледі. Балықтар денелері түрлі оюлар элементтерімен безендірілген.

– Балалар, мына балықтар бірдей ме? Несі бірдей емес? Иә. Оюлары бірдей емес.

– Қарлығаш, бірінші балықтың қандай оюларын білесің? Айтып көрші. Таяқшалар, нүктелер. Жарайсың.

Балалар балықтарда бар оюлардың түстерін, түрлерін айтады.

Техникалар амалдарын көрсету.

Балалардың алдына үлкен қағаз бетінде балалар санына сай балықтардың бейнелері көрсетіледі. Балықтар денелерінің оюлары маркермен салынған (сызықтар, нүктелер, дөңгелектер, толқындар).

– Балалар, балықты безендіру үшін, мен оның оюларының түрлеріне, түстеріне қараймын.

– Сызықтар болса, мен ермексазбен не істеймін? Иә. Ермексаз бөлігін есемін. Жарайсың, Шолпан.

– Нүктелер болса, мен не істеймін? Иә, Олжас, мен бөлікті дөңгелектеймін.

– Балалар, егер ол толқын болса, мен бөлікті ұзындау есіп, балық денесінің үстіне салып, толқын ізін қайталап басамын.

Балаларға кез келген балықтардың белгілі оюларын қайталау амалдары көрсетіледі.

– Балалар, барлықғымыз жабылып, аквариумдағы балықтарды әдемі безендірейік.

Саусақ жаттығуы. "Балықтар".

Балық жүзіп қоймайды, (қос алақанмен ары-бері бұлғау)
Қанаттарымен бұлғайды, (екі қолдың саусақтарымен жыбырлату)
Сүңгиді, жылпылдайды, (алақандарды жұдырықты ашып-жабу)
Суға неге батпайды? (шапалақтау)

Педагог саусақ жаттығуын ұйымдастыру кезінде сөйлеудің мәнерлі оқу құралдарын қолдануға міндетті.

Балалар қимылдарды орындай отырып, сөздерді педагогтің соңынан, әуен ырғағына сай айтып отырады.

Ауада жаттығу.

- Балалар, таяқшаларды қалай есеміз? Көрсетейік. Жақсы.
- Қалай дөңгелектейміз? Көрсетейік. Жарайсыңдар.
- Балалар, жұмысымыз біткенде, не істейміз? Иә. Саусақтарды, тақтайшаны майлықпен сүртеміз. Жарайсыңдар.
- Балалар, балықтарды безендіргенде бір-бірімізді итермей жүреміз.

Өздік жұмыс.

Балалардың алдында балалар санына сай түрлі балықтардың сызбалары салынған қағаз беті ілінеді.

Балалардың әрқайсысы өздеріне ұнайтын балықты таңдап, безендіреді.

Педагог, балалардың үздіксіз тізбекте жұмысты жасату мақсатында, жылдам істейтін балаларды қағаздың алдына, салмақты балаларды ермексазбен техникаларды жетілдіруге бөліп отырады. Содан соң, балалар топтары өзара орындарын алмастырып жүреді.

Шығармашылық жұмыс барысында кез келген балаға "Сен не істеп отырсың?", "Оны қалай жасадың?", "Қайда орналастырдың?" сияқты сұрақтар қойылады.

Балалар тарапынан мына тәрізді жауаптар алып отыру керек: "кесектен үзіп-жұламын", "таяқшаны есемін", "дөңгелектеймін", "оюмен безендіремін".

Шығармашылық жұмыс аяқталғанда, балаларға саусақтарды, өз орнын майлықпен сүрту әдебін айтып отыру шарт.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Жасалған мүсін үшін мақтау және пысықтау.

- Балалар, қараңдаршы, Сарғыш Марғау өте көңілді!
- Бұл не себептен, қалай ойлайсыңдар?
- Иә. Біз көп балықтарды безендірдік. Қайталайық.
- Бізде көп түрлі-түсті, үлкен, кішкентай балықтар шықты. Жақсы.
- Айфара, балықты сен немен безендірдің? Қарындашпен? Қылқаламмен бе? Ермексазбен безендірдің. Жарайсың.
- Балалар, енді мына балықтарға жем беруге де болады.

Кейіпкермен қоштасу.

– Балалар, Сарғыш Марғау сендерге өте риза. Бұндай көп балықты ол әлі де көрмеген. Сендерге ойынға тағы да келіп тұрады.

Марғау:

- Балалар, сау болыңдар! - дейді.
- Бүгін, балалар, сендер ұйымшыл, шығармашыл болып, көп қуаныш сыйладыңдар. Аквариумда әдемі балықтар жүзіп жүр. Біз аквариумдағы балықтарға жем берейік.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

Кір жуу машинасы

Іс әрекет мақсаты: Балаларға тұрмыстық техника кір жуу машинасымен таныстыру, тұрмыстық техниканың адам өміріндегі көмегі туралы мағлұматтар беру; машинаның сыртқы құрылысымен таныстыру. Дөңгелек пішінді кескіндерді қатарға тізіп, ортаға орналастырып жапсыру тәсілдерін жетілдіру; көз мөлшерін, қағаз бетін бағдарлау қабілетін, зейінді, танымдық қызығушылықтарды дамыту. Балалардың қоршаған әлем заттарына деген қызығушылықтарын қалыптастыру, зеректікке, ізденімпаздыққа тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: Сөздік қорды "бір қатарға жапсырамын", "дөңгелектер бірдей", "кезек-кезек саладым", "майлықпен сүртемін", "ортаға жапсырамын" сияқты сөздер арқылы жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер: Суретті көрсету, көркем сөз, үлгіні зерттеу, техникалар амалдарын көрсету, саусақ жаттығуы, ауада жаттығу, өздік жұмыс, мақтау, кейіпкермен қоштасу, оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР: Суреттер сериясы:

- 1) киген киімдеріне бояудың дақтары жұққан Алан мен Дананың суреті;
- 2) киімі таза Алан мен Дананың суреті.

Суреттер сериясы:

- 1) бір қатарда тұрған тоңазытқыш, электр пеші, кір жуу машинасы, шаңсорғыш суреті;
- 2) кір жуу машинасы.

Кір жуу машинасының жасанды үлгісі. Үлгі пішіні - қатты қағаз, үстіңгі көлденең шетіне көлемдері бірдей дөңгелектер жапсырылған, ортасында үлкен дөңгелек. Үлкен дөңгелекте киімдер бірінің үстіне бірі салынған.

Тіктөртбұрышты қатты қағаз кескіні.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР: Тіктөртбұрышты қатты қағаз кескіндері.

Ыдысқа салынған көлемдері бірдей дөңгелектер, үлкен киім түрлерінің бірі жапсырылған дөңгелектер жинақтамалары. Үлкен дөңгелектер саны бірнешеу, әрқайсысында киімнің бірі салынған.

Ыдыста желім, қылқалам, қылқаламға тіреуше, жайма (төсеніш), майлық (сүлгі).

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Ғажайып сәт.

Алан мен Дананы көрсету. Үстілеріндегі киімдеріне бояудың дақтары жұққан.

— Балалар, бүгін бізге қонақтар келіпті.

— Сәлеметсіңдер ме, Алан, Дана! Сендердің үстілеріңе не болған?

— Балалар, кім айтады, бұл не?

Балалар Алан мен Дананың киімдеріндегі бояулы дақтар туралы айтады.

– Иә, бояулы дақтар. Аланң мен Дана көп сурет салып, тазалықты сақтамады.

– Оларға не істеу керек? Киімді тез жуып, кептіру үшін, не керек екен?

Суретті көрсету.

Бір қатарда тоңазытқыш, электр пеші, кір жуу машинасы, шаңсорғыш көрсетіледі.

Балалар кір жуу машинасын таңдайды.

– Бұл не?

Көркем сөз. "Кір жуу машинасы".

Қолданады оны барлығы,

Себебі қажет киімнің тазалығы.

Қуанады оған үлкені және жасы,

Себебі бос тұрмайды кір жуу машинасы.

– Балалар, бүгін біз кір жуу машинасын жапсырып жасап, Алан мен Дананың киімдерін жуып берейік. Анасы жұмыстан келгенше таза болсын.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні зерттеу.

Балалардың алдына кір жуу машинасының жасанды үлгісі көрсетіледі. Үлгі пішіні қатты қағаздан, үстіңгі көлденең шетіне көлемдері бірдей дөңгелектер жапсырылған, ортасында үлкен дөңгелек бар. Үлкен дөңгелекте киімдер бірінің үстіне бірі салынған. Бұндай түрлі киімдер салынған дөңгелектер көп болы тиіс, кез келген бала өзіне ұнайтын кімді "кір жуу машинасына жуады".

– Балалар, бұл не? Иә. Кір жуу машинасы. Қайталаймыз.

– Кір жуу машинасының пішіні неге ұқсайды? Иә, тіктөртбұрышқа ұқсайды.

– Кір машинасында не бар? Иә. Дөңгелектер. Дөңгелектер қайда орналасқан?

Жоғарыдағы қатарда орналасқан. Сұлтан, қайтала. Жақсы.

– Балалар, бұл батырмалар. Қайталаймыз.

– Ортасында не бар? Иә. Бұл дөңгелек кірді жинап, жуатын барабан. Қайталаймыз.

– Балалар, үстіңгі және ортадағы дөңгелектер бірдей ме? Ортада үлкен дөңгелек бар.

Техникалар амалдарын көрсету.

Балалардың алдына кір жуу машинасының бейнесіне негіз болатын пішіні тіктөртбұрышты қатты қағаз ілінеді, үстіңгі көлденең шеті сызықпен бөлінген.

Техникаларды орындау үшін ыдысқа салынған көлемдері бірдей дөңгелектер жинақтамасы, үлкен киім түрлерінің бірі жапсырылған дөңгелек керек. Бұндай әртүрлі киімдер салынған дөңгелектер саны бірнешеу.

- Балалар, мен үстіге бірдей дөңгелектер қатарын жапсырамын.
- Бірінші дөңгелектің бетін жаймаға аударамын, қылқалам арқылы шеттерін желімдеймін. Қылқалам тіреушеге, дөңгелекті аударамын, үстіңгі сол жақ бұрышқа жапсырамын, үстінен майлықпен басамын.

Уақытты үнемдеу мақсатында барлық дөңгелек жапсырылған дайын нұсқа көрсетіледі.

- Енді кезек үлкен дөңгелекке, барабанға келді. Мен, ммм ... , көйлекті таңдаймын, сондықтан көйлек салынған дөңгелекті аламын, желімдеймін, жапсырамын. Үстін майлықпен басып, жақсылап сүртемін.
- Міне, менде кір жуу машинасы дайын. Көйлек жуылып жатыр.
- Балалар, сендер де машинаға қажетті киімді жууға салыңдар, жақсылап жапсырыңдар.

Саусақ жаттығуы. "Кір жуамыз".

Біз таза баламыз. (бас бармақ жоғары)

Біз кірді жуамыз. (саусақтарды жыбырлату)

Мыжғылаймыз, мыжғылаймыз. (жұдырыққа қысып, ашу)

Үйкелейміз, үйкелейміз. (алақандарды өзара үйкелеу)

Біз таза баламыз. (бас бармақ жоғары)

Біз кірді жуамыз. (саусақтарды жыбырлату)

Қысамыз, ілеміз. (қимылды көрсету)

Жіпке кептіреміз. (үрлеу)

Біз таза баламыз. (бас бармақ жоғары)

Біз кірді жуамыз. (саусақтарды жыбырлату)

Үтіктеймі, үтіктейміз, (қимылды көрсету)

Ойынға киеміз. (шапалақтау)

Саусақ жаттығуы балалар үшін таныс болуы керек, орындауда артық уақыт алмайды, балалардың тақырыпты түсінуге деген ынтасын күшейтеді.

Жапсыру амалдары тәртібін қайталау.

- Балалар, кір жуу машинасын, жапсыру үшін біз неден бастаймыз? Иә. Сол жақ бұрыштан.
- Кішкентай дөңгелектен бе? Үлкен дөңгелектен бе? Иә. Кішкентайдан.
- Кішкентай дөңгелектерді қалай жапсырамыз? Қатарға жапсырамыз.
- Үлкенді ортаға. Жарайсыңдар.
- Желім бітіп қалса, не істейсіңдер? Иә. Қайта алып, жағамыз. Жақсы.
- Қылқаламды қайда қоямыз? Иә. Тіреушеге. Жақсы.
- Майлық не үшін керек? Желімді сүрту үшін. Тамаша.

Өздік жұмыс.

Балалардың әрқайсысына тіктөртбұрышты қатты қағаз кескіні, ыдыста бірнеше бірдей дөңгелек, бірнеше киім үлгісі салынған үлкен дөңгелектер жинақтамалары ұсынылады. Баланың әрқайсысы бір киім үлгісін таңдап, өз дөңгелегін жапсырады.

Шығармашылық жұмыс барысында кез келген балаға: "Сен не істеп отырсың?", "Оны қалай жасадың?", "Қайда орналастырдың?" сияқты сұрақтар қойылады.

Балалар тарапынан мына тәрізді жауаптар алып отыру керек: "сол жақ бұрышқа", "кезек-кезек жапсырамын", "ортаға жапсырамын", "кір жуу машинасы".

Шығармашылық жұмысты таза орындау шарттары тексерілуі керек.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Дайын жұмыс үшін мақтау және пысықтау.

– Балалар, бүгін біз қандай жақсы әрекеттер жасадық? Иә. Алан мен Дананың киімдерін жуып бердік.

– Ол үшін біз не істедік? Иә. Кір жуу машинасын жапсырдық.

– Самал (Ескендір, Дариға, Бауыржан), сен нені жудың? Жарайсың.

Кейіпкермен қоштасу.

Суретті көрсету.

Алан мен Дана таза киім киіп алды.

– Балалар, қараңдаршы, сендердің көмектерің арқылы Алан мен Дананың киімдері таза болып шықты. Осыдан бастап, олар анасын ренжіптей таза жүреді. Рақметін айтып, сендермен қоштасады. Жарайсыңдар!

– Балалар, бүгін сендер ұқыпты, әдепті, қамқор болдыңдар. Жарайсыңдар!

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

Құстың балапаны

Іс әрекет мақсаты: Балаларға көктемде жылы жақтан қайтып келетін жыл құстарының балапандауы туралы мәліметтер беру; құстардың жалпы дене құрылысы жөнінде білімдерді тиянақтау. Құс балапанының маркермен салынған сұлбасын ермексаз бөліктерімен толтыруға үйрету; сары ермексаз кесегінен ұсақ бөліктерді үзіп немесе жұлып алып, балапан сұлбасына жапсырып, басу тәсілдерін жетілдіру; қолдың ұсақ моторикасын, көз мөлшерін, зейінді, ақыл-ойды дамыту. Балалардың көктем мезгіліндегі өзгерістерге, құстардың тіршілігіне деген зеректігін қалыптастыру; төзімділікке, тиянақтылыққа тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: Сөздік қорды "кесектен үзіп алдым", "кесектен жұлып алдым", "жағып жапсырдым", "балапанның денесіне", "үлпілдеген", "мамықтай", "құстың балапаны" сияқты сөздер арқылы жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер: суретті көрсету, көркем сөз, үлгіні зерттеу, техникалық амалдарды көрсету, саусақ жаттығуы, ауада жаттығу, өздігінен мүсіндеу, жасалған мүсін үшін мақтау, пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР: Балаларға құстардың көктемде шықылдап, шулап жатқанын білдіретін әуенжазбасы.

Мазмұнды сурет. Құстар ағаш бұтақтарына ұя салып, балапандап жатыр.

Құстың балапанының суреті. Балапан сызбасының үстінен ермексаздан үзілген бөліктер басылған. Қатты қағаз бетіне балапанның сары маркермен салынған сұлбасы. Ермексаз жинақтамасы, тақтайша, майлық.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР: Ермексаз жинақтамалары, тақтайшалар, майлықтар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Суретті көрсету.

Құстардың ағаш бұтақтарында ән салып жатқаны туралы суретті көрсету. Тағы бір құстар ұя жасап, балапандарын шығарып жатыр.

1.2. Көркем сөз. "Жыл құстары сәлемін беріп ...".

Жыл құсы көктемге сәлемін беріп,

Ұшады аспанның аясына,

Ұсақ-түйек құрттарды теріп,

Асығып қонады ұясына.

Не бар ұяда? Жұмыртқалар,

Шығады кезек балапандар.

Балапандар отырады ұяда жалықпай,

Балапандар денесі - үлпілдек мамықтар.

— Балалар, құстар көктемде ұяларына жұмыртқа басады, балапандайды.

— Балалар, кейбір жұмыртқалардан әлі де балапан шықпаған, сондықтан біз

балапандардың жұмыртқалардан шығуына көмектесейік.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні зерттеу.

Балаларға құстың сары балапанының суреті көрсетіледі. Балапан сызбасының үстінен ермексаздан үзіліп немесе жұлынып алынған бөліктері басылған.

– Балалар, мынау не? Иә. Бұл - құстың балапаны. Қайталаймыз. Жарайсыңдар.

– Құстың балапанында не бар? Кім айтады?

Көрсеткішті қолдану.

– Балапанда басы, денесі, құйрығы бар. Жарайсың, Ескендір.

– Басында не бар? Иә. Тұмсығы, көзі бар. Жарайсың, Айдана.

– Балалар, балапанның үстінде не бар? Иә. Бұл қауырсындар емес, бұл мамықтар.

Қайтала, Дидар. Жақсы.

– Балапанның үсті мамықпен қапталған. Қайталамыз.

– Балапанның денесі үлпілдек. Қайталаймыз. Жарайсыңдар.

Техникалық амалдарды көрсету.

Балаларға қатты қағаз бетіне балапанның сары маркермен салынған сұлбасы, үлгінің негізі көрсетіледі.

– Балалар, сендердің алдарыңда балапанның сұлбасы, бірақ үсті мамықтармен қапталмаған.

– Мен сары ермексаздың кесегінен кезек-кезек ұсақ бөліктерді үзіп аламын. Бөліктерім көп болсын. Ермексазdan тағы да жұлып аламын.

– Енді бөліктерді балапан сұлбасының бойымен басып, жапсырып шығамын.

– Құралай, мен не істедім? Ермексазды үзіп алдым, жарайсың.

– Сырым, тағы да не істедім? Иә. Бөліктерді басып, жақсылап жапсырдым. Қай жерлеріне? Сұлбасының бойына. Жақсы.

– Сұлбасының ішіне де бөліктерді жапсырамын.

– Егер бөліктерім бітіп қалса, не істеймін? Иә. Ермексазdan тағы да жұлып аламын.

– Міне, мамықтары үлпілдеген балапан дайын. Кезек сендердікі, балалар.

Саусақ жаттыуы. «Балапан».

Балапаным, балапан,

Қайда кеттің ауладан? (сұқ саусақпен бұлғау)

Суға бірге барайық, (шапалақтау)

Саған бидай шашайық!

Бидай шоқып тоқ-тоқ-тоқ, (үстел бетін саусақтармен соққылау)

Қанатыңды соқ-соқ-соқ.

Балалар қимылдарды педагогтің соңынан, жасайды.

Педагог өз дауысын барынша естілетіндей шығарып, көркем сөзді нақтылы, тартымды мәнерде айтуға міндетті.

Көркем сөз жолдары және жаттығуларды орындау тәртібі, іс әрекет тыс уақытта өткізіліп, балалар үшін таныс болуы тиіс.

Ауада жаттығу.

– Балалар, үлкен кесектен екі саусақтың ұшымен үзген болайық. Жарайсыңдар.

– Енді қағаз бетіне жағып жапсырайық. Жарайсыңдар.

Педагог балалардың саусақтарын белгілі мүсіндеу тәсіліне сай қойып, үстел бетіне жақпалаумен тигізіп, сипалау қимылдарына көңіл аударады.

— Балалар, жұмысымыздың соңында біз не істейміз? Иә. Майлықпен саусақтарды сүртеміз.

Өздік жұмыс.

Балалардың мүсіндеу тәсілдерін бақылау қажет.

Шығармашылық жұмыс барысында кез келген балаға: "Бұл не?", "Сен не істеп отырсың?", "Қайда жапсырып жатырсың?" сияқты сұрақтар қойылады.

Балалар тарапынан мына тәрізді жауаптар алып отыру керек: "кесектен үзіп алдым", "кесектен жұлып алдым", "жағып жапсырдым", "балапанның денесіне", "үлпілдеген", "мамықтай", "құстың балапаны".

Шығармашылық жұмыс аяқталғанда балаларға саусақтарын, өз орнын майлықпен сүрту әдебін айтып отыру шарт.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Жасалған мүсін үшін мақтау, пысықтау.

— Балалар, қандай тамаша жұмыстар!

— Бүгін сендер не істедіңдер? Иә. Ермексазды балапанның сұлбасына жапсырдық. Жарайсың, Ардақ.

— Балалар, сендердің балапандарың өте әдемі шықты. Мамықтары үлпілдек.

— Міне, қаншама сап-сары балапан шықты! Балапандар өсіп, жаз бойы бізге әдемі ән салып береді.

— Бүгін іс әрекетте сендер зерек, тиянақты балалар болдыңдар. Жарайсыңдар. Демалайық.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

Піспенан

Іс әрекет мақсаты: Балаларды дөңгелек піспенан (печенье) үлгілерімен таныстыру, дөңгелек пішінді безендіру амалдарын көрсету, нан өнімдері жөнінде ұғымдарды тиянақтау. Дөңгелек пішін сұлбасын дөңгелек бөлітермен безендіру амалдарымен таныстыру, дөңгелектің шеттері мен ортасына белгілі бөлшектерді кезекпен орналастыру техникасын игерту; қолдың ұсақ моторикасын, көз мөлшерін, зейінді, дамыту. Балалардың сәндік өнер үлгілеріне деген қызығушылықтарын қалыптастыру, үйлесімділікке, әдептілікке, шыдамдылыққа тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: Сөздік қорды "үстіге", "төменге", "солға", "оңға", "ортаға", "арасына", "піспенан" (печенье) сияқты сөздер арқылы жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер: Суретті көрсету, көркем сөз, үлгіні зерттеу, техникалар амалдарын көрсету, саусақ жаттығуы, жапсыру амалдары тәртібін қайталау, өздік жұмыс, мақтау, кейіпкермен қоштасу, оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР: Суреттер сериясы:

- 1) иығына сөмке ілген, бір қолына бір піспенанды (печенье) қолына ұстап, қалғанын жерге шашып алған, көңілсіз тұрған Дананың суреті;
- 2) табақшада көп піспенанның суреті;
- 3) көңілденіп тұрған Дананың суреті.

Суреттегі табақшада көп піспенан бар, біреуі қырына аударылып оюлары көрініп тұр. Шеттері мен ортасы безендірілген дөңгелек пішінді піспенанның жасанды үлгісі. Дөңгелек бөлшектері әртүрлі бейнелермен әшекейленген.

Үлгінің дөңгелек пішінді негізі.

Ыдыста бөлшектердің (жұлдызша, гүл, жапырақ, күн) топтамалары.

Жапсыруға қажетті құралдар: ыдыста желім, қылқалам, қылқаламға тіреуше, жайма (төсеніш), майлық (сүлгі).

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР: Үлгінің дөңгелек пішінді негіздері.

Ыдыстарда бөлшектердің (жұлдызша, гүл, жапырақ, күн) топтамалары.

Жапсыруға қажетті құралдар: ыдыста желімдер, қылқаламдар, қылқаламға тіреушелер, жаймалар (төсеніш), майлықтар (сүлгі).

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Ғажайып сәт.

Иығына сөмкесін іліп, бір қолына піспенан (печенье) ұстап, қалғанын жерге шашып алған, көңілсіз Дананың суреті көрсетіледі.

— Сәлеметсің бе, Дана! Сен қайдан келе жатырсың?

Дана:

— Сәлеметсіңдер ме! Мен қонақтан келе жатырмын. Сендерге көптеген осындай піспенанды сарқытқа алып келдім.

— Міне, менің сөмкем. Қап, қандай өкінішті, піспенаным үгітіліп қалыпты. Жерге шашылып қалды.

Педагог:

- Қап, өттеген-ай, Дана, піспенаның үгітіліп қалыпты. Сөмкенде бүтін піспенан қалмапты.
- Балалар, Данаға піспенан пісіріп, көңілін көтерейікші.

Суретті көрсету.

Табақшада көп піспенан бар, біреуі қырына аударылып тұр, оюлары көрінеді.

Көркем сөз. Дина Ахметова. "Піспенан".

Піспенан ұннан азық,

Беті оның болса да жазық,

Толады түрлі оюларға,

Тәтті балдай балаларға.

Піспенанды илейді ұннан.

Пісіреді пеште, ол да нан.

Бауырсақтай ыстық жемейді оны,

Піспенанды суығанда жеген жақсы.

– Балалар, піспенан - нан өнімі, оны аяқ астына тастауға, жерге шашуға болмайды.

Қайталаймыз.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні зерттеу. "Піспенан"

Балаларға шеттері мен ортасы безендірілген дөңгелек пішіннің сұлбасы көрсетіледі.

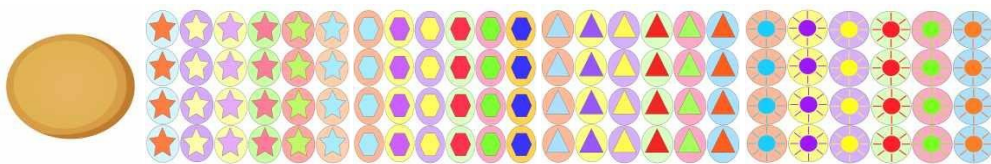
Дөңгелек бөлшектер әртүрлі бейнелермен әшекейленген.

Бөлшектер (жұлдызша, гүл, жапырақ, күн) бірнеше топтамалар болып ұсынылады.

- Балалар, мынау не? Иә. Бұл - піспенан.
- Піспенанның пішіндері неге ұқсайды? Иә. Олар дөңгелекке ұқсайды.
- Піспенанның қай жерлері безендірілген? Иә. Шеттері мен ортасы.
- Піспенанның шеттеріндегі дөңгелектер бір-біріне тиістіріліп жатыр ма? Жоқ. Оюлардың арасы ашық. Қайталаймыз. Жарайсыңдар.

Жапсыру амалдарын көрсету.

- Балалар, менің алдымда көптеген бір-біріне ұқсас және ұқсамайтын оюлардың бөлшектері бар. Біреуінде жұлдызша, біреуінде жапырақ, басқа біреуінде күн немесе гүл бар.
  - Мен безендіруді шеттерден бастаймын. Мен жапырақтарды таңдаймын. Бірінші оюды үстіңгі шетке жапсырамын ... Екінші оюды төменге жапсырамын ... Үшінші оюды сол жаққа, төртіншіні оң жаққа.
  - Міне, менде төрт ою жапсырылды.
  - Енді мен гүлдерді аламын. Бір гүлден жапырақтардың араларына жапсырамын.
- Уақытты үнемдеу мақсатында бөлшектерді алдын-ала желімдеп қою керек.

- Балалар, ал мынау (көрсету) – піспенанның ортасы. Ортасына күн оюын жапсырамын.
- Міне, менде піспенан бар. Сендер де Данаға піспенан пісіріп, әдемілеп безендіріп беріңдер.

Саусақ жаттығуы. "Дөңгелек".

Балалардың әрқайсысына қатты қалың қағаздан қиылған дөңгелек пішіндер бір-бірден үлестіріледі. Пішіндердің үстел басында алдын-ала жатқаны дұрыс. Балаларға оларды қолына алу ұсынылады.

Дина Ахметова. "Дөңгелек".

Ұстап тұрмын дөңгелек,
Пішіні оның дөңгелек.
Саусақтармен жүреміз,
Бұрыштарды іздеймін.
Бұрыштары жоқ екен,
Дөңгеленген доп екен,
Дөңгелек қой күн мен ай,
Айналады тоқтамай.

Балаларға дөңгелекті зерттеу, шеттерімен жүргізу, үстел басында дөңгелетіп жүргізу. Педагог өз дауысын барынша естілетіндей шығарып, көркем сөзді нақтылы, тартымды мәнерде айтуға міндетті.

Жапсыру амалдары тәртібін қайталау.

- Балалар, дөңгелек піспенанды безендіру үшін, оюларды қай жерлеріне жапсырамыз? Иә. Үстіне, төменге, солға, оңға, араларына, ортаға.

Көрсеткішпен көрсетіп тұру.

- Кім есіне сақтап қалды? Жарайсыңдар.
- Балалар, майлық не үшін керек? Желімді сүрту үшін. Тамаша.
- Жұмысты таза жасаймыз.

Өздік жұмыс.

Балалардың әрқайсысына дөңгелек қатты қағаз кескіні, ыдыста дөңгелек жинақтамалары ұсынылады. Дөңгелектерде жұлдызша, күн, жапырақ, гүл сияқты ою элементтері салынған.

Баланың әрқайсысы өзіне қажет ою үлгілерін таңдап, әдемілеп жапсырады.

Шығармашылық жұмыс барысында кез келген балаға: "Сен не істеп отырсың?", "Оны қалай жасадың?", "Қайда орналастырдың?" сияқты сұрақтар қойылады.

Балалар тарапынан мына тәрізді жауаптар алып отыру керек: "үстіге", "төменге", "солға", "оңға", "ортаға", "арасына".

Шығармашылық қабілеттері, желімді жағу сапасы, жұмысты таза орындау шарттары тексерілуі керек.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Дайын жұмыс үшін мақтау және оқу қызметін пысықтау.

- Балалар, бүгін бізде қонақта кім болды?
- Дана бізге неге келді? Иә. Ол бізге піспенан әкелу үшін келді.
- Піспенанды неден илейді? Иә. Ұннан.
- Балалар сендердің піспенандарың бірдей ме? Неге?
- Оюлары әртүрлі. Сәния, сен оюларды қай жерлерге жапсырдың? Жарайсың.

Кейіпкемен қоштасу.

– Қараңдар, балалар, Дана сендердің піспенандарыңды сөмкесіне толтырып алыпты, сендерге де қалды.

Көмектерің үшін рақмет айтады. Осыдан бастап ол піспенанды жерге шашпайды.

Адамның еңбегін қадірлеу керек. Қайталаймыз.

Дана:

– Балалар, сау болыңдар! - дейді.

– Балалар, сендер ұқыпты, шыдамды, зерек болдыңдар. Жұмыстарыңды таза орындап шықтыңдар. Жарайсыңдар! Оқу қызметі аяқталды. Демалайық.

Рефлексия. "Сарқыттан ауыз тиейік".

Дөңгелек пішінді піспенанмен шай ішу.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

Үш аюдың шелектері

Іс әрекет мақсаты: Заттардың өлшем қасиеттеріне сүйеніп, үлкеннен кішкентайға қарай бір бағытта қатар орналастыруға үйрету; кескіндердің шеттерін желімдеу техникасын жетілдіру; ойлау, танымдық қызығушылықтар қабілеттерін арттыру, зейінді, қолдың ұсақ моторикасын дамыту. Балалардың адам мен табиғат тіршілігінде болып жатқан өзгерістерге деген зеректігін, байқағыштығын қалыптастыру; еңбекқорлыққа, тиянақтылыққа тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: Сөздік қорды "үлкен шелек", "орташа шелек", "кішкентай шелек", "майлықпен басамын" сияқты сөздер арқылы жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер: суретті көрсету, көркем сөз, үлгіні зерттеу, техникалар амалдарын көрсету, саусақ жаттығуы, жапсыру амалдары тәртібін қайталау, өздік жұмыс, мақтау, тін пысықтау, рефлексия.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР: Аюлардың аяқтарын баяу басқандарын білдіретін суретер. "Үш аю" ертегісінен үш кейіпкердің суреті.

Көлемі үш түрлі (солдан оңға қарай – үлкен, орташа, кішкентай) бір қатарға тізіліп жапсырылған үш шелектің үлгілері. Әрбір шелек бөшке, гүл және көбелек белгісімен безендірілген. Төменде түзу сызық салынған көлденең жатқан қағаздың беті.

Ыдыста үш көлемді және үш түсті шелектердің кескіндері, шелектердің үстілеріне жапсырылатын белгі-суреттер. Жапсыруға қажетті құралдар: ыдыста желім, қылқалам, қылқаламға тіреуше, жайма (төсеніш), майлық (сүлгі).

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР: Төменде түзу сызық салынған көлденең жатқан қағаз беттері. Ыдыста үш көлемді және үш түсті шелектердің кескіндері, шелектердің үстілеріне жапсырылатын белгі-суреттер. Жапсыруға қажетті құралдар: ыдыста желімдер, қылқаламдар, қылқаламға тіреушелер, жаймалар (төсеніш), майлықтар (сүлгі).

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Суретті көрсету. "Үш аю" ертегісінен үш кейіпкердің суреті көрсетіледі.

- Бұл кейіпкерлерді кім танып қойды?
- Әрине, бұл үш аю.

- Үш аю қандай ертегіден келіп тұрғанын білесіңдер ме? Иә. "Үш аю" ертегісі.
- Балалар, аюлар бізге нені айтқысы келеді екен? Тыңдап көрейік.

1.2. Көркем сөз. Дина Ахметова. "Үш шелек".

Біз үш аюмыз,
Орманда жүрміз.
Көктем келді деп, оянып едік,
Әлі де тәтті бал жемедік.
Аралар гүлден бал жинау керек,
Суарылмай тұр гүл мен желек.
Біз адамға көмектесейік,
Бізге керегі үш шелек.

Кіріспе әңгімелесу.

- Сәлеметсіңдер ме, аюлар!
- Біздің балалар кішкентай болса да, шелектерді жасап беруге дайын. Иә, ғой, балалар?
- Балалар, аюлардың денелері бірдей ме? Бірдей емес.
- Мына үлкені - әке аю.
- Мына орташасы - ана аю.
- Мына кішкентайы - қонжық.
- Самат, қайтала. Жарайсың.
- Осы үш аюға үш: үлкен, орташа, кішкентай шелектерді жасап берейік.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні зерттеу.

Балаларға көлемі үш түрлі (солдан оңға қарай - үлкен, орташа, кішкентай) бір қатарға тізіп жапсырылған үш шелектің үлгісі көрсетіледі. Әрбір шелек бөшке, гүл және көбелек белгісімен безендірілген.

- Балалар, мына суретте нені көріп отырсыңдар? Иә, бұл - шелектер.
- Шелектер бірдей ме? Балалар, шелектердің көлемдері қандай? Жақсы, үлкен, орташа, кішкентай. (Көрсеткішпен көрсетіп отыру)
- Балалар, шелектер бір-біріне тағы да несімен ұқсамайды?
- Иә. Үлкен - күлгін, орташа - сары, кішкентай - қызыл.
- Бибігүл, сен тағы да ұқсамайтын белгілерді таптың ба? Иә. Суреттері ұқсамайды. Жарайсың.

Жапсыру амалдарын көрсету.

Балаларға көлденең жатқан қағаз беті көрсетіледі. Қағаздың төменгі жағына түзу сызық салынған.

Жапсыру жұмыстарына ыдыста үш көлемді және үш түсті шелектердің кескіндері, шелектердің үстілеріне жапсырылатын белгі-суреттер қажет.

- Балалар, мына сызық біз үшін жердің беті болады.
  - Мен ең үлкен, күлгін шелектің кескінін алып, жаймаға аударамын, қылқаламмен желімді шеттерінің бойымен жағамын. Егер желім бітіп қалса, қылқаламға қайта толтырамын да кескінге жағамын. Қылқаламды тіреушеге қоямын. Саусақтың ұштарымен алып, қағаздың сол жақ бетіне аударып салып, әдемідеп жапсырамын.
  - Балалар, мен үлкен, күлгін түсті шелекке бөшкені жапсырамын. Үстінен майлықпен басып, шетіне артық шыққан желімді сүртемін.
  - Жапсыру кезегі кішкентай әлде орташа шелекте ме? Жарайсың Асқар, орташада.
- Уақытты үнемдеу мақсатында ортаңғы шелектің де, дайын екі шелектің жапсырылған

үлгісі көрсетіледі.

– Балалар, соңында кішкентай шелекті жапсыру кезегі келді.

Уақытты үнемдеу мақсатында бастапқы үлгіні көрсетуге болады.

– Балалар, міне, үш аюға үш шелек дайын. Енді сендердің кезектерің келді.

Саусақ жаттығуы. "Желектер".

Желде тұрған желектер (алақандарды ашып, саусақтарды тікірейту)

Діңгекпенен теңселер, (қолдарды шыңтаққа қойып, шайқау)

Бұталарды шайқайды, (қолдарымен оң-солға бұлғау)

Жапырақпен ойнайды. (саусақтарымен жыбырлату)

Балалар қимылдарды педагогтің соңынан, әуен ырғағына сай жасайды.

Педагог өз дауысын барынша естілетіндей шығарып, көркем сөзді нақтылы, тартымды мәнерде айтуға міндетті.

Көркем сөз жолдары және жаттығуларды орындау тәртібі, оқу қызметінен тыс уақытта өткізіліп, балалар үшін таныс болуы тиіс.

Жапсыру амалдары тәртібін қайталау.

– Балалар, жапсыруды қандай шелектен бастаймыз? Үлкен шелектен. Жақсы.

– Үлкен шелекті қағазды қай жағына жапсырамыз? Сол жаққа жапсырамыз. Жарайсыңдар.

– Ал, мына сызық не үшін керек? Иә. Ол жердің беті, сол сызықтың үстінен жапсырамыз.

Ұмытпаңдар.

– Қылқаламды қайда қоямыз? Иә. Тіреушеге. Жақсы.

– Майлық не үшін керек? Желімді сұрту үшін. Тамаша.

Өздік жұмыс.

Балалардың әрқайсысына төменде түзу сызық салынған ақ қағаз беті беріледі.

Шығармашылық жұмыс барысында кез келген балаға: "Сен не істеп отырсың?", "Оны қалай жасадың?", "Қайда орналастырдың?" сияқты сұрақтар қойылады.

Балалар тарапынан мына тәрізді жауаптар алып отыру керек: "үлкен шелек", "орташа шелек", "кішкентай шелек", "майлықпен басамын".

Шығармашылық жұмыс аяқталғанда балаларға жұмысты таза жасау әдебін айтып отыру шарт.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Дайын жұмыс үшін мақтау және пысықтау.

– Балалар, сендер бүгін көп жұмыс жасадыңдар. Қандай жұмыс екен? Иә. Шелектерді жапсырдыңдар.

– Томирис, сен қанша шелек жапсырдың? Үш шелек. Тамаша.

– Серік, сенде шелектер бірдей болды ма? Қандай? Жарайсың.

– Балалар, аюлар алқапқа шығып желектер мен гүлдерге көп су құйып, баптап күтті. Енді еңбек еткен жерде не болды екенін көрейікші.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

Ғарыш аспаны әдемі. Ұжымдық жұмыс

Іс әрекет мақсаты: Балаларға ғарыш туралы жалпы мағлұматтар беру, ғарыштағы денелер мен бейнелердің сыртқы келбеттерінің айырмашылықтарын түсіндіру.

Ермексазбен белгілі мүсіндеу тәсілдерін қолданып, ғарыштағы бейнелер мен денелерді жазықтың бетіне орналастыру техникаларын жетілдіру; қолдың ұсақ моторикасын, ой-қиял, түйсік, танымдық қызығушылықтарын дамыту. Балалардың байқағыштық пен ізденімпаздық негіздерін қалыптастыру, ұйымшылдыққа, достыққа тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: Сөздік қорды "ғарыш аспаны", "таяқшаны есемін", "дөңгелектеймін", "ізіне жапсырамын" сияқты сөздер арқылы жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер: суретті көрсету, көркем сөз, үлгіні зерттеу, техникалар амалдарын көрсету, саусақ жаттығуы, ауада жаттығу, өздік жұмыс, мақтау, пысықтау, рефлексия.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР: Ғарыш әлемін білдіретін суретер жазбалар.

Сурет: ғарыштың белгілі көрінісі; ала дақтары бар планеталар ұшып барады, жұлдыздар жымындап тұр, ұсақ жұлдыздар нүктедей ғана, күн жұлдызы жарқырап тұр. Ғарыш денелерінің жеке сызбалы суреттері: екі түрлі планета, бір-екі әртүрлі жұлдыздар, күн жұлдызы.

Ғарыш аспанын білдіретін сурет негізі: ғарыш денелері балалар санына сай маркермен сызбалы түрде салынған. Денелер сызбалары түрлі оюлармен безендірілген (сызықтар, нүктелер, дөңгелектер, толқындар).

Ермексаз жинақтамасы, тақтайша, майлық.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР: Ермексаз жинақтамалары, тақтайшалар, майлықтар.

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Аудиожазбаны тыңдау.

Ғарыш әлемін білдіретін әуенжазбасы қосылады.

— Балалар, естіп отырсыңдар ма? Бұл не? Бұндай дыбыстарды біз әлі де естемегенбіз ...

— Бұл ертегі ме? Бұл көңілді ойындар ма?

Суреуретті көрсету.

Ғарыштың белгілі көрінісі көрсетіледі. Ала дақтары бар планеталар ұшып барады, жұлдыздар жымындап жатыр, ұсақ жұлдыздар нүктедей ғана, күн жұлдызы жарқырап тұр.

Көркем сөз. Дина Ахметова. "Қараңғы аспан, ғарыш ...".

Қараңғы аспан, ғарыш,

Ғарышта дыбыс жоқ, тыныш.

Ғарыштың түні суық,

Мың жұлдыздар қалса туып.

Ғарышта планеталар ұшады,

Жұлдыздар жымың-жымың жанады.

Ғарыш аспаны ештеңеге ұқсамайды,

Ұқсамаса да, өзіне баурайды.

Кіріспе әңгімелесу.

— Балалар, бұл әлемді біз не деп айтамыз? Бұл - ғарыш. Жарайсыңдар. Адамдар оны "ғарыш аспаны" деп те айта береді.

— Сәлимә, мына ғарыш аспанында сен нені танып отырсың? Жарайсың. Ғарышта жұлдыздар бар. Қайтала, Ержан.

— Күләш, тағы да нені таныдың? Иә. Күн жарқырап тұр. Қайтала, Зере.

- Ақиқат, ал мына дөңгелек ала дақтары бар заттар нелер? Бұл біздің жеріміз сияқты планеталар. Планеталар. Қайталаймыз. Жарайсыңдар.
- Балалар, ғарыш аспаны өте алыс. Ғарышты зерттеу керек. Ғарышты зерттейтін адамдар ғарышкерлер деп аталады. Қайталаймыз.
- Біреулерің ғарышкер болғыларың келе ме?
- Балалар, сендер өскенде ғарышқа ұша аласыңдар.
- Бүгін біз ғарыштың суретін салып көрейік. Бірақ қылқалам немесе қарындашпен емес, ермексазбен саламыз. Ермексазбен сурет салуға дайынсыңдар ма? Ендеше бастаймыз.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні зерттеу.

Балалардың алдына бірнеше ғарыш денелерінің жеке сызбалы суреттері көрсетіледі: планета, жұлдыз, күн.

- Балалар, мына ғарыш денелерін тануға болады. Бұлар нелер? Кім біледі? Иә. Жұлдыз, планета, күн. Жарайсыңдар.

Көрсеткішпен көрсетіп отыру.

- Қажымұрат, планета нені жапсыру арқылы жасалған? Иә. Мынау жалпақ дөңгелектер. Қайталаймыз.
- Асқат, ал жұлдыздар қалай жасалған? Иә. Таяқшаларды айқастыра жапсырған. Тамаша.
- Күн ше? Иә. Дөңгелектер пен таяқшалар. Жарайсыңдар.

Техникалар амалдарын көрсету.

Балалардың алдына үлкен қағаз бетінде балалар санына сай ғарыш денелерінің бейнелері көрсетіледі. Денелер маркермен салынып, әдемі безендірілген (сызықтар, нүктелер, дөңгелектер, толқындар).

- Балалар, жұлдыздар мен күн сәулелерін жапсыру үшін ермексазды есіп, таяқшаларды сызықтарға жапсырамын.
- Планеталардың ішін безендіру үшін, күнді жасау үшін ермексазды дөңгелектеп, әдемілеп жапсырамын.
- Балалар, менің күшім бүкіл денелерді безендіру үшін жетпейді, сондықтан барлығымыз жабылып, денелерді безендіріп, мына ғарыш аспанын бірге салайық.

Саусақ жаттығуы. "Зымыран боламыз".

Ырғақты, темпі орташа әуенжазбасы қосылады.

Қане, зымыран боламыз,

Қолдарымызды қосамыз, (алақандарды қосу)

Саусақтарды тік ұстап,

Жұлдыздай ұшып барамыз. (орнынан қосылған күйінде жоғары көтеру)

Көркем сөз жолдары және жаттығуларды орындау тәртібі, оқу қызметінен тыс уақытта өткізіліп, балалар үшін таныс болуы тиіс.

Балалар қимылдарды педагогтің соңынан, әуен ырғағына сай жасап, сөздерді шамаларына қарай қайталайды.

Саусақ жаттығуы кезінде педагог өз дауысын барынша естілетіндей шығарып, көркем сөзді нақтылы, тартымды мәнерде айтуға міндетті.

Сөздерді әндетіп айтып отыру балалар үшін өте қызықты.

Ауада жаттығу.

– Балалар, таяқшаларды қалай есеміз? Көрсетейік. Жақсы.

– Қалай дөңгелектейміз? Көрсетейік. Жарайсыңдар.

– Балалар, жұмысымыз біткенде, не істейміз? Иә. Саусақтарды, тақтайшаны майлықпен сүртеміз. Жарайсыңдар.

– Балалар, ғарыш аспанын безендіргенде бір-бірімізді итермей жүреміз.

Өздік жұмыс.

Балалардың алдында балалар санына сай ғарыш объектілерінің сызбалары салынған қағаз беті ілінеді.

Балалардың әрқайсысы өздеріне ұнайтын балықты таңдап, әдемілеп безендіреді.

Педагог балаларға жұмысты үздіксіз тізбекте жасату мақсатында жылдам істейтін балаларды қағаздың алдына, салмақты балаларды ермексазбен техникаларды жетілдіруге бөліп отырады. Содан соң, балалар топтары өзара орындарын алмастырып жүреді.

Шығармашылық жұмыс барысында кез келген балаға: "Сен не істеп отырсың?", "Оны қалай жасадың?", "Қайда орналастырдың?" сияқты сұрақтар қойылады.

Балалар тарапынан мына тәрізді жауаптар алып отыру керек: "ғарыш аспаны", "таяқшаны есемін", "дөңгелектеймін", "ізіне жапсырамын".

Шығармашылық жұмыс аяқталғанда балаларға саусақтарын, өз орнын майлықпен сүрту әдебін айтып отыру шарт.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Жасалған мүсін үшін мақтау және пысықтау.

– Алақай! Біздің суретіміз жарқырап тұр. Балалар, неге жарқырап тұр?

– Иә, біз жұлдыздарды, планеталарды, күнді салдық. Жарайсың, Әлихан.

– Тахмина (Сымбат, Әлия), сен нені салдың? Немен безендірдің? Жарайсың!

– Темірбек, сен ғарыш денелерін қарындашпен безендірдің бе? Қылқаламмен бе?

Ермексазбен безендірдің. Жарайсың.

– Балалар, ғарышта өте тыныш және суық, сондықтан ғарышкерлер ғарышта шуламайды, жылы скафандр киім ұшады, зерттеулер жасайды.

– Бүгін, балалар, сендер шығармашыл, ізденімпаз болдыңдар. Оқу қызметі аяқталды.

Қазір тыныш отырып, әдемі әуенді тыңдап көрейік.

Рефлексия. "Ғарыш әуенін" тыңдау, біраз уақыт тыныштықта отыру.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

Танк

Іс әрекет мақсаты: Балаларға Отан қорғаушылар туралы жалпы ұғым беру, әскери көліктер құрылысының негізгі ерекшелігімен таныстыру; танкінің дайын сызбаның сұлбасын ермексазбен басу амалдарын көрсету. Ермексазды есіп, дөңгелектеп дайын танкі сұлбасына жапсырып, толық қанды танк көлігін жасап шығару амалдарын игерту; қолдың ұсақ моторикасын, қағаз бетін бағдарлау қабілеттерін, көз мөлшерін дамыту, ақыл-ой мүмкіндіктерін жетілдіру. Балалардың Отанға деген сүйіспеншілік негіздерін қалыптастыру, зеректікке, төзімділікке тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: Балаларға "жалпақтаймын", "шынжыр", "дөңгелектер", "басы", "аузы" сияқты сөздерді айтқызып, тілдің белсенді сөздік қорын жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер: Ғажайып сәт, бейнероликті көрсету, суретті көрсету, кіріспе әңгімелесу, үлгіні зерттеу, мүсіндеу тәсілдерін көрсету, саусақ жаттығуы, ауада жаттығу, өздік жұмыс, мақтау, пысықтау, кейіпкермен қоштасу.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР: Ақтөстің суреті. Әскери көліктің жерде қалдырған жолақ іздерінің суреті. Қатты қағазға салынған танкінің қарапайым, аяқталмаған сызбасы. Танкінің суреті. Шегірткенің суреті. Ермексаз жинақтамасы, тақтайша, майлық.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР: Қатты қағазға салынған танкінің қарапайым, аяқталмаған сызбалары, ермексаз жинақтамақтамалары, тақтайшалар, майлықтар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Ғажайып сәт.

Ақтөс келеді.

— Сәлеметсің бе, Ақтөс!

Ақтөс:

— Сәлеметсіз бе!

Педагог:

— Сен бірдеңені іздеп жүрген сияқтысың.

Суретті көрсету.

Балаларға әскери көліктің жерде қалдырған жолақ іздері көрсетіледі.

— Балалар, мен өте қызықты іздер тауып алғанмын.

— Қалай ойлайсыңдар, бұл не?

Суретті көрсету.

Танкінің суреті көрсетіледі.

Көркем сөз. Дина Ахметова. "Танк".

Танк - бұл жай көлік емес,

Күнде жолдарда жүрмес.

Танк таумен жүреді,

Танк суда жүзеді.

Танк тек қана ұшпайды,

Парашютпен түсіп, айдайды,

Себебі ол әскери көлік,

Отан қорғаушы көлік.

— Балалар, Ақтөс күшік танкіні іздеп кетпесін деп, біз бүгін оған көптеген танкілер жасап берейік.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні зерттеу. "Танк".

Балаларға қатты қағазға салынған танкінің қарапайым суреті көрсетіледі. Танкінің басы, аузы, шынжыры, дөңгелектері бар.

— Балалар, бұл не? Иә. Бұл - танк.

— Ажара, танк жай көлік пе? Жүк машинасы ма? Танк - әскери көлік. Жарайсың.

— Танкіде не бар? (Көрсеткішті қолдану). Иә, басы, шынжыры, аузы, дөңгелектері бар. Дұрыс айтасың, Асқар.

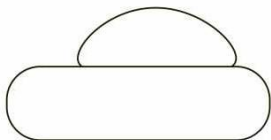
— Балалар, танкінің түсі қандай? Иә. Танкінің түсі жасыл болады. Жарайсыңдар.

— Танкінің түсі жасыл, өйткені ол шегіртке сияқты жасырынып жүреді, шегіртке сияқты рлық жолсыз жерде жүре береді.

Мүсіндеу тәсілдерін көрсету.

Балаларға қатты қағазға салынған танкінің қарапайым, аяқталмаған сызбасы көрсетіледі. Жұмыс дайын болғанда танкінің аузы мен шынжыр дөңгелектері ермексазбен басылады. Аузы жалпақталған таяқша, шынжыр дөңгелектері жалпақталған шарлар.

— Балалар, мына танкіде не жетіспейді? Иә, аузы мен дөңгелектері. Осы бөліктерді жасап көрейік.

— Танкі аузының пішіні неге ұқсайды? Болат, айтшы? Иә. Сопакшаға. Дұрыс.

— Мен жасыл кесектен бөлікті үзіп аламын, дөңгелектеймін, содан соң таяқшаға есемін.

Осы таяқшаны жалпақтаймын, танкінің басына оң жақтан тиістіріп жапсырамын.

– Тағы не жеткіліксіз? Иә, Алтын, дөңгелектер керек. Дөңгелектер, Аслан, қандай пішінге ұқсайды? Иә. Дөңгелектерге ұқсайды. Мен не істеуім керек? Иә. Дөңгелектеймін.

– Балалар, кесектен бірнеше бірдей ұсақ бөліктерді үзіп аламын. Әрқайсысын дөңгелектеймін, жалпақтаймын. Содан соң кезекпен солдан оң жаққа жапсырамын.

– Балалар, егер дөңгелектер жеткіліксіз болса, тағы да үзіп, жапсыруға болады.

– Балалар, сендерде де осындай мүмкіндік бар. Танкілерді жасап көріңдер.

Саусақ жаттығуы. "Шынжыр".

Шынжыр дөңгелектерге қап,

Бұраң-бұраң жорғалап,

Шыр-шыр басып қарбалап,

Жүріп жатыр, саптан сап.

Саусақ жаттығуын орындағанда, балалар, саусақтарды жұдырықтарға қысып, аяқтардың санының үстінен, өзінен алға қарай, айналдыра басып, жылжытып отырады.

Педагог саусақ жаттығуын ұйымдастыру кезінде сөйлеудің мәнерлі оқу құралдарын қолдануға міндетті.

Ауада мүсіндеу.

– Балалар, танкінің аузын қалай жасаймыз? Біз таяқшаны тік есеміз. Көрсетейік.

Жарайсыңдар.

– Дөңгелектерді қалай жасаймыз? Иә. Дөңгелектейміз. Көрсетіңдер. Жарайсыңдар.

Педагог балалардың алақандарын белгілі мүсіндеу тәсіліне сай қойып, саусақтардың тік созылғандарына, қимылдағандарына көңіл аударады.

Өздік жұмыс.

Әрбір балаға қатты қағазға салынған танкінің қарапайым, аяқталмаған сызбасы үлестіріледі.

Шығармашылық жұмыс барысында кез келген балаға: "Сен не істеп отырсың?", "Оны қалай жасадың?", "Қайда орналастырдың?" сияқты сұрақтар қойылады.

Балалар тарапынан мына тәрізді жауаптар алып отыру керек: "кесектен үзіп аламын", "кесектен жұлып аламын", "таяқшаны есемін", "дөңгелектеймін", "жалпақтаймын", "шынжыр".

Шығармашылық жұмыс аяқталғанда, балаларға саусақтарды, өз орнын майлықпен сүрту әдебін айтып отыру шарт.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Жасалған мүсін үшін мақтау және пысықтау.

– Балалар, бүгін сендерге қиын болды ма? Нені жасадыңдар?

– Танкіні не үшін жасадық? Иә. Ақтөс, басқа іздерді іздеп, жоғалып кетпесің деп.

Кейіпкермен қоштасу.

– Балалар, Ақтөс күшік құйрығымен бұлғап тұр ... Өте қуанышты. Сендер жасаған танкілердің іздерін зерттейді.

Ақтөс күшік:

– Сау болыңдар! - деп айтады.

– Балалар, Ақтөс қана емес, мен де өте қуаныштымын, біздің танкілеріміз мықты дөңгелектерімен тез жүретін болады. Сендер жасаған танк біздің Отанымызды қорғайды.

– Рақмет сендерге. Жарайсыңдар. Оқу қызметі аяқталды.

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

Көк қанатты көбелек

Іс әрекет мақсаты: Балаларды көбелек жәндігі бейнесімен таныстыру, көбелектің тіршілігі жөнінде мәліметтер беру; жәндіктердің табиғаттағы орны туралы баяндау. Көбелектің қанаттары сұлбасының үстінен дайын дөңгелектерді жапсыру техникасын жетілдіру; дөңгелектердің түстері мен көлемдеріне қарап, үлкенін, оның үстінен кішкентай дөңгелекті орналастыру тәртібін ұстануға үйрету; қолдың ұсақ моторикасын, түстерді, көлемдерін ажырату, жазықтықты бағдарлау қабілеттерін дамыту. Балалардың эстетикалық талғамдарының, әсемдікті бағалау қабілетінің негіздерін қалау; байқағыштыққа, тиянақтылыққа тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: Балаларға "үлкен дөңгелек", "кішкентай дөңгелек", "майлықпен басамын", "кішкентайын үлкенінің үстіне", "көбелек" сияқты сөздерді айтқызып, тілдің белсенді сөздік қорын жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер: суретті көрсету, көркем сөз, үлгіні зерттеу, жапсыру амалдарын көрсету, саусақ жаттығуы, жапсыру амалдары тәртібін қайталау, өздік жұмыс, мақтау, оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР: "Жеті түстің суреттері" суреттері. Кемпірқосақ жеті жолақтардың тізілуі арқылы пайда болады, көбелекке, күн, гүлдер, аспан, шөптерге, сайқымазаққа, әртүрлі балаларға айналады. Көбелек суреті: қанаттардың ұштарына дөңгелек пішінді оюлар жапсырылған, үлкеннің үстінде кішкентай дөңгелек. Қанаттарында оюлары жоқ көбелектің суреті. Ыдыста бірдей түсті төрт үлкен, тағы бірдей түсті төрт кішкентай дөңгелек пішіндер. Жапсыруға қажетті құралдар: ыдыста желім, қылқалам, қылқаламға тіреуше, жайма (төсеніш), майлық (сүлгі).

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР. Қанаттарында оюлары жоқ көбелектің сұлбасы салынған қағаз беттері. Ыдыстарда бірдей түсті төрт үлкен, тағы бірдей түсті төрт кішкентай дөңгелек пішіндер. Жапсыруға қажетті құралдар: ыдыста желімдер, қылқаламдар, қылқаламға тіреушелер, жаймалар (төсеніш), майлықтар (сүлгі).

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Көркем мөз. Жұмбақ жасыру. "Көбелек".

Қанаттарын қағады,

Бірақ құсқа жатпайды.

Түстері оттай жанады,

"Кемпірқосақ" деп айтпайды.

1.2. Суретер көрсету. "Жеті түстің суреттері" (бастамасы).

Балаларға жеті түстің әртүрлі заттарға айнатылынын көрсету. Кемпірқосақ жеті жолақтардың тізілуі арқылы пайда болады. Жеті жол жүріп келіп, жеті тамшы болып шашылады: 1) көбелекке айналады; 2) күн, гүлдер, аспан, шөптерге айналады; 3) сайқымазаққа айналады; 4) түрлі-түсті киім киген, түрлі балаларға айналады.

Көбелек суретін көрсету.

Егер, сурет емес бейнеролик болса, бірінші жартысы көрсетіледі, көбелек бейнесінде тоқтатылып тұрады.

– Балалар, сендерге бейнеролик ұнады ма?

– Бұл ұшып келген не? Иә. Көбелек.

– Балалар, көбелек - жәндік. Ол көктемде, гүлдер шыққанда ұшады, нәр жинайды.

Көбелектер жәндіктер болмаса, гүлдер мен жемістер шықпайды.

– Балалар, осындай көбелектер көп болсын десек, біз көбелектерді де жасап көрейік. Келістік пе?

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні зерттеу "Көбелек".

Балаларға көбелек бейнесі көрсетіледі. Көбелектің қанаттарының ұштарына дөңгелек пішінді оюлар жапсырылған: үлкеннің үстінде кішкентай дөңгелек.

– Балалар, мынау не? Мынау - көбелек. Дұрыс айтасың, Альмира.

– Оның көбелек екенін қалай білдің? Жарайсың. Себебі қанаттары бар.

– Балалар, көбелектің түсі бірыңғай ма? Қандай түстерді көріп отырсыңдар?

Жарайсыңдар.

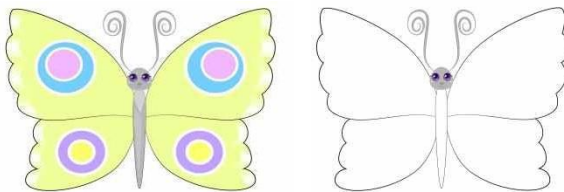
– Балалар, көбелектің оюлары бар ма? Қандай оюлар? Иә. Бұл - дөңгелектер.

– Дөңгелектердің көлемі бірдей ме? Үлкен, кішкентай көбелектер. (Көрсеткіштерді қолдану) Жарайсыңдар.

Жапсыру амалдарын көрсету.

Балаларға қанаттарында оюлары жоқ көбелектің бейнесі көрсетіледі.

Жапсыру жұмыстарына ыдысқа бірдей түсті төрт үлкен, тағы бірдей түсті төрт кішкентай дөңгелек пішіндер салынады.

– Балалар, мен көбелектің қанаттарын безендіру үшін үлкен дөңгелектерді ғана аламын.

Санат, түстерін ата. Күлгін дөңгелектер үлкен. Жарайсың.

– Мен үлкен дөңгелекті жаймаға аударып саламын, жақсылап желімдеймін. Қылқалам тіреушеге, саусақ ұшымен алып, жоғарыдағы қанатқа жапсырамын. Екінші, үшінші, төртінші үлкен дөңгелектерді алып, дәл солай желімдеп, қанаттарының ұштарына жапсырамын.

Уақытты үнемдеу үшін дөңгелектерді алдын-ала желімдеп қою қажет.

– Балалар, енді көлемі қандай дөңгелектерді жапсырамыз? Иә. Кішкентай дөңгелектерді жапсырамыз.

Желімдеудің бір нұқсасын көрсету.

- Міне, дөңгелектер жапсырылды, майлықпен үстілерінен басып, сүртіп шығамын.
- Қалай, балалар, сендерге көбелек ұнап тұр ма? Олай болса, сендер де осындай көбелектерді жапсырып көріңдер.

Саусақ жаттығуы. "Көбелек".

Алақан бастарын қосайық, (қос қолдың бас бармақтарын тиістіру)

Көбелектей ұшайық. (саусақтармен бұлғау, қанаттарын қағуға еліктеу)

Қанаттармен бұлғайық,

Гүл шоғына қонайық. (саусақтардың ұшын үстел басына тигізу)

Қонсақ, біраз жүрейік, (саусақтарды алмастырып, жүріске еліктеу)

Саусақтармен билейік. (саусақтармен үстел бетіне соққылау)

Билеп болсақ, қояйық,

Тынышты бала болайық. (алақандарды тізеге салу)

Педагог саусақ жаттығуын ұйымдастыру кезінде сөйлеудің мәнерлі оқу құралдарын қолдануға міндетті.

Педагог көркем сөз жолдарын ерекше ырғақпен, жылдамдықпен айтады.

Балалар қимылдарды педагогтің соңынан, әуен ырғағына сай жасап, сөздерді шамаларына қарай қайталайды.

Жапсыру амалдары тәртібін қайталау.

– Балалар, көбелектің оюларын жапсыру үшін көлемі қандай дөңгелектерді таңдаймыз?

Иә. Үлкен дөңгелектерді.

– Үлкен дөңгелектердің үстіне нені жапсырамыз? Иә. Кішкентайларын. Жарайсыңдар.

– Балалар, қылқаламда желім бітсе, не істейміз? Қайта желімге маламыз. Жарайсыңдар.

– Егер жапсыруда желім пішіннің сыртына шықса, не істейміз? Майлықпен сүртеміз.

Жарайсыңдар.

– Қылқаламды қайда қоямыз? Иә. Тіреушеге. Жақсы.

Өздік жұмыс.

Әрбір балаға қағазға салынған көбелектің қанаттарында оюлары жоқ сұлбасы үлестіріледі.

Шығармашылық жұмыс барысында кез келген балаға: "Сен не істеп отырсың?", "Оны қалай жапсырдың?", "Қайда орналастырдың?" сияқты сұрақтар қойылады.

Балалар тарапынан мына тәрізді жауаптар алып отыру керек: "үлкен дөңгелек",

"кішкентай дөңгелек", "майлықпен басамын", "кішкентайын үлкенінің үстіне", "көбелек".

Шығармашылық жұмыс аяқталғанда балаларға жұмысты таза жасау әдебін айтып отыру шарт.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Дайын жұмыс үшін мақтау және пысықтау.

– Балалар, байқадыңдар ма, қаншама көп жұмыс жасадық?

– Бүгін не істедік? Көбелекке оюларды жапсырдық. Дұрыс айтасың, Еркежан.

– Керім, көбелектің оюларын сен қалай жапсырдың? Үлкеннің үстіне кішкентай дөңгелекті жапсырдың. Жарайсың.

– Айсұлтан, көбелекте қандай түстер болды? Ұмытып қалсаңдар суретерге қараңдар. .

Жарайсыңдар! Сау болыңдар.

**Мақтаарал ауданы адами әлеуетті дамыту бөлімінің
«Ерке-Сұлу» бөбекжай балабақшасы ЖШС**

Бекітемін:

б/б меңгерушісі:

Каржаулова Г.С.

Ересек «Радуга» тобының

2022-2023 оқу жылына

Вариативті компоненті

ҚЫЗЫҚТЫ математика

2022-2023ж

№	Тақырыбы	Мақсаты	Саны
1	Зообаққа барамыз	Балаларды 1 саны және цифрымен таныстыру; 1 цифрын дұрыс жазуға үйрету, математика оқу қызметіне қызығушылықтарын арттыру; ой-өрісін, зейінін дамыту; табиғатты қорғауға, аңдарға қамқор болуға тәрбиелеу.	1
2	Цирк әртістері	Балаларды 2 саны және цифрымен таныстыру; 2 санының жасалу жолын көрсету; 1 және 2 цифрының бейнесін айыра білуге үйрету; 2 санын дұрыс жазуға жаттықтыру; балалардың зейінін дамыту.	1
3	Үш марғау	Балаларды 3 санының жасалуымен және 3 цифрымен таныстыру; бірнеше заттар тобын салыстыра білуге, үлкен санды атай алуға жаттықтыру; "Барлығы қанша?" сұрағына жауап беруге үйрету; логикалық ойлау қабілеттерін дамыту.	1
4	Көңілді саяхат	Балаларды 4 санымен және цифрымен таныстыру; заттардың екі жиынтығын салыстыру негізінде 4 санының құрылуымен таныстыру; 1-3 дейінгі сандар мен цифрлар туралы білімдерін, ұғымдарын бекіту; ойлау қабілеттерін дамыту	1
5	Алан мен Дана қонақта	Балаларды 5 санының жасалуымен және 5 цифрымен таныстыру; цифрларды суреттермен сәйкестендіру; 5-ке дейін реттік санау дағдыларын дамыту; ойлау қабілеттерін жетілдіру.	1
6	Аю циркте қандай өнер көрсетеді?	Балалармен 1-5-ке дейінгі сандарды қайталау; цилиндр және оның қасиеттерімен таныстыру; қоршаған ортадан цилиндр пішінді заттарды көре білуге үйрету; реттік санау, теңдіктерден теңсіздіктер жасай алу дағдыларын нақтылау.	1
7	Еркежан әже қонаққа келді	Балаларды заттарды бірінің үстіне бірін қою, жұптастыру арқылы салыстыру, тәсілдерін меңгерту; "жоғарыда - төменде", "біреу - көп" ұғымдарын бекіту; әр түрлі белгілері бойынша заттарды топтастыру; логикалық ойлауларын дамыту.	1
8	Үшбұрыш пен дөңгелек бір үйшікте тұрады	Балаларды геометриялық пішіндер (дөңгелек, үшбұрыш) жайлы балалардың білім деңгейін анықтау; "бір" және "көп" деген ұғымдарды ажырату дағдыларын дамыту; тапсырмаларды дұрыс орындауға, пішіндерді бір-бірімен салыстыруға, қорытынды жасауға ынталандыру.	1
9	Уақыт түсінігі	Балаларды уақыттың бөліктері туралы (таңертең, күндіз, кеш, түн) түсінік беру; тәулік бөліктерінің атауын; табиғат құбылыстарымен байланыстыруға үйрету; аптадағы күндердің атауын жаттау; балалардың бойында уақыт туралы түсінік қалыптастыруды жалғастыру.	1
10	Кел, салыстырайық!	Балаларда заттардың қасиеттері-пішіні, шамасы туралы түсінік қалыптастыру; заттарды биіктігі, ұзындығы, ені, қалыңдығы бойынша салыстырып, олардың арасындағы айырмашылықты түсіндіруге үйрету; шамасын көз мөлшермен анықтауға, ұзындығы, ені, биіктігі әртүрлі көрсеткіштері өсе беретін тәртіппен орналастыруға жаттықтыру; геометриялық пішіндер туралы білімдерін пысықтау.	1
11	Тапсырмаларды	Балаларды 5-ке дейін тура және кері санау; сан мен	1

	орындаймыз	цифрларды сәйкестендіру дағдыларын жетілдіру; тәуліктің қарама-қарсы бөліктерін анықтау және тану дағдыларын дамыту; танымдық қабілеттерін арттыру; оқу қызметіне қызығушылықтарын ояту.	
12	Алан мен Дананың сүйікті кейіпкерлері	Балаларды көрші сандар ұғымымен таныстыру; 5 көлеміндегі сандардың көршілерін дұрыс тауып, оларды атауға үйрету; реттік санаудың мағынасын ашу және бес көлемдегі реттік санау дағдыларын қалыптастыру; 1-5 сандар мен олардың сандар қатарындағы орны туралы білімдерін бекіту.	1
13	Ғажайып сандық	Балаларда геометриялық пішіндерді: дөңгелек, шаршы және үшбұрышты тану және атау; геометриялық пішіндерді бір-бірінен ажырата білу дағдыларын дамыту; пішіндерді сипап-сезу және көру тәсілдерімен зерттеу; оқу қызметіне деген қызығушылықтарын ояту.	1
14	Қызыл телпекке көмектесейік	Балаларда геометриялық пішіндер туралы білімдерін толықтыру; 1-ден 5-ке дейінгі сандарды тура және кері санау дағдыларын дамыту; логикалық ойлау, есте сақтау, көру қабілеттерін, қол моторикасын жетілдіру; адамгершілікке тәрбиелеу.	1
15	Алан ертең сапарға шығады	Балаларда уақытты бағдарлай алу; "кеше", "бүгін", "ертең" ұғымдарын түсіндіре отырып, оларды ажырата білу дағдыларын дамыту; тәулік бөліктері туралы білімдерін жетілдіре отырып, оқу қызметіне деген қызығушылықтарын ояту; логикалық ойлау қабілеттерін, зейіндерін жетілдіру.	1
16	Қоян балабақшаға барады	Балаларды заттарды қалыңдығы, ұзындығы, ені бойынша салыстра білуге және салыструда "кең-тар", "ұзын-қысқа", "қалың-жұқа" сөздерін пайдалана білуге үйрету; логикалық ойлау қабілеттерін, зейіндерін дамыту; өз беттерінше жұмыс істеуге, адамгершілікке тәрбиелеу.	1
17	Кеңістікте бағдарлауды үйренеміз	Балаларда кеңістікте бағдарлай алу; өзіне тікелей жақын кеңістік бағыттарын анықтау дағдыларын дамыту; "жоғарыда", "төменде", "алыс", "жақын", "сол жақ", "оң жақ" ұғымдарын бекіту; оқу қызметіне қызығушылықтарын оята отырып, достыққа, көмек беруге тәрбиелеу.	1
18	Математика әлеміне саяхат	Балалармен 1-5-ке дейінгі сандарды қайталау; геометриялық пішіндерді бір-бірінен ажырата білу дағдыларын дамыту; заттардың қасиеттері-пішіні, шамасы туралы түсінік қалыптастыру; заттарды биіктігі, ұзындығы, ені, қалыңдығы бойынша салыстыру іскерліктерін жетілдіру; оқу қызметін пысықтау.	1
19	3 цифры және 4саны мен цифры.	3және 4сандарымен, 3және 4 цифрларымен таныстыру,цифр мен заттар саны сәйкестендіру үйрету,заттарды санау дағдыларын жетілдіру.3және 4цифрларын дұрыс тану мен бейнелеуді үйрету,зейін мен логикалық ойлауды дамыту.	1
20	Пішіндер сыры	Геометриялық пішіндерді ажырата отырып,логикалық ойлау қабілетін дамыту, қызықты тапсырмаларға деген қызығушылықтарын арттыру.	1
21	Қағаз бетінде бағдарлау	Қағаз бетінде бағдарлау,жоғары төмен ортасы,оң жақ,сол жақ.балаларды кеңістікті қарым-қатынастарды орнатуға үйрету.жоғары –төмен оң жақ сол жақ ортасында арасында. Есте сақтау,назар аудару дағдыларын дамыту.	1

22	Не қайда орналасқан?	Заттарды орындары бойынша салыстыра отырып, табуға үйрету. Оң жақта-сол жақта ұғымдарын пысықтау	1
23	Уақыт арқылы бағдарлау	Тәулік мезгілдерімен таныстыру. Бүгін, ертең, бүрсігүні, кеше, арғы күні ұғымдарымен таныстыру.	1
24	Тапқыштар	Тәулік мезгілдерімен таныстыру. Бүгін, ертең, бүрсігүні, кеше, арғы күні ұғымдарымен таныстыру.	1
25	Бүтін және бөлек	«бүтін және бөлік»терминдерін енгізу,бөліктерде бүтінді құрастыруға және бүтінді бөліктерге бөлуге үйрету.	1
26	Жүзден жүйрік	Сандар туралы өткенді пысықтау, ойындар арқылы ұзын-қысқа, жуан-жіңшке, үлкен-кіші ұғымдарын бекіту. логикалық тапсырмаларды шешу арқылы ойлау қабілеттерін, зиінін тұрақтандыру.	1
27	Бос орынға тиісіті суреттерді қой	Зейінін, еске сақтау, байқағыштық, киялдау, танымдық іс-әрекеттерімен өздігінен білім алуға, ізденуге бейімдеу.	1
28	Логикалық тапсырма	Балалардың логикалық тапсырмалар арқылы білімін бекітіп, сезімталдық , есте сақтау қабілеттерін дамыту, ойыншықтардың түр-түсін,пішінін,сипаттап айтып бере білуге дағдыландыру.	1
29	Оң мен солды ажырату	Жұмысты тиянақты орындай білуге үйрету. Өз жасаған жұмысын бағалау алуға тәрбиелеу. Ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу.	1
30	Не неге ұқсайды.	Геометриялық денелердің аттауларымен таныстыру заттардың белгілері.қоршаған орта заттарының нысаны туралы ұғымын қалыптастыру.	1
31	Бауырсақтың тапсырмалары	Сандар , пішіндер туралы білімдерін пысықтау.Ойын, зейінін дамыту.	1
32	Сыр сандық	Балаларға әртүрлі тапсырмаларды орындай білуге үйрету.Балалардың қызығушылықтарын,есте сақтау қабілеттерін,логикалық аттыру.Әрбір берілген тапсырмаларды тиянақты орындай білуге үйрету.	1
33	Заттардың қасиеті	Заттардың жеке қасиеттерін анықтау. Неден жасалғаны, түсі, пішіні, көлемі туралы түсінік беру.	1
34	Пішіндер неге ұқсайды?	Қоршаған орта заттарының нысаны туралы ұғым қалыптастыру. Қоршаған ортадан геометриялық пішіндегі заттарды табуға, салыстыруға үйрету.	1
35	Сиқырлы таяқшалар	Балалардың ойлау қабілеттерін, есте сақтау жетілдіру. Ой-өрісін дамыту. Достарына жұмыс уақытында көмек ете білуге тәрбиелеу .	1
36	Мозайка құрастыру	Балалардың ойлау қабілеттерін, есте сақтау жетілдіру. ой-өрісін дамыту.	1

Тақырыбы: «Зообаққа барамыз».

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларды 1 саны және цифрымен таныстыру; 1 цифрын дұрыс жазуға үйрету, математика оқу қызметіне қызығушылықтарын арттыру; ой-өрісін, зейінін дамыту; табиғатты қорғауға, аңдарға қамқор болуға тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

"1 саны", "1 цифры", "Зообақ" сөздерін пайдалану.

Әдіс-тәсілдер

Миға шабуыл, ғажайып сәт, әңгімелесу, "Аңдарды қоректендір, "Орнын тап" дидактикалық ойындары, сергіту сәті, дәптермен жұмыс, оқу қызметін пысықтау, "Жүректен жүрекке" шеңбері.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Күз мезгіліне байланысты суреттер, зообақ, билеттер, піл, аю, тырна суреттері, ұлыған қасқыр, 1 цифрі, "Зообақ" бейнежазбасы.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Жұмыс дәптері, 1 цифрі, дидактикалық ойындарға арналған үлестірмелі материалдар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Миға шабуыл.

- Балалар, қазір жылдың қай мезгілі? Қазір жылдың күз мезгілі.
  - Күз мезгілінде неше ай бар? Күз мезгілінде үш ай бар.
  - Күз мезгілінің айларын атап беріндерші. Қыркүйек, қазан, қараша.
  - Қазір күз мезгілінің қай айы? Қазір күз мезгілінің қараша айы.
  - Қараша айында ауа-райы қандай болады? Қараша айында ауа-райы суық болады.
- Біртіндеп қар жауа бастайды.

Ғажайып сәт.

- Балалар, зообаққа баруға қалай қарайсындар? Балалар қуана келіседі. Қызығушылық танытады.
- Бірақ, балалар зообаққа кіру үшін билет керек. Педагог балаларға билеттер таратып береді.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Әңгімелесу.

Педагог интербелсенді тақтадан піл, аю және тырнаның суреттерін көрсетеді.

- Балалар, тақтадан не көріп тұрсындар? Піл, аю, тырна.
- Аю, піл, тырна нешеу? Үшеу.
- Неше аю? Бір аю.
- Неше піл? Бір піл.
- Неше тырна? Бір тырна.

Осы кезде қасқырдың ұлыған дауысы естіледі.

- Бұл не? Бір нәрсе ұлиды? Ол не? Бұл қасқыр.
- Интербелсенді тақтада қасқырдың суреті пайда болады.
- Қасқыр нешеу? Қасқыр біреу.

- Ол неге жалғыз? Оның достары жоқ, ешкім онымен дос болмайды.
- Балалар, сендер білесіңдер ме, қасқырды басқа жануарлармен достастыру үшін 1 цифры керек.

Интербелсенді тақтада 1 цифры пайда болады.

- Қане, балалар. Менің соңымнан ауада 1 цифрын жазып көрейікші. Балалар қолдарын көтеріп, ауада жазады.

Дидактикалық ойын: "Аңдарды қоректендір"

Педагог тақтаға аңдардың суретін іледі. Ал, тамақтардың суреті үстел үстінде. Балалар үстелден тамақтың суретін алып, аңдардың қасына қояды. Мысалы: аю балды жақсы көреді, аюдың қасына балы бар суретті қояды.

Сергіту сәті.

Дидактикалық ойын: "Орнын тап".

Педагог тақтаға бірдей суреттерді бір қатарға орналастырады. Мысалы: кірпілер, кеселер, доптар және т.б. әр қатарда заттардың саны әртүрлі. Бала бір цифры бар картаны алып, оны тек бір зат бейнеленген қатарға қоюы керек.

- Жарайсыңдар! Балалар, тапсырмаларды жақсы орындадыңдар.

Дәптермен жұмыс.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Бүгін қандай санмен және цифрмен таныстық? 1 санымен, цифрымен таныстық.
- Бұл цифр неге ұқсайды? 1 саны тырнаға ұқсайтынын айтады.
- Жарайсыңдар, балалар. Бүгінгі оқу қызметіне белсенді қатыстыңдар.

"Жүректен жүрекке" шеңбері

- Бір-бірлеріңнің қолдарыңнан ұстап, ризашылық әнімізді айтайық.

Ризамын, ризамын, ризамын бүгінге!

Ризамын, ризамын, ризамын қазірге!

Шеңберге тұрып, бәрі бірге айтады.

Тақырыбы: «Цирк әртістері».

Оқу қызметінің мақсаты:Балаларды 2 саны және цифрымен таныстыру; 2 санының жасалу жолын көрсету; 1 және 2 цифрының бейнесін айыра білуге үйрету; 2 санын дұрыс жазуға жаттықтыру; балалардың зейінін дамыту.

Сөздік жұмыс

"2 саны", "2 цифр", "Цирк әртістері" сөздерін пайдалану.

Әдіс-тәсілдер

Шаттық шеңбері, әңгімелесу, "Цирктің әртістері" дидактикалық ойыны, сергіту сәті, дәптермен жұмыс, оқу қызметін пысықтау, рефлексия.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Цирк өнері, цирк әртістеріне байланысты суреттер, 2 цифр.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Жұмыс дәптері, 2 цифр, билеттер.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Шаттық шеңбері.

"Біз әдепті баламыз"

Әдеп сақтап аманда,

Әрбір адал адамға.

Жасасаң бір

қамқорлық,Қайтарады

саған да.

Педагог:

- Балалар, сендер циркке барғанды ұнатасыңдар ма? Балалардың еркін жауаптары.

Педагог балаларға кім билеттерді дұрыс алса солар ғана циркке бара алатындарын айтады.

Қазір күз мезгілі болғандықтан 2 жапырақ салынған билеттерді алуды өтінеді.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Әңгімелесу.

- Циркте кім барлық жұртты көңілдендіреді?

- Цирк алаңында неше сайқымазақ бар?

- Бұл сайқымазақтың аты-Бим. Бимде неше скрипка бар? Бір скрипка бар. Балалар 1 цифрын көрсетеді.

- Қараңдаршы, алаңға тағы бір сайқымазақ шықты. Оның аты-Бом.

- Неше сайқымазақ болды? Екі сайқымазақ болды.

- Оларда неше скрипка бар? Бір және бір, 2 болатынын айтады.

Балалар 2 санымен танысады, ауада жазады.

- Бим және Бом фокус көрсете бастады. Балалар қызығушылық танытады.

2.показать как клоун поднимает платок.

- Бим екі қорапты орамалмен жауып тұрып, сиқырлы сөздер айтып еді, сол жерде екі құс пайда болды.

- Қандай құстар пайда болды? Тауық пен аққу.

- Ал, Бом екінші қорапшаны ашып, сиқырлы сөздер айтып еді, ол жерде суреттер пайда болды. Бұл суреттер осы екі құстың қайсысына ұқсайды? 2 цифр аққуға ұқсайды, өйткені аққудың да иілген мойны, құйрығы бар.

- Дұрыс айтасыңдар!

Дидактикалық ойын: "Цирктің әртістері"

Педагог тақтаға цирк қызметкерлері бейнелеген суреттер орналыстырады.

- Бүгін циркте әртістер жұп болып өнер көрсетеді. Яғни тек 2-ден ғана әртістер өнер көрсетеді.

Балалар жұп болып өнер көрсететін цирк қызметкерлері бейнеленген суреттерді іріктеп алады да, жанына екі цифрлерін қояды.

Сергіту сәті.

Дәптермен жұмыс.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Бүгін циркте қандай әртістер өнер көрсетті? Балалардың еркін жауаптары.

- Олар нешеден болды? Екіден болды.

- Бүгін біз қандай санмен және цифрамен таныстық? Екі санымен және цифрімен таныстық.

Рефлексия.

Егерде көңіл күйлерің жақсы болса, екі цифрын, керісінше болса, бір цифрын көрсетіңдер.

Тақырыбы: «Үш марғау».

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларды 3 санының жасалуымен және 3 цифрымен таныстыру; бірнеше заттар тобын салыстыра білуге, үлкен санды атай алуға жаттықтыру; "Барлығы қанша?" сұрағына жауап беруге үйрету; логикалық ойлау қабілеттерін дамыту.

Сөздік жұмыс

"Барлығы қанша?", "Үш марғау" сөздерін пайдалану.

Әдіс-тәсілдер

Шаттық шеңбері, миға шабуыл, түсіндіру, дидактикалық ойын: "Балық аулау", логикалық есептер, сергіту сәті, дәптермен жұмыс, оқу қызметін пысықтау, "Жүректен жүрекке" шеңбері.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Үштүрлі үйшік, ақ, сұр және қара түсті мысықтар, үштүрлі цифрлар бар үйшіктер, "Тез отырамыз!" бейнежазбасы.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына байланысты балықтар, 1,2,3 сандар, жұмыс дәптері.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Шаттық шеңбері:

"Достық" шеңбері

Достарменен бір жолда,

Иықтасып жүреміз.

Қиындықта қол ұшын,

Береріне сенеміз.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Педагог тақтаға 3 үйшік және 2 марғаудың (ақ және сұр) суретін іледі.

- Қараңдаршы, мына үйшіктерді үш марғау өмір сүріпті.

- Біріншісі - ақ, екіншісі - сұр екен. Ал үшіншісі.. Бірақ ол қайда? Мүмкін мен дұрыс санамаған шығармын?

Балалар педагогпен бірге тексереді, қорытынды санды айтып, 2 санын көрсетеді.

- Ол мында жасырынып қалыпты (педагог үшінші марғауды алып шығады).

- 2 марғау болған еді, тағы біреу жүгіріп келді. Неше марғау болды? 3.

- Үшінші марғаудың түсі қандай? Қара.

- Қара марғау не үшін тығылып қалғанын мен білетін сияқтымын. Екі марғаудың үйшігінде сандар бар, ал онда жоқ.

- Қане, біз оған көмектесейік, үйшіктерді санайық. Марғауларды санайды.

- Қара марғаудың үйшігінде қандай сан тұру керек? 3 саны тұру керек.

Педагог қара марғаудың үйшігіне 3 санын қояды.

- Барлығы қанша үйшік? Барлығы 3 үйшік.

Педагог балаларға саусақпен ауада 3 санын жазып көрсетеді. Балалар педагогтің соңынан қайталайды.

Дидактикалық ойын: "Балық аулау"

Марғаулар балық аулауға баруды ұйғарды.

- Ақ марғау 1 балық ұстады.

Балалардан тақтаға 1 марғауды қоюды өтінеді. Оң қолмен сол жаққа қоюды ескертеді.

Тақтаға 1 балықты қояды, оң жаққа 1 санын қояды.

- Сұр марғау бір балық және тағы бір балық ұстады. Тақтаға қою әдісін пайдаланып, 2 балықты қояды, оң жағына керекті санды қояды.

- Сұр марғау неше балық ұстады? Сұр марғау көп балық ұстады.
- Қай сан артық: 1 немесе 2? 2 саны артық.
- Қара марғау 2 балық және тағы 1 балық ұстайды. Қара марғау неше балық ұстады? Санайды және оң жағына 3 санын қояды.
- Марғаулардың қайсысы ең көп балық ұстады? Қара марғау ең көп балық ұстады.

Логикалық есептер.

1. Үш алманы бақтағы,
Кірпі барып жинады,
Ең әдемі тәттісін,
Түлкіге ол сыйлады.
Ыдыстағы алманың,
Санап көрші қалғанын.

- Ыдыста неше алма қалды? Ыдыста екі алма қалды.

2. Сатып екі сәбізді,
Қойды үйрек себетке,
Тағы қосса біреуін,
Нешеу болмақ әдетте? Болады үш сәбіз.

3. Ақ тауықтың алдында 1 балапан,
Артында 2 балапан,
Ақ тауықтың балапаны,
Қанша болды балақан? Ақ тауықтың балапаны болды үшеу.

Сергіту сәті.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Бүгін бізге неше Марғау келді? Бүгін бізге үш марғау келді.
- Біз бүгін қандай санмен және цифрмен таныстық? 3 санымен таныстық.
- Дұрыс айтасыңдар!
- 3 саны неге ұқсайды? Балалардың еркін жауаптары.
- Балалар, жарайсыңдар! Тапсырмаларды жақсы орындадыңдар!

"Жүректен жүрекке" шеңбері.

"Жақсылыққа құмармыз"

Жақсылыққа құмармыз,
Жақсы адам боп шығамыз.

Таза сәби жүректен,
Қабылдаңыз мың алғыс!

Шеңберге тұрып, бәрі бірге айтады.

Тақырыбы: «Көңілді саяхат».

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларды 4 санымен және цифрымен таныстыру; заттардың екі жиынтығын салыстыру негізінде 4 санының құрылуымен таныстыру; 1-3 дейінгі сандар мен цифрлар туралы білімдерін, ұғымдарын бекіту; ойлау қабілеттерін дамыту.

Сөздік жұмыс

"4 саны", "4 цифры", "Тиындарды тамақтандыр", "жаңғақ", "станция", "саяхат", "төңкерілген орындық" сөздерін пайдалану.

Әдіс-тәсілдер

Шаттық шеңбері, ғажайып сәт, жұмбақ жасыру, дидактикалық ойындар "Тиындарды тамақтандыр", сергіту сәті, дәптермен жұмыс, оқу қызметін пысықтау, рефлексия.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Паровоз, станция "Жаттығу", тиындар, жаңғақтар, 1 ден 4-ке дейінгі сандар суреттері, 4 санына байланысты суреттер, себет, "Апта күндері" бейнежазбасы.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына байланысты жұмыс дәптері, саңырауқұлақтар, жаңғақтар суреттері, дидактикалық ойынға байланысты үлестірмелі материалдар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Шаттық шеңбері.

"Ақ тілек"

Педагог балаларды шеңберге жинап, бір-біріне тілек айтуды өтінеді. Балалар бір-біріне тілектер айтады. Жағымды көңіл-күй сыйлайды. Үстелді жағалай отырады.

Ғажайып сәт.

- Балалар, менімен бірге саяхатқа шыққыларын келеді ме? Иә. Олай болса бәріміз менің соңымнан қатар болып тұрамыз.

- Енді, паровоз болып, саяхатқа кеттік.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

- Балалар, біз бірінші станцияға келіп тоқтадық.

Бірінші станция.

"Жаттығу".

Станция "Жаттығу"

- Біраз математикаға байланысты жаттығулар орындап алайық.

- Балалар, өткен оқу қызметтерінде қандай сандармен таныстық?

- 2 санының алдында қандай сан бар? Ал, 3 санының соңында қандай сан бар?

- Ал, 3 санынан кейін қандай сан бар? Иә, дұрыс айтасындар, 4 саны.

- Жарайсындар!

- Ал, енді паровозға отырамыз. Әрі қарай жолға шығамыз.

Педагог балалардың назарын өзіне аударып:

- Міне, балалар. Екінші станцияға келдік.

- Екінші станцияда бізге тиындарды қоректендіру керек.

Дидактикалық ойын: "Тиындарды тамақтандыр"

Педагог тақтаға 3 тиын қойылады (әрбіреуінде 1-3-ке дейінгі цифрлар қойылған)

Педагог баланы тақтаның жанына шақырып, тиынға жаңғақ беруді ұсынады.

- Балалар, тақтада барлығы неше тиын, неше жаңғақ? Барлығы 3 тиын, 3 жаңғақ.

Педагог тақтаға тағы бір тиынды іледі.

- Тақтада неше тиын болды? 4 тиын болды. Дұрыс айтасындар!

Балалар педагогпен бірге ауада 4 цифрын жазады.

Жұмбақ жасыру.

Орындықты төңкердік,

Оны "бестен" кем

көрдік. Ол қай сан?

- Иә, 4 саны.

Педагог балаларға интербелсенді тақтадан сурет көрсетеді.

- Балалар, осы сурет ішінде қандай заттар 4 санына ұқсайды.

Дидактикалық ойын "Тәтті алмалар"

- Балалар, сендердің алдыларында екі бөлікке бөлінген алмалар жатыр. Әр алманың ортасында дәндері бар.

- Айман, қарашы, сенің қолыңдағы алмада неше дән бар? Иә, үш дән бар. Демек үш санын қыстырғышпен алмаға қыстырасын.

Сергіту сәті.

Дәптермен жұмыс.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Балалар, жарайсыңдар! Тапсырмаларды жақсы орындадыңдар! Саяхатымыз қызықты болды.

- Бүгін біз қай санмен және цифрмен таныстық? 4 санымен және цифрымен таныстық.

- 4 саны неге ұқсайды? 4 саны орындыққа, жалауға ұқсайтынын айтты.

Рефлексия.

Педагог тақтаға себетті іледі.

- Егерде бүгінгі оқу қызметі көңілімнен шықты десендер, онда мына себетке саңырауқұлақтар, көңілімнен шықпады десендер жаңғақ салыңдар.

Тақырыбы: «Алан мен Дана қонақта».

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларды 5 санының жасалуымен және 5 цифрымен таныстыру; цифрларды суреттермен сәйкестендіру; 5-ке дейін реттік санау дағдыларын дамыту; ойлау қабілеттерін жетілдіру.

Сөздік жұмыс

"Сәйкестендірдім", "5 саны", "5 цифры", "Ілмек", "Марғаулар" сөздерін пайдалану.

Әдіс-тәсілдер

Шаттық шеңбері, ғажайып сәт, әңгімелесу, "Марғауларды жоғалтып алдық", "Сәйкестендір" дидактикалық ойындары, сергіту сәті, дәптермен жұмыс, оқу қызметін пысықтау, "Жүректен жүрекке" шеңбері.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Кейіпкерлер: Алан мен Дана, конструкторлар, 4,5 сандары, ілмек суреттері.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына байланысты жұмыс дәптері, дидактикалық ойындарда қолданылатын үлестірмелі материалдар, қызыл түсті жұлдызшалар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Шаттық шеңбері.

"Біз әдепті баламыз"

Әдеп сақтап аманда,

Әрбір адал адамға.

Жасасаң бір

қамқорлық, Қайтарады

саған да.

Ғажайып сәт.

Педагог балаларға топқа Алан мен Дана келгенін айтады.

- Балалар, тобымызға қонаққа келген Алан және Данамен амандасайық.

- Олар бізбен бірге оқу қызметіне қатысқысы келеді екен. Келісеміз бе балалар? Балалар қуана келіседі.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Әңгімелесу.

Педагог конструктор текшелерін тұрғызады, бір мұнара бір текшеге қарағанда төмен.

- Қарандаршы, неше мұнара көріп тұрсыңдар? Екі мұнара. Бұл Аланның мұнарасы. Ал бұл, Дананың мұнарасы.

- Кімнің мұнарасы кіші? Дананың мұнарасы кіші.

- Кімнің мұнарасы биік? Аланның мұнарасы биік.

- Кімнің құрылысына текше аз кетті? Дананың құрылысына аз кетті.

- Аласа мұнара неше текшеден тұрады? 4 текшеден тұрады, 4 санын көрсетеді.

- Дананың мұнарасында 4 текше болды, біз тағы біреу қостық. Барлығы неше болды?

Тағы біреу қоссақ 5 болады.

- 5 санымен таныстырады, ауада жазуды ұсынады. Балалар 5 санын ауада жазады.

- Балалар, 5 саны неге ұқсайды? Балалардың еркін жауаптары.

Педагог тақтадан екінші суретті көрсетеді.

- Қарандаршы, 5 саны ілмекке ұқсайды екен.

Дидактикалық ойын: "Марғауларды жоғалтып алдық"

Педагог әр балаға 1 ден 5 санымен белгіленген үйшік және кішкентай 5 марғау белгіленген карточкалар үлестіріп береді. Әр марғаудың мойынында 1-ден 5-ке дейінгі нүктелері бар қарғылар бар.

- Балалар, Алан мен Дана бізге кішкентай марғаулар алып келіпті.
- Мұқият қарасаңдар, олардың мойындарында қарғылары бар.
- Қазір сендер қарғылардағы нүктелерді санап, сол нүктеге байланысты үйшіктердің санымен сәйкестендіріп орналастырасыңдар.

Сергіту сәті.

Оң қолымда бес саусақ
Сол қолымда бес саусақ
Қоссақ егер екеуін
Болады екен он саусақ.

Дидактикалық ойын "Сәйкестендір".

Педагог әр балаға суреттер бейнеленген карточкалар мен 1-5-ке дейінгі сандарды үлестіріп береді. Балалар суретте неше зат бейнеленгенін санайды және цифрларды суреттермен сәйкестендіреді.

Дәптермен жұмыс.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Бүгін бізге қонаққа кімдер келді? Алан мен Дана келді.
- Біз бүгін қандай санмен және цифрмен таныстық? 5 саны және цифрымен таныстық.
- Балалар, Алан мен Дана сендерді бүгінгі оқу қызметіне белсене қатысқандарыңды, ақылды балалар екендеріңді айтты.
- Жарайсыңдар!
- Оқу қызметіне белсене қатысқандарың үшін сендерге жұлдызшалар беремін.

"Жүректен жүрекке" шеңбері

"Жақсылыққа құмармыз"

Жақсылыққа құмармыз,
Жақсы адам боп шығамыз.
Таза сәби жүректен,
Қабылдаңыз мың алғыс!

Тақырыбы: «Аю циркте қандай өнер көрсетеді?»

Оқу қызметінің мақсаты: Балалармен 1-5-ке дейінгі сандарды қайталау; цилиндр және оның қасиеттерімен таныстыру; қоршаған ортадан цилиндр пішінді заттарды көре білуге үйрету; реттік санау, теңдіктерден теңсіздіктер жасай алу дағдыларын нақтылау.

Сөздік жұмыс

"Геометриялық дене", "Шар", "Текше", "Цилиндр" сөздерін пайдалану.

Әдіс-тәсілдер

Шаттық шеңбері, ғажайып сәт, дидактикалық ойындар "Не артық?", "Ұқсас затты тап", "Көршілер", сергіту сәті, үлестірмелі материалдармен жұмыс, оқу қызметін пысықтау, кейіпкермен қоштасу, рефлексия.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Кейіпкер: Аю, цирк аюының суреті, цилиндрлер, цилиндр пішінді заттар, екі жолағы бар карточкалар, геометриялық денелер, төрт аю, төрт цилиндр суреттері.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына байланысты екі жолағы бар карточкалар, 4 цилиндр, 4 аю суреті, цилиндр, текше, шар денелері, 1,2,3,4,5 сандары.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Шаттық шеңбері.

"Қоңырау"

Қоңырау біздің сиқырлы,

Сыңғырлап тағы ән салды.

Шақырды түріп ұйқыңды,

Шеңберге тұр, - деп баршанды!

Шеңберге тұрып, бәрі бірге айтады.

Ғажайып сәт.

Педагог балаларға қонаққа Аю келгенін хабарлайды.

- Балалар, қонаққа келген Аюмен амандасып алайық. Сәлеметсің бе! Аюды қуана қарсы алады, қызығушылық білдіреді.

- Аю циркте өнер көрсетеді екен. Бір күні аюдың табанына кішкене бөрен ілінді. Оған бөренеммен ойнаған ұнады. Ол бөренеммен циркте қандай өнер көрсетуі мүмкін?

Балалардың жауаптары.

- Иә, балалар. Ол бөренені айналдырады, артқы аяғымен бөренеммен жүреді екен.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Дидактикалық ойын: "Не артық?"

Педагог тақтаға төрт цилиндр және арасына текше қояды. Балаларға не артық екенін табуды ұсынады.

- Балалар, тақтада не көріп тұрсыңдар? Цилиндр.

- Неше цилиндр көріп тұрсыңдар? Қане, санайықшы. 1,2,3,4.. Төрт цилиндр.

- Тағы не көріп тұрсыңдар? Текше. Иә, балалар. Неше текше көріп тұрсыңдар? Бір текше.

- Осы геометриялық денелердің арасында не артық? Текше артық. Балалар текшені алып тастайды.

Дидактикалық ойын: "Ұқсас затты тап"

Педагог балаларға топ бөлмесінде цилиндрге ұқсас заттарды табуды ұсынады. Цилиндрге ұқсас заттарды тауып, үстелдің үстіне қояды.

Сергіту сәті.

Орнымыздан тұрайық,

Қолды белге қояйық.
Бұрыламыз оңға бір,
Бұрыламыз солға бір,
1,2,3 демімізді алайық.

Үлестірмелі материалдармен жұмыс.

Екі жолақты карточкалар ұсынады.

Мысалы, мынандай тапсырмалар ұсынылады:

Жоғарғы жолаққа 3 аю, астыңғы жолаққа 4 цилиндр қойып, қайсысы кем, неге, толық жауап беруді айтады.

- Аю цилиндрдан кем, сондықтан тағы бір аю қою керек. Жақсы.

Дидактикалық ойын: "Көршілер"

"Көршілер" міндетін сандар, заттар, суреттер, геометриялық пішіндер атқаруы мүмкін.

- Балалар, цилиндрді алып, оның көршілері текшелер болатындай етіп қойыңдар.

Цилиндрді алып, текшелерді цилиндрдің оң жақ және сол жағына қояды.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Бүгін не туралы айттық? Цилиндрмен таныстық.

- Цилиндр дегеніміз не? Қандай геометриялық дене? Бұрыштары жоқ, бөренеге ұқсас геометриялық дене.

- Қандай ойындар ойнадық? "Не артық?", "Көршілер" ойындарын ойнадық.

Рефлексия.

Егерде, бүгінгі оқу қызметіміз көңілдеріңнен шықса, аюға циркте өнер көрсету үшін үлкен цилиндрлер, көңілдеріңнен шықпаса, кішкене цилиндрлер беріңдер. Балалар өз көңіл-күйлерін білдіреді.

Тақырыбы: «Еркежан әже қонаққа келді»

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларды заттарды бірінің үстіне бірін қою, жұптастыру арқылы салыстыру, тәсілдерін меңгерту; "жоғарыда - төменде", "біреу - көп" ұғымдарын бекіту; әр түрлі белгілері бойынша заттарды топтастыру; логикалық ойлауларын дамыту.

Сөздік жұмыс

"Артық - кем", "қанша болса сонша", "тең", "жоғарыда - төменде", "оң - сол жақта" "бірдей" сөздерін пайдалану.

Әдіс-тәсілдер

Аудиожазбаны тыңдау, ғажайып сәт, әңгімелеу, "Заттарды топта", "Жеміс жинау", "Жоғарыда-төменде" дидактикалық ойындары, сергіту сәті, кейіпкермен қоштасу, оқу қызметін пысықтау, рефлексия.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Кейіпкер: Еркежан әже, көкөністер мен жемістер, себет, көк аспан, жасыл шалғын, өзен суреттері.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына байланысты дидактикалық ойында қолданылатын алмалар мен сәбіздер, рефлексияда қолданылатын қызыл және жасыл алмалар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Аудиожазбаны тыңдау.

Ғажайыптар әлемін білдіретін әуенжазбасы қосылады.

Ғажайып сәт.

- Балалар, Еркежан әже біздің тобымызға қонаққа келіп қалыпты.
- Қане, әжемен амандасайықшы. Сәлеметсізбе!

Әңгімелеу.

- Балалар, Еркежан әже базарға барып, жемістер мен көкөністер әкеліпті. Бірақ олардың бәрі араласып кетіпті.

Педагог балаларға әжеге көкөністер мен жемістерді ажыратып беруді ұсынады. Балалар қуана келіседі.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Дидактикалық ойын: "Заттарды топта"

Педагог интербелсенді тақтадан немесе тақтаға жемістер мен көкөністерді араластырып қойып, балалардан олардың аттарын атап, ажыратуды сұрайды.

Балалар жемістер мен көкөністерді ажыратады.

- Иә, алма, апельсин, анар, банан, лимон жемістерге, ал сәбіз, қызанақ, картоп, қияр, пияз көкөністерге жатады.

- Балалар, жемістер қайда өседі? Ағаштың басында өседі.

- Ал, көкөністер ше? Бақшада, жерде өседі. Иә, дұрыс айтасыңдар.

Педагог екі баланы шақырып, тақтаға оң қолымен солдан оңға қарай төрт жемісті жоғары, бес көкөністі төменге орналастыруды сұрайды. Балалар тапсырманы орындайды. Оң қолымен солдан оңға қарай төрт жемісті жоғары, бес көкөністі төменге орналастырады.

- Не артық, жемістер ме көкөністер ме? Көкөністер артық екенін айтады.

- Оны қалай білуге болады? Көкөніс пен жемістерді беттестіреді.

- Жемістер мен көкөністер тең болу үшін не істеу керек? Тағы бір жемісті қосу керек екенін айтады.

- Енді жемістер мен көкөністер қанша болды? Тең болды.

- Жемістер қанша? Көкөніс қанша болса сонша.

- Тамаша! Жарайсыңдар!

Дидактикалық ойын: "Жеміс жинау"

Педагог тақтаға екі себет іледі, бірінші себетке көкөністер, екінші себетке жемістерді санап, салыстыруды ұсынады.

Себетке үш алма, екі сәбіз салады, санап, жемістер көкөністерден артық екенін айтады.

- Жақсы, жарайсыңдар балалар! Енді, біраз сергіп алайық.

Сергіту сәті. Оңға,

оңға түзу тұр, Солға,

солға түзу тұр. Алға

қарай бір адым, Артқа

қарай бір адым.

Жоғары - төмен қарайық,

Орнымызды табайық.

Дидактикалық ойын: "Жоғарыда -төменде"

Педагог балаларды кезекпен шақырады. Бала үстелдің қасына келіп, әртүрлі заттар бейнеленген бір карточканы таңдайды да, сол заттың кеңістіктегі орнын көрсетеді.

Мысалы, егер бала ұшақты алса, онда ол оны жоғарғы жағына, ал егер аюдың суретін алса төменге орналастырады. Педагог балалардың таңдауарына байланысты сұрақтар қояды.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Кейіпкермен қоштасу.

- Балалар, жарайсыңдар! Еркежан әженің тапсырмаларын өте жақсы орындап шықтыңдар!

- Еркежан әже сендерге сонымен қатар тәттілер де алып келіпті.

- Қазір оқу қызметінің соңында сендерге үлестіріп беремін. Қане, әжемен қоштасайық.

Балалар кейіпкермен қоштасады.

- Балалар, бүгінгі оқу қызметінде біз не істедік? Балалардың жауаптары.

Педагог балалардың жауаптарын талдайды.

Рефлексия.

- Егер бүгінгі көңіл күйлерің жақсы болса, қызыл алма, төмен болса жасыл алма таңдап алуды ұсынады.

Балалар оқу қызметінен алған әсерлерін, көңіл-күйлерін білдіреді.

Тақырыбы: «Үшбұрыш пен дөңгелек бір үйшікте тұрады».

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларды геометриялық пішіндер (дөңгелек, үшбұрыш) жайлы балалардың білім деңгейін анықтау; "бір" және "көп" деген ұғымдарды ажырату дағдыларын дамыту; тапсырмаларды дұрыс орындауға, пішіндерді бір-бірімен салыстыруға, қорытынды жасауға ынталандыру.

Сөздік жұмыс

"Бөлік", "Бөлшек", "Қабырға", "Бұрыш" сөздерін пайдалану.

Әдіс-тәсілдер

Шаттық шеңбері, әңгімелеу, дидактикалық ойындар "Біреу және көп", "Көршілер", бейнежазбану көрсету, сергіту сәті, оқу қызметін пысықтау, "Жүректен жүрекке" шеңбері.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Үйшік суреті, үшбұрыш және дөңгелек, "Дөңгелек дөңгелейді", "Сергіту сәті" бейнежазбасы.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына байланысты "Біреу және көп" дидактикалық ойынына байланысты үлестірмелі суреттер, 1,2,3,4,5 сандары, үшбұрыш, дөңгелек, текше, цилиндр суреттері.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Шаттық шеңбері.

"Қоңырау"

Қоңырау біздің сиқырлы,

Сыңғырлап тағы ән салды.

Шақырды түріп ұйқыңды,

Шеңберге тұр, - деп баршаңды!

Шеңберге тұрып, бәрі бірге айтады.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

- Балалар, қызық ертегі тыңдағыларын келеді ме? Балалар қызығушылық танытады. Әңгімелеу.

- Балалар, қазір сендерге "Үйшік" ертегісін айтып беремін. Бұл-ерекше ертегі.

Жазық далада орналасқан үйшік. Ол аласа да, қысқа, биік те емес. Ерекше бір үйшік. Үйшікке бір үшбұрыш келеді. Қақпаның жабық екенін көреді де, "Ей, құлып, ашыл жылдам!" дейді.

- Міне, үшбұрыш үйшікке кіргісі келеді екен.

- Балалар, қалай ойлайсыңдар? Егер де үшбұрыш сөйлей алған болса өзі жайлы не айтар еді? "Менің үш қабырғам, үш бұрышым бар, менің түсім қызыл"- деп айтар еді.

- Үшбұрыш үйшікке кіргісі келеді, бірақ сиқырлы дауыс оған: "Балалармен ойна, сонда кіргіземін",-деді.

Дидактикалық ойын: "Біреу және көп"

Педагог балаларға суреттер таратады. Балалар суреттердің арасынан бір және көп заттар бейнеленген суреттерді табады. Педагог балалардың жұмыстарына талдау жүргізеді.

Мысалы:

- Амира, мына суретте не бейнеленген екен? Иә, бұл суреттің бір жағында бір кірпі, ал екінші жағында бес кірпі бейнеленген екен.

- Қайсы көп? Иә, бес кірпі көп. Дұрыс айтасың. Жарайсың!

Үшбұрыш үйшікке кіріп, жарықты жағып, сонда тұра бастады. Бір уақытта біреу есікті қағады.

Үшбұрыш: "Бұл кім?" деп сұрайды.

Педагог:

- Қарандаршы, кім келіпті? Дөңгелек.

- Олай болса, балалар. Үшбұрыш пен дөңгелекті салыстырайықшы. Балалар пішіндерді салыстырады.

- Үшбұрыштың үш бұрышы бар, өткір бұрыштары бар. Дөңгелек домалақ, бұрыштары жоқ.

- Қарандаршы, дөңгелек не істей алады? Ол дөңгелейді екен.

- Міне, балалар. Үшбұрыш пен дөңгелек екеуі бір үйшікті тұрыпты.

Сергіту сәті.

Дидактикалық ойын: "Көршілер"

"Көршілер" міндетін сандар, заттар, суреттер, геометриялық пішіндер атқаруы мүмкін.

- Балалар, үшбұрышты алып, оның көршілері дөңгелектер болатындай етіп қойыңдар.

Дөңгелектерді алып, үшбұрыштың оң жақ және сол жағына қояды.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Балалар, үйшікте қандай пішіндер тұрады? Үйшікте үшбұрыш пен дөңгелек тұрады.

- Үшбұрыш пен дөңгелектің қандай айырмашылығы бар екен? Үшбұрыштың үш бұрышы бар, өткір бұрыштары бар. Дөңгелек домалақ, бұрыштары жоқ.

- Жарайсыңдар! Жақсы, балалар.

"Жүректен жүрекке" шеңбері

"Жақсылыққа құмармыз"

Жақсылыққа құмармыз,

Жақсы адам боп шығамыз.

Таза сәби жүректен,

Қабылдаңыз мың алғыс!

Тақырыбы: «Уақыт түсінігі».

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларды уақыттың бөліктері туралы (таңертең, күндіз, кеш, түн) түсінік беру; тәулік бөліктерінің атауын; табиғат құбылыстарымен байланыстыруға үйрету; аптадағы күндердің атауын жаттау; балалардың бойында уақыт туралы түсінік қалыптастыруды жалғастыру.

Сөздік жұмыс

"Таңертең", "Күндіз", "Кеш", "Түн", "Кеше", "Бүгін" сөздерін пайдалану.

Әдіс-тәсілдер

Шаттық шеңбері, жұмбақ жасыру, дидактикалық ойындар "Жалғастыр", "Өз орнына қой", сұрақ-жаттығу ойыны, сергіту сәті, "Апта күндері" тапсырма жаттығуы, оқу қызметін пысықтау, "Жүректен жүрекке" шеңбері.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Жыл мезгілдеріне байланысты суреттер, доп, "Көңіл-күй" бейнежазбасы, "Апта күндері" тапсырма жаттығуына байланысты сурет.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына байланысты ұйықтап жатқан, қол жуған, тамақ ішкен, теледидар көрген бала суреттері, әртүрлі түсті дөңгелектер, тәулік бөліктеріне қатысты әртүрлі іс-әрекеттер көрсетілген суреттер.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Педагог балаларды шаттық шеңберіне шақырады.

Шаттық шеңбері.

Күнім күліп арайлы,

Тереземнен қарайды.

Достарыммен шеңберге,

Тұрғанымды қалайды.

Жұмбақ жасыру.

Қар мұз еріп, су көбейіп,

Сай салаға толады.

Бүршік жарып, жарық ашып,

Гүл бәйшешек басады. (Көктем)

Қойының толы жеміске,

Көк майсалы еңісте.

Көбелек қуып ойнайтын,

Қай мезгіл деп ойлайсың. (Жаз)

Жапырақты бояды,

Атырапты бояды.

Бояп - бояп барлығын

Сап - сары ғып қояды. (Күз)

Аяз қысып,

Өрнек сызып,

Терезені торлайды.

Қарға омбығып,

Бет домбығып,

Сырғанап балалар ойнайды. (Қыс)

- Сонымен, көктем, жаз, күз, қыс, бұлардың барлығын бір сөзбен қалай айтамыз? Жыл мезгілдері деп айтамыз.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Дидактикалық ойын: "Жалғастыр"

Бұл ойынды доппен ойнау түрінде өткізуге болады. Педагог қысқа сөз тіркесін айтып, допты лақтырады. Доп тиген балаға тиісті уақытты айтуды ұсынады. Мысалы:

- Біз серуенге .....бардық. Біз серуенге күндіз бардық.

- Біз ..... сурет саламыз. Біз ертең сурет саламыз.

Сұрақ-жаттығу ойыны:

- Күндіз күн шықса, түнде не көрінеді? Түнде ай көрінеді.
- Балабақшаға таңертең келіп, үйге қашан қайтамыз? Үйге кешке қайтамыз.
- Кеше сәрсенбі болса, бүгін қай күн? Бүгін бейсенбі.
- Музыка оқу қызметі қашан болды? Музыка оқу қызметі кеше болды.

Дидактикалық ойын: "Өз орнына қой"

Педагог әр балаға іс-әрекеттер бейнеленген суреттер таратады. (ұйықтап жатқан бала, теледидар көрген бала, тамақ ішіп отырған бала, қол жуып тұрған бала суреті) Балалар суретке мұқият қарайды және рет-ретімен қояды. Педагог балалардың жұмыстарына талдау жүргізеді.

Ұйықтап жатқан бала-түн.

Қол жуған бала-таңертең.

Тамақ ішкен бала-түс мезгілі.

Теледидар көрген бала-кеш мезгілі.

Сергіту сәті.

"Апта күндері" тапсырма жаттығуы.

Педагог балаларға апта күндерін білдіретін түрлі-түсті дөңгелектер таратады.

Балалар музыка бойынша жүгіріп, тоқтаған кезде апта күндерінің орналасу тәртібімен сапқа тұрады.

Педагог оқу қызметін пысықтау мақсатында балаларға тәулік бөліктері және соған сәйкес іс-әрекеттер көрсетілген суреттерді үлестіріп береді. Балалар тәулік бөліктерінің атауларын атайды және соған сәйкес суреттерді жапсырады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Балалар, бүгін не туралы айттық? Кеше, бүгін, таңертең, күндіз, кешке, түн ұғымдарымен таныстық.

- Кеше, бүгін, таңертең, күндіз, кешке, түн ұғымдарын бір сөзбен қалай айтамыз? Тәулік бөліктері деп айтамыз.

- Балалар, сендер тапсырмаларды жақсы орындап шықтыңдар!

- Жарайсыңдар!

"Жүректен жүрекке" шеңбері

"Өзімді-өзім сақтаймын".

Кәнеки, шеңберге тұрып, бір-бірімізге, туыстарымызға және жер бетіндегі барлық адамдарға шын жүректен зор денсаулық тілейік.

Өзімді-өзім жақтаймын,

Денсаулықты сақтаймын.

Жүректен жылы соншама,

Тілейміз саулық баршаға!

Шеңберге тұрып, бәрі бірге айтады.

Тақырыбы: «Кел, салыстырайық!»

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларда заттардың қасиеттері-пішіні, шамасы туралы түсінік қалыптастыру; заттарды биіктігі, ұзындығы, ені, қалыңдығы бойынша салыстырып, олардың арасындағы айырмашылықты түсіндіруге үйрету; шамасын көз мөлшермен анықтауға, ұзындығы, ені, биіктігі әртүрлі көрсеткіштері өсе беретін тәртіппен орналастыруға жаттықтыру; геометриялық пішіндер туралы білімдерін пысықтау.

Сөздік жұмыс

"Биік-аласа", "Кең-тар", "Жуан-жіңішке", "Ұзын-қысқа" сөздерін пайдалану.

Әдіс-тәсілдер

Шаттық шеңбері, ғажайып сәт, қайталау, дидактикалық ойындар "Зат неге ұқсайды?", "Жасырынбақ", сұрақ-жаттығу ойыны, сергіту сәті, "Салыстыр" тапсырма-жаттығуы, "Жайып қой" тапсырма жаттығу, оқу қызметін пысықтау, "Жүректен жүрекке" жылулық шеңбері.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

"Биік-аласа", "кең-тар", "жуан-жіңішке", "ұзын-қысқа" ұғымдарына байланысты суреттер, "Хоки-поки" бейнежазбасы.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына байланысты әр түрлі заттар салынған сурет, қарындаш, матрешкалар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Шаттық шеңбері.

"Балабақша"

Дастарымен бір
жолда, Иықтасып
жүреміз. Қиындықта
қол ұшын, Береріне
сенеміз.

Ғажайып сәт.

- Балалар, Математика деген елде, Шама деген қалада бір қиын жағдай болды. Бұл қала тұрғындарына көмек керек екен. Балалар қызығушылық танытады.
- Шама деген қалаға барып, оның тұрғындарына тапсырмаларды орындау арқылы көмек көрсетеміз бе? Балалар көмек беруге ынталанады.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Дидактикалық ойын: "Зат неге ұқсайды?"

Педагог балаларға сопақша, дөңгелек, шаршы және үшбұрыш пішіндерін көрсетеді.

- Балалар, қандай пішіндерді көріп тұрсындар? Балалардың жауаптары.
- Олай болса, балаларға бөлме ішінде сопақша (дөңгелек, шаршы, үшбұрыш) пішіндес заттарды тауып айтуды ұсынамын. Балалар есіктің тіктөртбұрышқа ұқсайтындығын, сағаттың дөңгелекке ұқсайтындығын, терезенің шаршыға ұқсайтындығын және т.б. айтады.

Дидактикалық ойын: "Жасырынбақ"

Педагог балаларға әр түрлі заттар салынған сурет таратып береді. Балалар әр заттың қандай геометриялық пішінге ұқсайтынын айтады және геометриялық пішіннің суретін салады. Мысалы: теледидардың астына-шаршыны салады, жұмыртқаның астына-сопақшаны салады.

Сұрақ-жаттығу ойыны:

- Егер үстел орындықтан биік болса, орындық қандай? Орындық аласа.

- Егер жол соқпақтан кең болса, соқпақ қандай? Соқпақ тар.
  - Егер сызғыш қарындаштан ұзын болса, қарындаш қандай? Қарындаш қысқа.
  - Егер арқан жіптен жуан болса, жіп қандай? Жіп жіңішке.
- Балаларға төмендегі тапсырмаларды ұсынады. Орындалу ретін түсіндіріп, дұрыс орындауларын қадағалайды. Тапсырмаларды орындайды.

Сергіту сәті.

"Салыстыр" тапсырма-жаттығуы.

Баланың қолына жуандығы бірдей, ұзындығы әр түрлі екі таяқша немесе жуандығы әр түрлі, ұзындығы бірдей екі қарындаш ұстатады. Қай таяқша ұзын немесе қысқа екенін айтуды ұсынады. Ұзындығын өлшеу арқылы заттарды салыстырады. Педагог балалардың таңдауларына байланысты сұрақтар қояды.

"Жайып қой" тапсырма жаттығуы.

Педагог балалардың назарын үстелдің үстіндегі матрешкаға аударады. Балаларға матрешкалардың өсу ретімен немесе кему ретімен тәртіппен орналастыруды ұсынады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Балалар, қандай геометриялық пішіндерді білесіңдер? Балалардың жауаптары.
- Бүгін не туралы айттық? Заттарды ені, биіктігі, ұзындығы бойынша салыстырдық.
- Тапсырмаларды жақсы орындағандары үшін Шама қаласының тұрғындарының атынан рақмет. Тұрғындарға көмек көрсеткендеріне қуаныш сезім білдіреді.

"Жүректен жүрекке" шеңбері.

"Әдеп сақта әманда"

Әдеп сақтап әманда,

Әрбір адал адамға.

Жасасаң бір қамқорлық,

Қайтарады саған да.

Шеңберге тұрып, бәрі бірге айтады.

Тақырыбы: «Тапсырмаларды орындаймыз».

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларды 5-ке дейін тура және кері санау; сан мен цифрларды сәйкестендіру дағдыларын жетілдіру; тәуліктің қарама-қарсы бөліктерін анықтау және тану дағдыларын дамыту; танымдық қабілеттерін арттыру; оқу қызметіне қызығушылықтарын ояту.

Сөздік жұмыс

"Тура санаймыз", "Кері санаймыз", "Сан мен цифрды сәйкестендір", "Тәулік бөліктер", "Таң", "Күн", "Кеш", "Түн" сөздерін пайдалану.

Әдіс-тәсілдер

Ғажайып сәт, "Сәйкестендір", "Қаңқыз үстіндегі нүктелер", "Тәулік бөліктері" дидактикалық ойындары, сергіту сәті, интербелсенді тақтадан сурет көрсету, хатты оқу, оқу қызметін пысықтау, "Жүректен жүрекке" шеңбері.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Себет, тапсырмалар жазылған ұлпақарлар, нүктелері бар қаңқыз суреттері, 1,2,3,4,5 сандары, "Көңіл-күй" бейнежазбасы, хат.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына байланысты тіктөртбұрыштағы кеселер салынған суреттер, қаламдар, тәулік бөліктері және сол уақытта жасалатын іс-әрекеттер көрсетілген карточкалар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Педагог:

- Балалар, бес саусағымызды көрсетеміз.
- Қане, бес саусақтың атын атайық. Бас бармақ, балаң үйрек, ортан терек, шылдыр шүмек, кішкене бөбек.
- Иә, сендердің бүгінгі көңіл-күйлерінде осы бес саусақтай болу керек.

Ғажайып сәт.

Педагог кенеттен үстелдің астынан себет алып шығады.

- Балалар, бұл себет қайдан шықты екен?
- Себеттің ішінде ұлпа қарлар бар екен.

Педагог ұлпақарларды алып қарайды да, балаларға:

- Қараңдаршы, әр ұлпа қарларда тапсырмалар жасырынып тұр. Балалар қызығушылық танытады.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

"Сәйкестендір" дидактикалық ойыны.

Педагог балаларға тіктөртбұрыштағы кеселер салынған суретті таратып береді. Балалар әрбір тіктөртбұрыштағы кеселердің санына сәйкес цифрларды бастырып жазады.

"Қаңқыз үстіндегі нүктелер" дидактикалық ойыны.

Педагог тақтаға үстіндегі нүктелер саны әртүрлі қаңқыздардың суретін іледі.

Педагог бір баланы қасына шақырып, қаңқыздарды санауды ұсынады. Кейін екінші баланы шақырып кері санау керектігін айтады.

- Балалар, сонымен қаңқыздардың саны нешеу болды? Бесеу. Жақсы.

Педагог қасына бір баланы шақырады.

- Рүстем, келе ғой.

Бір қаңқызды көрсетіп, оның үстіндегі нүктелерді санап, нүктелер санына сәйкес сан мен цифрды сәйкестендіру керектігін айтады.

Сергіту сәті.

"Тәулік бөліктері" дидактикалық ойыны.

Педагог балаларға тәулік бөліктері және сол уақытта жасалатын іс-әрекеттер көрсетілген карточкаларды үлестіріп береді. Балалар тәулік бөліктерін атайды және соған сәйкес суреттерді сәйкестендіреді.

Педагог балалардың назарын интербелсенді тақтаға аударады.

- Қараңдаршы, кептер ұшып келді. Өзімен бірге хат алып келіпті.
- Бұл хаттың ішінде не деп жазылған екен? Балалар қызығушылық танытады.

Педагог хатты ашады да, оқиды.

- Балалар, бұл хат Еркежан әжейден екен.
- Біздің балабақшада алған білімдерімізді пысықтау мақсатында тапсырмалар жіберіпті.
- Балалар, сендерге тапсырмалар ұнады ма? Қызықты болды ма? Иә!
- Жарайсыңдар! Еркежан әжеге рақмет айтайық. Рақмет!

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Балалар, бүгінгі оқу қызметінде біз не істедік? Дидактикалық ойындар ойнадық.
- Маржан, 1-ден 5-ке дейін санап берші.
- Ал, кім маған 5-тен 1-ге дейін санап береді? Руслан санай ғой. Жақсы. Жарайсың!

"Жүректен жүрекке" шеңбері.

- Бір-бірлеріңнің қолдарыңнан ұстап, ризашылық әнімізді айтайық.

Ризамын, ризамын, ризамын бүгінге!

Ризамын, ризамын, ризамын қазірге!

Шеңберге тұрып, бәрі бірге айтады.

Тақырыбы: «Алан мен Дананың сүйікті кейіпкерлері»

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларды көрші сандар ұғымымен таныстыру; 5 көлеміндегі сандардың көршілерін дұрыс тауып, оларды атауға үйрету; реттік санаудың мағынасын ашу және бес көлемдегі реттік санау дағдыларын қалыптастыру; 1-5 сандар мен олардың сандар қатарындағы орны туралы білімдерін бекіту.

Сөздік жұмыс

"Көрші сандар", "Көршілерін тап", "Көршілерін ата" сөздерін пайдалану.

Әдіс-тәсілдер

Шаттық шеңбері, ғажайып сәт, интербелсенді тақтадан үйлердің суреттерін көрсету, "Көршілерін ата", "Сандарды ретімен қой", "Кезекке тұр" дидактикалық ойындары, сергіту сәті, жұмбақ жасыру, оқу қызметін пысықтау, кейіпкерлермен қоштасу, "Жүректен жүрекке" шеңбері.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Кейіпкерлер: Алан мен Дана, үйлер, цифрлармен белгіленген үйлер, ертегі кейіпкерлері, дәрігер Айболит, аңдар.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына байланысты "Жарайсың!" белгілері.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Шаттық шеңбері.

Жарқырап күнде
ашылды, Айналаға гүл
шашылды. Қайырлы
күн!

Біз нәзік қыздармыз,

Қайырлы күн!

Біз ержүрек ұлдармыз.

Ғажайып сәт.

Педагог топқа Алан мен Дананың келгенін хабарлайды. Балалар кейіпкерлермен амандасады.

- Балалар, Алан мен Дана ертегі оқығанды ұнатады екен. Олар сүйікті ертегі кейіпкерлерін қатар орналастыруды ұйғарыпты.

- Біз оларға көмектесеміз бе? Балалар қуана келіседі.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Педагог тақтаға немесе интербелсенді тақтадан үйлердің суреттерін көрсетеді. Әр үйде ертегі кейіпкерлері орналасқан.

- Кәне, кім айтады, қандай кейіпкерлерді танып тұрсыңдар? "Мақта қыз бен мысық" ертегісіндегі Мақта қыз, "Үш торай" ертегісіндегі Нуф-Нуф, "Алдар көсе" ертегісіндегі Алдар көсе, "Үш аю" ертегісіндегі әке аю және "Арыстан мен тышқан" ертегісіндегі Арыстан кейіпкерлерін көріп тұрмыз. Жақсы.

Дидактикалық ойын: "Көршілерін ата"

- Балалар, әр үйдің өз көршілері бар.

- Бірінші мен соңғысында бірден, ал қалғандарында екіден.

Педагог балаларға кейіпкерлердің көршілерін атауды ұсынады. Балалар интербелсенді тақтаға қарап, кейіпкерлердің көршілерін атайды. Мысалы: Мақта қыздың көршілері- Нуф-Нуф пен Алдар көсе.

- Балалар, Алдар көсе үйі Мақта қыз үйінің қай жағында орналасқан? Алдар көсе үйі Мақта қыз үйінің оң жағында орналасқан.
- Ал, Нуф-Нуф үйі ше? Ал, Нуф-Нуф үйі Мақта қыз үйінің сол жағында орналасқан. Иә. Жаксы.

Дидактикалық ойын: "Сандарды ретімен қой"

Алан мен Дана ертегі кейіпкерлерін орналастырғаннан кейін үйдің нөмірлерін ашады.

- Міне, балалар. Әр кейіпкердің көршілерін атағаннан кейін, үйлердің нөмірлері қанық түске боялды.
- Бірақ олар ретсіз тұр. Педагог балаларға үйлерді дұрыс орналастыруды ұсынады. Балалар үйдің нөмірлері ретсіз тұрғанын байқайды, кателерін жөндейді.

Сергіту сәті.

- Балалар, тапсырмаларды орындап біраз шаршаған боларсыңдар.
  - Қане, сергіп алайық.
- Қырау қатып жағаға,
Аяз беттен өбеді.
Бірі мініп шанаға,
Бірі шаңғы тебеді.

Жұмбақ жасыру.

- Балалар, Алан мен Дана тағы қандай ертегі кейіпкерлерін ұнатады екен? Қалай ойлайсыңдар? Балалардың еркін жауаптары.
- Балалар, олай болса мен сендерге жұмбақ жасырамын. Балалар қызығушылық танытады. Көзілдірігінің астымен қарай отырып,
Үлкенді де, кішіні де,
Құстарды да, аңдарды емдейтін кім? (Дәрігер Айболит)

- Иә, балалар. Дұрыс таптыңдар. Алан мен Дананың тағы бір сүйікті ертегі кейіпкері дәрігер Айболит екен. Педагог тақтаға дәрігер Айболит және одан алыстау әр жерге аңдардың суретін іледі. (түлкі, түйе, қасқыр, арыстан, қоян)

- Қараңдаршы, дәрігер Айболитке емделу үшін қанша аң келді? Бір түлкі, бір түйе, бір қасқыр, бір арыстан, бір қоян.
- Барлығы қанша аң? Тақтадағы аңдарды санайды, барлығы бес аң.
- Балалар, әр келген аң ең бірінші болып дәрігер Айболитке қаралғысы келеді екен.
- Қалай ойлайсыңдар, дәрігер Айболит дауласпас үшін аңдарға қандай ақыл берді? Балалардың еркін жауаптары.
- Дәрігер Айболит аңдарға кезекке тұруды ұсынды.

Дидактикалық ойын: "Кезекке тұр"

- Педагог балаларға аңдар естеріне сақтау үшін аңдарды кезекке тұрғызуды ұсынады.
- Қоян өзінің нешінші екенін ұмытып қалыпты, қанеки көмектесіп жіберіңдерші.
  - Түлкі де баласын тербетуге кетіп, келгенде өзінің нешінші екендігін ұмытып қалыпты.
  - Арыстан ұялы телефонмен сөйлесіп тұрып, дұрыс естімей қалыпты. Ол нешінші еді? Аңдарды рет-ретімен, кезекке тұрғызады. Аңдардың қайсысы қай жерде тұрғанын санап, орнына қояды.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

"Жүректен жүрекке" шеңбері.

"Жылы сөз"

- Кімнің есінде, біз неге шеңберімізді "Жүректен жүрекке" деп атадық? Балалардың еркін жауаптары.

Жүректен шыққан жылы сөз,

Жүрекке барып жетеді.

Жылы сөзден дос жүрегі,

Мейірімге толып кетеді.

Балалар шеңберге тұрып, бәрі бірге айтады.

Тақырыбы: «Ғажайып сандық».

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларда геометриялық пішіндерді: дөңгелек, шаршы және үшбұрышты тану және атау; геометриялық пішіндерді бір-бірінен ажырата білу дағдыларын дамыту; пішіндерді сипап-сезу және көру тәсілдерімен зерттеу; оқу қызметіне деген қызығушылықтарын ояту.

Сөздік жұмыс

"Дөңгелек", "Шаршы", "Үшбұрыш", "Геометриялық пішіндер" сөздерін пайдалану.

Әдіс-тәсілдер

Шаттық шеңбері, ғажайып сәт, геометриялық пішіндердің моделін көрсету, сұрақ-жауап, "Ғажайып қап", "Геометриялық мозаика" дидактикалық ойыны, сергіту сәті, оқу қызметін пысықтау, "Жүректен жүрекке" шеңбері.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Сандық, қағаздан жасалған геометриялық пішіндер: дөңгелек, үшбұрыш, шаршы модельдері, "Сәлем" бейнежазбасы, геометриялық пішіндерден құралған суреттер.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына байланысты қағаздан жасалған геометриялық пішіндері бар қап, геометриялық пішіндер, пішіндер салынған қағаз, қалам.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Шаттық шеңбері.

Шақырамын сендерді,
Жолдастарым кел бері
Толтырайық шаттыққа,
Дөнгеленген шеңберді.

Ғажайып сәт.

Педагог топқа сиқырлы сандық алып кіреді.

- Балалар, менің қолымдағы сандық жай сандық емес, сиқырлы сандық болу керек.
- Қараңдаршы, оның ішінде не бар екен? Балалар қызығушылық танытады.

Педагог сандықтың ішін ашып, қағаздан жасалған геометриялық пішіндердің моделін алып шығады.

- Сандықтың ішінде геометриялық пішіндердің моделдері бар екен.
- Қандай геометриялық пішіндердің моделін көріп тұрсыңдар? Дөңгелек, шаршы және үшбұрыш. Жақсы.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Педагог балалардың назарын өзіне аударып:

- Балалар, бұл қандай пішін? Дөңгелек.
- Дөңгелек неге ұқсайды? Допқа ұқсайды және көліктің дөңгелектеріне ұқсайды. Солай емес пе? Иә.

Педагог қасына бір баланы шақырып:

- Арман, келе ғой. Қарашы дөңгелек домалайды ма? Иә, дөңгелек домалайды. Дұрыс айтасың.

Бала қолына қағаздан жасалған дөңгелектің моделін алып домалатады.

- Жақсы, орнына барып отыра ғой.
- Ал, бұл қандай пішін? Бұл үшбұрыш.
- Майра, үшбұрыштың неше бұрышы бар? Санайықшы. 1,2,3. Иә, үшбұрыштың үш бұрышы бар.
- Балалар, үшбұрыш домалай алады ма? Үшбұрыш домалай алмайды.

- Майра, үшбұрышты қолына алып сипап, сезіп көрші.
  - Үшбұрыштың бұрыштары қандай? Өткір.
  - Үшбұрышты неге домалата алмаймыз? Себебі үшбұрыштың бұрыштары домалауға бөгет жасайды.
  - Жақсы. Жарайсың! Орнына барып отыра ғой.
  - Менің қасыма Аслан келеді. Келе ғой.
  - Аслан бұл қандай пішін? Шаршы.
  - Шаршы неге ұқсайды? Шаршы терезеге, үйге ұқсайды.
  - Аслан, шаршының неше бұрышы бар? Шаршының төрт бұрышы бар.
- Бала қолына қағаздан жасалған шаршының моделін алады. Сипап, сезеді, көреді.
- Жақсы, рақмет.
  - Балалар, шаршыда домалай алмайды, себебі шаршының бұрыштары бөгет жасайды.

Дидактикалық ойын: "Ғажайып қап"

Педагог балаларға ішінде қағаздан жасалған геометриялық пішіндері бар қап үлестіріп береді. Балаларға қаптың ішінен белгілі бір пішінді табу тапсырмасын береді. Балалар қажетті пішінді тапқанға дейін бірнеше пішінді дәйекті түрде тексереді.

Сергіту сәті.

Дидактикалық ойын: "Геометриялық мозаика"

Педагог балаларға тақтадан геометриялық пішіндерден құралған заттардың суретін көрсетеді және геометриялық пішіндерді үлестіріп береді.

Балалар үлгіге мұқият қарап, дәл сол үлгіні қайталайды.

Педагог балаларға пішіндер салынған қағаз үлестіріп береді.

Бос тіктөртбұрыштарға қалдырылған пішіндердің суретін салу және екінші геометриялық пішіндерді өзіңе таныс заттардың суретіне айналдырып салу керектігін айтады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Балалар, бүгін қандай геометриялық пішіндер туралы сөйлестік? Дөңгелек, үшбұрыш, шаршы.
- Дөңгелек неге ұқсайды? Допқа ұқсайды және көліктің дөңгелектеріне ұқсайды.
- Дөңгелек домалайды ма? Иә, дөңгелек домалайды.
- Үшбұрыштың неше бұрышы бар? Үш бұрышы бар.
- Үшбұрышты неге домалата алмаймыз? Себебі үшбұрыштың бұрыштары домалауға бөгет жасайды.
- Тағы қандай пішін туралы сөйлестік? Шаршы туралы сөйлестік.
- Жақсы. Шаршы неге ұқсайды? Терезеге, үйге ұқсайды. Дұрыс.
- Жарайсыңдар, балалар! Бүгінгі оқу қызметіне де белсенді қатыстыңдар!

"Жүректен жүрекке" шеңбері.

- Бір-бірлеріңнің қолдарыңнан ұстап, ризашылық әнімізді айтайық.
- Ризамын, ризамын, ризамын бүгінге!
Ризамын, ризамын, ризамын қазірге!

Шеңберге тұрып, бәрі бірге айтады.

Тақырыбы: «Қызыл телпекке көмектесейік».

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларда геометриялық пішіндер туралы білімдерін толықтыру; 1-ден 5-ке дейінгі сандарды тура және кері санау дағдыларын дамыту; логикалық ойлау, есте сақтау, көру қабілеттерін, қол моторикасын жетілдіру; адамгершілікке тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

"Қасқыр", "Аю", "Түлкі", "Геометриялық пішіндер", "Дөңгелек", "Шаршы", "Үшбұрыш", "Сандар", "Тура санаймыз", "Кері санаймыз" сөздерін пайдалану.

Әдіс-тәсілдер

Шаттық шеңбері, ғажайып сәт, әңгімелесу, "Ғажайып қап", "Дәл осындай пішінді тап", "Санды санау", "Сиқырлы пішіндер" дидактикалық ойындары, сергіту сәті, кейіпкермен қоштасу, оқу қызметін пысықтау, "Жүректен жүрекке" шеңбері.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Кейіпкер: Қызыл телпек, қасқыр, аю, түлкі, геометриялық пішіндер бейнеленген карточкалар, 1-ден 5-ке дейінгі сандар.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына байланысты қағаздан жасалған геометриялық пішіндері бар қап, геометриялық пішіндер бейнеленген карточкалар, геометриялық пішіндер.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Шаттық шеңбері.

Арайлап таң атты,
Алтын сәуле таратты.
Жарқырады күніміз.
Жарқырайды
даламыз. Қайырлы
таң, Қайырлы күн,
балалар!

Ғажайып сәт.

Педагог қонаққа Қызыл телпектің келгенін айтады.

- Балалар, Қызыл телпекпен амандасайық. Сәлеметсің бе, Қызыл телпек!
- Қызыл телпекпен бірге саяхатқа шығуға қалай қарайсыңдар? Балалар қызығушылық танытады.
- Балалар, Қызыл телпек апасына өзі пісірген бәліштерін апару керектігін айтып жатыр.
- Ал, Қызыл телпектің апасы қайда тұрады? Орманның екінші жағында тұрады. Иә.
- Ал, орманда жануарлар мекен етеді.
- Біз, Қызыл телпекке жолдағы кедергілерден өтуге көмектесеміз бе? Балалар қуана келіседі.

Педагог балаларға әрбір ормандағы ағаштың түбінде аңдардың отырғанын ескертіп, тапсырманы орындағанда кедергіден өтетінін айтады.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Әңгімелесу

Қызыл Телпек жолда келе жатып, шыршаның жанынан өтіп бара жатқанда алдынан қасқыр шыққанын, егерде оның тапсырмасын орындамаса, Қызыл телпекті жеп қоятынын айтады.

Дидактикалық ойын: "Ғажайып қап"

Педагог балаларға ішінде қағаздан жасалған геометриялық пішіндері бар қап үлестіріп береді. Балаларға қаптың ішінен белгілі бір пішінді табу тапсырмасын береді. Балалар қажетті пішінді тапқанға дейін бірнеше пішінді дәйекті түрде тексереді.

Педагог Қызыл телпек балаларға көмектескені үшін рақмет айтқанын айтады.

Ары қарай келе жатқанда аюдың шыққанын, егер тапсырмасын орындамаса, жеп қоятынын айтады. Балалар Қызыл телпекке көмектесуге ынталанады.

Дидактикалық ойын: "Дәл сондай пішінді тап"

Педагог балалардың алдында үш - төрт түрлі геометриялық пішіндер бейнеленген карточкалар үлестіріп береді. Педагог өзінің карточкасын көрсетеді (немесе атайды, карточкадағы пішіндерді тізімдейді). Балалар бірдей карточкаларды тауып, оны көтеруі керек.

Сергіту сәті.

Сыңғыр, сыңғыр, сыңғырлар,

Құлағымда сырғалар.

Оң қолымда білезік,

Сол қолымда білезік.

Саусақтарда сақина,

1, 2, 3, 4, 5.

Тағы да ары қарай жүріп келе жатқанда алдынан түлкі шыққанын, түлкі қолындағы сандарды санай алмай тұрғанын, көмек қажет екенін айтады.

Дидактикалық ойын: "Санды санау"

Педагог тақтаға 1-5-ке дейінгі сандарды іледі, балаларға тура және кері санауды ұсынады.

Қызыл телпек апасының үйіне келсе, құлып тұрғанын, оны ашу үшін, тапсырманы орындау керектігін айтады.

Дидактикалық ойын: "Сиқырлы пішіндер"

Балаларға әр түрлі геометриялық пішіндерден үй құрастыруды ұсынады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Қызыл телпек кедергілерден өтіп, апасына жетеді.

- Міне, балалар Қызыл телпек өзінің апасымен кездесті.

- Қызыл Телпек кедергілерден сендердің көмегімен өткеніне, сендерге алғыс білдіріп жатыр.

- Қане, балалар. Қызыл телпекпен қоштасайық. Сау бол, Қызыл телпек!

- Қандай тапсырмаларды орындадық? Балалардың еркін жауаптары.

- Жақсы, жарайсыңдар, балалар!

"Жүректен жүрекке" шеңбері.

"Жылы сөз"

Жүректен шыққан жылы сөз,

Жүрекке барып жетеді.

Жылы сөзден дос жүрегі,

Мейірімге толып кетеді.

Тақырыбы: «Алан ертең сапарға шығады»

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларда уақытты бағдарлай алу; "кеше", "бүгін", "ертең" ұғымдарын түсіндіре отырып, оларды ажырата білу дағдыларын дамыту; тәулік бөліктері туралы білімдерін жетілдіре отырып, оқу қызметіне деген қызығушылықтарын ояту; логикалық ойлау қабілеттерін, зейіндерін жетілдіру.

Сөздік жұмыс

"Скафандр", "Ғарышкерлер мерекесі", "Кеше", "Бүгін", "Ертең", "Дүйсенбі", "Сейсенбі", "Сәрсенбі", "Бейсенбі", "Жұма", "Сенбі", "Жексенбі", "Таңертең", "Күндіз", "Кеш", "Түн" сөздерін пайдалану.

Әдіс-тәсілдер

Көркем сөз, ғажайып сәт, интербелсенді тақтадан сюжетті суреттер көрсету, дидактикалық ойындар "Бұл қай кезде болады?", "Сиқырлы доп", суретпен жұмыс, сергіту сәті, кейіпкермен қоштасу, оқу қызметін пысықтау, "Жүректен жүрекке" шеңбері.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Кейіпкер: скафандр киген Алан, ғарыш туралы сурет, сурет салып тұрған, балабақшаға және зообаққа бара жатқан Алан суреттері, "Апта күндері" бейнежазбасы, доп.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына байланысты төрт бөлікке бөлінген, тәулік бөліктерін білдіретін дөңгелектер, тәулік бөліктерін білдіретін сюжетті суреттер, ағаштың суретін салынған қағаздар, қарындаштар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Көркем сөз.

Көкке ұшамын -

Ұшқыш болар баламын.

Соңына ерем

Ер ғарышкер ағаның.

(Тұманбай Молдағалиев)

- Балалар, қазір көктем мезгілінің нешінші айы? Екінші айы.
- Осы ай қалай аталады? Сәуір айы деп аталады.
- Балалар, сәуір айында бір мереке бар. Ол-ғарышкерлер мерекесі.

Ғажайып сәт.

Педагог балаларға топқа қонақ келгенін айтады.

- Қараңдаршы, топқа Алан келіпті.
- Ол не киіп алған? Скафандр киіп алыпты.
- Балалар, не себепті Алан скафандр киіп алды деп ойлайсыңдар? Балалардың еркін жауаптары.

Педагог балалардың жауабын толықтыра келе:

- Иә, балалар. Алан ғарышкер болғысы келеді екен.
- Бірақ, ең бірінші ғарышқа ұшу үшін Алан балабақшада алған білімін толықтыру керек.
- Балалар, Аланға білімін толықтыру үшін, сонымен қатар өзіміздің де білімімізді толықтыруға көмектесеміз бе? Балалар қуана келіседі.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Педагог балаларға интербелсенді тақтадан немесе тақтада сюжетті суреттер көрсетеді.

Баланың үш күндегі күн тәртібі бейнеленген.

- Қараңдаршы, суретте кімді көріп тұрсыңдар? Иә, бұл Алан.

- Алан, кеше не істеді? Айта ғой, Мариям. Иә, Алан кеше сурет салды.
- Мансұр сен айтшы. Алан бүгін қайда барды? Алан бүгін балабақшаға барды.
- Ал, Алан ертең не істейді? Алан ертең зообакқа барады.
- Жақсы, жарайсыңдар!

Дидактикалық ойын: "Бұл қай кезде болады?"

Педагог әр балаға төрт бөлікке бөлінген, тәулік бөліктерін білдіретін дөңгелек және тәулік бөліктерін білдіретін сюжетті суреттер үлестіріп береді.

Балалар сюжетті суреттерге байланысты тәулік бөліктерін білдіретін дөңгелекке орналастырады.

Суретпен жұмыс.

Педагог балаларға қағазда үш ағаштың суреті салынған қағазды үлестіріп береді.

Ертең ағашта қанша жапырақ қалатын болса, сонша жапырақтың суретін салу керектігін айтады.

2.4. Сергіту сәті.

2.5. Дидактикалық ойын: "Сиқырлы доп"

Мақсаты: "Кеше, бүгін, ертең" ұғымдарын бекіту.

Шарты:

Педагог балаларға кезек - кезек доп лақтырады. Әр бала "кешкегі", "ертеңгі", "бүгінгі" істеген іс - әрекеттерін айтады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Балалар, бүгінгі оқу қызметіне барлықтарын белсене қатыстыңдар! Жарайсыңдар!
  - Алан сендерге алғыс білдіріп жатыр. Қане, барлығымыз Аланмен қоштасайық. Сау бол!
  - Балалар, бүгінгі оқу қызметіміз қандай тақырыпта болды? Уақыт туралы болды.
  - Сендер қандай ұғымдарды білесіңдер? "Кеше", "бүгін", "ертең" ұғымдарын білесіңдер.
- Иә. Тамаша!
- Қане, барлығымыз шеңберге тұрайық.

"Жүректен жүрекке" шеңбері.

"Достар"

Достар бірге жүреміз,

Бірге ойнаймыз, күлеміз.

Бірге балық аулаймыз,

Міне, біздер қандаймыз!

Шеңберге тұрып, бәрі бірге айтады.

Тақырыбы: «Қоян балабақшаға барады».

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларды заттарды қалыңдығы, ұзындығы, ені бойынша салыстра білуге және салыструда "кең-тар", "ұзын-қысқа", "қалың-жұқа" сөздерін пайдалана білуге үйрету; логикалық ойлау қабілеттерін, зейіндерін дамыту; өз беттерінше жұмыс істеуге, адамгершілікке тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

"Қалың", "Жұқа", "Қысқа" сөздерін пайдалану.

Әдіс-тәсілдер

Жұмбақ жасыру, ғажайып сәт, дидактикалық ойындар "Қоянға көмек", "Өз орнына орналастыр", "Гүлдер алаңы", кейіпкермен қоштасу, оқу қызметін пысықтау, "Жүректен жүрекке" шеңбері.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Кейіпкер: қоян, папка, көктем мезгіліне байланысты суреттер, "қалың-жұқа" ұғымына байланысты суреттер, қысқа, ұзын қарындаштар, көліктер, жолдың суреті, кең және тар гүл сауыттары, ұзын және қысқа сағақты гүлдер, "Көңіл-күй" бейнежазбасы.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына байланысты әр балаға қысқа, ұзын қарындаштар, "қалың-жұқа" ұғымына байланысты суреттер, қысқа, ұзын қарындаштар, көліктер, жолдың суреті, кең және тар гүл сауыттары, ұзын және қысқа сағақты гүлдер.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Жұмбақ жасыру. Қар

мұз еріп, су көбейіп,

Сай салаға толады.

Бүршік жарып, жарық ашып,

Гүл бәйшешек басады.

Бұл қай мезгілде болдады? (Көктем)

- Иә, дұрыс айтасыңдар! Қазір жылдың көктем мезгілі.

- Көктем мезгілінде табиғат құбылыстарында қандай ерекшеліктер орын алады?

Балалардың еркін жауаптары.

Ғажайып сәт.

- Қараңдаршы, біздің топқа қоян келіп қалыпты.

- Қане, қоянмен амандасайық. Сәлеметсің бе! Балалар қоянды қуана қарсы алады, амандасады.

- Балалар, қоянда балабақшаға келгісі келеді екен. Бірақ көп нәрсені білмейді.

- Қоян сендерден көмек сұрай келіпті.

- Қоянға көмектесеміз бе? Балалар қоянға көмектесуге дайын екендерін айтады.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІ

Педагог балаларға көк ұзын қарындаш, жасыл қысқа қарындаш ұсынады. Қолдарына алады, қызығушылық танытады.

- Сендердің алдарында екі қарындаштың айырмашылығы неде? Түсі мен өлшемінде.

- Қай қарындаш ұзындау екенін қалай білуге болады? Қарындаштарды бір-бірімен салыстырады, ұзын-қысқа анықтайды, көк қарындаш жасыл қарындаштан ұзын, жасыл қарындаш қысқа екенін анықтайды.

Педагог балалардың жауаптарын талдайды.

- Балалар, қоянның қолындағы папкаға назар аударайықшы.

- Оның ішінде не бар екен? Балалар қызығушылық танытады.

Қоян:

- Балалар, менің қолымдағы папканың ішінде көп суреттер бар. Сол суреттерге ұзақ қарадым. Бірақ суреттегі заттардың қайсы "қалың" , қайсы "жұқа" екенін ажырата алмадым.

Педагог:

- Балалар, қоянға суреттердегі заттардың "қалың-жұқа" екенін ажыратып береміз бе? Балалар қуана келіседі.

Дидактикалық ойын: "Қоянға көмек".

Педагог әр балаға "қалың-жұқа" ұғымына байланысты суреттерді таратады. Балалар үстелдің бір жағына тек "қалың" заттар бейнеленген суреттерді, ал екінші жағына тек "жұқа" заттар бейнеленген суреттерді орналастырады. Педагог балалардың жауаптарын талдайды.

Қоян:

- Жарайсыңдар, балалар! Сендерге рақмет! Мен енді, қай заттың қалың, қай заттың жұқа екенін білетін болдым.

Дидактикалық ойын: "Өз орнына орналастыр".

Педагог балалардың назарын интербелсенді тақтадағы суретке аударады.

- Біздің қаламызда кең де, тар да көшелер бар.
- Адам жүретін жолдарды қалай атайды? Жаяу жүргіншілер жүретін жол дейді.
- Көліктер жүретін жол қалай аталады? Көліктер жүретін жол.
- Адамдар қандай көшелермен жүреді? Көліктер ше? Балалардың жауаптары.

Адамдар мен көліктерді өз орнына қоюды ұсынады. Көліктерді кең көшеге, адамдарды тар көшеге орналастырады. Себебі көлік жүретін жол кең болу керек.

Сергіту сәті.

Дидактикалық ойын: "Гүлдер алаңы"

Педагог:

- Балалар, қоянмен бірге гүлдер аланына саяхатқа барып келсек қалай қарайсыңдар? Балалар қуана келіседі.

- Міне, гүлдер аланына келдік.

Жанында аузы кең және тар гүл сауыттары тұр. Педагог балаларға ұзын сабақты гүлдерді кең гүлсауытқа жинауды, қысқа сабақты гүлдерді тар ыдысқа салуды ұсынады. Педагог балалардың жауаптарын талдайды.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Бүгін біз не туралы айттық? Тар, кең, ұзын, қысқа, қалың, жұқа ұғымдары туралы айттық.

- Балалар, қоянның сендерге алғысы шексіз екен. Сендердің көмектерімен көп білім алғанын айтады.

- Балалар, қоянмен қоштасайық. Сау бол! Балалар қоянмен қоштасады.

"Жүректен жүрекке" шеңбері.

"Өзімді-өзім сақтаймын".

Кәнеки, шеңберге тұрып, бір-бірімізге, туыстарымызға және жер бетіндегі барлық адамдарға шын жүректен зор денсаулық тілейік.

Өзімді-өзім жақтаймын,

Денсаулықты сақтаймын.

Жүректен жылы соншама,

Тілейміз саулық баршаға!

Шеңберге тұрып, бәрі бірге айтады.

Тақырыбы: «Кеңістікте бағдарлауды үйренеміз».

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларда кеңістікте бағдарлай алу; өзіне тікелей жақын кеңістік бағыттарын анықтау дағдыларын дамыту; "жоғарыда", "төменде", "алыс", "жақын", "сол жақ", "оң жақ" ұғымдарын бекіту; оқу қызметіне қызығушылықтарын оята отырып, достыққа, көмек беруге тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

"Жоғары", "Төмен", "Алыс", "Жақын", "Сол жақ", "Оң жақ" сөздерін пайдалану.

Әдіс-тәсілдер

Көркем сөз, ғажайып сәт, сурет көрсету, "Дала гүлдері", "Алыс-жақын" дидактикалық ойындары, сергіту сәті, суретпен жұмыс, оқу қызметін пысықтау, "Жүректен жүрекке" шеңбері.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Кейіпкер: Қоян, Отан қорғаушылар күніне арналған сурет, карта, сергіту сәтіне арналған бейнежазбасы.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына байланысты карточкалар мен бақбақ және түймедақ гүлдер жиынтығы.

Оқу қызметінің барыс

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

**Көркем сөз. "Солдат
боламын"**

Қаймықпаймын
суықтан, Ыстыққа мен
төзімді. Бәріне де
шыныққан Солдат
болам кезінде.
(Әнуарбек Дүйсенбиев)

- Балалар, көркем сөзде не туралы айтылған? Балалардың еркін жауаптары.
- Иә, балалар. Қазір көктем мезгілінің соңғы мамыр айы.
- Мамыр айында атап өтетін бірнеше мерекелер бар. Солардың бірі- 7 мамыр Отан қорғаушылар күні.
- Ал, Отанымызды қорғау үшін солдат болу керек.

Ғажайып сәт.

- Балалар, біздің топқа қонақ келген секілді. Балалар қызығушылық танытады.
- Бұл Қоян екен.
- Қане, қоянмен амандасайық. Сәлеметсің бе!
- Балалар, Қоян ормандағы досына барамын деп адасып қалыпты.
- Қоянға досына баруға көмектесеміз бе? Балалар қуана келіседі.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Педагог балаларға интербелсенді тақтадан немесе тақтадан картаның суретін көрсетеді.

- Қоянның досын көріп тұрсындар ма? Ол картаның қай жағында орналасқан? Жоғарғы жағында.
- Оң жағында ма, әлде сол жағында ма? Иә, дұрыс айтасындар. Сол жағында орналасқан.
- Балалар, Қоян досына бару үшін бірнеше тапсырмаларды орындау керек екен.
- Тапсырмаларды орындап, Қоянға көмектесуге дайынбыз ба? Иә! Олай болса кеттік!"

Дидактикалық ойын: "Дала гүлдері"

Педагог әр балаға карточкалар мен бақбақ және түймедақ гүлдер жиынтығын үлестіріп береді. Педагог бақбақ гүлдерін "жоғары" және түймедақ гүлдерін "төмен" орналастыру керектігін айтады.

Дидактикалық ойын: "Алыс-жақын"

Педагог балаларға айналасындағы заттарды мұқият қарап алу керектігін айтады. Бір баланы қасына шақырып "Сол жағында не орналасқан?", "Оң жағында ше?", "Саған жақын жерде не бар?", "Ал, алыс жерде не бар?" деген секілді сұрақтар қояды. Соңында педагог балаға екінші жаққа бұрылып, не өзгергенін сұрайды.

Сергіту сәті.

Суретпен жұмыс.

Педагог балаларға қонжықтар салынған қағазды үлестіріп береді. Сол жақтағы қонжықты сары, ал оң жақтағыны қоңыр түске бояу керектігін, оң жақтағы қонжықтың сол жағына үлкен шардың, ал оң жағына кішкентай шардың суретін салу керектігін айтады.

Педагог балаларды тапсырмаларды орындап отырған кезде, қадағалайды. Бағыт бағдар береді. Балаларға тапсырмаларға байланысты сұрақтар қояды, келесі тапсырманы береді. Сол жақтағы цифр нешені көрсетсе, тіктөртбұрыштарға сонша жұлдызшалардың суретін салу керектігін айтады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Балалар, жарайсыңдар! Қоян сендерге досымен кездесуге көмектескендерін үшін алғыс білдіріп жатыр.

- Біз Қоянға не деп айтамыз? Оқасы жоқ! Тамаша!

- Балалар, қандай тапсырмаларды орындадыңдар?

"Жүректен жүрекке" шеңбері.

- Бір-бірлеріңнің қолдарыңнан ұстап, ризашылық әнімізді айтайық.

Ризамын, ризамын, ризамын бүгінге!

Ризамын, ризамын, ризамын қазірге!

Шеңберге тұрып, бәрі бірге айтады.

Тақырыбы: «Математика әлеміне саяхат»

Оқу қызметінің мақсаты: Балалармен 1-5-ке дейінгі сандарды қайталау; геометриялық пішіндерді бір-бірінен ажырата білу дағдыларын дамыту; заттардың қасиеттері-пішіні, шамасы туралы түсінік қалыптастыру; заттарды биіктігі, ұзындығы, ені, қалыңдығы бойынша салыстыру іскерліктерін жетілдіру; оқу қызметін пысықтау.

Сөздік жұмыс

"Геометриялық пішіндер", "Дөңгелек", "Үшбұрыш", "Шаршы", "Ойыншықтар дүкені", "Ғажайып қап", "Кезек" сөздерін пайдалану.

Әдіс-тәсілдер

Интербелсенді тақтадан сурет көрсету, психогимнастика, әңгімелесу, "Көршілер", "Ғажайып қап", "Геометриялық мозаика" дидактикалық ойындары, "Салыстыр" тапсырма-жаттығуы, сергіту сәті, оқу қызметін пысықтау, "Жүректен жүрекке" шеңбері.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Көктемгі егістік, дүкен, дүкен сөрелеріндегі ойыншықтар, дүкенде кезекте тұрған балалар суреттері, қағаздан жасалған геометриялық пішіндері бар қап.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына байланысты 1-ден 5-ке дейінгі цифрлар, геометриялық пішіндер, қарындаштар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Педагог интербелсенді тақтадан көктемде егістікпен айналысып жүрген адамдардың еңбегін көрсетеді.

- Балалар, қараңдаршы, көктемде адамдар трактормен жер жыртып, еңбектеніп жатыр, көріп тұрсыңдар ма? Қандай керемет!

Балаларға жарты минуттық психогимнастика өткізу мақсатында педагог:

- Күліп көкте күніміз (балалар қолдарын жоғары көтереді),
- Жарасады үніміз (балалар қол білезіктерін айналдырады),
- Қуат берсін баршаға (балалар қолдарын жанына жібереді).
- Ашық болсын күніміз (балалар қол білезіктерін айналдырады).

Педагог:

- Балалар, дүкенге саяхатқа барғыларын келеді ме? Балалар қызығушылық танытады, қуана келіседі.

- Қалай ойлайсыңдар, бұл дүкен қалай аталады? Ойыншықтар дүкені деп аталады.
- Дүкенде қандай ойыншықтар сатылады?
- Сендерде қандай ойыншықтар бар? Балалардың еркін жауаптары.
- Ойыншықтарды сатып алу үшін кезекке тұру керек.

- Санайықшы, неше бала кезекте тұр? Екі бала кезекте тұр.
- Енді, кезекте неше бала тұр? Енді төрт бала кезекте тұр.
- Кезекте кім 4-ші тұр? Дана 4-ші тұр.
- Қараңдаршы, кезекте тұрған балалардың ішінен кімнің бойы ұзын? Аланның бойы ұзын.
- Жарайсыңдар! Жақсы!

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Дидактикалық ойын: "Көршілер"

"Көршілер" міндетін сандар, заттар, суреттер, геометриялық пішіндер атқаруы мүмкін.

- Балалар, цилиндрді алып, оның көршілері текшелер болатындай етіп қойыңдар. Цилиндрді алып, текшелерді цилиндрдің оң жақ және сол жағына қояды.

"Салыстыр" тапсырма-жаттығуы.

Баланың қолына жуандығы бірдей, ұзындығы әр түрлі екі таяқша немесе жуандығы әр түрлі, ұзындығы бірдей екі қарындаш ұстатады. Қай таяқша ұзын немесе қысқа екенін айтуды ұсынады. Ұзындығын өлшеу арқылы заттарды салыстырады. Педагог балалардың таңдауларына байланысты сұрақтар қояды.

Дидактикалық ойын: "Ғажайып қап"

Педагог балаларға ішінде қағаздан жасалған геометриялық пішіндері бар қап үлестіріп береді. Балаларға қаптың ішінен белгілі бір пішінді табу тапсырмасын береді. Балалар қажетті пішінді тапқанға дейін бірнеше пішінді дәйекті түрде тексереді.

Сергіту сәті.

Бір үйде біз нешеуіміз?
 Кел санайық екеуіміз.
 Бас бармағым - әкем,
 Балаң үйрек – шешем,
 Ортан терек – ағам,
 Шылдыр шүмек – мен,
 Кішкентай бөек – сен.
 Бір үйде біз нешеуіміз?
 Бір үйде біз бесеуіміз.

Балалар қимылдарын келтіре отырып, сергіп алады.

Дидактикалық ойын: "Геометриялық мозаика"

Педагог балаларға тақтадан геометриялық пішіндерден құралған заттардың суретін көрсетеді және геометриялық пішіндерді үлестіріп береді. Балалар үлгіге мұқият қарап, дәл сол үлгіні қайталайды.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Балалар, бүгінгі оқу қызметінде не істедік? Иә, сандарды, геометриялық пішіндерді қайталадық.
- Оқу қызметінде біз қандай сандармен таныстық? 1-ден 5-ке дейінгі сандармен таныстық.
- Аймара, 4 санының көршілерін атап берші? Иә, 4 санының көршілері 3 пен 5.
- Ал, 2 санының көршісін кім атайды? 2 санының көршісі 1 мен 3. Жақсы.
- Марғұлан, қандай геометриялық пішіндерді білесін? Үшбұрыш, шаршы, дөңгелек.

- Балалар, жарайсыңдар! Оқу қызметіне белсене қатыстыңдар. Тамаша!

"Жүректен жүрекке" шеңбері.

"Жақсылыққа құмармыз"

Жақсылыққа құмармыз,

Жақсы адам боп шығамыз.

Таза сәби жүректен,

Қабылдаңыз мың алғыс!

Шеңберге тұрып, бәрі бірге айтады.

Тақырыбы. «3 цифры және 4саны мен цифры».

Мақсаты:3және 4сандарымен, 3және 4 цифрларымен таныстыру,цифр мен заттар саны сәйкестендіру үйрету,заттарды санау дағдыларын жетілдіру.3және 4цифрларын дұрыс тану мен бейнелеуді үйрету,зейін мен логикалық ойлауды дамыту

Оқу қызметінің барысы.

Ұйымдастыру кезеңі.

Балалар, қазір бізде қандай жыл мезгілі?

Қыс мезгілінде неше ай бар?

Қызығушылықтарын ояту.

Топқа Буратино келеді.

Буратино: Менің көңіл-күйім түсіп қалды, себебі мен мына шарларды ұстап аламын дегенде, қолымдағы кілтімді түсіріп, жоғалтып алдым. Ол кілт жәй кілт емес, сиқырлы алтын кілт. Кілтімді табуға көмектесеңдер ме?

Буратинаның алтын кілтін іздеу үшін «Сиқырлы ғажайып білім әлеміне» саяхатқа шығайық. Саяхатқа немен шығуға болады?

Балалардың жауаптары

Саяхатқа поезбен аттанайық.

Поезд орнынан қозғалу үшін 5-ге дейін тура және кері санауымыз керек.

Математика

1-тапсырма

шарларға назар аударайықшы. Менің бір қолымда қандай түсті шар тұр? Ал, екінші қолымда қандай түсті шар тұр?

Менің қолымда барлығы неше шар?

Балаларды мадақтау

2-тапсырма

«Кім біледі сол әрі қарай санайды» деген ойын ойын.

Мен сендерге бір сан айтамын ,ал сендер әрі қарай санайсыңдар.

Сергіту сәті.

Тербеледі ағаштар

Алдымнан жел еседі

Кіп-кішкентай ағаштар

Үп-үлкен боп өседі.

3-4 сандарымен таныстыру.

Тақтамен жұмыс:

Тақтадағы суреттер бойынша заттың атын атап, санау.

4балық, 3 күшік, 4 доп, 4қоян

3-тапсырма

Сәйкесін тап" ойыны

Үлестірмелі қағаздағы суреттерді цифрмен сәйкестендіру.(3-4 сандары)

4-тапсырма.

«Неге ұқсайды» ойынын ойнау.

Топта геометриялық пішіндерге ұқсайтынын заттарды атау.

Қорытынды.

Балалар тапсырманы орындап Буратино кілтін табады.

Буратино қуанып балаларға рахмет айтады.

Балабақшаға оралу.

Буратино балалармен қоштасады.
Сұрақтар ілмегі арқылы қорытындылау.
Мадақтау.

Тақырыбы : «Пішіндер сыры».

Мақсаты :Геометриялық пішіндерді ажырата отырып,логикалық ойлау қабілетін дамыту, қызықты тапсырмаларға деген қызығушылықтарын арттыру.

Ұйымдастырылған оқу қызметінің барысы

Ұйымдастыру кезеңі.

Шаттық шеңбер.

Сәлем деймін күнге мен, Сәлем деймін мен саған, Сәлем дейміз апайға,
Балалар қазір жылдың қай мезгілі?

- Балалар тақтаға назар аударады,нені көріп тұрсыңдар?

Мнемотехника қыс мезгілі.

Тосын сәт.

Күлдірген келеді.

Балалармен амандасады. Күлдірген: Балалар маған сендердің көмектерің керек болып тұр.Сендер маған көмектесесіңдер ме?

Мен түстерді білмеймін.

Көмектесіп,үйретеміз бе балалар!

Дидактикалық ойын: Бұл қандай пішіндер.

Ой дамыту.

Пішіндер туралы түсінік беру.

Үлестірмелі материалдармен жұмыс.

Балалар қарандаршы сендердің үстелдің үстінде нені көріп тұрсыңдар?

Жай пішіндер емес,олар сиқырлы пішіндер.Осы пішіндер бір біріне ұқсайма?

Түстеріне,пішіндеріне қарай 3 топқа бөлу.

1-топ қызыл үшбұрыш

2-топ сары төртбұрыш

3-топ көк дөңгелек.

Әр топқа тапсырма беру.

1-топқа тапсырма.

Алдарыңда жатқан тапсырмаларды қараймыз.Ненің суретің көріп тұрсыңдар? Түстеріне,пішініне қарай осы суреттерді құрастырасыңдар.

2- топқа тапсырма.

Балалар,мен сендерге бір қызық ертегіні оқып беремін.

Бұл ертегі осы сыйқырлы
пішіндерге байланысты.

Мен сендер қандай пішіндерді айттым . Сол пішіндерді көрсетесіңдер.

Мұқият тындаймыз.

Ерте,ерте, ертеде қызыл түсті төрт бұрыш өмір сүріпті.Оның достары болмапты.Ол бір күні ойнап жүргенде сары үш бұрышпен танысады,екеуі бірге көк дөңгелеке қонаққа барады.Олар үшеуі қызыл төрт бұрыш,сары үш бұрыш,көк дөңгелек дос болады.Сонымен бұл нртегіде қандай пішіндер дос болыпты?

Ой қозғау.

Ертегіде қандай пішіндер дос болыпты

3-топқа тапсырма.

Пішіндерден үй құрастыру.

Ой қозғау.

Қандай пішіндерден үй құрастырдыңдар?

Сергіту сәті:

Жаттығу жасаймыз!

Бір деп-тік тұрамыз.

Екі деп-екі рет айналамыз.

Үш деп-үш рет секіріп.

Төрт дегенде-отырамыз.

Қорытынды.

бағдаршам үш түспен қорыту

Кімге ұнаса жасыл дөнгелекті көрсетеді, кім түсінбесе сары түсті көрсетеді, ал ұнамаса қызыл түсті дөнгелекті көрсетесіңдер.

.Балаларды бағалау,

жұлдызша тарату.

Тақырыбы «Қағаз бетінде бағдарлау».

Мақсаты:Қағаз бетінде бағдарлау, жоғары төмен ортасы, оң жақ, сол жақ. балаларды кеңістікті қарым-қатынастарды орнатуға үйрету. жоғары – төмен оң жақ сол жақ ортасында арасында. Есте сақтау, назар аудару дағдыларын дамыту.

Ұйымдастырылған оқу қызметінің барысы

Ұйымдастыру кезеңі.

Шаттық шеңбер.

Жарқырап күнде ашылды,

Айналаға гүл шашылды

Қайырлы күн!

Біз нәзік қыздармыз!

Қайырлы күн!

Біз ержүрек ұлдармыз!

Қызығушылықтарын ояту.

Тосын сәт:

Қонаққа кірпі келеді, балалармен амандасады, балалардан көмек сұрайды. Кірпі: балалар маған көмектесіңдерші, менің қолымда қағаз бар, ол қағазда былай деп жазылған."

Қағаздың жоғары жағына үш алманың, төменгі жағына екі алманың суретін сал, оң жағына алмұрттың, ортасына шиенің суретін сал."-делінген.

Ал мен қағаздың бетін бағдарлай алмаймын.

Маған көмектесесіңдер ма?

Ой дамыту.

Суреттер көрсету.

Суретке қарап заттардың орналасуын (жоғарыда, төменде) көрсетіп айтып беру.

Кірпінің тапсырмасын орындау.

Үлестірмелі материалдармен жұмыс.

Алдарында тұрған ақ параққа сурет саламыз жоғарғы жағына үш алманың суретін салайық, қағаздың төменгі жағына екі алманың суретін салайық.

Енді қағазға мұқият қарандар шатыстырып алмаңдар. оң қолдарың қайда, дұрыс оң жаққа алмұрттың суретін салайық. ақ парақтың дәл ортасын көрсетіңдерші, (балалар ортасын көрсетеді) дұрыс сол жерге шиенің суретін саламыз. Жарайсыңдар

Балаларды мадақтау.

Сергіту сәті:

«Ұшақ» балалар аяқтарын алшақ қойып, қолдарын екі жаққа созып, оңға-солға бұрылады.

Дидактикалық ойын.

« Жоғарыда-төменде»

Балалар заттардың қайда орналасқандарын айтады.

«Тез ойла» ойын.

Шарты. Тақтадағы суретке қарап, өз орындарында тез орналастырып қою керек.

Тақтамен жұмыс:

Бұлт, күн, үй, шөптер, тал, қызғалдақты киіз үйдің сол жағына, көбелекті жоғары, күннің көзін оң жаққа, шөптерді төмен жаққа орналастыру, т.б. қағаздан қырқылған суреттерді магнитпен тақтаға жапсыру.

Қорытынды

Кірпі: балалар сендерге көп рахмет, маған сендердің көп көмектерің тиді. Сау болыңдар. (балалар кірпімен қоштасады)

Балаларды мадақтау.

Сұрақтар ілмегі арқылы қорытындылау.

Тақырыбы: «Не қайда орналасқан?»

Мақсаты: Заттарды орындары бойынша салыстыра отырып, табуға үйрету.

Оң жақта-сол жақта ұғымдарын пысықтау

Ұйымдастырылған оқу қызметінің барысы

Ұйымдастыру кезеңі.

Қызығушылықтарын ояту.

Орманнан хат келеді.

Ормандағы аңдарға көмек керек. Орманды қар басып қалған. Көмектесеміз ба?

Сиқырлы сөз айту.

Бір, екі, үш

Орманға қарай үш!

Енді көзімізді ашайық

- Балалар бұл ненің дауысы?

Боранның дауысы.

Тапсырмаларын орындасақ ормандағы аңдарға көмектесе аламыз.

1 - Тапсырма

1) Ойын «Жоғары-төмен»

Заттардың қайда тұрғанын айтады.

2) Сандарды тура кері сана

2 – тапсырма

1)Ойын: «Шапалақтау»

1 рет шапалақтағанда солға қарай бір адым жасайды

2 рет шапалақтағанда оң жаққа қарай бір адым жасайды

2)Ойын: «Қандай пішіндер?»

3-тапсырма

Суретте берілген заттардың орналасқан жерін айт.

4-тапсырма

Сергіту сәті

Оңға қарай түзу тұр, Солға қарай түзу тұр. Алға қарай бір адым, Артқа қарай бір адым.

Жоғары төмен қарайық Орнымызды табайық.

Тапсырмаларды орындау.

Орман аңдары балаларға рахмет айтады. Жолды қардан тазалағаны үшін.

Балабақшаға оралу.

Бір,екі,үш,

Балабақшаға қарай үш!

Қорытынды.

Сұрақтар ілмегі арқылы қорытындылау.Балаларды мадақтау

Тақырыбы: «Уақыт арқылы бағдарлау»

Мақсаты : Тәулік мезгілдерімен таныстыру. Бүгін, ертең, бүрсігүні, кеше, арғы күні ұғымдарымен таныстыру.

Оқу қызметінің барысы:

Сұрақ-жауап

Қазір жылдың қай мерзімі?

- Қандай ай?

- Бүгін аптаның қай күні?

Қызығушылықтарын ояту.

Тосын сәт.

Есік қағылып, Білім ханшайымынан хат келді.

Балалар сендерге Білім ханшайымы тапсырмалар жіберген, сендер орындай аласыңдар ма?

1 - тапсырма.

Жылдың төрт мезгілін ата?

Қазір жылдың қай мезгілі?

Бір аптада неше күн бар?

2 тапсырма

Санау. Тура және кері санау.

1, 2, 3, 4, 5.

5 4, 3, 2, 1.

3-тапсырма: Уақыт. Уақыт бойынша бағдарлау: таңертең, күндіз, кеш, түн.

АКТ технологиясы

Түсінік беру.

Сергіту сәті.

"Күн мен түн»

"күн"- дегенде қолдарымыз бен шапалақтаймыз,"түн"- дегенде ұйықтап қаламыз.

4- тапсырма. Балалар сендердің алдарыңда конверт бар, сол конвертті ашып ішіндегі күндіз жасалынатын жұмыстарды бөлек, түнде жасалынатын жұмысты бөлек орналастырамыз.

(Балалардың жұмысы)

5- тапсырма. Логикалық ойындар

1.Оң қолымда үш алма

Сол қолымда екі алма

Қосқанда барлығын

Болады неше алма?

2 Ағашқа қонды 4 торғай

2 торғай ұшып кетті

Ағашта неше торғай қалды?

Балаларды мадақтау.

Қорытынды.

Балалар сендер барлық тапсырмаларды жақсы орындадыңдар.

Біздің балалар түгел орындады деп Білім ханшайымына хат жазып, поштаға салып жіберейін.

Білім ханшайымының сіздерге беріп жіберген сыйы бар екен соны тапсырайын.

Балаларды мадақтау.

Тақырыбы: «Бүтін және бөлек»

Мақсаты: «бүтін және бөлік»терминдерін енгізу,бөліктерде бүтінді құрастыруға және бүтінді бөліктерге бөлуге үйрету.

Оқу қызметінің барысы:

Шаттық шеңбер.

Армысың алтын кун!

Армысың көк аспан!

Армысың жан досым!

Жылуыма жылу қос,

Міне ,менің қолым.

Қызғушылықтарын ояту.

Орманшы ата орманнан себетпен сәлемдеме беріп жіберген. Себетте тапсырмалар бар.

Балалардың зейінін себеттегі жемістерге аудару.

1-тапсырма. «Кім жылдам»

-Балалар мынау не?Осы алманы тең 2 бөлікке бөлу. Ортасынан бөлгенде неше бөлік болды?

Мадақтау.

Бүтін және бөлік туралы түсінік беру.

2 тапсырма:

Геометриялық фигуралар бойынша Үшбұрыш,төртбұрыш,дөңгелекшелерді ортасынан теңдей бөлу ,жартысын боя керекпіз.

Үлгі көрсету, түсіндіру.

Сергіту сәті:

«Бес саусақ»

Оң қолымда 5 саусақ

Сол қолымда 5 саусақ

Алақанды ашайық

Беске бесті қосайық

3 тапсырма:

«Кім зерек»

Балалар берілген нүктелер бойынша пішіндерді нүктелер арқылы қосуымыз керек. Қарындашпен жұмыс Балаларға сұрақ қою.

Мадақтау. **Қорытынды.**

Балаларды мадақтау.

Орманшы атаңын себеттегі сыйлықты балаларға беру

Тақырыбы: « Жүзден жүйрік»

Мақсаты: сандар туралы өткенді пысықтау, ойындар арқылы ұзын-қысқа, жуан-жіңішке, үлкен-кіші ұғымдарын бекіту. логикалық тапсырмаларды шешу арқылы ойлау қабілеттерін, зиінін тұрақтандыру.

Оқу қызметінің барысы:

Шаттық шеңбер

Қайырлы таң!

Ормандар мен далалар.

Қайырлы таң!

Достасқан бар балалар.

Қайырлы таң !

Біздің балабақшамыз.

Қайырлы таң!

Достарым !

Қызығушылықтарын ояту.

Балалар бүгін екі топқа бөлініп жарыс ұйымдастырамыз. «Жүзден жүйрік» деген ойын.

Ойын шарты: ойын барысында берілген тапсырмаларға дұрыс жауап берген топ қоржынына асық салып отырады. Ойын соңында қай топ көп асық жинаса, сол топ жеңімпаз болады.

Пішіндер арқылы топқа бөлу.

1-топ үшбұрыш тобы

2-топ төртбұрыш тобы.

1-тапсырма

Сиқырлы кубик.

Жыл мезгілдерін айту.

Мадақтау

2- тапсырма.

1-топ үшбұрыш тобына тапсырма

1-ден 5-ке дейін тура және кері санау

Екі тілде санау.

Мадақтау.

2-топ төртбұрыш тобына тапсырма.

Сандардың көршісін табу. «Жоғалған сан».

(1-ден 5-ке дейін сандар бойынша ретімен тұрады.)

3- тапсырма.

Логикалық есептер

Қай топ тез жауап береді.

1. Дүкеннен анам төртбұрышты 2 допты алып келді, оның біреуін ініме бердім. Менде неше доп қалды?

2. Қоянда неше құлақ бар?

3. Қолда қанша саусақ бар?

4. Ағашта 5 құс отыр, оның 2-уі ұшып кетті, ағашта қанша құс қалды?

5. Себетте 2 алма, табақта 3 алма қосқанда барлығы болады неше алма?

6. Аспанда неше жұлдыз бар?

Мадақтау.

Сергіту сәті.

Орнымыздан тұрайық.

Белімізді жазайық.

Жоғары-төмен қарайық,

Оңға-солға, түзу тұр.

Бойымызға күш жинап,

Біз демалып қалайық.

4-Тапсырма: «Сан қатары»

2 топтан бір-бір бала тақтаға шығады, «адасқан вагондарды» ретімен орналастырады.

Қорытынды.

Балалар асықтарды өздері санап, қай топтың асықтары көп екенін айтады.

Екі топтың қоржынындағы асықтарды санап жеңімпазды анықтау, балаларды мадақтау.

Тақырыбы: «Бос орынға тиісіті суреттерді қой»

Мақсаты: Зейінін, еске сақтау, байқағыштық, киялдау, танымдық іс-эрекеттерімен өздігінен білім алуға, ізденуге бейімдеу.

Оқу қызметінің барысы:

Шаттық шеңбер.

Қайырлы таң!

Ормандар мен далалар.

Қайырлы таң!

Достасқан бар балалар.

Қайырлы таң !

Біздің балабақшамыз.

Қайырлы таң!

Достарым!

Қызығушылықтарын ояту.

Тосын сәт.

Құртаққандар келеді.

Суреттегі әр құртақанды сипаттап беруді ұсыну

Балалардың жауаптары.

Құртаққандардың тапсырмалары.

1-Тапсырма.

Ойын «Ғажайып қалта»

Геометриялық пішіндер салынған қалта болады, балалар сипап сезу арқылы пішіндерді атап айтып береді.

2- тапсырма.

Жұмбақтар шешу.

1) Ұйқымыздан тұрамыз, беті қолды жуамыз, балабақ шамызға келеміз. бұл қай кезде болады?(таңертен)

2) Біз тәртіпті боламыз, сабақты да оқимыз.Серуенге шығамыз, қыдырамыз ,бұл қай кезде болады?.(күндіз)

3) Күн батады қызарып, анамызды күтеміз.Бұл қай кезде болады ?(кеш)

4) Уйлерде шам қызарып, демалады әлем деп, әлдилеп ақ әжем ертегі оқиды.

Бұл қай кезде болады (түн)

3-тапсырма

«Бос торларды сәйкес пішіндермен толтыр»

Шарты:Геометриялық пішіндерді танып, атай білуге үйрету. Бос торларды сәйкес пішіндермен толтырту.

Сергіту сәтті:

Ал,балалар тұрайық,

Алақанды ұрайық

Қолды белге қояйық,

Оңға қарай иіліп,

Солға қарай иіліп

Белімізді жазайық

Жоғары төмен қарайық,

4-тапсырма.

Мұнда заттарға сәйкесті пішінді орналастыр.

Қорытынды.

Құртақандар балаларды мадақтайды. Балаларға жұлдызша беріп қоштасады.

Сұрақ жауап арқылы қорытындылау.

Тақырыбы: «Логикалық тапсырма»

Мақсаты : Балалардың логикалық тапсырмалар арқылы білімін бекітіп, сезімталдық , есте сақтау қабілеттерін дамыту, ойыншықтардың түр-түсін, пішінін, сипаттап айтып бере білуге дағдыландыру.

Оқу қызметінің барысы:

Балалардан жыл мезгілін сұрау.

Сұрақ-жауап

Балалар айтыңдаршы математика оқу қызметінде біз не істейміз?

Немен танысамыз?

Балалар қалай ойлайсыңдар дүниеде нені санауға болмайды?

(Жаңбыр тамшысын, жауған қарды, ағаш жапырақтарын, құм топырағын.)

Ал жыл мезгілдерінің айларын санаймыз ба?

Ендеше бір жылда неше ай бар?

Кәне төрт мезгілді атап беріндерші?

Қызығушылықтарын ояту.

Тосын сәт.

Почташы хат әкеледі. Хатта көптеген тапсырмалар болады. Оны көктем ханшайымы жіберген .

1-тапсырма.

Қызықты тапсырма.

1. Үйге кіргенде не ашылады...
2. Бәйшешек қай мезгілде гүлдейді...
3. Ұйықтаған кезде не көреміз...
4. Қандай ыдыстан ас ішуге болмайды...
5. Қандай тас өзенде болмайды...
6. Жабық көзбен не көруге болады.

2 тапсырма.

Дидактикалық ойын:

«Апта күндерін ата».

-Бір аптада неше күн бар?

-Атап беріндерші.

Балабақшаға неше күн барамыз?

Неше күн демаламыз?

Жақсы. Ал айтыңдаршы бүгін аптаның қай күні?

Ал кеше аптаның қай күні болды?

Ал ертең аптаның қай күні болады?

Жарайсыңдар!

Сергіту сәті.

Ал, балалар тұрайық,
Үлкен шеңбер құрайық.
Оңға,оңға түзу тұр!
Солға,солға түзу тұр!
Алға қарай бір адым,
Артқа қарай бір адым,
Жоғары-төмен қарайық, Орнымызды табайық.

3 тапсырма.

«Ауызша есеп».

Енді балалар есеп шығарайық. 1) Әсемде бар 5 кәмпит,
Әселде бар 2 кәмпит.

Қоссақ 5 пен 2-ні,
Қанша болар шешімі?

2) Кеше көл жағасында
Жиналды 4үйрек
3-і ұшып кетті неше үйрек?

3) Алма ағаш үстінде,
Он жағында 6 алма
Сол жағасында 4 алма
Алмаларды біз қоссақ
Нешеу болар барлығы?

4 тапсырма.

«Көршісін тап».

1,3,4,
Жарайсындар балалар!

Қорытынды.

Балалар көктем ханшайымының тапсырмаларын жақсы
орындадыңдар.Жарайсындар!
Көктем ханшайымының сендерге деген сыйлығы бар екен.
Балаларға сыйлықты беріп мадақтау.

Тақырыбы: «Оң мен солды ажырату».

Мақсаты: Жұмысты тиянақты орындай білуге үйрету. Өз жасаған жұмысын бағалау алуға тәрбиелеу. Ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу.

Оқу қызметінің барысы:

Шаттық шеңбер.

Қайырлы таң! Жер ана!

Қайырлы таң! Көк аспан!

Қайырлы таң! Алтын күн!

Қызығушылықтарын ояту.

Тосын сәт.

Хатшы хат пен қобдиша әкеледі.

Хатта Білім ханшайымының тапсырмалары бар.

Сол тапсырмаларды орындасақ қобдиша ашылады екен.

Топтарға бөлу:

Шаршы және тіктөртбұрыштар арқылы.

I-топ Шаршы

II-топ Тіктөртбұрыш.

1-тапсырма.

Тақтамен жұмыс.

Балалар тақтадағы 1-ден -5 ке дейін сандарға байланысты суреттер осы суреттегі заттар қанша болса жанына цифр қоямыз.

Әр топтан балалар тақтаға шығып орындайды.

Мадақтау.

2-тапсырма.

«Оң мен солды ажырат»

Оң мен сол қолдарын айыру керек. Көкеніс пен жеміс осылардың қайсысы оң мен сол қолда екенін табу керек.

Мадақтау.

Сергіту сәті.

Аяқпенен топ-топ-топ,

Ақылменен хлоп-хлоп-хлоп,

Оң аяқ, сол аяқ,

Отырамыз, тұрамыз.

3-тапсырма.

Суретпен жұмыс.

1-топ: Шаршы тобына

Баланың оң қолындағы шарды бояу .

II-топ: Тіктөртбұрыш тобына

Баланың сол қолындағы

жалаушаны бояу .

Әр топ берілген шарларды оң мен солды

ажыратып атау керек.

4-тапсырма

Дидактикалық ойын: Пішіндерді ата

Мақсаты: Балаларға пішіндерді көрсетіп тез атауға үйрету.

Қай топ бірінші айтса сол топқа смайлік беру.

Қорытынды.

Балаларды мадақтау.

Білім ханшайымының сиқырлы қорапшасы ашылып ішінен сыйлық шығады.

Сыйлықты балаларға беру.

Сұрақ –жауап арқылы қорытындылау.

Оң қолдарыңды көтеріңдер?

Сол қолдарыңды көтеріңдер?

Қасықты, қаламды қай қолға ұстаймыз?

Мадақтау.

Тақырыбы: «Не неге ұқсайды».

Мақсаты: Геометриялық денелердің аттауларымен таныстыру заттардың белгілері.қоршаған орта заттарының нысаны туралы ұғымын қалыптастыру.

Оқу қызметінің барысы:

Шаттық шеңбер

Амансың ба Жер ана!

Амансың ба Көк аспан!

Амансың ба Достарым!

Сендерді көрсем қуанам!

Қызығушылықтарын ояту.

Тосын сәт.

Музыка ойналады

-Балалар, міне керемет. Сендер не байқап тұрсыңдар. Мынау не?

-Балалар шарлардың түсі қандай?

Қызыл, сары, жасыл.

-Жарайсыңдар байқадыңдар ма бұл шарлар сиқырлы.

-Балалар шарлар қай жерде тұр?

-Біз оны қалай алсақ болады екен?

Мүмкін сиқырлы шарларға санамақ айтып көрсек қайтеді.

Санамақ

Бір дегенім бесік, шықтық одан өсіп.

Екі дегенім елім, далам туым көгім.

Үш дегенім үміт, үміт артар жігіт.

Төрт дегенім бақыт, бағалайтын уақыт.

Музыка әуенімен шарлар төменге түседі.

-Балалар сиқырлы шарлармен бірге тапсырма келген екен.

Тапсырмаларды орындаймыз ба?

1-тапсырма.

Мынау қандай пішін?

(дөңгелек)

-Дөңгелекке ұқсайтын заттарды атандаршы?

Балалар жауабы (

Доп не істейді?

Келесі пішін ол не?

(үшбұрыш)

Үшбұрышқа ұқсайтын заттарды атадаршы. (кеме, шатыр, жалау)

Кеме қайда жүзеді?

Келесі қандай пішін?

(төртбұрыш)

Осы пішінге ұқсайтын заттарды атау. (телидидар, есік, терезе)

Телидидардан не көресіңдер?

-Тамаша, сиқырлы шарлардың тапсырмасын жақсы орындадық.

2-тапсырма.

Ал, енді балалар мен сендерді үстел басына шақырамын. Сиқырлы шарлардың дайындаған ойыны бар екен.

Ойын «Геометриялық пішінге қарай заттарды топтастыру»(пазла)

Балалар тапсырманы орындайды.

3-тапсырма.

«Кім тапқыр?» дидактикалық ойыны.

Балалар топ бөлмесінің ішінен

Пішіндерге ұқсас заттарды табу.

Сергіту сәті.

1 дегенде тұрайық,

2, 3, 4 - алақанды соғайық,

Оң жаққа бұрылып,

Сол жаққа бұрылып,

Бір отырып, бір тұрып,

Біз жүгіріп алайық.

5 дегенде асықпай,

Орнымызды табайық.

4-тапсырма.

«Пішіндерді боя» дидактикалық ойыны:

Шарты. Балалар тақтадағы пішіндердің түстеріне қарап алдарындағы пішіндерді сондай түспен бояйды.

5-тапсырма.

«Қандай пішін шықты?»

Шарты. Таяқшалардан таныс пішіндерді құрастырады.

Балалар тапсырмаларды орындайды.

Мадақтау.

Қорытынды..

Сұрақ қоя отыры қортындылау.

Белсенді қатысқан балаларды мақтау, мадақтау.

Балаларға жұлдызша беру.

Тақырыбы: «Бауырсақтың тапсырмалары»

Мақсаты. сандар , пішіндер туралы білімдерін пысықтау. Ойын, зейінін дамыту.

Оқу іс- әрекеттің барысы:

Шаттық шеңбер.

Дос болайық бәріміз

Жарасып тұр әніміз

Тыныштықты сақтаймыз

Атсын күліп таңымыз.

Сұрақ – жауап .

- Жылдың қай мезгілі?
- Көктем айларын атаймыз?
- Қазір қай ай?
- Бір аптада неше күн бар?
- Бүгін қай күн?

Балалардың жауаптары.

Қызығушылықтарын ояту.

Бауырсақ келеді.

Балаларға тапсырма әкеледі.

Балалар жапырақ түстері бойынша 3 топқа бөлініп отырады.

1-топ жасыл түсті жапырақ тобына тапсырма.

1-5ге дейін тура және кері санау.

2-топ сары түсті жапырақ тобына тапсырма.

.Әр-түрлі пішіндерден бейнелер құрастыру.

3-топ қызыл түсті жапырақ тобына тапсырма.

Мұнда заттарға сәйкесті пішінді орналастыр.

Балаларды мадақату.

Сергіту сәті.

Орнымыздан тұрамыз,

Алақанды ұрамыз.

Бір отырып, бір тұрып,

Тез шынығып шығамыз.

Бауырсақтың сұрақтары.

«Кім тез айтады» ойын.

1. Екі қоянда қанша құйрық бар?
2. Шеңберде неше бұрыш бар?
3. Таңертең балалар ұйықтайды?
4. Жазда қар жауады?
5. Үстелде неше аяқ бар?
6. Күндіз ай жарық шашады
7. санамақ білесіңдер ме?
8. 1-5ке дейін тура және кері санай аласыңдар ма?

Қорытынды.

Бауырсақ балаларды мадақтап сыйлыққа көңілді смайлктер береді.

Балаларды мадақтау.

Тақырыбы: «Сыр сандық»

Мақсаты: Балаларға әртүрлі тапсырмаларды орындай білуге үйрету. Балалардың қызығушылықтарын, есте сақтау қабілеттерін, логикалық аттыру. Әрбір берілген тапсырмаларды тиянақты орындай білуге үйрету

Оқу қызметінің барысы:

Шаттық шеңбері.

Сұрақ жауап.

Балалар қазір жылдың қай мезгілі?

– Көктем мезгілінде неше ай бар?

– Көктемде ауа райында қандай өзгерістер болады?

Балалардың қызығушылықтарын ояту.

Ой балалар, мұнда біреу сандықша тастап кетіпті. Кане сандықшаны ашып көрейікші. Сандықтың есігінде құлып тұр екен. Бізге оны ашу үшін не керек? (Құлыпты ашу үшін бізге кілт керек!)

Ашылмайды?

Не істейміз?

Тосын сәт.

Топқа Буратино кіреді.

– Сәлеметсіңдер ме, балалар!

– Балалар бұл сандықты ашуға мен көмектесейін. Менің сиқырлы кілтімнің ашпайтын құлпы жоқ. Бірақ сендер алдымен менің сендерге дайындаған тапсырмаларымды орындасаңдар ғана сандықшаның құлпын ашып беремін.

– Балалар, біз Буратиноның дайындаған тапсырмаларын орындауға дайынбыз ба? (Әрине, дайынбыз).

Буратино: – Олай болса іске сәт.

1-тапсырма. қызыл түсті конверт.

1-ден 5-ге дейін тура ,кері сана.

Балалар тапсырманы орындайды.

2 – тапсырма. көк түсті конверт.

Геометриялық пішіндерді ажырат.

Балалар пішіндерді ажыратады.

Балалар біз Буратиноның бірінші тапсырмасын орындадық.

3 – тапсырма.

сары түсті конверт.

Жұмбақ есеп.

1.Саматта екі алма болды, ол бір алмасын досына берді. Неше алма өзінде қалды? 2.Ағашта төрт алмұрт,

Айман алып екеуін,

Қалдырған екен нешеуін? 3.Сәуле үйге дүкеннен апельсин, мандарин, алма , банан, жүзім сатып алды.

Санап шықшы неше жеміс алды?

4. 5 көжек орманға,

Бара жатыр қорбаңдап.

Бірі олардың шаршады,

Әрі қарай бармады.

Жауабын тез айт.

Қанша қонжық кетті орманға?

Сергіту сәті:

Бір дегенде-тік тұрамыз.

Екідегенде-екіретайналамыз.

Үшдегенде-үшретсекіреміз.

Төртдегенде-отырамыз.

4 – тапсырма. Жасыл түсті конверт.

Ойын: «Түстерінсәйкестендір»

Шарты: суреттегі түрлі түсті үйлерге пішіндерді түстеріне қарай орналастыру.

Балалар пішіндерді түстерін ажырата отырып үйлерге орналастырады.

Буратино: – Жарайсыңдар балалар сендер менің дайындаған тапсырмаларымды дұрыс орындадыңдар. Енді мен өзінің сиқырлы кілтімен сандықты ашып берейін.

Буратино сандықты ашады.

Сандықтың ішінен шыққан сыйлықты балаларға таратып беру

Қорытынды.

Балалар бүгін бізге қонаққа кім келді?

– Біз қандай тапсырмалар орындадық?

– Бүгінгі оқу қызметі ұнады ма?

Балаларды оқу қызметі соңында мақтап, мадақтау.

Тақырыбы: «Заттардың қасиеті»

Мақсаты: Заттардың жеке қасиеттерін анықтау. Неден жасалғаны, түсі, пішіні, көлемі туралы түсінік беру.

Оқу қызметінің барысы:

Шаттық шеңбер.

Бір шаңырақ астында,

Тату-тәтті тұрамыз.

Бірге ішеміз асты да.

Бірге сайран құрамыз,

Ортақ болып ісіміз.

Еңбекдесетіңбаймыз.

Тосын сәт.

Пошташы сиқырлы қорап әкеледі.

Бұл қорапты ашу үшін тапсырмаларды орындауымыз керек.

1-тапсырма. Санамақ айту.

«Біздер үйде нешеуіміз....»

2-тапсырма.

Көлемі әртүрлі түрлі түсті шеңберлер қойылады.

Барлығы неше шеңбер бар?

- Олардың ішінде нешеуі үлкен? Нешеуі кіші?

Балалардың жауаптары.

Мадақтау.

Сергіту сәті.

Оңға бір қадам,

Солға бір қадам Айналып билейміз.

Алға бір қадам,

Артқа бір қадам Айналып билейміз.

3-тапсырма.

Ой қозғау жаттығулары. Логикалық есептер.

1.Қандай пішін жақсы домалайды?

2.Қандай геометриялық пішінде бәрі үшеуден?

3.Суға үш торғай қонды, бір торғай ұшып кетті суға неше торғай қонды?
(суға торғай қона алмайды)

4.Әтеш қай кезде шақырады?

Дидактикалық ойын: «Мынау қандай зат екенін тап!»

Шарты: заттың атын, қасиетін, түсі мен пішінін, қолданылуын, неден жасалатынын т.б. айту.

Қорытынды.

Дидактикалық ойын арқылы қорытындылау.

«Ұзын, қысқа.»

Шарты. Жіп ұзын дегенде қолды алға созу, жіп қысқа дегенде қолды жинау.

Сұрақ – жауап.

Балаларды мадақтау.

Тақырыбы: «Пішіндер неге ұқсайды?»

Мақсаты: Қоршаған орта заттарының нысаны туралы ұғым қалыптастыру.
Қоршаған ортадан геометриялық пішіндегі заттарды табуға, салыстыруға
үйрету

Ұйымдастырылған оқу іс-әрекеттің барысы.

Қызығушылықтарын ояту.

Балалар бізге дыбыстық хабарлама келіпті.

-Бүлкімнен болды екен а!

-Электронды почта данашып көрейік.

(Электронды почта ашылады)

-Пішіндер патшайымы:

-Сәлеметсіздерме, балалар!

-Мен пішіндер патшайыммын.

Менің сендерге берер тапсырмаларым бар.

Сендердің білімдеріңді, ой ұшқырлықтарыңды білейіндеп,

күлдіргеннен тапсырмаларымды

беріп жіберемін. Жақсы орындаған

балаларғасыйлығым бар.

Сендергесәттіліктілеймін!

1-тапсырма.

1. Пішіндер туралы жұмбақтар.

Допқа әзік сайтын,
Ерекше бір пішін бар.
Атының атаңдар?

2. Төрт бұрышы бар,
төрт қабырғасы бар.
Бұл қай пішін?

3. Атына сай балалар,
Үш бұрыш, үш жағы бар.
Ол пішінді кім табар?
Балаларды мадақтау.

2-тапсырма.

Тура және кері санау.
- Балалар біз санап білеміз бе?
- Қане, олай болса санайықшы.

Сергіту сәті.

Бойды сергектік ұста,
Емінеркін тыныста.
Оң қолыңды созалға
Қолұшына қарада
Үш бұрышсыз ауада
Сол қол босқатұрмасын
Шеңбер жасап тынбасын.

3-тапсырма.

Дидактикалық ойыны

«Қай пішінге ұқсайды»

Тақтаға алманың, үтіктің, теледидардың суреттерін іліп олардың қай пішінге ұқсайтынын сызықпен қосу арқылы көрсетеді.

4-тапсырма

«Кім тапқыр?»

Балаларға логикалық тапсырмалар беріледі.

1. Табақта бір алма,
Қолымда екі алма.
Барлығын қосқанда,
Шығады неше алма? (3)
2. Үш алмұрттың біреуін,
Досың сұрап алады.
Айтшы сонда нешеуі,
Өз қолыңда қалады? (2)
3. Ақ балапан,

Сары балапан.

Шұбар балапан,

Қара балапан.

Барлығы неше балапан? (4)

4 Ағашта екі торғай бар еді, оның біреуі ұшып кетті. Ағашта неше торғай қалды? (1)

5. Құста неше тұмсық бар?(1)

6. Адамда неше көз бар?(2)

7. Үшбұрышта неше бұрыш бар?(3)

8. Қоянның неше құлағы бар?(2)

Қорытынды.

Жарайсыңдар, балалар!

Тапсырманы жақсы орындадыңдар.

Сендерге риза боладым.

Сендерге өмірде сәттілік тілеймін!

Балаларды мадақтау.

Тақырыбы: «Сиқырлы таяқшалар».

Мақсаты:Балалардың ойлау қабілеттерін, есте сақтау жетілдіру. Ой-өрісін дамыту. Достарына жұмыс уақытында көмек ете білуге тәрбиелеу

Оқу қызметінің барысы:**Көңіл –күй сыйлау**

Балалар кәне барлығымыз көңіл күйімізге байланысты мына смайликтерді алайық.

Балалар алып өз көңіл -күйлерін айтады.

Тосын сәт.

Хат келеді.

Хатты оқу.

Хатта сиқыршы сиқырлы таяқшасын жоғалтып алған. Сол сиқырлы таяқшаны табуға көмектесесіңдер дейді.

Көмектесеміз ба?

Ой дамыту.

Сиқырлы таяқшаны қайдан іздейміз?

Балалардың жауаптары.

Жарайды орманнан іздеп көрейік.

Орманға саяхат.

Аюдың тапсырмасы.

Балалар Аю бізді орманға кіргізгісі келмей тұр. Ол бізге орманға кіру үшін алдымен 1-5 ке дейін санауларын қажет дейді.

Қәне кім санап береді.

«Түлкінің тапсырмасы»

Санға сәйкес жеміс-көкөністерді көрсетіңдер дейді.

Айтып беріңдер, қандай сан және неше жеміс?

Балалардың жауаптары.

Сергіту сәті.

Қане, достым

Мененкейінқайтала.

Бір-тұрамыз, созыламыз,

Екі-еңкейіп, керілеміз,

Үш-шапалақсоғамыз,

Басымыздышайқаймыз,

Төртдегендеқолкөтеріп,

Бес дегендеқолбұлғаймыз.

Қасқырдың тапсырмасы.

Ойлан тап!»

Логикалық жұмбақ.

Бір сиырдың неше аяғы бар?

екі түлкінің неше құйрығы бар?

Ағаштың басында төрт торғай отыр, торғайлардың жанына тағы бір торғай келіп қонды неше торғай болды?

Балалардың жауаптары.

Арыстанның тапсырмасы.

өздерінің оң жағында кім отыр?

сол жағында кім отыр?

Тамақты қай қолмен ішеміз?

Балалардың жауаптары.

Орманнан сиқырлы таяқшану табу.

Балалар қуанады.

Балабақшаға оралу.

Қорытынды.

Ашық сұрақтар қою.

Балалар хат кімнен келді?

Сиқырлы таяқшаны қайдан таптық?

Қандай тапсырмалар орындадық?

Балаларды мадақтау.

Сиқыршыға сиқырлы таяқты почтадан жіберу.

Тақырыбы: «Мозайка құрастыру»

Мақсаты. Балалардың ойлау қабілеттерін, есте сақтау жетілдіру. ой-өрісін дамыту.

Оқу іс –әрекеттің барысы:

Шаттық шеңбері.

Алақанды ашайық

Күннің нұрын салайық

Жүрек жылуын салайық

Осы жақсы лебіздерді

Бір-бірімізге сыйлайық.

Сұрақ жауап.

Балалар қазір жылдың қай мезгілі?

Мнемотехника «Көктем»

Балалар суретке қарап көктем мезгілі туралы айтады.

Қызығушылықтарын ояту.

Тосын сәт.

Хатшы қорап әкеледі.

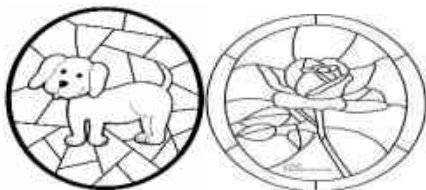
Балалар бұл қорапта не бар екен?

Ашып қарайық.

Хат шығады.

Хатты оқу

Балалар осы суретті мозайка әдісі арқылы бояп беріңдерші. Деп орман кішкентайлары.

Балалар бұл суреттерді мозайка әдісі арқылы бояуымыз керек?

Балаларға түсінік беру.

Балалар өздеріне ұнаған суретті алып бояуға кіріседі.

Сергіту сәті.

Орнымыздан тұрайық,

Алақанды ұрайық.

Бір отырып, бір торып,

Біз бір дем алайық.

Балалардың жұмысын бақылау.

Жеке көмек көрсету.

Дидактикалық ойын.

«Неге ұқсайды»

Қорытынды.

Балалардың жұмысын қорытындылау.

Көрме ұйымдастыру.

Бір бірінің жұмыстарын бағалату.

Жасаған жұмыстарын орман кішкентайларына жіберу.

Балаларды мадақтау.

**Мақтаарал ауданы адами әлеуетті дамыту бөлімінің
«Ерке-Сұлу»бөбекжай балабақшасы ЖШС**

Бекітемін:

б/б меңгерушісі:

Каржаулова Г.С.

Ересек «Радуга» тобының

2022-2023 оқу жылына

Вариативті компоненті

ҚОЛ ӨНЕРШІЛЕР ҚАЛАСЫ

2022-2023жж

№	Тақырыбы	Мақсаты	Саны
1	"Мен және менің отбасым".	Балаларды қағаздан отбасы мүшелері: әке мен ананы құрастыру амалдарымен таныстыру; жарты шеңберді бұру арқылы конусты жасауға үйрету; отбасы мүшелерін атап, сюжетті суреттерде не бейнеленгенін айту арқылы балалардың сөздік қорларын молайту; отбасы мүшелерін сыйлап, қадірлеуге тәрбиелеу.	1
2	Көрнекті ғимарат	Балаларды құрылыс материалдары: тақтайша, текше, кірпіш, цилиндр, призма, пирамида, арканы пайдаланып екіқабатты ғимаратты құрастыруға үйрету; призма, текше, цилиндр, тақтайша, кірпіш қасиеттерін талдап, оқу қызметінен алған әсерлерін кемпірқосақтың түстері арқылы білдіруге ынталандыру.	1
3	Күзгі ағаштар	Балаларды асқабақ тұқымдарын ағаш қимаулігісінің үстіне жапсырып, күзгі ағаштар суретін құрастыруға үйрету; балалардың құрастыру түрлерімен жұмыс жасау іскерліктерін жетілдіру; ағаш трафаретін қағаз бетіне бастырып, қайшымен қиып алу іскерліктерін дамыта отырып, қайшымен жұмыс жасау кезіндегі қауіпсіздік ережелерін сақтауға үйрету; күз мезгілінің ерекшеліктерін атауға, табиғатты аялауға, адамның күзгі мезгілдегі еңбегін қадірлеуге, көмектесуге, достыққа тәрбиелеу.	1
4	Бейбітшілік құсы – қарлығаш	Балаларға қатырма қағаздан жолақтар қиып алып, дұрыстап бұғу арқылы қарлығашты құрастыруды үйрету; қарлығаш құсы туралы білімдерін кеңейту; "көктемгі әрекет, күзгі берекет" мағынасын түсіндіру; қыстап қалатын құстар мен жыл құстарын бір-бірінен ажыратуды; қолдың саусақ моторикаларын, эстетикалық талғамдары мен шығармашылық қабілеттерін дамыту; жасалған жұмыстың сапасына көңіл аудару және бағалау қабілетін қалыптастыру.	1
5	Жолдағы серігің	Балаларға құрамында: цилиндр, тақтайша, призма, кірпіш, текше бар құрылыс материалдары жинағынан жеңіл көлікті құрастыруды үйрету; көліктің бөліктерін атай білу; көлік және оның түрлері туралы, көлікті қандай мақсатта қолдану керектігі туралы түсініктерін дамыту; бір-біріне әрдайым көмектесуге, достыққа тәрбиелеу; бағдаршамның түстеріне қарай көңіл күйлерін, оқу қызметінен алған әсерлерін білдіруге ынталандыру	1
6	Зәулім сарай	Балаларды құрамында текше, білеу, кірпіш, призма, арка, цилиндр бар құрылыс материалдар жинағынан зәулім сарайды құрастыруға үйрету; балаларды құрылыс материалдарымен жұмыс жасау іскерліктерін жетілдіру; викториналық ойын арқылы балалардың танымдық қабілеттерін дамыту; оқу қызметіне деген қызығушылықтарын арттыру; көмек көрсетуге, достыққа тәрбиелеу.	1
7	Байтерек	Балаларды трафаретке макарон өнімдерін қойып "Бәйтерек" құрастыруды үйрету; дайын трафаретке макарон өнімін беттестіру әдісі бойынша іскерліктерін дамыту; сары түсті жылтырлақтармен безендіруде желімді пайдалану техникасын жетілдіру; қол саусақ моторикаларын дамыту; "Бәйтерек" жайлы, бас қаланың көрнекті жерлері туралы білімдерін толықтыру; шығармашылыққа, Отансүйгіштікке тәрбиелеу.	1

8	Қой	Үлгіге сүйене отырып, дайын қойдың үстіне мақтамен жапсыруды үйрету. Қылқаламға желімді ұқыпты жағып алып, сулықпен қолдану іскерліктерін дамыту. Ұқыптылыққа тәрбиелеу.	1
9	Балапан	Балаларға жапсырмалау туралы түсінік беру және жапсырмалар жасап үйрету, балалардың қол моторикасын, қиялын дамыту. Умаждау әдісін қолдана білуге үйрету.	1
10	Қонаққа торғай келді	Балаларды табиғи материалдар: грек жаңғағы, ағаш бұтақтары және жер жаңғақтарынан құсты құрастыруға үйрету; ермексаздың көмегімен жеке бөлшектерді бір-біріне жалғау дағдыларын қалыптастыру; құстардың түрлерін ажырата білуді дамыту, табиғатқа пайдасы жайлы мағлұмат беру; қыстап қалатын және жыл құстарын ажырата алу дағдыларын ойын арқылы дамыту.	1
11.	Мамандықтың бәрі жақсы	Балаларды шаршыдан шеңбер қиып, сайқымазақтың басын жапсыруға, қатар бойымен макарондарды қойып сайқымазақтың шашын жасауға, бет-әлпет белгілерін жапсырып, сайқымазақты құрастыруға үйрету; гофрленген қағаздарды бірнеше қайтара бүктеп бант жасауға үйрету; гофрленген қағаздармен жұмыс жасау іскерліктерін жетілдіру; сайқымазақ мамандығымен таныстыру; мамандықтар және олардың құралдары жайлы білімдерін толықтыру; түстер және пішіндер жайлы білімдерін бекіту; қағаз бетінде дұрыс бағдарлауды үйрету.	1
12	Көңілді сайқымазақ	Түстерді ажырата білуге, саусақпен дөңгелек пішінді заттарды салуға үйрету. Тазалыққа тәрбиелеу.	1
13	Сандықша	Балаларды құрамында: тақтайшалар, білеу, кірпіштер бар құрылыс материалдар жинағынан сандықшаның кішкентай түрі қобдишаны құрастыруға үйрету; сандықша, әшекей бұйымдары туралы білімдерін кеңейту; көмектесуге, қамқорлыққа, достыққа тәрбиелеу, дидактикалық ойын арқылы балалардың танымдық қабілеттерін дамыту; сұраққа толық жауапты талап ету.	1
14	Қар жамылған бұтақ	Балалардың шығармашылық қабілеттері мен қиялдарын дамыту. Дәстүрден тыс мақталы таяқшалармен қардың суретін салуды үйрету.	1
15	Қар кесегі	Балалардың қыс мезгілі, қар туралы түсініктерін кеңейту. Көк түс пен ақ түстің бір-біріне үйлесімділігіне көңіл бөлуді үйрету. Қар кесегін балауызбен салып, оны бояумен бояуды үйрету. Табиғатқа деген сүйіспеншілік сезімдерін арттыру.	1
16	Шырша	Шырша ойыншықтарын жасап үйрену. Саусақпен ойыншықтарды дұрыс сала білуге жаттықтыру. Ойыншықтарды жасау арқылы тазалыққа, ұқыптылыққа, тәртіпке сабырлылық пен әсемдікке тәрбиелеу	1
17	Қыс қызығы	Балаларға қардан құрылыс немесе қамалдар жасауға үйрету: қойылған мақсатқа жетуге, ұжымдық жұмысты эстетикалық түрде жасауға үйрету; өз әрекетін жоспарлай білу дағдысын дұрыс дамыту; ұқыптылыққа, тиянақтылыққа тәрбиелеу; қыс мезгілінің ерекшеліктері және қардың қасиеттері жайлы білімдерін толықтыру.	1
18	Жаңа жылдық	Балаларды мақта таяқшаларынан жаңа жылдық ойыншық:	1

	ойыншық	қойды құрастыруға үйрету; жаңа жылдық ойыншықтарды өз қолдарымен дайындауға деген қызығушылықтарын ояту; желіммен жұмыс істеу дағдыларын жетілдіру; балалардың мақта таяқшаларынан құрастыру жасаудағы қабылдау қабілеттерін дамыту; қыс мезгілінің ерекшеліктерін атап өту; қол саусақ моторикаларын дамыту.	
19	Бағдаршам	Балаларды лего құрастыру материалдарынан бағдаршамды құрастыруға үйрету; жол белгілерін ажырату, жолда жүру ережелері жайлы білімдерін бекіту; көшеде қауіпсіздік ережелерін сақтауға тәрбиелеу; бағдаршам және оның шығу тарихи, құрылымы жайлы ақпарат беру	1
20	Аққу құсы әдемі	Балаларды табиғи материал: қарағай бүршігі және ермексаздарды пайдалана отырып аққуды құрастыруды үйрету; ермексаздың көмегімен жеке бөлшектерді біріктіру іскерліктерін жетілдіру; табиғи материалдар туралы білім бере отырып, жыл құстары, аққу туралы туралы білімдерін кеңейту; балаларды шығармашылыққа тәрбиелеу.	1
21	Бірлік болмай тірлік болмас	Балаларды қағазды бірнеше рет бүктеу(оригами) әдісі бойынша орыс халқының қызын құрастыруды үйрету; бірлік мерекесі жайлы білімдерін толықтыра отырып, балаларды ұлт өкілдерін ажыратуға, шығармашылыққа баулу; танымдық қабілеттерін дамыту; сұрақтарға тез жауап беруге, шапшаңдылыққа, өзге ұлт өкілдеріне сыйластықпен қарауға тәрбиелеу.	1
22	Стакан	Қатты қағазды бүктеп жапсыру арқылы жасау.	1
23	Сиқырлы ағаш (ұжымдық жұмыс)	Алақанмен сурет салу қабілетін бекіту.Әр түрлі түсті қолдана білуге үйрету.Ұқыпты сурет салуға тәрбиелеу.	1
24	Гүл	Балалардың қол маторикасы дамыту.мақталы дискамен сурет салуды үйрету.Ұқыпты сурет салуға дағдыландыру.	1
25	Гүлдер	Өз қолдарымен қағаздан әр түрлі гүлдер жасауға үйрету. Шаршы қағазды теңестіре, тігінен, көлденеңнен бүктеу дағдыларын жетілдіру.	1
26	Анаға арналған раушан гүлі.	«Бұрмалау, орау» әдісі арқылы түрлі түсті қағаздан жасау.	1
27	Ыдыстағы гүл	Алақанның таңбасын салуды үйрету және белгілі бір образға дейін сурет салу.	1
28	Алма	Қағазды бүктеу арқылы алма жасауды үйрету.Бүктеген жерге ұқыпты желім жағуды үйрету.Тазалыққы тәрбиелеу.	1
29	Құстарға арналған үйшік	Қатты қағаздан үйшік жасау.Ұжыммен жұмыс.	1
30	Зымыран	Оригами әдісі арқылы зымыран жасап қатты көгілдір түске жапсыру.	1
31	Достық ғаламшары	Саусақ моторикасын дамыту, балаларды саусақпен жұмыс жасауды үйрету	1
32	Күннің көзі	Сары түсті қағазды «Түйіршіктеу» әдісі арқылы жасау.	1
33	Ара	Балаларға жапсырмалау туралы түсінік беру және жапсырмалар жасап үйрету, балалардың қол моторикасын, қиялын дамыту. Желімен ұқыпты жұмыс жасауға дағдыландыру.	1

34	Түлкі	Дайын үлгідегі түлкіні қатты қағаздан конус жасап, жапсыру.	1
35	Жайлауда	Балаларды лего құрылыс материалдарынан төрт-түлік малдың бірі- жылқыны құрастыруға үйрету; жайлау сөзіне түсінік беру; төрт-түлік мал: түйе, жылқы, қой, ешкі, сиыр туралы білімдерін толықтыру; викториналық ойынға белсене қатыстырып, балалардың танымдық қабілеттерін дамыту; жануарларды дыбыстары арқылы танып, ажырата білу; туған жердің табиғатының сұлулығын сезінуге, оны аялап қорғауға, қамқорлық сезімдерге тәрбиелеу.	1
36	Әсем көбелек	Балаларды қағазды оригами әдісі, соның ішінде қосұшбұрыштан көбелекті шығарып құрастыруға үйрету; құрастыру амалдарымен таныстыру; жәндіктер: көбелек жайлы білімдерін кеңейту; қағазды бірнеше қайтара бүктеу арқылы балалардың қол саусақ моторикаларын дамыту; қағаздан көбелек құрастыру барысында балаларды тиянақтылыққа тәрбиелеу; ой-өрісін кеңейту; көрсетілген дыбысқа сәйкес жәндіктердің атауын дұрыс табуға дағдыландыру; бір орында отырып жұмыс жасауға тәрбиелеу.	1

Тақырыбы: «Мен және менің отбасым»

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларды қағаздан отбасы мүшелері: әке мен ананы құрастыру амалдарымен таныстыру; жарты шеңберді бұру арқылы конусты жасауға үйрету; қағаздың сипаттары және түрлері туралы білімдерін толықтырып, балалардың қағаздан құрастыру іскерліктерін жетілдіру; шығармашылық қабілеттерін арттырып, көркемдік талғамдарын дамыту; отбасы мүшелерін атап, сюжетті суреттерде не бейнеленгенін айту арқылы балалардың сөздік қорларын молайту; отбасы мүшелерін сыйлап, қадірлеуге тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Құрылысқа қатысты қимыл-әрекеттерді қарапайым сөздер және сөз тіркестерімен сүйемелдеу қабілетін қалыптастыру; сөйлеуді "конус", "отбасы", "геометриялық дене", "отбасы ағашы", "әке мен анам" сөздері арқылы жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер

Көркем сөз, жұмбақ жасыру, ғажайып сәт, үлгіні зерттеу, сергіту сәті, құрастыру амалдарын көрсету, өздік іс-әрекет, дидактикалық ойын "Отбасы ағашы", дайын өнім үшін мақтау және оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар

Қуыршақ Сәуле, әке мен ана бейнеленген сурет, "Әке мен анам" дайын үлгісі, түрлі-түсті жарты шеңберлер, түрлі-түсті фломастерлер, қайшы, желім, желімге ыдыс, қылқалам, қылқаламға тіреуше, дидактикалық ойынға байланысты "ағаш" суреті.

2. Үлестірілмеі материалдар

Бала санына байланысты түрлі-түсті жарты шеңберлер, түрлі-түсті фломастерлер, қайшы, желім, желімге ыдыс, қылқалам, қылқаламға тіреуше, дидактикалық ойынға байланысты жапырақ формасында бейнеленген сюжетті суреттер.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Көркем сөз. "Менің отбасым" Ернұр Сейдахмет.

"Құлыным!" деп өбеді,

Мейірім - нұрын төгеді.

Тиянақты әр ісі,

Анам үйдің - ырысы!

Құйылғандай құрыштан,

Шаршамайды жұмыстан.

Күшті, шымыр білегі,

Әкем үйдің - тірегі!

Жұмбақ жасыру. Онда

әке-шешем тұрады, Ата-

әжем бауырым.

Бәрі бірге қосылып,

Бір ұғымды құрады.

Жауабы: отбасы.

- Дұрыс айтасындар, балалар. Отбасы деген барлығы бір шаңырақ астында тұратын туыс адамдар. Біздің ең жақын адамдарымыз. Отбасы адамдары бір-біріне әрдайым қамқор болып жүреді.

- Қарандаршы, суретте кімдер бейнеленген? Атап көрейікші. Иә, жарайсындар. Оларды бір сөзбен қалай атаймыз? Иә. Отбасы.

- Тамаша, жарайсындар. Отбасы сөзін үштілде атап өтуге болады.

Ғажайып сәт.

Педагог топқа қуыршақ Сәуленің келгенін хабарлайды. Балалар қонақпен амандасады.

- Балалар, қарандаршы, бүгін бізге қонаққа кім келді? Қонаққа қуыршақ Сәуле келді.

- Сәулеге біздің көмегіміз керек. Өзінің әкесі мен анасына сыйлық жасамақшы. Сәулеге көмектесеміз бе? Балалар қуана келіседі.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні зерттеу. "Әке мен анам"

- Не көріп тұрсындар? Дұрыс әке мен ана.

- Неден құрастырылған? Қағаздан құрастырылған.

- Қандай геометриялық денені көріп тұрсындар? Конус. Конус - бұрыштары жоқ, дөңгелек сақина ретінде келеді.

- Қайталаймыз. Конус өлшемдері кеми беретін, бұрышы жоқ, дөңгелек келетін геометриялық дене.

- Енді, балалар мұқият қараймыз. Бұл қандай қағаздан құрастырылған екен? Түрлі-түсті, жұқа қағаздан құрастырылған. Жақсы.

- Қағаздың қандай түрлерін білеміз? Қағаздың түрлерін есімізге түсіріп көрейік. Қаатырма қағаз (картон), түрлі - түсті қағаз, жылтыр қағаз, барқыт қағаз. Қағаздың қандай қасиеттерін білесіңдер? Қытырлайды, тегістелмейді, бұрынғы қалпына келмейді, қағаздың бетінде жазуға болады.

Құрастыру амалдарын көрсету.

- Алдымен бас қима үлгілерін аламыз. Бет-әлпет белгілерін фломастермен бояймыз.

- Балалар, түрлі-түсті қағазды аламын. Пішіні қандай? Жарты шеңбер. Қазір жарты шеңберді бұру арқылы конус жасап, шетінен желіммен жапсырамын. Не шықты? Конус. Дұрыс айтасындар. Конус шықты. Конус денесі болады.

- Қағаздың кіші бөлігінен тағы да қағазды бұру арқылы кіші көлемді екі конус жасаймын. Екі кіші конусты үлкен конусқа жапсырамын. Қолы да дайын. Мен не істедім? Қағаздың кіші бөлігінен тағы да қағазды бұру арқылы кіші көлемді екі конус жасадым. Денесіне басын жапсырамын. Міне, отбасының анасы дайын болды.

- Дәл осы реттілікті қайталаймыз. Міне, қағаздан әке мен ананы жасадық. Анасының көйлегіне қара түсті фломастермен дақтар салуға болады.

Сергіту сәті.

Ұсынылып отырған өлең жолдары балаларға таныс болуы керек. Педагог оқу қызметінің алдында 1-2 күн бұрын өлең жолдарымен таныстырып қояды. Балалар педагогпен бірге ілесіп осы өлеңді айтып, сергіп алады. Педагог өзінің шығармашылығына байланысты, әуенге сай қимылдарды жасай алады.

Өздік іс-әрекет.

Балалар педагогтың нұсқаулығымен өздік іс-әрекетке көшеді. Өздік іс-әрекет барысында педагог балалардың дұрыс жасап отырғандарын қадағалайды. Балалар жарты шеңберді бұру арқылы конус жасап, шетінен желіммен жапсырады. Педагог әр баламен жеке түзету жұмысын жүргізіп отырады. Керек болса көмектеседі. Балаға "қандай дене шықты?",

"мынау не?", "сен не істедің?", "сен нені құрастырып отырсың?" деген секілді сияқты сұрақтар қойып, балалардың өздік іс-әрекет барысын бақылап отыру қажет. Осы орайда, балаларға жекелей сұрақтар қоюға болады. Мысалы: "конус қандай геометриялық дене?", "конусты қалай жасадың?", "басқа қандай геометриялық денелерді білесің?" және т.б. Педагог балалардан сұраққа толық жауапты талап етеді.

Дидактикалық ойын. "Отбасы ағашы"

Мақсаты: отбасы мүшелері жайлы толық сөйлем құрау іскерліктерін дамыту, сөздік қорларын молайту.

Педагог:

- Балалар, жел соғып, ағаштағы барлық жапырақтар жерге түсіп қалыпты. Сендермен бір ойын ойнағым келіп тұр. Ол үшін ең алдымен ағаштың тамыры қай жерде орналасқанын анықтап алайық, ағаштың тамыры ол отбасының үлкендері, атамыз бен әжеміз болады. Балалар өздерінің ата мен әжесі туралы айтады. Әрі қарай ағаштың жоғарғы бөлігіне дейін туыстарын атап шығады. Сұрақ-жауап аяқталған соң, "сиқырлы қорап" қимыл қозғалыс ойыны ойнатылады. Ойын өлең жолдарымен сүйемелденіп келеді.

Атамнан басталар,

Әжемнен қосталар

Отбасым мынылар:

Ең жақын адамдар

Әкем мен анам бар.

Өлеңнің соңғы жолында сиқырлы қорап кімнің қолында қалады, сол үстел үстіндегі жапырақ түрінде қиылған суретте не бейнеленгенін айтып, отбасы ағашына жапсырады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Кейіпкермен қоштасу.

- Балалар, қуыршақ Сәуле бізге риза болды, алғысын білдіріп жатыр. Бізбен қоштасып, қайтамын дейді. Сау бол, Сәуле!

Дайын өнім үшін мақтау және оқу қызметін пысықтау.

- Бүгінгі оқу қызметімізде біз не құрастырдық? Қағаздан әке мен ананы құрастырдық.

- Олар қандай геометриялық денеден құрастырылған? Конус. Жақсы. Конус қандай геометриялық дене? Конус өлшемдері кеми беретін, бұрышы жоқ, дөңгелек келетін геометриялық дене. Қайталайықшы. Жақсы. Жарайсыңдар.

- Балалар, қағаздың түрлерін білесіңдер? Қане, есімізге түсірейік. Оқу қызметінің басында біз атап өткен едік. Балалардың еркін жауабы. Жарайсыңдар! Жақсы. Педагог балалардың жауаптарын толықтыра алады.

- Ал, қағаздың қандай қасиеттерін білесіңдер? Қытырлайды, тегістелмейді, бұрынғы қалпына келмейді, қағаздың бетінде жазуға болады.

- Конусты қандай пішіннен және қалай жасадыңдар? Жарты шеңберді бұру арқылы жасадық. Солай емес пе? Иә, жақсы.

- Жарайсыңдар! Бүгінгі оқу қызметіе өте белсенді қатыстыңдар. Сендерге ұнады ма? Ұнаса қане бәріміз "Жарайсың" белгісін көрсетейікші. Тамаша.

Тақырыбы: «Көрнекті ғимарат»

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларды құрылыс материалдары: тақтайша, текше, кірпіш, цилиндр, призма, пирамида, арканы пайдаланып екіқабатты ғимаратты құрастыруға үйрету; призма, текше, цилиндр, тақтайша, кірпіш қасиеттерін талдап, тәжірибеде қолдануға дағдыландыру; құрылыстың тұрақтылығын ескеріп отыруға баулу; ұқыптылыққа, тиянақтылыққа тәрбиелеу; ойын арқылы балалардың геометриялық денелер туралы түсініктерін бекіту, ойлау қабілеттерін дамыту; балаларды жіптегі қауырсындарды үрлеу арқылы денсаулықтарын, қан айналым жүйелерін жақсарту; оқу қызметінен алған әсерлерін кемпірқосақтың түстері арқылы білдіруге ынталандыру.

Сөздік жұмыс

Құрылысқа қатысты қимыл-әрекеттерді қарапайым сөздер және сөз тіркестерімен сүйемелдеу қабілетін қалыптастыру; сөйлеуді "призма", "текше", "цилиндр", "тақтайша", "кірпіш", "пирамида", "ғимарат", "көрнекті ғимарат", "бірінші қабат", "екінші қабат", "қойдым", "тіредім", "түзедім" сөздері және сөз тіркестері арқылы жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер

"Жүректен жүрекке" жылулық шеңбері, сұрақ-жауап, мақал-мәтел, суретпен жұмыс, құрастыру амалдарын көрсету, дем алу жаттығуы, өздік іс-әрекет, игровизор ойыны "артық затты тап", құрылыс нәтижесімен ойнату "тұрғындарды ғимаратқа орналастырамыз", дайын өнім үшін мақтау және оқу қызметін пысықтау, рефлексия "кемпірқосақ".

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар

Құрамында тақтайша, кірпіш, цилиндр, текше, арка, призма, пирамида бар құрылыс материалдар жинағы, дайын "ғимарат" үлгісі, қаланың көрнекті жерлерінің суреті, ғимарат салып жатқан құрылысшылар суреті, кемпірқосақ суреті.

2. Үлестірмелі материалдар

Бала санына байланысты құрамында тақтайша, кірпіш, цилиндр, текше, арка, призма, пирамида бар құрылыс материалдар жинағы, игровизор ойынына байланысты суреттер, құрылыс нәтижесімен ойнату үшін әртүрлі аңдар (ойыншықтары), маркер немесе фломастер. дем алу жаттығуына байланысты жіпке байланған қауырсындар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Жылулық шеңбері. "Жүректен жүрекке"

- Балалар, барлықтарыңды "жүректен жүрекке" атты жылулық шеңберіне шақырамын. Бүгін қандай тамаша, керемет күн! Барлығымыз шеңбер болып тұрамыз. Қасымыздағы досымызға жылы сөз айтамыз.

Мысалы:

- Айжан сен бүгін ерекше құлпырып тұрсын. Көйлегін де әдемі екен. Жақсы. Барлық балалар қасындағы досына жылы сөздер айтады. Жылулық шеңберінен кейін педагог балалардың орындарына жайғасып отыруын сұрайды. Балалар үстелді жағалай отырады.

Мақал-мәтел.

Ана көркі - алдындағы баласы.

Қала көркі - үйі, орман, ағашы.

- Балалар, біз қай қалада тұрамыз?

- Дұрыс айтасындар. Біз Нұр-Сұлтан қаласында тұрамыз.

- Қаламыздың қандай көрікті жерлерін білесіңдер?
- Балалар, бүгін біз Нұр-Сұлтан қаласындағы көрнекті ғимараттардың бірін құрастырамыз.

Суретпен жұмыс.

- Балалар суретке назар аударамыз. Суретте кімдерді көріп тұрсыңдар? Дұрыс, құрылысшылар.
- Құрылысшылар не істеп жатыр? Ғимарат салып жатыр, иә.
- Шеше қабатты ғимарат салып жатыр? Қане, санап жіберейікші. Иә, екі қабатты ғимарат салып жатыр.
- Ғимараттар біздің қаламызға көрік беріп тұрады. Ғимарат ішінде әртүрлі орталықтар, дүкендер бар.
- Ғимараттарды кез-келген адамдар сала береді ме? Қалай ойлайсыңдар? Жоқ. Осындай зәулім ғимараттарды арнайы мамандар ғана салады, оларды арнайы оқытады. Балалар, құрылыс материалдарынан құрылысшы болып көрнекті ғимаратты құрастырайық. Қалай қарайсыңдар? Тамаша!

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Затты зерттеу. "Ғимарат"

- Балалар, не көріп тұрсыңдар? Ғимарат.
- Қараңдаршы, ғимараттың неше қабаты бар? Ғимараттың екі қабаты бар.
- Ғимарат неден құрастырылған? Ғимарат құрылыс материалдарынан құрастырылған.
- Қандай құрылыс материалдарын көріп тұрсыңдар? Тақтайша, кірпіш, цилиндр, текше, арка, призма, пирамида. Қайталаймыз. Тамаша. Педагог балаларға құрылыс материалдарын сипап-сезуге, қолдыраымен ұстап көруге ұсынады. Балалар әр құрылыс материалдарын ұстап көреді.
- Ғимараттың құрылымын атап көрейік. Іргетасы, қабырғалары, қабаттары, шатыры. Жақсы.

Құрастыру амалдарын көрсету.

- Ең бірінші пішіні шаршы тәріздес тақтайшаны үстел үстіне қоямын. Бұл ғимараттың іргетасы болады.
- Алдымен тақтайшаны үстел үстіне қоямын. Көлденең жатқызып кірпішті қоямын. Тақтайшаның екі жағына текшелерді қоямын. Саусақтарыммен түзеймін.
- Текшелердің үстіне цилиндрлерді қойып шығамын. Түзу қоямын. Ғимараттың бірінші қабаты дайын болып қалды. Тақтайшаны цилиндрлердің үстіне түзулеп қоямын. Саусақтарыммен түзеймін.
- Тақтайшаның үстіне, төрт жағына бір текшеден қойып шығамын.
- Келесі, ғимараттың екінші қабатын құрастыру үшін текшелер керек. 4 дана текшені алып, тақташаның төрт бұрышының үстіне қоямын. Саусақтарыммен түзеймін. Екі текшенің үстіне бір кірпіштен қоямын.
- Ғимараттың алдына, текшелердің үстіне арканы қоямын.
- Арканың үстіне призманы қоямын. Бұл ғимараттың шатыры болады.
- Енді, пирамидаларды алып, арканың жанына қоямыз. Саусақтарымызбен түзейміз. Жақсы.
- Мәне, ғимаратты құрастырдық.

Дем алу жаттығуы. "Қауырсын"

Әр баланың алдында жіпке байланған қауырсын тұрады. Қауырсынды үрлеу арқылы дем алу жаттығуын жасайды.

Өздік іс - әрекет.

Әрбір баланың алдына тақтайша, кірпіш, цилиндр, текше, арка, призма, пирамида бар құрылыс материалдар жинағы таратылады.

- Балалар, бізде құрылысшылар секілді ғимарат қалап көрейік. Балалар қуана келіседі. Әр баламен жеке түзету жұмыстары жасалынады. Құрылыс барысында "құрылыс материалының атауын ата", "сен не құрастырып жатырсың?", "бұл не?", "бірінші қабатты құрастырған кезде қандай құрылыс материалдарын қолдандың?" деген секілді сұрақтар қойылып отыруы шарт. Баладан "текше", "призма", "цилиндр", "тақтайша", "пирамида", "үстіне қойдым", "жанына тіредім", "қолмен түзедім" секілді сөздер мен сөз тіркестерін пысықтауға болады. Бала сөздерді қайталай алмаса да, іс-тәжірибеде көріп, құрастыру амалдарын қайталаса, құрастыру амалын сөзбен сүйемелдеу әдетіне үйренеді.

Игровизор ойыны. "Артық затты тап"

Мақсаты: геометриялық денелер туралы түсініктерін бекіту, ойлау қабілеттерін дамыту. Әр баланың алдына 3-4 сурет, маркер таратылады. Артық затты домалатып белгілеп қояды. Балалар артық затты айтады, не себепті белгілегендерін түсіндіреді. Педагог балалардан толық жауапты талап етеді. Әр баламен жекелей жұмыс жасайды. Ұсынылған суреттерді қағаз бетіне шығарып алып, ламинаттау керек. Маркердің (немесе фломастер) көмегімен балалар артық заттарды белгілейді. Ойын соңында ысқыш көмегімен сүртіп тастауға болады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Құрылыс нәтижесімен ойнату.

"Тұрғындарды ғимаратқа орналастырамыз" ойыны. Үйлердің әрбір бөлмесіне аңдарды және олардың достарын орналастырып ойнауға болады.

Дайын өнім үшін мақтау және оқу қызметін пысықтау.

- Балалар біз бүгін оқу қызметінде не істедік? Қаламыздағы көрнекті ғимараттың бірін құрастырдық.

- Ғимарат неше қабаттан тұрады? Ғимарат екі қабаттан тұрады.

- Ғимаратты кімдер салады екен? Кез-келген адамдар сала бере ма? Жоқ, құрылысты тек ғана арнайы оқыған мамандар, құрылысшылар салады.

- Ғимаратты неден құрастырдық? Құрылыс материалдарынан құрастырдық. Қандай құрылыс материалдарын қолдандыңдар? Тақтайша, кірпіш, цилиндр, текше, арка, призма, пирамида. Жақсы.

- Ғимараттың құрылымын атап көрейік. Іргетасы, қабырғалары, қабаттары, шатыры. Жақсы.

- Аймара, пішіні шаршы тәріздес тақтайша не үшін керек? Ол ғимараттың іргетасы болды. Иә, дұрыс. Жарайсыңдар!

Рефлексия "Кемпірқосақ".

- Балалар, мен сендердің оқу қызметінен кейінгі көңіл-күйлеріңді білгім келіп тұр. Ол үшін тақтада ілініп тұрған кемпірқосаққа, өздерін қалаған түсті тандап беттестіресіңдер.

Қызыл - мазасызданып тұрмын;

Қызғылт сары(тоқсары) - бәрі тітіркендіргіш;

Сары - үйге қайтқым келді;

Жасыл - жұмысты жасағым келді;

Көгілдір - қызықты, белсендірек болғым келді;

Көк- қиын, бірақ қызықты болды;

Күлгін - қызықсыз, іш пыстырарлық.

- Жарадыңдар! Бүгінгі оқу қызметіміз өте қызықты өтті. Барлықтарын белсенді қатыстыңдар.

Тақырыбы: Күзгі ағаштар

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларды асқабақ тұқымдарын ағаш қимаулігісінің үстіне жапсырып, күзгі ағаштар суретін құрастыруға үйрету; балалардың құрастыру түрлерімен жұмыс жасау іскерліктерін жетілдіру; ағаш трафаретін қағаз бетіне бастырып, қайшымен қиып алу іскерліктерін дамыта отырып, қайшымен жұмыс жасау кезіндегі қауіпсіздік ережелерін сақтауға үйрету; күз мезгілінің ерекшеліктерін атауға, табиғатты аялауға, адамның күзгі мезгілдегі еңбегін қадірлеуге, көмектесуге, достыққа тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Құрылысқа қатысты қимыл-әрекеттерді қарапайым сөздер және сөз тіркестерімен сүйемелдеу қабілетін қалыптастыру; "асқабақ тұқымы", "ағаш трафареті", "қойдым", "қиып алдым", "жапсырдым", "боядым", "күз мезгілі", "мыстан", "жалқаулық", "көмектестім" сөздері және сөз тіркестерімен жұмыс жасау.

Әдіс-тәсілдер

Амандасу, көркем сөз, ғажайып сәт, үлгіні зерттеу, құрастыру амалдарын көрсету, сергіту сәті, өздік іс-әрекет, дидактикалық ойын, кейіпкермен қоштасу, дайын өнім үшін мақтау және оқу қызметін пысықтау, рефлексия.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар

Кейіпкер: "Маша мен Аю" ертегісіндегі аю, "Ағаштар" дайын үлгісі, ақ қағаз, ағаш трафареті, қара қағаз, асқабақ тұқымдары, гуашь, су құятын ыдыс, екі дана қылқалам, қайшы, қылқаламға тіреуше, желім, желімге ыдыс, ағаш суреті, хат алып келген құс суреті, "сәлем" бейнежазбасы, сергіту сәтінде қолданылатын бейнежазба.

2. Үлестірмелі материалдар

Бала санына байланысты ақ қағаз, ағаш трафареті, қара қағаз, асқабақ тұқымдары, гуашь, су құятын ыдыс, екі дана қылқалам, қайшы, қылқаламға тіреуше, желім, желімге ыдыс, дидактикалық ойынға байланысты емен, қайың, шырша, қарағай, шетен, тал, талшық, үйеңкі және ағаштардың жапырақтары, рефлексияда қолданылатын қызыл, сары, жасыл жапырақтар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Сәлем

Көркем

сөз. "Күз

келді".

Сарғайды тоғай,

Сап-сары маңай.

Соңғы әнін айтып,

Құс кетті қайтып.

Айнала жым-жырт,

Көк аспан сұрғылт.

Жер жыртқан тыңда

Трактор қырда.

Жапырақ ұшты,

Суық та түсті.

Сонда да бізге,

Қызық көп күзде. (М. Әлімбаев)

- Балалар, өлеңде не туралы айтылған? Иә, күз мезгілі жайлы айтылған.

- Күз мезгілінде табиғат құбылысында қандай ерекшеліктер болады?

- Күз - берекелі, мол өнім беретін мезгіл. Нағыз тіршіліктің жандана бастаған уақыты - осы күзде. Қыбырлаған жәндік, жер бетіндегі барлық тіршілік атаулының қыстың қамымен қарбаласуы, көкте жылы жаққа топ-топ ұшқан құстар да күздің исін білдіріп тұр.

Ғажайып сәт.

Педагог топқа "Маша мен Аю" ертегісіндегі аюдың келгенін айтады. Балалар қонақпен амандасады.

- Балалар, ертегідегі аю бізден көмек сұрап келіпті. "Жалқаулық" атты мыстан кемпір орманға шабуыл жасапты. Ормандағы барлық тіршілік иелері жалқаулана бастағанын айтады. Ең жаманы ормандағы ағаштардың барлығын жалқаулық бір жаққа тығып тастағанын айтады.

- Балалар, орманды құтқаруға көмектесеміз бе? Балалар қуана келіседі. Көмектесуге ниеттерін білдіреді.

- Олай болса біз қазір орман тұрғындарына, орман ағаштарын қайтарып береміз.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні зерттеу. "Ағаштар"

- Балалар, не көріп тұрсыңдар? Күзгі ағашты көріп тұрмыз.

- Қараңдаршы, күзгі ағаштар неден жасалаған? Балалардың еркін жауабы. Балалар, бұл асқабақ тұқымдары.

- Тағы неден жасалған? Қағаздан жасалған, түрлі-түсті етіп боялған. Иә.

- Ағаштың құрылымын атап өтейік. Діңі, ағаштың ұшар басы, бұтақтары және жапырақтары.

- Иә дұрыс айтасыңдар. Бүгін біз сендермен асқабақ тұқымдарынан және қағаздан орман тұрғындарына күзгі ағаш жасап береміз.

Сол кезде мүмкін мыстан кемпір біздің көп екенімізді көріп, орман тұрғындарына жоламайтын болады.

Құрастыру амалдарын көрсету.

- Алдымен жасыл түсті қағаз бетіне ағаш трафаретін қойып, қарындашпен бастырып аламыз. Нобайы бойымен қиып аламыз.

- Дайын ағашты ақ қатты қағаздың дәл ортасына жапсырамын. Мен не істедім, балалар? Дайын ағаш қимаулігісін ақ қағаз бетіне жапсырдым.

- Ағаштың ұшар асқабақ тұқымдарын жапсырамын. Асқабақ тұқымдарын қызғылт-сары, сары, қызыл түстерімен бояймын.

- Міне, асқабақ тұқымдарынан жасалған ағаштарымыз дайын болды.

Сергіту сәті.

Шеңбер жасап жүреміз,

Шеңбер жасап жүреміз,

Шеңбер жасап жүреміз,

Тез отыра қалайық!

Шабамыз!

Шеңбер жасап шабамыз

Шеңбер жасап шабамыз

Шеңбер жасап шабамыз

Тез отыра қалайық!

Өздік іс-әрекет. "Күзгі ағаштар"

Балалар педагогтың көрсеткен жұмыс реттілігімен өздік іс-әрекетке көшеді. Өздік іс-әрекет барысында педагог балаларға бағыт-бағдар береді. Балалардың ағаш трафаретін қағаз бетіне дұрыс бастырып, қайшымен дұрыстап нобайы бойымен қиып алғандарын қадағалайды. Қайшымен жұмыс жасау кезінде балалардан мұқияттылықты және қауіпсіздік ережелерін сақтауды сұрайды.

"Сен не жасап отырсың?", "бұл не?" "ағаштың құрылымын ата", "қайшыны дұрыстап ұста", "асқабақ тұқымдарын қандай түске бояймыз?" деген секілді сұрақтар қояды және балалардан сұраққа толық жауапты талап етеді.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Дидактикалық ойын. "Қай ағаштың жапырағы?"

Мақсаты: таныс ағаштардың жапырақтарын ажырату және атай білу.

Әр баланың алдына 8 түрлі жапырақтар және 8 түрлі ағаштардың суреттері таратылады.

Қай ағаштың жапырағы екенін сәйкестендіру немесе беттестіру әдісі бойынша табады.

Кейіпкермен қоштасу.

- Балалар, аю, қараңдар, орманнан хат келген секілді. Педагог хаттың ішін ашып оқиды, ормандағы жалқау атты мыстан кемпір бізден қорқып кетіп қалыпты. Ағаштарды да қайтадан өз орнына қойыпты. Енді мүлдем орманға, орман тұрғындарына жоламаймын дейді. Олардың достары көп екен дейді.

- Айттым ғой, балалар. Мыстан кемпір біздің орманға және орман тұрғындарына көмектесетінімізді біліп, бізден қорқып қашып кетті. Жарайсыңдар! Достық жеңді. Барлығымыз бірігіп мыстан кемпірді жеңдік.

Балалар кейіпкермен қоштасады. Аю алғысын білдіреді.

Дайын өнім үшін мақтау және оқу қызметін пысықтау.

- Күз мезгілінде табиғат құбылысында қандай ерекшеліктер болады? Жаңбыр жауады, ағаштағы жапырақтар сарғайып түсіп қалады, мол өнім піседі.

- Иә, балалар. Күз - берекелі, мол өнім беретін мезгіл. Нағыз тіршіліктің жандана бастаған уақыты - осы күзде.

- Бүгін бізге қонаққа кім келді? "Маша мен Аю" ертегісіндегі аю келді.

- Не себепті аю біздің топқа келді? Аюға және орман тұрғындарына, ормандағы өсімдіктерге, ағаштарға біздің көмегіміз керек болды.

Жарайсыңдар!

- Сендер не жасадыңдар? Асқабақ тұқымдарынан күзгі ағаштарды жасадық. Ағаштағы жапырақтардың түсін қандай түске боядыңдар? Қызғылт-сары, сары және қызыл. Жақсы. Тамаша!

Рефлексия. "Сәттілік ағашы"

Педагог тақтаға сәттілік ағашының суретін іледі. Әр балаға үш түсті жапырақтар таратылады.

Қызыл - оқу қызметі өте қызықты, өзім құрастырдым;

Сары - оқу қызметі қызықты, бірақ мен өзім құрастыруға қиналдым. Маған педагог көмектесті;

Жасыл - маған қызықсыз болды, ешнәрсе орындамадым.

Тақырыбы: «Бейбітшілік құсы – қарлығаш».

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларға қатырма қағаздан жолақтар қиып алып, дұрыстап бұғу арқылы қарлығашты құрастыруды үйрету; қарлығаш құсы туралы білімдерін кеңейту; "көктемгі әрекет, күзгі берекет" мағынасын түсіндіру; қыстап қалатын құстар мен жыл құстарын бір-бірінен ажыратуды; қолдың саусақ моторикаларын, эстетикалық талғамдары мен шығармашылық қабілеттерін дамыту; жасалған жұмыстың сапасына көңіл аудару және бағалау қабілетін қалыптастыру.

Сөздік жұмыс

Құрылысқа қатысты қимыл-әрекеттерді қарапайым сөздер және сөз тіркестерімен сүйемелдеу қабілетін қалыптастыру; "қыстап қалатын құстар", "жыл құстары", "берекет", "мол өнім береді", "көктемгі әрекет, күзгі берекет", "бейбітшілік құсы", "қарлығаш", "құйрығы айыр", "бүгемін", "жолақ қиып аламын" сөздері және сөз тіркестерімен жұмыс жасау.

Әдіс-тәсілдер

Амандасу, мақал-мәтел, аудиожазбаны тыңдау, үлгіні зерттеу, құрастыру амалдарын көрсету, сергіту сәті, өздік іс-әрекет, дидактикалық ойын "құстарды ажырат", дайын жұмыс үшін мадақтау және оқу қызметін пысықтау, рефлексия "Бес саусақ" әдісі.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар

"Қайырлы таң" бейнежазбасы, күз мезгіліне байланысты суреттер, қарлығаш суреті, қарлығаш дауысы, "Қарлығаш" дайын үлгісі, құрастыру амалдары көрсетілген суреттер, қара түсті қатырма (картон) қағаздар, қайшы, желім, желімге ыдыс, қылқалам, қылқаламға тіреуше, жайма, ақ түсті қағаз, қара түсті фломастер, дидактикалық ойында қолданылатын көгілдір және жасыл түсті бөліктерге бөлінген шеңберлер.

2. Үлестірімелі материалдар

Бала санына байланысты қара түсті қатырма (картон) қағаздар, қайшы, желім, желімге ыдыс, қылқалам, қылқаламға тіреуше, жайма, ақ түсті қағаз, қара түсті фломастер, дидактикалық ойында қолданылатын жыл құстары және қыстап қалатын құстар суреттері.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Амандасу. "Қайырлы таң!"

- Балалар, қазір жылдың қай мезгілі? Қазір жылдың күз мезгілі. Күз мезгілінде табиғат құбылысы қалай өзгереді? Күн суытады, жел соғады, жаңбыр жауады.
- Күз мезгілін неге алтын күз деп атайды? Себебі айналаның барлығы сары түске боялады.
- Күз мезгілі бізге не береді? Күз мезгілі бізге мол өнім береді.
- Күз мезгілінде неше ай бар? Атап беріңдерші. Күз мезгілінде үш ай бар. Қыркүйек, қазан, қараша.

Мақал-мәтел.

Күз - береке, байлықтың бастауы.

Көктемгі әрекет, күзгі берекет.

- Балалар, бұл мақалда не туралы айтылған? Балалар өздерінің ойларымен бөліседі.

Педагог балалардың жауаптарын толықтырады.

- Күз берекенің бастауы. Молшылықты әкелетін мезгіл. Көктемде әрекет етіп, күзде еккен өнімің жемісін көреміз.

Аудиожазбаны тыңдау.

- Балалар, бұл ненің дауысы деп ойлайсыңдар? Құстың дауысы.
- Қай құстың дауысы? Қарлығаштың дауысы.
- Қарлығаш туралы не білесіңдер? Қарлығаш - бейбітшілік, мейірімділік құсы.

Қарлығаштың бүкіл өмірі ауада өтеді, олар өте сирек демалады. Бұл құс аспанда ұшып келе жатып тамақтана алады, шыбын-шіркейлермен және масалармен қоректенеді. Егер оның ұясына бейтаныс құс кіріп кетсе, оған шабуыл жасамай, басқа ұяға көшіп кетеді. Олар адамдардан қорықпайды, тұрғын үйлердің шатырларында ұя сала береді екен.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні зерттеу. "Қарлығаш"

- Қараңдаршы, менің қолымда не көріп тұрсыңдар? Қарлығаш құсы.
- Түсі қандай? Түсі қара. Құйрығы айыр. Қанаттары ұзын.
- Қарлығаш құсының құрылымын атап беріңдерші. Қанаттары, айыр құйрығы, денесі басы, тұмсығы, көздері.
- Қарлығаш құсын қалай жасаған деп ойлайсыңдар? Қатырма қағаздан қанаттарын қиып алған. Жолақты екі бүктеп қарлығаш құсының денесін жасаған.
- Басын қалай жасаған деп ойлайсыңдар? Қара түсті қатырма қағаздан жолақ қиып, екі жақ ұшын бір-біріне жапсырған. Жақсы.

Қағаздан құрастыру амалдарын көрсету.

- Қара түсті қатырма қағаздан жолақ қиып аламын. Жолақтың бір ұшын екіге қиямын. Жолақты бір-біріне жапсырамын. Бұл құстың денесі мен айыр құйрығы болады.
- Ақ түсті қағаздан жолақ қиып аламын. Жолақтың бір жағындағы бұрыштарын қиып тастаймын. Қарлығаш денесіне жапсырамын.
- Қара түсті қатырма қағаздан тағы жолақ қиып аламын, ұштарын бір-біріне жапсырамын. Бұл құстың басы болады. Басы мен денесін бір-біріне жапсырамын.
- Қатырма қағаздан жолақ қиып аламын. Бұрыштарын үшкірлете келіп, доға жасай отырып құстың қанаттарын қиямын.
- Ақ қағаздан шеңбер қиып аламын да, құстың тұмсығына жапсырамын. Қара түсті фломастермен қарашығын саламын.

Сергіту сәті.

Көңіл-күй

Көңіл күй жақсы болса, ұр шапалақ,
 Көңіл күй жақсы болса, ұр шапалақ,
 Көңіл күй жақсы болса, ұр шапалақ, шапалақ,
 Көңіл күй жақсы болса, ұр шапалақ!

Өздік іс-әрекет.

Балалар педагогтің нұсқаулығымен өздік іс-әрекетке кіріседі. Педагог жасай алмай отырған балаларға көмектесіп, бағыт- бағдар беріп отырады. "Сен не жасап отырсың?", "қарлығаштың түсі қандай?", "мынау қандай пішінге ұқсайды?", "қарлығаштың құйрығы қандай?", "қағаздан қарлығаштың қанаттарын қалай қиып аламыз?" деген секілді сұрақтар қойып отырады. Балалар педагогтің қойған сұрақтарына толық жауап береді.

Дидактикалық ойын. "Құстарды ажырат" (қыстырғыштармен ойнатылады)

Мақсаты: қыстап қалатын және жыл құстарын ажырата алуды үйрету.

Барысы: қыстап қалатын және жыл құстарын ажыратуды, қыстырғышпен түстерге сәйкес қыстыруды ұсынады.

- Балалар, қыстап қалатын құстар және жыл құстары деп қандай құстарды айтамыз? Қыстап қалатын құстар деп - қыстың келуімен оңтүстікке, яғни жылы жаққа ұшпайтын, өзінің мекенін де қалатын құстарды айтады. Ал жылы жаққа ұшып кететін құстарды - жыл құстары деп айтады.
- Қыстап қалатын құстарды көгілдір түсті шеңберге қыстырамыз, ал жыл құстарын жасыл түсті шеңберге қыстырамыз.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Дайын өнім үшін мақтау және оқу қызметін пысықтау.

- Бүгін оқу қызметінде не істедіңдер? Қағаздан құрастырдық.
- Қарлығаш қандай құс екен? Бейбітшілік құсы.
- Қыстап қалатын құстар мен жыл құстарының айырмашылығы неде? Қыстап қалатын құстар деп - қыстың келуімен жылы жаққа ұшпайтын, өзінің мекенін де қалатын құстарды айтады. Ал жылы жаққа ұшып кететін құстарды - жыл құстары деп айтады.

Рефлексия. "Бес саусақ" әдісі.

- Балалар бүгінгі оқу қызметінен не алдыңдар? Қазір "Бес саусақ" әдісі бойынша жауап бересіңдер.

Барысы: балалар шеңбер болып тұрады. Сол қолымен оң қолындағы бір саусақты таңдайды.

Бас бармақ - көңіл күйім қандай болды?

Балан үйрек - оқу қызметінің барысында кімге көмектестім?

Ортаң терек - оқу қызметінде не қызықты болды?

Шылдыр шүмек - мақсатқа жеттім бе?

Кішкене бөбек - оқу қызметі жалпы ұнады ма?

Таңдаған саусаққа байланысты педагогтың сұрақтарына жауап береді. Оқу қызметін қорытындылайды.

Тақырыбы: «Жолдағы серігің».

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларға құрамында: цилиндр, тақтайша, призма, кірпіш, текше бар құрылыс материалдары жинағынан жеңіл көлікті құрастыруды үйрету; көліктің бөліктерін атай білу; көлік және оның түрлері туралы, көлікті қандай мақсатта қолдану керектігі туралы түсініктерін дамыту; бір-біріне әрдайым көмектесуге, достыққа тәрбиелеу; бағдаршамның түстеріне қарай көңіл күйлерін, оқу қызметінен алған әсерлерін білдіруге ынталандыру.

Сөздік жұмыс

Құрылысқа қатысты қимыл-әрекеттерді қарапайым сөздер және сөз тіркестерімен сүйемелдеу қабілетін қалыптастыру; сөйлеуді "құрастыру материалдарынан құрастырдым", "текше", "цилиндр", "кірпіш", "тақтайша", "призма", "көлік", "жеңіл көлік" сөздері және сөз тіркестері арқылы жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер

Көркем сөз, суретпен жұмыс, үлгіні зерттеу, құрастыру амалдарын көрсету, сергіту сәті, өздік іс-әрекет, дидактикалық ойын "көліктің қолдану мақсатын тап", көрме ұйымдастыру, кейіпкермен қоштасу, дайын өнім үшін мақтау және пысықтау, рефлексия "бағдаршам" .

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар

Кейіпкер: ұл бала Ержан, жеңіл көліктің суреті, кеме, қайық, ұшақ, тікұшақ, зымыран, поезд, жүк көлігі, жеңіл көлік суреттері, "Жолдағы серігің" дайын үлгісі, құрастыру амалдары көрсетілген суреттер, "Жүргізуші" бейнежазбасы, құрамында: тақтайша, цилиндрлер, призмалар, кірпіштер және текшелері бар құрылыс материалдар жинағы, дидактикалық ойында қолданылатын көшелерді жүріп жүрген көліктер суреті.

2. Үлестірмелі материалдар

Бала санына байланысты құрамында: тақтайша, цилиндрлер, призмалар, кірпіштер және текшелері бар құрылыс материалдар жинағы, дидактикалық ойында қолданылатын суреттер, рефлексияда қолданылатын бағдаршамның үш түсі.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Көркем сөз.

"Машина"

- Машина істе-серігің,
Жолға шықсаң-көлігің,
Айта қойшы, сен, інім,
Шығаратын оны кім?

Тас қорытып домнада
Металл құйса құрышшы,
Машинаны заводта
Жасар іскер жұмысшы. (Оразақын Асқар)

Суретпен жұмыс.

Педагог балалардың назарын тақтада немесе интербелсенді тақтадағы суретке аударады.

- Бұл не балалар? Жеңіл көлік.

- Балалар, көлік дегеніміз не? Тасымалдаушы зат.

- Көліктің қандай түрлерін білесіңдер? Су көліктері, жүк көліктері, әуе көліктері, темір жол көлігі.

- Барлығымыз қайталайық. көліктің 4 негізгі түрлері бар: бірінші, суда жүретін көліктер: қайық және кеме. Әуеде жүретін көліктер: ұшақ, тікұшақ, және зымыранды жатқызуға болады. Темір жол көлігі: поезд. Ал, жерде жүретін көліктер өз ішінен екіге бөлінеді: жеңіл көлік және ауыр көліктер.

- Көліктер бізге не үшін керек? Бір жерден екінші жерге жету, ауыр жүктерді тасымалдау, апару үшін керек.

Педагог балалармен көлік және оның түрлерін еске түсіріп жатқан кезде, бір дыбыстар естіледі.

Ғажайып сәт.

- Ой, балалар. Бұл ненің дыбысы? Неге шу болып кетті? Балалар ойланып қалады.

Топқа жүргізуші Ержан келеді. Балалар қонақпен амандасады. Ержан жолда келе жатып, көлігінің сынып, от алмай тұрғанын айтады. Балалар жанашырлық сезім білдіреді. Ержан біздің балалардан көмек сұрап келгенін айтады.

- Балалар, Ержанға көмектесеміз бе? Балалар қуана келіседі.

Педагог балаларға қонаққа көмектесуді, құрылыс материалдарынан көлікті құрастырып беруді ұсынады. Балалар қызығушылық танытады. Қуана келіседі.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні зерттеу. "Жолдағы серігің"

- Мынау не? Көлік.

- Олжас, көліктің негізгі бөліктерін ата. Негізгі бөліктері кабинасы, шанағы, дөңгелегі. Жақсы.

- Көлік неден құрастырылған? Құрылыс материалдарынан құрастырылған.

- Қандай құрылыс материалдарын көріп тұрсындар? Призма, цилиндр, текше, тақтайша және кірпіштерден құрастырылған.

- Манат, айта ғой. Көліктің дөңгелектері қандай құрылыс материалдарынан жасалған? Цилиндрлерден. Жақсы.

- Ал, көліктің кабинасы ше? Кабинасы призмадан жасалған. Жақсы.

Құрастыру амалдарын көрсету.

- Цилиндрлерді үстел үстіне араларын ашып қоямын. Үстіне тақтайшаны қоямын.

- Тақтайшаның бас жағына призманы жатқызып қоямын. Дәл солай жанына екінші призманы қоямын.

- Призманың артына толықтай тақтайшалардың үстіне кірпіштерді қойып шығамын. Аралары ашық болып қалмау керек. Саусақтарыммен түзеймін.

- Кірпіштердің үстіне тағы екі кірпішті көлденең жатқызып қоямын. Кірпіштердің артына тіреп төрт текшені қоямын. Бір-бірлеріне тіреп қоямын.

Сергіту сәті.

Жүргізуші

Құйындатып келем мен,

Астым қанша белеңнен.

Ұшқан құспен жарыса,

Ұзап кеттім алысқа.

Асқар шыңнан асамын,

Газды аяқпен басамын...

Бипілдетем бип-бип.

Өздік іс-әрекет. Балаларға эмоционалды жағымды көңіл күй сыйлау үшін құлаққа жағымды әуен қосып қою ұсынылады.

Балалар педагогтың нұсқаулығымен өздік іс-әрекетке кіріседі. Педагог балаларға көмек керек болса көмектеседі, бағыт-бағдар береді. Балаларды мақтап отырады. Мақтау сөзін естіген балалардың оқу қызметіне деген қызығушылықтары артып, бар ынтасымен құрастыру амалдарын жасайды.

Дидактикалық ойын. "Көліктің қолдану мақсатын тап"

Мақсаты: балалардың көлік туралы білімдерін кеңейту; көліктің қандай мақсатта қолданылатынын анықтай білу іскерліктерін жетілдіру.

Педагог балалардың назарын суретке аударады.

- Қандай көліктерді көріп тұрсыңдар? Балалар өз жауаптарын айтады.
- Балалар, әр көліктің қолдану мақсаты бар.

Барысы: балалардың алдына көлік түрлерін және сол көліктің жүргізушілерінің суретін таратады. Балалар көлік және көлік жүргізушісін сәйкестендіру керек.

Мысалы: Бұл дәрігер мен медбике. Олар жедел жәрдем көлігімен жүреді. Науқастарға жедел жәрдем көлігімен барады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Кейіпкермен қоштасу.

- Балалар, Ержан бізге алғысын білдіріп жатыр. Көліктің түрлерін жақсы біледі екенсіңдер. Барлық жасалған жұмыс жақсы жасалды. Жарайсыңдар! Ержанмен қоштасайық. Сау бол!

Дайын өнім үшін мақтау және оқу қызметін пысықтау.

- Балалар, бүгінгі оқу қызметінде біз не істедік? Ержанға көмектестік. Біз оған қалай көмектестік? Көлік құрастырып бердік.
- Көлікті құрастыру үшін біз қандай құрылыс материалдарымен жұмыс жасадық? Цилиндрлер, тақтайша, призма, кірпіштер, текшелер. Жақсы.
- Көліктің құрылымын атап беріңдерші. Көліктің құрылымына көлік кабинасы, шанағы, дөңгелектері жатады. Жақсы.
- Көліктің қандай түрлерін білесіңдер? Балалардың еркін жауабы. Балалар қате, шатасып айтқан жағдайда педагог балалардың жауаптарын түзейді.
- Әр көліктің өзінің қолдану орындары бар. Әр көлікті әр түрлі мақсатта қолданады. Айтыңдаршы, жедел жәрдем көлігі не үшін керек? Оны қандай мақсатта қолданады? Онымен кімдер қозғалады? Балалардың жауаптары.
- Жақсы, жарайсыңдар!

Рефлексия "Бағдаршам".

Жұмбақ жасыру.

Бұйырмапты бас та, ауыз да, құлақ та,

Бақырайған үш көзі бар бірақ та. Бағдаршам.

Балалар оқу қызметінен алған әсерлерін, құрастырған көліктерінің сапасын бағдаршамның түстерімен білдіреді.

- Балалар, бағдаршам дегеніміз не?

- Иә, жолдағы қозғалысты реттеуге арналған құрал. Бағдаршамның неше көзі бар? Қандай? Үш көзі бар: жасыл, қызыл, сары.

Жасыл - оқу қызметінен өте жақсы әсер алдым, құрастырған көлігім де тиянақты шықты;

Сары - оқу қызметінен жақсы әсер алдым, құрастырған көлігім орташа шықты;

Қызыл - оқу қызметінен ешқандай әсер алмадым, құрастырған көлігім де жаман шықты;

Рефлексия соңында педагог балалардың таңдауларына талдау жүргізеді.

Тақырыбы: «Зәулім сарай».

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларды құрамында текше, білеу, кірпіш, призма, арка, цилиндр бар құрылыс материалдар жинағынан зәулім сарайды құрастыруға үйрету; балаларды құрылыс материалдарымен жұмыс жасау іскерліктерін жетілдіру; викториналық ойын арқылы балалардың танымдық қабілеттерін дамыту; оқу қызметіне деген қызығушылықтарын арттыру; көмек көрсетуге, достыққа тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Құрылысқа қатысты қимыл-әрекеттерді қарапайым сөздер және сөз тіркестерімен сүйемелдеу қабілетін қалыптастыру; "зәулім сарай", "құрылыс материалдарынан құрастырдым", "шатырын призмадан құрастырдым", "бағанды түзедім" сөздері және сөз тіркестерімен жұмыс жасау.

Әдіс-тәсілдер

"Жүректен жүрекке" шаттық шеңбері, ғажайып сәт, үлгіні зерттеу, құрастыру амалдарын көрсету, сергіту сәті, өздік іс-әрекет, "Ғажайыптар әлеміне саяхат" викториналық ойын, дайын өнім үшін мақтау және пысықтау, кинезитерапия.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар

Еремей патша, патшайым және балаларының суреті, паравоз суреті, паравоз дауысы, "Зәулім сарай" дайын үлгісі, құрамында текше, кірпіш, білеу, арка, призма бар құрылыс материалдар жинағы, викториналық ойында қолданылатын суреттер, "Бас, иық, тізе, аяқ" бейнежазбасы.

2. Үлестірмелі материалдар

Бала санына байланысты құрамында текше, кірпіш, білеу, арка, призма бар құрылыс материалдар жинағы, викториналық ойында қолданылатын суреттер.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

"Жүректен жүрекке" шаттық шеңбері. Қол

алысып, қәне, біз,

Достасайық бәріміз.

Айтарым бар сендерге,

Тез тұрыңдар шеңберге.

Қандай жақсы бір тұру,

Достарменен бір жүру!

Қандай жақсы дос болу!

Ғажайып сәт.

Педагог балаларға тақтада немесе интербелсенді тақтада патша Еремейдің суретін көрсетеді.

- Балалар, бұл кім екен? Балалар өз жауаптарын айтады. Бұл патша Еремей.

- Ерте, ерте, ертеде папшалардың патшасы Еремей, оның патшайымы және үш қызы мен үш ұлдары болыпты. Жылдар өтіп, папшаның балалары өсіп кетіпті. Бір күні патша Еремей өзінің көмекшілеріне: ең керемет шеберлерді табыңдар, балаларым өсті, біз мына сарайға сыймаймыз. Бізге бұдан да үлкен зәулім сарай керек деп айтады екен.

- Балалар, мүмкін біз ең керемет шеберлер болып, патшаның бұйрығын орындап көрсек қайтеді. Балалар қызығушылық танытады, әрі қуана келіседі.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні зерттеу. "Зәулім сарай"

- Балалар, не көріп тұрсындар? Зәулім сарай.
- Зәулім сарай неден жасалған? Құрылыс материалдарынан жасалған.
- Қандай құрылыс материалдарын көріп тұрсындар? Текше, цилиндр, білеу, арка, кірпіш, призма.
- Балалар, зәулім сарай неше қабатты? Иә, зәулім сарай екі қабатты.
- Зәулім сарайдың қабырғаларын қандай құрылыс материалдарынан құрастырған? Текшелер мен кірпіштерден.
- Ал, зәулім сарайдың шатырын ше? Зәулім сарайдың шатырын құрастыру үшін призмалар мен кірпішті қолданған. Жақсы.
- Қазір біз Еремей патшаға құрылыс материалдарынан зәулім сарай құрастырып беретін боламыз.

Құрастыру амалдарын көрсету.

- Текшелерді қоямын. Араларын ашып қоямын. Дәл осы текшелердің үстіне тағы бір-бір текшеден қоямын. Не шықты? Баған. Бағандарды бір-біріне біріктіру үшін білеуді пайдаланамын.
- Білеуді бағандардың үстіне жатқызып, көлденең қоямын.
- Білеудің үстіне арканы жатқызып қоямын.
- Арканың екі жағынан кірпіштерді тігінен, тұрғызып қоямын.
- Кірпіштердің үстіне тағы да білеуді көлденең жатқызып қоямын.
- Тағы бір кірпішті аламын. Тігінен тұрғызып білеудің ортасына қоямын.
- Призмаларды алып, тігінен тұрған кірпішке арқасымен тіреп қоямын.
- Енді, екі призманы аламын. Сарайдың екі жақ шетіне қоямын. Тіреп қоямын. Үстілерінен бір-бір призмадан қоямын. Міне, құрылыс материалдарын пайдаланып зәулім сарайды құрастырдық.

Сергіту сәті.

Сергіту сәті

Бас, иық, тізе, аяқ, тізе, аяқ,

Бас, иық, тізе, аяқ, тізе, аяқ,

Көз, ауыз, мұрын және құлақ,

Бас, иық, тізе, аяқ, тізе, аяқ.

Өздік іс-әрекет. "Зәулім сарай"

Балалар педагог көрсеткен өздік іс-әрекетке көшеді. Өздік іс-әрекет барысында педагог балалардың құрастыру амалдарына сәйкес құрастырып отырғандарын қадағалайды. Педагог балаларға бағыт-бағдар береді. Керек болса көмектеседі. Балаға "үйдің шатырын құрастыру үшін қандай құрылыс материалдарын пайдаланасын?", "текшелерді біріктіру үшін не керек?", "кірпішті білеудің үстіне қалай қоясын?", "саусақтарымен түзеп қой", "бір-бірлеріне тіреп қой" деген секілді сұрақтар қояды және сұраққа толық жауапты талап етеді.

"Ғажайыптар әлеміне саяхат" викториналық ойын.

Педагог балаларға "Ғажайыптар әлеміне" саяхатқа баруды ұсынады.

- Балалар саяхат кезінде бізге әртүрлі қиындықтар кездеседі, сол қиындықтарды бірге жеңе білейік. Ол үшін бір-бірімізді сыйлап, тыңдауымыз керек.
- Қане, енді паровозға мініп, жолға шығайық.
- Балалар, міне бірінші аялдамаға да келіп қалдық. Бірінші аялдама "Жұмбақтар" аялдамасы екен.

1. Дәмі де жоқ, түсі де жоқ,

Пайдаланбас кісі жоқ. (су)

,
2. Өуре болма теріп бекер,
Ұстай қалсаң еріп кетер. (қар)

3. Көкте жастық сөгілді,
Әппақ мамық төгілді. (қар)

4. Жас кезінде қара орман,
Жыл озған сайын ағарған. (шаш)

5. Күні бойы сен оны,
Екі аяқтап басасың.
Жатар кезде өзіңнен
Аулақтатып қашасың. (аяқ-киім)

Екінші аялдама. "Мақал-мәтел" аялдмасы.

Педагог балаларға мақал-мәтелдерді толықтыруды ұсынады.

1. Аққуды атпа,	досыңды сатпа.
2. Жүз теңге болғанша,	жүз досың болсын.
3. Ағаш тамырымен ,	адам бауырымен мықты.
4. Білімі жоқ адам,	тұзы жоқ тағам.
5. Оқусыз білім жоқ,	білімсіз күнің жоқ.
6. Жақсыдан үйрен,	жаманнан жирен.
7. Ақыл азбайды,	білім тозбайды.

Үшінші аялдама. "Бау-бақша" аялдмасы.

Балалар екі топқа бөлінеді. Бірінші топ балалары тек ғана көкөністерді, екінші топ тек ғана жеміс-жидектерді жинап себетке салады.

- Балалар, жарайсыңдар! Барлық аялдманың тапсырмаларына толықтай, барынша тырысып жауап бердіңдер. Жарайсыңдар! Тамаша! Енді тобымызға қайтайық.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Дайын өнім үшін мақтау және оқу қызметін пысықтау.

- Балалар, бүгін біз не істедік? Бізге қандай хабар келді? Бүгін біз зәулім сарай құрастырдық. Патша Еремейдің балалары өсіп, оларға бұданда үлкен зәулім сарайы керек болып қалыпты.
- Зәулім сарайды қандай материалдардан құрастырдық? Құрылыс материалдары: цилиндр, текше, кірпіш, білеу, арка, призмаларды пайдаланып құрастырдық.
- Зәулім сарайдың құрылымын атап беріңдерші. Балалардың еркін жауабы.
- Зәулім сарайдың шатырын қандай құрылыс материалдардан құрастырдыңдар? Кірпіш пен призмалардан. Жақсы.
- Ал екі бағанды біріктіру үшін қандай құрылыс материалын пайдаландыңдар? Білеуді пайдаландық. Жақсы.

- Балалар, сендерге бүгінгі оқу қызметі ұнады ма? Олай болса сендерге би терапиясын ұсынамын.

Кинезитерапия.

Кинезитерапия немесе би терапиясы. Балалар өз қалаулары бойынша, ешкімге бағынбай әнге билейді. Би арқылы балалар жағымсыз энергия мен эмоциялардан арылады. Оқу қызметі барысында шаршаған әсерден арылуға тиімді.

Тақырыбы: «Байтерек».

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларды трафаретке макарон өнімдерін қойып "Байтерек" құрастыруды үйрету; дайын трафаретке макарон өнімін беттестіру әдісі бойынша іскерліктерін дамыту; сары түсті жылтырлақтармен безендіруде желімді пайдалану техникасын жетілдіру; қол саусақ моторикаларын дамыту; "Байтерек" жайлы, бас қаланың көрнекті жерлері туралы білімдерін толықтыру; шығармашылыққа, Отансүйгіштікке тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Құрылысқа қатысты қимыл-әрекеттерді қарапайым сөздер және сөз тіркестерімен сүйемелдеу қабілетін қалыптастыру; "Макарон", "бас қала", "Байтерек", "беттестірдім", "құрастырдым", "трафарет" сөздерімен жұмыс жасау.

Әдіс-тәсілдер

Көркем сөз, ҚР әнұраны, суретпен жұмыс, үлгіні зерттеу, құрастыру амалдарын көрсету, сергіту сәті, өздік іс-әрекет, викториналық ойын "Сиқырлы кітаптың тапсырмалары" дайын өнім үшін мақтау және пысықтау, рефлексия.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар

Ойыншық: қоян, "Қоянға көмектесеміз" дайын үлгісі, үй кескіні, үйдің шатырының кескіні, терезе, есік кескіні бейнеленген қағаз, негіз болатын шаршы пішінді қағаз, қайшы және желім.

2. Үлестірмелі материалдар

Бала санына байланысты үй кескіні, үйдің шатырының кескіні, терезе, есік кескіні бейнеленген қағаз, негіз болатын шаршы пішінді қағаз, қайшы және желім, ақ қағаз, түрлі-түсті бояу, су құятын ыдыс, қылқалам, қылқаламға тіреуше.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Көркем сөз.

Гүл жайнаған астанам менің Нұр-сұлтан!

Қазақстан Республикасының әнұраны.

- Балалар "Отан" сөзін қалай түсінесіңдер? (балалар өз жауаптарын айтады)

- Иә, Отан дегеніміз- біздің еліміз, туған жеріміз.

- Біз қай мемлекетті тұрамыз? (Қазақстан)

- Бас қаламыздың аты қалай? (Нұр-сұлтан)

- Иә, балалар. Нұр-сұлтан қаласының көрнекті қандай жерлерін білесіңдер? (Байтерек, Бейбітшілік және келісім сарайы, Хан шатыр, Нұр Астана мешіті, Ақорда)

- Балалар, сендермен бүгін қаламыздың көрнекті ғимараттарының бірі- Байтерек туралы сөйлесетін боламыз.

- Нұр-Сұлтан қаласындағы сәулет құрылыс кешені, сәулет өнерінің бірегей туындысы. Елорданың ең көрнекті ғимараттарының бірі.

- Қараңдаршы, неден жасалған? (балалар ойланып қалуы мүмкін.)

- Металлдан, әйнек пен бетоннан жасалған бұл «терек» сәулеттік мағынасы жағынан да, жасалуы жағынан да бірегей: биіктігі 105 метрлік металл құрамасынан, салмағы 1000 тоннадан жоғары бес жүзге жуық қададан тұрады.

- Есіл өзенінің сол жағалауында бой көтерген бейтерек, күннің түсуіне қарай шар өзінің түсін өзгертеді екен.

- «Бәйтерек» нысаны үш бөліктен тұрады; жер асты бөлігі ұлттың тамыры жаюы, ал одан кейінгілері өркендеу кезеңдерінің нышандарын білдіреді. Ең жоғарғы жағында «Аялы алақан» композициясы орын тепкен.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні зерттеу. "Байтерек"

- Балалар, не көріп тұрсыңдар? (Бәйтерек)

- Бәйтерек, неден жасалған? (макароннан)

- Қараңдаршы, Бәйтерек неге ұқсайды? (балалар ойланып қалуы мүмкін)

- Байтерек ағашқа ұқсайды.

- Расыменде, ағаштың құрылымына ұқсайды. Діңі және тәжі (ағаш ұшар басы) секілді.

- Балалар, сендерге бір аңыз айтып бергім келеді.

- Ертеде бір "Бәйтерек" атты керемет өмір ағашы болыпты. Ол ағаштың тамыры жер асты әлемін тепе-теңдікте ұстайды, діңі адамдар мен жануарлар әлемінде орналасады, ал тәжі аспан әлеміне енеді екен. Әр жыл сайын сиқырлы самұрық құсы Бәйтерекке ұшып келеді. Бір жерде бұтақтардың арасында ол алтын жұмыртқасын салып кетеді екен, ол кейіннен күнге айналады. Егер Айдехар атты зұлым айдаһар Бәйтеректің етегінде тұрмаса, бәрі жақсы болар еді. Кейде ол жұмыртқаны ұрлап кетеді, бірақ Самұрық құс оны үнемі орнына қайтарып отырады.

- Қалай балалар, сендерге аңыз ұнады ма? (балалар жауаптарын айтады)

- Бүгін біз астанамыздың көрнекті ғимараттарының бірі- Бәйтеректі құрастыратын боламыз. (балалар қызығушылық танытады)

Құрастыру амалдарын көрсету.

- Бәйтеректі құрастыру үшін бізге Байтеректің трафареті, макарон өнімдері, сары түсті жылтырлақ, қылқалам, желім қажет.

- Бәйтеректің трафаретін аламын. Желіммен жабыстырмас бұрын, макарондарды трафареттің үстіне беттестіріп қоямын.

- Кейін төменнен жоғары қарай желімнің көмегімен макарон өнімдерін тігінен қойып жабыстырамын.

- Қараңдар, Байтеректің діңі дайын болды.

- Енді, тәжіне макарон өнімдерін көлденең қойып желімнің көмегімен жабыстырамын.

- Толықтай макарондарды жабыстырып болғаннан кейін, Байтеректі бояймыз.

- Байтеректің төменгі жағын қандай түспен боясақ екен? (балалар өз жауаптарын айтады)
Педагог түнгі уақыттағы Байтеректің суретін көрсетеді.

- Балалар, кешкі уақытта Байтерек осылай жанады. Қандай түс болып жанып тұр? (ашық көк)

- Олай болса, мен сендерге Байтеректің төменгі жағын ашық көк түспен бояуды ұсынамын.

- Кейін Байтеректің тәжін алтын түске бояймыз.

- Ол үшін бізге сары түсті жылтырлақтар керек.

- Бәйтеректің басына желімді жағамын да, сары түсті жылтырлақты саусақтарымның ұшымен алып, желімденген жерге себемін.

- Қарандар, Бәйтеректің басы жылтырлап, алтын тәріздес болып тұр.
- Міне, біздің макарон өнімдерінен құрастырылған Бәйтерегіміз дайын.

Сергіту сәті "Өз еркімен билеу".

Асқар Жайлаубаевтың "Астана" атты әні қосылады. Балалар сергіп билеп алады.

Өздік іс-әрекет. "Бәйтерек"

Әр баланың алдына "Бәйтерек" трафареті, макарон өнімдері, түрлі-түсті гуашь, қылқалам, су құятын ыдыс, желім қойылады.

Балалар өздік іс-әрекетке көшеді. Өздік іс-әрекет барысында педагог бағыт-бағдар беріп отырады. "Сен не құрастырып жатырсың?", "Бұл не?", "Қандай түске боядың?" және т.б. сұрақтар қойып отыруы шарт. Балаларға нұсқау беруі керек. "Макарондарды тігінен қой", "Енді жоғарғы бөлігіне макарондарды көлденең қой" деген секілді нұсқаулар айтып, өздік іс-әрекет барысын қадағалап отырады.

Викториналық ойын "Сиқырлы кітаптің тапсырмалары".

Педагог балаларға топқа "Сиқырлы" кітаптің келгенін айтады.

- Балалар, сиқырлы кітап бізге құр көл келмейті. Оның бізге арналған тапсырмалары бар екен.

- Бірінші тапсырмасы "керісінше" деп аталады.

Педагог балаларға сөздер айтады, ал балалар сол сөздердің антонимдерін айту керек.

Мысалы: алыс-жақын, жоғары-төмен, ұзын-қысқа, үлкен-кішкентай, арық-толық, жер-көк, от-су және т.б.

Балалар сұраққа тез жауап беруі керек.

- Кітаптің келесі тапсырмасы "Жәндіктерді ата"

Балалар педагогтың айтқан әріптерінен басталатын жәндіктердің атауын айту керек.

Мысалы: "Қ" - қаңқыз, құрт, құмырсқа, қоңыз, қызыл қоңыз. "Ш" шегіртке; "А" ара, "К" көбелек және т.б.

Және де үшінші тапсырмасы "Үш затты ата"

Педагог балаларға "жиһаз" деп айтады да қолындағы добын бір балаға лақтырады. Кімнің қолында доп, сол үш жиһаздың аттарын айтады. Мысалы: орындық, үстел, шкаф.

Ойын соңында "Сиқырлы" кітап балаларға ойынның қызықты болғанын айтып, кетіп қалады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Дайын өнім үшін мақтау және пысықтау.

- Балалар, біз бүгінгі оқу қызметімізде қандай тақырыпта сөйлестік? (Отан туралы, туған қаламыз туралы сөйлестік)

- Балалар "Отан" сөзін қалай түсінесіңдер? (балалар өз жауаптарын айтады)

- Иә, Отан дегеніміз- біздің еліміз, туған жеріміз.

- Біз қай мемлекетті тұрамыз? (Қазақстан)

- Бас қаламыздың аты қалай? (Нұр-сұлтан)

- Нұр-сұлтан қаласының көрнекті қандай жерлерін білесіңдер? (Бәйтерек, Бейбітшілік және келісім сарайы, Хан шатыр, Нұр Астана мешіті, Ақорда)

- Бүгін біз не істедік? (макарон өнімінен "Бәйтеректі" құрастырдық)

- Жақсы, Бәйтерек неге ұқсайды? (балалар өз жауаптарын айтады)

- Бәйтерек туралы қандай аңыз білесіңдер? Естерінде қалды ма? (балалар аңызды айтып береді)

- Макарон өнімдерінен Бәйтеректі қалай құрастырдыңдар? (дайын суретке макарондарды жабыстырдық)

- Жақсы, Бәйтеректің төменгі жағына макарондарды қалай жабыстырдыңдар? (тігінен)
- Дұрыс, ал жоғарғы жағына көлденең жабыстырдық.
- Жақсы. Қалай безендірдіңдер? (Бәйтеректің тәжіне желімді жағып сары түсті жылтырлақтарды септік.)
- Жақсы, балалар. Міне макарон өнімінен жасалған Бәйтерек өте әдемі болып шықты.

Рефлексия.

Педагог балаларға Бәйтеректің боялмаған суретін және түрлі-түсті қарындаштарды таратады. Балаларға Бәйтеректің тәжін бүгінгі оқу қызметінен алған әсерлеріне байланысты бояуды сұрайды.

Көгілдір түс- оқу қызметі қызықты өтті, алған әсерім керемет;

Күлгін түс- оқу қызметі қызықты болды, бірақ ешқандай әсер алмадым;

Қызыл сары түс- оқу қызметі қызықсыз болды, ешқандай әсер де алмадым.

Тақырыбы: «Қой».

Мақсаты: Үлгіге сүйене отырып, дайын қойдың үстіне мақтамен жапсыруды үйрету. Қылқаламға желімді ұқыпты жағып алып, сулықпен қолдану іскерліктерін дамыту. Ұқыптылыққа тәрбиелеу.

Ұйымдастырылған оқу қызметінің барысы

Ұйымдастыру кезеңі.

Шаттық шеңбер.

Қызығушылықтарын ояту.

Ұнтаспадан қойдың маңыраған даусы естіледі.

Ой қозғау.

Балалар бұл ненің даусы? Тосын сәт.

Қой келеді. Балалармен амандасаы.

Балалар, қой өзінің төлін жоғалтып алыпты. Ол төлін іздеп жүр екен.

Қойдың төлі қалай аталады?

Балалар қойға көмектесеміз бе?

Дидактикалық ойын:

"Дұрысын тап»

Үй жануарлар ішінен қойдың төлін көрсету.

Суретпен жұмыс

Қой және оның төлі туралы түсінік беру.

Үлгі көрсету, түсіндіру.

Үлестірілген материалға назарларын аударады.

Мына қозыны қараңдаршы.

терісінде жүн жоқ қой. Біз жүнін мақтадан жасаймыз.

Жұмыстың жасалу ретін түсіндіру, көрсету.

Саусақ жаттығуы

Оң қолымда 5 саусақ

Сол қолымда 5 саусақ

Қосып едім екеуін,

Болып шықты 10 саусақ.

Балалардың жұмыстарын бақылау.

Балалармен жеке жұмыс жүргізу.

Қорытынды.

Балалардың жұмысын қорытындылау.

Көрме ұйымдастыру.

Осы жасаған жұмыстарымызды қойға берейік.

Балаларды мадақтау.

3 шапалақ әдісі арқылы қорытындылау

Тақырыбы: «Балапан».

Мақсаты:Балаларға жапсырмалау туралы түсінік беру және жапсырмалар жасап үйрету, балалардың қол моторикасын, қиялын дамыту. Умаждау әдісін қолдана білуге үйрету

Ұйымдастырылған оқу қызметінің барысы

Ұйымдастыру кезеңі.

Қызығушылықтаын ояту.

Тосын сәт.

Тауық келеді.

Балалар тауықпен амандасады.

Балалар қонаққа келген тауық өте мазасызданып тұр, не болғанын тауықтан сұрап көрейік.(балалардың назарын тауыққа аударады.)

-Балалар тауық бізге келе жатып балапандарынан адасып қалыпты, тауықтың балапандарын табуға көмектесеміз бе?

Суретпен жұмыс.

«Балапан»

Балапанмен танысып алайық.

Балапанның түсі қандай?

-Басының пішіні қандай?

-Денесінің пішіні қандай?

-Тұмсығының пішіні, түсі қандай?

Балапанды іздеу.

Ой дамыту.

Суретпен жұмыс.

-Балалар, қараңдаршы мына жерде үй құстары жайылып жүр. Ішінде тауықтың балапандары бар ма?

Балалардың жауаптары

Жоқ.

-Балалар, енді әрі қарай балапанды іздестірейік.

Келе жатып көгалда серуендеп жүрген балапандарды кездестіру.

Ой қозғау.

Балалар қараңдаршы нелермен кездестік?

Балапандар қайда жүр?

Тауық қуанып рахмет айтады.

Ойын «Көңілді балапандар»

Енді балалар тауық пен балапандармен қоштасып, өз тобымызға барып, осы балапандардың суретін салайық.

Топқа бөлу.

Тауық, балапан суреті арқылы топқа бөлу.

1-топ тауық тобы балапанды сары гуашпен бояйды.

2-топ балапанды саусақ арқылы бояйды.

Балалардың жұмысын бақылау.

Сергіту сәті.

Су болып ағайық,

Терең-терең дем алып,

Жүгіріп-жүгіріп алайық.

Қорытынды.

Балалардың жұмысын қорытындылау.

Галерея шарлау әдісі.

Жақсы салынған суреттерді көрсетіп мадақтау.

3 шапалақ әдісі арқылы аяқтау.

Тақырыбы: «Қонаққа торғай келді»

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларды табиғи материалдар: грек жаңғағы, ағаш бұтақтары және жер жаңғақтарынан құсты құрастыруға үйрету; ермексаздың көмегімен жеке бөлшектерді бір-біріне жалғау дағдыларын қалыптастыру; құстардың түрлерін ажырата білуді дамыту, табиғатқа пайдасы жайлы мағлұмат беру; қыстап қалатын және жыл құстарын ажырата алу дағдыларын ойын арқылы дамыту.

Сөздік жұмыс

Құрылысқа қатысты қимыл-әрекеттерді қарапайым сөздер және сөз тіркестерімен сүйемелдеу қабілетін қалыптастыру; сөйлеуді "табиғи материал", "құс", "қыстап қалатын құстар", "жыл құстары", "жаңғақ", "грек жаңғағы", "жер жаңғақ", "ермексازдан мойын жасадым", "басы мен денесін біріктірдім" сөздері және сөз тіркестері арқылы жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер

Аудиожазбаны тыңдау, шаттық шеңбері, ғажайып сәт, жұмбақ жасыру, үлгіні зерттеу, табиғи материалдармен құрастыру амалдарын көрсету, дем алу жаттығуы "кімнің құсы алысқа ұшады?", өздік іс-әрекет, дидактикалық ойын "құстарды ажырат", көрме ұйымдастыру, кейіпкермен қошастау, рефлексия "эмоционалды көңіл-күй".

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар

Кейіпкер: торғай, құстар суреті, ойын бөлмесінің терезесінің алдына ұшып келген торғай бейнежазбасы, "Табиғи материалдан құсты құрастырамыз", құрастыру амалдары көрсетілген суреттер, грек және жер жаңғақтары, ермексаздар, ағаш бұтақтары, жайма, майлық.

2. Үлестірімелі материалдар

Бала санына байланысты грек және жер жаңғақтары, ермексаздар, ағаш бұтақтары, жайма, майлық, дидактикалық ойында қолданылатын екі шеңбер, сарышымшық, суықторғай, торғай, қарға, сауысқан, бұлбұл, қарлығаш, қараторғай, шымшық торғай, мысықторғай суреттері, тыныс алу жаттығуында қолданылатын қағаздан жасалған құстар, рефлексияда қолданылатын суреттер.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Аудиожазбаны тыңдау.

- Балалар ненің дауысы? Құстардың дауысы.
- Иә, құстардың дауысы екен. Қандай тамаша! Қане, барлығымыз шеңбер бойына тұрып, бүгінгі күнімізбен амандасып алайық.

Шаттық шеңбері.

Балалар-ау, балалар,

Аман болсын аналар.

Құстарда да ана бар,

Құстарда да бала бар,

Кім сүймейді баласын.

Осылар еске түскенде,

Бір ойланып қаласың.

Ғажайып сәт.

Торғай ұшып келеді.

- Балалар, бүгін біздің балабақшамызға қонақ келіп қалыпты.

- Кім келгенін білгілерін келе ма?
- Олай болса, мен жасырған жұмбақтың шешімін табындар.

Жұмбақ жасыру.

Бір-ақ уыс көлемі,

Шыбын-шіркей қорегі,

Бау-бақшаны қорғайды. (Торғай)

- Балалар, торғаймен амандасып алайық. Сәлеметсізбе, здравствуйте, hello.
- Өте жақсы балалар. Торғай ол не? Торғай ол құс.
- Балалар, адам табиғатсыз өмір сүре алмайды. Құстар - табиғаттың бір бөлігі. Біз құстарға қамқор болуымыз керек. Құстар өсімдіктерді зиянды жәндіктерден қорғайды.
- Балалар біздің торғай көңілсіз секілді, неге көңілсіз екен, өзінен сұрап көрейік.

Торғай:

- Балалар, көңіл-күйімнің болмай тұрғаны. Жалғыз өзім ішім пысты. Достарымнан адасып қалдым, барлығы бір жаққа қарай ұшып кетті. Сендердің көмектерін керек.
- Көмектесеміз бе балалар? Баалалар көмектесуге қуана келіседі. Қазір біз қонаққа келген торғайға достар жасап береміз.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні зерттеу. "Қонаққа торғай келді"

- Бүгін біз сендермен табиғи материалдардан құсты құрастырамыз.
- Еске түсірейк, табиғи материал дегеніміз не? Табиғи материал дегеніміз өсімдіктерден, жерден шыққан кез-келген өнім.
- Табиғи материалдарға нені жатқызуға болады? Қарағай жаңғағын, ағаштағы жапырақтарды, өсімдіктердің тұқымын жатқызуға болады.
- Не көріп тұрсындар? Құсты көріп тұрмыз.
- Құс неден жасалған? Грек жаңғағынан, жер жаңғақтан, ағаш бұтақтарынан және ермексазdan жасалған.
- Балалар, ал сендер білесіңдер ме жаңғақтың түрлері денсаулығымызға өте пайдалы. Күнделікті өмірде жаңғақ жесек, түрлі аурулардың алдын аламыз, миымыз жақсы жұмыс жасайтын болады.
- Құстың құрылымын атап өтейік. Басы, денесі, тұмсығы, қанаттары, құйрығы, аяқтары. Табиғи материалдан құрастыру амалдарын көрсету.
- Балалар, назар аударамыз. Міне, біздің алдымызда грек жаңғағы, ағаш бұтақтары, жер жаңғақ және түрлі-түсті ермексаз тұр.
- Бұл грек жаңғағы. Қайталаймыз. Грек жаңғағы. Бұл құстың денесі болады. Бұл не болды? Құстың денесі.
- Төменгі бөлікке ағаштың бұтақтарынан ермексазбен жапсыру арқылы аяқ жасап, денеге біріктіремін.
- Мен не істедім? Төменгі бөлікке ағаштың бұтақтарынан ермексазбен жапсыру арқылы аяқ жасап, денеге біріктірдім.
- Дәл осылай ағаш бұтақтарын алып, құстың құйрығын жасаймын. Ермексазды денесіне жапсырамын. Ермексазды жапсырған жерге ағаш бұтақтарын қоямын.
- Тура осы реттілікпен қанаттарын жасаймын.
- Ермексазды жұмсартып, есу арқылы мойын жасаймын. Енді, жер жаңғақты аламын.
- Бұл жер жаңғақ. Жер жаңғағы - құстың басы болады.

- Құстың басы мен денесін ермексаздан мойын жасау арқылы біріктіремін. Мен не істедім? Құстың басы мен денесін ермексаздан мойын жасау арқылы біріктірдім.
- Қара түсті ермексазды алып, құстың көзін жасаймын. Қызғылт сары түсті ермексаздан тұмсығын жасаймын.

Дем алу жаттығуы. "Кімнің құсы алысқа ұшады?"

Қағаздан жасалған құсты үстел үстіне қойып, балалар үрлеу арқылы жарысады. Кімнің құсы алысқа қарай ұшады, сол жеңіске жетеді.

Өздік іс-әрекет.

Балаларға жағымды көңіл-күй сыйлау үшін педагог әуенжазба қосып қоя алады. Әуенжазбаның дауысын өзі реттейді. Жоғарылатады немесе бәсеңдетеді. Әр баланың алдына грек жаңғағы, жер жаңғағы, ағаш бұтақтары, ермексаз қойылады. Балалар педагогтың нұсқаулығымен өздік іс-әрекетке кіріседі. Қонаққа келген торғай балалардың жұмысын қадағалап отырады. Әр баламен жекелей жұмыс жасалынады. Ермексазды жұмсарту, оны домалақтау секілді әдістерді педагог бақылап жүріп, сұрақтар қояды. Мысалы: "сен не жасап жатырсың?", "бұл жаңғақтың қай түрі?", "құстың денесін неден жасайсың?", "ал басын ше?", "тұмсығының белгілерін неден жасайсың?" және т.б. Педагог балалардан сұраққа толық жауапты талап етеді.

Өздік іс-әрекет соңында, қонақ алғысын білдіреді. Балалармен ойын ойнауға ұсыныс тастайды.

Дидактикалық ойын: "Құстарды ажырат" (қыстырғыштармен ойнатылады)

Мақсаты: қыстап қалатын және жыл құстарын ажырата алуды үйрету.

Барысы: қыстап қалатын және жыл құстарын ажыратуды, қыстырғышпен түстерге сәйкес қыстыруды ұсынады.

- Балалар ойынды бастамас бұрын, қыстап қалатын құстар және жыл құстары деп қандай құстарды айтамыз?
- Иә, қыстап қалатын құстар деп - қыстың келуімен оңтүстікке, яғни жылы жаққа ұшпайтын, өзінің мекенін де қалатын құстарды айтады. Ал жылы жаққа ұшып кететін құстарды- жыл құстары деп айтады.
- Қыстап қалатын құстарды көгілдір түсті шеңберге қыстырамыз, ал жыл құстарын жасыл түсті шеңберге қыстырамыз.

Көрме ұйымдастыру.

Балалардың жасаған жұмыстарын үстел үстіне көрме ұйымдастырып қойып қоюға болады. Әр балаға педагог сұрақтар қояды.

Мысалы: "құрастыруда қандай қиындықтарға тап болдың?", "саған қай жерде оңай болды?", "жасаған құс өзіңе ұнады ма?" және т.б. сұрақтар қоюға болады.

- Балалар, құрастырудың ішіндегі ең әдемі кімнің құсы болды? Балалар өз ойларымен бөліседі.
- Балалар, ал кімдікі сәтсіз шықты деп ойлайсыңдар? Балалар өз ойларымен бөліседі.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Дайын өнім үшін мақтау және оқу қызметін пысықтау.

- Балалар, бүгін бізге топқа қонақ болып кім келді? Торғай келді.
- Торғай не үшін көңілсіз екен? Достары ұшып кетіпті, жалғызсырап қалыпты.
- Біз құсты неден жасадық? Грек жаңғағынан, жер жаңғақтан, ағаш бұтақтарынан және ермексаздан жасадық.
- Құстың аяқтарын неден жасадық? Ағаштың бұтақтарынан құстың аяқтарын жасадық.

- Ал, жер жаңғағы не болды? Құстың басы болды.
- Құстың басы мен денесін қалай біріктірдік? Ермексаздан мойын жасау арқылы біріктірдік.
- Құстың қанаттарын неден жасадық? Ағаш бұтақтарынан жасадық.
- Жарайсыңдар! Балалар, сендер табиғи материалдарды қолданып, әдемі етіп құстарды құрастырып шықтыңдар! Жарайсыңдар!

"Эмоционалды көңіл күй" рефлексия.

Балаларға смайликтер таратылады. Оқу қызметінің соңында балалар, осы смайликтер арқылы өздерінің көңіл-күйлерін және де оқу қызметінен алған әсерлерін білдіреді.

Тақырыбы: «Мамандықтың бәрі жақсы»

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларды шаршыдан шеңбер қиып, сайқымазақтың басын жапсыруға, қатар бойымен макарондарды қойып сайқымазақтың шашын жасауға, бет-әлпет белгілерін жапсырып, сайқымазақты құрастыруға үйрету; гофрленген қағаздарды бірнеше қайтара бүктеп бант жасауға үйрету; гофрленген қағаздармен жұмыс жасау іскерліктерін жетілдіру; сайқымазақ мамандығымен таныстыру; мамандықтар және олардың құралдары жайлы білімдерін толықтыру; түстер және пішіндер жайлы білімдерін бекіту; қағаз бетінде дұрыс бағдарлауды үйрету.

Сөздік жұмыс

Құрылысқа қатысты қимыл-әрекеттерді қарапайым сөздер және сөз тіркестерімен сүйемелдеу қабілетін қалыптастыру; "сайқымазақ", "макарон", "қатар бойымен қойдым", "түрлі-түске боядым", "мамандықтар" сөздері және сөз тіркестерімен жұмыс жасау.

Әдіс-тәсілдер

Шаттық шеңбері, ғажайып сәт, жұмбақ жасыру, үлгіні зерттеу, құрастыру амалдарын көрсету, сергіту сәті, өздік іс-әрекет, дидактикалық ойын "Мамандықтардың құралдарын тап", кейіпкермен қоштасу, дайын өнім үшін мақтау және пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар

Кейіпкер: Білгіш, балабақша қызметкерлерінің суреттері, сайқымазақ және әртүрлі сайқымазақтардың суреттері, "Сайқымазақ" дайын үлгісі, құрастыру амалдары көрсетілген суреттер, ақ қағаз, сары түсті шаршы, бет-әлпет белгілері (көзі және мұрыны) қима үлгілері, қызыл түсті фломастер, қайшы, макарондар, түрлі-түсті бояулар, қылқалам, қылқаламға ыдыс, желім, желімге ыдыс, жайма, майлық, "Бас, иық, тізе, аяқ" бейнежазбасы.

2. Үлестірмелі материалдар

Бала санына байланысты ақ қағаз, сары түсті шаршы, бет-әлпет белгілері (көзі және мұрыны) қима үлгілері, қызыл түсті фломастер, қайшы, макарондар, түрлі-түсті бояулар, қылқалам, қылқаламға ыдыс, желім, желімге ыдыс, жайма, майлық, дидактикалық ойында қолданылатын суреттер.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Мақал-мәтел. Алуан-

алуан кәсіп бар,

Таңдай біл де талап

қыл.**Ғажайып сәт.**

Педагог топқа қонаққа Білгіш келгенін хабарлайды. Балалар қонақпен амандасады.

- Сәлеметсіңдер ме, балалар! "Мамандық" деген не екенін білесіңдер ме? Балалар жауаптарын айтады.

- Мамандықтарды еске түсіру үшін сендерге саяхатқа баруды ұсынамын. Балалар қуана келіседі.

- Қазір біз балабақшадамыз. Мұнда әртүрлі маман иелері жұмыс істейді.

- Кім балаларға қамқор болып, оларды тәрбиелейді? Тәрбиеші, тәрбиешінің көмекшісі.

Дұрыс айтасыңдар.

- Кім балаларға тамақ дайындайды? Аспаз балаларға тамақ дайындайды.

- Кім кірді жуады? Кір жуатын апайлар. Дұрыс.
- Балабақшаның ауласын кім тазалайды? Тазалаушы.
- Кешке сендерді әкелеріңмен аналарың жұмыстан қайтқан соң үйге алып кетеді. Әкелеріңмен аналарың кім болып істейді? Балалардың жауаптары.
- Мүмкін сендер үйге қайтып бара жатқан кезде, дүкенге кіресіңдер. Сол кезде касса да кім тұрады? Сатушы.
- Автобусқа отырдыңдар, оны кім басқарады? Жүргізуші.
- Үйге келдіңдер. Оны кім салды? Құрылысшылар салды.
- Ұйықтар алдында аналарын сендерге кітап оқып береді. Оны кім жазды? Жазушы жазды.
- Міне, бір ғана сапар барысында біз неше түрлі мамандықты есімізге түсірдік.
- Қалай ойлайсыңдар, мамандықтар әрқашан болған ба? Балалардың жауаптары.
- Ежелгі уақытта ер адамдар аң аулау, балық аулау еңбек құралдарын жасау, тұрғын үй салумен айналысқан. Әйелдер жемістер мен жидектерді теріп, далада жұмыс істеді, малдың терісінен киім тігіп, тамақ дайындады, пешке от жағып, балаларды өсірді.
- Уақыт өте келе шеберлер пайда бола бастады. Кейбіреулері қару-жарақты жақсы жасады, ал басқалар киім тіге бастады. Біртіндеп мамандықтар көбейе бастады. Қазір көптеген мамандықтар бар. Сендерге солардың бірі жайлы айтқым келіп тұр. Бірақ ол үшін жұмбақ жасырамын. Шешімін табуға дайынсыңдар ма? Балалар қуана келіседі.

Жұмбақ жасыру.

Циркті қатты жақсы көреді,

Алаңда ең басты рөлде жүреді,

Қуаныш, шаттық таратып

Бәрін күлдіріп жүреді.

- Ол кім? Сайқымазақ.

- Иә, дұрыс айтасыңдар. Ол сайқымазақ.

- Сайқымазақ қандай? Ол күлкілі, көңілді, бәрін қуантып жүреді.

- Ол қайда жұмыс жасайды? Циркте.

- Циркте тағы кімдер жұмыс жасайды? Жонглерлер, акробаттар, сиқыршылар және т.б.

- Циркте ең көңілді кім деп ойлайсыңдар? Әрине сайқымазақ.

- Сайқымазақ циркте не істейді? Адамдарды күлдіреді. Қандай киім киіп жүреді? Түрлі-түсті киімдер киеді.

- Сайқымазақтың басына не киіп алады? Қалпақ киіп алады.

Педагог көңілге жағымды әуен қосады. Балалар педагог қосқан әуен ырғағына сай қимыл қозғалыстар жасайды.

Мысалы: бір орында тұрып жүгіру, басымызда оңға және солға бұру, бір орында тұрып секіру, қолымызды көтеріп оңға және солға шалқаю, қолымызды шапалақтап секіру және т.б.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні зерттеу. "Сайқымазақ"

- Балалар, нені көріп тұрсыңдар? Бұл кім? Бұл сайқымазақ.

- Сайқымазақ неден жасалған? Түрлі-түсті қағаздан.

- Қағаздың қандай түрлерін көріп тұрсыңдар? Түрлі-түсті, жұқа қағаздар және гофрленген қағаздан жасалған.

- Ал, сайқымазақтың шашын неден жасаған? Макарон өнімдерінен жасаған. Иә.

- Макарон өнімдерін әртүрлі түске бояған. Балалар, бүгін біз сендермен сайқымазақты жасайтын боламыз.

Құрастыру амалдарын көрсету.

- Шаршыдан шеңбер қиып аламыз. Шаршыны бұру арқылы бұрыштарын қиып аламыз. Қағаз бетінің тең ортасына жапсырамын.
- Ақ және қара түсті шеңберлерді сары түсті шеңбердің үстіне жапсырамын. Бұл сайқымазақ көздері болады. Дәл осылай қызыл түсті шеңберді алып жапсырамын. Сайқымазақтың мұрыны дайын. Қызыл фломастердің көмегімен сайқымазақ ауызын саламын.
- Макарондарды тігінен қатар бойымен қойып жапсырамын. Түрлі-түсті бояуға бояймын.
- Қатырма қағазды бірнеше қайтара бүктеймін. Ортасын қысып, желімдеймін де бант жасаймын. Міне, сайқымазақ та дайын болды.

Сергіту сәті.

Сергіту сәті

Бас, иық, тізе, аяқ, тізе, аяқ,
Бас, иық, тізе, аяқ, тізе, аяқ,
Көз, ауыз, мұрын және құлақ,
Бас, иық, тізе, аяқ, тізе, аяқ.

Өздік іс-әрекет.

Педагог балалардың өздік іс-әрекеттерін бақылайды. Бағыт-бағдар береді. Керек болса көмектеседі. Балалар қатар бойымен макарон өнімдерін қояды. Өздері қалаған түрлі-түсті бояуға бояйды. Қолдарын майлықпен сүртеді.

Дидактикалық ойын "Мамандықтардың құралдарын тап".

Мақсаты: балаларды мамандықтар және олардың құралдары жайлы білімдерін толықтыру. Балаларды 3 топқа бөліп өткізуге болады. Әр топтың өз аттары болуы шарт. Мысалы "Дәрігер" тобы. Олар тек дәрігер маманының құралдарын табады және оны қандай мақсатта қолданылатынын айтады.

Екінші топ "Полиция қызметкері".

Үшінші топ "Құрылысшы".

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Кейіпкермен қоштасу.

- Балалар, Білгіш бізге өз алғысын білдіріп жатыр. Енді ол басқа балабақшаның балаларына барып білімдерін тексергісі келетінін айтады. Білгішпен қоштасайық. Сау бол!
- Дайын өнім үшін мақтау және оқу қызметін пысықтау.
- Балалар қонаққа кім келді? Білгіш.
- Қандай мамандықтарды білесіңдер? Балалардың жауаптары.
- Үлкен болып өскенде қай мамандық иесі болғыларын келеді? Балалар өз ойларымен бөліседі.
- Балабақшада қандай маман иелері жұмыс жасайды? Тәрбиеші, тәрбиешінің көмекшісі, аспаз және т.б.
- Бүгін не істедік? Сайқымазақты құрастырдық.
- Сайқымазақты неден құрастырдық? Макарон өнімдері мен қағаздан құрастырдық.
- Балалар, жарайсыңдар! Өте әдемі етіп құрастырып шықтыңдар.

Тақырыбы: «Көңілді сайқымазақ».

Мақсаты: Түстерді ажырата білуге, саусақпен дөңгелек пішінді заттарды салуға үйрету. Тазалыққа тәрбиелеу.

Оқу қызметінің барысы:

Шаттық шеңбер:

Армысың, қасиетті Аспан- Ата!

Армысың, мейірімді Жер- Ана!

Армысың, шұғылалы Алтын күз!

Қайырлы таң, қайырлы күн!

Суретпен жұмыс.

Циркте жануарлар да бар. Циркте сендер сүйетін, сендерді күлдіретін кім?

Дұрыс . Сайқымазақ.

Қане, бәріміз бірге сайқымазақ деп айтайық.

Тосын сәт.

Топқа сайқымазақ кіреді. Сәлеметсіңдер ме, балалар!

Сайқымазақ: Мен көңілді сайқымазақпын. Сендер көңілсізсіңдер ғой, келіндер, ойын ойнайық. Қолымдағы сиқырлы шарды кімге берсем, сол бала менімен би билейді.

Жарайсыңдар

Рахмет. Ал, енді, бойымызды жазып, жаттығуды орындайық.

Сергіту сәті:

Жоғары қарап күн көрдік, Төмен қарап жер көрдік. Оңға, солға бұрылдык, Егеменді ел көрдік.

Сайқымазақ: Балалар, мені көрші топ күтіп қалды, мен сонда барып келейін. Кездескенше, сау болыңдар!

Балалар, көңіл- күйлерің түспей — ақ қойсын. Сайқымазақты біз тағы да шақырамыз. Ал ол келгенше сыйлық дайындап қояйық. Өткен біз адамның сұлбасын салғанбыз. Енді алдарындағы сұлбаға сайқымазақтың киімін киіндірейік.

Үлгі көрсету түсіндіру.

Бақылау.

Жеке көмек көрсету.

Қорытынды.

Балалардың жұмысын бағалау.

Көңілді смайлктер беру.

Балалар, сендерге бүгінгі оқу қызметі ұнады ма?

Біз кімді киіндірдік? Сайқымазақ қайда жұмыс істейді?

Жарайсындар, сендер сайқымазаққа тамаша сыйлық дайындадыңдар.

Балаларды мадақтау.

Тақырыбы: «Сандықша».

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларды құрамында: тақтайшалар, білеу, кірпіштер бар құрылыс материалдар жинағынан сандықшаның кішкентай түрі қобдишаны құрастыруға үйрету; сандықша, әшекей бұйымдары туралы білімдерін кеңейту; көмектесуге, қамқорлыққа, достыққа тәрбиелеу, дидактикалық ойын арқылы балалардың танымдық қабілеттерін дамыту; сұраққа толық жауапты талап ету.

Сөздік жұмыс

Құрылысқа қатысты қимыл-әрекеттерді қарапайым сөздер және сөз тіркестерімен сүйемелдеу қабілетін қалыптастыру; сөйлеуді "сандықша", "қобдиша", "әшекей бұйымдар", "құрылыс материалдар жинағы", "тақтайша", "білеу", "кірпіш", "тіреп қойдым", "көлденең қойдым", "түзедім" сөздері мен сөз тіркестері арқылы жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер

Шаттық шеңбері "Бұл кім екен?", ғажайып сәт, қызықты ақпарат, үлгіні зерттеу, құрастыру амалдарын көрсету, көзге арналған жаттығу, тыныс алу жаттығуы, өздік іс-әрекет, дидактикалық ойын "Бұл қай ертегі кейіпкері?", дайын өнім үшін мақтау және оқу қызметін пысықтау, рефлексия.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар

Кейіпкер: қуыршақ Үміт, әшекей бұйымдардың суреттері, сандықша суреті, "Қобдиша" дайын үлгісі, құрастыру амалдары көрсетілген суреттер, құрамында: тақтайшалар, кірпіштер және білеу бар құрылыс материалдар жинағы, дидактикалық ойында қолданылатын "Үш торай", "Бауырсақ", "Қызыл телпек", "Үйшік" ертегісіндегі аю, "Чебурешка мен қолтырауын Гена" ертегісіндегі қолтырауын, "Әтеш пен Буратино" ертегісіндегі әтеш, "Жеті лақ" ертегісіндегі жеті лақ, "Бақа ханшайым" ертегісіндегі бақа, "Шұбар тауық" ертегісіндегі тауық суреттері, рефлексияда қолданылатын көйлек суреті.

2. Үлестірмелі материалдар

Бала санына байланысты құрастыру амалдары көрсетілген суреттер, құрамында: тақтайшалар, кірпіштер және білеу бар құрылыс материалдар жинағы, рефлексияда қолданылатын қызыл және жасыл түсті дөңгелектер.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Шаттық шеңбері. "Бұл кім екен?"

Оқу қызметін бастамас бұрын, балаларды шаттық шеңберіне шақыру. (сандықша ішінде айна)

- Балалар, барлықтарыңды шаттық шеңберіне шақырамын. Менің қолымдағы сандықшаның ішінде сурет бар. Суреттегі адам қандай екенін айтып беруді ұсынамын. Ең бірінші мен бастап көрсетемін.

- Жүзі жылы, жайдарлы адам. Көңіл-күйі жақсы болып тұрған секілді. Мен оған бүгін сәтті күн тілеймін.

Балалар кезекпен сандықшаның ішіндегі суретті сипаттап береді. Ең соңында педагогке сандықша айналып келеді.

- Балалар, сонымен сандықша ішіндегі суретте қандай адам екен?

- Ол кім болды екен? Балалардың жауабын тыңдау. Иә, ол біз өзіміз екен. Әрқайсыларың сандықшаны қолдарына алғанда өздеріңді көрдіңдер. Әрдайым өздеріңді жылы сөзбен сипаттап, қолпаштап, сәтті күн тілеп отырыңдар.

Ғажайып сәт.

Педагог топқа қуыршақ Үміт келгенін хабарлайды. Балалар келген қуыршақпен амандасады. Педагог балалардың назарын қуыршақтың сытқы келбетіне, киім-киісіне аударады.

- Балалар, қарандаршы, қуыршақ Үміт қалай киінген?

- Қазақтың ұлттық көйлегін киім, әшекей бұйымдарды тағып алыпты. Өзіне сондай жарасымды.

Қызықты ақпарат.

Әшекей бұйымдар - киімге сән беру үшін, адамдардың көркін одан сайын ажарлату үшін қолданылады. Әшекей бұйымдарды әртүрлі материалдан дайындайды. Мысалы: пластмасс, былғары, темір, алтын, күміс, сондай-ақ бағалы тастармен әрлейді. Әшекей бұйымдарды тіл-көзден сақтау мақсатында да тағады. Әр ұлт өз табиғатына сәйкес ою-өрнектермен безендіреді. Әшекей бұйымдардың түрлері сан алуан.

- Балалар, осы әшекей бұйымдарды қайда салуға болады? Балалардың еркін жауаптары.

- Әшекей бұйымдарды салуға арналған арнайы сандықшалар болады.

- Бүгін біз сендермен қуыршаққа әшекейлерін салу үшін сандықшаның кішкентай бір түрі "қобдишаны" жасап береміз.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні зерттеу. "Қобдиша"

- Қарандаршы, сандықша неден жасалған? Құрылыс материалдарынан жасалған.

- Қандай құрылыс материалдарын көріп тұрсындар? Тақтайшалар, кірпіштер және білеу.

- Сандықшаның пішіні қандай? Неге ұқсайды? Пішіні текшеге ұқсайды. Жақсы.

Құрастыру амалдарын көрсету.

- Тақтайшаны үстел үстіне қоямын.

- Білеуді көлденең жатқызып тақтайшаның жоғарғы жағына қоямын.

- Білеудің екі жақ шетіне кірпіштерді көлденең жатқызып қоямын. Тіреп қоямын.

- Тағы бір кірпішті алып, екі кірпіштің ортасына көлденең жатқызып қоямын.

Саусақтарыммен түзеймін және де тіреп қоямын. Міне, қобдиша дайын. Қуыршақ ішіне өзінің әшекей бұйымдарын сала алады.

- Тақтайшаны алып, қобдишаның бетін жауып қоюға болады.

Көзге арналған жаттығу.

Педагог балаларға көзге арналған жаттығуларды жасап алуды ұсынады. Балалар қуана келіседі, педагогтың артынан қайталайды. Әрбір жаттығуды кемінен 3 рет қайталау қажет.

Көздерді оңға - солға, солдан оңға қарай қозғалту;

Сағат тілі бойымен көзді айналдыру;

Тез арада көзді ашып - жұму.

Тыныс алу жаттығуы. "Ыстық шәй"

Мақсаты: балаларды тыныс алуын басқаруды үйрету, ыстық тамақ ішкен кезде үрлеп ішуге үйрету.

Барысы: педагог балаларға қолдарында ыстық шәй бар деп елестетіп, ыстық шәйді суыту керектігін айтады.

Өздік іс-әрекет.

Педагогтың көрсеткен құрастыру амалдарына сәйкес балалар өздік іс-әрекетке көшеді.

Өздік іс-әрекет барысында педагог балаларға бағыт-бағдар береді. Нұсқаулықтар айтады "білеуді көлденең қою керек", "кірпіштерді көлденең жатқызып қой". Балаларды мақтап, қолпаштап жүру міндетті. Мақтау және қолпаштау сөздерін естіген баланың оқу қызметіне деген қызығушылығы артады.

Дидактикалық ойын "Бұл қай ертегі кейіпкері?"

Мақсаты: балалардың танымдық ойлау қабілеттерін дамыту, сөздік қорларын молайту. Акт технологиясы бойынша балаларға интербелсенді тақтадан немесе тақтадан ертегі кейіпкерлерінің суреттері көрсетіледі. Балалар ертегі кейіпкерлерін танып, қай ертегіден екенін айту керек. Егер де уақыт жеткілікті болса педагог балалардан ертегі желісіне байланысты сұрақтар қоюына болады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Дайын өнім үшін мақтау және оқу қызметін пысықтау.

- Балалар бүгін бізге кім қонаққа келді? Бүгін бізге топқа қонақ болып қуыршақ Үміт келді.
- Біз не істедік? Әшекей бұйымдарды салу үшін қобдиша жасадық.
- Қандай материалдан біз қобдишаны құрастырдық? Құрастыру материалдарынан қобдиша құрастырып бердік.
- Қандай құрылыс материалдарын қолдандыңдар? Тақтайша, білеу, кірпіш. Жақсы.
- Қобдиша дегеніміз не? Сандықшаның кішкентай түрі. Ал сандықша дегеніміз не? Ол не үшін керек? Әшекей бұйымдарды салу үшін керек.
- Әшекей бұйымдар дегеніміз не? Әшекей бұйымдар - киімге сән беру үшін, адамдардың көркін одан сайын ажарлату үшін қолданылады. Жақсы. Жарайсыңдар!

Рефлексия.

Педагог балаларға қуыршақ Үмітке көйлек сыйлауды ұсынады.

- Көңіл-күйлерін жақсы болса, көйлекке қызыл дөңгелек, ал керісінше көңіл-күйлерін болмаса көк түсті дөңгелектер жапсырасындар.
- Балалар өздерінің көңіл күйлеріне байланысты, қуыршақтың көйлегіне дөңгелектерді жапсырады.

Тақырыбы:«Қар жамылған бұтақ».

Мақсат:Балалардың шығармашылық қабілеттері мен қиялдарын дамыту.

Дәстүрден тыс мақталы таяқшалармен қардың суретін салуды үйрету.

Оқу қызметінің барысы:

Шаттық шеңбері.

Жарқырап күнде ашылды,

Айналаға нұр шашылды.

Қайырлы күн! Біз көңілді баламыз!

Қайырлы күн! Біз сүйкімді баламыз!

Тақпақ оқу

Аппақ қыстың бояуы

Аппақ қыстың бораны

Ақ көрпеге орайды

Ақ қар байтақ даланы осы өлеңде не туралы айтылған?

Қыс мезгілінде неше ай бар?

-Қыста күн қандай болады?

-Енді айналаға, далаға қараңдаршы қандай болып жатыр?

Тақтамен жұмыс. Тақтадағы суретке қарап ормандағы ағаштар туралы әңгімелесу.

«Қар жамылған ағаш» бейнесін саламыз.

Жұмыс барысы үлгіге қарап түсіндіру.

Қылқаламды алып, қоңыр түсті гуашпен ағашты саламыз. Ағаштың жуан діңін, төменнен жоғары қарай салып, қар жамылған бейнені мақталы таяқшамен саламыз. Қар жауып тұрған сәтті шашырату әдісімен салып көрсету.

Енді сурет салмас бұрын саусақ жаттығуын жасап алайық.

Шынжыр. Оң және сол қолдағы түйісіп, жүзіктер секілді айқасып, шынжыр жасайды.

Енді отырып

жұмысымызды бастай беруге болады.

Жеке көмек.

Қорытынды.

Көрме ұйымдастыру

Балалардың жұмыстарын қарау.

Бұл ненің бейнесі?

Біз нені бейнеледік?

Балаларды мақтау.

Тақырыбы: «Қар кесегі».

Мақсаты: Балалардың қыс мезгілі, қар туралы түсініктерін кеңейту. Көк түспен ақ түстің бір-біріне үйлесімділігіне көңіл бөлуді үйрету. Қар кесегін балауызбен салып, оны бояумен бояуды үйрету. Табиғатқа деген сүйіспеншілік сезімдерін арттыру.

Ұйымдастырылған оқу қызметінің барысы

Ұйымдастыру кезеңі.

Шаттық шеңбер

Біз бақытты баламыз

Айтқан тілді аламыз

Үлкендерді көргенде

Амандасып аламыз!

Балалар, бәріміз терезеге қарайықшы, қазір жылдың қай мезгілі?

Не көріп тұрсыңдар?

Ой қозғау.

Сендер далаға шыққанда қарды қолдарыңмен ұстап көрдіңдер ме?

- Қар қандай екен?

Қыста біз далада қандай ойындар ойнаймыз?

Ой дамыту.

АКТ технологиясы.

Бейнетаспадан қыс мезгілін тамашалау.

Топқа бөлу.

Ресурстар арқылы.

1-топ бояумен сурет салады.

2-топ мақталы таяқшамен қардың суретін салады.

3-топ майшамен салып үстін бояумен бояйды.

Сергіту сәті

Орнымыздан тұрайық,

Алға қадам басайық.

Бір отырып, бір тұрып,

Бойымызды жазайық.

Балалардың жұмысын қорытындылау.

Галерия шаралау әдісі.

Бас бармақ әдісі арқылы бағалау.

Қорытынды:

-Бүгін біз ненің суретін салдық?

-Қар қандай болады?

-Қай мезгілде жауады.

Балаларды мақтау, мадақтау. Смайлдер беру.

Тақырыбы. Шырша

Мақсаты.Шырша ойыншықтарын жасап үйрену. Саусақпен ойыншықтарды дұрыс сала білуге жаттықтыру. Ойыншықтарды жасау арқылы тазалыққа, ұқыптылыққа, тәртіпке сабырлылық пен әсемдікке тәрбиелеу.

Оқу қызметінің барысы.

Ұйымдастыру кезеңі.

Шаттық шеңбері

Балалар, қазір жылдың қандай мезгілі?

Балалар, қыс мезгілінде ауа - райында қандай өзгерістер болады?: Қыс мезгілінде адамдар қалай киінеді?

Қыста қандай ойындар ойнаймыз?

Қызығушылықтарын ояту.

Маша келеді.

Маша балалардан шырша суретін салып беруді сұрайды.

Топқа бөлу.

Балалар қорапшадағы бейнелі суреттерді таңдау арқылы екі топқа бөлінеді.

1 - топ: «Аққала» тобы.

2 - топ: «Ұлпа» тобы.

1 - топ: «Аққала» тобы

1 - топ: «Аққала» тобы.

Ақ түсті қағазды алып, жасыл түсті гуашь бояуына қылқаламды батырып, бояуды түтікшемен үрлеп, шырша суретін бейнелейді.

2 - топ: «Ұлпа» тобы

монотопия әдісін қолдана отырып шыршаның суретін салады

Сергіту сәті:

Саусақтарым тұрыңдар,

Сапты бірге құрыңдар,

Желмен бірге майысып,

Оңға, солға бұрыңдар.

Балалардың жұмыстарын бақылау

Жеке көмек.

Қорытынды.

Галерея шарлау әдісі.

Бас бармақ арқылы бір-бірін бағалау.

Жасаған жұмыстарын Машаға беру. Маша қуанып рахмет айтып қоштасады.

Балаларды мадақтау.

Тақырыбы: «Қыс қызығы».

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларға қардан құрылыс немесе қамалдар жасауға үйрету: қойылған мақсатқа жетуге, ұжымдық жұмысты эстетикалық түрде жасауға үйрету; өз әрекетін жоспарлай білу дағдысын дұрыс дамыту; ұқыптылыққа, тиянақтылыққа тәрбиелеу; қыс мезгілінің ерекшеліктері және қардың қасиеттері жайлы білімдерін толықтыру.

Сөздік жұмыс

Құрылысқа қатысты қимыл-әрекеттерді қарапайым сөздер және сөз тіркестерімен сүйемелдеу қабілетін қалыптастыру; сөйлеуді "биік", "аласа", "қамал", "зембіл", "күрек", "ағаш", "шаңғы", "құрастырдым", "жұмаршақ қар" сөздері және сөз тіркестері арқылы жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер

Шаттық шеңбері, ғажайып сәт, әңгімелесу, сергіту сәті, қардан құрастыру амалдарын көрсету, ұжымдық іс-әрекет, қимылды ойын "қар атыспақ", дем алу жаттығуы, оқу қызметін пысықтау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар

Қыс мезгілі көрсетілген суреттер, балалардың қарды домалатып жүрген суреттері, дайын қамал суреті, қар, ағаш, күрек, шелек, шана, ағаштан жасалған кішкентай қар таситын зембіл.

2. Үлестірмелі материалдар

Бала санына байланысты қар ұшқындары бар бөтелке, сурет, желім, ақ бет, шана, қар ұшқыны, күн, ағаш, бас киім, қолғап, мойынорағыш, шаңғы, коньки.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Шаттық шеңбері.

- Балалар, қолымыздан ұстап, айналамызбен амандасайық.

Сәлем, сәлем,

Қалың қалай?

Достарменен бір жолда

Иықтасып жүремін.

Қиындықта қол ұшын

Береріне сенемін.

- Қазір жылдың қай мезгілі? Қазір жылдың қыс мезгілі.

- Қыс мезгілінің қандай ерекшеліктерін білесіңдер? Қыста қар жауады, боран соғады, аяз болады.

- Қыс мезгілінде неше ай бар? Кім толық атап береді? Қыс мезгілінде үш ай бар.

Желтоқсан, қаңтар, ақпан.

Ғажайып сәт.

"Қыс қызығы" бізге сыйлық тастап кеткенін айтады. Ол үшін далаға серуенге шығуды ұсынады. Балалар серуенге шығатындарына қуанады.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Әңгімелесу.

- Балалар, мынаны қараңдар, "Қыс қызығы" бізге не тастап кеткен? Қар тастап кеткен. (Екі себеттің іші толған қар)

- Қардың түсі қандай? Қардың түсі ақ.

- Қардың қандай қасиеттерін білесіңдер? Түссіз, ериді, дәмсіз, жеңіл, кристал тәрізді, катады.

- Қараңдаршы балалар, біз қалай киініп алдық? Қалың киініп алдық

- Иә, қалың. Қыста күн суық, ызғарлы, аязды болады. Қыста адамдар жылы, қалың киініп жүреді. Өйткені күн суық. Қыс мезгілінде аспанды бұлт басып түнеріп тұрады. Қар ұшқындап, жапалақтап жауады. Қар жапалақтап ұзақ жауса, жер бетін түгел қар жамылып, айнала аппақ болып әсем көрініске енеді. Ағаштар ақ қырауға оранып, әдемі болып тұрады.

- Балалар, айтыңдаршы, сендер қамалдың не екенін білесіңдер ме? Бұрынғы соғыс заманында, қоршауда қалған жағдайда ұзақ соғысуға қажетті барлық жабдықпен жабдыкталған қорғанды қамал деп айтады.

- Бүгін біз сендермен қардан қамал құрастырамыз.

Қамал құрылысын бірге жоспарлауды ұсынады.

Сергіту сәті.

Боран соғады оң жақтан,

Боран соғады сол жақтан.

Қар лақтырып ойнасақ,

Су өтеді қолғаптан.

Қардан құрастыру амалдарын көрсету.

- Балалар алдымен қарға қар қамалының пішінін салу керек. Бұл шаршы, сопақ, тіктөртбұрыш және тағы басқалар болуы мүмкін.

- Балалар қар қамалының пішіні қандай болғанын қалайсыңдар? (сопақ)

- Таяқтың көмегімен жерге сопақша етіп сызып аламыз.

Қамалдың көлемі ойнайтын бала санына сәйкес таңдалуы керек.

- Қарларды бір жерге үйеміз, оны үлкен, орташа және кіші көлемді етіп домалақтаймыз.

- Қарға салынған сызықтың мөлшері бойынша үлкен жұмаршақ қарларды қоямын.

- Осыдан кейін, олардың үстіне орташа көлемді жұмаршақ қарларды орнатып, қармен нығыздаймын.

- Мен не істедім? (үлкен жұмаршақ қардың үстіне орташа көлемді жұмаршақ қарларды орнатып, қармен нығыздадым).

- Жоғарғы бөлігіне кіші көлемді жұмаршақ қарларды нығыздап құрастырамын.

- Балалардың кіріп, шығуына орын болу керек. Аяғына дейін қорғанды қалап тастамаймыз. Біраз бөлігін ашық қалдырамыз.

Ұжымдық іс-әрекет. "Қыс қызығы"

Балаларға екі топқа бөлініп жасауды ұсынады. Ең алдымен қай жерден тұрғызатындарын белгілеп алады, өз қалауларымен екі топқа бөлінеді.

Бір топ қарларды қарды таситын зембілмен немесе шанамен тасып, жерге үйеді. Екінші топ үйілген қарларды домалақтайды. Сызықтың бойымен жұмыстың реттілігін сақтай отырып жұмарланған қарлардан қамал құрастырады.

Қимылды ойын "Қар атыспақ".

- Балалар қыз мезгілінде қандай ойындар ойнауға болады? Қыста шаңғы тебеді, сырғанақтан шанамен сырғанайды, қармен атыспақ ойнауға да болады. Екі топқа бөлініп қазір бізде ""қар атыспақ"" ойынын ойнаймыз. Екі топқа бөлініп, қар атысып ойнауды ұсынады.

Дем алу жаттығуы "Шаңғы".

- Шаңғы теуіп келе жатқан секілді жүреміз де, мұрынымыздан "м-м-м" деп дем шығарамыз.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Оқу қызметін пысықтау.

- "Қыс қызығы " бізге не әкелді? Ақ ұлпа қарлар әкелді.
- Қыс мезгілінің қандай ерекшеліктерін білесіңдер? Қыста қар жауады, боран соғады, аяз болады.
- Қардың қандай қасиеттерін білесіңдер? Түссіз, ериді, дәмсіз, жеңіл, кристал тәрізді, катады.
- Қардың түсі қандай? Қардың түсі ақ.
- Қыста қандай ойындар ойнауға болады? Қар атыспақ, шаңғы тебу, сырғанақта сырғанау.
- Бүгін біз не істедік? Қардан қамал құрастырдық.
- Балалар, қардан қамал құрастыруды бастамас бұрын не істедік? Алдымен қарға қар қамалының пішінін салдық.
- Қар қамалының пішіні қандай болды? Сопақша.
- Жарайсыңдар, бүгінгі оқу қызметі өте қызықты болды! Жарайсыңдар!

Тақырыбы: «Жаңа жылдық ойыншық»

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларды мақта таяқшаларынан жаңа жылдық ойыншық: қойды құрастыруға үйрету; жаңа жылдық ойыншықтарды өз қолдарымен дайындауға деген қызығушылықтарын ояту; желіммен жұмыс істеу дағдыларын жетілдіру; балалардың мақта таяқшаларынан құрастыру жасаудағы қабылдау қабілеттерін дамыту; қыс мезгілінің ерекшеліктерін атап өту; қол саусақ моторикаларын дамыту.

Сөздік жұмыс

Құрылысқа қатысты қимыл-әрекеттерді қарапайым сөздер және сөз тіркестерімен сүйемелдеу қабілетін қалыптастыру; "жаңа жылдық ойыншық", "мақта таяқшалары", "ойыншық қой", "қатар бойымен", "нобайы бойымен", "қиып аламын" "үй жануары", "құртақан" сөздері және сөз тіркестерімен жұмыс жасау.

Әдіс-тәсілдер

"Мейірімді сөздер" шеңбері, көркем сөз, ғажайып сәт, жұмбақ жасыру, үлгіні зерттеу, құрастыру амалдарын көрсету, тыныс алу жаттығуы "қар себелеп тұр", өздік іс-әрекет, дидактикалық ойын "қар көшкіні", кейіпкермен қоштасу, дайын өнім үшін мақтау және пысықтау, көрме ұйымдастыру.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар

Кейіпкер: "Қаршақыз бен құртақан" ертегісіндегі құртақан, қой суреті, "Ойыншық қой" дайын үлгісі, құрастыру амалдары көрсетілген суреттер, мақта таяқшалары, желім, желімге ыдыс, қылқалам, қылқаламға тіреуше, қайшы, қатты қатырма қағаздан алдын-ала қиылған сопақша пішін, ақ қағаз, қарындаштар, қызғылт түсті бант, дидактикалық ойында қолданылатын омбықар, шана, қар ұшқыны, күн, ағаш, бас киім, қолғап, мойынорағыш, шаңғы, коньки суреттері.

2. Үлестірмелі материалдар

Бала санына байланысты мақта таяқшалары, желім, желімге ыдыс, қылқалам, қылқаламға тіреуше, қайшы, қатты қатырма қағаздан алдын-ала қиылған сопақша пішін, ақ қағаз, қарындаштар, қызғылт түсті бант, дидактикалық ойында қолданылатын омбықар, шана, қар ұшқыны, күн, ағаш, бас киім, қолғап, мойынорағыш, шаңғы, коньки суреттері, рефлексияда қолданылатын жіпке байланған қар ұшқындары.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

"Мейірімді сөздер" шеңбері.

Педагог допты қолына алып, балаларға жеке-жеке домалатып, мейірімді сөздер айтады, мысалы: ботақан, құлыншақ.

Бүгін осы жақсы көңіл-күймен, алдағы келе жатқан мерекеге ойыншықтар жасайтындарын айтады.

Көркем сөз. Ізтай Мәмбетов "Қыс"

Жаңа айлардың жаңа қары

Жапалақтап жауады.

Жайлы бір леп таралады,

Жаңғыртады ауаны.

Ғажайып сәт.

Педагог балаларға топқа қонақ келгенін айтады.

- Балалар, бүгін бізге қонаққа кім келгенін білгілерін келеді ме? Олай болса мен сендерге жұмбақ жасырамын. Жұмбақтың шешімін тапсаңдар кім екенін айтамын.

Жұмбақ жасыру.

Басына қалпақ киеді,

Өзі сондай көңілді.

Бойы кіп-кішкентай болса да,

Әндетіп ол жүреді. (құртақан)

- Балалар, бұл "Қаршақыз бен құртақан" ертегісіндегі құртақан ғой.

Құртақан балалармен амандасады. Аяз ата жаңа жылдық ойыншықтар дайында деп оған тапсырма бергенін айтады. Бірақ ол үлгермей жатыр екен. Сол себепті балалардан көмек сұрап келгенін айтады. Балалар көмектесуге қуана келіседі.

- Балалар, ал қазір мен сендерге тағы бір жұмбақ жасырамын.

Жұмбақ жасыру. Төрт

тағанды бойы бар,

Момындық дұрыс ойы бар.

Кербезденіп жүрмейді,

Айналдырған тоны бар. (қой)

Иә, дұрыс айтасыңдар.

- Балалар, қой туралы не білесіңдер? Қой қандай жануар? Қой - үй жануары. Қой басқа үй малдарына қарағанда қолға ерте үйретілген.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні зерттеу. "Ойыншық қой"

- Балалар, не көріп тұрсыңдар? Қой.

- Бұл ойыншық неден жасалған? Мақта таяқшаларынан жасалған.

- Қой ойыншығының құрылымына не жатады? Басы, тұмсығы, тұмсығының белгілері, аяқтары, құлақтары.

- Басына не тағып алған? Басына бант тағып алған.

Құрастыру амалдарын көрсету.

- Қатырма қағаздан алдын-ала қиылған сопақша пішінді қағазды жайма үстіне көлденең қоямын.

- Мақта таяқшаларын бас жағын қиып аламын.

- Сопақша пішінге нобайы бойымен мақта таяқшаларын қатар бойымен жапсырып шығамын. Толықтай пішінді жауып шығамын.

- Қағаздан сопақша пішін қиып аламын. Мақта табақшасын тігінен қоямын. Дәл осылай осы тігінен тұрған мақта таяқшасының жанына мақта таяқшаларын жапсырып шығамыз.

- Қарындашпен тұмсығының белгілерін (көздері, мұрыны және ауызы) саламыз.

- Қызғылт түсті бантикті ойыншықтың басына жапсырамыз.

- Ойыншық басын денесіне жапсырамыз.

- Мақта таяқшаларынан ойыншықтың аяқтарын жапсырамын.

Тыныс алу жаттығуы "Қар себелеп тұр".

Педагог әр балаға жіпке байланған қар ұшқыны таратылады. Алдарына қойып қар ұшқындарын үрлейді.

Өздік іс-әрекет.

Балаларға жағымды эмоционалды көңіл-күй сыйлау әуен қосып қоюға болады. Педагог әуеннің дауысын өзі реттейді. Балалар педагогтың нұсқаулығымен өздік іс-әрекетке көшеді. Өздік іс-әрекет барысында педагог балалардың дұрыс жұмыс жасап

отырғандарына, қайшымен жұмыс жасау кезінде қауіпсіздікті сақтап отыруларын қадағалайды. Педагог балаларға бағыт-бағдар береді, көмек керек болса көмектеседі. Балаға "сен не істеп отырсың?", "бұл не?", "сопақшаны қалай қиып алдың?", "мақта таяқшаларын қалай жапсырасың?", "тұмсығының белгілеріне не жатады?" деген секілді сұрақтар қояды. Балалардан сұрақтарға толық жауапты талап етеді.

Дидактикалық ойын "Қар көшкіні".

Мақсаты: көру зейіні, тақырып бойынша сөздік қорын дамыту.

Барысы: педагог балаларға сурет көрсетеді. Қар көшкінінің артында қандай зат, немесе жануар жасырылып тұрғанын айтады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Кейіпкермен қоштасу.

- Балалар, құртақан қатты риза болып кетті. Сендерге алғысын білдіріп жатыр. Аяз атаға көмекшілері жайлы бәрін айтып беремін дейді. Аяз атадан жақсы сыйлықтар күтіндер дейді. Балалар қонақпен қоштасады.

Дайын өнімді мақтау және оқу қызметін пысықтау.

- Қазір жылдың қай мезгілі? Қазір жылдың қыс мезгілі.

- Қыс мезгілінде біздің асыға күтетін қандай мереке келе жатыр? Жаңа жыл мерекесі келе жатыр.

- Балалар, шыршаны немен безендіреміз? Әртүрлі ойыншықтармен безендіреміз.

- Ойыншықтарды қайдан аламыз? Сатып аламыз.

- Ал, бүгін біз не істедік? Шыршаны безендіру үшін ойыншықтарды сатып алдық па?

Жоқ, ойыншықтарды өзіміз жасадық.

- Бізге тобымызға кім көмек сұрап келді? "Қаршақыз бен жеті құртақан" ертегісіндегі құртақан келді. Аяз ата оған қандай жұмыс тапсырыпты? Жаңа жылдық ойыншықтарды жасауды тапсырыпты.

- Жаңа жылдық ойыншықты біз неден жасадық? Мақта таяқшаларынан жасадық. Иә, дұрыс айтасындар. Біз бүгінгі жаңа жылдық ойыншықты мақта таяқшаларынан жасадық.

- Қойдың құрылымын еске түсірейікші. Басы, денесі, аяқтары және құлақтары, тұмсығының бегілері.

- Жақсы. Жарайсындар. Бүгінгі оқу қызметіне белсене қатыстындар. Тамаша.

Көрме ұйымдастыру.

Педагог балалардың жасаған ойыншықтарынан көрме ұйымдастыруды ұсынады. Балалар қуана келіседі. Балалар дауыс беру арқылы "Ең үздік жаңа жылдық ойыншық" тандап алады

Тақырыбы: «Бағдаршам».

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларды лево құрастыру материалдарынан бағдаршамды құрастыруға үйрету; жол белгілерін ажырату, жолда жүру ережелері жайлы білімдерін бекіту; көшеде қауіпсіздік ережелерін сақтауға тәрбиелеу; бағдаршам және оның шығу тарихи, құрылымы жайлы ақпарат беру.

Сөздік жұмыс

Құрылысқа қатысты қимыл-әрекеттерді қарапайым сөздер және сөз тіркестерімен сүйемелдеу қабілетін қалыптастыру; "бағдаршам", "жол реттеуші", "тыйым салынған", "негізі", "тірегі", "басы", "көздері", "зебра", "жолақат", "жаяу жүргіншілер" сөздері және сөз тіркестерімен жұмыс жасау.

Әдіс-тәсілдер

Суретпен жұмыс, қызықты ақпарат, ғажайып сәт, үлгіні зерттеу, құрастыру амалдарын көрсету, сергіту сәті, өздік іс-әрекет, дидактикалық ойын, кейіпкермен қоштасу, дайын өнім үшін мақтау және пысықтау, рефлексия.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар

Кейіпкер: жол реттеуші, жолдағы қозғалыс бейнеленген сурет, "зебра" (жолақат), әжесі мен немересі жолдан өтіп бара жатқан сурет, жаяу жүргіншілерге арналған жолдың суреті, "жаяу жүргіншіге тыйым салынған" белгісі, бағдаршам суреті, ерте кездегі жолдағы қозғалыс суреті, "Бағдаршам" дайын үлгісі, құрамында әртүрлі көлемді, түстері де әртүрлі кірпіштер бар құрылыс материалдар жинағы

2. Үлестірмелі материалдар

Бала санына байланысты құрамында әртүрлі көлемді, түстері де әртүрлі кірпіштер бар құрылыс материалдар жинағы, дидактикалық ойында қолданылатын жол белгілерінің суреттері, рефлексияда қолданылатын бағдаршам суреті.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Суретпен жұмыс.

Педагог балалардың назарын тақтадағы немесе интербелсенді тақтадағы суретке аударады.

- Суретте не көріп тұрсыңдар? Қала көрінісі, жол, бағдаршам, жол белгілері.
- Балалар қала көшесімен келе жатып байқаған боларсыңдар, айнала толы автокөліктер, автобустар. Жолда көптеген жол белгілері бар. Жол белгілерінің пішіндері де, бояулары да әртүрлі.
- Балалар, айтыңдаршы. Көліктер келе жатқанда жолды кесіп өтуге болады ма? Жоқ. Иә, дұрыс айтасыңдар. Бізге арналған жол бар. Ол қандай жол деп аталады? Жаяу жүргіншілер жолы деп аталады.
- Балалар, жаяу жүргіншілерге арналған жол неге ұқсайды деп ойлайсыңдар? Балалардың жауаптары. Педагог балалардың жауаптарын толықтырады.
- Қараңдаршы, жаяу жүргіншілерге арналған жолдың белгісі, "зебра" (жолақат) жануарына ұқсайды.
- Мына жол белгісін білесіңдер ме? Бұл жаяу жүргіншілерге болмайды деген белгі.
- Балалар, ал бұл ненің суреті? Бағдаршам.
- Бағдаршамның неше көзі бар? Үш көзі бар. Қызыл, сары және жасыл.

Қызықты ақпарат.

- Балалар, сендер ойлайтын шығарсындар адамдарға және көліктерге бағыт-бағдар, қашан жүруді, қашан тоқтауды көрсететін бағдаршамды көліктен кейін ойлап тапты деп?

Балалар өз жауаптарын айтады.

- Алайда олай емес. 140 жыл бұрын қала көшелерінде көптеген көліктер, адамдар, ат арбалар жүрген. Солардың бір-бірімен соқтығып қалмас үшін қиылысқан көшелерге бағдаршам орнатқан. Ең бірінші бағдаршам Англия астанасы Лондонда орнатылған.

- Бірінші бағдаршам өзгеше болған. Алғашқы бағдаршамда бар жоғы екі көз болған олар жасыл және қызыл. Оны арнайы адам қолымен басқарған, ол жасыл және қызыл жалаушаларды көрсетіп отырған екен.

Ғажайып сәт.

Педагог топқа қонақ келгенін айтады. Балалар қонақпен амандасады.

- Балалар, бұл кім болды екен? Балалар өз жауаптарын айтады. Бұл жол реттеуші.

- Жол реттеуші - жолда жүру ережесіне бағына отырып жолдағы қозғалысты реттейтін адам.

Жол реттеуші:

- Сәлеметсіңдер ме, балалар! Балалар қозғалысты реттеп тұратын бағдаршам сынып қалыпты. Мен таңертеңнен кешке дейін жолдағы қозғалысты бағдаршамның орнына реттеп тұрдым. Бірақ шаршағаным соншалықшы, күшім жоқ. Сендерден көмек сұрап келдім. Бағдаршам құрастырып беруге көмектесіңдерші. Бағдаршамсыз жолда жүру өте қиын. Балалар қуана келіседі. Көмектесуге ниеттерін білдіреді.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Затты зерттеу. "Бағдаршам"

- Бағдаршам неден құрастырылған? Лего құрылыс материалдарынан құрастырылған.

- Бағдаршамның неше түсі бар? Бағдаршамның үш түсі бар. Жасыл, сары және қызыл.

- Бағдаршамды құрастыруда лего құрылыс материалдары: кірпіштерді пайдаланып құрастырған.

- Бағдаршамның құрылымын атап берейік. Негізі, тірегі, бағдаршамның көздері және жоғарғы бөлігі немесе басы.

Құрастыру амалдарын көрсету.

- Қара сұр түсті кірпішті үстел үстіне көлденең қоямын.

- Үстінен сұр түсті кірпіштерді қоямын. Енді, сұр түсті кірпішті көлденең кірпіштердің үстінен қоямын. Саусақтарыммен түзеймін және басамын.

- Қызыл түсті кірпішті аламын. Сұр түсті кірпіштің үстіне тура ортасына қоямын.

- Қара сұр түсті кірпішті қызыл кірпіштің үстіне қоямын.

- Үстінен сары түсті кірпішті тура ортасына қоямын. Саусақтарыммен басамын.

- Сұр түсті кірпішті көлденең сары түсті кірпіштің үстіне қоямын.

- Жасыл түсті кірпішті сұр түсті кірпіштің үстіне тура ортасына қоямын.

- Сұр түсті кірпішті көлденең жасыл түсті кірпіштің үстіне қоямын.

Сергіту сәті.

Көлік, көлік, көлік,

Көліктерге мінеміз.

Көшелермен, көшелерімен,

Күнде тынбай жүреміз.

Тәртіп бұзсақ абайсыз,

Жағдай туар қолайсыз.

Жол жүрудің тәртібін,
Ережесін білеміз.
Сақтағанда қатерден,
Сау саламат жүреміз.

Өздік іс әрекет. "Бағдаршам"

Әр баланың алдында әртүрлі түсті, көлемді лево құрылыс материалдары: кірпіштер таратылады. Балалар педагогтың нұсқаулығымен өздік іс-әрекетке көшеді. Өздік іс-әрекет барысында педагог балаларға көмектеседі. Бағыт-бағдар береді. Балаларды мақтайды, қолпаштайды. Мақтау сөздерін естіген балалардың оқу қызметіне деген қызығушылықтары артады және бар ынтасымен құрастыру амалдарын жасайды. Педагог балаларға "жолда кім жүреді?", "көліктерді кім жүргізеді?", "сен нені құрастырып отырсың?", "бағдаршамның неше түсі бар?", "бағдаршамның жасыл түсі нені білдіреді?", "ал сары және қызыл түстері ше?", "жаяу жүргіншілер өткелі қандай жануарға ұқсайды?" деген секілді сұрақтар қояды. Балалардан сұрақтарға толық жауапты талап етеді. "Саусақтарыңмен түзе", "үстінен бас", "бір-біріне тіреп қой" деген секілді нұсқаулықтар айтады.

Дидактикалық ойын. "Қай белгі?"

Мақсаты: жол белгілерін ажыратуға үйрету, жолда жүру ережелері жайлы білімдерін бекіту.

Барысы: педагог әр балаға жол белгілерінің суреттерін таратып береді. Балалар мұқият қарап, қай жол белгісі екенін анықтайды. Кейін ортаға шығып балаларға сипаттамасын айтады. Қалған балалар қай белгі екенін табу керек.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Кейіпкермен қоштасу.

- Балалар, жол реттеуші алғысын білдіріп жатыр. Біздің құрастырып берген бағдаршамымыздың көмегімен жолда жүру ережесі реттелді. Жол реттеуші қайтадан жұмысына оралуға асық. Балалар қонақпен қоштасады.

Дайын өнім үшін мақтау және оқу қызметін пысықтау.

- Балалар, бүгінгі оқу қызметінде бізге қонаққа кім келді? Жол реттеуші. Жол реттеуші бізден көмек сұрап келіпті.

- Қандай көмек сұрап келіпті? Бағдаршам істемей қалып, бағдаршамды құрастырып беріндер деп көмек сұрап келіпті.

- Бағдаршамды неден құрастырдық? Лево құрылыс материалдарынан құрастырдық.

- Лево құрылыс материалдарынан құрастыру үшін біз қандай кірпіштерді пайдаландық? Көлемі әр түрлі кірпіштер, жасыл, сары және қызыл түсті кірпіштер.

- Бағдаршамның құрылымын атап берейік. Негізі, тірегі, бағдаршамның көздері және жоғарғы бөлігі немесе басы.

- Бағдаршамның неше түсі бар? Қызыл, сары, жасыл. Жарайсыңдар, балалар!

Рефлексия "Бағдаршам".

Педагог әр балаға боялмаған бағдаршамның суреті және түрлі-түсті қарындаш таратады. Балаларға тек ғана бағдаршамның бір көзін бояды ұсынады. Бағдаршамның түстері оқу қызметі барысындағы қызығушылықтарына байланысты.

Жасыл - жұмыс жасаған қызықты, тағы да қайталасам ба деймін,

Сары - ұнады, бірақ бәрін қызықты деп айта алмаймын,

Қызыл - ұнамады, қызықсыз.

Тақырыбы: «Аққу құсы әдемі».

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларды табиғи материал: қарағай бүршігі және ермексаздарды пайдалана отырып аққуды құрастыруды үйрету; ермексаздың көмегімен жеке бөлшектерді біріктіру іскерліктерін жетілдіру; табиғи материалдар туралы білім бере отырып, жыл құстары, аққу туралы туралы білімдерін кеңейту; балаларды шығармашылыққа тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Құрылысқа қатысты қимыл-әрекеттерді қарапайым сөздер және сөз тіркестерімен сүйемелдеу қабілетін қалыптастыру; сөйлеуді "табиғи материал", "қарағай жаңғағы", "аққу", "ермексаздан жасадым", "бөлшектерді біріктірдім", "мойынын жасадым", "мақта", "үзіп алдым" сөздері мен сөз тіркестері арқылы жетілдіру.

Әдіс-тәсілдер

"Жүректен жүрекке" жылулық шеңбері, сұрақ-жауап, әңгімелесу, үлгіні зерттеу, табиғи материалдан құрастыру амалдарын көрсету, сергіту сәті, өздік іс-әрекет, көрме ұйымдастыру, дайын өнім үшін мақтау және пысықтау, рефлексия "Қауырсындар".

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар

Көктем мезгілінің суреті, жылы жақтан ұшып келетін құстар: қараторғай, қарлығаш, аққу, бозторғай суреттері, "Аққу" дайын үлгісі, құрастыру амалдары көрсетілген суреттер, түрлі-түсті ермексаздар, қарағай бүршігі, жайма, мақта, майлық, рефлексияда қолданылатын құстың суреті.

2. Үлестірмелі материалдар

Бала санына байланысты түрлі-түсті ермексаздар, қарағай бүршігі, жайма, мақта, майлық, рефлексияда қолданылатын қызыл, жасыл, сары түсті қауырсындар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

"Жүректен жүрекке"

- Балалар, барлықтарыңды "жүректен жүрекке" атты жылулық шеңберіне шақырамын. Балалар барлығы шеңбер болып тұрады.

- Бүгін қандай тамаша, керемет күн! Барлығымыз шеңбер болып тұрамыз. Қасымыздағы досымызға жылы сөз айтамыз. Мен бастайын: Маржан сен бүгін ерекше әдемі болып тұрсын. Көйлегін де әдемі екен.

Балалар қасындағы досына жылы сөздер айтады. Жарайсындар!

Сұрақ-жауап.

- Қазір жылдың қай мезгілі? Қазір жылдың көктем мезгілі.

- Көктем мезгілінде табиғат құбылысында болатын ерекшеліктерді атап беріңдерші. Күн жылынады, құстар жылы жақтан ұшып келеді, жылғалардан су ағады, табиғат оянады.

- Балалар, сендерге көктем мезгілі ұнайды ма? Ұнаса несімен ұнайды? Балалардың еркін жауаптары. Балалар өз ойларымен бөлінеді.

- Жылы жақтан ұшып келетін қандай құстарды білесіңдер? Балалар сұраққа жауап береді. Педагог балалардың жауаптарын толықтырады. Қараторғай, қарлығаш, аққу, бозторғай.

Түсіндіру.

- Аққу - қазақ халқы ежелден қастерлеп, бақыттың бастамасы, жақсылықтың жаршысы, пәктіктің, сұлулықтың белгісі деп есептейтін құс. Әрі киелі құс төресі санап, оған ешуақытта оқ атпайды. Аққу - жұп құрып тіршілік етеді. Наурыздың басы мен сәуірдің аяғында оралып, қазан айларында ұшып кетеді.

- Міне балалар, наурыз мерекесі келді. Аққуларда қайтадан өз мекендеріне оралды. Олай болса бүгін бізде табиғи материал мен ермексазды пайдалана отырып, сұлу аққу құсын құрастыратын боламыз.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні зерттеу. "Аққу".

- Не көріп тұрсыңдар балалар? Аққу. Аққу қандай құс? Жыл құсы, әдемі құстардың бірі.

- Аққудың түсі қандай? Аққудың түсі ақ. Қарандаршы, аққу неден жасалған? Қарағай бүршігі және ермексаздан жасалған.

- Қарағай бүршігін қандай материал түріне жатқызамыз деп ойлайсыңдар? Қарай бүршігін табиғи материал түріне жатқызамыз.

- Табиғи материал дегеніміз - бұл өсімдіктерден, жануарлардан немесе жерден шыққан кез келген өнім.

- Табиғи материалдарға не жатады? Табиғи материалдарға қарағай жаңғағы, ағаштағы жапырақтар, өсімдіктердің тұқымы мен жемістері жатады.

Табиғи материалдан құрастыру амалдарын көрсету.

- Қарағай бүршігін аламын. Жайма үстіне көлденең жатқызып қоямын.

- Ақ мақталарды бүршіктің арасына кіргіземін. Сыртын түгелдей ақ мақтамен жабамын.

- Ақ түсті ермексаздан кішкене кесек үзіп аламын. Алақан арасына салып жұмсартамын.

Есу арқылы жіңішке шұжық тәріздес пішін жасаймын. Бүгу арқылы аққудың мойынын жасаймын да, бүршіктің үстіне оң жағына жапсырамын.

- Қара және қызыл түсті ермексаздардан аққудың көздері мен мұрынын жасаймын. Тұмсығына жапсырамын.

- Көгілдір түсті ермексазды алақан арасына салып жұмсартамын. Домалақтаймын. Саусақтарыммен басып жалпайтамын. Үстіне аққудың орналастырамын.

Сергіту сәті.

Педагог балаларға сергіп алуды ұсынады. Балалар қуана келіседі. Сергіту сәтін бірнеше рет қайталауға болады.

Аққулар ұшады, қанаттарын қағады,

Суға сүңгіп алады, бастарын да шайқайды.

Тік ұстап денелерін,

Тып-тыныш суға отыра қалады.

Өздік іс-әрекет.

Балалар педагогтың көрсеткен жұмыс реттілігіне сәйкес өздік іс-әрекетке көшеді. Өздік іс-әрекет барысында педагог балаларға бағыт-бағдар береді, керек болса көмектеседі.

Педагог балаларды мақтап жүру керек. Ермексазбен жұмыс жасағаннан кейін қолдарын майлықпен сүртуді ұмытпауларын еске салады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Көрме ұйымдастыру.

Педагог балалардың жасаған аққуларын көрмеге қоюды ұсынады. Әр бала өзінің жасаған аққуын көрмеге қоймас бұрын, өз ойларын айтады.

Мысалы: мен осы аққуды жасаған кезде, маған ермексазбен жұмыс жасау қиын болды, немесе оңай болды.

- Арсен, табиғи материалдан аққуды жасаған кезде сенде қиындықтар болды ма? (мен аққуды құрастырған кезде ешқандай қиындық болмады. Керісінше барлығы жеңіл, әрі қызықты болды)

Дайын өнім үшін мақтау және пысықтау.

- Жылы жақтан ұшып келетін қандай құстарды білесіңдер? Қараторғай, таңшымшық, қарлығаш, аққу, тағанақ, бозторғай.
- Бүгін не істедік? Табиғи материалдардан аққуды жасадық.
- Ең бірінші не жасадық? және қалай? Аққудың денесін, ақ мақтаны үзіп алып, қарағай бүршігінің арасына кіргізу арқылы жасадық.
- Мойнын неден және қалай жасадық? Мойнын ермексазdan есу арқылы ұзынғып мойын жасадық.
- Көлшікті қалай жасадық? Көгігідір түсті ермексазды алақанмен жұмсартып, домалақтап, тура ортасынан сұқ саусақтың көмегімен басып, дөңгелек пішін шығару арқылы , жалпайтып көлшік жасадық.
- Жақсы, жарайсыңдар балалар. Әдемі етіп аққуларды жасап шықтыңдар.

Рефлексия "Қауырсындар".

Педагог тақтаға құйрығы жоқ құстың суретін іліп қояды. Әр балаларға қызыл, сары және жасыл түсті қауырсындар таратылады. Балалар оқу қызметінен алған әсерлерімен құсқа қауырсындарды жапсыру арқылы білдіреді.

Қызыл - қолымнан келді, бәрі оңай болды;

Сары - қолымнан келді, бірақ қиын болды;

Жасыл - бәрі қолымнан келмеді, өте қиын болды.

Тақырыбы: «Бірлік болмай тірлік болмас»

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларды қағазды бірнеше рет бүктеу(оригами) әдісі бойынша орыс халқының қызын құрастыруды үйрету; бірлік мерекесі жайлы білімдерін толықтыра отырып, балаларды ұлт өкілдерін ажыратуға, шығармашылыққа баулу; танымдық қабілеттерін дамыту; сұрақтарға тез жауап беруге, шапшаңдылыққа, өзге ұлт өкілдеріне сыйластықпен қарауға тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Құрылысқа қатысты қимыл-әрекеттерді қарапайым сөздер және сөз тіркестерімен сүйемелдеу қабілетін қалыптастыру; "ұлт өкілдері", "орыс халқы", "бүктедім", "бірнеше қайтара бүктедім", "өзге ұлт өкілдері", "бірлік", "жапсырдым", "құрастырдым" сөздері және сөз тіркестерімен жұмыс жасау.

Әдіс-тәсілдер

Көркем сөз, суретпен жұмыс, үлгіні зерттеу, құрастыру амалдарын көрсету, сергіту сәті, өздік іс-әрекет, дидактикалық ойын, викториналық сұрақтар, дайын өнім үшін мақтау және оқу қызметін пысықтау, рефлексия.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар

Өзге ұлт өкілдерінің суреттері, орыс ұлтының суреті, "Орыс қызы" дайын үлгісі, қағаздан құрастыру амалдары көрсетілген суреттер, түрлі-түсті қағаз, жіп, желім, желімге ыдыс, қылқалам, қылқаламға тіреуше, жайма.

2. Үлестірмелі материалдар

Бала санына байланысты үрлі-түсті қағаз, жіп, желім, желімге ыдыс, қылқалам, қылқаламға тіреуше, жайма, дидактикалық ойында қолданылатын өзге ұлт өкілдерінің суреттері, рефлексияда қолданылатын көйлек бейнеленген қағаз.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Көркем сөз.

Қазақстан - бірлік пен татулықтың мекені.

- Балалар, сендер білесіңдер ме? Біздің мемлекетімізде, бір шаңырақ астындан 130-дан артық өзге ұлт өкілдері тұрады. Қазақстанда орыс, өзбек, украин, ұйғыр, татар, неміс, кәріс, түрік және т.б. ұлт өкілдері тұрады.

- Балалар, 1 мамыр Қазақстан мемлекеті "Қазақстан халықтарының бірлігі күнін" тойлайды.

Мақал мәтел.

"Бірлік болмай тірлік болмас"

- Бұл мақалдың мағынасын қалай түсінесіңдер? Балалар өз жауаптарын айтады. Дұрыс айтасыңдар. Берекені көздеген ел мерекелі тірлік жасаудан жалықпаған. Жыл сайын атаулы мереке кезінде Қазақстан аумағында тұрып жатқан 130-дан астам ұлт пен ұлыс өкілдері киелі қара шаңырақта тату-тәтті, береке мен бірлікте, бейбітшілік пен ынтымақта өмір сүріп жатқандығын тойлайды.

Суретпен жұмыс.

- Суретте қай халықтың өкілдерін көріп тұрсыңдар? Орыс халқы.
- Біздің мемлекетіміздегі ең көп тұратын орыс халқы екен және де олардың Ресей мемлекеті мен біздің Қазақстан мемлекетіміз көрші орналасқан.
- Әр мемлекеттің өздерінің ұлттық киімдері, салт-дәстүрлері, тағамдары және тілі болады. Суреттегі орыс халқының ұлттық киімдері екен.

Педагог балаларға орыс халқының қуыршағын құрастыруды ұсынады. Балалар қуана келіседі.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні зерттеу. "Орыс қызы"

- Не көріп тұрсыңдар? Орыс халқының қызы.
- Құрылымын атап берейік. Басы, беті, шашы, орамалы, қолдары және денесі.
- Орыс қызы неден жасалған? Қағаздан жасалған.
- Қараңдаршы, орыс қыздың көйлегі қандай әдемі. Көйлегі және көйлегінің жеңдері қандай әдіспен жасалған деп ойлайсыңдар? Балалардың еркін жауабы. Педагог балалардың жауаптарын толықтырады.
- "Оригами" әдісін есімізге түсірейікші. Ол қандай әдіс? Иә, қағазды бірнеше қайтара бүктеу әдісі. Міне, орыс қызының көйлегі "оригами" әдісі бойынша жасалған.

Құрастыру амалдарын көрсету.

- Қызғылт түсті қағазды аламын. Бірнеше қайтара бүктеймін.
- Ортасынан бүктеймін. Бүктелген екі жақты бір-біріне жапсырамын.
- Дәл осындай реттілікпен ақ түсті қағазды бірнеше қайтара бүктеймін. Бір-біріне жапсырамын.
- Қызғылт бірнеше қайтара бүктелген қағаздың үстіне ақ бірнеше қайтара бүктелген қағазды жапсырамын.
- Бас жағынан жіппен байлаймын. Міне, көйлегі дайын болды.
- Асты жағы ирек етіліп қиылған үшбұрышты аламын. Үстінен асты жағы доға тәріздес келген үшбұрышты жапсырамын. Көйлектің үстіне жапсырамын. Міне, орыс қызы дайын болып шыға келді.
- Енді, бет-әлпет белгілерін саламын. Қарындашпен бояймын.

Сергіту сәті.

Ұсынылған сергіту сәтін бірнеше қайтара айтып сергіп алуға болады.

Болсын жер мен су да ортақ.

Болсын біздің ту да ортақ.

Ақпыз, қара, сарымыз,

Ағайынбыз бәріміз.

Өздік іс-әрекет.

Балалар педагогтың нұсқаулығымен өздік іс-әрекетке көшеді. Педагог құрастыра алмай жатқан балаларға барып көмектеседі. Балалар қағазды бірнеше рет қайтара бүктейді. Бүктелген жерді бір-біріне жапсырадды. Жіппен жоғарғы жағынан байлайды. Педагог балаларға құрылысқа қатысты сұрақтар қояды "нені құрастырып отырсың?", "қандай әдіс бойынша құрастырып отырсың?". Балалардан сұраққа толық жауапты талап етеді.

Дидактикалық ойын. "Қай ұлт өкілі екенін тап."

Мақсаты: балаларды ұлт өкілдерін ажыратуға үйрету, есте сақтау қабілеттерін дамыту. Әр баланың алдына әр ұлт өкілдерінің суреттері таратылады. Педагог әр баланың жанына барып қай ұлт өкілі екенін жекелеме сұрайды.

Викториналық сұрақтар:

Педагог сұрақтарды жылдам темпте қою керек.

- Төрт мысықтың неше құйрығы болады?
- Үш пілдің қанша мұрны ?
- Екі сиырдың неше мүйізі бар?
- Үш тышқанның неше құлағы бар?

- Бос әйнекте қанша жаңғақ бар?
- Шеңбердің неше бұрышы бар?
- Жаңбырда қарғалар қандай ағаш отырады?
- Сәрсенбіден кейін қай күн келеді?
- Егер сызғыш қарындаштан ұзын болса, онда қарындаш ...?

Сызғыштан қысқа.

- Егер жіп жіптен қалың болса, онда жіп ...?

Арқаннан жіңішке.

- Егер әпке ағадан үлкен болса, онда ағасы ...?

Әпкеден кіші.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Дайын өнім үшін мақтау және оқу қызметін пысықтау.

- Қандай ұлт өкілдерін білесіңдер? Орыс, өзбек, украин, ұйғыр, татар, неміс, кәріс, түрік.
- Қай күні бірлік күні болып саналады? 1 мамыр.
- Бүгін біз не істедік? Қағаздан құрастырдық. Қағаздан нені құрастырдық? Орыс халқының қызын қағаздан құрастырдық.
- Құрылымын атап берейік. Басы, беті, шашы, орамалы, қолдары және денесі
- Қандай әдіс бойынша құрастырдық? Кім айтады? Оригами әдісі құрастырдық.
- Оригами әдісі дегеніміз не екен? Қағазды бірнеше қайтара бүктеу әдісі.
- Жарайсыңдар! Балалар, сендер бүгінгі оқу қызметіне белсене қатыстыңдар. Тамаша!

Рефлексия.

Әр баланың алдына көйлек трафареті таратылады. Балалар бүгінгі оқу қызметінен алған әсерлерін қалаған 3 түстің біреуімен бояйды.

Қызыл - оқу қызметі өте қызықты, өзім құрастырдым;

Сары - оқу қызметі қызықты, бірақ мен өзім құрастыруға қиналдым. Маған тәрбиеші көмектесті;

Жасыл - маған қызықсыз болды, ешнәрсе орындамадым.

Тақырыбы: «Стакан».

Мақсаты:Қатты қағазды бүктеп жапсыру арқылы жасау.

Оқу қызметінің барысы:

Балалардан жыл мезгілін сұрау.

Шаттық шеңбер.

Күндей жарқырап

Айдай арайлап

Жұлдыздай жайнап

Судай таза көңілмен

Бүгінгі күнімізді бастайық!- Балалар бір аптада неше күн бар?

- Бір аптада 7 күн бар.

- Балабақшаға неше күн келеміз?

- Балабақшаға 5 күн келеміз.

Бүгін аптаның қай күні?

Қазір қай жыл мезгілі?

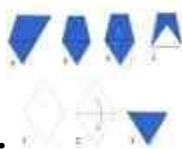
Балалардың жауаптары.

Қызығушылықтарын ояту.

Балалар,біреу есік қаққан сияқты,ашамыз ба? Бұл біздің Айгүл апайымыз ғой. Айгүл апай:

-Балалар,менің үйдегі қуыршақтарымның кеселері(стакан) сынып қалды, маған көмектесесіңдер ме?

Балалардың жауаптары.

Балаларға үлгі көрсету, түсіндіру.

Сергіту сәті (видео)

Балалардың жұмысын бақылау.

Жеке көмек көрсету.

Қорытынды.

Айгүл апай балалармен жеке жұмыс өткізеді. Балалардың жасаған жұмыстарын талдайды.

Айгүл апай: «Балалар, сендерге үлкен рақмет. Енді қуыршақтарым қуанатын болды. Сендерге өнерлі екенсіңдер», -деп балалармен қоштасады.

Балаларды мадақтау.

Тақырыбы.Сиқырлы ағаш (ұжымдық жұмыс)

Мақсаты.

Алақанмен сурет салу қабілетін бекіту.Әр түрлі түсті қолдана білуге үйрету.Ұқыпты сурет салуға тәрбиелеу.

Оқу қызметінің барысы:

Шаттық шеңбер

Армысың,ардақты Аспан ата!

Армысың,мейірімді Жер –ана!

Армысың,шұғылалы алтын күн!

Күліп шықты күн бүгін.

Балалармен әңгімелесу.

Балаларды терезе алдына шақырып қыс мезгілі туралы әңгімелесу.

Сұрақ жауап.

Қызығушылықтарын ояту.

Тосын сәт.

Суретші келеді.

Сәлеметсіңдер ме, балалар, мен суретшімін. Бүгін сендердің білімдеріңді көріп тексергім келді. Менің сендерге алып келген тапсырмаларым бар. Соны орындайсыңдар ма?

Балалардың жауаптары

1 Тапсырма.

Суретшінің қатесін тап? (жыл мезгілдері)

2-тапсырма.

Жұмбақ

Қыста киімін тастайды,

Көктемде киіне бастайды.

Ашық сұрақтар

Қандай ағаш түрлерін білесіңдер?

Ағаш не үшін керек?

Ағаш болмаса не болар еді?

Жарайсыңдар.

Сергіту сәті.

Оң саусағым шаршады,

Сол саусағым шаршады.

Саусақтарым бірігіп,

Билеп, билеп алады.

3-тапсырма.

Сиқырлы ағаш суретін салу.

Балаларды 2 топқа бөлу.

I топ – алақанмен сурет салад.

II топ – бастырмамен ағаштың суреттін салады
балаларға көмектесу.

Ақ қағаздың дәл ортасына сала білулерін қадағалау, көмектесу.

Суретші:

Балалар сендер сурет салудың тәсілдерін біледі екенсіңдер.

Жарайсыңдар.

Қорытынды.

Көрме ұйымдастыру.

Сиқыршы.

Балалар сендер әдемі ағаштардың суретін салдыңдар мен сол ағаштарыңды
сыйлыққа алып кетейін. Маған ұнады.

Сендерге сыйлыққа боямақ кітаптар алып келдім. Соны сендерге беремін.

Балалармен қоштасады.

Сұрақ жауап арқылы қорытындылау.

Мадақтау.

Тақырыбы: «Гүл».

Мақсаты: Балалардың қол маторикасы дамыту.мақталы дискамен сурет салуды үйрету.Ұқыпты сурет салуға дағдыландыру.

Оқу қызметінің барысы:

Шаттық шеңбері.

Амандасу.

Көзбен, баспен, қолмен, иықпен, аяқпен, кеудемен.

Балалармен әңгімелесу.

Қазір қандай жыл мезгілі?

-Көктем мезгілінде қандай мерекелер бар?

-Ең бірінші көктемгі мереке қандай?

Біз 8 Наурыз мерекесінде біз аналарымызға, әжелерімізге, апайларымызға не сыйлаймыз?

Балалардың жауаптары.

Тосын сәт.

Азамат қуыршақ келеді.

Балалармен амандасады.

Балалардан анасына ,әжесіне сыйлыққа гүл жасап берулерін өтінеді. Балалар көмектесеміз ба?

Ой дамыту.

Гүлдер туралы түсінік беру.

АКТ технологиясы.

Слайд.дала гүлдері. Бөлме гүлдері.

Гүлдер.

2-топқа бөлініп гүлдің суретін салып берейік.

Гүлдер арқылы топқа бөлу.

1-Топ . Түймедақ гүлі.

2-Топ. Роза гүлі.

Ендеше үлгіге қарап гүлдің суреттерін салайық.

Сурет салу әдісі:

1-топ Мақталы дискамен сурет салу.

2- топ .Шырын бутулкасының көмегі арқылы гүлдің бейнесін келтіре отырып із қалдыру арқылы сурет салу.

Әрбір бейнеленген гүлдің суретіне мақталы таяқшамен сабағын суреттеу.

Сергіту сәті:

Гүлдер, гүлдер, көп гүлдер,

Қызыл гүлдер, көк гүлдер.

Өсе берші ырғалып,

Өсе берші нұрланып.

Балалардың жұмысын бақылау

Жеке көмек көрсету.

Дидактикалық ойыны. «Түсі қандай?»

Балаларға түрлі-түсті гүлдерді көрсетіп, түстерін сұрау.

Қорытынды.

Балалардың жұмысын қорытындылау.

Азамат қуыршақ разы болып, гүлдерді қабыл алады.

Балалар Азамат қуыршақпен қошатсады.

Балалар, қонаққа кім келді?

- Сендер қандай гүлдердің түрлерімен таныс болдыңдар?

Ненің суреті салдыңдар?

Немен сурет салдыңдар?

Балалардың жауаптары.

Барлық балаларға жақсы әсер қалдыру үшін қағаздан жасалған көбелектерді сыйлық ретінде таратып беру және мадақтау.

Тақырыбы: «Гүлдер. Қағаздан біріктіру».

Мақсаты: Өз қолдарымен қағаздан әр түрлі гүлдер жасауға үйрету. Шаршы қағазды теңестіре, тігінен, көлденеңнен бүктеу дағдыларын жетілдіру

Оқу қызметінің барысы:

Балалардан жыл мезгілін сұрау.

Шаттық шеңбер.

Армысың асыл күн,

Армысың ашық аспан, Армысың достарым,

Сендерді көрсем қуанам.

Балалар бізде қазір қай жыл мезгілі?

-Далада қандай өзгеріс болып жатыр?

-Ағаштар қалай өзгеруде?

Балалардың жауаптары

Ой қозғау.

Жұмбақ жасыру.

Су құйсаң болды

Кетеді бойлап

Әдемі жұпар.

Не? Көрші ойлап?!

(Гүл)

Суретпен жұмыс

Дала гүлдері (раушан қызғалдақ, түймедақ, бақбақ, қоңырау)

Ой қозғау.

Сұрақ қою.

Гүлдердің бізге қандай пайдасы бар?

Тосын сәт.

Көбелек ұшып келеді.

Балалардан көмек сұрайды.

Көбелек: Сендер менің алаңыма қош келдіңдер, бірақ қараңдаршы менің алаңынымда гүлдер жоқ?

Балалар көбелекке көмектесіп гүлдер жасап берейік.

Топқа бөлу.

1-топ

Қызғалдақ гүлін жасайды.

2-топ .

Роза гүлін жасайды.

Сергіту сәті.

Оң қолымда бес саусақ,

Сол қолымда бес саусақ.

Оларды атап шақырар,

Әрқайсысының аты бар.

Бас бармақ,

Балаң үйрек,

Ортан терек,

Шылдыр шүмек,

Кішкене бөбек.

Балалардың жұмысын бақылау.

Жеке көмек көрсету.

Қорытынды.

Балалардың жұмысын қорытындылау.

Галерия шаралау әдісі.

Бір бірінің жұмыстарын бас бармақ әдісі арқылы бағалайды.

Көбелек қуанып рахмет айтып гүлдерді алып ұшып кетеді.

-Сонымен, балалар бүгін не жасауды үйрендік?

-Сендерге ұнады ма?

Мадақтау.

Тақырыбы: «Ыдыстағы гүл».

Мақсаты: Алақанның таңбасын салуды үйрету және белгілі бір образға дейін сурет салу.

Оқу қызметінің барысы:

Шаттық шеңбері.

«Менің көңіл - күйім қандай?» Бала өз көңіл-күйіне сәйкес келетін смайлик суретін тауып (көңілді, көңілсіз, ренжулі) айтады. Сол кездердегі көңіл-күйін баяндайды.

Тосын сәт.

Айсұлу қуыршақ қонаққа келеді.

Анасының туған күніне сыйлық жасап беруді өтінеді.

Сұрақ жауап.

Балалар анамызға не сыйлауға болады?

Не сыйлар едіңдер?

Балалардың жауаптары.

Сурет салудың әдіс тәсілдерін көрсету, түсіндіру.

Сергіту сәті.

Гүл болып өсеміз

Гүл болып ашыламыз

Гүл болып жайқаламыз

Гүл болып жабыламыз

Топқа бөлу.

1-топ. Қағаздың ортасына кесілген картоппен гүлдің бейнесін келтіре отырып із қалдыру арқылы сурет салу.

2-топ. Шырын бутулкасының көмегі арқылы гүлдің бейнесін келтіре отырып із қалдыру арқылы сурет салу.

Әрбір бейнеленген гүлдің суретіне мақталы таяқшамен сабағын суреттейді.

Губкамен жапырақтың ізін қалдырады.

Балалардың жұмыстарын бақылау.

Жеке көмек көрсету.

Дидактикалық ойыны. «Түсі қандай?»

Балаларға түрлі-түсті гүлдерді көрсетіп, түстерін сұрау.

Қорытынды.

Балалардың жұмыстарын қорытындылау.

Көрме ұйымдастыру.

Жасаған гүлдерін Айгүл қуыршаққа сыйлау.

Айгүл рахмет айтып қоштасады.

Өнерлі екен он саусақ

Тақырыбы.Алма

Мақсаты. Қағазды бүктеу арқылы алма жасауды үйрету.Бүктеген жерге ұқыпты желім жағуды үйрету.Тазалыққы тәрбиелеу.

Оқу қызметінің барысы:

Шаттық шеңбер

Кел,балалар,күлейік!

Күлкіменен түлейік!

Қабак түйген не керек!

Көңілді болып жүрейік!

Миға шабул

Жұмбақ жасыру.

Әрі қызыл ,әрі тәтті

Татқан жанды таңырқап

Балалардың жауаптары.

Суртпен жұмыс.

Балалар сендер қалай ойлайсыңдар алма қайда өседі?

Алма көкөніс пе әлде жеміс пе?

-Балалар алманың түсі қандай болады?

-Пішіні қандай?

-Алма қай мезгілде піседі?

Тосын сәт.

Кірпі келеді.

Балалардан көмек сұрайды.

Үйіне қонақ келе жатырған алма керек екенін айтады.

Балаларды топқа бөлу.

1-топ.

Шаршының бұрыштарын қиып,дөңгелек шығарып қағазға желімдейді.

2-топ.

Жырту тәсілі арқылы алманы жапсырады.

Сергіту сәті.

Жалғыз саусақ тіпті де

Ұстай алмас жіпті де.

Екі саусақ бірікті,

Ине қолға ілікті.

Үш саусағым орамды, Жүгіртеді қаламды.

Өнерлі екен он саусақ:

Қала салсақ, жол салсақ.

Балалардың жұмысын бақылау.

Жеке көмек жүргізу.

Қорытынды.

Балалардың жұмысын қорытындылау.

Галерия шарлау әдісі.

Кірпі балалардың жасаған жұмыстарына қуанып рахмет айтып қоштасады.

Сұрақтар ілмегі арқылы қорытынды жасау.

Қонаққа не келді?

Кірпіге не жасап бердік?

Мадақтау.

Сергіту сәті:

Оңға, оңға түзу тұр,

Солға, солға түзу тұр.

Алға қарай бір адым,

Жоғары, төмен қарайық,

Орнымызды табайық.

Тақырыбы: «Құстарға арналған үйшік».

Мақсаты: Қаттықағаздан үйшік жасау. Ұжыммен жұмыс.

Суретпен жұмыс

Тақтаға көктем мезгіліне байланысты суретті іліп, сұрақтар қояды:

-Қазір қандай жыл мезгілі?

-Көктемнің қандай белгілерін білесіңдер?

-Ауа райы қандай болады көктемде?

Ойын:«Құстар сияқты ұшайық»

Балалар қызығушылықпен ойнайды.

Тосын сәт.

Торғай ұшып келеді

балалардан үйшік жасап беруін айтады.

Балалар көмектесеміз ба?

Ой дамыту.

-Мынау не?

-Үйшік не үшін керек?

Балалардың жауаптарын толықтыру:

-Құстарда ұя болу керек. үйшік оларды жаңбырдан, қатты желден қорғайды.

Үлгі көрсету.

Балалардың алдын ала дайындалған ұяның макетін көрсету.

Жасалу жолын түсіндіріп ,бірге жасатады:

Қағаздың шетін цилиндрге ұқсатып орап, желімдейміз;

Қағаздан конусқа ұқсас пішін қиып ,цилиндрдің үстіне

бекітеміз, фломастермен құстар кіретін үйшіктің аузын дөңгелетіп сызамыз.

Сергіту сәті:

Қарлығашқа ұқсайық,

Қане, қанат жазайық.

Қарлығаш боп ұшайық,

Ұшып-ұшып қонайық

Балалар жұмыстырын жалғастырады.

Бақылау.

Жеке көмек көрсету.

Қорытынды:

Дидактикалық ойын: «Құстар қалай дыбыстайды?»

Қарға .....

Торғай .....

Көгершіш .....

Қарлығаш .....

Торғай көп үйшікті көріп қуанады.

Балалар жасаған ұяларын торғайға береді.

Торғай балалармен қоштасады.

-Балалар бүгін біз не жасадық?

- Жарайсыңдар, балалар! Балаларды мақтап, мадақтап, оқу қызметін қорытындылау

Тақырыбы: «Зымыран».

Мақсаты: Оригами әдісі арқылы зымыран жасап қатты көгілдір түске жапсыру.

Оқу қызметінің барысы:

Балалармен әңгімелесу.

Сұрақ жауап.

Сәуір айында қандай мереке бар, естеріңе түсіріңдерші?

Иә, бұл сәуір айында үлкен мереке бар.

Ол – ғарышкерлер күні деп аталады.

- Суретпен жұмыс.

Суретте кімдер бейнеленген?

Ғарышқа кімдер ұшады?

Ғарышқа немен ұшады?

Айтыңдаршы зымыранның қандай бөліктері бар?

Оның пішін қандай?

Зымыранның жоғарғы төбесі қандай пішінге ұқсайды?

Қанаттары қандай пішінге ұқсайды?

Балалардың жауаптары.

Сергіту сәті:

«Қане қанат жазайық,

Зымыран боп, ұшайық.

Ай бетінде болайық,

Қайта жерге қонайық.

2 топқа бөлу.

1-топ түрлі түсті қағаздан қиып зымыран жапсырады.

2-топ түрлі –түсті қатты қағаздан құрастыру.

Балалардың жұмысын бақылау.

Жеке көмек көрсету.

Қорытынды.

Галерия шаралау әдісі.

Балаларды мадақтау

Тақырыбы: «Достық ғаламшары».

Мақсаты:Саусақ моторикасын дамыту, балаларды саусақпен жұмыс жасауды үйрету.

Қызығушылықтарын арттыру.

Оқу қызметінің барысы:

Шаттық шеңбері.

Ортақ мекен жер шары,

Төбемізде бір аспан.

Барлық ұлттың баласы,

Достығымыз жарасқан.

Тату болсын еліміз,

Бүтін болсын жеріміз.

Бір шаңырақ астына,

Жиналайық, келіңіз! (өлеңге сәйкес қимылдар жасайды)

Балалар біздің ұлтымыз қандай?

Біз қай тілде сөйлесеміз?

Қазақстанда қандай өзге ұлт өкілдері бар?

Дидактикалық ойыны «Ұлттық киімді ата!»

Мынау не?

Көйлектің түсі қандай?

Ал, мынау не?

Бас киімді не депатаймыз

Айтыңдаршы, камзол мен бөріктіңтүсіқандай?

Ал, аяғында не?

Сендерқандайою-өрнектердібілесіңдер?

Балаларды мадақтау.

Ұжымдық жұмыс.

Алақанмен сурет салады.

Сергіту сәті:

Кел, балалар, тұрайық,

Үлкен шеңбер құрайық.

Шаңырақты көтеріп,

Керегені құрайық.

Уықтарша иіліп,

Шаңыраққа қосылып,

Қазақы үйді құрайық.

Жұмысымызды жалғастырайық. Балалардың өзіндік жұмыстары.
Жеке жұмыс балаларға көмектесу.

Қорытынды.

Балаларды мадақтау.

Сұрақтар ілмегі арқылы қорытындылау

Тақырыбы: «Күннің көзі».

Мақсаты: Сары түсті қағазды «Түйіршіктеу» әдісі арқылы жасау.

Оқу қызметінің барысы:

Шаттық шеңбер:

Балалармен әңгімелесу.

Балалар, көңіл күйіміз қандай?

-Балалар бір сәт айналамызға қарап өзімізді таза ауада тұрғандай сезінейікші.

-Балалар, қазір жылдың қай мезгілі?

-Қарайықшы айналамыз қандай?

-Осындай гүлдердің, талдардың көрікті болып өсуіне не қажет деп ойлайсыңдар?

Балалардың жауаптары.

Миға шабул.

Жұмбақ жасыру.

Таңмен көзін ашады,

Әлемге нұрын шашады.

Ой қозғау.

-Балалар, ол не екен?

-Дұрыс айтасындар, балалар.

-Балалар күн неге ұқсайды?

-Күннің түсі, пішіні қандай?

-Балалар серуенге шыққанда біз жоғарыдан күнді көріп жүрміз.

- Күнді көргенде қалай қуанамыз?

Тосын сәт.

Күн келеді.

Ой, балалар, қараңдаршы бірақ біздің күніміз көңілсіз сияқты. Сендер күннің күлімдеуіне көмектесесіңдер ме?

Күннің суретін салудың әдіс тәсілдерін көрсету, түсіндіру.

Қағазды түйіршектеу әдісі арқылы күннің суретін салады.

Балалардың жұмысын бақылау.

Жеке көмек көрстеу.

Дидактикалық ойыны. «Күн мен жаңбыр»

Қорытынды.

Көрме ұйымдастыру.

Балалардың жұмысын бағалау, мадақтау.

Тақырыбы: «Ара».

Мақсаты: Балаларға жапсырмалау туралы түсінік беру және жапсырмалар жасап үйрету, балалардың қол моторикасын, қиялын дамыту. Желімен ұқыпты жұмыс жасауға дағдыландыру.

Оқу қызметінің барысы:

Ал, балалар , ойнайық.

Ойнайық та ойлайық.

Қандай жұмбақ болса да,

Шешпей оны қоймайық.

Жұмбақ жасыру.

Гүлдерге қонады

Шырынын сорады

Түр – түсі сары – ала

Бұл не?

Балалардың жауаптары.

Ой қозғау.

Қалай ойлайсыңдар, ара пайдалы жәндік пе, әлде зиянды жәндік пе?

Басқа тағы қандай жәндіктерді білесіңдер?

Тосын сәт.

Ара ұшып келеді.

Балалардан көмек сұрайды.

Достарым жоқ, маған достар керек дейді.

балалар көмектесеміз ба?

2-топқа бөлу.

1-топ дайын үлгідегі араны қиып жапсыраады.

2-топ. дөңгелек картоннан ара жапсырады.

Сергіту сәті:

Оңға, оңға түзу тұр,

Солға, солға түзу тұр.

Алға қарай бір адым,

Жоғары, төмен қарайық,

Орнымызды табайық.

Балалардың жұмыстарын бақылау.

Жеке көмек көрсету.

Қорытынды.

Балалардың жасаған жұмыстарын қорытындылау.

Галерия шарлау әдісі.

Екі топ бі-бірінің жұмыстарына баға береді..

Ара қуанып балаларға рахмет айтып коштасады.

Балаларды мадақтау.

Тақырыбы: «Түлкі».

Мақсаты:Дайын үлгідегі түлкіні қатты қағаздан конус жасап, жапсыру.

Оқу қызметінің барысы:

Миға шабул.

Жұмбақ жасыру.

Өзі қу,

Жүрген жері айқай-шу. (Түлкі)

Суретпен жұмыс.

«Түлкі»

Түлкі туралы сұрақ жауап

Тосын сәт.

Түлкі келеді.

Балалармен амандасады.

Көңілсіз.

Орманда жалғыз қалған.Көп дос керек екенін айтады.

Балалар түлкіге көмектесеміз бе?

Топқа бөлу.

1-топ түлкіні конус жасау арқылы жапсырады.

2-топ түлкіні геометриялық пішіндерден қиып жапсырады.

Сергіту сәті

Біз орманға барайық,

Жан-жағымызға қарайық.

Аю шықты қорбаңдап.

Қасқыр шықты ырылдап

Түлкі шықты майысып

Қоян шықты секіріп

Қорықпаңдар, балалар,

Қарап-қарап алыңдар.

Балалар жұмыс жасауға кіріседі.

Жұмыстарын бақылау.

Жеке көмек көрсету.

Қорытынды.

Балалардың жұмысын қорытындылау.

Галерия шарлау әдісі.

Бас бармақ әдісі арқылы бір бірін бағалайды.

Көрме ұйымдастыру.

Түлкі достары көп болғанына қуанып рахмет айтып қоштасады.

Балаларды мадақтау.

Тақырыбы: «Жайлауда»

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларды лего құрылыс материалдарынан төрт-түлік малдың бірі- жылқыны құрастыруға үйрету; жайлау сөзіне түсінік беру; төрт-түлік мал: түйе, жылқы, қой, ешкі, сиыр туралы білімдерін толықтыру; викториналық ойынға белсене қатыстырып, балалардың танымдық қабілеттерін дамыту; жануарларды дыбыстары арқылы танып, ажырата білу; туған жердің табиғатының сұлулығын сезінуге, оны аялап қорғауға, қамқорлық сезімдерге тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Құрылысқа қатысты қимыл-әрекеттерді қарапайым сөздер және сөз тіркестерімен сүйемелдеу қабілетін қалыптастыру; "лего" , "тіредім", "құрастырдым", "жайлау", "төрт-түлік мал", "киелі жануар", "жылқы", "түйе", "дыбыстайды", "мө-мө-мө" сөздері және сөз тіркестерімен жұмыс жасау.

Әдіс-тәсілдер

Көркем сөз, аудиожазбаны тыңдау, саяхат, жұмбақ жасыру, затты зерттеу, құрастыру амалдарын көрсету, сергіту сәті, өздік іс-әрекет, "Шопан атаның тапсырмалары" викториналық ойын, дайын өнім үшін мақтау және пысықтау, рефлексия.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар

Кейішкер: Ата, автобус суреті, автобустың дыбысы, жайлау, жылқы, түйе, сиыр, ешкі, қой суреттері, сиыр, ешкі, жылқы дыбыстары, "Жылқы" дайын үлгісі, құрамында: кірпіш, жазықтықты жабуға арналған саңлаулары бар кірпіші бар лего құрылыс материалдар жинағы, "Жануарлар қалай дыбыстайды?" бейнежазбасы, рефлексияда қолданылатын жайлау суреті.

2. Үлестірмелі материалдар

Бала санына байланысты құрамында: кірпіш, жазықтықты жабуға арналған саңлаулары бар кірпіші бар лего құрылыс материалдар жинағы, рефлексияда қолданылатын ақ және қара түсті жылқы суреттері.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Көркем сөз. Жайлау

неткен кең еді,

Жұпарын жерге

төгеді.

- Балалар, бүгін ерекше оқу қызметі болайын деп тұр. Менімен бірге саяхатқа шыққыларың келе ма? Балалар қуана келіседі және қызығушылық танытады. Балалар бірінін артынан бірі тұрады. Қазір автобусқа отырып жайлауға барамыз.

Ғажайып сәт.

Аудиожазбаны тыңдау.

- Балалар, қараңдар, біз қайда саяхатқа келдік? Балалар ойланып қалулары мүмкін.

Балаларға жайлаудағы атаның суреті көрсетіледі.

- Сәлеметсіңдер ме, балалар. Балалар атамен амандасады. Жайлауға қош келдіңдер!

Сендерді көргеніме қуаныштымын.

- Балалар, жайлау дегеніміз не? Балалардың еркін жауаптары. Педагог балалардың жауаптарын толықтырады. Көктем шығысымен малдарды жайлауға бағады. Жайлау-

дегеніміз жазғы қоныс. Жайлауды суы мол, шөбі шүйгін, маса-сона, шыбын-шіркейі аз жерлерден таңдайды. Таңдаған жерге киіз үй тігіп, төрт-түлік малды сол жерге бағады.

- Қандай әдемі көрініс. Жайлауда не жүр? Жылқы. Иә, жайлауда басқа да төрт-түлік малдар жүреді.

- Марат, төрт-түлік малға қандай жануарлар жатады? Жылқы, түйе, сиыр, қой, ешкі.

Жұмбақ жасыру.

- Балалар сендерге жұмбақ жасырамын, қай жануар екенін айтасындар. Жұмбақтың шешімін табуға дайынсындар ма? Иә. Олай болса бастайық.

- Үстінде екі тауы бар,

Кезекті бір жануар. (түйе)

- Түйе киелі жануар - пайдасы да мол. Қазақ халқы еті мен сүті, жүні - киім, өзі - сенімді көлік болған қасиетті жануарды төрт түліктің төресі санаған. Сүтінен емдік қасиеті бар май, шұбат, ірімшік дайындалса, еті тағамға қолданылды, ал жүні 85 пайыз таза өте бағалы түбіттен тұрады. Алайда, басқа үй жануарларына қарағанда түйе біздің елімізде өте аз.

Кішкене ғана бойы бар,

Айналдырып киген тоны бар (қой)

- Қой-төрт-түлік малдың бірі, өте жуас келеді. Қойдың еті, майы, жүні өте пайдалы.

Балалар, сендер білесіндер ме? Қой - көзінің қарасы төртбұрышты өте сирек тірі тіршілік иелерінің бірі. Қойды қазақ халқы ерекше бағалаған. Мал өсірсен қой өсір деп айтқан.

Қойдың қаншалықты өнімді, тіршілікке пайдалы екенін осы сөзден білуге болады.

Аудиожазбаны тыңдау.

- Енді, аудиожазба тыңдатамын. Қай жануардың дыбысы екенін айтасындар.

- Қай жануардың дыбысы? Бұл сиырдың дыбысы. Сиыр қалай дыбыстайды? Мө-мө-мө.

- Сиыр- төрт-түліктің бірі. Сиырдың адам тіршілігіне пайдасы зор. Ертеде бұл малды көп бақпаған. Себебі ол көшпелі өмір салтына бейімделмеген. Сиыр жаз айларында айрықша бағуды қажетсінбейді. Өріске өзі кетіп, мезгілінде өзі қайтып келеді. Ал қыста, қорада күтіледі. Сиырдың адамдарға беретіні көп. Еті мен терісінен бөлек, сүтінен көптеген өнімдер алуға болады. Мысалы: айран, ірімшік, қатық, май, кілегей, қаймақ, құрт.

- Жақсы, балалар. Келесі жануардың дыбысын тыңдап көрейік.

- Иә, ешкі де төрт-түлік малдың бірі. Күйіс қайтаратын жануар. Ешкінің де қазақ халқына пайдасы мол. Түбіті, жүні, еті, сүті өте пайдалы.

- Жылқыны төрт-түлік малдың төресі деп атайды. Жылқының сүті өте пайдалы. Жаңа суылған сүтті-саумал дейді. Саумал дәмді. Ал ашытылған сүтін- қымыз дейді. Қымыз қышқылдау келеді. Жылқы қасиетті жануар. Ол лай суды ішпейді, сасыған суға жоламайды. Шөптің де асылын теріп жейді.

Педагог балаларға лего құрастырудан жылқы құрастыруды ұсынады. Балалар қуана келіседі.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Затты зерттеу.

- Жылқының құрылымын атап берейік. Басы, денесі, аяқтары, жалы.

- Қандай құрылыс материалдарын көріп тұрсындар? Кірпіштер, жазықтықты жабуға арналған саңлаулары бар кірпіш. Жақсы.

Құрастыру амалдарын көрсету

- Қоңыр кірпіштерді үстел үстіне араларын ашып қоямын.

- Үстінен тағы кірпіштерді қоямын. Не шықты? Баған. Бұл жылқының аяқтары болады.

- Саңлаулары бар кірпішті екі бағанды біріктіру үшін пайдаланамын. Екі кірпіштің ортасына қоямын.
- Бір жақ шеті шығып тұрған кірпішті аламын. Саңлауы бар кірпіштің сол жағына қоямын. Бұл жылқы жалы болады.
- Саңлауы бар кірпіштің үстіне тура сондай тағы бір кірпішті қоямын.
- Кірпіштерді бір-бірінің үстіне қоямын.
- Енді, сары түсті кірпішті және кірпіштің шығып тұрған шетін алдыға қаратып қоямын.

Сергіту сәті.

Өздік іс-әрекет. "Жайлауда"

Әр баланың алдына құрамында кірпіш, жазықтықты жабуға арналған саңлаулары бар кірпіш Lego құрылыс материалдар жинағы таратылады. Педагогтың нұсқаулығымен, бағыт-бағдар көрсетуімен балалар өздік іс-әрекетке көшеді. "Сен не құрастырып отырсың?", "мына шыққан екі баған не?", "қандай құрылыс материалдарды қолданып отырсың?", "жазықтықты жабуға арналған кірпішті керісінше қаратып қойыпсың. Ол не?" деген сұрақтар арқылы педагог балалардың өздік іс-әрекетін бақылап отырады және педагог балалардан сұраққа толық жауап беруді ұсынады.

"Шопан атаның тапсырмалары" викториналық ойын.

1. тапсырма "Не қалай дыбыстайды?"

Балалар үй жануарларының дыбыстарын естиді және қай жануардың дыбысы екенін табады.

2. тапсырма "Үй жануарлары және олардың төлдері".

Балаларға үй жануарының атын атайды, олар айтылған жануардың төлін атау керек.

Мысалы: сиыр-бұзау,

қой-қошақан, ешкі-лақ, жылқы-құлын, шошқа-торай, мысық-марғау, ит-күшік.

3 тапсырма. "Шопан ата" туралы тақпақты айту.

Барады шопан әндетіп,

Қаптатып қойын тау жаққа.

Бесік қып тауды тербетіп,

Шопан жүр әне аулақта.

Көп қызық көріп даладан

Кештетіп үйге қайтады.

Ұлына келген қаладан

Қызығын тегіс айтады.

Тақпақты 1-2 рет қайталау.

Оқу қызметінің соңында немесе түстен кейінгі бос уақытта осы тақпақты жаттатқызуға болады.

Кейіпкермен қоштасу.

Педагог балаларға саяхаттың аяқталғанын, топқа қайту керектігін айтады.

Балалар Шопан атаға алғыстарын білдіреді. Автобуска отырып топқа қайтады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Дайын өнім үшін мақтау және оқу қызметін пысықтау.

- Балалар, бүгін біз не істедік? Саяхатқа бардық. Саяхатқа қайда бардық? Жайлауға.

- Жайлау дегеніміз не сонда? Жайлау дегеніміз-көктем шығысымен малдарды апаратын жазғы қоныс.

- Қандай төрт-түлік малдарды білесіңдер? Қой, сиыр, жылқы, ешкі және түйе.

- Қай төрт-түлік малды киелі деп санайды? Түйе. Ал, төрт-түлік малдың төресі деп қай малды атайды? Жылқы.

- Жақсы, біз бүгін тағы да не істедік? Лего құрылыс материалдарынан жылқыны құрастырдық.

- Жылқының құрылымын атап берейік. Басы, денесі, аяқтары.

- Жарайсыңдар! Бүгінгі оқу қызметіне өте жақсы қатыстыңдар! Тамаша!

Рефлексия.

Педагог тақтаға жайлаудың суретін іледі. Әр балаға екі түрлі жылқының суреті таратылады.

Бір жылқының түсі ақ - ол оқу қызметі қызықты болды, оқу қызметінен алған әсерім көп, маған бәрі ұнады;

Қара түсті жылқы - оқу қызметі қызықсыз, көңілімнен шықпады, ұнамады дегенді білідері.

Балалар бүгінгі оқу қызметінен алған әсерлерімен бөліседі.

Тақырыбы: «Әсем көбелек».

Оқу қызметінің мақсаты: Балаларды қағазды оригами әдісі, соның ішінде қосұшбұрыштан көбелекті шығарып құрастыруға үйрету; құрастыру амалдарымен таныстыру; жәндіктер: көбелек жайлы білімдерін кеңейту; қағазды бірнеше қайтара бүктеу арқылы балалардың қол саусақ моторикаларын дамыту; қағаздан көбелек құрастыру барысында балаларды тиянақтылыққа тәрбиелеу; ой-өрісін кеңейту; көрсетілген дыбысқа сәйкес жәндіктердің атауын дұрыс табуға дағдыландыру; бір орында отырып жұмыс жасауға тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Құрылысқа қатысты қимыл-әрекеттерді қарапайым сөздер және сөз тіркестерімен сүйемелдеу қабілетін қалыптастыру; "оригами", "жәндіктер", "көбелек", "үшбұрыш", "қосұшбұрыш", "бүктеймін", "саусақтарыммен жүргіземін" сөздері және сөз тіркестерімен жұмыс жасау.

Әдіс-тәсілдер

Шаттық шеңбері, бейнежазбаны көрсету, қызықты ақпарат, үлгіні зерттеу, құрастыру амалдарын көрсету, сергіту сәті, өздік іс-әрекет, дидактикалық ойын, дайын өнімді мақтау және оқу қызметін пысықтау, рефлексия.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар

Ұшып жүрген көбелек бейнежазбасы, әртүрлі көбелектердің суреттері, көбелек суреті, "Әсем көбелек" дайын үлгісі, құрастыру амалдары көрсетілген суреттер, қызғылт түсті шаршы, "Бас, иық, тізе, аяқ" бейнежазбасы.

2. Үлестірмелі материалдар

Бала санына байланысты қызғылт түсті шаршы, дидактикалық ойында қолданылатын жәндіктер суреттері, рефлексияда қолданылатын көбелек суреті.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Шаттық шеңбері.

- Балалар бүгін қандай тамаша күн. Қарандаршы, күннің көзі жадырап, өзінің шуақ нұрын бізге төгіп тұр.

Оқу қызметімізді бастамас бұрын, ең алдымен атқан таңымызбен, нұрын шашып тұрған күнімізбен амандасып алайық.

Сәлем саған күн нұры,

Сәлем саған күн шуақ.

Сәлем саған алтын күн,

Сәлем саған жарқын күн.

Бейнежазбаны көрсету.

Педагог балалардың назарын бейнежазбаға аударады.

- Балалар, бейнежазда не көрдіңдер? Көбелек жүр. Көбелек не істеп жүр? Көбелек ұшып жүр. Жақсы.

- Көбелек - ол жәндіктің ең әдемі түрі. Әлемде көбелекті көрмеген адам жоқ шығар.

Қызықты ақпарат.

- Балалар, сендер білесіңдер ме? Көбелектер ешқашан ұйықтамайды. Көбелектердің өздеріне тән иістері болады. Ол иістер бүлдіргеннің, шоколадтың иісіне ұқсайды екен.

Және де, көбелектер түстерді өте жақсы ажыратады. Тіпті, адамдар көре алмайтын түстерді көреді екен. Қандай ғажап, иә. Балаларға әртүрлі көбелектердің суреті көрсетіледі.

- Қараңдаршы, әр көбелек ерекше бір жаратылыс. Балалар, елестетіп көрейік. Сендер серуендеп келе жатқанда, гүлге қонған көбелекті көресіңдер. Сол кезде не істейсіңдер?

- Иә, тамсанып, бақылап тұрасыңдар. Сосын оны қолдарыңмен ұстап алғыларың келеді ме? Алайда балалар олай жасауға болмайды. Себебі көбелектер өте нәзік жәндіктер. Олар шыдамай, өліп қалуы мүмкін.

- Бүгін біз сендермен оригами әдісі бойынша қағаздан көбелек жасаймыз. Ең алдымен қағаздың түрлері және оның қасиеттерін есімізге түсірейік.

- Балалар қағаз бізге не үшін қажет? Балалардың еркін жауаптары. Ал, қағазды неден жасайды? Қағазды ағаштан жасайды.

- Қағазды умаждаймыз, бүктейміз. Ол сықырлайды. Ол қатты, жұмсақ болып келеді. Суға шыдамайды, берік емес материал.

- Бүгін балалар ең әдемі көбелектер жасаймыз және олармен тобымызды безендіреміз.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Үлгіні зерттеу. "Әсем көбелек"

- Нені көріп тұрсыңдар? Көбелек.

- Көбелек қандай? Әдемі.

- Неден жасалған? Көбелек қағаздан жасалған.?

- Көбелекті қандай әдіс бойынша жасаған? Оригами әдісі бойынша жасаған.

- Көбелектің құрылымын атап өтейік. Қанаттары, денесі. Жақсы.

- Түсі қандай? Түсі қызғылт.

Құрастыру амалдарын көрсету.

- Көлемі 10х10 шаршыны аламын. Сол жақтан оңға қарай бүктеймін. Саусақтарымен бүктелген сызықтың үстінен басамын. Бүктелген шаршыны қайтадан бастапқы қалпына келтіремін.

- Жоғарыдан төмен қарай бүктеймін. Саусақтарымен бүктелген сызықтың үстінен басамын.

- Жоғарғы жағынан төменге қарай тең ортадағы сызықтың бойымен бүктеймін.

Саусақтарымен бүктелген сызықтың үстінен басамын.

- Екінші жағын дәл солай жоғарғы жақтан төменге қарай бүктеймін. Саусақтарымен бүктелген сызықтың үстінен басамын.

- Қараңдаршы, қандай пішінге ұқсайды? Үшбұрыш.

- Енді, бүктелмеленген үшбұрышты қайтадан ашамын.

- Сол жағын жоғары көтеріп, ортасын кеңейтемін.

- Қағазды жоғарғы жағынан сұқ саусағымның көмегімен үстінен басамын.

Саусақтарымен үстінен жүргізіп өтемін. Қағазды аударамын.

- Ортаңғы сызықты саусақтарымен жүргізіп өтемін.

- Қағазды жоғары көтеремін де қағаздың ортасын кеңейтемін.

- Қағазды жоғарғы жағынан сұқ саусағымның көмегімен үстінен басамын.

Саусақтарымен үстінен жүргізіп өтемін.

- Не шықты? Үшбұрыш. Иә, қос үшбұрыш шықты. Міне осыдай қазір, көбелекті құрастыратын боламыз.

- Үшбұрыштың сол жақ ұшын алып тең ортасынан жоғары көтеремін. Сызықты басып отыру қажет. Оң жақ ұшын да дәл солай, тең ортасына бүктеймін.

- Қағазды алып келесі жағын аударамын.
- Енді, қағаздың жоғарғы жағын жоғарыдан төмен қарай бүктеймін. Саусақтарыммен үстінен жүргізіп өтемін.
- Қағазды қайтадан келесі жағына қарай аударамын.
- Шығып тұрған ұшын, ішке қарай иемін.
- Қағазды ортаңғы сызықтың бойымен екіге бүктеймін. Бүктеген жерді саусақтарыммен жүргізіп өтемін. Қағазды қайтадан ашамын. Міне, біздің көбелек дайын.

Сергіту сәті.

Сергіту сәті

Бас, иық, тізе, аяқ, тізе, аяқ,
Көз, ауыз, мұрын және құлақ,
Бас, иық, тізе, аяқ, тізе, аяқ.

Тезірек жасап көрейік!

Бас, иық, тізе, аяқ, тізе, аяқ,
Бас, иық, тізе, аяқ, тізе, аяқ,
Көз, ауыз, мұрын және құлақ,
Бас, иық, тізе, аяқ, тізе, аяқ.

Өздік іс-әрекет.

Әр баланың алдына 10х10 көлемді шаршы таратылады. Балалар қағазды бүктеу әдісі бойынша көбелекті жасауға кіріседі. Педагог балаға "сен не істеп отырсың?", "мынау қандай пішінге ұқсайды?" "қағазды қалай бүктедің?", "қандай пішінге ұқсайды?" деген секілді сұрақтар қойып, оқу қызметінде балаларға бағыт-бағдар беріп отырады. Педагог балалардың сұрақтарға толық жауап берулерін талап етеді.

Дидактикалық ойын. "Дыбыстарды ата"

Мақсаты: балалардың есту, ойлау қабілеттерін дамыту, сөздік қорларын кеңейту.

Барысы: педагог әр баланың алдына "Қ" дыбысы кездесетін жәндіктердің суреттерін таратады. Қоңыз, қандала, тарақан, құрт, құмырсқа, қоңыр көбелек, торқанатты. Балалар суретте қай жәндік бейнеленгенін және неше рет "қ" дыбысының дыбысталып тұрғанын айтады.

Мысалы: Бұл суретте нені көріп тұрсың? (Мен суретте құмырсқаны көріп тұрмын) "Құмырсқа" сөзінде неше рет "қ" дыбысын естіп тұрсын. (Құмырсқа сөзінде екі рет "қ" дыбысын естідім)

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Дайын өнімді мақтау және пысықтау.

- Балалар, бүгінгі оқу қызметімізде біз не істедік? Көбелекті құрастырдық. Көбелекті қандай материалдан құрастырдыңдар? Қағаздан құрастырдық.
- Қандай әдіс бойынша көбелекті құрастырдық? Бүктеу әдісі бойынша. Бүктеу әдісін қалай айтамыз? Оригами.
- Байқадыңдар ма, көбелекті біз тек ғана бір қағаздан құрастырып шықтық.
- Қағаз қандай пішінде болды? Шаршы.
- Бүктелген шаршы қандай пішінге ұқсады? Үшбұрыш.
- Көбелекті қағаздан құрастыру үшін ең басты қандай пішін шығу керек? Қосұшбұрыш. Жақсы.
- Көбелектен басқа қандай жәндіктерді білесіңдер? Қоңыз, қандала, тарақан, құрт, құмырсқа, қоңыр көбелек, торқанаттылар. Тамаша! Жарайсыңдар!

Рефлексия.

Педагог балаларға түрлі-түсті қарындаштар мен көбелектің боялмаған суретін таратады.

Балаларға көбелекті үш түспен бояуды ұсынады.

Жасыл - маған бәрі ұнады, қолымнан келді;

Сары - маған бәрі ұнады, бірақ көбелекті құрастыру қолымнан келмеді;

Қызыл - маған ұнамады, қызықсыз болды.

**ТОО «Ясли сад «Ерке-Сұлу» отдела развития человеческого
потенциала Мактааральского района**

Утверждаю:

заведующая я/с:

Каржаулова Г.С.

**Перспективный план вариативного компонента
Игры-упражнения по развитию конструктивных способностей
Старшая группа «Солнышко»
2022-2023 учебный год**

Воспитатель: Альжаппарова Ж.А

Вариативный компонент
Игры-упражнения по развитию конструктивных способностей
Старшая группа «Солнышко»

№	Темы	Цель	Кол-во часов
1	Я и моя семья	Познакомить детей с приемами конструирования членов семьи из бумаги; учить менять форму плоской бумаги на форму конуса, цилиндра; давать определение видам бумаги; совершенствовать технику использования ножниц и клея; прививать аккуратность, красоту в конструировании; развивать творческое воображение и художественный вкус.	1
2	Высотное здание	Учить детей конструировать двухэтажное здание из строительных материалов; анализировать и применять на практике свойства призмы, куба, цилиндра, плитки; прививать умение учитывать устойчивость строения; воспитывать аккуратность, прививать интеллект.	1
3	Осенние деревья	Учить детей конструировать осеннее дерево из тыквенных семечек и бумаги; совершенствовать навыки работы с ножницами; воспитывать умение называть особенности осеннего сезона, бережное отношение к природе, бережное отношение к труду человека в осенний период.	1
4	Птица мира - ласточка	Учить детей конструировать птицу-ласточку путем создания основной формы оригами из бумаги; расширять знания о птицах; узнавать отличия птиц перелетных от зимующих; развивать моторику пальцев рук, развивать эстетический вкус и творческие способности; формировать умение ориентироваться и оценивать качество проделанной работы.	1
5	Спутник в дороге	Учить детей конструировать легковой автомобиль путем соединения спичечных коробок между собой; уметь называть	1

		части транспорта; развивать представления о транспорте и его видах, с какой целью использовать транспорт; совершенствовать навыки по созданию окна автомобиля, вырезая в процессе конструирования колеса автомобиля и прямоугольник из цветной бумаги по методу раскатывания пластилина; формировать умение ориентироваться и оценивать качество проделанной работы.	
6	Большой дворец	Приобщать детей к работе с бросовым, отработанным материалом; учить строить большой дворец из бутылок, строить башню большого дворца путем изменения квадрата на конус; пополнять знания о видах остаточных материалов; совершенствовать технику работы с ножницами, клеем; побуждать создавать окна, двери из цветной бумаги по желанию; побуждать делать из остаточного материала поделки, не выбрасывая в мусорное ведро; учить быстро и четко отвечать на поставленные вопросы; воспитывать бережное отношение к окружающей среде.	1
7	Байтерек	Учить детей конструировать «Байтерек» с использованием наклеивания макаронных изделий на трафарет; развивать технику наклеивания макаронных изделий на готовый трафарет; совершенствовать технику использования клея в оформлении желтыми блестками; развивать пальчиковую моторику рук; пополнять знания о «Байтереке», о достопримечательностях города Астаны; развивать творческие способности; воспитывать чувство патриотизма.	1
8	Новогодняя игрушка	Продолжать приобщать детей к работе с остаточным, бросовым	1

		материалом; учить конструировать новогоднюю игрушку, овечку из ватных палочек, прививать интерес к изготовлению новогодних игрушек своими руками; совершенствовать навыки работы с клеем; прививать интерес к изготовлению новогодних игрушек своими руками; развивать восприимчивые способности детей к конструированию из остаточных, бросовых	
9	Интересная зима	Учить детей делать из снега постройки или замки: добиваться поставленной цели, эстетически выполнять коллективную работу; развивать умение правильно планировать свою деятельность; воспитывать аккуратность; пополнять знания об особенностях зимнего периода и свойствах снега.	1
10	Воробей в гости прилетел	Учить детей конструировать птицу из природных материалов: грецкого ореха, веток деревьев и земляных орехов; формировать навыки соединения отдельных частей друг с другом с помощью пластилина; развивать умение различать виды птиц, дать представление о пользе птиц для природы; развивать игровые навыки; умение различать зимующих и перелетных птиц.	1
11	Все профессии хороши	Учить детей делать клоунов из остаточного материала; знакомить с профессией клоунов; пополнять знания о профессиях и их инструментах; закреплять знания о цветах и формах; учить правильно ориентироваться на листе бумаги.	1
12	Светофор	Учить детей конструировать светофор из материалов лего конструирования; различать дорожные знаки, закреплять знания о правилах дорожного	1

		движения; воспитывать соблюдение правил безопасности на улице; закреплять знания о светофоре и его устройстве.	
13	Белокрылый лебедь	Учить детей конструировать лебедя с использованием природного материала: ореха и листьев дерева; совершенствовать умения комбинировать отдельные детали с помощью пластилина, клея; развивать умения конструировать птичье гнездо из геометрических фигур; воспитывать бережного отношение к окружающей среде.	1
14	Шкатулка для украшений	Учить детей создавать красивые шкатулки с использованием остаточных материалов; давать возможность выбора; формировать навыки работы с ножницами; развивать моторику рук; расширять знания детей о декоративных изделиях; воспитывать аккуратность и чистоплотность.	1
15	В Джайляу	Учить детей конструировать из лего строительных материалов домашних животных, а именно лошадь; учить комментировать слова о жайлау; пополнять знания о домашних животных; воспитывать чувство заботы, бережного отношения к природе родного края.	1
16	В единении — сила.	Учить детей конструировать Матрешку методом многократного складывания бумаги; воспитывать уважительное отношение к представителям других национальностей; пополнять знания о празднике единства; учить детей различать национальностей, развивать память; приобщать к творчеству; развивать познавательные способности	1
17	Красивая бабочка	Познакомить детей с приемами сборки бабочки методом	1

		складывания бумаги "треугольник"; расширить знания о насекомых: бабочке; развивать моторику пальцев рук; воспитывать у детей аккуратность при сборке бабочки из бумаги; расширять кругозор; прививать умение правильно находить названия насекомых в соответствии с заданным звуком; воспитывать умение работать сидя на одном месте.	
18	История моряка Давид	Учить детей конструировать водное судно с использованием строительных материалов: брусев, арок, призм, кубов, цилиндров; отработать знания о водном транспорте; повысить интерес к учебной деятельности; привести предмет в соответствие с количеством предметов, развить мыслительные способности; совершенствовать понятия дружба, помощь.	1
			18

**ТОО «Ясли сад «Ерке-Сұлу» отдела развития человеческого
потенциала Мактааральского района**

Утверждаю:

заведующая я/с:

Каржаулова Г.С.

**Вариативный компонент
Образовательная деятельность
по развитию конструктивных способностей
Старшая группа «Солнышко»
2022-2023 учебный год**

Воспитатель: Альжаппарова Ж.А

«Я и моя семья»

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚОЛӨНЕРШІЛЕР ҚАЛАСЫ

Цели организованной деятельности

Познакомить детей с приемами конструирования членов семьи из бумаги; учить менять форму плоской бумаги на форму конуса, цилиндра; давать определение видам бумаги; совершенствовать технику использования ножниц и клея; прививать аккуратность, красоту в конструировании; развивать творческое воображение и художественный вкус.

Словарная работа

Формировать умение сопровождать действия, связанные со строительством простыми словами и фразами; совершенствовать речь через слова "конус", "цилиндр".

Методы и приемы

Разминка в кругу "Купол юрты", загадывать загадки, чудо-момент, изучение формы, рассказывание стихов, демонстрация приемов конструирования, самостоятельная деятельность, дидактическая игра "генеалогическое дерево", похвала за готовую продукцию и отработку учебной деятельности.

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Кукла Сауле, картинка с изображением папы и мамы, готовые формы "Я и моя семья", цветная бумага, цветные карандаши, ножницы, клей.

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Цветная бумага, цветные карандаши, ножницы, клей, раздаточный материал по дидактической игре "генеалогическое дерево" в зависимости от количества детей.

Ход образовательной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Круг радости. "Купол юрты"А
ну - ка дети встали.
Построим юрту сами.
Стенки - это кереге.
Давайте их растянем.
Поднимаем шанырак.
Вместе врруг встаем.
Укрываем! Завершаем!
Вот и построили юрту сами.

Загадываем загадки.
Папа, мама, старший брат,

Таня, дедушка и бабушка

Много разной тут родни.

А все вместе кто они?

Ответ: (семья) - правильно говорите, дети. - Семья-это все родственники, которые живут под одной крышей. Наши самые близкие люди. Семейные люди всегда заботятся друг о друге.

-№2

«Высотное здание»

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚОЛӨНЕРШІЛЕР ҚАЛАСЫ

Цели организованной деятельности

Учить детей конструировать двухэтажное здание из строительных материалов; анализировать и применять на практике свойства призмы, куба, цилиндра, плитки; прививать умение учитывать устойчивость строения; воспитывать аккуратность, прививать интеллект.

Словарная работа

Формировать умение сопровождать действия, связанные со строительством простыми словами и фразами; совершенствовать речь через слова "призма", "куб", "конус", "поставил", "приставил", "выпрямил".

Методы и приемы

Круг тепла "От сердца к сердцу", вопрос-ответ, пословица, работа с рисунком, демонстрация приемов конструирования, дыхательное упражнение, самостоятельная деятельность "красивое здание, игра-игровизор" Найди лишний предмет", игра с результатом конструирования "помещаем жителей в здание", похвала за готовое изделие и отработка учебной деятельности, рефлексия "Радуга".

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Набор строительных материалов, содержащих призму, куб, конус. Образец "здания" из конуса, призмы, куба, , фотографии достопримечательностей города.

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Набор материалов призма, куб, конус в зависимости от количества детей, игра-игровизор, дидактические игровые материалы, маркер.

Ход образовательной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Ребята, приглашаю всех в теплый круг "От сердца к сердцу". Какой прекрасный, чудесный день сегодня! Все мы становимся в круг. Мы говорим теплые слова друг другу. Например:

- Айжан ты сегодня особенная. Платье тоже красивое. Хорошо.

Пословицы - поговорки.

Мать - радуют ее дети.

Город - радуют ее достопримечательности .

- Ребята, в каком городе мы живем?

- Правильно говорите. Мы живем в городе Нур-Султан.

- Какие достопримечательности нашего города вы знаете?

- Что является символом нашей столицы?

Да, Байтерек. Объект "Байтерек" состоит из трех частей. Подземная часть символизирует периоды укоренения нации, а последующие-процветание. В самом верху расположилась композиция "Аялы алақан".

- Ребята, сегодня мы построим одно из выдающихся зданий нашего города Нур-Султан.

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

Исследование Красивое здание

- Ребята, что вы видите? (здание)
- Посмотрите, сколько этажей в здании? (два этажа)
- Из чего построено здание? (из строительного материала)
- Какие геометрические тела вы видите? (куб, цилиндр, призма)
- Давайте перечислим строение здания. (фундамент, стены, этажи, крыша)

Показ способов конструирования. "Красивое здание".

- Для сборки красивого здания нам понадобится набор строительных материалов, в составе которого имеются досточки, куб, цилиндр, призма, брусок.
- Первым делом я кладу на стол квадратную досточку. Это будет фундамент здания.
- Один кирпич беру и кладу горизонтально по ширине, два кирпича кладу горизонтально по длине.
- А теперь, я поставлю четыре цилиндра с четырех сторон на кирпичи. Это будет стена здания.- Вторую досточку беру и ставлю над цилиндрами. Выравнивая пальцами. Первый этаж здания уже готов.
- Далее нужны кубики для сборки второго этажа здания. Берем 4 кубика и кладем на четыре угла доски. Выравнивая пальцами.
- Для сборки потолка второго этажа требуется два бруска. Два бруска укладываю поверх кубиков по горизонтальной ширине.
- Наше красивое здание готово? сколько слоев мы собрали? (строили два этажа. Нет, у здания нет крыши)
- Да, вы правы. Беру призму и ставлю сверху ровно по середине. Это будет крыша нашего здания.
- Вот и готово наше двухэтажное красивое здание.

Дыхательное упражнение. "Перо"

Перед каждым ребенком висит перо, привязанное к нитке. Выполняют дыхательную тренировку, выдувая перья.

Самостоятельная деятельность. "Красивое здание"

Перед каждым ребенком ставится набор строительных материалов с кубом,призмой,брусками, досточкой, цилиндрами.

- Ребята, давайте мы построим здание, как строители. С каждым ребенком проводится индивидуальная коррекционная работа. В процессе строительства должны быть заданы

такие вопросы как "какая геометрическая фигура?", "Что ты собираешь?". От ребенка можно ожидать такие слова и фразы, как "кубик", "призма", "положил сверху", "подставил рядом", "выпрямил руками". Ребенок, хотя и не может повторять слова, но, увидев на практике, повторяет приемы сборки, привыкает к привычке сопровождать операцию сборки словами.

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

Игра с результатом строительства.

Дидактическая игра "Разместим жителей в здании". Предлагает разместить зверей и их друзей в каждой комнате дома.

Похвала за готовую продукцию и отработку учебной деятельности.

- Ребята, что мы сегодня делали во время учебного процесса? (мы построили одно из красивых зданий в нашем городе)
- Из скольки этажей состоит здание? (здание состоит из двух этажей)
- Кто строит здание? Любой человек может построить? (нет, строить будут только специально обученные специалисты, строители.)
- Из чего мы построили здание? (из строительных материалов)
- Из каких геометрических фигур ты строил? (куб, цилиндр, призма)
- Давайте перечислим из чего построено здания. (фундамент, стены, этажи, крыша)
- Аймара, для чего нужна досточка квадратной формы? (Это был фундамент здания)
- Из каких фигур вы строили стены здания? (цилиндр и куб)
- Какой строительный материал вы использовали для сборки второго этажа? (для сборки второго этажа использовали куб, брусok и призму для сборки крыши)
- Молодцы, ребята!

Рефлексия "Радуга".

- Ребята, я хочу узнать ваше настроение после учебных занятий. Для этого вам нужно выбрать желаемый цвет, и прикрепить на радугу, висящую на доске.

Красный - беспокоюно чувствую себя;

Оранжевый (оранжевый) - все раздражает;

Желтый - хочу домой;

Зеленый - хочу работать;

Голубой - хочу быть интересным, активным;

Синий-было сложно, но интересно;

Фиолетовый-неинтересный, скучный

- Молодцы! Наша учебная деятельность сегодня прошла очень интересно. Все вы активно приняли участие.

- Ребята, посмотрите, кто изображен на картине? Давайте назовем их. Да, молодцы. - Как мы назовем их одним словом? Да. Семья. - Здорово, молодцы.

Слово семья можно сказать на трех языках.

Удивительный момент. (В гости приходит кукла Сауле)

- Ребята, посмотрите, кто сегодня пришел к нам в гости?
(В гости пришла кукла Сауле)
- Сауле нужна наша помощь. Она хочет сделать подарок своему папе и маме. Поможем Сауле? (дети с удовольствием соглашаются)

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

Обследование образца. "Я и моя семья".

- Что вы видите?
- Правильно папу и маму.
- Из чего? (сделано из бумаги)
- Какие геометрические тела вы видите? (конус, цилиндр)
- Конус бывает в виде круглого кольца, без углов, с уменьшенными размерами.
- Повторим. Геометрическое тело с уменьшенными размерами конуса, без углов, круглое.
- А теперь, ребята, присмотритесь. Это из каких бумаг сделано? (сделано из цветной, тонкой бумаги.)
- Давайте вспомним виды бумаги.
- Правильно говорите. Твердая бумага (картон), цветная бумага, глянцевая бумага, бархатная бумага, тонкая бумага (гафри) и бумага для рисования. Какие свойства бумаги вы знаете?
- Не хрустит, не разглаживается, не восстанавливается, можно писать на листе бумаги, бумага очень хорошо горит в огне. Примечание. Быть осторожным с огнем

Показ способов конструирования

- Ребята, сейчас я выберу цветную бумагу, которая мне понравилась. Сворачивая бумагу, я делаю тело конуса и приклеиваю его к краю клею.
- Что получилось? (конус)
- Правильно говорите. Конус получился. Конус будет нашей важной частью, то есть телом.
- Наше тело готово. Из меньшего куса бумаги снова делаю два конуса меньшего размера, сворачивая бумагу. К большому конусу приклеиваю два маленьких конуса. Рука тоже готова. Что я сделал? (из меньшего куса бумаги я снова сделал два конуса меньшего размера, повернув бумагу)
- Теперь из картины, стоящей передо мной, вырезаю готовую форму головы.
- Голову и тело склеиваю. У нас мама семьи готова.
- Теперь нам нужно сделать папу. Для этого я делаю цилиндр, сворачивая плоскую бумагу. И что я сделал? (цилиндр)
- Поворачивая бумагу, делаю два конуса меньшего размера. Что это будет у нас? (руки)
- Из картины, стоящей передо мной, вырезаю готовую форму головы. Голову и тело склеиваю и украшаю.

Физкультминутка

Прежде чем дети перейдут к самостоятельной деятельности, давайте сделаем физкультминутку.
Рассказывают стихи.

Самостоятельная деятельность.

"Я и моя семья" перед каждым ребенком раскладываются цветные бумаги, клей, ножницы. Дети выбирают цвета по своему усмотрению. Сворачивая бумагу, они создают форму конуса и приклеивают клеем к краю.

Необходимо проводить индивидуальную коррекционную работу с каждым ребенком.

"Какое тело вышло?", "Что это?", "Что ты сделал?" необходимо задавать такие вопросы, следить за ходом конструирования. В этой связи можно задать вопросы детям индивидуально. Например: "какое геометрическое тело представляет собой Конус?", "Как ты сделал цилиндр?" и т.д. требовать от детей полного ответа на вопрос.

Педагог говорит детям о соблюдении правил безопасности.

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

Похвала за готовую продукцию и отработку учебной деятельности.

- Что мы создали в нашей сегодняшней учебной деятельности? (конструировали из бумаги папу и маму)
- Из каких геометрических тел они составлены? (конус, цилиндр)
- Какое геометрическое тело представляет собой Конус? (геометрическое тело с уменьшенными размерами конуса, без углов, круглое.)
- Из какой бумаги? (сделали из цветной, тонкой бумаги.)
- Перечислите виды бумаги. (твердая бумага (картон), цветная бумага, глянцевая бумага, бархатная бумага, тонкая бумага (гафри) и бумага для рисования.)
- Какие свойства бумаги вы знаете?
(хрустящая, не разглаживается, не восстанавливается, можно писать на листе бумаги, бумага очень хорошо горит на огне.)
- Как ты собирал конус? (сворачивая бумагу)
- Что из конуса получилось? (тело)
- Как руки сложили? (из меньшего куска бумаги мы снова сделали два конуса меньшего размера, сворачивая бумагу)
- Что такое конус и цилиндр? (катая плоскую бумагу, мы извлекли цилиндр)

«Осенние деревья»

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚОЛӨНЕРШІЛЕР ҚАЛАСЫ

Цели организованной деятельности

Учить детей конструировать осеннее дерево из тыквенных семечек и бумаги; совершенствовать навыки работы с ножницами; воспитывать умение называть особенности осеннего сезона, бережное отношение к природе, бережное отношение к труду человека в осенний период.

Словарная работа

Формировать умение сопровождать действия, связанные со строением простых слов и словосочетания; работать со словами "тыквенные семечки", "трафарет по дереву", "положил", "вырезал".

Методы и приемы

Приветствие, чтение стихотворения, чудесный момент, изучение рисунка, демонстрация приемов конструирования, физкульт минутка, самостоятельная деятельность, дидактическая игра, прощание с персонажем, похвала за готовое изделие и отработка учебной деятельности, рефлексия.

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Игрушка: мишка из сказки "Маша и медведь", готовый рисунок "Осенние деревья", белая твердая бумага, черная тонкая бумага, тыквенные семечки, гуашь, кисточка, ножницы, карандаш черного цвета и рисунок дерева.

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

В зависимости от количества детей белая твердая бумага, черная тонкая бумага, тыквенные семечки, гуашь, кисть, ножницы, черный карандаш и трафарет по дереву, дуб, береза, ель, сосна, рябина, ива, клетчатка, клен и листья деревьев в зависимости от рефлексии, красные, желтые, зеленые листья в зависимости от дидактической игры.

Ход образовательной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Сәлем | Bilimland Kids | Привет

Читаем стих.

Осень, осень наступила,

Листья осыпаются.

Солнца нет и потемнело,

Дождик начинается.

Кап-кап на дорожки,
Кап-кап на ладошки.
Дождик землю поливай,
С нами поиграй.

Паучки, жучки и мошки
Прячутся, скрываются,
И в далекую дорогу
Птички собираются.

- Ребята, о чем говорится в стихотворении?
- Да, про осень говорится.
- Какие особенности присутствуют в природе в осенний период?
- Осень-сезон обильных урожаев. Самое время запастись на зиму. Звери, насекомые тоже заготавливают себе пропитание, в небе слышны голоса птиц улетающих в теплые края.

Удивительный момент.

Педагог рассказывает, что в группу пришел медведь из сказки "Маша и Медведь". Дети приветствуют гостя.

Медведь говорит, что пришел за помощью к детям. Баба яга по кличке Ленка напала на лес. Говорит, что все живое в лесу стало ленивым. Хуже всего то, что все деревья в лесу спрятались куда-то от лени.

- Ребята, поможем спасти лес? (дети с радостью соглашаются)
- Если так, то мы сейчас вернем лесные деревья

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

Исследование модели. "Осенние деревья"

- Ребята, что вы видите? (видим осеннее дерево)
- Посмотрите, из чего сделаны осенние деревья? (из цветной бумаги)
- Ребята, это тыквенные семечки.
- Из чего еще сделано? (изготовлен из бумаги, окрашен в разные цвета)
- Отметим структуру дерева. (дерево, крона, ветви и листья дерева)
- Да, вы правы. Сегодня мы с вами соберем осеннее дерево для лесных жителей из тыквенных семечек и бумаги. Тогда, может быть, баба яга увидит, что нас много, и не тронет лесных обитателей.

Показ способов конструирования

- Для сборки осенних деревьев нам понадобится белая твердая бумага, черная тонкая бумага, тыквенные семечки, гуашь, кисточка, ножницы, карандаш черного цвета и трафарет дерева.
- Сначала я кладу тыквенные семечки на белую бумагу и окрашиваю их в оранжевый, желтый и коричневый цвета.
- Беру следующий трафарет дерева. Поверх бумаги черного цвета, с помощью карандаша,

я обвожу и вырезаю ножницами.

- Готовое дерево приклеиваю прямо к центру белой цельной бумаги. Что я сделал, ребята? (над черной бумагой карандашом я начертил дерево, вырезал его ножницами и приклеил к точному центру белой цельной бумаги.)- Когда гуашь на тыквенных семечках высохнет, я макну кисточку в клей,и приклеиваю тыквенные семечки с внутренней стороны и начинаю клеить на осеннее дерево.

- Я чередую цвета тыквенных семечек по очереди. Например, сначала я приклеиваю коричневую тыкву, затем желтую, затем зеленую.

- Постепенно склеиваю все листья. И то и другое можно сделать так, как будто они падают на землю желтыми.

Физкультминутка.

Физкультминутка.

Солнце.| Bilimland Kids | Физкультминутка!

Солнце вышло из-за тучки,
Мы протянем к солнцу ручки.
(Потягивания – руки вверх.)
Руки в стороны потом
Мы пошире разведем.
(Потягивания – руки в стороны.)
Мы закончили разминку.
Отдыхайте, ручки, спинка.

Самостоятельная деятельность. "Осенние деревья"

Перед каждым ребенком ставится белая твердая бумага, черная тонкая бумага, тыквенные семечки, гуашь, кисточка, ножницы, карандаш черного цвета и трафарет по дереву для сборки осенних деревьев. Дети приступают к самостоятельной работе под руководством педагога. Задаёт такие вопросы, как "Что ты делаешь", "Что это?", "Назови структуру дерева".

Дидактическая игра. «С какого дерева лист?»

Цель: различать и называть листья знакомых деревьев.

Каждому ребенку раздаются рисунки, 8 разных листьев и 8 разных дерева. Дети должны сопоставить и определить какой лист от какого дерева.

Прощание с персонажем.

- Ребята, Мишка, смотрите,кажется из леса письмо пришло. Педагог читает письмо, Баба яга из леса по имени Ленька испугалась нас. Деревья поставила все на свои места. Теперь вообще сказала что больше не подойдет к лесу, к лесным жителям. Говорит,что у них много друзей.

- Я же говорил, Ребята. Баба яга, узнав, что мы помогаем лесу и лесным жителям, убежала от нас, испугавшись.

Дети прощаются с персонажем. Медведь их благодарит.

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

Похвала за готовую продукцию и отработку учебной деятельности.

- Какие особенности присутствуют в природе осенью? (идет дождь, листья на дереве желтеют, созревает обильный урожай)
- Да, дети. Осень-сезон обильных урожаев. Самое оживленное время года- это осенью.
- Кто сегодня пришел к нам в гости? (Пришел медведь из сказки "Маша и Медведь")
- Почему медведь пришел в нашу группу? Ему нужна была наша помощь? (да, медведю и лесным жителям, растениям в лесу, деревьям нужна была наша помощь)
- Что произошло? (Лес был покорен бабой ягой ленькой, от которой все живое в лесу начинало лениться, она спрятала все деревья в лесу)
- Да. Ребята, какие вы хорошие. Спасли лес и лесных жителей от лени.
- Что вы сделали? (мы собрали осенние деревья из бумаги и тыквенных семечек)
- С какими материалами вы работали для сборки осенних деревьев, Фарида? (белая твердая бумага, черная тонкая бумага, тыквенные семечки, гуашь, кисть, ножницы, черный карандаш и трафарет по дереву)
- С чего ты начала первую сборку, Фарида? (во первых я положила тыквенные семечки на белую бумагу и раскрасила их в желтые и коричневые цвета)
- Хорошо, - продолжает Расул. (беру следующий трафарет дерева. Поверх бумаги черного цвета, при помощи карандаша обвел, я вырезал ножницами и приклеил готовое дерево прямо к центру белой твердой бумаги.)
- Что вы делали после того, как гуашь на тыквенных семечках высох? (клей намазываем на кисточку, приклеиваем тыквенные семечки с внутренней стороны и приклеиваем к осеннему дереву)
- Молодцы, здорово!

Рефлексия. "Дерево удачи"

Педагог нарисовал на доске дерево удачи. Каждому ребенку раздают листья трех цветов.

Красный-учебная деятельность очень интересная, сам составил;

Желтый-учебная деятельность интересная, но я сам затрудняюсь с составлением. Мне помог воспитатель;

Зеленый-мне было неинтересно, я ничего не делал.

«Птица мира – ласточка»

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚОЛӨНЕРШІЛЕР ҚАЛАСЫ

Цели организованной деятельности

Учить детей конструировать птицу-ласточку путем создания основной формы оригами из бумаги; расширять знания о птицах; узнавать отличия птиц перелетных от зимующих; развивать моторику пальцев рук, развивать эстетический вкус и творческие способности; формировать умение ориентироваться и оценивать качество проделанной работы.

Словарная работа

Формировать умение сопровождать действия, связанные со строительством простыми словами и словосочетаниями; работать со словами "оригами", "складывание", "птицы года", "Ласточка".

Методы и приемы

Приветствие, пословица, аудиозапись, изучение рисунка, демонстрация приемов конструирования из бумаги. Физкультминутка, самостоятельная деятельность, дидактическая игра "определи птиц", игра "танграм", похвала за выполнение готового изделия, рефлексия "пять пальцев" методика.

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Рисунок ласточки, рисунок готовых узоров по технике оригами, готовый узор "птица мира-Ласточка", бумага черного цвета, две полоски черного цвета длинные и короткие, овал белого цвета длинный и короткий, ромб красного цвета, клей, ножницы.

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Бумага черного цвета в зависимости от количества детей, две полоски длинного и короткого черного цвета, овал длинного и короткого белого цвета, ромб красного цвета, клей, ножницы, раздаточный материал в зависимости от дидактической игры, геометрические фигуры в зависимости от игры "Танграм".

Ход образовательной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Здороваться с детьми.

- Ребята, какое сейчас время года? (сейчас осень года)
- Как меняется явление природы в осенний период? (Солнце остывает, ветер дует, идет дождь)
- Почему осень называют золотой осенью? (потому что все вокруг окрашено в желтый цвет)
- Что дает нам осень? (дает обильный урожай.)
- Сколько месяцев в осеннее время? Тот факт, что. (есть три месяца в осеннее время.

Сентябрь, Октябрь, Ноябрь)

1.2. Пословицы и поговорки.

Осень-начало изобилия, богатства.

Весеннее действо, осеннее благоденствие.

Прослушивание аудиозаписи.

- Голос какой птицы? (голос ласточки)

- Сегодня мы с вами сделаем птицу-Ласточку из бумаги по методу оригами. Оригами-это искусство складывания бумаги.

- Как вы думаете дети, зачем нам нужна бумага? (на листе бумаги можно рисовать различные рисунки)

- ВЫ, знаете, из чего делают бумагу? (дети задумываются.)

- Бумагу делают из дерева.

- Какие свойства бумаги вы знаете?

(Бумагу можно листать, складывают. Она скрипит. Она бывает твердой, мягкой.)

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

Исследование модели. "Птица мира-Ласточка"

- Посмотри, что ты видишь в моих руках? (птица Ласточка)

- Какого цвета? (черного цвета)

- Да, черного цвета. Хвост раздвоенный. Крылья длинные.

- Ребята, вы знаете, какая птица Ласточка?

- Птица мира, милосердия.- Вся жизнь ласточки проходит в воздухе, они очень редко отдыхают. Эта птица может питаться, летая в небе, питаясь мухами и комарами. Если в его гнездо попадает незнакомая птица, она, не нападая на нее, мигрирует в другое гнездо. Они не боятся людей, продолжают гнездиться на крышах жилых домов.

Показать приемы конструирования из бумаги.

- Нам понадобится бумага черного цвета, две полоски черного цвета длинная и короткая, две овальные полоски белого цвета длинная и короткая, ромб красного цвета 2*0,5 см, ножницы, клей, салфетка. Первый белый овал я приклеиваю на черную длинную полосу, немного не доходя до низа.

- Что я сделал? (Я приклеил белый овал поверх черной длинной полоски.)

- Это будет тело ласточки.- Складываю выступающую часть и склеиваю края клеем.

Аружан, что я сделала? (Вы сложили выступающую часть и склеили края клеем)

- Вырезаю нижнюю часть с помощью ножниц. Хвост ласточки готов.

- Что получилось с нижней частью? (Хвост ласточки.)

- Приклеиваю белый овал на черную короткую полосу, аккуратно, по краю, и приклеиваю два боковых края друг к другу клеем, перекачивая его в виде кольца . Что я сделала, Санджар? (Вы приклеили белый овал в черную короткую полосу, а затем скрутили его в виде кольца, приклеив два боковых края друг к другу при помощи клея.)

- Да, голова ласточки готова. Голову и тело склеиваю при помощи клея.

- Теперь нужно сделать Ласточкин глаз и клюв. Для этого красный ромб складываю пополам и приклеиваю прямо к центру поверхности. Это будет клюв ласточки. Что я сделала? (Клюв ласточки.)
- Из бумаги черного цвета вырезаю глазки для Ласточке. Как вы думаете что мы теперь должны сделать? (У ласточки пока нет крыльев.)

Физкультминутка.

Көңіл-күй | Bilimland Kids | Какое у тебя настроение?

Если настроение хорошее, то хлопаем в ладоши,
Если настроение хорошее, то хлопаем в ладоши,
Если настроение хорошее, то хлопаем в ладоши,
Если настроение хорошее, то хлопаем в ладоши!

Самостоятельная деятельность. "Птица мира ласточка"

Перед каждым ребенком ставится бумага черного цвета, две полоски длинного и короткого черного цвета, овал длинного и короткого белого цвета, ромб красного цвета, клей, ножницы. Дети приступают к самостоятельной деятельности по указанию воспитателя. Воспитатель помогает и направляет детей, которые не могут этого сделать. "Либо помогает сделать ты?", "Какого цвета Ласточка?", "Что это за форма?" задавали вопросы, как и что будет.

Игра "Танграм".

Педагог выставляет на доске рисунки различных птиц, сложенный из геометрических фигур. Дети конструируют птиц из геометрических фигур, глядя на рисунок.

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

Похвала за готовую продукцию и отработка учебной деятельности.

- Что вы делали сегодня в учебной время? (Конструировали из бумаги.)
- Что такое Оригами? (Оригами это искусство складывания бумаги.)
- Из чего делают бумагу? (Бумагу делают из дерева.)
- Какая птица Ласточка? (Ласточка птица мира.)
- В чем разница между зимующими птицами и птицами перелетными? (Зимующие птицы с приходом зимы не улетают в теплые края, а остаются в своей местности. А птиц, которые улетают в теплые края, называют птицами перелетными.)
- Вам трудно было составить из бумаги? (Дети высказывают свои мысли)
- Какие материалы нам понадобились для сборки Ласточки из бумаги? (Бумага черного цвета, две полоски длинного и короткого черного цвета, две овальные полоски длинного и короткого белого цвета, ромб красного цвета, ножницы, клей, салфетка)
- Что мы сделали в первую очередь? (Приклеили белый овал на черную длинную полосу, немного не доходя до низа.)
- Что мы сделали дальше? Вспомним. (Сложив выступающую часть, края приклеиваем клеем, нижнюю часть вырезаем с помощью ножниц.)
- Последовательность сборки расскажет дальше Мадина. (Белый овал мы приклеили на черную короткую полосу, по краю аккуратно, аккуратно, перекалав ее в виде кольца, приклеив два боковых края друг к другу клеем.)

-Маржан, как мы сделали клюв ласточки? (ромб красного цвета складываем пополам и приклеиваем прямо к центру лица, из бумаги черного цвета вырезаем глазки для Ласточке.

«Спутник на дороге»

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚОЛӨНЕРШІЛЕР ҚАЛАСЫ

Цели организованной деятельности

Учить детей конструировать легковой автомобиль путем соединения спичечных коробок между собой; уметь называть части транспорта; развивать представления о транспорте и его видах, с какой целью использовать транспорт; совершенствовать навыки по созданию окна автомобиля, вырезая в процессе конструирования колеса автомобиля и прямоугольник из цветной бумаги по методу раскатывания пластилина; формировать умение ориентироваться и оценивать качество проделанной работы.

Словарная работа

Формировать умение сопровождать действия, связанные со строительством простыми словами и фразами; совершенствовать речь через слова "транспорт", "прямоугольник", "объединил", "собрал", "спичечные коробки", "остаточный материал"; поощрять делиться впечатлениями от учебной деятельности.

Методы и приемы

Чтение стихотворения, прослушивание аудиозаписи, интересная информация, изучение рисунка, конструирования, демонстрация приемов, физкульт минутка, самостоятельная деятельность, дидактическая игра, игра с результатом конструирования, организация выставки, прощание с персонажем, похвала и отработка за готовое изделие, рефлексия "светофор"

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Персонаж: мальчик Ержан, картина легкового автомобиля, корабль, лодка, самолет, вертолет, ракета, поезд, грузовик, картина легкового автомобиля, готовый образец "Попугайка на дороге", коробка спичек 3 шт., цветная бумага, пластилин черного цвета, ножницы и клей.

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Спичечный коробок по 3 штуки в зависимости от количества детей, цветная бумага, пластилин черного цвета, ножницы и клей, картинки транспортного средства и водителей в зависимости от дидактической игры, картинки светофорных фонарей.

Ход образовательной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Машина.

Я везу свою машину
На веревке очень длинной.
Я на красный свет стою,
На зеленый я иду.
И решил, что очень скоро
Стану дяденькой шофером,
Научусь водить машину
Без веревки очень длинной

Работа с рисунком.

Педагог обращает внимание детей на рисунок, стоящий на доске.

- Что это дети? (легковой транспорт)
- Ребята, что такое транспорт? (средство для перевозки)
- Какие виды транспорта вы знаете? (водный транспорт, грузовые автомобили, воздушный транспорт, железнодорожный транспорт)
- Давайте все повторим. определим 4 основных вида транспорта: первый, водный: Лодочный и корабельный. К воздушным транспортом можно отнести: самолет, вертолет, и ракету. Железнодорожный транспорт: поезд, трамвай. Ну а машины, которые ездят по земле, делятся на две части: легковые и грузовые
- Зачем нам машины? (чтобы добраться из одного места в другое, перевозить тяжелые грузы).

Когда педагог вспоминает с детьми виды транспорта, раздаются звуки.

Удивительный момент.

- Ой, ребята ...
- Что это за звук? Почему стало шумно? (Дети задумываются)

В группу приходит водитель Ержан. Дети приветствуют гостя. Ержан, говорит что двигаясь по дороге, его машина сломалась и не заводится. Дети выражают чувство сострадания. Ержан говорит, что пришел за помощью к нашим детям.

- Ребята, поможем Ержану? (Дети с удовольствием соглашаются)

Педагог предлагает детям помочь гостю, сделать легковой автомобиль из спичечных коробок. (Дети охотно соглашаются).

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

Исследование модели. "Твой спутник на дороге"

- Что это? (Транспортное средство.)
  - Олжас, назови основные части машины. (Основные части кабина, кузов, колесо и окна.)
  - Из чего состоит легковой автомобиль? (Из спичечных коробков.)
  - А, из чего сделано колесо? (Колесо автомобиля изготовлено из пластилина.)
  - Какое геометрическое тело напоминает форма спичечных коробков? (Параллелепипед.)
  - Посмотрите на окна, на какую геометрическое тело они похожи? (Прямоугольник.)
- Педагог предлагает детям собрать машину из спичечных коробков. Дети с удовольствием соглашаются

Показать приемы сборки.

- Ребята, нам понадобятся спичечные коробки по 3 штуки, ножницы, цветная бумага, пластилин и клей для сборки машины из спичечных коробков.
- Я беру первые две спичечные коробки.
- Я убираю внутреннюю часть одной коробки.
- Второй спичечный коробок соединяю вместе с коробкой, из которой убрали внутреннюю часть.
- Что получилось? (Большая одна коробка.)
- Теперь, взяв цветную бумагу, я вырезаю полоску, большую по размеру, широкую, чтобы

она могла полностью обклеить большую спичечную коробку.

- Сами подбираете цвет бумаги.
  - Упаковываю большую коробку цветной полоской. Кузов автомобиля готов.
  - Теперь третью коробку тоже обклеиваем цветной бумагой. Это будет коробка, кабина автомобиля.
  - Что это будет, ребята? (Кабина автомобиля.)
  - Поверх комбинированной коробки приклеиваю третью коробку по центру.
  - Готов ли? (Нет.)
  - Чего не хватает? (Колеса.)
  - Да, вы правы. Нужны колеса автомобиля.
  - Для этого я возьму пластилин черного цвета.
  - Пластилин делю на четыре одинаковые части.
  - Положив в ладони на середину, я размягчаю пластилин.
  - Делаю колеса автомобиля методом накатывания пластилина.
  - Вот и машина готова. Чего еще не хватает? (К машины нет окон.)
  - Хорошо. Для этого из белой бумаги вырезаю прямоугольник и приклеиваю его к кабине.
- Наш автомобиль готов

Физкультминутка.

Мы с дузями все шоферы,
Завели свои моторы.
(Вращаем руками перед собой)
А потом нажмем на тормоз,
(Тянем ручку тормоза на себя)
Закрываем фары,
(Закрываем глаза)
Раз - два - три - четыре - пять.
(Считаем с закрытыми глазами)
В путь дорогу опять!
(Вращаем руками перед собой при движении вперед)

Самостоятельная деятельность. "Твой спутник на дороге"

Музыка для релаксации

Перед каждым ребенком ставятся спичечные коробки по 3 штуки, цветная бумага, пластилин черного цвета, ножницы и клей для создания грузовика. Дети приступают к самостоятельной работе с инструкциями педагога. Педагог следит за правилами безопасности при работе с ножницами. Необходимо проводить индивидуальную коррекционную работу с каждым ребенком. Вы должны задавать такие вопросы, как: "Что это?", "Что ты сделал?", "Как ты сделал колесо машины?", "Как выглядит окно автомобиля?", "Как ты сделал кабину автомобиля?", "Что такое кузов автомобиля?". Помогает детям, которые не могут собрать машину из спичечных коробок.

Дидактическая игра. "Найди цель использования автомобиля".

Цель: закрепить знания детей о транспорте; совершенствовать умения определять, для каких целей используется транспорт.

Педагог обращает внимание детей на рисунок.

- Какой транспорта вы видите? (дети говорят свои ответы)
- У каждого автомобиля есть цель использования.

Раздаем детям картинки разного вида транспорта и водителей этих автомобилей. Дети

должны определить машину и водителя автомобиля.

Например: это врач и медсестра. Они едут на машине скорой помощи, машина скорой помощи едет к больному.

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

Прощание с пероном.

- Ребята, Ержан благодарит нас. Вы прекрасно знаете виды транспорта. Вся проделанная работа сделана хорошо. Очень аккуратно. Молодцы!

Похвала за готовую продукцию и отработка учебной деятельности.

- Ребята, что мы сегодня сделали? (Собрали машину из спичечных коробок.)
- Форма спичечных коробков напоминает геометрическое тело? (Параллелепипед.)
- Из скольких частей состоит транспорт? (Кузов, кабина, окно и колесо.)
- Какие виды транспорта вы знаете? (Водный транспорт, воздушный транспорт, железнодорожный транспорт, тяжелый и легкий транспорт.)
- Как ты собирал кузов машины, Биржан? (Я освободил внутреннюю часть одной коробки, а вторую коробку соединил с первой, а затем вырезал большую полосу из цветной бумаги. Обклеил соединенную коробку.)
- Хорошо. Гулим, как ты собирала кабину машины? (Я взяла третью коробку и тоже обклеила ее цветной бумагой.)
- Как вы сделали колеса? (Для этого мы разделили черную пластилиновую пластинку на четыре равные части, размячили в ладони и раскатали.)
- Хорошо. Какой формы окно автомобиля, Айбек? (Квадратная.)
- Где будет располагаться окно машины? (На кабине.)

Молодцы.

- Диана, каким транспортом пользуются пожарные? (Использует пожарный транспорт.)
- Да, ты права. У каждого автомобиля есть цель использования

Рефлексия "Светофор".

Звук проезжающих машин на улице

Три цвета светофора зеленый, желтый, красный. (Форма круг.)

Отгадать загадку.

Нет у него не голова и уши, и рот,

За то у него есть три глаза. (Светофор)

Дети выражают свои впечатления от учебной деятельности, качество построенного автомобиля цветами светофора.

- Ребята, что такое светофор?
- Да, это инструмент для регулирования движения на дороге. Сколько глаз у светофора? И какого цвета? (С тремя "глазами": зеленый, красный, желтый.)

Зеленый - получил очень хорошие впечатления от учебы, машина в сборе получилась хорошая.

Желтый - получил хорошее впечатление от учебной деятельности, но машина получилась средняя.

Красный - от учебы не получил (а) никакого впечатления, машина у меня получилась плохая.

В конце рефлексии педагог проводит анализ выбора детей.

Например:

- Маржан, выбрала красный. Почему ты выбрала красный?

(Мне было трудно собрать машину, потому что я не правильно собрала две спичечные коробки, и я была разочарована, и колеса моей машины, которую я построила, также не катались.)

- Аяулым выбрала зеленый. Чем тебе понравилась сегодняшняя учебная деятельность?

(Я дополнила свои знания о видах машин, и протянула руку пришедшему на помощь гостю, сборка из спичечных коробок мне понравилась)
Педагог требует от детей полного ответа на вопрос.

«Большой дворец»

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚОЛӨНЕРШІЛЕР ҚАЛАСЫ

Цели организованной деятельности

Приобщать детей к работе с бросовым, отработанным материалом; учить строить большой дворец из бутылок, строить башню большого дворца путем изменения квадрата на конус; пополнять знания о видах остаточных материалов; совершенствовать технику работы с ножницами, клеем; побуждать создавать окна, двери из цветной бумаги по желанию; побуждать делать из остаточного материала поделки, не выбрасывая в мусорное ведро; учить быстро и четко отвечать на поставленные вопросы; воспитывать бережное отношение к окружающей среде.

Словарная работа

Формировать умение сопровождать действия, связанные со строительством простыми словами и словосочетаниями; работать со словами "остаточный материал", "бутылка", "большой дворец", "конус", "башня", "стена".

Методы и приемы

Увлекательный круг "от сердца к сердцу", чудесный момент, изучение рисунка, демонстрация приемов конструирования, физкультминутка, самостоятельная деятельность, игра-викторина "путешествие в Страну Чудес", похвала за отработку готовой продукции, кинезитерапия

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Рисунок царя Еремея, царевны и их детей, готовый образец "Большого дворца", рисунок паравоза, пустые бутылки разных размеров, цветные квадраты, вырезки из цветной бумаги для украшения, ножницы, клей, кисточка.

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Пустые бутылки разного размера в зависимости от количества детей, цветные квадраты, кусочки цветной бумаги для декора, ножницы, клей, кисть, раздаточные материалы, связанные с дидактическими играми.

Ход образовательной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Круг радости «От сердца к сердцу».

Мы пожмем друг другу руки,

И давай подружимся.

Я хочу вам всем сказать,

Быстро в кругу нам надо встать.

Хорошо нам вместе быть,

Бегать, прыгать и дружить!

Удивительный момент.

- Ребята, посмотрите, кто это? (дети говорят свои ответы)
- Это царь Еремей.
- Давным давно в одном царстве государстве., жыл был царь Еремей, царица и их три дочери и три сына. Прошли годы, и дети царя выросли. Однажды царь Еремей сказал своим помощникам: найдите самых лучших мастеров, мои дети выросли, и нам мал этот дворец. он и говорит, нам нужен по больше дворец.
- Ребята, может быть, мы станем самыми лучшими мастерами и будем выполнять приказ царя. Дети охотно соглашались.
- Ребята, мы используем много вещей в повседневной жизни. После использования мы их выбрасываем в мусорное ведро.
- Например, когда вы возвращаетесь домой из детского сада, мамы или папы приносят вам напиток. Что вы делаете после того, как выпили напиток из бутылки?
- Да, в мусорное ведро. Я предлагаю вам не утилизировать отходы а наоборот, создавать из них различные изделия, и не загрязнять окружающую среду,

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

Исследование модели. "Зэулім сарай"

- Ребята, что вы видите? (Большой дворец.)
- Присмотритесь, что относится к строению дворца? (Башня, стены, окно и дверь.)
- Посмотри на башню большого дворца, из чего она сделана? (Из бумаги.)
- Ну, бутылкой будут стены дворца.
- Значит, сегодня мы сделаем из бумаги и бутылок большой дворец царю Еремею.
- На какую фигуру похожа башня большого дворца? (Конус.)
- Да, вы правы, похоже на шишку.
- Какие остаточные материалы вы знаете, кроме бутылки? (Коробки, автомобильные шины, пластиковые крышки, железные банки от консервов, старые вещи.)

Показать приемы сборки.

- Для сборки детского дворца нам понадобятся пустые бутылки разных размеров , цветные квадраты, вырезки из цветной бумаги для украшения, ножницы, клей, кисточка.
- Одну из готовых пустых бутылок дети подбирают по своему усмотрению.
- Цвета квадратов тоже выбираем по своему усмотрению.
- Поворачивая квадрат, делаем конус и приклеиваем с края клеем.
- Что я сделал? (Сворачивая квадрат, я сделал конус и приклеил клеем с края.)
- Сейчас надену шишку на пустую бутылку.
- Бутылка будет стеной большого дворца, а конус-башней большого дворца.
- Дворец был готов? (Нет.)
- Конечно, нет, как царь Еремей со своей семьей войдет в этот большой дворец?
- Да, надо сделать двери и окно дворца.

- Для этого берем цветную бумагу и по желанию вырезаем окно и двери дворца.
- Выходящие окна и дверь приклеиваем клеем к бутылке.

Физкультминутка.

Будем в классики играть,
 На одной ноге скакать.
 А теперь ещё немножко
 На другой поскачем ножке. (Прыжки на одной ножке.)

Самостоятельная деятельность. "Простроный дворец"

Перед каждым ребенком ставятся пустые бутылки разных размеров, цветные квадраты, вырезки из цветной бумаги для украшения, ножницы, клей, кисточка для создания большого дворца. По указанию педагога дети переходят к самостоятельной работе. Все дворцы царей должны быть красиво украшены. "Что ты делаешь?", "Что это?", "Подчеркни строение", "какая фигура напоминает башню большого дворца?", "Что такое Конус?", "Как ты сделал шишку?", "Какой формы выглядят окна дворца? Как насчет двери?" Необходимо задавались вопросы, и следить за учебной деятельности.

Игра-викторина "Путешествие в Страну чудес"

Педагог предлагает детям отправиться в путешествие в "Страну Чудес".

- Ребята во время путешествий нам встретятся разные трудности, давайте вместе справимся с этими трудностями. Для этого мы должны уважать и слушать друг друга.
- Ну, а теперь давайте сядем в паровоз и отправимся в путь.

- Ребята, вот мы и приехали на первую остановку.

Первая остановка-остановка "загадки".

1. Ни вкуса, ни цвета,
но жизни без него нет (вода)
2. На всех садится,
Никого не боится. (снег)
3. Он пушистый серебристый,
Белый, белый, Чистый, чистый, (снег)
4. Не сеют, не сажают,
Сами вырастают. ответ: (волосы)
5. Если дождик, мы не тужим,
Бойко шлёпаем по лужам, (сапоги)

Вторая остановка. Остановка "пословица".

Педагог предлагает детям дополнить пословицы и поговорки.

1. В лебедя не стреляй друга не продавай .
  2. Не имей сто рублей а имейсто друзей .
  3. Учение свет, а неученье тьма.
  4. Кто детям потакает, тот потом слезу проливает.
  5. С кем поведешься, от того и наберешься.
  6. Одинокое дерево ветер легче валит.
  - 7 Старый друг, лучше новых двух.
- Третья остановка. Остановка "сад".

Педагог предлагает детям вернуться в группу. они на паравозе возвращается в группу.

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

Похвала за готовую продукцию и отработка учебной деятельности.

- Ребята, что мы сегодня сделали? Какое сообщение пришло к нам?
- Да, сегодня мы построили большой дворец из остаточного материала и бумаги.
- Да, дети царя Еремея выросли, и им нужен был большой величественный дворец.
- К какому виду материала относится использованная бутылка? (Бросовый, остаточный материал.)
- Какие использованные материалы вы знаете, кроме бутылки? (Коробки, автомобильные шины, пластиковые крышки, железные банки от консервов, старые вещи.)
- Какие материалы мы использовали для сборки большого дворца? (Использовали бутылки, бумагу, цветную бумагу, клей, ножницы.)
- Ержан, назови строение большого дворца, (Башня, стена, окно и дверь.)
- Из чего сделана башня большого дворца? (Из бумаги.)
- Мирас, как ты сделал башню большого дворца? (Меня квадрат на конус, я создал башню дворца.)
- Как вы сделали окна, двери большого дворца? (Вырезали цветную бумагу в разные формы.)
- Айлана, посмотри на окно большого дворца, который ты сделала, какая форма? (Квадрат.)
- Да, похоже на квадрат.
- Ребята, а еще: бутылки, различные коробки, пластиковые крышки можно не выбрасывать в мусорное ведро, а наоборот, делать из старых вещей разные интересные вещи не загрязняя окружающую среду,

Кинезитерапия.

Кинезитерапия или танцевальная терапия. Дети танцуют по своему желанию, не слушаясь никого. С помощью танца дети избавляются от негативной энергии и эмоций.

Эффективно избавляться от утомительного воздействия в процессе учебной деятельности.

«Байтерек»

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚОЛӨНЕРШІЛЕР ҚАЛАСЫ

Цели организованной деятельности

Учить детей конструировать «Байтерек» с использованием наклеивания макаронных изделий на трафарет; развивать технику наклеивания макаронных изделий на готовый трафарет; совершенствовать технику использования клея в оформлении желтыми блестками; развивать пальчиковую моторику рук; пополнять знания о «Байтереке», о достопримечательностях города Астаны; развивать творческие способности; воспитывать чувство патриотизма.

Словарная работа

Формировать умение сопровождать действия, связанные со строительством простыми словами и словосочетаниями; работать со словами «макаронны», «главный город», «Байтерек», «нарисовал», «составил», «трафарет».

Методы и приемы

Художественное слово, Гимн РК, работа с рисунком, изучение рисунка, демонстрация приемов конструирования, физкультминутка, самостоятельная деятельность, игра-викторина «Задания Волшебной книги». Похвала и отработка за готовое изделие, рефлексия.

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Байтерек, Дворец Мира и согласия, Хан шатыр, мечеть имени Абу Насыра аль-Фараби, картины Акорда, готовый образец «Байтерек», картина Байтерек в вечернее время, трафарет «Байтерек», кисти, наливная посуда, гуашь, макаронные изделия, клей, желтый глянec, умная книжная картина.

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

В зависимости от количества детей трафарет «Байтерек», кисточка, емкость для воды, гуашь, макаронные изделия, клей, блестки желтого цвета, трафарет Байтерек, цветные карандаши.

Ход организованной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Художественное слово.

Цветущая моя столица Астана!

- Ребята, как вы понимаете слово «Родина»? (Дети предлагают свои ответы)
- Да, Родина — это наша страна, родная земля.
- В каком государстве мы живем? (Казахстан)

— Как называется наш главный город? (Астана)
— Да, дети. Какие достопримечательности Астаны вы знаете? (Байтерек, Дворец Мира и согласия, Хан шатыр, мечеть имени Абу Насыра аль-Фараби, Акорда)

— Ребята, мы с вами сегодня поговорим об одном из выдающихся зданий нашего города — Байтерек.

— Архитектурно-строительный комплекс г. Астана, уникальное произведение архитектуры. Одно из самых знаменитых зданий столицы.

— Смотрите, из чего сделано? (Дети могут подумать.)

— Этот «тополь», изготовленный из металла, стекла и бетона, уникален как по архитектурному значению, так и по конструкции: состоит из металлической конструкции высотой 105 метров, около пятисот свай весом свыше 1000 тонн .

— Байтерек, построенный на левом берегу реки Есиль, по мере захода солнца меняет свой цвет.

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

Исследование модели. «Байтерек»

— Ребята, что вы видите? (Байтерек)

— Байтерек, из чего сделан? (Из макарон)

— Смотрите, а на что похож Байтерек? (Дети могут подумать)

— Байтерек похож на дерево.

Нужно нарисовать дерево похожее на Байтерек.

— Правда, напоминает структуру дерева. Как ствол и крона (Древовидная крона).

— Ребята, я хочу рассказать вам одну легенду.

В давние времена было одно чудесное древо жизни «Байтерек». Оказалось, что корни дерева уравнивают подземный мир, ствол располагается в мире людей и животных, а крона входит в небесный мир. Каждый год на Байтерек прилетает волшебная птица Самрук. Где-то между веток она откладывала золотое яйцо, которое впоследствии превращается в солнце. Все было бы хорошо, если бы злой Дракон по имени Айдахар не стоял у подножия Байтерека. Иногда он крал яйца, но птица постоянно возвращала его на место.

— Как, ребята, вам понравилась легенда? (Дети рассказывают ответы)

— Сегодня мы будем строить одно из выдающихся зданий нашей столицы — Байтерек. (Дети проявляют интерес)

Показать приемы сборки.

— Для сборки Байтерека нам понадобится трафарет Байтерека, макаронные изделия, блестки желтого цвета, кисточка, клей

— Беру трафарет Байтерека. Перед тем, как приклеить клеем, поверх трафарета выкладываю макароны.

— Затем снизу вверх приклеиваю макаронные изделия с помощью клея вертикально.

- Смотрите, ствол Байтерек уже готов.
  - Теперь, положив макаронные изделия на макушку горизонтально, приклеиваю с помощью клея.
  - После того, как мы полностью заклеили макароны, красим Байтерек.
  - Каким цветом мы раскрашиваем нижнюю часть Байтерека? (Дети говорят свои ответы)
- Педагог показывает фотографию Байтерека в ночное время
- Ребята, в вечернее время вот как освещен Байтерек. Какой цвета освещения? (Светло-синий)
  - Если это так, я предлагаю вам покрасить нижнюю часть байтерек в ярко-синий цвет.
  - Потом раскрашиваем макушку Байтерек в золотистый цвет.
  - Для этого нам нужны желтые блестки.
  - На верхнюю часть Байтерек наношу клей и кончиком пальцев набираю желтый блеск и присыпаю.
  - Смотри, верхняя часть Байтерек блестит и выглядит как золото.
  - Вот и готов наш Байтерек из макаронных изделий.

Физкультминутка, произвольный танец.

Самостоятельная деятельность. «Байтерек»

Перед каждым ребенком ставится трафарет «Байтерек», макаронные изделия, цветная гуашь, кисточка, емкость для воды, клей.

Дети переходят к самостоятельной деятельности. В процессе самостоятельной деятельности педагог ориентируется. «Ты что, открывать собираешься?», «Что это?», «Ты в какие цвета красил?» и т. п. вопросы должны быть заданы. Должен давать указания детям. Следит за ходом самостоятельной деятельности, произнося такие указания, как «поставь макароны по вертикали», теперь поставь макароны по горизонтали в верхней части.

Игра-викторина «Задания Волшебной книги».

Педагог рассказывает детям, что в группу пришла «Волшебная» книга.

- Ребята, Волшебная книга не пришла к нам. Оказывается, у нее есть задания для нас.
- Первое задание называется «наоборот».

Педагог говорит слова детям, а дети должны произносить антонимы этих слов. Например: дальний-ближний, высокий-низкий, длинный-короткий, большой-маленький, тощий-полный, земля-небо, огонь-вода и т. д.

Дети должны быстро ответить на вопрос.

- Следующее задание книги «назови насекомых».

Дети должны произносить название насекомого, которое начинается с букв, произносимых педагогом. Например: «б» — божья коровка, «ч» — червь, «м» — муравей, «ж» — жук, «к» — кузнечик; «п» — пчела и др. И третье задание «назови три предмета»

Педагог говорит детям «мебель» и бросает мяч в руки одному ребенку.

В чьей руке шар, произнося названия этих трех предметов мебели. Например: стул, стол, шкаф.

В конце игры «Волшебная» книга уходит, рассказывая детям, что игра получилась

интересной.

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

Похвалы и доработки за готовую продукцию.

— Ребята, на какую тему мы говорили в нашей сегодняшней организованной деятельности? (Поговорили о Родине, о родном городе)

— Ребята, как вы понимаете слово «Родина»? (Дети отвечают)

— Да, Родина— это наша страна, родная земля.

— В каком государстве мы живем? (Казахстан)

— Как называется наш главный город? (Астана)

— Какие достопримечательности Астаны вы знаете? (Байтерек, Дворец Мира и согласия, Хан шатыр, мечеть имени Абу Насыра аль-Фараби, Акорда)

— Что мы сегодня сделали? (Составили «Байтерек» из макаронных изделий)

— Ну, а на что похож Байтерек? (Дети рассказывают свои ответы)

— Знаете ли вы легенду о Байтереке? Запомнился ли? (Дети вспоминают легенду)

— Как вы собирали Байтерек из макаронных изделий? (Приклеивали макароны к готовой картинке)

— Ну, как вы приклеили макароны к низу Байтерека? (По вертикали)

— Правильно, а сверху приклеиваем горизонтально.

— Хорошо. Как вы украсили? (Нанесите клей на верхнюю часть Байтерека и нанесите желтые блестки.)

— Хорошо, ребята. Вот из макаронной продукции в итоге появился очень красивый Байтерек

Рефлексия.

Педагог раздает детям неокрашенный рисунок Байтерека и цветные карандаши. Детей просят раскрасить корону Байтерека по впечатлениям от сегодняшней организованной деятельности.

Голубой цвет — организованная деятельность прошла интересно, впечатления замечательные.

Фиолетовый цвет — организованная деятельность была интересной, но не произвела никакого впечатления.

Красно-желтый цвет — организованная деятельность была неинтересной, никакого впечатления не получала.

«Новогодняя игрушка»

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚОЛӨНЕРШІЛЕР ҚАЛАСЫ

Цели организованной деятельности

Продолжать приобщать детей работе с остаточным, бросовым материалом; учить конструировать новогоднюю игрушку, овечку из ватных палочек, прививать интерес к изготовлению новогодних игрушек своими руками; совершенствовать навыки работы с клеем; прививать интерес к изготовлению новогодних игрушек своими руками; развивать восприимчивые способности детей к конструированию из остаточных, бросовых материалов; отмечать особенности зимнего периода; развивать моторику пальцев рук.

Словарная работа

Формировать умение сопровождать действия, связанные со строительством простыми словами и словосочетаниями; работать со словами "остаточный материал", "новогодняя игрушка", "ватные палочки".

Методы и приемы

Прослушивание аудиозаписи, художественное слово, кружок "добрые слова", чудесный момент, загадка, изучение рисунка, демонстрация приемов конструирования, дыхательная гимнастика "снег идет", самостоятельная деятельность, дидактическая игра "снежная лавина", прощание с персонажем, похвала за отработку и готовое изделие, организация выставки.

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Персонаж: "Белоснежка и семь гномов", рисунок овечки из этой сказки, готовый узор "новогодняя игрушка", ватные палочки, клей пва, ножницы, два круга вырезанные из плотной белой бумаги, карандаш, готовый бант, шнур, картинки с изображением, саней, сугроба, солнца, дерева, головного убора, шарфа, перчаток, лыж, коньков в зависимости от дидактической игры.

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

В зависимости от количества детей ватные палочки, клей пва, ножницы, два круга, вырезанные из плотной белой бумаги, карандаш, готовый бант, шнур, снежинки, завязанные на нитке.

Ход образовательной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Художественное слово.
Зима.

До марта скованы пруды,
Но как теплы дома!
В сугробы кутает сады
Заботливо зима.
Снег осыпается с берез
В дремотной тишине.

Картины летние мороз

Рисует на окне.

Автор: Е. Русаков

Круг "добрые слова".

Педагог берет мяч в руки, и катает каждому из детей, произнося добрые слова, например: верблюжонок, жеребенок.

Говорит, что сегодня мы с хорошим настроением, будем делать игрушки к наступающему празднику.

Удивительный момент.

Педагог говорит, что в группу пришел гость. чтобы найти того, кто первым пришел, надо отгадать загадку,

Отгадать загадку.

Они жители лесные,

Очень добрые смешные.

Вместо шапки колпачок.

Рост с ребячий башмачок.(гномик)

- Ребята, это ведь гномик из сказки "Белоснежка и семь гномов".

Гномик приветствует детей. Говорит, что Дед Мороз ему дал задание - подготовить новогодние игрушки. Но он не успевает. Поэтому он просит детей помоч ему. Дети с удовольствием соглашаются помочь.

- Ребята, вам интересно,(да), какую новогоднюю игрушку мы сделаем?

- Я сейчас загадаю загадку. Отгадкой будет наша новогодняя игрушка.

Отгадать загадку. В

стаде все они живут,

Целый день траву

жуют.

Шерсть закручена в колечки.

Это — дружные (овечки)

- Да, вы правы. Сегодня мы с вами будем конструировать овечку.

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

Исследование модели. "Новогодняя игрушка"

- Посмотрите, что вы видите? (Мы видим овечку.)

- Из чего сделана овечка? (Из ватных палочек.)

- Да, вы правы. Овечка изготовлена из ватных палочек.

- Давайте выделим строение овечки. (Тело, голова, уши и ноги.)

- Да, вы правы.

Показать приемы сборки.

- Нам нужны ватные палочки, клей пва, ножницы, два круга, вырезанные из плотной белой бумаги, карандаш, готовый бант, шнур для сборки овечки.

- Первым делом я вырезаю палочки из ватных палочек. Оставляю только ватную головку. (В соответствии с размером круга должны быть ватные палочки)

- Беру большой по объему круг и при помощи клея приклеиваю ватные палочки слева направо.

- Необходимо следить за равномерностью.
- После приклеивания к первому ярусу, снизу приклеиваю второй ярус и слева направо.
- Нам нужно обклеить весь круг ватными палочками.
- Большой круг готов. Теперь беру круг меньшего размера.
- Берем две ватные палочки и делаем овечкины ушки. Внимательно следим за тем, чтобы овечьи уши располагались на одном уровне с обеих сторон. И наклоняем немного вниз.
- Теперь сделаем чуб овцы. Ровно по центру приклеиваю одну ватную палочку, а остальное приклеиваю в разные стороны.
- Что мы сделали? (Ушки и чуб)
- Для украшения чуба беру готовый бант.
- Смотрите, как красиво получилось.
- С помощью карандаша я рисую овечьи глаза и нос, рот.
- Я нарисовала нос в виде треугольника.
- А теперь, голову и тело овечки соединяю между собой клеем.
- Овечка готова? Как вы думаете, чего не хватает? (Ног)
- На заднюю часть приклеиваю ноги клеем из палочек ватных палочек.
- Новогодняя игрушка готова. Посмотрите, чего не хватает? (Петельки)
- Правильно, без петельки мы не сможем повесить игрушку на елку.
- Приклеиваю кусочек шнура на заднюю часть овечки в качестве петельки.
- Если у овечки не ровные ножки, то с помощью ножниц мы можем обрезать и сделать ровнее.

Дыхательное упражнение "Снег идет".

Каждому ребенку раздается снежинка, к которой привязывается нитка. Он держит перед собой за нитку и задувает снежинки.

Самостоятельная деятельность. "Новогодняя игрушка"

Перед каждым ребенком раздаются ватные палочки, клей пва, ножницы, круг, вырезанный из плотной белой бумаги, готовый бант, карандаш. Дети, по направлению педагога, переходят к самостоятельной деятельности. В процессе самостоятельной деятельности педагог обращается к детям с вопросом: "Что ты делаешь?" из чего состоит строение овечки? "из какой формы сделано тело?" и т.д. контролирует учебную деятельность, задавая вопросы.

Дидактическая игра "Лавина".

Цель: развитие зрительного внимания, словарного запаса по теме.

Ход: педагог показывает детям рисунок. Какой предмет, или животное прячется за снежной лавиной.

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

Прощание с персонажем.

- Ребята, гномик остался очень доволен. Он поблагодарил вас. Говорит, что все расскажет о своих помощниках Деду Морозу. Говорят, что от Деда Мороза ждите хороших подарков. Дети прощаются с гостем.

Похвала за готовую продукцию и отработка учебной деятельности.

- Какое сейчас время года? (Сейчас зима в году)
- Какие особенности зимнего периода вы знаете? (Зимой идет снег, метель, морозы.)
- Сколько месяцев зимы? И кто полностью ответит? (У зимы есть три месяца Декабрь, январь, февраль.)

- Какой праздник приближается? (Приближается Новый год)
- Чем мы украшаем елку? (Украшаем различными игрушками)
- Где мы возьмем игрушки? (Покупаем)
- А что мы сегодня сделали? Купили игрушки для украшения елки? (Нет, игрушки мы делали сами)
- Кто пришел к нам за помощью? (Гномик из сказки "Белоснежка и семь Гномиков")
- Да, вы правы. Какую работу ему поручил Дед Мороз? (Поручил изготовление новогодних игрушек)
- Из чего мы сделали новогоднюю игрушку? (Из ватных палочек)
- Да, вы правы. Мы сделали сегодняшнюю новогоднюю игрушку из ватных палочек.
- Вспомним строение овечки (Голова, тело, ноги и уши)
- Ну, какая форма тела и головы? (Кругообразные)
- С чего мы начали в первую очередь? (начали с приклеивания ватных палочек по кругу)
- Хорошо, мы приклеили ватные палочки слева направо. А как мы сделали голову? (Взяв круг меньшего размера, мы сделали Овечьи уши с двух сторон, а затем нарисовали глаза, нос и рот)
- В какую форму мы поместили нос овечки? (В треугольник)
- Хорошо, что мы сделали дальше, Альфия? (Объединили голову и тело в одно)
- Да, наша готова.

Организация выставки.

Педагог предлагает организовать выставку игрушек, сделанных детьми. Дети охотно соглашаются. Дети голосованием выбирают "лучшую новогоднюю игрушку".

«Интересная зима»

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚОЛӨНЕРШІЛЕР ҚАЛАСЫ

Цели организованной деятельности

Учить детей делать из снега постройки или замки: добиваться поставленной цели, эстетически выполнять коллективную работу; развивать умение правильно планировать свою деятельность; воспитывать аккуратность; пополнять знания об особенностях зимнего периода и свойствах снега.

Словарная работа

Формировать умение сопровождать действия, связанные со строительством простыми словами и фразами; совершенствовать речь через слова "высокий", "низкий", "замок", "носилки", "лопата", "дерево", "лыжи", "строил", "снег".

Методы и приемы

Круг радости, сюрпризный момент, беседа, физминутка, демонстрация приемов конструирования из снега, коллективная деятельность, подвижная игра "Снежинка", дыхательное упражнение, отработка учебной деятельности.

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Картина замка, снег, дерево, лопата, ведро, санки, деревянные маленькие носилки для снега.

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Деревянные лопаты по количеству детей, ведра, санки, деревянные небольшие носилки для уборки снега.

Ход образовательной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Круг радости. Когда
живется дружно, Что
может лучше быть! И
ссориться не нужно,
И можно всех
любить. Ты в
дальнюю дорогу
Возьми с собой
друзей:
Они тебе помогут
И с ними веселей.

- Какое сейчас время года? (сейчас зима)
  - Какие особенности зимнего периода вы знаете? (зимой идет снег, метель, морозы.)
  - Сколько месяцев зимой? И кто знает названия всех зимних месяцев? (Три зимних месяца: декабрь, январь, февраль.)
- Видеть детей, сбрасывает предложение для удержания снега.

Сюрпризный момент.

"Зимушка-зима" оставила для нас подарок, только он находится на улице. Сейчас мы с вами выйдем на прогулку и увидим наш подарок.

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

- Ребята, посмотрите, что нам осталось после зимних развлечений? (брошенный снег)
(Две корзины заполнены снегом)
- Какого цвета снег? (цвет снега белый)
- Какие свойства снега вы знаете? (бесцветный, тающий, безвкусный, легкий, кристаллический, застывший.)
- Ребята, как мы одеваемся в зимнее время? Почему? (на улице холодно, морозно, метет метель)
- Да, зимой мы одеваемся очень тепло.
Педагог выставляет на магнитную доску солнышко без лучиков.
- Ребята, как вы думаете, что это? (солнышко)
- Какое солнышко? (грустное, невеселое, печальное и т.д.)
- Что случилось с солнышком? (ответы детей обсуждаются)
- Почему у солнышка нет лучиков? (ответы детей подвести к тому, что холодно и солнышко спрятало свои лучики; оно светит, но не греет)
- Педагог обращает внимание детей на деревья.
- Что случилось с деревьями? (ответы детей подводить к тому, что зимой деревьям холодно, солнце светит, но не греет; листочки опадают; дерево засыпает.

- Ребята, скажите, вы знаете, что такое замок или крепость?

- В прежние военные времена, замки и крепости, в случае осады, были оснащены всем необходимым для длительной войны оборудованием.
- Сегодня мы с вами построим замок из снега.
Предлагает совместно планировать строительство замка.

- Ребята, давайте немного разомнемся.

Физминутка «Снег! Снег! Снег!»

Мы погреемся немножко,
Мы похлопаем в ладошки
Хлоп-хлоп, хлоп-хлоп.
Ножки тоже мы погреем,
Мы потопаем скорее
Топ-топ, топ-топ (топают ногами).
Рукавички мы наденем,
Не боимся мы метели.
Вот так, вот так
Мы с морозом подружились,
Как снежинки закружились
А потом остановились!

Показать приемы конструирования из снега.

- Дети должны сначала нарисовать на снегу форму снежного замка. Это может быть квадрат, овал, прямоугольник и многое другое.
- Ребята, какой формы вы хотите снежный замок ? (овальный)
- С помощью палочки рисуем овал на снегу.
Размер замка должен подбираться в соответствии с количеством детей.

- Снег складываем, скатываем его в ком разный по величине, большой ,средний и маленький.
- В первой линии укладываем самый большой по размеру снег.
- После этого устанавливаю на них снег средней величины и уплотняю снегом.
- Что я сделала? (на большой ком снега я установила комок снега средней величины и уплотнила его снегом.
- В верхней части уплотняю снегом.
- У детей должно быть место для входа и выхода.

Коллективная деятельность. "Зимние забавы"

Детям предлагается разделить на две группы. В первую очередь решают и обозначают место постройки. Далее делятся на две группы по своим предпочтениям. Первая группа перевозит снег на носилках или на санях и укладывает на землю. Вторая группа катает комья снега. По линии, соблюдая последовательность работ, строят замок из снега.

Подвижная игра "Снежки".

- В какие игры можно играть детям зимой на улице?
- Да. Зимой дети катаются на лыжах, катаются на санках с горки, можно поиграть в снежные заносы. Сейчас мы разделимся на две группы и поиграем в игру "Снежки". Разделившись на две группы, дети играют в снежки.

Дыхательное упражнение "Лыжи".

- Идем, как на лыжах, и выдыхаем "м-м-м" через нос.

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

Отработка учебной деятельности.

- Что нам принесла "Зима"? (снег, которым покрыла все вокруг)
- Какие особенности зимнего периода вы знаете? (зимой идет снег, метель, морозы.)
- Сколько месяцев зимой? И как они называются? (Три месяца зимой: декабрь, январь, февраль.)
- Какие свойства снега вы знаете? (бесцветный, тающий, безвкусный, легкий, кристаллический, застывший.)
- Какого цвета снег? (цвет снега белый)
- В какие игры можно играть зимой? (снежные заносы, катание на лыжах, катание на коньках)
- Что мы сегодня делали на занятии? (строили замок из снега)
- Ребята, что мы сделали, прежде чем начать строить замок из снега? (сначала мы нарисовали на снегу форму снежного замка.)
- Какова была форма снежного замка? (овальная)
- Что мы сделали дальше? Вспомним. (снег собирали в одну большую кучу, скатывали его большими, средними и малыми объемами.)
- Какой по объему снег мы положили по первой линии? (кладем большой по размеру снег.)
- После этого мы установили на них снег средней величины и уплотнили его снегом, верно? (да) хорошо.

«Воробей в гости прилетел»

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚОЛӨНЕРШІЛЕР ҚАЛАСЫ

Цели организованной деятельности

Учить детей конструировать птицу из природных материалов: грецкого ореха, веток деревьев и земляных орехов; формировать навыки соединения отдельных частей друг с другом с помощью пластилина; развивать умение различать виды птиц, дать представление о пользе птиц для природы; развивать игровые навыки; умение различать зимующих и перелетных птиц.

Словарная работа

Формировать умение сопровождать действия, связанные со строительством, простыми словами и фразами; совершенствовать речь через слова "природный материал", "птица", "зимующие птицы", "орех".

Методы и приемы

Прослушивание аудиозаписи, круг радости, сюрпризный момент, загадка, изучение рисунка, демонстрация приемов конструирования из природного материала, упражнение на дыхание "Чья птица летит далеко?", самостоятельная деятельность, дидактическая игра "Определи птицу", организация выставки, прощание с персонажами, рефлексия "Эмоциональное настроение".

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Персонаж: воробей, "В гости пришел воробей", грецкие и земляные орехи, пластилин, ветки деревьев.

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

В зависимости от количества детей грецкие и земляные орехи, два круга к дидактической игре, пластилин, ветки деревьев, изображения перелетных и зимующих птиц.

Ход образовательной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Прослушивание аудиозаписи.

- Ребята, что за голоса? (голоса птиц)
- Да, так поют птицы.
- Это очень красиво! Не так ли?
- Давайте все встанем круг и поприветствуем друг друга.

Круг радости.

Какое веселое зимнее солнце!

Снежинки – пушинки на землю летят.

Мы крикнем все вместе,

Пусть слышат повсюду:

Да здоровствует дружба
Наших ребят!

Педагог:

- Ребята по моему птичка залетела к нам в группу. Давайте поищем её глазками. Посмотрите где же она! (На полке).
- Вот она, птичка! Птичка – невеличка(игрушка).
- Подойдем к ней тихо, чтобы не напугать.
- Здравствуй, птичка! Не бойся нас, мы тебя не обидим, мы твои друзья. Садись, птичка, ко мне на ладошку, я тебя всем покажу.
- Кто же это ребята? (Воробей)
- Дети рассматривают птицу.
- Посмотрите, какой он, большой или маленький? (Маленький).
- Чем покрыто его тело? (Перышками).
- Погладьте воробья, осторожно одним пальчиком, чтобы не напугать его и не сделать ему больно.
- Воробышек умеет песенки петь. Вы знаете, как он песенку поёт? Да! Чик-чирик.

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

Исследование модели. "В гости пришел воробей"

- Сегодня мы с вами будем конструировать птицу из натуральных материалов.
- Напомню, что такое натуральный материал? (натуральный материал-это любой материал, продукт, из природы, растений, земли.)
- Что можно отнести к натуральным материалам? (использование кедровых орехов, листьев на дереве, семян растений).
- Что вы сейчас видите? (видим птицу)
- Из чего сделана птица? (из грецкого ореха, земляного ореха, веток деревьев и пластилина)
- Ребята, а вы знаете, что различные виды орехов очень полезны для нашего здоровья. В повседневной жизни, когда мы едим орехи, мы предотвращаем различные заболевания, наш мозг начинает работать намного лучше.

Демонстрация приемов конструирования из природного материала.

- Ребята, посмотрите, перед нами грецкий орех, разделенный на две части, веточки деревьев, земляной орех и разноцветный пластилин.
- Соединяю грецкие орехи, разделенные пополам, размягчая пластилин.
- Что я сейчас сделала? (соединяю грецкий орех, разделенный на две части, размягчая пластилин)
- Это будет тело птицы.
- Что это было? (тело птицы)
- Теперь, прикрепим к нижней части веточки дерева пластилином, это ноги.
- Что я сделал? (сделал ножку, прикрепив к нижней части пластилином ветку дерева).
- Это земляной орех. Земляной орех-это будет голова птицы.
- Далее соединяю голову и тело птицы, сделав из пластилина шею.
- Что я сделала? (голову и тело птицы я соединила, сделав шею из пластилина).
- Делаю клюв птицы с помощью пластилина и двух тоненьких веточек, прикрепленными к головке птицы.

Упражнение на дыхание. "Чья птица летит далеко?"

Птичку сделанную из бумаги ставим на стол и дуем на нее. Чья птичка улетит дальше, тот ребенок победил.

Самостоятельная деятельность. "В гости пришел воробей"

Перед каждым ребенком ставится разделенный на две части грецкий орех, земляной орех, ветки деревьев, пластилин. Дети приступают к самостоятельной деятельности по указанию педагога. Воробей- игрушка, который прилетел к нам в гости следит за работой детей.

С каждым ребенком ведется индивидуальная работа. Такие приемы, как размягчение пластилина, его катание, педагог наблюдает и задает вопросы. Например: "Что ты делаешь?", "Какой это орех?" и др.

В конце самостоятельной деятельности воробышек благодарит детей и предлагает поиграть с детьми.

Дидактическая игра: "Определи птицу" (игра с прищепками)

Цель: учить различать зимующих и перелетных птиц.

Ход игры: предложить детям постараться различить зимующих и перелетных птиц, с помощью прищепок в соответствии с цветом..

- Каких птиц мы называем зимующими птицами, а каких перелетными? Необходимо повторить с детьми, прежде чем начнется игра.
- Зимующие птицы-это птицы, которые с приходом зимы не улетают на юг, то есть в теплые края, а остаются в своей среде обитания. А птиц, которые улетают в теплые края, называют перелетными птицами.
- Зимующих птиц нужно прикрепить в круг голубого цвета, а перелетных птиц в круг зеленого цвета.

Организация выставки.

Поделки, сделанные детьми, можно поставить на стол, организовав выставку. Каждому ребенку педагог задает вопросы. Например: "С какими трудностями вы столкнулись при конструировании?", "Где тебе было легко?", "Вам понравилась птица, которую вы сделали?" и т.д.

- Ребята, а чья птица получилась самой красивой ? (дети рассказывают, ответы)
- Ребята, а как вы думаете, у кого из вас немного не получилось? (дети рассказывают).

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

Похвала за готовую продукцию и отработка учебной деятельности.

- Ребята, кто сегодня пришел к нам в гости? (воробей пришел)
- Почему воробей без настроения, капризничает? (друзья улетели, он остался в одиночестве)
- Да,а мы помогли воробью справиться с одиночеством и подарили ему друзей из натуральных материалов.
- Что мы подразумеваем под натуральным материалом? (природный материал, который можно взять у природы)
- Что можно отнести к натуральным материалам? (кедровые орехи, листья на дереве, семена растений)
- Из чего сделана птица? (из грецкого ореха, земляного ореха, веток деревьев и пластилина)
- Как я соединила грецкие орехи? (я соединила грецкий орех, разделенный на две части

пластилином)

- Из чего я сделал ноги птицы? (из ветвей дерева)
- А что сделали из арахиса? (голова птицы)
- Как мы объединили голову и тело птицы? (соединили, сделав горловину из пластилина)
- Из чего я делаю клюв птицы? (делаю из тонкой ветки.)
- Из чего мы строили крылья птицы? (из стволов деревьев).

Рефлексия "Эмоциональное настроение".

Смайлики широкая улыбка, слегка улыбающееся лицо, усталость, разочарование.

Детям раздаются смайлики, которыми дети выражают свое настроение в конце учебной деятельности.

«Все профессии хороши»

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚОЛӨНЕРШІЛЕР ҚАЛАСЫ

Цели организованной деятельности

Учить детей делать клоунов из остаточного материала; знакомить с профессией клоунов; пополнять знания о профессиях и их инструментах; закреплять знания о цветах и формах; учить правильно ориентироваться на листе бумаги.

Словарная работа

Формировать умение сопровождать действия, связанные со строительством простыми словами и словосочетаниями; работать со словами "цилиндр", "клоун", "конфетка", "конструировал", "профессии".

Методы и приемы

Круг радости, сюрпризный момент, загадка, изучение рисунка, демонстрация приемов конструирования, разминка, самостоятельная деятельность, дидактическая игра "Найди средства профессии", прощание с героем, похвала за работу.

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Персонаж: Всезнайка, цветной картон, различные виды конфет, фломастер, белая бумага, готовый образец клоуна.

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

В зависимости от количества детей ножницы, клей, цветной картон, различные виды конфет, фломастер, белая бумага, готовый образец ботинка, чертежи инструментов врача, инструменты специалиста полиции, чертежи инструментов специалиста-строителя.

Ход образовательной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Пословица и поговорка.

Все профессии нужны,
Все профессии важны!

Сюрпризный момент.

В гости к группе приходит знаток. Дети здороваются.

- Здравствуйте, дети! Знаете ли вы, что такое "Профессия"? (дети рассказывают ответы)
- Предлагаю вам отправиться в путешествие, чтобы вспомнить профессии. (дети с удовольствием согласятся)
- Сейчас мы в детском саду. Здесь работают разные специалисты.
- Кто заботится о детях и воспитывает их? (воспитатель, помощник воспитателя.)
- Кто готовит детям еду? (повар)
- Кто стирает белье? (сестры прачечные)

- Кто убирает двор детского сада? (дворник).
- Вечером тебя заберут домой твои родители.
- Кто по профессии твои родители? (ответы детей.)
- Может быть, вы зайдете в магазин, когда будете возвращаться домой. А ведь в магазине тоже кто-то работает? (продавец)
- Ты садишься в автобус, кто им управляет? (водитель.)
- Ты пришел домой. Кто его построил? (строители.)
- Перед сном мама читает вам книги. Кто его написал? (писатель или поэт.)
- Вот только за одну поездку мы вспомнили сколько разных профессий.
- Как вы думаете, профессии всегда были? (Ответы детей.)
- В древности мужчины занимались охотой, рыболовством, изготовлением орудий труда, строительством жилья. Женщины собирали фрукты и ягоды, работали в поле, шили одежду из шкур скота, готовили еду, разводили костры в печи, растили детей.
- Со временем начали появляться мастера. Некоторые сделали оружие лучше, другие начали шить одежду. Постепенно профессий становилось все больше. Сейчас много профессий. Хочу рассказать вам об одной из них. Но для этого я загадываю загадку. Готовы найти решение? (дети с удовольствием соглашаются)

Загадка.

Красный нос-не дед Мороз,
 Большие ботинки-не великан,
 Он неуклюжий, но он специально
 Чтобы смешить, веселить ребят. (клоун)

- Да, вы правы, это клоун.
  - Какой клоун? (он смешной, веселый, смешит всех)
  - Где он работает? (в цирке)
  - Кто еще работает в цирке? (жонглеры, акробаты, маги и др.)
  - Ты думаешь, кто самый веселый в цирке? (конечно клоун)
  - Что делает клоун в цирке? (заставляет людей смеяться)
  - В какой одежде обычно бывает клоун? (носит красочную одежду)
  - Что на голове клоуна? (шляпа, кепка)
- Сегодня мы с вами соберем клоуна из конфет.

А чтобы настроение было хорошим, давайте сначала потанцуем.

Педагог рассказывает детям, какие действия нужно предпринять. Например: бег стоя на месте, поворот головы вправо и влево, прыжок стоя на месте, взмах руки вправо и влево, прыжок с хлопком в ладоши и т.д.

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

Исследование модели. "Все профессии важны"

- Кого вы видите, ребята? (клоун)

- Давайте определим основные части строения тела клоуна (голова, тело, конечности)
- Из чего сделан клоун? (за пределами конфет)
- Где находится клоун? (на поверхности цветного картона)
- Смотрите. Где именно находится? (прямо посередине)

Показать приемы конструирования.

Для создания клоуна нам понадобится цветной картон, фантики, клей, ножницы, нитки.

- Что это дети? (картон)
- Да, сначала берем картон. Поверх него кладем трафарет ботинок клоуна, обводим и вырезаем по контуру.
- Что я сделал? (поверх картона я положил бутон, начертил карандашом и вырезал)
- А теперь вырезаем из прямоугольников брюки. Вырезая углы у прямоугольника получаются штаны.
- Как я сделал штаны? (вырезая углы прямоугольников)
- Для того чтобы сделать бантик, нужно взять обертку от конфеты, обмотать ниткой по середине.
- А теперь вырезаем круг из белой бумаги, это лицо клоуна.
- Срезая углы, делаем руки.
- Из фантика конфет вырезаем глазки и колпак.
- С помощью фломастера рисуем ресницы, лицо, рот и щеки клоуна.
- Что я сделал? (с помощью фломастера я нарисовал ресницы, лицо, рот и щеку клоуна)
- Клоун готов. Оставшимися фантиками от конфет, можно украсить одежду клоуна.

Разминка.

Бодрящий момент / Bilimland Kids / Веселая зарядка.

Голова, плечи, колени, ноги, колени, ноги,
 Голова, плечи, колени, ноги, колени, ноги,
 Глаза, рот, нос и уши,
 Голова, плечи, колени, ноги, колени, ноги.

Самостоятельная деятельность. "Все профессии важны"

Перед каждым ребенком ставится цветной картон, обертки конфет, клей, ножницы, нитки. По указанию педагога дети приступают к составлению. Образец можно удалить. Память и наблюдательность ребенка могут быть изучены педагогом.

Дидактическая игра "Найди нужный инструмент".

Цель: познакомить детей с профессиями и их инструментами.

Детей можно разделить на 3 группы. Каждая группа должна иметь свои названия.

Например, группа "Доктора". Они будут искать только инструменты специалиста-врача и рассказать, для каких целей его используют.

Вторая группа "Полицейские".

Третья группа "Строители".

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

Прощание с героем.

- Ребята, Всезнайка выражает нам свою благодарность. Водитель сказал, что его друг очень доволен.

Похвала за готовую продукцию и отработка учебной деятельности.

- Кто приходил в гости к ребятам? (Всезнайка)
- Какие профессии вы знаете? (ответы детей)
- Какую профессию хочешь приобрести, когда вырастешь большой?
- Какие специалисты работают в детском саду? (воспитатель, помощник воспитателя, повар и др.)
- Что мы сегодня сделали? (собрали клоуна)
- Из чего мы собрали клоуна? (из оберток конфет, картона)
- Что мы для этого сделали в первую очередь? (берем картон, поверх картона кладем трафарет ботинка клоуна, обводим и вырезаем)
- Жансая, расскажи мне о дальнейших хитростях конструирования (Из прямоугольников делали брюки, вырезая углы прямоугольников, сделали бантик из обертки конфеты, перевязав середину ниточкой)
- Маржан, как ты сделала лицо клоуна? (я вырезала из белой бумаги круг).
- Как вы сложили руки? (вырезая углы, строим руки)
- Ну, а дальше, Айгерим, расскажи мне о своих хитростях. (из конфет вырезала глазки, колпачок, при помощи фломастера нарисовала ресницы, лицо, рот и шрам клоуна.)

«Светофор»

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚОЛӨНЕРШІЛЕР ҚАЛАСЫ

Цели организованной деятельности

Учить детей конструировать светофор из материалов лего конструирования; различать дорожные знаки, закреплять знания о правилах дорожного движения; воспитывать соблюдение правил безопасности на улице; закреплять знания о светофоре и его устройстве.

Словарная работа

Формировать умение сопровождать действия, связанные со строительством простыми словами и словосочетаниями; работать со словом "макароны".

Методы и приемы

Прослушивание аудиозаписи, пословица, загадка, видео, исследование образца, демонстрация приемов конструирования, дыхательная гимнастика, коллективная деятельность, похвала за готовое изделие и отработка учебной деятельности, рефлексия.

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Рисунок с изображением движения на дороге, рисунок пешеходной дорожки, знак "пешеходу запрещено", рисунок светофора, рисунок регулятора, готовый рисунок "светофор", кирпичи 2x4, 2x2, 1x4 и набор строительных материалов лего с кирпичами красного, желтого, зеленого цветов.

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

В зависимости от количества детей в составе: набор строительных материалов лего с кирпичами 2x4, 2x2, 1x4 и кирпичами красного, желтого, зеленого цветов, картинки дорожных знаков в зависимости от дидактической игры, трафарет светофора.

Ход образовательной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Работа с рисунком.

Педагог обращает внимание детей на картинку на доске или тетради.

- Что вы видите на картинке? (вид на город, дорога, светофор, дорожные знаки)
- Вы заметили, когда дети шли по улицам города, вокруг было полно машин, автобусов. На дороге много дорожных знаков. Форма дорожных знаков и их расцветка разные.
- Ребята, расскажите, можно ли переходить дорогу, когда машины едут? (нет)
- Да, вы правы. Есть дорога, по которой можно передвигаться только людям, как она называется? (пешеходный переход)
- Ты знаешь этот дорожный знак? (да это знак, что пешеходов не будет)
- Ребята, а что это за картина или знак? (светофор)

- Сколько "глаз" у светофора? (красный, желтый и зеленый)

Интересная информация.

- Ребята, вы, наверное, думаете, что светофор, который регулирует движение на улице придумали после машины? (дети рассказывают свои ответы)

- Однако это не так. 140 лет назад на улицах города было много машин, людей, конных повозок. Для того, чтобы люди и транспорт не сталкивались друг с другом, на перекрестках установили светофоры.

Самый первый светофор установлен в столице Англии Лондоне.

- Первый светофор был другим. На первом светофоре было всего два "глаза" зеленые и красные. Управлял им специальный человек, который показывал зеленые и красные флаги.

Сюрпризный момент.

Педагог говорит, что в группу пришел гость. Дети приветствуют гостя.

- Ребята, кто это был? (дети рассказывают свои ответы)

- Ребята, это регулировщик. Человек, регулирующий движение на дороге, подчиняясь правилам дорожного движения.

- Здравствуйте, дети! Светофор, который регулирует движение на дороге сломался. Мне пришлось с утра до вечера регулировать движение на дороге вместо светофора. Но я так устал, что сил нет. Я пришел к вам за помощью. Помогите сделать светофор. Без светофора очень сложно передвигаться по дороге.

(Дети с удовольствием согласятся)

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

Исследование. "Светофор"

- Ребята, что вы видите? (светофор)

- Из какого материала построен светофор? (из строительного материала лего)

- Давайте определим основные части светофора. (основание, опора, глаза светофора и верхняя часть или голова)

- Сколько цветов светофора? (красный, желтый, зеленый)

- Что означает красный цвет светофора? Как насчет зеленого и желтого? (дети рассказывают свои ответы)

- Ну, если так, то сейчас мы будем помогать авторегулировщику изготавливать светофоры из строительных материалов.

Показать приемы конструирования.

- Для конструирования из строительных материалов Лего нам понадобятся кирпичи разных размеров, зеленого, желтого и красного цветов.

- Сначала беру два кирпича размером 2х4. Кирпичи укладываю в горизонтальном положении друг на друга. Это будет основа светофора.

- Что это будет, Аяжан? (основание светофора)

- Теперь, для конструирования опоры светофора, мне нужно 3 кирпича размером 2х2 и два кирпича размером 1х4.

- Сверху основы светофора, в середине, укладываю кирпичи один на другой размером 2х2.

- Далее кладу кирпич размером 1х4 горизонтально поверх кирпичей 2х2. Это будет опора светофора.

- Что это будут дети? (опора светофора)

- Теперь нужно 3 кирпича размером 2х2.
- Цвет одного должен быть красным.
- Прямо на опору светофора кладу кирпичи красного цвета по центру, а потом по одному кирпичу с правой и левой стороны.
- Беру кирпич размером 2х4, кладу поверх красного кирпича.
- Нужно снова выложить 3 кирпича размером 2х2, цвет одного теперь должен быть желтым.
- Поверх кирпича размером 2х4 кладу ровно по центру кирпич желтого цвета, а правой и левой стороны кладу оставшиеся два кирпича.
- Ребята, что означают красные и желтые кирпичики? (источники света светофора)
- Беру кирпич размером 2х4, кладу поверх желтого кирпича.
- Получился светофор? (нет)
- Почему? Какого цвета не хватает? (зеленого цвета)
- Нужно 3 кирпича размером 2х2. Цвет одного должен быть зеленым.
- Поверх кирпича, прямо в центре, кладу кирпичи зеленого цвета, а с правой и с левой стороны кладу оставшиеся два кирпича.
- Построили светофор? (да)
- Смотрите, ребята, у светофора нет головы.
- Для этого я беру кирпич размером 2х4 и кладу его поверх кирпича зеленого цвета. Вот и светофор готов!

Физминутка «Мы – шоферы»

Едем, едем на машине, (Имитируют движения рулем)

Нажимаем на педаль. (Ногу сгибают, вытягивают)

Газ включаем, выключаем, (Воображаемый рычаг поворачивают рукой к себе, от себя)

Смотрим пристально мы вдаль (Приставляют ладонь ко лбу)

Дворники счищают капли (Руки сгибают в локтях перед собой, ладони раскрывают)

Вправо, влево. Чистота! (Наклоняют руки влево, вправо)

Волосы ерошит ветер. (Над головой шевелят пальцами)

Мы — шоферы хоть куда! (Поднимают вверх большой палец руки)

Самостоятельная деятельность. "Светофор"

Перед каждым ребенком набор строительных материалов лего: кирпичи размером 2х4, 2х2, 1х4 и кирпичи размером 2х2 желтого, зеленого, красного цветов. Дети приступают к составлению светофора по инструкциям педагога. Педагог помогает, хвалит, задает вопросы.

Вопрос-ответ.

- Кто идет по дороге? (пешеходы)
- Кто водит машину? (водитель)
- Как называется пересечение двух дорог? (Перекресток,)
- Что может случиться, если пешеход или водитель нарушат правила дорожного движения? (Авария или несчастный случай)
- На какое животное похож пешеходный переход? (Зебра)

Дидактическая игра. "Какой знак?"

Цель: учить различать дорожные знаки, закреплять знания о правилах дорожного движения.

Педагог раздает каждому ребенку картинки дорожных знаков. Дети внимательно смотрят и определяют, какой это дорожный знак. Потом, ребенок должен описать знак таким образом, чтобы другие дети могли определить и найти этот знак на картинке.

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

Прощание с героем.

- Ребята, регулировщик благодарит вас. С помощью разработанного нами светофора были отрегулированы правила дорожного движения на дорогах нашего города. Дорожный регулировщик спешит снова вернуться к работе. Дети прощаются с гостем.

Похвала за готовую продукцию и отработка учебной деятельности.

- Ребята, кто приходил к нам в гости на занятие? (дорожный регулировщик)
- Регулировщик обратился к нам за помощью.
- За какой помощью? (светофор не работает)
- Из чего мы построили светофор? (конструировали из строительных материалов лего)
- Какие кирпичи мы использовали для сборки из строительных материалов Лего? (кирпичи разных размеров, кирпичи зеленого, желтого и красного цветов)
- Давайте выделим структуру светофора. (основание, опора, глаза светофора и верхняя часть или голова)
- Сколько цветов светофора? (красный, желтый, зеленый)
- Молодцы, ребята!

Рефлексия "Светофор".

Педагог раздает каждому ребенку раскраску светофора и цветной карандаш. Детям предлагается нарисовать только один глаз светофора.

Цвета светофора зависят от интересов в процессе учебной деятельности.

Зеленый-интересно поработать, еще раз повторю,

Желтый-понравился, но не могу сказать, что все интересно,

Красный-не понравился, неинтересен.

«Белокрылый лебедь»

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚОЛӨНЕРШІЛЕР ҚАЛАСЫ

Цели организованной деятельности

Учить детей конструировать лебедя с использованием природного материала: ореха и листьев дерева; совершенствовать умения комбинировать отдельные детали с помощью пластилина, клея; развивать умения конструировать птичье гнездо из геометрических фигур; воспитывать бережного отношение к окружающей среде.

Словарная работа

Формировать умение сопровождать действия, связанные со строительством простыми словами и словосочетаниями; совершенствовать речь через слова "слиток", "природный материал", "кедровый орех", "лебедь".

Методы и приемы

Круг тепла "от сердца к сердцу", вопрос-ответ, беседа, изучение рисунка, демонстрация приемов конструирования из природного материала, физкультминутка самостоятельная деятельность, дидактическая игра "птичье гнездо", организация выставки, похвала за отработку готовой продукции, рефлексия "птицы"

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Рисунок весеннего сезона, птицы, прилетающие с теплых краев, рисунок лебедя, готовый узор "птица мира-лебедь", пластилин, клей, сосновые почки, доска, ткань, полотенце.

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

В зависимости от количества детей, пластилин, клей, сосновые почки, доска, ткань, полотенце, перья материал, геометрические фигуры

Ход образовательной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

"От сердца к сердцу"

- Ребята, приглашаю всех в круг тепла "от сердца к сердцу". Какой прекрасный, чудесный день сегодня! Все мы становимся в круг. Мы говорим теплые слова друг другу .

Например:

- Маржан ты сегодня необычайно красива. Платье тоже красивое.

- Молодцы!

- Какое сейчас время года? (сейчас весна)

- Сколько месяцев в весеннем периоде? (есть три месяца весной. Март, Апрель, Май)

- Какие особенности присутствуют в явлении природы в весенний период? (солнце греет, птицы прилетают из теплых краев, вода течет из ручьев, природа просыпается.)

- Каких птиц вы знаете, прилетающих из теплых краев? (Скворцы, Ласточки, Лебеди, Жаворонок)

Беседовать.

- Лебедей-казахский народ издавна почитает, считается началом счастья, предвестником добра, целомудрия, красоты и никогда не стреляет в него. Лебедь - живет парами. Возвращается в начале марта до конца апреля и улетает в октябре.
- Вот ребята, наступил праздник наурыз. Лебеди снова вернулись в свои места обитания. Так что сегодня мы будем конструировать красивую птицу-лебедя с использованием природного материала и пластилина

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

Исследование модели. "Птица мира - лебедь".

- Что вы видите, ребята? (Лебедя)
- Какая птица лебедь?(Птица перелетная, одна из самых красивых птиц)
- Какого цвета лебедь? (Цвет лебедя белый)
- Смотрите, из чего состоит лебедь? (сосновые почки, из пластилина)
- Орех какой это материал?
- Что такое натуральный материал? (натуральный материал-это любой продукт, происходящий из растений, животных или земли.)
- Что относится к натуральным материалам? (натуральные материалы включают кедровые орехи, листья на дереве, семена и плоды растений)

Демонстрация приемов конструирования из природного материала.

- Первым делом я сделаю туловище лебедя. Для этого мне нужна сосновая шишка и белая вата. Что мне нужно, ребята, чтобы сделать туловище лебедя? (сосновая шишка и белая ткань)
- Отрываю кончиком пальца белую вату и вставляю в сосновую шишку. Что я сделал? (оторвал кончиком пальца белую вату и вставил в сосновую шишку)
- Далее, из белого пластилина, делаю длинную шею и немного ее сгибаю. Что я сделала? (я из пластилина сделала длинную шею и немного согнула ее)
- У основания клюва лебедя имеется черный "мех". Поэтому из черного пластилина делаю небольшой ромбик и приклеиваю его к голове лебедя. Аружан, что я сделала? (из черного пластилина я сделала маленький ромбик и приклеили его к голове лебедя)
- Теперь, взяв пластилин красного цвета, и с помощью двух пальцев сжимаю и делаю клюв. Что я сделала? (с помощью двух пальцев я растянула клюв)
- Теперь я склеиваю детали. Лебедь готова.
- Я размягчаю синий пластилин ладонью и раскатываю. Прямо по центру, я нажимаю указательным пальцем и вывожу круглую форму. Что я сделала, Расул? (размягчили синий пластилин, раскатали, прижали указательным пальцем прямо по центру и вывели круглую форму)
- Это будет озеро. Лебедя ставлю на озеро. Наш макет готов.

Физкультминутка.

Лебеди летят.
Крыльями машут,
Прогнулись над водой,
Качают головой,
Прямо и гордо умеют держаться,
Очень бесшумно на воду садятся

Самостоятельная деятельность. "Птица мира - лебедь".

Перед каждым ребенком ставятся сосновые шишки, белая ткань, разноцветные пластилины, салфетка. Необходимо соблюдать последовательность работ. Воспитатель следит, и направляет. "Что это?", "что ты делаешь?" задавая такие вопросы

Дидактическая игра "птичье гнездо"

Цель: учить составлять птичье гнездо из геометрических фигур.

- Люди кормят птиц, для них делают гнезда и размещают в верхней части дерева.
- Ребята, перед вами геометрические фигуры. Конструирование птичьего гнезда по образцу с использованием геометрических форм.
- Какую геометрическую фигуру вы использовали?
- Какие цвета?

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

Организация выставки.

Воспитатель предлагает поставить на выставку лебедей, сделанных детьми. Каждый ребенок высказывает свои мысли, прежде чем выставит своего лебедя.

Например: когда я делал этого лебедя, работать с пластилином было сложно или легко.

- Ерлан, у тебя были сложности при конструирования лебедя из природного материала? (когда я конструировал лебедя, у меня не было проблем. Наоборот, все было легко и интересно)

Похвалы за отработку готовой продукции.

- Подчеркните особенности весеннего сезона. (солнце греет, птицы прилетают с теплых краев)
- Каких птиц вы знаете, прилетающих из теплых краев? (скворец, ласточка, лебедь, жаворонок)
- Что мы сегодня сделали? (смастерили лебедя из природных материалов)
- В первую очередь что мы сделали? и как сделали? (сделали туловище лебедя, отрывая кусочки белой ваты и вставляя в сосновую шишку)
- Из чего и как мы сделали шею? (из пластилина делаем шею лебедя продолговатой)
- Что мы сделали дальше? (из пластилина делаем маленький ромбик и приклеиваем его к голове лебедя)
- Нурсауле, как мы сделали клюв лебедя? (взяв пластилин красного цвета, мы с помощью двух пальцев сжав его сделали клюв лебедя, а затем соединили все части вместе.)
- Как мы сделали озеро? (размягчили синий пластилин, раскатали ладонью, прижимая указательным пальцем прямо от центра делаем круглую форму что бы получилось озеро)

Рефлексия "Птицы".

На доске висит изображение птицы без хвоста, детям раздаются перышки красного, желтого, зеленого, цвета.

Их нужно доклеить на доске к птице.

Рыжий-я все сделал, все было легко;

Желтый-я все сделал, но это было трудно;

Зеленый-ничего не смог сделать, было очень сложно.

«Шкатулка для украшений»

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚОЛӨНЕРШІЛЕР ҚАЛАСЫ

Цели организованной деятельности

Учить детей создавать красивые шкатулки с использованием остаточных материалов; давать возможность выбора; формировать навыки работы с ножницами; развивать моторику рук; расширять знания детей о декоративных изделиях; воспитывать аккуратность и чистоплотность.

Словарная работа

Формировать умение сопровождать действия, связанные со строительством простыми словами и словосочетаниями; совершенствовать речь через слова "остаточный материал", "шкатулка", "мозаика", "кубик", "коробка".

Методы и приемы

Круг радости "какой я человек?", удивительный момент, интересная информация, изучение рисунка, демонстрация выполненной работы, упражнение для глаз, дыхательная гимнастика, самостоятельная деятельность, дидактическая игра "как твой-русски?", похвала за готовую продукцию и отработку учебной деятельности, рефлексия.

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Кукла, рисунки красивых украшений, готовый узор "шкатулка", цветная бумага, ножницы, клей, различные коробки, рисунок платья., Медведь из сказки " Три поросенка", " Колобок", "Красная шапочка", " домик", Крокодил из сказки " Крокодил Гена и Чебурешка", Петух из сказки " Петух и Буратино", семеро козлят из сказки " Волк и семеро козлят", Лягушка из сказки " Царевна-Лягушка", Курица " из сказки, Курица ряба."

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Цветная бумага, ножницы, клей, различные коробки, красные и синие колеса в зависимости от количества детей

Ход образовательной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Круг радости. "Какой человек?"

Прежде чем начать учебную деятельность, пригласите детей в кружок веселья. (зеркало внутри шкатулки)

- Ребята, приглашаю всех в кружок веселья. В руке у меня шкатулка а шкатулке есть картинка. Предлагаю рассказать, как выглядит человек на картинке. Первое, что я покажу с самого начала.

- Лицо приветливое. Настроение, кажется, хорошее. Я желаю ему сегодня удачного дня. Дети по очереди описывают картинку внутри шкатулки.

В самом конце шкатулка достается воспитателю.

- Ребята, а что за человек на картинке внутри шкатулки?

- Это кто был-то? Слушать ответы детей.
- Да, это мы сами. Каждый из нас, взяв в руки шкатулку, увидел себя. Всегда описывайте себя теплыми словами, поддерживайте и желайте удачного дня.

Удивительный момент.

В группу приходит кукла Умит.

Дети приветствуют пришедшую куклу.

- Воспитатель обращает внимание детей на внешний вид куклы, ее одежду.
- Ребята, посмотрите, как одета кукла Умит?
- Одета в Казахское национальное платье ,надела украшения. Ей очень идет.

Украшения-используются для украшения одежды, что бы люди еще большего выглядели очаровательными. Украшения изготавливают из различных материалов. Например: пластик, кожа, железо, золото, серебро, а также отделка драгоценными камнями. Украшения носят и с целью предотвращения порчи и сглаза. Каждая нация имеет свои национальные украшения и орнаменты. Виды украшений разнообразны.

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

- Что вы видите в моих руках, ребята? (шкатулку)
- Какое геометрическое тело напоминает шкатулка?
- Да, верно, Джамал. Форма шкатулки кубическая.
- Какие предметы похожи на куб? (вещи похожи на куб телевизор, сумка, часы, стол, шкаф и т. д. .)

Показать выполнение работы.

- Прежде всего, для сборки шкатулки под украшения нам понадобится цветная бумага, клей, ножницы и коробочки .
- Например; из под чайя,лекарств,мыла можно выбрать понравившиеся коробочки.
- Я вам сейчас покажу сборку с коробочки из под чая.
- Ребята, во первых я беру понравившись мне бумагу красного цвета и вырезаю по размеру коробочки.
- Что я сделала? (я вырезала бумагу красного цвета по размеру коробочки.
- При работе детей с ножницами соблюдаем правила безопасности, не поднимаем кончики ножниц вверх.
- Приклеиваю красную бумагу с помощью клея, точно по размеру коробочки. Что я сделала? (приклеила бумагу с помощью клея, точно по размеру коробочки)
- Чтобы коробка была красивой, я украшаю ее снаружи различными формами.

Упражнение для глаз.

Движение глаз вправо – влево, влево-вправо;

вращаем глаза по часовой стрелке;резко ,закрываем и откываем глаза.

Каждое упражнение необходимо повторять не менее 3 раз.

Тренировка дыхания. "Горячий чай"

Цель: учить детей управлять своим дыханием, учить остужать горячую еду во время приема пищи.

Самостоятельная деятельность. "Шкатулка"

Перед каждым ребенком ставится различные коробки с цветной бумагой, клеем,

ножницами и кубической формой. Ребенок выбирает по своему усмотрению цветные бумаги, коробочки. Воспитатель следит, И дает советы. А также следит за соблюдением правил безопасности. "Как выглядит форма?", "Сен собираешься делать?", "Почему ты выбрал этот цвет?" К примеру задает такие вопросы.

Дидактическая игра "из какой сказки?"

Цель: развитие познавательного мышления детей, развитие словарного запаса.

По технологии ИКТ детям показывают картинки сказочных персонажей из тетради или электронной доски. (Или можно повесить на доске изображение сказочных персонажей)

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

Похвала за готовую продукцию и отработку учебной деятельности.

- Кто сегодня пришел к нам в гости, ребята? (кукла Умит)
- Что мы сделали? (мы сделали шкатулку для украшения)
- Из какого материала мы собрали шкатулку? (из разных пустых коробок)
- Сесим, какую коробку ты использовала для изготовления шкатулки?
(я использовала коробку от лекарств, чтобы сделать сундук)
- Какая форма коробок? (куб)
- Зачем на нужна шкатулка? (для хранения украшений)
- Что такое украшения? (украшения-используются для модной одежды, еще для большего очарования людей.)
- Есть украшения у вас или у ваших мамы, сестер? (да, есть)

Рефлексия.

Кукла умит предлагаю подарить платье.

- Если настроение хорошее, на платье наклеите красные круги, а если наоборот-синие круги. Дети, в зависимости от своего настроения, приклеивают круги к платью куклы.

«В Жайлау»

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚОЛӨНЕРШІЛЕР ҚАЛАСЫ

Цели организованной деятельности

Учить детей конструировать из лего строительных материалов домашних животных, а именно лошадь; учить комментировать слова о жайлау; пополнять знания о домашних животных; воспитывать чувство заботы, бережного отношения к природе родного края.

Словарная работа

Формировать умение сопровождать действия, связанные со строительством простыми словами и словосочетаниями; работать со словами "лего", "приставил", "строить", "жайлау", "домашние животные", "юрта".

Методы и приемы

Художественное слово, прослушивание аудиозаписи, путешествие, загадка, изучение предмета, демонстрация приемов конструирования, физкультминутка, самостоятельная деятельность, игра-викторина "задания Деда-Чабана", похвала и отработка за готовую продукцию, рефлексия.

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Иллюстрация с изображением жайлау, рисунки верблюда, готовый рисунок "Жайлау", набор строительных материалов лего с кирпичом, кирпич для покрытия плоскости, плитки.

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

В зависимости от количества детей, набор строительных материалов лего с кирпичом, кирпич для покрытия плоскости, плиткой, раздаточные материалы для рефлексии.

Ход образовательной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Художественное слово.

Как прекрасна Жайлау,

Там ветры, как шелк, там чистая вода.

- Ребята, сегодня у нас будет уникальная учебная деятельность. Хочешь поехать со мной в путешествие? (дети с удовольствием соглашаются)

Дети, стонуют друг за другом.

Удивительный момент.

Прослушивание аудиозаписи.

- Ребята, посмотрите, куда мы приехали в путешествие? (Дети смотрят, думают)

Детям показываю фото дедушки на жайлау.

- Здравствуйте, дети. (Дети здороваются с дедушкой.)

- Добро пожаловать на жайлау! Рад вас видеть.

- Жайлау - это пастбище скота. С приходом весны, на жайлау- выгоняют пастись скот.

Жайлау выбирают из мест с обильной водой, травой, где мало мух и комаров. На

выбранном месте ставят юрту, пасут домашних животных.

- Да, ребята, присмотритесь. Какой красивый вид.
  - Марат, какие животные относятся к домашним животным? (лошади, верблюды, коровы, овцы, козы)
  - Ребята, я вам загадаю загадку, скажите, какое животное. Готовы найти решение? (дети с удовольствием соглашаются)
- Загадываю загадку.
- Всю жизнь ношу я два горба, имею два желудка!
- Но каждый горб - не горб, амбар! Еды в них - на семь суток!(верблюды)
- Ты права, Жанна.

- Верблюд-священное животное-приносит много пользы. Казахи считали верблюда священным животным, самым главным среди домашних животных, мясо и молоко, шерсть - одежда, само - надежный транспорт. Из молока готовят масло, шубат, сыр, мясо употребляют в пищу, а шерсть на 85% состоит из чистого очень ценного пуха. Тем не менее, верблюдов в нашей стране очень мало, чем других домашних животных.
- Хорошо, найди решение следующей загадки.
- По горам, горам ходит шуба да кафтан

- Овцы-это один из домашних животных, очень спокойные. Мясо, жир, шерсть овец очень полезны. Ребята, вы знаете? Овца-одно из самых редких живых существ с квадратными зрачками. Овцы были высоко оценены казахским народом. Говорили "Если хочешь разводить скот, то разводи с овец". С этих слов можно узнать насколько продуктивна и полезна для жизни.

Прослушивание аудиозаписи.

- Теперь слушаем аудиозапись. Скажете, голос какого животного.

- Голос какого животного? (коровы)
- Да, вы правы. Это голос коровы. Как издает звук корова? (му-му-му)

- Корова-одна из домашних животных. Коровы в жизни человека приносят огромную пользу. В давние времена этот скот был не очень многочисленным. Потому что он не приспособлен к кочевому образу жизни. Корова не нуждается в особом уходе в летние месяцы. Сам уходит пастись, и в нужное время возвращается. А зимой, находится в сарае. Корова дает людям многое. Помимо мяса и кожи, из молока можно получить много продуктов. Например: кефир, сыр, цедра, масло, сливки, сметана, курт.

- Хорошо, ребята. Давайте послушаем следующий голос.
- Да, коза тоже одна из домашних животных. Жвачное животное. Коза также приносит пользу казахскому народу. Очень полезны пух, шерсть, мясо, молоко.
- Лошадь называют главным из домашних животных. Лошадиное молоко очень полезно. Свежее охлажденное молоко-называют саумал. Саумал вкусный. А ферментированное молоко-кумыс. Кумыс подкисляют. Лошадь-священное животное. Он не пьет мутную воду, не подходит к луже. Ест отборную траву

Педагог предлагает детям конструировать лошадку из Лего. (дети с удовольствием соглашаются)

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

Исследование предмета. (Лего строительные материалы)

- Кого мы видим ? (лошадь)

- Из чего сделана лошадь? (из строительных материалов лего)
- Давайте назовем строение лошади. (голова, тело, ноги)
- Какие стройматериалы вы видите? (кирпич, плитка, кирпич для покрытия плоскости)

Показать приемы сборки.

- Для сборки лошади нам понадобится набор строительных материалов лего, который содержит кирпич, кирпич для покрытия плоскости, плитку.
- Сначала возьму два кирпича черного цвета.
- Кирпичи ставим чуть дальше друг от друга. Это будет копыто лошади. Что получилось, дети? (копыта лошади)
- Опять беру кирпичи коричневого и белого цвета и кладу поверх кирпичей черного цвета. Что получилось?
- Да, две колонны вышли. Это будут ноги лошади.
- Теперь я беру досточку. Ставлю горизонтально над двумя кирпичными колоннами.
- Досточку устанавливаю точно по кирпичу слева, чуть не доставая одну часть кирпичей справа.
- На недостающую часть кладу кирпичи для покрытия плоскости противоположной стороной. Это будет конский хвост.
- Кирпичики белого и коричневого цвета я укладываю поверх плитки. Тело лошади готово.
- Теперь, чтобы собрать голову лошади, я кладу плитку, поверх белого кирпича.
- Кладку кирпичь поверх плиты, чтобы покрыть плоскость. Голова лошади готова.
- Теперь кладу кирпичь за кирпичом, чтобы покрыть всю плоскость. Это будет затылок лошади.
- Беру белую пластину и укладываю на горизонтальный вырез.
- Вот и наша лошадь, собранная из строительного материала лего, готова.

Физкульт минутка

Самостоятельная деятельность. "Жайлау"

Перед каждым ребенком раздается набор строительных материалов лего, который содержит кирпич, кирпич для покрытия плоскости, плитку. Педагог переходит к самостоятельной деятельности с указанием ориентиров. "Что ты собираешь?", "Что это за две колонки?", "Какие строительные материалы вы используете?", "Кладка кирпича для покрытия плоскости должна быть обращена в противоположную сторону. Что это?" педагог наблюдает за самостоятельной деятельностью детей.

Игра-викторина "Задания деда чабана".

1. задание "Кто как издает звук?"
Слушают звуки домашних животных, дети должны найти, какое животное издает звуком.
2. задание "Домашние животные и их приплод".
Дети называют имя своего питомца, им нужно назвать детеныша упомянутого животного. Например: корова-теленки, овцы-ягнята, козы-козлята, лошади-жеребята, свиньи-поросята, кошки-котят, собаки-щенки.
3. задание. Рассказать стихотворение о "Чабан ата".
Идет пастух поет,
В сторону горы.
В той же колыбели качает горы,
Чабан в походе.
Много интересного увидел он.

Вечером возвратившись домой,
Из города, приехавшему сын
Расскажет он обо всем.
Повторение стихотворения 1-2 раза.

Прощание с персонажем

Педагог рассказывает детям, что путешествие окончено, пора возвращаться в группу.
Дети выражают благодарность Деду-пастуху. Садятся в автобус и возвращаются в группу.

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

Похвала за готовую продукцию и отработка учебной деятельности.

- Ребята, что мы сегодня сделали? (Ездили в путешествие)
- Куда мы отправились в путешествие? (Жайлау)
- Что такое Жайлау? (Жайлау-это летнее пастбище, куда отгоняют животных с началом весны)
- Кто нас ждал на жайлау? (Чабан ата)
- Вы знаете, какие домашние животные? (овцы, коровы, лошади, козы и верблюды)
- Какой домашнее животное считается святым? (верблюд)
- Ну, а какое животное считается главным? (лошадь)
- Хорошо, что мы еще сделали сегодня? (мы собрали лошадь из строительных материалов лего)
- Давайте назовем строение лошади. (голова, тело, ноги)
- Какие строительные материалы вы видите? (кирпич, кирпичь, плитка для покрытия плоскости)
- Алдияр, какие строительные материалы ты использовал для сборки копыт лошадей? (воспользовался двумя кирпичами, чуть приоткрыл между ними)
- А как насчет лошадиных ног? (я взял коричневые и белые кирпичи и положил их поверх черных кирпичей. Вышли две колонны, это были ноги лошади.)
- Какой материал вы использовали для сборки конского хвоста? (плитку для покрытия плоскости кладу наоборот, это и будет хвост)
- Хорошо, ребята.

Рефлексия.

Педагог вешает на доске рисунок Жайлау. Каждому ребенку раздается изображение двух разных лошадей. Цвет одной лошади белый - учебная деятельность была интересной, у меня было много впечатлений от учебной деятельности, мне все понравилось; черная лошадь - учебная деятельность неинтересна, разочаровала, не понравилась.

Ребята делятся впечатлениями от сегодняшней учебной деятельности.

«В единении — сила».

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚОЛӨНЕРШІЛЕР ҚАЛАСЫ

Цели организованной деятельности

Учить детей конструировать Матрешку методом многократного складывания бумаги; воспитывать уважительное отношение к представителям других национальностей; пополнять знания о празднике единства; учить детей различать национальностей, развивать память; приобщать к творчеству; развивать познавательные способности.

Словарная работа

Формировать умение сопровождать действия, связанные со строительством простыми словами и словосочетаниями; работать со словами "представители нации", "русский народ", "сложил".

Методы и приемы

Художественное слово, работа с рисунком, изучение рисунка, демонстрация приемов конструирования, освежающий момент, самостоятельная деятельность, дидактическая игра, вопросы викторины, похвала за готовое изделие и отработка учебной деятельности, рефлексия.

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Рисунки представителей других национальностей, рисунок русской национальности, готовый образец "Согласие и единство – счастье и богатство", цветная бумага, ножницы, клей и фломастер.

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Рисунки представителей других национальностей, рисунок русской национальности, готовый образец "не будет единства", цветная бумага, ножницы, клей и фломастер.

Ход образовательной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Художественное слово.

Казахстан-земля единства и согласия.

- Ребята, вы знаете? В нашем государстве под одной крышей проживают более 130 представителей других национальностей.

- В Казахстане проживают представители русских, узбекских, украинских, уйгурских, татарских, немецких, корейских, турецких и др. национальностей.

- Ребята, 1 мая Казахстан отмечает "День единства народа Казахстана".

Пословица.

"Согласие и единство – счастье и богатство"

- В чем смысл этой пословицы? (дети рассказывают свои ответы.)

- Да, дети. Правильно говорите. Ежегодно в этот знаменательный праздник представители более 130 национальностей и народностей, проживающих на территории Казахстана, отмечают, что живут под единым шаныраком дружно, в достатке и единстве, в мире и согласии.

Работа с рисунком.

- Представителей какого народа вы видите на картине? (русский народ)

- Да. В нашем государстве проживают много русской национальности. А также Российская федерация является нашими соседями.

- У каждого государства есть своя национальная одежда, традиции, кухня и язык. На фото национальные костюмы русского народа.

Педагог предлагает детям сконструировать русскую народную куклу. Дети охотно соглашаются.

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

Исследование модели. "Согласие и единство – счастье и богатство"

- Что вы видите?

- Девочку русской национальности.

- Правильно. Давайте назовем детали.

- Голова, лицо, волосы, платок, руки и тело.

- Из какого материала сконструирована?

- Из бумаги.

- По какому методу сконструирована? Кто скажет? (методика оригами, составленная путем создания гармошки)

Показать приемы сборки.

- Для сборки Матрешки из бумаги понадобится цветная бумага, ножницы, клей и фломастер.

- Беру бумагу розового цвета размером А4.

- Отмечаю 2-3 см от края бумаги и складываю оттуда. Именно так я складываю несколько раз.

- Провожу сложенную линию пальцами.

- Теперь точно так же складываю сверху вниз, чтобы ширина была 2-3 см. Таким способом я полностью складываю бумагу гармошкой.

- Дальше я беру бумагу желтого цвета. Его длина должна быть немного меньше бумаги розового цвета. Обрезаю примерно на 6-7 см.

- Отмечаю 2-3 см от края бумаги и складываю оттуда. Именно так я складываю несколько раз.

- Готовые заготовки складываем пополам и соединяем с помощью клея.

- Я провожу пальцами сложенную бумагу.

- Руки и тело готовы.

- Округляю одну сторону квадрата. Это будет платок.
- Из белой бумаги рисую кружок размером меньше. Это будет лицо девочки.
- Я вырезаю волосы девочки из бумаги желтого цвета.
- Соединяю детали.
- В круг белого цвета, приклеиваю волосы, из желтой бумаги.
- Я беру деталь, которая будет платком девочки, и приклеиваю к ней деталь, голову и волосы девочки.
- Фломастером рисую брови, глаза, нос и рот девочки.
- Соединяем все детали. Русская национальная девочка готова.

Физминутка

Наш дом родной, наш общий дом,
Земля, где мы с тобой живем!
Живут в нем птицы и цветы,
И все твои друзья.

Самостоятельная деятельность. "Согласие и единство – счастье и богатство"

Перед каждым ребенком раздаются цветная бумага, клей, ножницы, фломастер. По указанию педагога переходят к самостоятельной деятельности. Педагог помогает детям, не умеющим конструировать. Говорит о технике и соблюдении правил безопасности. Задает детям вопросы, связанные с конструированием. "Что конструируем?", "По какому методу?" и др.

Дидактическая игра. "Найди какой национальности представитель"

Цель: учить детей различать национальность, развивать память.
Перед каждым ребенком раздаются фотографии представителей разных национальностей. Педагог обращается к каждому ребенку и спрашивает, какую национальность он представляет.

Вопросы викторины:

Педагог должен задавать вопросы в быстром темпе.

- Сколько хвостов у четырех кошек?
  - Сколько хобота у троих слонов?
  - Сколько рогов у двух коров?
  - Сколько ушей у трех мышей?
  - Сколько орехов в пустом стакане?
  - Сколько углов у окружности?
  - На какое дерево садятся вороны под дождем?
  - Какой день наступит после среды?
  - Если линейка длиннее карандаша, то карандаш ...?
- Короче линейки.
- Если сестра старше брата, то брат ...?
- Младше сестры.

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

Похвала за готовую продукцию и отработка учебной деятельности.

- Ребята, сколько национальностей живет в нашем государстве? (Более 130)
- Какие национальности вы знаете? (Русский, узбекский, украинский, уйгурский, татарский, немецкий, корейский)
- Какой день считается Днем единства? (1 мая)
- Что мы сегодня сделали? (Конструировали из бумаги)
- Что мы конструировали из бумаги? (Матрешку)
- Давайте назовем структуру. (Голова, лицо, волосы, платок, руки и тело)
- По какому методу? Кто скажет? (Техника оригами, составленная путем создания гармошки).
- Какие материалы нужны для конструирования девочки русской национальности из бумаги? (Нужна цветная бумага, ножницы, клей и фломастер.)
- Что вы делали с цветными бумагами? (Отмечаем 2-3 см от края и складываем оттуда. Именно так складываем несколько раз.)
- Дарина, скажи приемы сборки. (Сложив готовые заготовки пополам, приклеила клеем, желтую складку приклеила к внешней стороне сгиба розового цвета.)
- Как ты сделал платок, Разия? (Округлила одну сторону квадрата)
- Хорошо. Что вы сделали дальше? (На белой бумаге очертили круг размером меньше, вырезали ножницами. Приклеили к поверхности платка. С помощью фломастера рисуем брови, глаза, нос, рот. Мы объединили тело и голову.)
- Хорошо.

«Красивая бабочка»

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚОЛӨНЕРШІЛЕР ҚАЛАСЫ

Цели организованной деятельности

Познакомить детей с приемами сборки бабочки методом складывания бумаги "треугольник"; расширить знания о насекомых: бабочке; развивать моторику пальцев рук; воспитывать у детей аккуратность при сборке бабочки из бумаги; расширять кругозор; прививать умение правильно находить названия насекомых в соответствии с заданным звуком; воспитывать умение работать сидя на одном месте.

Словарная работа

Формировать умение сопровождать действия, связанные со строительством простыми словами и словосочетаниями; работать со словами "оригами", "насекомые", "бабочка".

Методы и приемы

Круг веселья, просмотр видео, интересная информация, Вопрос-ответ, демонстрация приемов конструирования, физкультминутка, самостоятельная деятельность, дидактическая игра, похвала готовой продукции и отработка учебной деятельности.

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Рисунки разных бабочек, готовый узор "изящная бабочка", бумага белого цвета, клей, цветные карандаши

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

В зависимости от количества детей нужна белая бумага, клей, цветные карандаши, рисунки насекомых, трафарет бабочки.

Ход образовательной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Круг веселья.

- Ребята, какой сегодня прекрасный день. Смотрите, солнце светит нам своими яркими лучами. Прежде чем начать свою учебную деятельность, давайте поприветствуем, прежде всего, Наше утро, наше яркое солнце.

Привет тебе Солнца луч,

Привет тебе солнышко.

Привет тебе золотой рассвет,

Привет тебе светлый день.

Просмотр видеозаписи.

Обратить внимание детей на видеозапись.

- Ребята, что вы видели на видео?

- Что делает бабочка?

- Бабочка - это самый красивый вид насекомого. Наверное, нет на свете человека, который

бы не видел бабочку

Интересная информация.

- Бабочки никогда не спят. Дети, у бабочек бывает свойственные им запахи. Оказалось, что запахи напоминают запах ежевики, шоколада. И так, бабочки очень хорошо различают цвета. Даже цвета, которые люди не могут видеть. Какое чудо, да. Детям показывают картинки разных бабочек.

- Смотри, каждая бабочка-уникальное существо. Ребята, давайте представим. Когда вы гуляете, и вы увидели бабочку, которая приземляется на цветок какое будет ваше действие ?

- Да, вы будете восхищаться и наблюдать. А потом захотите прикоснуться или поймать руками?

- Но дети так нельзя делать. Потому что бабочки-очень нежные насекомые. Они могут не выдержать и погибнуть.

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

- Сегодня мы с вами сделаем бабочку из бумаги по методу оригами. Прежде всего вспомним виды бумаги и ее свойства.

- Как вы думаете, зачем нам нужна бумага?

- Ну, из чего делают бумагу?

- Да, вы правы. Бумагу делают из дерева.

- Листаем бумагу, складываем. Она хрустит. Бумага бывает твердой и мягкой. Она боится воды, не прочный материал.

- Сегодня мы с детьми сделаем самых красивых бабочек. И украсим ими нашу группу.

Исследование модели. "Изящная бабочка"

- Ребята, что вы видите? (бабочка)

- Да, это бабочка. Из чего сделана бабочка? (из цветной бумаги)

- Что такое бабочка? Давайте вспомним. (бабочка это своего рода насекомое)

- Да, вы правы. Давайте подчеркнем структуру бабочки.
(голова и крылья)

- Беру квадрат размером 10x10.

- Складываю слева направо. И придавливаю пальцем на сложенную линию.

- Сложенный квадрат снова возвращаю в исходное положение.

- Складываю снизу вверх.И придавливаю пальцем на сложенную линию.

- Складываю сверху вниз по линии равного центра. И придавливаю пальцем на сложенную линию.

- Другую сторону складываю так же, как и верхнюю, вниз. И придавливаю пальцем на сложенную линию.

- Посмотри, на какую форму похожа? (треугольник)

- Теперь я снова открываю сложенный треугольник.

- Поднимаю левую сторону вверх и расширяю центр.

- С помощью указательного пальца придавливаю сверху бумагу .И проглаживаю рукой.

- За тем переворачиваю бумагу.

- Проглажу срднюю линию пальцами.

- Поднимаю бумагу вверх и расширяю центр бумаги.

- С помощью указательного пальца придавливаю сверху бумагу .И проглаживаю рукой.
- Смотри, что вышло? (треугольник)
- Да, получился двойной треугольник.Вот как сейчас, будем делать бабочку.
- Беру левый конец треугольника и поднимаю его выше середины. Необходимо нажать на линию.
- Правый конец тоже так же складываю в равный центр.
- Беру бумагу и переворачиваю на другую сторону.
- Теперь я складываю верхнюю часть бумаги сверху вниз. И проглаживаю пальцами.
- Снова переворачиваю бумагу на другую сторону.
- Торчащий кончик, загибаю внутрь.
- Складываю бумагу пополам вдоль средней линии.
- Провожу пальцами по сложенному месту.
- Снова открываю бумагу. Вот наша бабочка готова

Физкультминутка.

Один, два, три, четыре, пять — топаем ногами,
 Один, два, три, четыре, пять — хлопаем руками,
 Один, два, три, четыре, пять — занимаемся опять.
 А в лесу растёт черника
 А в лесу растёт черника,
 Земляника, голубика.
 Чтобы ягоду сорвать,
 Надо глубже приседать.
 (Приседания.)
 Нагулялся я в лесу.
 Корзинку с ягодой несу.

Самостоятельная деятельность. "Изящная бабочка"

Каждому ребенку раздается объемный квадрат 10х10. Дети приступают к изготовлению бабочки методом складывания бумаги.Педагог задает вопрос "Что ты делаешь?", "На какую форму это похоже?", "Как вы складываете бумагу?" И ориентирует детей в учебной деятельности.

Дидактическая игра. "Назови звуки"

Цель: развитие слуховых, мыслительных способностей у детей, расширение словарного запаса.

Педагог ложит перед каждым ребенком картинки насекомых, в которых встречается звук "б". Блоха, божья коровка, богомол, белая бабочка. Дети рассказывают, какое насекомое изображено на картинке и сколько раз звучит "б".

Например: что вы видите на этой картинке? (Я вижу богомола на картинке) сколько букв "б" в слове "богомол" (В слове богомол одна буква "б")

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

Похвала и отработка готовой продукции.

- Ребята, что мы сделали в нашей сегодняшней учебной деятельности? (мы собрали бабочку)
- Правильно говорите. Из какого материала вы собрали бабочку? (собрали из бумаги)
- По какому методу мы конструировали бабочку? (по способу складывания)
- Как мы говорим о способе складывания? (оригами)
- Хорошо. Заметили ли вы, что бабочку мы собрали только из одной бумаги.
- В какой формы была бумага? (квадрат)

- Да, квадратной. Прежде всего, что мы сделали? Айдана расскажи. (складываю квадрат слева направо. Затем я снова вернул сложенный квадрат в исходное положение и еще раз сложил снизу вверх.)
- Хорошо, дальше Акбота расскажет. (складываю сверху вниз по линии равного центра. Другую сторону я так же сложила сверху вниз и прижимаю пальцами на сложенную линию)
- Какую форму напоминает сложенный квадрат? (треугольник)
- Какая самая главная форма должна получиться для сборки бабочки из бумаги? (двоиной треугольник)
- Да, вы правы. Собирали бабочку из двойного треугольника методом складывания.
- Каких насекомых вы знаете, кроме бабочек? (богомол, Блоха, божья коровка жук, паук,)

Рефлексия.

Педагог раздает детям цветные карандаши и неокрашенный рисунок бабочки.

Детям предлагают раскрасить бабочку в три цвета.

Зеленый-мне все понравилось, у меня получилось;

Желтый - все понравилось, но собрать бабочку не получилось;

Красный - мне не понравился, было неинтересно.

«История моряка Дадо»

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚОЛӨНЕРШІЛЕР ҚАЛАСЫ

Цели организованной деятельности

Учить детей конструировать водное судно с использованием строительных материалов: брусев, арок, призм, кубов, цилиндров; отработать знания о водном транспорте; повысить интерес к учебной деятельности; привести предмет в соответствие с количеством предметов, развить мыслительные способности; совершенствовать понятия дружба, помощь.

Словарная работа

Формировать умение сопровождать действия, связанные со строительством, простыми словами и фразами; работать со словами "водный транспорт", "корабль", "капитан", "призма", "куб", "цилиндр", "арка".

Методы и приемы

Чтение стихотворения, чудесный момент, беседа, изучение предмета, демонстрация приемов конструирования "водный транспорт-корабль", физкульт минутка, самостоятельная деятельность, дидактическая игра, организация выставки, прощание с персонажем, похвала за готовое изделие и отработка учебной деятельности, рефлексия.

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Моряк Дадо, фотографии водных транспортных средств, фото перископ , готовый образец "приключения моряка Дадо".

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Набор строительных материалов, включающий в себя доску, цилиндр, куб, брусок, призму, кирпич в зависимости от количества детей, кораблики из бумаги, раздаточный материал для дидактической игры.

Ход образовательной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Море Чёрное - большое:
Утром серо-голубое,
Днём оно зелёное,
Пенное, солёное.
Ну, а ночью, при луне,
Золотым казалось мне!

Удивительный момент.

В группу входит моряк Габит. Дети приветствуют гостя. Спрашивают, почему грустный.
- Ребята, в время плавания в море моряк Габит и капитан корабля повздорились, обиделись друг на друга. Когда капитан морской пехоты выгнал моряка Габита с корабля, тот сел в старую лодку и добрался до берега.

А теперь он пришел в наш детский сад с просьбой о помощи. Моряк Габит хочет выйти в море, но старая лодка не подходит.

- Ребята, поможем моряку Габиту? Давайте построим не лодку, а корабль.

(Дети охотно соглашаются.)

Беседа.

- Дети, что такое корабль? (Водный транспорт для перевозки людей или грузов в море.)

- Ребята, а какие водные машины вы знаете, кроме лодки и корабля? (Лайнер, подводная лодка, парусник.)

- Лодка - самый старый вид водного транспорта. В давние времена лодки были деревянными и плыли с помощью вращающихся весел.

- Подводная лодка часто используется для проведения научно-исследовательских работ на море, реках, озерах. В большинстве подводные лодки ходят по военно-морскому делу.

- Перископ используется для контроля поверхности воды.

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

Исследование предмета. (строительные материалы)

- Для сборки корабля нам понадобятся следующие строительные материалы: доска, цилиндр, куб, брусок, призма, кирпич.

Обращает внимание на готовый образец.

- Что вы видите? (Мы видим корабль.)

- Назовите конструкцию корабля. (Это корпус, палуба, задняя часть корпуса, каюта.)

- Какие геометрические тела вы видите? (Куб, цилиндр, призма.)

Показ приемов сборки. "Водный транспорт - корабль".

- Я беру доску, чтобы собрать корабль.

- Я опираю вторую досточку на новую и поправляю ее пальцами.

- Айлана, что я сделала? (Поставила две досточки и поправила пальцами.)

- Что это? (Это призма.)

- Как выглядит форма? (Треугольник.)

- Хорошо, я возьму две призмы и ставлю стенками друг-другу. Это будет передняя часть-нос корабля. Что будет? (Передняя часть судна.)

- Смотри, какой нос? (Острый.)

- Точно так же я беру еще две призмы и ставлю друг к другу стенками, а острием обращаю назад. Это будет задняя часть корабля.

- Берем три кубика, чередуем, складываем вместе. Пальцами подправляем.

- Ставлю перед кубиками большой брусок, ставлю горизонтально. Пальцами подправляю. Это будет каюта.

- Каюта-это отдельные комнаты на корабле. Внутри него можно дотдыхать, спать.

- Я беру два кирпичика и кладу их друг на друга на переднюю часть корабля. Это будет место моряка Габита.

- Я возьму цилиндр и поставлю вертикально на равный центр корабля. Это будет дымоход.

Дыхательное упражнение "Лодки".

Педагог ставит на стол кораблики из бумаги в зависимости от количества детей. Дети выполняют дыхательные упражнения, надувая лодки.

Самостоятельная деятельность. "Конструирование водного транспорта из строительных материалов."

Перед каждым ребенком предлагается набор строительных материалов из плитки, цилиндра, куба, бруса, призмы, кирпича.

- Ребята, давайте моряку Габиту, построим корабль с помощью строительных материалов. Необходимо проводить индивидуальную коррекционную работу с каждым ребенком. Спрашивая ребенка: "Что это?", "Что ты сделал?", следить за ходом строительства. У ребенка можно отрабатывать такие слова и фразы, как "кубик", "призма", "цилиндр", "запаять", "пластинка", "положил сверху", "подставил рядом", "соединил", "выпрямил руками".

Дидактическая игра. "Найди количество лодок".

Цель: развивать умение приводить предмет в соответствие с количеством предметов, развивать мыслительные способности.

Перед каждым ребенком раздаются карточки с изображением цифр от 1 до 7 и картинки с изображением моряков. Ребенок сопоставляет карточки с изображением цифр в соответствии с числом моряка.

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

Прощание с персонажем.

- Моряк Габит благодарит нас. Он снова уходит в море. Теперь он будет не просто моряком, а капитаном корабля.

Похвала готовой продукции и отработка учебной деятельности.

- Кто пришел к нам в гости? (Пришел моряк Габит.)
- Ребята, что мы сегодня сделали? (Моряку Габиту мы построили корабль.)
- Что такое корабль? (Морской или водный транспорт для перевозки людей и грузов.)
- Какие виды водного транспорта вы знаете? (Подводная лодка, парусник, лайнер.)
- Какие формы мы использовали для сборки корабля? (Брусочек, призма, куб, кирпич, цилиндр.)
- Что вы поставили в первую очередь для сборки корабля? (Два брусочка приставили друг к другу.)
- Ну, как ты сделал переднюю часть - нос корабля? (Берем две призмы и стенками ставим друг к другу.)
- Что ты сделал дальше? (Снова берем две призмы и ставим друг к другу стенками, острие поворачиваем назад.)
- Как ты устроил каюту? (Берем три кубика, чередуем, складываем вместе, поперек перед кубиками выкладываем большой брусочек и выпрямляем пальцами.)
- Что такое Каюта? (Отдельные комнаты на корабле. Внутри него можно отдыхать, спать.)
- Молодцы, ребята. Тогда что мы сегодня сконструировали. (Водный транспорт-корабль.)

Рефлексия.

На доске висит изображение моря. Каждому ребенку раздается 3 разноцветных парусника.

Синий цвет - организованная учебная деятельность понравилась, сборка корабля была легкой.

С удовольствием помог моряку Габиту.

Красный цвет-учебная деятельность понравилась. Моряку Габиту с радостью помог, но собрать корабль оказалось не так-то просто. Мне нужна была помощь.

Зеленый цвет - учебная деятельность не понравилась, судостроение тоже было непростым делом. Помочь моряку Габиту тоже не хотелось.

**ТОО «Ясли сад «Ерке-Сұлу» отдела развития человеческого
потенциала Мактааральского района**

Утверждаю:
заведующая я/с:
Каржаулова Г.С.

**Перспективный план вариативного компонента
Игры-упражнения по развитию математических способностей
Старшая группа «Солнышко»
2022-2023 учебный год**

Воспитатель: Альжаппарова Ж.А

Вариативный компонент
Игры-упражнения по развитию математических способностей
Старшая группа «Солнышко»

№	Темы	Цель	Кол-во часов
1	Поход в зоопарк	Знакомство с числом и цифрой 1; научить писать цифру 1, привить интерес к математике; развивать мышление, память; воспитывать бережное отношение к окружающей среде.	1
2	Артисты цирка	Знакомство с числом и цифрой 2; научить составу числа 2 ; научить различать цифры 1 и 2 ; учить написанию цифры 2 ; развивать внимание;	1
3	Три котенка	Познакомить с числом и цифрой 3; Формировать умение сравнивать несколько предметов, называть большее число; Учить отвечать на вопрос «Сколько всего?»; развивать логическое мышление.	1
4	Веселое путешествие	Познакомить с числом и цифрой 4, составом числа 4; Продолжать формировать умения соотносить количество с предметом с числом и обозначать цифрой; Закрепить знания о числах от 1 до 3-х. развивать логическое мышление, память.	1
5	Алан и Дана в гостях.	Познакомить детей с образованием числа 5 и цифрой 5; развивать умение соотносить предметы с числом; развивать внимание, умение работать самостоятельно.	1
6	Медведь - артист цирка	Повторение чисел от 1 до 5 ; познакомить с цилиндром; учить находить предметы похожие на цилиндр; прямой и обратный счет до 5; развивать навыки построения равенства и неравенства.	1
7	"Еркежан аже в гостях".	Формировать умение пользования приемами наложения и	1

		приложения при сравнении величины. Закрепить понятия «вверху-внизу», «один-много»; группировать предметы по разным признакам; развивать логическое мышление.	
8	"Треугольник и круг живут в одном домике"	Формировать навыки узнавания и названия геометрических фигур, обследования формы фигур; учить группировать «один», «много»; правильно выполнять задания, сравнивать, анализировать.	1
9	Ориентировка во времени	Формирование навыка названия и распознавания частей суток — утро, день, вечер, ночь; связывать с явлениями природы; учить дни недели; воспитывать навыки критического мышления .	1
10	Давайте сравним	Формировать навыки названия свойства предметов; умение сравнивать двух контрастных и одинаковых предметов по длине и ширине; по высоте и толщине. Закрепить знания о геометрических фигурах.	1
11	Выполняем задания	Упражнять в прямом и обратном счете в пределах 5; развивать умение соотносить число и цифру; учить различать противоположные время суток; формировать навыки познавательных интересов, навыки критического мышления.	1
12	Любимые герои Алана и Даны	Познакомить с понятием соседи числа; учить находить соседей числа 5; упражнять в порядковом счете до 5. Воспитывать интерес к основам математики.	1
13	Волшебный сундук	Обучение детей умению узнавать и называть геометрические фигуры (круг, квадрат, треугольник); формирование навыков: узнавания и названия геометрических фигур, обследования формы фигур. Развитие познавательных интересов и математического мышления.	1
14	Поможем Красной	Закрепить знания о	1

	шапочке	геометрических фигурах; упражнять в прямом и обратном счете от 1 до 5; развивать навыки логического мышления, умения работать в команде.	
15	Путешествие Алана.	Совершенствование навыков определения и распознавания частей суток: утро, день, ночь, дни: сегодня, вчера, завтра. Развивать логическое мышление и память.	1
16	Зайчик идет в детский сад.	Закрепление навыков сравнения двух контрастных и одинаковых предметов по длине, ширине, высоте и толщине посредством наложения и приложения. Развивать память, внимание, умение работать в команде.	1
17	Ориентировка в пространстве	Формировать умение ориентироваться на поверхности; уточнять и обобщать понятия «справа», «слева», «высоко», «низко», «далеко», «близко». Закрепить знания о последовательности чисел в пределах 5. Воспитывать у детей чувство взаимопомощи, организованность.	1
18	Путешествие в страну математики	Закрепить счет до 5; умение различать геометрические фигуры; закрепить навыки сравнения двух контрастных и одинаковых предметов по длине, ширине, высоте и толщине посредством наложения и приложения. Развивать логическое мышление, память.	1
			18

**ТОО «Ясли сад «Ерке-Сүлү» отдела развития человеческого
потенциала Мактааральского района**

Утверждаю:
заведующая я/с:
Каржаулова Г.С.

**Образовательная деятельность вариативного компонента
по развитию математических способностей
Старшая группа «Солнышко»
2022-2023 учебный год**

Воспитатель: Альжаппарова Ж.А

№1

«Поход в зоопарк»

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ – ҚЫЗЫҚТЫ МАТЕМАТИКА

Цели организованной деятельности

Знакомство с числом и цифрой 1; научить писать цифру 1, привить интерес к математике; развивать мышление, память; воспитывать бережное отношение к окружающей среде.

Словарная работа

«Число один», «Цифра 1», «Зоопарк».

Методы и приемы

Мозговой штурм, сюрпризный момент, беседа, дидактические игры, физминутка, работа по тетради, круг радости «От сердца к сердцу».

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Картинки: осени, зоопарка, цифрры 1, видео Зоопарк».

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Рабочая тетрадь, цифра 1, раздаточные материалы для дидактической игры.

Ход организованной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Мозговой штурм

— Ребята, отгадайте загадку.

Пришла без красок и кисти,

Да перекрасила все листья.

(Осень)

— Сколько месяцев длится осень.

— Осень длится три месяца ... сентябрь, октябрь, ноябрь.

— Осень бывает ранней, золотой, поздней.

— Ноябрь мы называем поздней осенью. В это время выпадает первый снег.

— Сегодня мы с вами отправляемся в зоопарк.

— На чем мы можем добраться? На автобусе.

Можно включить песенку «Поехали, поехали вперед» (Детская песенка про автобус).

Приехали! Чтобы войти на территорию зоопарка, нужно приобрести билеты. У меня на руках билеты, но получите вы их, если отгадаете, какие животные обитают на территории зоопарка. Педагог показывает картинки животных.

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

— В зоопарке живут слон, медведь, журавль.
— Скажите, сколько вы видите слонов? Один слон.
Сколько медведей? Один медведь.
Сколько журавлей? Один журавль.

— Что это за звуки? Кто воет?

— Сколько волков? Один.
— Волк один, но чтобы он подружился с другими животными, нужна цифра 1.
Давайте в воздухе попробуем написать цифру 1.
— На интерактивной доске появляется картинка волка.

Дидактическая игра «Покорми животных»

Педагог на доске показывает картинки животных. Дети находят соответствующую картинку, чем питается животное. Например: медведь любит мед, обезьяна бананы и т. д.

Физминутка

Дидактическая игра «Посчитай сколько»

На доске висят картинки с разным количеством предметов. Например: ежи, пиалы, мячи и т. д.

Задание: надо карточку с цифрой 1 положить туда, где нарисован один предмет.

Работа по тетради

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

— С какой цифрой мы познакомились?
— На что похожа цифра 1?
— А как вы думаете, что ещё похоже на цифру 1? Подумайте.
— Посмотрите и вспомните, что вокруг бывает один или одно?
— На небе солнце — одно.
— Луна тоже одна.
— Сколько у нас головы?
— Одна.
— А сердце?
— Сердце — одно.

«Артисты цирка»

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚЫЗЫҚТЫ МАТЕМАТИКА

Цели организованной деятельности

Знакомство с числом и цифрой 2; научить составу числа 2 ; научить различать цифры 1 и 2 ; учить написанию цифры 2 ; развивать внимание;

Словарная работа

«число два», «цифра 2», «Цирковые артисты».

Методы и приемы

Круг радости, мозговой штурм, дидактические игры, физминутка, работа по тетради, рефлексия.

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Картинки «Цирк», цифра 2.

Ход организованной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

«Приветствие»

Собрались все дети в круг.

Я — твой друг, и ты — мой друг.

Мы сейчас пойдём направо,

А теперь пойдём налево.

В центре круга соберемся

И на место все вернемся.

Все друг другу улыбнемся.

— Ребята, попробуйте отгадать загадку. Все
глядят на середину.

В середине — волшебство:

Там чудак зайчишку вынул из кармана своего.

Там собачки танцевали, и слоны там выступали.

А котята-акробаты через голову — кувырк,

Ну, конечно, это ...Цирк!

— Ребята, а вы бывали в цирке? А кого вы там видели?

— Да, были, видели клоуна, фокусника, дрессировщика и др.

— А для того чтобы нам попасть в цирк, что нужно сделать?

— Приобрести билеты!

Педагог просит детей взять билеты, на которых два желтых листика.

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

Беседа.

— Кто в цирке всех смешит?

— Сколько клоунов на арене цирка?

— Этого клоуна зовут Бим. Сколько скрипок у Бима? Одна скрипка. Дети показывают цифру 1.

— На арену вышел еще один клоун, его зовут Бом. Он тоже держит скрипку.

— Клоунов стало сколько? Один и еще один это будет два.

— Сколько у них скрипок? Один и еще один это будет два.

— Ребята число — это количество предметов, а цифра это её знак. Чисел бесконечное множество, а цифр всего десять 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9. Числа мы считаем, складываем, вычитаем. А цифры складывать не получится, мы их видим и пишем.

— Смотрите клоуны Бим и Бом показывают фокусы.

2. Показать, как клоун поднимает платок.

— Бим закрывает коробку, немного поколдовав, открывает, и там появляются две птицы.

— Какие птицы появились? Лебедь и курица.

Дидактическая игра «Цирковые артисты».

Цель: уметь соотносить картинки с соответствующей цифрой.

Педагог объявляет, что цирковые артисты выходят на арену парами.

Дети находят картинки с изображением двух фокусников, гимнастов и т. д и ставят справа цифру 2.

Физминутка

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

— Какие цирковые артисты были сегодня на цирковой арене?

— Сколько их было?

— Как называется число и цифра, с которой мы познакомились?

Рефлексия.

Если вам сегодня было интересно, то поднимите цифру 2, если нет тогда — цифру 1.

«Три котенка»

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚЫЗЫҚТЫ МАТЕМАТИКА

Цели организованной деятельности

Познакомить с числом и цифрой 3; Формировать умение сравнивать несколько предметов, называть большее число; Учить отвечать на вопрос «Сколько всего?»; развивать логическое мышление.

Словарная работа

«Сколько всего?», «Три котенка».

Методы и приемы

Круг радости, мозговой штурм, дидактические игры, логические задачи, физминутка, работа по тетради, круг радости «От сердца к сердцу».

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Картинки: три разных домика с цифрами, белый, серый, черный котенок, математические полоски.

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Цифры 1,2,3, рыбки по количеству детей, математические полоски.

Ход организованной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Ребята, отгадайте загадку. Кто спит с вами на кровати? Днём хватает вас за пятки? Рыжий, в пятнах, как тигрёнок...А зовут его? ... (Котёнок)

— Послушайте историю про котят, которые любили играть.

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

На доске висят картинки 3 домика (разных) 1 белый котенок и 1 серый котенок.

— Однажды жили-были три котенка.

Первый был — белый, второй был — серый. А третий?... Где третий? Может, я неправильно считаю?

Давайте посчитаем вместе. Всего сколько?

А, понятно, он спрятался.

— Было 2 котенка, стало 3.

Какого цвета котенок? Черного.

— Кажется, я знаю, почему спрятался черный котенок, в его домике нет номера. Давайте поможем котенку: посчитаем домики. Посчитаем котят.
Какую цифру поставим домику черного котенка? Поставим цифру 3.

Сколько домиков всего? Домиков три.
Попробуем написать цифру 3 в воздухе.

Дидактическая игра «Поймай рыбку».

Цель: уметь соотносить число с цифрой; сравнивать предметы по количеству на наглядной основе.

Котята решили пойти на рыбалку.

— Белый котенок поймал одну рыбку.

Дети ставят возле белого котенка одну рыбку. Педагог объясняет, что считать надо слева направо. В верхнюю полоску ставят одну рыбку и справа цифру 1.

Серый котенок поймал одну и еще одну рыбку. Во вторую полоску ставят две рыбки и справа — цифру 2.

Серый котенок поймал много рыбок.

— Какое число больше 1 или 2? 2 больше, чем один.

Черный котенок поймал одну, потом еще две. На третью полоску ставят три рыбки.

— Сколько поймал черный котенок?

Считают и с правой стороны ставят цифру 3.

— Какой котенок больше всех поймал рыбок? Черный котенок.

Логические задачи.

1. На крыльце сидит щенок,
Греет свой пушистый бок.
Прибежал еще один
И уселся рядом с ним. (Сколько стало щенят?)

2. На плетень взлетел петух.
Повстречал еще там двух.
Сколько стало петухов?
У кого ответ готов? (3)

3. Ежик осенью по лесу шел,
На обед он грибочков нашел:
Два — под березой,
Один — у осины,
Сколько их будет
В плетеной корзине? (3)

4. Под кустами у реки
Жили майские жуки:
Дочка, сын, отец и мать.
Кто их может сосчитать?

Физкультминутка!

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

— Сколько котят сегодня были в гостях у нас ?
— С каким числом познакомились?
— Какую цифру учились писать?
— На что похожа цифра 3?

«Веселое путешествие»

ВАРИАТИВНІ КОМПОНЕНТ - ҚЫЗЫҚТЫ МАТЕМАТИКА

Цели организованной деятельности

Познакомить с числом и цифрой 4, составом числа 4; Продолжать формировать умения соотносить количество с предметом с числом и обозначать цифрой; Закрепить знания о числах от 1 до 3-х, развивать логическое мышление, память.

Словарная работа

Совершенствовать речь через слова и словосочетания «Число 4», «Цифра 4», «Покорми белку», «Орешки», «Путешествие».

Методы и приемы

Круг радости, мозговой штурм, дидактические игры, логические задачи, физминутка, работа по тетради.

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Паровоз, станция «Упражнение», белки, орешки, числа от 1 до 4, видео «Дни недели».

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Орехи для дидактической игры.

Ход организованной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Сюрпризный момент

— Ребята, вы любите путешествовать?

Сегодня отправляемся в веселое путешествие на поезде. Дети встают друг за другом, звучит песенка паровоза.

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

- Первая остановка это станция «Упражнение».
- Будем делать математическую разминку.
- С какими числами мы познакомились на прошлых занятиях?
- Какая цифра стоит перед цифрой 2? Какая цифра стоит после цифры 3?
- Молодцы! Едем дальше.

Вторая остановка называется «Покорми белок»

Дидактическая игра «Покорми белок».

Цель: закрепить навыки счета в пределах (от 1 до 4).

На доске картинки три белки, у каждой по числу.

Педагог приглашает детей покормить белку.

— Сколько всего вы видите белок? А сколько всего орехов? Всего 3 белки, 3 ореха.

Педагог добавляет еще одну белку.

— А теперь белок сколько стало? Белок стало 4.

Попробуем написать цифру 4 в воздухе.

Загадка.

Лето, осень и зима.

И красавица весна!

Если мы их сосчитаем,

Что за цифру получаем? (Четыре)

Педагог показывает картинку по интерактивной доске.

— Какие предметы похожи на цифру 4?

Дидактическая игра «Сладкие яблоки»

Перед вами лежат две половинки яблок. В центре каждой половинки есть семена.

— Айман, сколько семечек у твоего яблока? Три семечка. Значит надо прикрепить цифру три к яблоку.

Физкультминутка.

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

— Ребята, вам понравилось наше путешествие?

— С каким числом познакомились? Какую цифру учились писать? 4

— Вспомните что вокруг нас по четыре? У стола четыре ноги. И у животных четыре ноги.

Рефлексия.

Педагог прикрепляет на доске корзинку.

— Если вам сегодня было интересно и понятно, тогда положите в корзину грибочки, если вы что-то не поняли, положите в корзину орехи.

«Алан и Дана в гостях».

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚЫЗЫҚТЫ МАТЕМАТИКА

PDF жүкте

Цели организованной деятельности

Познакомить детей с образованием числа 5 и цифрой 5; развивать умение соотносить предметы с числом; развивать внимание, умение работать самостоятельно.

Словарная работа

Совершенствовать речь через слова и словосочетания «соотносить», «число 5», «цифра 5», «котятка».

Методы и приемы

Круг радости, мозговой штурм, дидактические игры, логические задачи, физминутка, работа по тетради.

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Герои: Алан и Дана, конструкторы, цифры 4,5, крючки.

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Дидактические материалы для игры.

Ход организованной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Приветствие

Собрались все дети в круг.

Я — твой друг и ты — мой друг!

Дружно за руки возьмёмся

И друг другу улыбнёмся.

Сюрпризный момент

— Сегодня у нас в гостях Алан и Дана. Поздороваемся.

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

Беседа.

— Сколько башен на картинке? Две. Одну башню построил Алан, другую Дана.

— Чья башня низкая? Башня Даны низкая.

— Чья башня высокая? Башня Алана высокая.

— Где кубиков больше?

— Сколько кубиков использовала Дана? 4 кубика, показывают цифру 4 .

У Даны было 4 кубика, мы добавили один. Сколько теперь их стало? Кубиков стало 5.
С каким числом мы знакомимся, с числом 5. Попробуем написать в воздухе.

— На что похожа цифра 5.

5 похожа на крючок.

Дидактическая игра «Потеряли котенка»

Цель: упражнять в счете предметов.

Педагог раздает домик с цифрами от 1 до 5 и карточки с котенками. У каждого котенка ошейники, отмеченные точками.

— Смотрите ребята, Алан и Дана принесли нам котеночков.

— На ошейнике у котят нарисованы точки. Посчитайте точки и помогите найти домик котенку.

Физкультминутка Раз,

два, три, четыре, пять! Все

умеем мы считать,

Отдыхать умеем тоже —

Руки за спину положим, голову поднимем выше.

И легко — легко подышим.

Дидактическая игра «Соотнесение».

Цель: учить соотносить предметы с цифрой.

Педагог раздает детям карточки с картинками и цифры от 1 до 5. Дети считают предметы на картинке соотносят с цифрой.

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

— С какой новой цифрой мы с вами сегодня познакомились? Верно — с цифрой 5.
Молодцы!

— Скажем спасибо нашим героям Алану и Дане.

— За то, что вы хорошо отвечали на занятия, вручаю звездочки.

«Медведь - артист цирка.»

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚЫЗЫҚТЫ МАТЕМАТИКА

Цели организованной деятельности

Повторение чисел от 1 до 5 ; познакомить с цилиндром; учить находить предметы похожие на цилиндр; прямой и обратный счет до 5; развивать навыки построения равенства и неравенства.

Словарная работа

Совершенствовать речь через слова и словосочетания «геометрическое тело», «шар», «куб», «цилиндр».

Методы и приемы

Круг радости, мозговой штурм, дидактические игры, логические задачи, физминутка, работа по тетради, круг радости.

Оборудование

НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Картинки: циркового артиста медведя, предметы похожие на цилиндр, четыре медведя, четыре цилиндра.

Ход организованной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Приветствие

«Доброе утро!»

Придумано кем-то просто и мудро

При встрече здороваться: «Доброе утро!»

Доброе утро солнцу и птицам.

Доброе утро улыбчивым лицам.

И каждый становится добрым, доверчивым.

Пусть доброе утро длится до вечера!

Сюрпризный момент

Педагог объявляет, что медведь пришел к ним в гости.

— Медведь цирковой артист. Ему нравится выступать в цирке.

— Как вы думаете, что умеет делать медведь? Он умеет крутить ногами бревно, ходить по бревну.

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

Дидактическая игра «Назови лишнее».

Цель: учить находить определенную геометрическую фигуру среди предложенных; активизировать внимание; развивать мышление.

Педагог просит назвать, что лишнее.

- Ребята, что вы видите на картинке? Цилиндр.
- Цилиндров сколько? Давайте посчитаем 1, 2, 3, 4. Четыре цилиндра.
- Что еще видим на картинке? Куб.
- Сколько кубов видим на картинке?
- Что лишнее среди геометрических тел? Куб лишний. Значит, мы его убираем.

Дидактическая игра «Найди похожее».

Цель: активизировать внимание, развивать мышление.

Педагог просит детей посмотреть вокруг и найти предметы похожие на цилиндр.

Физкультминутка А

теперь насос включаем,
Воду из реки качаем,
Влево — раз, вправо — два.
Потекла ручьем вода.
Раз, два, три, четыре —
Хорошо мы потрудились.

Работа с раздаточным материалом

Карточки с двумя полосками.

В верхней полоске 3 мишки, в нижней 4 цилиндра. В какой полоске меньше, и почему?

Раздаточный материал: 4 медведя, 4 цилиндра.

— Мишек меньше, чем цилиндров, поэтому надо добавить еще одного мишку.

Дидактическая игра «Соседи»

Цель: уточнить понятие «соседи», закреплять умение определять предыдущее и последующее число.

«Соседями» могут быть и цифры и предметы.

Педагог просит взять цилиндр, и поставить рядом с кубиками. Задания можно менять, например: Возьми цилиндры и расположи их слева и справа кубика.

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

- С каким геометрическим телом мы с вами познакомились? С цилиндром.
- На что похож цилиндр? (Ответы детей)
- В какие игры мы с вами играли? (Ответы детей)

Рефлексия.

Если вам сегодня все было понятно, тогда поставьте большой цилиндр возле мишки, а если есть вопросы, тогда поставьте маленький цилиндр возле мишки.

Педагог берет на индивидуальное занятие тех, кто выбрал маленький цилиндр.

"Еркежан аже в гостях".

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ – ҚЫЗЫҚТЫ МАТЕМАТИКА

Цели организованной деятельности

Формировать умение пользования приемами наложения и приложения при сравнении величины. Закрепить понятия «вверху-внизу», «один-много»; группировать предметы по разным признакам; развивать логическое мышление.

Словарная работа

Совершенствовать речь через слова и словосочетания «больше-меньше», «столько-сколько», «равно», «вверху-внизу», «справа-слева», «одинаковые».

Методы и приемы

Круг радости, мозговой штурм, дидактические игры, логические задачи, физминутка, работа по тетради.

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Героиня Еркежан эже, картинки: овощи и фрукты, корзина, голубое небо, лесная полянка.

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Материалы дидактической игры.

Ход организованной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Ғажайып сәт.

— Смотрите Еркежан эже у нас в гостях.
Поздороваемся с гостьей.

1.2. Дидактическая игра «Овощи и фрукты».

Цель: закреплять знания детей об овощах и фруктах;

— Еркежан эже принесла с рынка овощи и фрукты. Помогите ей разложить отдельно овощи и фрукты в разные корзины.
Дети выполняют задание.

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

Дидактическая игра «Где растет?»

Цель: закрепление навыков счета в пределах 5.

— Что это? Где растет? (Дети по очереди прикрепляют картинки на картины с изображением сада или огорода и обосновывают свой ответ.)

Значит, фрукты растут в саду, а овощи в огороде.

— Ребята, а сколько у нас с вами всего овощей? (Картинки с овощами выкладываются на наборном полотне)

- Давайте, вместе посчитаем,(пять). А теперь давайте сосчитаем фрукты. (Картинки с фруктами выставляются на наборном полотне) (четыре).
- У нас одинаковое количество овощей и фруктов? (Овощей больше, чем фруктов, а фруктов меньше, чем овощей).
- Как сделать, чтобы фруктов было столько же, сколько и овощей? (Нужно убрать один овощ или добавить один фрукт).

Дидактическая игра «Собери урожай».

Цель: закреплять умение сравнивать два множества предметов.

На доске висят картинки: овощи и фрукты. Два ребенка выходят к доске и прикрепляют в одну корзину овощи, в другую фрукты и сравнивают.

- Молодцы! А теперь немного отдохнем.

Физкультминутка

Мы считали и устали,
Дружно все мы тихо встали.
Ручками похлопали, раз, два, три.
Ножками потопали, раз, два, три.
Сели, встали, встали, сели
И друг друга не задели.
Мы немножко отдохнем
И опять считать начнем.

Дидактическая игра «Вверху-внизу»

Цель: совершенствовать понимание смысла пространственных отношений;
Дети выбирают картинку и располагают ее (вверху-внизу) на картинке.

Например: голубое небо вверху, мишка внизу и т. д.

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

- Ребята, кто приходил к нам в гости ?
- В какие игры мы с вами играли?
- Что было интересно?

— У вас на столе лежат яблоки двух цветов. Если вам было интересно, поднимите красное яблоко, а если было неинтересно, то поднимите зеленое яблоко.
Спасибо!

Педагог после занятий выясняет, почему было неинтересно и работает индивидуально.

"Треугольник и круг живут в одном домике" **ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚЫЗЫҚТЫ МАТЕМАТИКА**

Цели организованной деятельности

Формировать навыки узнавания и называния геометрических фигур, обследования формы фигур; учить группировать «один», «много»; правильно выполнять задания, сравнивать, анализировать.

Словарная работа

Совершенствовать речь через слова «часть», «стена», «угол».

Методы и приемы

Круг радости, мозговой штурм, дидактические игры, логические задачи, физминутка, работа по тетради.

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Картинки: домики, треугольник и круг.

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Материалы дидактической игры: треугольник, круг.

Ход организованной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

— Ребята, хотите узнать о чем мы сегодня будем говорить? Отгадайте загадки:

Прикатилось колесо,
Ведь похожее оно,
Как наглядная натура
Лишь на круглую фигуру.
Догадался, милый друг?
Ну, конечно, это ... (круг).

***

На фигуру посмотри
И в альбоме начерти
Три угла. Три стороны
Меж собой соедини.
Получился не угольник,
А красивый... (треугольник).

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

— Ребята послушайте сказку. Однажды на полянке стоял дом. Он был не низок, не высок. Необычный домик. Подошел к нему треугольник. Смотрит ворота закрыты, он кричит:
— Отворяйте, ворота!

— Волшебный голос ему отвечает: поиграй с детьми тогда и открою.
— А какого цвета треугольник? Сколько у него углов? (Ответы детей)

Дидактическая игра «Один-много»

Цель: закрепить понятие «один»,
«много».

Педагог раздает карточки и просит детей найти предметы «один и много». Каждый ребенок обосновывает свой ответ. Почему ?

— И вот треугольник оказался внутри дома. Стал жить в домике. Однажды кто-то постучался в дверь.

— И кто пришел к нему? Круг.
— Круг какой ? Он похож на треугольник? Нет. Почему?

Потому что он катится. А треугольник не умеет. Почему? Потому что у него три угла.

Физкультминутка

Дидактическая игра «Назови соседей».

Цель: уточнить понятие «соседи», закреплять умение определять предыдущее и последующее число.

«Соседями» могут быть и цифры и предметы.

Задание: расположить треугольник так, чтобы круги стали его соседями. Положить круги с правой и левой стороны треугольника.

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

— Какую сказку я рассказала? Кто жил в одном домике? Треугольник и круг.

— Что бывает похоже на треугольник? На круг? Все что нас окружает имеет свою форму. Например.... (ответы детей). Молодцы!

«Ориентировка во времени» **ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚЫЗЫҚТЫ МАТЕМАТИКА**

Цели организованной деятельности

Формирование навыка называния и распознавания частей суток — утро, день, вечер, ночь; связывать с явлениями природы; учить дни недели; воспитывать навыки критического мышления .

Словарная работа

Совершенствовать речь через слова «утро», «день», «вечер», «ночь».

Методы и приемы

Круг радости, мозговой штурм, дидактические игры, физминутка, работа по тетради .

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Картинки зимы, мяч.

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Картинки «Времена года», «Ориентировка по времени» .

Ход организованной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

1.1.

— Сейчас какое время года? Зима.

— А чем можно заниматься зимой на улице? Можно играть в снежки, лепить снеговика, строить крепость.

Среди нашего двора

Снеговик стоял вчера,

Мы его слепили сами,

Был он с носом и руками.

— После зимы какое время года приходит?

1.2. — Я буду загадывать загадки, а вы отгадывайте.

Тает снежок.

Ожил лужок.

День прибывает.

Когда это бывает? (Весной)

Солнце печет,

Липа цветет;

Рожь прибывает,
Когда это бывает? (Летом)
Утром мы во двор идем —
Листья сыплются дождем,
Под ногами шелестят
И летят, летят, летят. (Осень)
Дел у меня не мало —
Я белым одеялом
Всю землю укрываю,
В лед реки убираю,
Белю поля, дома,
Зовут меня ... (Зима).

— Итак, весна, лето, осень, зима — это ... Как назвать их одним словом или сочетанием?
Времена года.

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

Дидактическая игра «Какой день недели»

Цель: развивать память при запоминании названий и последовательности дней недели.

Ход: Воспитатель читает детям четверостишья, подкрепляя пальчиковой гимнастикой.

Много разных дней недели.

Птицы нам про них пропели.

В понедельник соловей

Пел, что нет прекрасней дней.

А во вторник пела птица-

Желтобокая синица.

Ворон каркнул, что всегда

Лучшим днем была среда.

Воробей чирикать стал

Что в четверг он в лес летал.

Две голубки ворковали,

Воскресенье обсуждали.

Птички дни недели знают,

Нам запомнить помогают

Игра «Назови пропущенное слово»

Цель: активизация словаря детей за счёт слов-названий частей суток.

Ход игры: Дети образуют полукруг. Воспитатель кидает кому-нибудь из детей мяч.

Начинает предложение, пропуская названия частей суток:

— Мы завтракаем утром, а обедаем..... (Дети называют пропущенное слово)

— Утром ты приходишь в детский сад, а уходишь домой ...

— Днём ты обедаешь, а ужинаешь...

Дидактическая игра «Вчера, сегодня, завтра» (с мячом)

Цель: Закреплять понятия — вчера, сегодня, завтра.

Ход игры: Дети становятся в круг. Воспитатель бросает мяч кому-то из детей и говорит:

«Мы играли в мяч ....» Ребёнок заканчивает фразу, отвечая на вопрос «Когда?».

Например: «Мы пойдём гулять в парк ...(завтра); новогодний праздник был....(вчера); и т.д.

Физкультминутка

Задание-упражнение «Дни недели»

Педагог раздает детям разноцветные кружочки, обозначающие дни недели.

Дети бегают под музыку и, когда останавливаются, выстраиваются в очередь в порядке расположения дней недели.

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

- Понравилось вам занятие?
- Что именно вам понравилось?
- В какие игры мы с вами играли?

«Давайте сравним»

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚЫЗЫҚТЫ МАТЕМАТИКА

Цели организованной деятельности

Формировать навыки называния свойства предметов; умение сравнивать двух контрастных и одинаковых предметов по длине и ширине; по высоте и толщине. Закрепить знания о геометрических фигурах.

Словарная работа

Совершенствовать речь через слова «длина», «ширина», «высота», «толщина».

Методы и приемы

Круг радости, мозговой штурм, дидактические игры, физминутка, работа по тетради.

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Аудиозапись «Хоки-поки», картинки по теме.

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Картинки, матрешки.

Ход организованной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Утреннее приветствие

Собрались все дети в круг. (Встают в круг)

Я твой друг, (Руки к груди)

И ты мой друг. (Протягивают руки друг к другу)

Крепко за руки возьмёмся (Берутся за руки)

И друг другу улыбнёмся. (Улыбаются)

1.2. 1.Игра-путешествие в Царство геометрических фигур.

Цель: учить сравнивать геометрические фигуры, по цвету, по форме, размеру.

— Сейчас мы с вами отправимся в путешествие в Царство геометрических фигур.

В этом царстве живут геометрические фигуры.

— Какие это фигуры? Здесь две синие фигуры. Обе фигуры синего цвета, но одна из них — квадрат, а вторая — круг.

— Значит, чем они отличаются? Они отличаются формой.

— Какие фигуры вы видите? Два треугольника.

— Что у них одинаковое? У них одинаковые форма и размер. Но у этих треугольников разный цвет: первый красный, второй – желтый.

— И еще какие фигуры вы видите? Прямоугольник и овал.

- Что у них общего? У них общее свойство – размер. А отличаются они друг от друга по цвету и форме: прямоугольник – зеленый, а овал – оранжевый.
- Какой вывод мы сделаем? Что фигуры отличаются друг от друга формой, размером, цветом. Молодцы!

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

2.1.

Самостоятельная работа.

Педагог: в Царстве геометрических фигур очень любят составлять мозаику из геометрических фигур. Догадайтесь, из каких фигур составлены картинки. Раскрасьте их по образцу.

(Задание выполняется самостоятельно).

Дидактическая игра «Фигурки спрятались».

Цель: закрепить представления о геометрических фигурах, учить находить предметы определенной формы, похожие на предложенный образец.

- Дети, геометрические фигуры спрятались, они хотят с вами поиграть.
- У вас на столе лежат листы. На листе сверху нарисован предмет, а внизу вы нарисуете геометрическую фигуру, на которую похож предмет.

- В Царстве геометрических фигур любят все сравнивать.
- Если стол высокий, стул какой? Стул низкий
- Если дорога широкая, а тропа? Тропа узкая.
- Если линейка длинная, то карандаш какой? Карандаш короткий.
- Если канат толстый, а нить ? Нить тонкая

Физкультминутка

Игровое упражнение «Толстый, тонкий».

- Что мы узнали? Что палочки бывают толстые и тонкие, но разные по длине. И карандаши бывают по длине одинаковые, но разные по толщине и по цвету.

Игровое упражнение «Матрешки в гостях».

Цель: упражнять в сравнении матрешек по высоте высокий-низкий.

Развивать мышление, внимание.

Педагог предлагает посмотреть на матрешки, которые пришли в гости в Царство фигур. И просит поставить их в возрастающем и убывающем порядке. Хвалит активных детей.

- А сейчас нам пора возвращаться в группу.

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

Обратная связь.

- В какое Царство мы с вами путешествовали?
- Что мы делали? Сравнивали. По толщине, высоте, ширине, длине.
- Молодцы! Сегодня все хорошо отвечали.

«Выполняем задания»

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚЫЗЫҚТЫ МАТЕМАТИКА

Цели организованной деятельности

Упражнять в прямом и обратном счете в пределах 5; развивать умение соотносить число и цифру; учить различать противоположные время суток; формировать навыки познавательных интересов, навыки критического мышления.

Словарная работа

Совершенствовать речь через слова и словосочетания «утро», «день», «вечер», «ночь», «прямой и обратный счет», «сравниваем число и цифру», «время суток».

Методы и приемы

Дидактические игры, физминутка, показ по интерактивной доске.

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Корзина, снежинки с заданиями, цифры, картинки для игры.

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Картинки прямоугольники с пиалой, ручки.

Ход организованной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Круг радости

Для начала встанем в круг.

Сколько радости вокруг.

Мы друг другу улыбнемся,

И немножко посмеемся.

Все готовы колдовать,

Можно встречу начинать.

— Ребята, а вы верите в волшебство? Тогда закройте глаза и скажите волшебное слово «Сим-салабим» и увидите, что будет.

— Мы сказали волшебное слово и появилась эта корзинка.

— Посмотрим, что же там в корзинке?

— Здесь снежинки и на снежинках есть задания.

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

Задание первое. Дидактическая игра «Кто быстрее соберет пиалы».

Цель: закрепить умение соотносить предметы с цифрой.

Педагог раздает карточки. Дети сопоставляют пиалы, нарисованные в прямоугольниках, со своей карточкой, и пишут рядом соответствующую цифру.

Задание второе. Дидактическая игра «Посчитаем точки».

Цель: упражнять в счете до 5.

— Давайте посчитаем сколько божьей коровки? Ребенок выходит к доске и считает.

Значит сколько всего? Всего 5 божьей коровки.

— Божьи коровки одинаковые? Нет, у каждой божьей коровки на спине разное количество точек. Педагог приглашает детей посчитать точки и соотнести их с цифрой.

Физминутка.

Дидактическая игра «В какое время суток?»

Цель: упражнять детей в умении различать части суток; пополнять знания о действиях людей в различные части суток; развивать воображение.

Дети выбирают две карточки, в одной время суток и в другой действие в определенное время суток. Задание: соотнести две подходящие карточки.

Задание третье. Логические задачи. На

крыльце сидит щенок,

Греет свой пушистый бок.

Прибежал еще один

И уселся рядом с ним.

(Сколько стало щенят?)

Утка морковку в корзине несла,

Этой покупкой довольна была.

Если морковку еще ей купить,

Сколько их будет? Ты можешь сложить?

Три яблока из сада

Ежик притащил.

Самое румяное

Белке подарил.

С радостью подарок

Получила Белка.

Сосчитайте яблоки

У ежа в тарелке! (2)

Известно, что кошки

Не носят сапожки,

Но мама купила

Сапожки кошке.

Сколько сапожек мама купила,

Что б кошка лапок не замочила?

Задание четвертое.

Дидактическая игра «Сначала – потом»

Цель: Упражнять в подборе временных и количественных представлений.

Сначала весна, а потом....

Сначала день, а потом....

Сначала маленький, а потом...

Сначала 2, а потом...

Сначала 4, а потом....

Сначала яйцо, а потом....

Сначала гусеница, а потом...

Сначала цветочек, а потом...

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

— Педагог подводит итоги занятия, отмечает активных детей.

— Сегодня мы сопоставляли предметы с цифрами. Решали логические задачи.

— Вы молодцы, с заданиями справились

Обратная связь.

— Что мы сегодня делали? (Ответы детей).

— Какие задачи решали? (Ответы детей).

— Что вам больше всего понравилось? (Ответы детей).

«Любимые герои Алана и Даны»

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚЫЗЫҚТЫ МАТЕМАТИКА

Цели организованной деятельности

Познакомить с понятием соседи числа; учить находить соседей числа 5; упражнять в порядковом счете до 5. Воспитывать интерес к основам математики.

Словарная работа

Совершенствовать речь через слово и словосочетание «числа соседи», «найди соседей числа».

Методы и приемы

Дидактические игры, физминутка, показ по интерактивной доске.

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Герои: Алан и Дана, домики с цифрами, герои сказок.

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Смайлики.

Ход организованной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Здравствуй, солнце золотое!
Здравствуй, небо голубое!
Здравствуй, вольный ветерок!
Здравствуй, маленький дубок!
Мы живём в одном краю —
Всех я вас приветствую!
Здравствуй, солнце!

Сюрпризный момент. Герои Алан и Дана пришли в гости.
Дети здороваются.

— Алан и Дана любят сказки и принесли с собой своих любимых героев.

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

Педагог показывает по интерактивной доске домики, в которых расположены сказочные герои.

— Ребята, какие из этих сказочных героев вы знаете?
Ответы детей.

Дидактическая игра. «Назови соседей».

Цель: закреплять умение определять предыдущее и последующее.

На экране появляются картинки сказочных героев дети называют соседей каждого героя.

Например: Соседи, Макта кыз, а это Нуф-Нуф и .... Игра продолжается, пока дети не назовут всех соседей.

Дидактическая игра «Поставь цифры по порядку».

Цель: закрепить представление о последовательности чисел.

Алан и Дана открывают домики.

- Мы назвали соседей наших героев, и цифры на домиках стали видны лучше.
- Но что-то здесь не так, кто догадается? Что надо сделать?
- Надо расположить домики по порядку.

Физкультминутка. Солнце землю греет слабо

Солнце землю греет слабо, (Руки вверх и вниз.)

По ночам трещит мороз, (Руки на пояс, наклоны в стороны.)

Во дворе у Снежной Бабы (Руки на пояс, поворот вокруг себя.)

Побелел морковный нос. (Дети показывают нос.)

В речке стала вдруг вода

Неподвижна и тверда, (Прыжки на месте.)

Вьюга злится,

Снег кружится, (Дети кружатся.)

Заметает все кругом

Белоснежным серебром. (Имитируют движения руками.)

Алан и Дана нравятся еще один сказочный герой. Если отгадаете загадку узнаете, кто же он.

— Всех на свете он добрей,
Лечит он больных зверей,
И однажды бегемота
Вытащил он из болота.
Он известен, знаменит,
Это доктор ... (Айболит)

- Смотрите, к доктору на прием пришли звери. Но что они забыли? Встать в очередь.
- Но сами они не знают цифр, поможем им встать по очереди?

Дидактическая игра «Где моя очередь»

Цель: закрепить представление о последовательности чисел.

Педагог просит помочь детей поставить в очередь зверей.

- Помогите зайке встать в очередь. Он забыл, где стоял.
  - Лиса тоже забыла, где ее очередь. Помогите ей.
  - А каким стоял лев, он разговаривал по телефону и не расслышал.
- Дети считают зверей и ставят их по порядку.

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

Педагог подводит итоги.

- Назовите соседей числа 2; 3; назовите соседей числа 4.

Обратная связь.

- В какие игры мы с вами сегодня играли? Кому помогли? Чему научились?

Педагог отмечает всех, кто участвовал и был активным, дарит знак «Отлично»

«Волшебный сундук»

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚЫЗЫҚТЫ МАТЕМАТИКА

Цели организованной деятельности

Обучение детей умению узнавать и называть геометрические фигуры (круг, квадрат, треугольник); формирование навыков: узнавания и называния геометрических фигур, обследования формы фигур. Развитие познавательных интересов и математического мышления.

Словарная работа

Совершенствовать речь через слова и словосочетания «квадрат», «круг», «треугольник», «геометрические фигуры».

Методы и приемы

Круг радости, сюрпризный момент, дидактические игры.

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Сундук, геометрические фигуры, видеозапись «Сәлем», картинки для дидактической игры.

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Счетные палочки, толстые шерстяные нитки, геометрические фигуры — образцы, вырезанные из картона.

Ход организованной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Утреннее приветствие

Собрались все дети в круг. (Встают в круг)

Я твой друг (Руки к груди)

И ты мой друг, (Протягивают руки друг к другу)

Крепко за руки возьмёмся (Берутся за руки)

И друг другу улыбнёмся.

Сюрпризный момент

— Ребята, а вы любите загадки? Тогда попробуйте отгадать, что под этим платком.

Деревянный ящик крепкий,

Он таит в себе секреты,

Он надутый как индюк,

Называется... (сундук).

— Сундук не простой, а волшебный.

— И что же там внутри интересно...

Педагог достает из сундука геометрические фигуры.

— А модели каких геометрических фигур вы видите?

Ответы детей.

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

Я кружочек небольшой

Целый день катаюсь,

В юбочке я золотой

Всем вам улыбаюсь.

Это круг.

— На что похож круг? На мяч, на колесо машины. Еще на что?

— Скажите мне, а чем отличается от других фигур круг, что он умеет делать, а другие фигуры нет? Круг можно покатить, у него нет уголков, как у треугольника и квадрата.

— А это какая фигура? Треугольный треугольник угловатый своевольник. Он похож на крышу дома. И на шапочку у гнома.

— На что похож треугольник? Чем отличается треугольник от круга?

Он не умеет катиться.

Он знакомству очень рад!

В нём угла уже четыре,

Нет его ровнее в мире

— На что похож квадрат? Ответы детей.

Дидактическая игра «Выставка» геометрических форм.

Цель: закрепление представлений о геометрических фигурах, развитие мелкой моторики.

Материал: счетные палочки, толстые шерстяные нитки, геометрические фигуры — образцы, вырезанные из картона.

Игровое действие. Дети соревнуются в выкладывании различных геометрических фигур: прямоугольников, различной длины и ширины, треугольников с разной длиной сторон и величиной углов — из палочек, круга — из ниток. Побеждает тот, кто сделает больше разнообразных фигур.

Физкультминутка.

Дидактическая игра «Геометрическая мозаика».

На доске картинки, дети по образцу собирают мозаику.

Ориентировка на листе бумаги.

— нарисуйте в левом верхнем углу круг.

— в нижнем левом углу треугольник.

— в нижнем правом углу нарисуйте квадрат.

— А теперь их преобразуйте (превратите) в знакомые предметы, чтобы у вас получилась красивая картина с помощью цветных карандашей.

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

Обратная связь.

— С чем мы сегодня работали на занятии? (С геометрическими фигурами).

— Чему вы научились на занятии? (Выкладывать геометрические фигуры из счетных палочек, собирать мозаики из геометрических фигур).

«Поможем Красной шапочке»

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚЫЗЫҚТЫ МАТЕМАТИКА

Цели организованной деятельности

Закрепить знания о геометрических фигурах; упражнять в прямом и обратном счете от 1 до 5; развивать навыки логического мышления, умения работать в команде.

Словарная работа

Совершенствовать речь через слова и словосочетания «волк», «медведь», «лиса», «геометрические фигуры», «круг», «квадрат», «треугольник», «числа», «прямой и обратный счет».

Методы и приемы

Круг радости, сюрпризный момент, дидактические игры.

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Герои: Картинка утята, Красная Шапочка, волк, медведь, карточки от 1 до 5.

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Геометрические фигуры.

Ход организованной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Утреннее приветствие

Дили-дили-дили-дили! —

Колокольчики звонили.

Дили-дили-дили-дили! —

Колокольчики будили

Всех жуков, пауков

И весёлых мотыльков.

Динь, день! Динь, день!

Начинаем новый день!

Сюрпризный момент

— Посмотрите, кто у нас в гостях.

— Красная Шапочка. И она приглашает нас в путешествие.

— Красная Шапочка хочет отнести бабушке пирожки.

— А где живет её бабушка?

— На другой стороне леса, где живут дикие звери.

— Ребята, поможем добраться ей добраться до дома бабушки.

Под каждым деревом сидят дикие звери, которые хотят помешать нам.

Будьте внимательны и осторожны.

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

— Ребята, кого вы видите на картинке? Кто может рассказать продолжение сказки?
Ответы детей.

— Если выполним задание, тогда волк не сможет подойти к Красной Шапочке.

Дидактическая игра «Чудесный мешочек»

Цель: закреплять знания о геометрических фигурах, обследовать геометрическую форму предметов, упражнять в различении форм.

Игровые правила: В мешочке находятся предметы разных геометрических фигур, ребенок обследует их, ощупывает и называет фигуру, которую хочет показать.

Педагог дает задание: найти в мешочке какую-то конкретную фигуру, при этом ребенок последовательно обследует несколько фигур, пока не отыщет нужную.

Молодцы, с заданием справились! Красная Шапочка говорит вам спасибо.

2.2.

— Смотрите, кто встретился Красной Шапочке. Выполним задание медведя, чтобы он не съел нашу девочку.

Дидактическая игра «Найди такой же».

Цель: закреплять знания детей о геометрических фигурах: треугольник, квадрат, круг, овал.

Игровые действия: перед детьми лежат карточки, на которых изображены три-четыре различные геометрические фигуры. Педагог показывает свою карточку или называет, перечисляет фигуры на карточке. Дети должны найти такую же карточку и поднять ее.

2.3.

— У лисы свое задание.

Дидактическая игра «Посчитай утят».

Цель: упражнять детей в прямом и обратном счете до 5.

2.4.

— Вот и добрались мы до дома, но на двери висит замок. Здесь тоже есть свое задание.

Дидактическая игра «Волшебные фигуры».

Цель: развитие воображения; умения работать в коллективе.

Педагог предлагает построить дом из геометрических фигур.

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

— Наконец Красная Шапочка добралась до дома бабушки.

— Красная Шапочка говорит вам спасибо за помощь.

— Что мы сегодня делали? Ответы детей.

— Какие были препятствия на пути к дому бабушки? Ответы детей.

— Какое задание понравилось вам? Почему? Ответы детей.

«Путешествие Алана.»

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚЫЗЫҚТЫ МАТЕМАТИКА

Цели организованной деятельности

Совершенствование навыков определения и распознавания частей суток: утро, день, ночь, дни: сегодня, вчера, завтра. Развивать логическое мышление и память.

Словарная работа

Совершенствовать речь через слова «скафандр», «вчера», «сегодня», «завтра», «утро», «день», «вечер», «ночь» и словосочетание «День Космонавтики».

Методы и приемы

Художественное слово, сюрпризный момент, показ по интерактивной доске, дидактические игры.

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Герой: Алан в скафандре, картинки про космос, видеозапись «Дни недели», мяч.

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Картинки времени суток.

Ход организованной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

— Ребята, сегодня будет интересно, говорим о космосе.

День космонавтики отмечается 12 апреля. Потому что именно в этот день человек впервые полетел в космос. Первым космонавтом был Юрий Гагарин. Сейчас космонавты есть во многих странах. Космонавт — это человек, который испытывает космическую технику и работает в космосе.

Сюрпризный момент.

— Смотрите: у нас гость Алан.

— Алан одел специальный костюм, а как он называется? Ответы детей.

— Как вы думаете, зачем он надел этот костюм?

— Потому что Алан хочет стать космонавтом.

— Но ему надо многому еще научиться, поможем ему? Да.

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

Показ по интерактивной доске сюжетных картинок.

- Мы видим на картинке Алана.
- Что вчера делал Алан? Рисовал на мольберте.
- Что сегодня делал Алан? Ходил в детский сад.
- Что он будет делать завтра? Пойдет в зоопарк.

Дидактическая игра «Когда это бывает?»

Картинка разделить круг на четыре части. (Модели части суток)

Цель: Закреплять представления о частях суток (Утро, день, вечер, ночь)

Ход: Воспитатель вместе с детьми выясняет, из скольких частей состоят сутки, и показать соответствующие картинки отражающие деятельность в разное время суток и выложить их в правильной последовательности (Что делают утром, днем, вечером, ночью).

Дидактическая игра «Вчера, сегодня, завтра».

Цель: в игровой форме упражнять в различении временных понятий «вчера», «сегодня», «завтра».

Оборудование: мяч.

Педагог бросает мяч по очереди всем играющим, говоря короткую фразу, например: «Мы лепили ...». Поймавший заканчивает фразу, как бы отвечая на вопрос «когда?».

Мы пойдем гулять в парк... (сегодня)

Мы навещали бабушку ... (вчера)

Мы будем читать книгу... (завтра)

Физкультминутка

Дидактическая игра «День и ночь»

Цель: закреплять знания детей о частях суток.

Ход игры: Посередине зала чертят две параллельные линии на расстоянии 1–1,5 м. обе стороны от них — линии домов. Играющих делят на две команды. Их ставят у своих линий и поворачивают лицом к домам. Определяется название команд «день» и «ночь».

Педагог стоит у средней линии. Он ведущий. Перед подачей сигнала предлагает детям повторить за ним разнообразные физические упражнения, затем неожиданно подает сигнал.

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

- Ребята, Алан хочет вам сказать спасибо за то, что вы помогли запомнить про дни недели, играли с ним.
- О чем мы сегодня говорили? Ответы детей.
- Когда отмечается день космонавтики? Ответы детей.
- Как называется костюм космонавта? Ответы детей.
- Кому понравилось наше занятие? А что было интересно? Ответы детей.

«Зайчик идет в детский сад.»

ВАРИАТИВТИ КОМПОНЕНТ - ҚЫЗЫҚТЫ МАТЕМАТИКА

Цели организованной деятельности

Закрепление навыков сравнения двух контрастных и одинаковых предметов по длине, ширине, высоте и толщине посредством наложения и приложения. Развивать память, внимание, умение работать в команде.

Словарная работа

Совершенствовать речь через слова «длина», «ширина», «высота», «толщина».

Методы и приемы

Загадки, сюрпризный момент.

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Герой: заяц, папка, картинки про весну, картинки по теме.

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Карандаши длинные и короткие, машинки, дороги «узкие», «широкие», вазы широкие, узкие, цветы с короткими и длинными стеблями.

Ход организованной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

1.1.

— Ребята, сколько месяцев длится весна? Три месяца. А сейчас какой по счету месяц?

Второй, и называется он апрель.

Апрель! Апрель!

На дворе звенит капель.

По полям бегут ручьи,

На дорогах лужи.

Скоро выйдут муравьи

После зимней стужи.

Пробирается медведь

Сквозь густой валежник.

Стали птицы песни петь

И расцвел подснежник.

1.2. Сюрпризный момент.

— Смотрите, кто это? Заяц.

— Заяц тоже хочет ходить в садик и научиться математике. Поможем ему? Да.

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

2.1.

- В папке у зайки есть карандаши длинный синий и короткий зеленый карандаш. Поможем ему сравнить и выбрать себе карандаш. Чем они отличаются? Цветом и длиной.
- А как их можно сравнить? Ответы детей.
- Зайка понял, как надо сравнивать. Спасибо вам.

— Что же еще есть в папке у зайки?

У него много предметов, только он не знает, какие «толстые», а какие «тонкие». Мы, конечно, поможем ему разобраться.

Дидактическая игра «Поможем Зайке».

Цель: закрепить понятие «толстый» — «тонкий»; развитие внимания.

Педагог раздает картинки связанные с понятиями «толстый» и «тонкий». Каждый ребенок объясняет, чем отличаются эти слова. Например: толстая книга — тонкая книга.

Дидактическая игра «Расположи на свою дорожку».

Цель: развивать умение ориентироваться в пространстве с помощью условных обозначений.

Показ по интерактивной доске.

- Какие улицы можно увидеть в нашем городе? Широкие и узкие.
- Как называется дорога для пешеходов? Пешеходная дорожка, тротуар.
- Где ездят машины? По асфальту.
- Расположите картинки так, чтобы машины ездили по своей дороге, а люди ходили по своей дороге. И расскажите, почему вы так расположили.

Физкультминутка

Дидактическая игра «Цветочная поляна».

Цель: учить сравнивать предметы по размеру.

Педагог предлагает сходить с зайкой на цветочную поляну.

- Вы видите цветы и вазы. Задача: Вам нужно положить в широкую вазу цветы с длинными ножками. В узкую вазу цветы с короткими ножками.

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

- Ребята, зайцу понравилось путешествие в страну математики. Теперь он знает, как сравнивать предметы, различать узкие и широкие улицы.
- А что для вас было интересно? А что еще хотели бы сравнить? Ответы детей.

«Ориентировка в пространстве»

ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚЫЗЫҚТЫ МАТЕМАТИКА

Цели организованной деятельности

Формировать умение ориентироваться на поверхности; уточнять и обобщать понятия «справа», «слева», «высоко», «низко», «далеко», «близко». Закрепить знания о последовательности чисел в пределах 5. Воспитывать у детей чувство взаимопомощи, организованность.

Словарная работа

Совершенствовать речь через слова «справа», «слева», «высоко», «низко», «далеко», «близко».

Методы и приемы

Художественное слово, картинки для дидактической игры.

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Картинки для игры, карта.

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Картинки: танк, вертолет, корабль, самолет, карта, солдатики.

Ход организованной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

- Сколько месяцев длится весна? Как называется третий месяц весны?
- Какой праздник мы отмечаем в мае?
- 7 мая мы отмечаем праздник День защитника Отечества.
- А что делают защитники? Ответы детей. Они защищают нашу страну врагов.
- И у них проходят учения. Чтобы провести учение, надо уметь ориентироваться в пространстве.

— Первое задание. Слушаем внимательно.

Игровое упражнение «Готовимся к учениям»

Сегодня будут проходить военные учения.

К ним надо подготовиться — определить, куда разместить военную технику.

(Дети садятся за столы, на которых находятся изображения военных карт, изображения военной техники, игрушечные солдатики)

Педагог дает ориентиры, дети расставляют военную технику на карте.

Танк поместите в правый нижний угол карты.

Вертолет — в левый верхний угол.

Корабль — в левый нижний угол.
Самолет — в правый верхний угол.
— Кто управляет военной техникой? (Солдаты)
Поставьте солдата на середину карты.

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

— Учения продолжаются, надо отгадать хитрые загадки.

Дидактическая игра «Военные учения».

Цель: развитие логического мышления.

- Сколько орехов в пустом стакане? (ни одного)
- У кого больше лап: у кота или котенка? (поровну)
- Если съесть одну сливу, что останется? (косточка)
- Было много, стало мало — что могло случиться?
(Растаял снег, лужи высохли, сорвали часть цветов с клумбы, съели часть конфет из подарка, несколько машин уехали из гаража и т.д.)

— Солдаты в армии умеют ориентироваться в пространстве, помогать попавшим в беду. Они очень внимательно слушают своего командира и выполняют его команды. Давайте я буду командиром, а вы будете выполнять мои команды.

«Ориентировка в пространстве».

Цель: в игровой форме учить детей ориентировке в пространстве.

1. Спрятать за спину правую руку.
2. Дотронуться до кончика носа левой рукой.
3. Топните правой ногой.
4. Похлопать левой рукой по правому колену.
5. Сделать шаг назад.
6. Прыгнуть вперед.
7. Дотронуться до соседа, который стоит от тебя слева.
8. Выставить правую ногу вперед.
9. Попрыгать на левой ноге.
10. Встать ко мне правым боком.

Дидактическая игра «Далеко — близко»

У солдат глаза зоркие, они хорошо все видят. А сейчас вам надо сказать, как расположены предметы в нашей группе, что находится далеко, а что находится близко. Дети отвечают по очереди.

Физминутка Есть ли у вас видео, где маршируют солдаты?

Хорошо потрудились, предлагаю сделать зарядку для ума.

Игра «Вопрос — ответ».

- Назовите число, которое стоит перед числом 5; (4)
- Назовите число, которое стоит после числа 2 ; (3)
- Назовите соседей числа 3 и 1;
- Назовите число, которое стоит перед числом 1;

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

— Сегодня мы узнали, что должны уметь солдаты, защитники Отечества. Давайте перечислим их.

Солдаты должны уметь: ориентироваться в пространстве, правильно маршировать, слушать и выполнять команды и, конечно же, защищать. И вы справились со всеми заданиями. Молодцы

Обратная связь.

— Вам понравилось занятие? Ответы детей.

— Что мы делали на занятии? Ответы детей.

— Какие игры вам понравились? Ответы детей.

— Когда вы вырастаете, хотите стать солдатами ловкими, умными, смелыми? Ответы детей.

«Путешествие в страну математики» **ВАРИАТИВТІ КОМПОНЕНТ - ҚЫЗЫҚТЫ МАТЕМАТИКА**

Цели организованной деятельности

Закрепить счет до 5; умение различать геометрические фигуры; закрепить навыки сравнения двух контрастных и одинаковых предметов по длине, ширине, высоте и толщине посредством наложения и приложения. Развивать логическое мышление, память.

Словарная работа

Совершенствовать речь через слова и словосочетания «круг», «треугольник», «квадрат», «геометрические фигуры», «магазин игрушек», «чудесный мешочек».

Методы и приемы

Показ по интерактивной доске, дидактические игры.

Оборудование

1. НАГЛЯДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Чудесный мешочек, геометрические фигуры для игры; силуэты для игры «Танграм».

2. РАЗДАТОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Цифры, геометрические фигуры. Набор фигурок к игре «Танграм», силуэт зайца.

Ход организованной деятельности

1. ВВОДНАЯ ЧАСТЬ

Показ по интерактивной доске.

— Ребята, что вы видите на картинке? Люди трудятся на земле.

— Когда это бывает? Весной. Давайте узнаем, что надо делать весной.

Д/и с мячом: «Доскажи словечко»:

На полях гудят с утра.

Пашут землю (трактора).

В огороде и в саду я работу ей найду.

У меня в ладонях сжата, чтобы землю рыть... (лопата).

Хочешь ранний урожай — раньше семена сажай!

Что весной делать надо? Надо вырастить... (рассаду).

Что за странное ведро, сбоку — трубка, решето?

Скажут мне: «Цветы полей-ка!»,

Я беру скорее... (лейку).

— Чтобы посадить семена в землю, надо ее взрыхлить, полить. Наши гости Алан и Дана принесли нам семена.

- Семена каких овощей они принесли? Ответы детей.
- Давайте посчитаем, сколько всего семян принесли.
- Четыре разных семян. Семена помидоров, огурца, редиски и морковки.
- А вы знаете, какой овощ вырастет быстрее всех? Это редиска.
- Какой овощ будет самым длинным? Огурец. А какой коротким? Редиска.
- Какой овощ будет самым толстым? Помидор.

2. ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

Дидактическая игра «Назови соседей».
«Соседями» могут быть и предметы и цифры.

Педагог ставит задачу, дети выполняют. Например: Положите цилиндр так, чтобы кубы стали его соседями и т. д.

Игровое упражнение «Сравни».
— Ребята, кто скажет, чем похожи карандаши и чем они отличаются?

Дидактическая игра «Чудесный мешочек»
Цель: учить детей выбирать фигуры на ощупь, по зрительно воспринимаемому образцу; развивать память, воображение, мышление.
Задача: надо определить на какие овощи похожи геометрические фигуры.

Физминутка «Дождик»
— А какое природное явление заменяет лейку? Дождь!
Весной вся природа радуется дождю...
Ожила весной земля, / присесть, затем встать, поднять руки вверх/
Дождик хлынул на поля. / опускать руки вниз, шевелить пальцами/
Говорит усач-овес: /руки на пояс, повороты влево-вправо/
— Дождик радость нам принес!
Улыбается пшеница: /имитация питья из ладоней/
— Вдоволь я смогу напиться!
Будет славный урожай, /поднять руки вверх/
Будет вкусный каравай! /руки перед собой в большое кольцо/.

Дидактическая игра «Танграм» (Составление фигуры-силуэта зайца)
Цель игры: учить детей составлять из геометрических фигур силуэты, ориентируясь на образец; развивать логическое мышление, зрительное внимание.
Материал: у детей — набор фигур к игре «Танграм», образец.
Педагог напоминает, что надо использовать все семь фигур и ориентироваться на образец.

3. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ ЧАСТЬ

— Сегодня мы узнали, что такое весенний посев, что из семян появляются овощи, которые богаты витаминами.

Обратная связь.
— Что нового вы сегодня узнали? Ответы детей.
— Что вам понравилось? Ответы детей.

ТОО «Ясли сад «Ерке-Сүлу» отдела развития человеческого потенциала
Мактааральского района

Утверждаю:

заведующая я/с:

Каржаулова Г.С.

Перспективный план вариативного компонента
Аппликация
для старшей группы «Солнышко»
На 2022-2023 уч.год.

Воспитатель: Альжаппарова Ж.А

Тематическое планирование вариативной части по аппликации
Перспективный план вариативной части

№	Тема занятий	Количество часов	Дата проведения
1	«Знакомство с бумагой»	I	03.09.2022г
2	«Гусеница»	I	10.09.2022г
3	«Воздушные шары»	I	17.09.2022г
4	«Цветок»	I	24.09.2022г
5	«На дороге»	I	01.10.2022г
6	« Бумажный комочек»	I	08.10.2022г
7	«Рыбка»	I	15.10.2022г
8	«Ёжик»	I	22.10.2022г
9	«Осенний лес»	I	29.10.2022г
10	«Ромашка»	I	05.11.2022г
11	«Петушок»	I	12.11.2022г
12	«Еловые ветки».	I	19.11.2022г
13	«Государственный флаг Казахстана»	I	26.11.2022г
14	«Белая береза»	I	03.12.2022г
15	«Снегирь и рябина».	I	10.12.2022г
16	«Веселые хороводы»	I	24.12.2022г
17	«Паучок».	I	31.12.2022г
18	«Веселые утята»	I	14.01.2023г
19	«Ракета».	I	21.01.2023г
20	«Светофор»	I	28.01.2023г
21	«Жираф»	I	04.02.2023г
22	«Домик для собачки»	I	11.02.2023г
23	«Валентинки»	I	18.02.2023г
24	«Золотая рыбка»	I	25.02.2023г
25	«Ждем гостей»	I	28.02.2023г
26	«Автобус»	I	04.03.2023г
27	«Медвежонок»	I	11.03.2023г
28	«Слон»	I	18.03.2023г
29	«Грибок»»».	I	25.03.2023г
30	«Божья коровка»	I	01.04.2023г
31	«Разноцветный зонтик»»».	I	08.04.2023г
32	«Аквариум»	I	15.04.2023г
33	«Вечерний город»	I	22.04.2023г.
34	«Черепашка»	I	29.04.2023г
35	«Бабочка»	I	06.05.2023г
36	«Лягушка»	I	13.05.2023г
		36	

Конспект занятия №1

03.09.2022г

«Знакомство с бумагой»

Цели:Познакомить детей с бумагой, её свойствами и качествами (непрочная, рвётся, мнётся, намокает).Познакомить детей со способами выявления отдельных свойств (сжать, чтобы узнать мнётся или не мнётся материал; потянуть, чтобы узнать прочность; опустить в воду, чтобы узнать намокает или не намокает).Научить узнавать материал — бумагу — в разных предметах, сделанных из бумаги.Воспитывать у детей бережное отношение к предметам. Знать, что предметы, сделанные из бумаги, непрочные, их нельзя сжимать, тянуть в разные стороны, опускать в воду.Закрепить приёмы театра прикосновений для снятия мышечного напряжения.Повторение техники безопасности работы с ножницами и клеем.

Предварительная работа:

Накануне на глазах у детей сделать лодочку для Мишутки.

Ход занятия:

- Ребята, посмотрите, кто к нам пришёл! Вы узнали Мишутку? Из какой он сказки? Мишутка чем-то расстроен. Полина, спроси у Мишутки, почему он такой расстроенный?
- Я хотел поиграть с лодочкой, а она разорвалась.
- А как ты, Мишутка, играл с лодочкой?
- Я пускал лодку в таз с водой, а потом решил её постирать, а она разорвалась.
- Давайте, ребята, поиграем тоже с лодочками так же как Мишутка.
(предлагается выбрать себе бумажную лодочку красного, синего, зелёного, жёлтого цвета).
- Полина, какого цвета у тебя лодочка? Опусть её в воду, подууй на неё.
(Упражнение для выработки длительного выдоха у детей).
- Петя, теперь ты скажи, какого цвета у тебя лодочка? Опусть её тоже в воду, подууй.
- Посмотрите, как лодочки держатся на воде, а когда на них дуешь, они плавают.
(Рассмотреть, поставить таз повыше, чтобы не отвлекать детей).
- Лодочки наши поплыли по водичке, а мы с вами пришли на лужок, легли на травку и подергали ножками как жучки. Пока мы с вами отдыхали, на нашей волшебной поляне выросли волшебные цветы (выбор одного из четырех цветов). Мишутка тоже сорвал цветок, хотел подарить его Машеньке и нечаянно смял цветок. Соня, что случилось с цветком? (Он смялся, стал мятым). А что сделал Мишутка? Он сильно сжал цветок.
- Саша, потяни свой цветок в разные стороны. Что случилось? Правильно, он разорвался. Значит, цветы из бумаги непрочные. Подойдите к столу и найдите всё, что сделано из бумаги (детские книги, рисунки, кукольные платья, коробки). Они тоже сделаны из бумаги, поэтому с ними надо обращаться бережно.
- А теперь давайте посмотрим, как там наши лодочки? Лодки намокли и утонули. Давайте сделаем новые лодочки и ещё поиграем с ними.

Правила обращения с ножницами

Показать ребятам картинки правильного обращения с ножницами. Побеседовать с ними на эту тему.

1. Пользуйся ножницами с закругленными концами. Храни ножницы в указанном месте в определенном положении.
2. При работе внимательно следи за направлением резания.
3. Не работай тупыми ножницами и с ослабленным шарнирным креплением.
4. Не держи ножницы лезвиями вверх.
5. Не оставляй ножницы с открытыми лезвиями.
6. Не режь ножницами на ходу.
7. Не подходи к товарищу во время работы.
8. Передавай товарищу закрытые ножницы кольцами вперед.
9. Во время работы удерживай материал левой рукой так, чтобы пальцы были в стороне от лезвий ножниц.

Правила безопасной работы с клеем

1. При работе с клеем пользуйтесь кисточкой, если это требуется.
2. Бери то количество клея, которое требуется для выполнения работы на данном этапе.
3. Излишки клея убирай мягкой тряпочкой или салфеткой, осторожно прижимая ее.
4. Кисточку и руки после работы хорошо вымой с мылом.

Конспект занятия №2

10.09.2022г

Мозаичная аппликация. «Гусеница»

Цели:

Познакомить детей с новой техникой: мозаичная аппликация.

Учить детей выделять углы, стороны квадрата.

Учить преобразовывать форму, разрезая квадрат на треугольники.

Развивать композиционные умения, восприятие цвета.

Закреплять умения аккуратно наклеивать детали

Ход занятия:

Дети сидят на коврик полукругом, в центре воспитатель.

- Ребята, послушайте и отгадайте загадку:

Может в яблоко залезть,

А потом его же съесть:

Все, что вкусно, выедает

И обратно выползает.

(варианты ответов детей). Правильно, ребята, это гусеница. Помните, когда гуляли на площадке, мы с вами тоже видели гусеницу. Какая она была? Давайте рассмотрим с вами картинку, где изображена гусеница. Рассматривание иллюстрации.

- Гусеницу называют ещё сороконожкой, потому что у неё действительно много ножек. Ножки - это лапки. Коротенькие, тоненькие.

А давайте нашей гусенице, чтоб ей не было скучно, сделаем друзей!

Этапы работы:

Разноцветные полоски разрезать на квадраты.

На шаблоне гусеницы, размещаем полученные квадраты.

Поднять поделку и сделать с ребятами вывод, что необходимо намазать детали клеем.

Физкультминутка «Гусеница»:

Гусеница, гусеница,

(ладонь одной руки «ползет», как гусеница, по внутренней стороне другой)

Бабочкина дочка,

(ладонь «ползет» обратно к плечу по внешней стороне руки)

По травинкам ползает

(то же самое по другой руке вертикально)

Кушает листочки: Ам !Ам! Ам! Ам!

(одна ладонь скользит по другой ладони вверх и «кусает» пальцы другой ладони на каждое ам)

Поела, спать захотела

(одна рука сжимается в кулачок, другая ее накрывает)

Проснулась (расправить ладони)

Бабочкой обернулась

(перекрестить руки в районе запястий)

Полетела, полетела, полетела!

(махать перекрещенными ладонями как крыльями)

Намазать кисточкой с клеем детали и аккуратно приклеить, прижимая салфеткой.
Внести дополнительные детали: глазки, ротик, травку.

Заключительная часть.

Смотрите, какие весёлые у нас получились модницы-гусеницы! Теперь они могут отправляться в гости к своей подружке. Как хорошо, что мы вместе смогли смастерить таких замечательных гусениц!

Конспект занятия №3

17.09.2022г

Мозаичная аппликация. «Воздушные шары»

, какого цвета эти шары? (Ответы детей).

- Ребята, а давайте украсим наши воздушные шары и сделаем их еще красивее и наряднее с помощью мозаичной аппликации. Проходите на свои места, садитесь за столики.

Этапы работы:

Разноцветные полоски разрезать на квадраты.

На шаблоне с воздушными шарами, размещаем вырезанные квадраты, формируя мозаику.

Поднять поделку и сделать с ребятами вывод, что необходимо намазать детали клеем.

Физкультминутка «Воздушный шар»:

С мамой в магазин ходили, (Маршируют на месте)

Шар воздушный там купили.

Будем шар там надувать,

Будем с шариком играть. (Останавливаются, имитируют надувание шарика: пальчики одной руки соединены с пальцами другой руки)

Шар воздушный надувайся,

Шар воздушный, раздувайся. (Разводят (расширяют) не разъединя пальчики, надувая шар)

Надувайся большой

Да не лопайся!

Шар летел, летел, летел, (водят надутым шаром в разные стороны, показывая как летит шарик)

Да за веточку задел,

И лопнул! (Хлопают в ладоши)

Намазать кисточкой с клеем детали и аккуратно приклеить, прижимая салфеткой.

Заключительная часть.

- Смотрите, какие красивые получились у нас воздушные шары, группа стала нарядная и веселая!

Поиграть с воздушными шарами, перекидывая их друг друг

Конспект занятия №4

24.09.2022г

Мозаичная аппликация. «Цветок»

Цели:

Продолжать закреплять умение нарезать полоски на квадраты.
Учить формировать из частей целое, правильно наносить клей, аккуратно наклеивать детали. Развивать чувство ритма, композиции, цвета.

Ход занятия:

Дети сидят на коврик полукругом. Воспитатель показывает куклу, у которой в руке красивый цветок.

- Посмотрите, ребята, к нам в гости пришла кукла Наташа. И она нам что-то принесла. Что это, ребята? Правильно, цветок. Когда было лето и было тепло, мы с вами гуляли по детскому саду и рассматривали клумбу с цветами. Расскажите, какие названия цветов вы помните? (Дети называют цветы: Мальва, колокольчик, бархатцы, петунья и тд.). Молодцы, ребята, сколько знаете названий цветов. А давайте, для куклы Наташи сделаем много-много красивых цветов. Цветы будут не простые. Сделаем для Наташи цветы из мозаичной аппликации, познакомим ее с этим новым видом творчества. Проходите на свои места, садитесь за столики.

Этапы работы:

Разноцветные полоски разрезать на квадраты. Напомнить о технике безопасности работы с ножницами. На белом картоне нарисован цветок с большими лепестками, разместить квадраты одного цвета на каждом лепестке, серединку выделить другим цветом. Объяснить детям, что чтоб поделка держалась, нужно намазать детали клеем и аккуратно наклеить.

Физкультминутка «Цветочек»:

Цветочек на клумбе цветёт и растёт,

На солнышке греясь, гостей к себе ждёт (пальцы правой руки разведены в стороны, образуя «лепестки»). За мёдом к цветку прилетела пчела,

Чуть-чуть покачалась и мёд собрала (пальцы левой руки сжаты в кулак, указательный палец вытянут в сторону, гладит «цветок»).

К цветку прибежал покачаться жучок,

Качает, качает его ветерок (пальцы левой руки «ползут» к «цветку», садятся на него и слегка покачиваются). Пчела улетела, жучок убежал,

Цветок на полянке ветер качал (пальцы левой руки «улетают», правая рука качается из стороны в сторону). На солнышке греясь, он будет стоять,

А солнце зайдёт, наш цветок будет спать

(пальцы правой руки сжимают в кулак, накрывают левой рукой)

Намазать кисточкой с клеем детали и аккуратно приклеить, прижимая салфеткой.

Конспект занятия №5

01.10.2022г

Мозаичная аппликация. «На дороге»

Цели:

- Продолжать закреплять умение нарезать полоски на квадраты.
- Повторение аккуратного и безопасного поведения на дороге.
- Учить преобразовывать форму, разрезая квадрат на треугольники.
- Учить подбирать цвета, составлять целое из частей.
- Развитие эстетического восприятия.
- Формирование положительного эмоционального отношения к созданным работам.
- Учить работать в коллективе, уметь договариваться.

Материал:

- Полоски бумаги разного цвета
- Клей
- Ножницы
- Салфетки
- Ватман с эскизом дороги, светофора, машины и пешеходного перехода
- Цветные карандаши

Ход занятия:

Занятие начинается с игры: машины и пешеход. Правила игры: дети стоят на коврик, в руках держат руль. По команде воспитателя: «Машины», дети начинают движение в рассыпную, после команды «Пешеход», необходимо остановиться. Игра повторяется 2-3 раза.

Воспитатель хвалит детей за внимательность, приглашает пройти за столики.

Воспитатель уточняет, что мы видим на дороге, как нужно вести себя на проезжей части, как правильно переходить дорогу. Ответы детей. Воспитатель хвалит детей за правильные ответы.

- А теперь, ребята, давайте попробуем сделать у нас свою дорогу. – Подводит детей к ватману, который лежит на середине большого стола, показывает эскиз дороги, объясняет, что нужно придать всему цвет, при помощи аппликации.

Говорит об этапах работы: нарезать полоски на квадраты, заранее договориться о том, кто и что будет клеить конкретно (кто за что отвечает) и приступить к работе. Когда полоски будут нарезаны, наклеить на эскиз.

Этапы работы:

Разноцветные полоски разрезать на квадраты. Напомнить о технике безопасности работы с ножницами.

На ватмане нарисован эскиз дороги, светофора, машины и пешеходного перехода

Объяснить детям, что чтоб поделка держалась, нужно намазать детали клеем и аккуратно наклеить.

Физкультминутка «Машина»:

Завели машину: ш-ш-ш.

Вращения руками перед грудью.

Накачали шину: ш-ш-ш.

"Насос".

Улыбнулись веселей
И поехали скорей. (2 раза).
Вращение воображаемого руля.

Заключительная часть.

- Ребята, посмотрите, какая получилась у нас отличная поделка! Все молодцы, старались, не ссорились! У нас очень дружная группа!

Конспект занятия №6

08.10.2022г

«Техника бумажный комочек»

Цели:

Познакомить ребят с новой техникой: Бумажный комочек.

Научить детей отрывать/отрезать от целого листа кусочек, сминать его пальцами рук, формируя бумажный комочек.

Показать детям способы применения бумажного комочка: поделка на бумаге, объемная поделка.

Развивать мелкую моторику, усидчивость и внимание.

Материал:

Полоски бумаги разного цвета ,клей, ножницы, цветные карандаши

Работы в технике бумажный комочек

Ход занятия:

В комнату влетает Ветерок-шалунишка, играет с детьми и "улетает". На полу остаются листочки бумаги (бумажные салфетки).

- Ой, ребята, посмотрите, что оставил Ветерок?

Дети поднимают салфетки, рассматривают их.

Вы знакомы с такой бумагой? Мягкая она или твердая? (Дети мнут бумагу.)

Посмотрите, какая она гладкая. А какая она по цвету? (Дети предлагают свои ответы.) Чем она пахнет? (Дети нюхают бумагу.) А бумага легкая или тяжелая?

Дети отрывают кусочки бумаги, подбрасывают их, дуют на них, затем собирают бумажки.

- Правильно ,бумага легкая ,как пушинка-снежинка.

- А что можно сделать с бумагой? (Обрывать, мять, делать комочки.)

Дети выполняют эти действия.

Воспитатель демонстрирует детям, что можно делать из бумажных комочков: объёмная аппликация и аппликация на бумаге.

Этапы работы:

Разноцветные полоски разрезать на квадраты. Напомнить о технике безопасности работы с ножницами.

Смять листочки и сделать комочки

Положить на ладошку, сдуть комочки (тренировка дыхания)

Физкультминутка «Дождь»:

Капля - раз, капля - два,

Очень медленно сперва,

Хлопки руками на каждое слово.

А потом, потом, потом -

Все бегом, бегом, бегом.

Бег.

Стали капли попевать,

Капля каплю догонять.

Хлопки руками на каждое слово.

Кап-кап, кап-кап.

Свободные движения пальчиками.

Зонтики скорей раскроем,

От дождя себя укроем.

Соединить руки над головой.

Заключительная часть.

- Ребята, сегодня мы узнали о новой технике работы с бумагой. Будем теперь использовать эту технику в нашей работе.

Конспект занятия №7

15.10.2022г

Бумажный комочек. «Рыбка»

Цели:

Продолжать учить детей формировать комочки из бумаги. Наносить клей кистью.

Учить переносить кусочки бумаги на капли клея ватной палочкой, смоченной в воде.

Развивать композиционные умения. Дополнять поделку деталями. Закреплять приемы наклеивания

Материал:

Полоски бумаги разного цвета, клей, ножницы, цветные карандаши, ватные палочки, тарелочка с водой, альбомные листы с трафаретом рыбки, иллюстрация с изображением рыб, образец работы

Ход занятия:

Дети сидят за столами. В гости приходит кот Мурзик.

Кот Мурзик: Рассказывает детям, что у него дома есть аквариум, в котором живут много разных рыбок. Кот Мурзик очень любит наблюдать за ними. У них есть плавники, чешуя, хвостик, глазки. Воспитатель рассказывает Мурзику, что наши ребята научились уже делать много поделок из бумаги и хотят для Мурзика сделать много рыбок. Мурзик удивляется: Как из бумаги? А что такое бумага? Воспитатель просит ребят рассказать что такое бумага.

Дидактическое упражнение «Что бывает из бумаги»

Дети перечисляют знакомые им предметы, сделанные из бумаги.

Мурзик: Ааа, понятно. Но, я хотел бы увидеть эти предметы из бумаги.

Дидактическое упражнение «Принеси бумажный предмет»

Воспитатель:

Ребята, слушайте задание: пройдите по групповой комнате, найдите и принесите один бумажный предмет, то есть предмет, сделанный из бумаги. Выполняйте задание.

Воспитатель просит каждого ребенка назвать принесенный предмет, употребив при этом прилагательное «бумажный».

Воспитатель хвалит детей.

А теперь, ребята, давайте сделаем для Мурзика рыбок с чешуйками и хвостиком в технике бумажный комочек.

Этапы работы:

Рассмотреть иллюстрацию рыбок и назвать основные части тела.

Разноцветные полоски разрезать на квадраты. Напомнить о технике безопасности работы с ножницами.

Смять листочки и сделать комочки

Намазать трафарет рыбки клеем при помощи кисти

Обмакнуть ватную палочку в воде (не сильно) и прикоснуться к готовому комочку.

Перенести комочек на тело рыбки, намазанное клеем.

Обрезки бумаги наклеить на хвостик.

Пальчиковая гимнастика «Рыбка»:

Рыбки в озере живут, ладонь выпрямить, пальцы прижать друг к другу (рыбка)

Вверх и вниз они снуют ладонь волнообразно перемещать вверх-вниз
По команде «Ладони перемещать в разные стороны, перемещать в воздухе
И хвостами шевелят Пошевелить кончиками пальцев/

Заключительная часть.

- Ребята, давайте покажем Мурзику каких красивых рыбок мы для него сделали.
Котик хвалит ребят, благодарит и прощается с ними.

Раз, два, три» указательный и большой пальцы сложить колечком (пузырь)

Выпускают пузыри. Обеими руками показать, как пузыри медленно
перемещаются вверх

И кружатся, и шалют.

Конспект занятия №8

22.10.2022г

Бумажный комочек. «Ёжик»

Цели: Закреплять умение детей формировать комочки из бумаги .переносить и аккуратно наклеивать на фон. Формировать положительное отношение к работе. Воспитывать самостоятельность, усидчивость и аккуратность. Дополнять работу деталями

Материал:

Полоски бумаги коричневого и черного цвета, клей ,ножницы ,цветные карандаши ,ватные палочки ,тарелочка с водой ,альбомные листы с трафаретом ежика ,образец работы
игрушка ежик

Ход занятия:

Дети сидят полукругом на коврик

Вы представляете (шёпотом), когда я спешила к вам в сад, то кого-то встретила.

Отгадайте загадку и вы поймёте кого:

«Серая спинка, колючая щетинка.

Свернулся в клубок, грибок поволоку»

Если дети не отгадывают можно загадать ещё одну:

«Сердитый недотрога

Живет в глуши лесной,

Иголок очень много,

А нитки - ни одной».

Дети: Ёжик!

Воспитатель: Правильно это ёжик. Он к нам пришёл из сказки. Это сказочный ёж. И, вы знаете, он был очень грустный. Как вы думаете, почему? Можно спросить каждого ребёнка, привлекая их к диалогу.

Дети: Нет, не знаем (или будут варианты).

Воспитатель: Вы представляете, он мне поведал грустную историю: ежик собрался залечь в спячку, а его детки расшалились и убежали от него.

Представляете, какие непослушные! Не хотели спать. Бедный ёжик, он так расстроился! Ходит сейчас где-то, ищет своих детишек. Ведь они могут замёрзнуть зимой, если не спрячутся в тёплую норку и не лягут спать. Жалко ёжика и ежат, правда?

Дети: Правда!

Воспитатель: А давайте поможем ёжику. Поможем найти ему своих деток? Я вам сейчас подскажу, как это можно сделать. Посмотрите, что лежит у вас на столах.

Этапы работы:

Разноцветные полоски разрезать на квадраты. Напомнить о технике безопасности работы с ножницами.

Смять листочки и сделать комочки

Намазать трафарет ежика клеем при помощи кисти

Обмакнуть ватную палочку в воде (не сильно) и прикоснуться к готовому комочку.

Перенести комочек на тело ежика, намазанное клеем.

Украсить работу черным комочком (носик) и нарисовать глазки и ротик.

Заключительная часть.

Ежик: говорит ребятам, что потерял своих детей, не видели ли они их? Дети: Да вот же они. Ежик: Спасибо, ребята, что помогли найти мне их. До свидания, мне очень понравилось у вас в гостях.

Конспект занятия №9

29.10.2022г

Бумажный комочек. «Осенний лес»

Цели: Закреплять умение детей формировать комочки из бумаги, переносить и аккуратно наклеивать на фон. Вызывать желание работать в коллективе, формировать положительное отношение к созданной работе. Способствовать эмоциональной оценке своих работ и работ своих товарищей.

Материал: Полоски бумаги разных цветов, клей, ножницы, цветные карандаши, ватные палочки, тарелочка с водой, ватман с изображением деревьев, грибочков, ежиков, игрушка ежик, кисточка

Ход занятия:

Дети, послушайте стихотворение:

Вот и осень наступила,

Листья пожелтели

И, скользя по воздуху,

На землю улетели!

Вот и лес стоит густой,

Качает нам всем головой,

Ветки ласково он тянет,

В гости нас зовет и манит.

Здравствуй, здравствуй, добрый лес,

Полный сказок и чудес!

Мы никого здесь не обидим

И чудеса твои увидим.

Ребята, о чем это стихотворение? (О лесе)

А что такое лес? (Лес- это участок земли, на котором много деревьев)

Какое время года в лесу? А кто живет в лесу? Какие животные?

Скажите, что еще растет в лесу, кроме деревьев? Назавите, какие ягоды, какие грибы?

Дети, сегодня мы с вами будем мастерами и изготовим макет осеннего леса.

Сейчас отправимся в мастерскую народных умельцев. (Дети подходят к столам)

Посмотрите, какой лес нарисован на ватмане, но он бесцветный, без листьев.

Давайте украсим наш лес. Давайте решим, кто что будет делать?

Этапы работы: Разноцветные полоски разрезать на квадраты. Напомнить о технике безопасности работы с ножницами. Смять листочки и сделать комочки. Намазать места, на которые планируется клеить листья, клеем при помощи кисти. Обмакнуть ватную палочку в воде (не сильно) и прикоснуться к готовому комочку. Перенести комочек на место, намазанное клеем.

Пальчиковая гимнастика «Клей»:

Склеил пальцы

и ладошки

С полом склеил наши ножки,

Склеил ручки со столом,

Склеил песика с котом,

Поскорее помогите –

В банку клей назад верните

Соединить подушечками указательный и большой пальцы. Разъединить и вновь соединить их (пальцы прилипают друг к другу)

Соединить ладони. Разъединить и вновь соединить их (ладошки прилипают друг к другу)

Ладони лежат на столе. Приподнимать и вновь Ноги стоят на полу.

Приподнимать и вновь опускать ноги (ноги приклеиваются)

Ладони лежат на столе. Приподнимать и вновь опускать ладони (руки приклеиваются)

Соединить руки в «замок»

Пальцы левой руки соединить в виде бочонка.

Горстью правой руки «собрать клей в банку»

Заключительная часть.

- Ребята, давайте полюбуемся нашим осенним лесом. Вот осень подошла к концу, сейчас наступит другое время года - зима. Это время года тоже очень красивое и дарит нам много радости и развлечений.

Конспект занятия №10

05.11.2022г

Техника бумажная петля. «Ромашка»

Цели:

Показать детям новое использование бумажной полоски – складывание в форме «петли» и выполнение из нее поделок. Продолжать закреплять умения работы с ножницами, Прививать аккуратное отношение к созданной поделке. Развивать усидчивость, терпение и воображение.

Материал:

Бумага белого цвета; фон голубого или зеленого цвета, желтые круги; клей, Ножницы; Работы в технике бумажная петля

Ход занятия:

-Сегодня, дети, мы с вами вспомним лето. Кто из вас может назвать какие-нибудь полевые цветы? (ответы детей). А почему они называются «полевые»? Правильно, потому что растут в поле, на лугу. Отгадайте мою загадку:

В поле бескрайнем сестрички стоят,

Жёлтые глазки на солнце глядят,

У каждой сестрички - белые реснички.

Конечно, это ромашка. Издавна люди очень любят этот цветок, особенно за его лечебные свойства. Послушайте еще стихотворение про этот красивый цветок.

Нарядные платица,

Желтые брошки,

Ни пятнышка нет

На красивой одежке.

Такие веселые

Эти ромашки –

Вот-вот заиграют,

Как дети, в пятнашки.

Как вы уже догадались, мы сегодня с вами будем делать ромашки, а у некоторых получится целое ромашковое поле.

Мы с вами уже делали много поделок из бумаги – использовали бумажные полоски, комочки. А сегодня научимся делать поделки из бумажной петли.

Этапы работы:

Бумагу нарезать на полоски. Напомнить о технике безопасности работы с ножницами. Сложить вдвое, формируя петлю, но, не прижимая пальцами место сгиба. Соединить концы полоски клеем. Нанести клей на один желтый круг. Расположить готовые петли по краю одного круга. Намазать второй круг клеем и наложить на центр цветка.

Физкультминутка «Цветы»:

На лугу растут цветы

небывалой красоты.

Потягивание – руки в стороны

К солнцу тянутся цветы,

с ними потянись и ты.

Потягивание – руки вверх.

Ветер дует иногда,

Только это не беда.

Дети машут руками, изображая ветер.
Наклоняются цветочки,
опускают лепесточки.
Наклоны влево – вправо.
А потом опять встают
и по-прежнему цветут.
Повороты корпуса влево – вправо.

Заключительная часть.

Ребята, сегодня вы все постарались, и у каждого из вас получилась по-настоящему летняя картина. И никогда не забывайте, что нельзя зря рвать цветы. Природу надо беречь!
(Выставка детских работ. Дети рассматривают картины и обсуждают их.)

Конспект занятия №11

12.11.2022г

Техника бумажная петля и бумажный комочек. «Петушок»

Цели:

Вспомнить с детьми технику формирования бумажного комочка. Учить детей создавать объемную поделку, применяя, уже знакомые техники работы с бумагой – бумажный комочек и бумажная петля. Развивать умение создавать красивую композицию. Закреплять умение аккуратно обращаться с клеем и ножницами. Учить соотносить детали поделки по размеру и цвету.

Материал:

Бумага желтого цвета, разноцветная бумага, белый картон для фона, клей, ножницы, салфетка, цветные карандаши, Работы в технике бумажная петля и бумажный комочек, игрушечный дом, игрушка на руку Петушок, игрушки домашних животных с детенышами

Ход занятия:

Воспитатель обращает внимание детей на необычный домик

- Ребята, как вы думаете, чей это домик? Кто в нем живет?(Ответы детей)
- Я вам помогу, но вы должны отгадать загадку:

Как у наших у ворот,
Кто-то зернышки клюет,
Кто-то зернышки клюет,
К себе курочек зовет!

Ку-ка-ре-ку!

Ку-ка-ре-ку! Ку-ка-ре-ку!

- Так кто в домике живет?(Петушок)

Из-за дома появляется петушок и говорит:

- Здравствуйте ребятки – малышки. Меня зовут Петя – петушок, а как вас зовут? (Ответы детей). Очень приятно!

Я живу на ферме у хозяйки. У нашей хозяйки живет очень много домашних животных. Вы знаете, каких-нибудь домашних животных? (Ответы детей).

Какие молодцы, ребята! А давайте поиграем в игру: Мамы и малыши!:

Игра «Мамы и детеныши»

Правила игры: показывается фигурка домашнего животного, дети должны назвать детеныша этого животного. Лошадь – жеребенок, овца – ягненок и тд. И наоборот, показывается детеныш, необходимо назвать взрослого животного.

- Вот это да! Какие молодцы, всех знают. А умеете ли вы, ребята, делать поделки из бумаги? А сможете сделать мне друзей?

Восп.: - Конечно, Петушок. Мы тебе сейчас много друзей сделаем. Садись поудобнее и смотри как наши детки умеют делать поделки!

Этапы работы:

Желтую бумагу (А4/2) разрезать на две части. Сформировать из каждой по комочку – голова и тело. Расположить части петушка на бумаге. Приклеить.

Цветную бумагу нарезать на полоски. Напомнить о технике безопасности работы с ножницами. Сложить вдвое, формируя петлю, но, не прижимая пальцами место сгиба.

Соединить концы полоски клеем. Намазать клеем участок, где располагается хвостик петушка. Приклеить цветные бумажные петли, формируя хвост.

Из полосок красной бумаги сформировать бородку и гребешок.

Дополнить работу клювом, ножками, глазками – дорисовать карандашом

Физкультминутка «Петушок»:

Вытянуть шею, потянуться

Посмотреть налево, направо и поплясать

Заключительная часть.

Восп.: Посмотри, Петя-Петушок, какие красивые поделки получились у наших ребят. Вон сколько петушков. И все они разные, нарядные, с красивым хвостиком. Молодцы, ребята. До свидания, Петушок. Прилетай к нам в гости еще!

Конспект занятия №12

11.11.2022г

Техника бумажная петля. Новогодняя поделка – «Еловые ветки».

Цели:

Продолжать учить детей вырезать полоски бумаги.

Закреплять умение складывать полоски в петли, формировать единый образ.

Развивать воображение, творчество, композиционные навыки.

Материал:

Бумага зеленого цвета, белый картон с контурами веток елки для фона, клей, ножницы, салфетка.

Иллюстрация снежного леса, елки

Ход занятия:

Поговорить с ребятами о приближающемся празднике. О главной красавице праздника – елке. Как и чем мы ее наряжаем. О праздничной атмосфере, которую создает елка. Предложить ребятам сделать свою новогоднюю красавицу.

Этапы работы:

Зеленую бумагу нарезать на полоски. Напомнить о технике безопасности работы с ножницами.

Сложить вдвое, формируя петлю, но, не прижимая пальцами место сгиба.

Соединить концы полоски клеем

Намазать клеем участок, где располагаются ветки. Приклеить цветные бумажные петли, формируя хвою.

Обратить внимание на то, что чем больше и ближе располагаются полоски, тем пушистее и красивее будет елка

Физкультминутка «Елка»:

(круговое движение руками),

Наша ёлка высока (встать на носочки),

Выше мамы, выше папы (присесть и встать на носочки),

Достаёт до потолка (потянуться).

Будем весело плясать. Эх, эх, эх!

Будем песни распевать. Ля-ля-ля! (поплясать)

Чтобы ёлка захотела в гости к нам прийти опять! (пошагать)

Заключительная часть.

Восп.: Посмотрите, ребята, какие красивые веточки получаются у нас. Но, работа наша еще не закончена. На следующем занятии мы с вами закончим нашу елку и украсим ее!

Конспект занятия №13

26.11.2022г

Тема « Государственный флаг Казахстана»

Цель:

Обобщить знания детей о Государственном флаге Казахстана.

Познакомить детей с представлением о флаге как о государственном символе, со значением флага в современной жизни;

Познакомить со значением цветов, изображенных на флаге; Закрепить технику обрывания; продолжать учить скатывать между ладоней шарики из салфеток, аккуратно наклеивать изображение в определенной последовательности. Воспитывать любовь к Родине.

Материалы и оборудование: изображение Государственного флага Казахстана.

Фон для флага лист А4, на нём нарисовать полотно флага, расчертить на три цвета, клей ПВА, кисть, ножницы.

Ход:

Воспитатель: Дорогие ребята!

16 Декабря наша страна отмечает замечательную торжественную дату –

День республики. В каждой стране. есть свой флаг они отличаются друг от друга. Они могут быть похожи, но двух одинаковых вы никогда не найдете. Сегодня мы познакомимся с Государственным флагом Казахстана.

Воспитатель показывает детям изображение Государственного флага на магнитной доске и спрашивает:

- Кто знает, что это такое? (ответы детей)

Воспитатель: Флаг символизирует нашу Родину. Где вы видели Государственный флаг в нашем городе? (ответы детей)

Воспитатель (обобщает ответы детей). Правильно. В торжественные дни, Государственные праздники Казахстанский флаг вывешивается на общественных зданиях, школах. А еще Государственный флаг можно увидеть на автомобиле Президента, боевых кораблях и самолетах Казахской Армии, космических кораблях. Под Казахстанским флагом выступают наши спортсмены на всех спортивных соревнованиях, олимпиадах. На трибунах их встречают болельщики и приветствуют Казахстанскими флагами.

Воспитатель: Что изображено на Флаге Казахстана? (ответы детей)

Наша страна сильная. Мы любим нашу страну и гордимся ею. Давайте послушаем песню о нашей Родине.

Воспитатель: Что же мы узнали сегодня? Мы познакомились с Государственным флагом нашей страны. Мы назвали места, где его можно увидеть. Мы определили, что изображено на флаге и узнали, что означают цвета .

А теперь пусть каждый из вас сделает себе Казахстанский флаг.

Проходите за рабочие места. В своей работе мы будем использовать фон, на котором нарисовано простым карандашом полотно, цветные салфетки, коричневую полоску из цветной бумаги – это будет древко флага, клей ПВА, кисть, ножницы. Рассказ сопровождается показом материалов.

Воспитатель: Ребята, сначала надо наклеить на фон древко, а затем мы будем делать полотно. Какого цвета салфетки нам понадобятся? Выберите необходимые цвета и положите перед собой. Готовы? Из них нужно собрать три полосы - это будет наш триколор. Затем скатать между ладоней шарики из салфеток, можно скрутить салфетку или просто смять. Обмакнуть в клей, либо при помощи кисти наклеить на полотно флага. Таким образом изготавливаются все полосы.

Воспитатель: Полосу какого цвета мы будем наклеивать первой? А следующая полоса будет какого цвета? А самая нижняя полоса какая? По ходу самостоятельной работы оказание помощи затрудняющимся детям, хвала детей за правильность выполнения, аккуратность в работе, скорость выполнения.

Конспект занятия №14

03.12.2022г

Техника квиллинг «Белая береза»

Цели:

Познакомить детей с новой техникой работы с бумагой – квиллинг. Показать основные приемы. Научить детей накручивать узкую длинную полоску на карандаш или палочку, использовать накрученные спиральки для выполнения объемной аппликации. Развивать композиционные навыки и умения, мелкую моторику и усидчивость.

Материал:

Шаблон, нарисованной на картоне голубого цвета, березы – ствол, ветки. Полоски белой бумаги, клей, салфетка, карандаш, вата. Иллюстрация зимнего леса.

Ход занятия:

Дети сидят на стульчиках.

В. - Ребята, сегодня мы будем говорить о красоте русской природы. Сейчас я вам загадаю загадку:

Стоит Алёна, платок зелёный,
Тонкий стан, белый сарафан.

О каком дереве говорить? Это дерево еще является символом России.

Д. - Береза.

В. - Правильно. Ни в одной стране мира нет столько берез, как у нас. Со времен глухой старины вошла в нашу жизнь березка.

Любит наш народ зеленую красавицу за ее красоту. У всех берез необычная кора. Чем она не обычная?

Д. - Белая, с черными полосками.

В. - Березу за ее кору называют белоствольной. Белую кору называют берестой. Береста – это защитный слой дерева, она защищает от воды, вредных воздействий человека. Но в белой коре есть черные черточки – отдушины. Они называются чечевички, через них береза дышит. А что можно получить из березы?

- Ответы детей (лыжи, веники, дрова, краску для одежды, кремы, сок березовый, содержит аскорбиновую кислоту, мебель, посуду для хранения продуктов, берестой крыли крыши, отвалы, поделки, игрушки, свежий воздух.)

В. - Да, где бы ни росла русская березка, везде она приносит людям радость.

Красоту берез воспевали художник. А теперь давайте посмотрим на иллюстрации и увидим, с какой любовью художники изображали природу.

Видите, на всех картинах здесь изображена красавица – березка. Как мы можем назвать березку?

- Ответы детей (белоствольная, кудрявая, стройная, пушистая).

В. - Посмотрите, березы, будто светятся тихим ровным светом и освещают пространство вокруг себя. А зимой дети, березка тоже очень красивая.

А давайте и мы с вами побудем деревцами. Встаньте врассыпную, и повторяйте за мной.

Физкультминутка: «Ветер дует нам в лицо...» - 2-3 раза

Послушайте, ребята, как красиво о зимней березе сказал наш русский поэт С.Есенин

Белая береза
Под моим окном
Принакрылась снегом,
Точно серебром.
На пушистых ветках
Снежною каймой

Распустились кисти и т.д

В.: Теперь я хочу чтобы вы сели за столы и с помощью аппликации показали, какая она русская красавица – березка.

Этапы работы:

Полоски бумаги накрутить на карандаш, для получения спиралей. Спирали намазать клеем .Приложить к месту приклеивания и прижать салфеткой .Дополнить поделку ватой, имитируя снег

Заключительная часть.

Восп.: Посмотрите, ребята, сколько березок получилось у нас. Одна краше другой! Вы все молодцы! Теперь можно сказать, что у нас в группе целая березовая роща!

Конспект занятия №15

10.12.2022г

Техника квиллинг. «Снегирь и рябина».

Цели:

Продолжать учить детей накручивать на палочку узкую длинную полоску. Познакомить с основной формой, на основе которой делаются все остальные формы в технике квиллинг – «Таблетка».

Учить плотно накручивать полоску на карандаш, аккуратно наносить клей, прижимать.

Развитие цветового восприятия, совершенствованию композиционного построения изображения в зависимости от формы основы.

Материал:

Шаблон, нарисованной на картоне белого цвета, ветки рябины. Полоски красной и оранжевой бумаги, клей, салфетка, карандаш, вата, вырезанные изображения зимующих птиц. Изображение снегирей, зимнего леса.

Ход занятия:

Дети сидят на стульчиках.

В. – Ребята, помните мы с вами говорили о деревьях на прошлых занятиях: какие деревья мы делали?

Д. – Береза, елка

В. - Правильно. Сегодня мы с вами поговорим о дереве – рябина.

Рябина растёт на нашем участке и мы каждый день её видим. Что вы о ней знаете? (Ответы детей)

Воспитатель обобщает ответы детей коротким рассказом.

- Рябина - небольшое дерево. Рябиновые листья - сложные, ажурные, осенью расцвечиваются разными красками. Да и само дерево стоит нарядное - на ветках висят грозди красных ягод. Рябина кормит прилетевших зимующих птиц: снегирей и свиристелей. Одни съедают сочную мякоть, другие выбирают питательные семена. Так что, к середине зимы ягод уже не остаётся. О рябине сложено множество песен и стихов. Вот послушайте одно из них -"Рябина" Е. Алекимовой.

Тонкая рябина под окном стоит.

В ягодах рубинах солнышко горит.

Ветви, словно руки, бледны и желты.

-Отчего, подруга, загрустила ты?

-Оттого, что осень к нам прокралась в сад,

Листьями заносит тропки листопад.

Воспитатель предлагает поиграть в дидактическую игру "С чьей ветки детки? ".

Последняя из карточек - кисть рябины.

Физкультминутка:

“У реки росла рябина”

У реки росла рябина (из положения упор присев
постепенное выпрямление туловища, руки вперед вверх).

А река текла, рябила (повороты вправо и влево
с плавными движениями рук).

Посредине глубина (наклоны вперед, руки прямые).

Там гуляла ры-би-на (приседы).

Эта рыба – рыбий царь (прыжки).

Называется – пескарь (ходьба на месте).

В.: Теперь я хочу чтобы вы сели за столы и с помощью аппликации в технике квиллинг сделали грозди рябины

Этапы работы:

Полоски бумаги накрутить на карандаш, зафиксировать клеем кончик полоски – получилась «таблетка»

«Таблетки» приклеить на ветку, формируя гроздь рябины.

Обратить внимание детей, что вверху грозди ягод больше, чем внизу

Выбрать зимующую птицу и наклеить на ветку, рядом с гроздью

Заключительная часть.

Восп.: Ребята, посмотрите, какие прекрасные работы у вас получились! Что вы нового узнали сегодня? Трудно ли было выполнять поделку в новой технике?

(Дети участвуют в оформлении выставки работ) .

Конспект занятия №16

24.12.2022г

Открытка «Веселые хороводы»

Цели : научиться делать новогоднюю открытку, развивать и совершенствовать ручную умелость, мелкую моторику рук, глазомер. Познакомить с технологией новогодней открытки. Научить размечать на полоски детали. Закрепить навыки детей по работе с бумагой. Воспитание воли, усидчивости, точности, обязательности, бережного отношения к материалам и инструментам, воспитание трудолюбия, развитие образного логического мышления, развитие его пространственных представлений, развитие конструкторских и творческих способностей, развитие памяти, воображения, внимания.

Оборудование : Образцы изделий, схемы, инструменты ножницы, бумага, карандаш, ластик, линейка, клей. Тряпки, клей, кисти, цветная бумага и цветной картон, ножницы, карандаш, ластик и линейка,

Ход занятия:

Организационный момент.

Добрый день.

Сегодня у нас необычное занятие много гостей.

Ребята давайте проверим организацию рабочего места .

Для работы нам понадобятся клей, кисточки, цветной картон, трафареты и хорошее настроение.

Ребята давайте вспомним правила техники безопасности при работе с ножницами и клеем.

Как нужно передавать ножницы ? (кольцами)

.Как нужно держать ножницы ? (в закрытом виде) •

С какой стороны всегда должны лежать ножницы? (справа)

Как нужно обращаться с клеем? (Клеить кисточкой, мыть руки после клея)

А теперь повторим правила рабочего места

1. Как нужно содержать свое место? (в порядке)

2 Как нужно расходовать материалы? (Экономно)

3. Закончил работу - уберите рабочее место.

Ребята- Отгадайте загадку.

Хороводы зазвенели

В Новый год у каждой ...

С каким любимым праздником ассоциируется у вас слово ель? (С новым годом)

С незапамятных времен отмечают во всем мире этот праздник.

Практическая часть.

Ребята и как вы уже поняли какой праздник мы с нетерпением ждём?

- Почему его часто называют волшебным?

- Любите ли вы получать подарки?

- А любите ли вы их сами изготавливать и дарить

• В Новый год существует добрая традиция - дарить подарки.

И мы сегодня на занятии с вами будем делать новогоднюю открытку .

Новогодняя открытка, сделанная своими руками – самый подходящий вариант и для подарка, и для украшения квартиры или новогодней елочки.

Этапы работы:

Ребята давайте детально рассмотрим чем украшена новогодняя открытка.

Выбираем себе трафареты, на первую страничку аккуратно приклеиваем снежинку. На снежинку равномерно приклеиваем трафарет овечки. И украшаем овечку кусочками бумажки, скручивая их пальцами рук. Приклеиваем бирочку с новым годом.

Физминутка.

Раз- подняться, подтянуться,

Два — согнуться, разогнуться,

Три — в ладоши три хлопка,

Головою три кивка,

На четыре ноги шире,

Пять — руками помахать,

Шесть — за стол тихонько сесть.»

Продолжаем украшать следующую страничку открытки.

Приклеиваем колокольчики, ёлочку.

Украшаем ёлочку разноцветными кружочками.

На следующей страничке открытки приклеиваем листок и пишем слова поздравления с новым годом.

Заключительная часть.

Давайте посмотрим какие работы у нас получились.

Чьи открытки вам нравятся больше, почему? Молодцы, все вы старались, и у вас получился прекрасный новогодний подарок. Я, думаю, вашим близким и друзьям будет очень приятно получить в подарок такие открытки-сувениры.

Конспект занятия №17

31.12.2022г

Техника квиллинг. «Паучок».

Цели:

Продолжать учить детей основным приемам квиллинга: «свободная спираль», «таблетка».

Закреплять умение работы с ножницами, аккуратному наклеиванию, составлять изображение из частей, приемы аккуратного наклеивания. Развивать усидчивость и воображение.

Материал:

Лист А4 белого или светло-голубого цвета, с нарисованной паутиной. Клей, ножницы, салфетка. На каждого ребенка: одна длинная черная полоска (склеенная из нескольких полосок) и восемь не длинных (А4/2)

Ход занятия:

Дети сидят на коврикe вокруг воспитателя. Поговорить с детьми о насекомых. Перечислить их. Рассказать детям пользе, которую приносят насекомые. Ребята, пожалуйста, отгадайте загадку:

Сеть, прозрачную, как тень,

Ткет искусно целый день.

Как коричневый сучок

В центре сетки ... ПАУЧОК

Правильно, ребята, паучок. А знаете ли вы какую пользу приносят нам паучки? Они ловят мух, плохих насекомых.

В.: Теперь я хочу чтобы мы сделали своих паучков. Проходите к нашему столу, где нас ждут заготовки для нашей работы.

Физкультминутка: Подвижная игра Паучок

Поделить детей на две команды. Каждую команду поместить в обруч или обернуть веревкой. Команды стоят в одном конце комнаты и по сигналу воспитателя начинают двигаться к финишу.

Этапы работы:

Длинную полоску бумаги накрутить на карандаш, зафиксировать клеем кончик полоски – получилась «таблетка»

«Таблетку» приклеить на середину паутины – тело паука и его голова.

Сделать заготовки «свободная спираль» из восьми коротких полосок

Сформировать из них лапки. Обратить внимание детей, что с каждой стороны тела у паучка по 4 лапки.

Заключительная часть.

Восп.: Ребята, посмотрите, какой аквариум получился у нас. Сколько в нем рыб, все очень красивые и разные. Понравилось вам наше занятие?!

Конспект занятия №18

14.01.2023г

Техника квиллинг. «Веселые утята».

Цели:

Закреплять умение работать в технике квиллинг. Учить выполнять объемную работу, дополнять поделку деталями. Воспитывать умение доводить работу до конца. Развивать творческие способности, воображение.

Материал:

Лист А4 белого или зеленого цвета. Клей, ножницы, салфетка. На каждого ребенка: полоски желтой бумаги. Краски, карандаши, кисти.

Ход занятия:

Дети собираются вокруг воспитателя на коврике.

Восп.: Ой, какие у меня гости! Как я вам рада! Проходите, гости дорогие! А я как раз собралась покормить своих домашних птиц. А каких птиц, вы сейчас угадаете.

Под дождем она гуляет, Щепать травку обожает! «Кря!» кричит, Все это шутка, Ну, конечно, это... Дети: Утка!

Восп.: Молодцы, ребята, а вот еще одна загадка.

Удивительный ребенок! Только вышел из пеленок

Может плавать и нырять, Как его родная мать. Дети: Утенок!

Восп.: Молодцы! Вот и угадали. Это утка и утята. Их во дворе нет, наверно, они ушли на озеро. Пойдемте, их поищем. (Дети проходят полосу с препятствиями: мостик; кочки. Воспитатель с детьми подходят к столику, на котором оформлено озеро. Обступают его со всех сторон. На озере плавает одна уточка).

Воспитатель: Посмотрите, ребята, уточка плавает одна, видно, детки спрятались в травке. Маме уточке стало одиноко, стала она их звать. «Кря-кря- кря !», а утята не отзываются. Мама уточка просит вас помочь найти утят. Давайте ей поможем! А как мы ей можем помочь, ребята? Дети (варианты ответов): ... можно сделать...

Воспитатель: конечно, можно сделать утят! Но прежде давайте с вами немножко поиграем

Вышли уточки на луг, (шагаем как утята) –Кря -Кря- Кря!

Пролетел веселый жук - Жжжжжжж! (машем руками – крыльями).

Гуси шеи выгибают – Га-Га-Га (круговые вращение шеей).

Клювом перья расправляют (повороты туловища вправо-влево).

Ветер ветки раскачал (качаем поднятыми вверх руками),

Шарик тоже зарычал – Рrrrrr...(руки на поясе, наклоны вперед, смотрим перед собой).

Зашептал в воде камыш – Шшшшшшшш...(поднять руки вверх и потянуться), И опять настала тишь – Шшшшшшшш... (присели).

Воспитатель: Молодцы! А теперь садитесь за столы, мы должны помочь маме - уточке. Посмотрите, ребята какие заготовки лежат у нас на столе. Правильно, полоски бумаги. А какого цвета наши полоски? И какого размера?

Дети: Длинные, желтые..

Воспитатель: Посмотрите, дети, из каких частей состоит уточка?

Дети: Голова, туловище. Голова меньше, туловище больше.

Воспитатель: Как вы думаете, а что это?

Дети: Клюв, хвостик.

Этапы работы: Полоски бумаги накрутить на карандаш, зафиксировать клеем кончик полоски – получилась «таблетки». «Таблетки» приклеить, формируя голову и тело. Дорисовать красками или карандашом, травку, клювик и лапки.

Заключительная часть. Воспитатель: Вот, какие молодцы, вы сегодня отлично поработали! Посмотрите, как обрадовалась мама-уточка! И утята тоже рады, они к маме вернулись! Всем весело, и нам тоже! Ведь мы сделали доброе дело.

Правда?

Дети: Да!!

Конспект занятия №19

21.01.2023г

Техника квиллинг. Подарок для папы – «Ракета».

Цели:

Продолжать учить аккуратному обращению с ножницами, вырезать полоски нужной ширины, скручивать их в основные формы квиллинга. Формировать композицию, аккуратно наклеивать детали. Воспитывать у ребят гордость и любовь к своей Родине.

Формировать положительное отношение к результатам своей деятельности.

Материал:

Лист А4 синего цвета с наклеенной заготовкой ракеты. Клей, ножницы, салфетка. На каждого ребенка: полоски желтой и красной бумаги. Краски, карандаши, кисти.

Ход занятия:

Воспитатель побуждает детей вспомнить, какой скоро наступит праздник – День Защитника Отечества. Поговорить с детьми об Отечестве, Родине. О том, что все мужчины являются Защитниками – Родины, семьи.

Праздник всех Солдатов наших -

Вот что значит этот день!

День защитников отважных

Да и просто всех парней!

Ведь любой из них мечтает

Защитить детей, семью,

Покорить хоть что-то в мире

И найти свою судьбу!

Рассмотреть с детьми ракету, проговорить из каких частей состоит она.

Отметить, что окно в ракете и самолете называется иллюминатор. Предлагает сделать ракету в технике квиллинг. Поощряет проявлению самостоятельности при дорисовывании работы (кометы, звёзды, планеты, пламя ракеты и т. д.).

Этапы работы:

Полоски желтой бумаги накрутить на карандаш, зафиксировать клеем кончик полоски – получилась «таблетки»

«Таблетки» приклеить чтоб получились иллюминаторы.

Из полосок красной бумаги сформировать свободную спираль – и приклеить вниз ракеты, имитируя пламя, вырывающееся и сопла.

Дорисовать красками или карандашом, звезды, планеты и т.д.

Заключительная часть.

В конце занятия дети рассматривают все картины и рассказывают о своей: куда она летит, что ещё дорисовано.

Восп.: Какие красивые ракеты у нас получились. Мы подарим их нашим папам на праздник – День защитника Отечества.

Конспект занятия №20

28.01.2023г

Аппликация «Светофор»

Цель: закрепить знания детей о том, что светофоры управляют сложным движением транспорта и пешеходов на улицах и дорогах. Познакомить детей со светофором, объяснить для чего он нужен; учить наклеивать круги на прямоугольник, чередуя их последовательность (красный, желтый, зеленый); объяснить, что обозначает каждый свет светофора; Повторение правил дорожного движения, техники безопасности. Формирование деталей приемом «свободная спираль». Правильно располагать детали, развивать чувство ритма и цвета. Аккуратно наклеивать детали на заготовку. Формирование эстетического чувства. упражнять в применении правильных приемов наклеивания.

Материалы к занятию: Нарезанные круги красного, желтого, зеленого цвета, макет светофора, лист бумаги прямоугольной формы, руль для игры, маски воробушек.

Ход занятия:

В гости приходит светофор.

Здравствуйте ребята! Вы знаете кто я? А для чего я нужен? Я светофор слижу за порядком на дорогах, чтобы люди и машины соблюдали правила дорожного движения. У меня есть три глаза. Верхний красный – путь закрыт, второй желтый – внимание, третий зеленый – путь открыт.

Я хочу чтобы вы сделали аппликацию светофора, чтобы их было много. Я их расставлю на дорогах, чтобы люди могли соблюдать правила дорожного движения.

Дети: да!

Посмотрите на меня у меня основная часть, она прямоугольной формы, на ней три круга, красный, желтый и зеленый. Давайте нарисуем пальцем в воздух прямоугольник и на нем три круга.-Молодцы! У вас у всех на столах лежат прямоугольник и три круга. Что у вас лежит на столе? Что есть у прямоугольника?

Дети: углы; А у круга есть углы? Дети: нет

-Какого цвета первый круг? Дети: красный.

-Какого цвета второй круг. Дети: желтый.

-Какого цвета третий круг. Дети: зеленый.

Вы должны будете наклеить на этот прямоугольник соблюдая последовательность три круга оставляя между ними небольшие расстояние. На кисть набираем немного клейстера аккуратно наносим на первый круг. Край нужно не забывать намазать клейстером затем первый красный круг приклеить на прямоугольник (на верхнюю часть). Прижать тряпкой также нужно приклеить и другие круги, желтый и зеленый.

Что ребята у вас получилось? Дети: светофор.

Заключительная часть.

Светофор выбирает самую лучшую работу и спрашивает у детей почему эта работа понравилась больше всех. В конце занятия спрашивает (обобщает) на какой свет можно переходить улицу, а на какой свет нельзя. Поощряет ответы детей.

Вот я сейчас уйду от вас спокойный, зная, что вы знаете правило дорожного движения и будете его соблюдать.

До свидания ребята!

Дети: До свидания светофор!

В конце занятия поиграть с детьми в игру «Воробушки и автомобиль».

Конспект занятия №21

04.02.2023г

«Жираф»Аппликация с использованием крашенного песка.

Цель:. Познакомить детей с новым для них видом ручного труда. Ознакомить с техникой работы. Учить аккуратно намазывать клеем необходимый участок работы, аккуратно засыпать этот участок песком соответствующего цвета. Учить равномерно распределять свой участок работы на общем изображении.

Ход занятия:

Длинная шея и длинные ноги, Ходит животное это в тревоге, Щиплет листочки.

Заметен врагу, Боится попасться он тигру и льву. (Жираф)

- Во время путешествия в зоопарке мы встретили последнее удивительное животное, которое невозможно ни с кем спутать. Это самое высокое животное на земле. Кто это? (Ответы детей)

- Давайте подойдем к мольберту и посмотрим картинки. Подумайте, что есть общего у жирафа с этими предметами?

Жираф и стол – что у них может быть общее? (Ответы детей: у жирафа 4 ноги и у стола 4 ноги). Леопард и жираф? (Ответы детей: у обоих пятнистая шкура, оба живут в жарких странах). Дерево и жираф? (Ответы детей: Оба высокие).

Воспитатель: Жираф – это травоядное животное или хищное? Чем питается? (Ответы детей: травоядное, питается листьями деревьев). - Как вы думаете, зачем жирафу такая пятнистая окраска?- Да, все эти животные живут в удивительной стране Африка, где всегда солнечно и жарко, не бывает зимы и снега. Мы недавно путешествовали с вами по этой стране и даже нашли ее на глобусе.

(Ответы детей: среди деревьев пятнистая шкура жирафа становится незаметна для хищников). - А зачем жирафу такая длинная шея? (Ответы детей: длинная шея помогает жирафу дотягиваться до самых высоких деревьев, с которых он срывает листья). Воспитатель: Высокий рост и хорошее зрение помогают жирафу издали заметить опасность. А помогают ли жирафу длинные тонкие ноги? (Ответы детей: да, он легко убегает от хищников).

-Открою вам маленький секрет: жираф имеет еще самый длинный язык из всех млекопитающих (50 см), он даже может чистить уши своим языком.

Физминутка. У жирафов пятна, пятна, пятна, пятнышки везде...»

У жирафов пятна, пятна, пятна, пятнышки везде. У жирафов пятна, пятна, пятна, пятнышки везде. (Хлопаем по всему телу ладонями) На лбу, ушах, на шее, на локтях, На носках, на животах, на коленях и носках. (Обоими указательными пальцами дотрагиваемся до соответствующих частей тела) У слонов есть складки, складки, складки, складочки везде. У слонов есть складки, складки, складки, складочки везде. Щипаем себя, как бы собирая складки. На лбу, ушах, на шее, на локтях, На носках, на животах, на коленях и носках. (Обоими указательными пальцами дотрагиваемся до соответствующих частей тела) У котят шерстка, шерстка, шерстка, шерсточка везде. У котят шерстка, шерстка, шерстка, шерсточка везде. (Поглаживаем себя, как бы разглаживая шерстку) На лбу, ушах, на шее, на локтях, На носках, на животах, на коленях и носках. (Обоими указательными пальцами дотрагиваемся до соответствующих частей тела) А у зебры есть полоски, есть полосочки везде. А у зебры есть полоски, есть полосочки везде. (Проводим ребрами ладони по телу, рисуем полосочки) На лбу, ушах, на шее, на локтях, На носках, на животах, на коленях и

носках. (Обоими указательными пальцами дотрагиваемся до соответствующих частей тела)

Воспитатель: Хорошо сделали! Теперь вернемся на свои рабочие места, но перед тем, как продолжить работу, прочитаю стихотворение про жирафа:

Важно шагает пятнистый жираф, Голову с рожками гордо задрв. Он выше всех и гордится собой: С дерева листик достанет любой. А вот попить для него – тяжкий труд, И потому пьет он впрок, как верблюд. Есть у жирафов большущий секрет: Кажется нам, у них голоса нет. Только друг с другом они говорят, Но, чтоб не слышали их все подряд, Голосом низким общаться должны, И разговоры другим не слышны.

Воспитатель: Чтобы сделать аппликацию Жирафа, дети, как вы думаете, что нам нужно сделать? (Ответы детей: нарисовать карандашом жирафа). Правильно, сначала нам нужно нарисовать простым карандашом силуэт Жирафа. Потом фигуру жирафа помазать клеем, а на клей посыпать песок разного цвета (где пятна песок коричневый) остальная часть желтая

Заключительная часть.

(доброжелательная оценка всех работ) Воспитатель: - Ребята, вам понравилось рисовать, делать аппликацию? (да). – Как можно сказать, какие у нас получались работы? (красивые, настоящие, жирафы, как живые...) – Какое у вас сейчас настроение? (Хорошее!). Молодцы!

Конспект занятия №22

11.02.2023г

Аппликация «Домик для собачки»

Цели: Познакомить детей с новым для них видом ручного труда. Ознакомить с техникой работы. Учить вырезать из бумаги различные фигуры, склеивать из них различные детали фигуры. Внимательно слушать объяснения педагога и повторять его действия. Быть внимательным и аккуратным.

Материалы:

Музыкальная мягкая игрушка — собака, схема частей тела собаки, готовые силуэты для наклеивания на альбомном листе, готовые круги из цветной бумаги разных размеров, клей, кисти, клеенки, салфетки .

Ход занятия

Педагог сидит перед детьми, в руках у него мешочек:

Педагог: Ребятки, посмотрите какой интересный мешочек, да он шевелится! Кто же в нём спрятался? (Смотрит). Он не хочет выходить из мешка, пока вы не отгадаете про него загадку.

Проживает во дворе

В личном доме – конуре,

И на всех, кого не знает,

То рычит она, то лает.(Собака)

Педагог достает из мешочка игрушку собаки. Дети вместе с педагогом рассматривают игрушку.

Беседа

(Показ частей тела, используя схему)

— Что это у собаки? - Голова. - Что на голове?

- Уши, глаза, нос, рот (пасть). - Где у собаки лапы ? (Дети показывают)

- Где у собаки хвост? (Дети показывают) - Какая собачка на ощупь? Потрогайте ее.

- Мягкая пушистая. - Это шерсть ее мягкая. А какого цвета шерсть?

- Черная. - Какого размера собака, большая или маленькая?

- Маленькая. - А где живет собака?

- Собака живет у хозяина. У нее есть будка.

- А для чего человеку нужна собака? - Собака охраняет дом.

- Давайте послушаем как она кричит. (Педагог нажимает кнопку собака лает)

- Как кричит собака? - Гав! Гав!

Физкультминутка

Бегал по двору щеночек, (медленный бег на месте)

Видит — пирога кусочек, (наклон вперед, руки в стороны)

Под крыльцо залез и съел, (присесть, руки ко рту)

Развалился, засопел. (руки в стороны, голову на бок)

Показ педагога

Этапы работы:

Педагог: Сейчас мы с вами сделаем аппликацию собаки и будки для нее.

Для этого нам понадобятся круги из цветной бумаги разного цвета и размера

Посмотрите на образец .Сейчас я буду показывать как клеить собаку и будку для нее , а вы поочередно выкладываете детали на альбомном листе.

А теперь приклеивайте детали в том же порядке.

Самостоятельная работа

Заключительная часть.

Педагог: Ребята возьмите свои работы и подойдите к доске.

(выставка детских работ).

Вы были молодцы, ребята, старались, собачки получились разные – у кого радостная, у кого спокойная, в разных позах. Всем большое спасибо.

Конспект занятия №23

18.02.2023г

Открытка в подарок другу: ««Валентинки»».

Цель: Поделка из салфеток. Учить детей катать шарики из разноцветных салфеток, аккуратно намазывать не большой участок формы клеем и приклеивать шарики из салфеток.

Оборудование: Сюжетная аппликация «валентинка»

Методы: словесный (беседа, наглядный (валентинка)

Ход занятия

Здравствуйте ребята!

-Как вы думаете какой праздник будет на днях?

ответы детей: 14 февраля

-Правильно.

-А какой праздник принято отмечать этого числа?

ответы детей: День святого Валентина

-В честь кого назвали этот день?

ответы детей: В честь священника Валентина. Он очень любил мирить всех поссорившихся людей.

-На любой праздник дарят что?

ответы детей:подарки!

-Какие подарки дарят в этот праздник?

ответы детей: Открытки, Валентинки!

-Давайте мы тоже с вами сделаем валентинку.

Ажурное сердце, сделанное в технике квиллинг может быть как самостоятельной валентинкой, так и элементом открытки, украшением подарка к празднику... А вот как сделать квиллинг.

Для того чтобы сделать сердечко в технике квиллинг вам понадобится полоски бумаги розового или красного цвета, клей ПВА и предмет на который вы будете накручивать бумагу, например карандаш.

Делаем элементы для квиллинга спиральки в большом количестве.

Затем из спиралек делаем лодочки и другие элементы, из которых в последующем складываем прообраз нашего сердечка квиллинг, и склеиваем их друг с другом.

Пальчиковая гимнастика

Мы капусту рубим, рубим! (2 раза) (ребенок изображает рубящие движения топор, двигая прямыми ладошками вверх и вниз)

Мы капусту режем, режем! (2 раза) (ребром ладошки водим вперед и назад)

Мы капусту солим, солим! (2 раза) (собираем пальчики в щепотку и делаем вид, что солим капусту)

Мы капусту жмем, жмем! (2 раза) (энергично сжимаем и разжимаем кулачки)

Мы морковку трем, трем! (2 раза) (правую ручку сжимаем в кулачок и двигаем её вверх-вниз вдоль прямой ладошки левой руки, изображая терку)

Заполняем центр нашей будущей валентинки с помощью элементов подходящей формы.

И наконец, окончательно формируем контуры квиллинг сердечка и склеиваем его.

Заключительная часть.-Какой праздник будет на 14 февраля?

ответы детей: День Святого Валентина!

-Какой подарок делали?

ответы детей: Валентинку!

-Что вам понравилось?

-Спасибо, все молодцы!

Конспект занятия №24

25.02.2023г

Техника квиллинг. Коллективная работа – «Золотая рыбка».

Цели:

Закрепление умения накручивать основную форму «таблетка», «свободная спираль».

Развивать умение работать в коллективе, договариваться с товарищами.

Развивать чувство ритма и цвета, самостоятельность, способствовать игровому общению.

Материал:

Ватман, тонированный светло синей гуашью. Контуры рыб, полосы бумаги желтого, оранжевого и золотистого цвета, карандаш, клей, салфетка.

Ход занятия:

Дети сидят на коврик вокруг воспитателя. Поговорить с детьми о домашних животных. Перечислить их. Рассказать детям об аквариуме и их обитателях.

Физкультминутка:

Рыбка плавает в водичке

Рыбке весело играть

Рыбка, рыбка озорница

Мы хотим тебя поймать.

Рыбка спинку изогнула,

Крошку хлебную взяла.

Рыбка хвостиком махнула,

Рыбка быстро уплыла.

В.: Теперь я хочу чтобы мы сделали свой собственный аквариум. Проходите к нашему столу, где нас ждет заготовка для аквариума

Этапы работы:

Полоски бумаги накрутить на карандаш, зафиксировать клеем кончик полоски – получилась «таблетка»

«Таблетки» приклеить на тело рыбки, имитируя чешую

Сделать заготовки «свободная спираль»

Сформировать из нее хвост рыбок.

Заключительная часть.

Восп.: Ребята, посмотрите, какой аквариум получился у нас. Сколько в нем рыб, все очень красивые и разные. Понравилось вам наше занятие?!

Конспект занятия №25

28.02.2023г

Прием складывание. «Ждем гостей».

Цели:

Познакомить детей с приемом складывания квадрата (прямоугольника) пополам по прямой с делением боковых сторон пополам и совмещением противоположных верхних и нижних сторон и углов. Условно назвать этот прием складывания «Книжечка». Воспитывать усидчивость, терпение.

Материал:

Прямоугольная заготовка – половина альбомного листа, вырезанная из бумаги готовая деталь ручки, материал для украшения бокалов (полоски, круги и квадраты разного размера из цветной бумаги), клей ПВА, клеевые кисти, клеенка, тряпочка, поднос

Ход занятия:

Побеседовать с детьми о посуде, ее разновидностях (чайная, столовая), назначении. Рассмотрите узоры, украшающие посуду, обратите внимание на их расположение.

Появляется кукла Маша, она ждет в гости своих друзей и хочет угостить их чаем, но чайной посуды у нее мало, всего один бокал.

Восп.: Ребята, давайте поможем Маше подготовиться к встрече гостей и сделаем бокалы из бумаги.

Давайте, посмотрим, какой бокал у Маши. Из каких частей состоит, как украшен? Правильно, полосками, кругами, квадратами.

Физкультминутка:

Вот большой стеклянный чайник, («Надуть» живот, одна рука на поясе)

Очень важный, как начальник. (Другая изогнута, как носик.)

Вот фарфоровые чашки, (Приседать, одна рука на поясе.)

Очень хрупкие, бедняжки. Вот фарфоровые блюдца, (Кружиться, рисуя руками круг.) Только стукни — разобьются.

Вот серебряные ложки, (Потянуться, руки сомкнуть над головой)

Вот пластмассовый поднос — Он посуду нам принес. (Сделать большой круг.)

Этапы работы:

Сложить заготовку пополам по прямой так, чтобы совместились противоположные стороны и углы и получилась, «книжечка» (складывание проводить в направлении от себя, точно совместить стороны и углы, хорошо прогладить линию сгиба)

Приклеить ручку к бокалу

Украсить бокал аппликацией.

Если кто-то из детей быстро выполнит задание, можно украсить бокал аппликацией и с другой стороны.

Заключительная часть.

Рассмотреть с детьми получившиеся бокалы, вместе с куклой Машей отметить самые удачные (аккуратно сложена заготовка, выполнен красивый узор).

Конспект занятия №26

04.03.2023г

Прием складывание. «Автобус».

Цели:

Продолжать учить детей мастерить объемные поделки, используя прием складывания «Книжечка». Закреплять умение делить полоску на части приемом складывания пополам, вырезать круги из квадрата, плавно закругляя его углы при срезании. Развивать творческие способности, воображение.

Материал:

Квадратная заготовка (10х10 см.) из цветной плотной бумаги (основа поделки), 2 полоски из более тонкой бумаги желтого цвета (2х4 см) и 4 квадрата черного цвета (3х3 см.), клей ПВА, кисть для клея, клеенка, тряпочка, поднос, ножницы, иллюстрации с транспортом

Ход занятия:

Восп.: Ребята, давайте рассмотрим транспорт. Транспорт бывает: пассажирский, грузовой, легковой. Пассажирский – это тот, который перевозит пассажиров, грузовой – перевозит грузы, легковой – перевозит людей, но не много, а может вместить в себя всего несколько человек. К пассажирскому транспорту относят: автобусы, троллейбусы, трамваи, самолеты, поезда, корабли, маршрутное такси. Давайте с вами поиграем в игру: Чем отличаются?

(предложить ребятам найти отличия между Троллейбусом и Автобусом, между Трамваем и Поездом, между Маршруткой и Автобусом, между Кораблем и Самолетом). Молодцы, ребята. Сегодня мы с вами будем делать Автобус из бумаги.

Физкультминутка:

Вот мы в автобусе сидим и сидим, и сидим.

И из окошечка глядим все глядим.

Глядим назад, глядим вперед вот так - вот, вот так - вот.

Ну что ж автобус не везёт, не везёт

Колёса закружились вот так - вот, вот так – вот.

Вперед мы покатались Вот так – вот, вот так – вот.

А щётки по стеклу шуршат бжик - бжик, бжик- бжик

Все капельки смести хотят – бжик-бжик, бжик-бжик.

И мы не просто так сидим, Би – би – би,

И громко, громко все гудим Би – би - би.

Пускай автобус наш трясёт Вот так - вот, вот так - вот.

Мы едем, едем всё вперед Би – би - би.

Восп.: Вот мы и приехали! Выходите из автобуса и проходите за столики.

Этапы работы:

Сложить квадратную заготовку пополам по прямой

Два окна – сложить полоску желтого цвета пополам, разрезать по линии сгиба.

колеса - срезать уголки у черных квадратов, формируя круг

Приклеить окна и колеса к автобусу.

Заключительная часть.

Расставить автобусы на большой лист, с заранее нарисованной автомобильной дорогой. Отметить, какие красивые получились автобусы, как много людей могут отправиться в путешествие на этих автобусах.

Конспект занятия №27

11.03.2023г

Прием складывание. «Медвежонок».

Цели: Закреплять умения мастерить поделки, используя прием складывания «книжечка». Совершенствовать трудовые навыки, формировать культуру труда, учить аккуратности, умению бережно и экономно использовать материал.

Материал: Заготовка из плотной коричневой бумаги для фигурки медведя, полоски коричневой более тонкой бумаги для выполнения мелких деталей (лапки), три квадрата (уши, хвост), вырезанная деталь мордочки медвежонка, клей ПВА, карандаши, кисть для клея, клеенка, тряпочка, поднос, ножницы.

Ход занятия:

Восп.: Ребята, слушайте меня внимательно и скажите, про кого эта загадка:

Кто в лесу глухом живет,

Неуклюжий, косолапый?

Летом ест малину, мед,

А зимой сосет он лапу.(Медведь)

Правильно, медведь! А медведь, он какой? Да, большой, шкура у него коричневая, большая голова, большие лапы и маленький хвостик. А давайте, ребята, вспомним в каких сказках встречается нам медведь (Теремок, Колобок, Заюшкина избушка, Два жадных медвежонка, Три медведя, Маша и Медведь и тд.)

Физкультминутка:

Три медведя в сказке жили,

Руки поднимают над головой, кончики пальцев касаются друг друга.

В перевалочку ходили. Идут переваливаясь из стороны в сторону.

К ним девчушка прибежала, Бег на месте.

В дом зашла и увидела: Руки поднимают над головой, кончики пальцев касаются друг друга.

Стол большущий у окна, Правая рука сжата в кулак, левая ладошка лежит на кулаке.

Стула три – вот это да.

Левая ладонь вертикально, правый кулак прижат к ладони горизонтально.

Чашки три, и ложки три, Приседают, одну руку на пояс, затем встают, руки поднимают вверх и касаются округлыми пальцами друг друга.

Три кровати: посмотри. Руки перед грудью, согнуты в локтях и лежат друг на друге.

Ела Маша и пила, Изображают, как держат ложку и подносят её ко рту.

На кроватку прилегла Руки перед грудью, согнуты в локтях и лежат друг на друге.

И уснула сладким сном. Ладонки сложена, голова наклонена и лежит на ладонках.

Что случилось потом? Руки слегка разводят в сторону.

Тут медведи воротились, Идут переваливаясь из стороны в сторону.

Увидев Машу, рассердились. Руки на пояс, делают сердитое лицо.

Маша очень испугалась Изображают испуганное лицо.

И домой она умчалась. Руки поднимают над головой, кончики пальцев касаются друг друга.

Этапы работы: Сложить заготовку пополам по прямой, точно совмещая углы и стороны, хорошо прогладить линию сгиба. Сложить две полоски пополам и разрезать пол линии сгиба (лапы), срезать углы, плавно закругляя. У квадратов срезать углы, формируя круги (уши, хвост). Приклеить лапки, уши, хвост к основной детали поделки (уточнить место приклеивания лапок); Приклеить заготовку мордочки медвежонка (уточнить место приклеивания). Нарисовать глазки

Заключительная часть. Рассмотреть готовые поделки. Предложить придумать, как можно использовать выполненные поделки (подарить, использовать в игре, для показа настольного театра и тд.). Похвалить всех детей за старание.

Конспект занятия №28

18.03.2023г

Объемные поделки. Игрушка из картона – «Слон»

Цель: Познакомить детей с новым видом работы с бумагой – конструировать из бумаги объемные фигуры, при помощи надрезов, без клея. Развивать пространственное воображение. Развивать мелкую моторику рук и глазомер

Материал: Картон белый, белые листы бумаги, краски акварельные, кисть широкая, ножницы, простой карандаш, клей-карандаш, шаблоны для детей

Ход занятия:

Отгадай, кто он такой:

Очень сильный и большой

У него предлинный нос

И короткий тонкий хвост,

Бивнями зовут клыки,

Уши очень широки,

Он словно серая гора,

Трубит отчаянно с утра,

И весит он немало тонн

Большой ушастый серый ... (Слон).

Пошаговый процесс выполнения работы:

1. Сначала на белом картоне нужно обвести основные конструктивные детали поделки по шаблону (либо распечатать на картоне), и вырезать по контуру.

2. Для имитации кожи слона поработаем над фактурой. Сминаем два листа бумаги и разглаживаем их.

3. Затем акварелью тонируем мятую бумагу выбранным колером. (В моем случае оттенок серого). Оставляем бумагу до полного высыхания.

4. На картонную основу фигурки наносим клей (сначала с одной стороны) и приклеиваем на не тонированную часть мятого листа.

5. Вырезаем по контуру.

6. Так-же оформляем и другую сторону фигурки.

7. Уши слона оформляем таким же способом.

8. Приклеим бивни, нарисуем глаза

9. Для попоны вырезаем прямоугольник 12Х24, наносим симметричные узоры и сгибаем пополам.

10. Приклеим попону к фигурке, не закрывая надрез.

11. Скрепляем две получившиеся детали при помощи соединения надрезов

12. Поделка готова.

Заключительная часть.

Ребята, посмотрите, какая получилась у нас отличная поделка! Все молодцы, старались, не ссорились! У нас очень дружная группа!

Вот этот зверь называется слон,

Бодро шагает по Африке он.

Хобот, клыки и огромные уши...

Но он хороший, он добродушный.

Но очень огромный и, значит, немного Боятся его тигры и носороги.

Конспект занятия №29

25.03.2023г

Оригами из кругов «Грибок»».

Цель: Познакомить ребят с техникой оригами, показать несколько поделок в технике оригами. Познакомить с условным обозначением «долина» (линия, по которой следует делать сгиб на себя); Научить детей складывать круг пополам, правильно располагать части на листе, формируя композицию.

Ход занятия:

Разгадывание загадок на тему « Осень», « Грибы».

-« Сквозь землю прошёл

Красну шапочку нашёл»

« Я под шапкою цветной

На ноге стою одной.

У меня свои повадки:

Я всегда играю в прятки».

Посмотрите какую поделку я вам сегодня предлагаю выполнить в технике «Оригами». Рассматривание готовой поделки: « Грибы».

Этапы работы:

Показ выполнения работы.

Ш л я п к а.

Кладем прямоугольник пополам белой стороной к себе.

1. Перегибаем прямоугольник пополам, совмещая короткие стороны.

2. Опускаем верхние углы к линии перегиба.

Н о ж к а.

Кладем квадрат белой стороной к себе.

3. Отгибаем снизу полоску. Переворачиваем деталь.

4. Переворачиваем прямоугольник пополам книжкой, совмещая короткие стороны.

5. Опускаем короткие (боковые) стороны к линии перегиба

6. Ножка готова. Надеваем на неё сверху шляпку.

7. Подклеиваем обе детали. Переворачиваем фигурку.

8. С помощью надрезов на зелёной полоске снизу сделаем травку. Украсьте шляпку белыми кружочками.

Из мухомора легко сделать подосиновик. Можно изготовить 2-3 разных грибочка.

9. Сгибаем уголки. Переворачиваем фигурку.

10. Гриб готов.

Предлагаю вам выполнить работу. Составление поделки: « Грибы»

На вырезанную основу приклеиваем грибы. Украсить.

Заключительная часть.

-Какие операции сборки удобнее выполнять последними? Почему?

- Что нового и интересного вы узнали сегодня на занятии?

Мини выставка работ.

Конспект занятия №30

01.04.2023г

Оригами из кругов «Божья коровка»

Цель: Продолжать учить складывать базовую форму – круг пополам; Выделять части тела – крылья, тело, голова. Развивать художественный вкус, творческие способности и фантазии детей.

Ход занятия:

- Отгадайте загадку:

Всех жуков она милей

Спинка алая на ней

А на ней кружочки

Черненькие точки (божья коровка)

Теперь я предлагаю сесть за столы и сделать божью коровку из цветной бумаги (оригами).

Физкультминутка:

Встали все со стульчиков, руки на поясе, ноги слегка расставлены.

Очень трудно так стоять

Ножку вниз не опускать,

И не падать, не качаться,

За соседа не держаться.

Тихо все сели.

- Рассмотрите игрушку – образец. Нам понадобится квадрат красного цвета, трафарет овальной формы, основа нашей божьей коровки, с лапками.

Этапы работы:

1. Сложите квадратный лист пополам, разверните, сложите еще раз пополам.

2. Разогните, сложите квадрат по диагонали, разверните и сложите в другую сторону по диагонали.

3. Разверните, взяв двумя руками за одну из диагоналей, по пружиним и вгибая внутрь стороны квадрата, прогладим линии сгиба, у нас получилась базовая модель оригами – двойной треугольник.

4. Возьмите черный шаблон овальной формы, наложите его на треугольник, узкая вершина овала, должна накладываться на вершину треугольника, обведите карандашом.

5. Ножницами вырезаем голову и заднюю часть туловища, не прорезая линию сгиба.

6. На основу божьей коровки с лапками наклейте брюшко.

7. Черным фломастером нарисуйте голову жучка, она должна доходить до передних лапок, нарисуйте черные точки на спинке божьей коровки.

8. Из квадратиков белого цвета вырежьте глазки и приклейте на голову.

9. На зеленую полянку, посадите своих жучков, посмотрите какие они красивые, веселенькие.

Заключительная часть.

Божья коровка, алая спинка,

Уцепилась ловко коровка за травинку.

Вверх неспешным ходом, ползет по стебельку,

К пахнущему медом, яркому цветку.

Поедает быстро, коровка вредных тлей,

И цветок душистый, спасибо скажет ей.

- Какой жучок тебе нравится больше всего, почему?

Вы ребята все дружно и хорошо работали, порадовали меня своими жучками.

Конспект занятия №31

08.04.2023г

Оригами из кругов «Разноцветный зонтик»».

Цель: Учить детей складывать круг пополам, и еще раз пополам, получая при этом $\frac{1}{4}$ круга; складывать в виде зонтика из нескольких четвертинок кругов.

Развивать пространственное воображение. Способствовать созданию игровых ситуаций, расширять коммуникативные способности детей.

Ход занятия:

О чем-то скрипит половица, И спице опять не спится,

Присев на кровати подушки. Уже наострили ушки...

И сразу меняются лица, Меняются звуки и краски...

Тихонько скрипит половица, По комнате ходит сказка...

Воспитатель: Дети, а вы любите сказки? А кто вам дома рассказывает сказки? Назовите свои любимые сказки?

Вот сколько сказок вы знаете, но никто на свете не знает столько сказок, сколько знает их Оле-Лукойе. Вот мастер-то рассказывать!

"Вечером, когда дети преспокойно сидят за столом или на своих скамеечках, является Оле-Лукойе. Он тихонько приотворит дверь, неслышно шагнёт в комнату и слегка прыснет детям в глаза сладким молоком. Тогда глазки у детей закрываются, и они не могут разглядеть Олега, а он подкрадывается к ним сзади и начинает легонько дуть им в затылок. Это совсем не больно - у Олега нет ведь злого умысла; он хочет только, чтобы дети утомонились, а для этого их непременно надо уложить в постель! А потом уж начинает рассказывать сказки. У Олега есть два зонтика: один разноцветный с картинками, который он раскрывает над хорошими детьми, и тогда им всю ночь снятся чудеснейшие сказки, а другой совсем простой, гладкий, черный, который он раскрывает над нехорошими детьми; ну они и спят всю ночь как чурбаны, и поутру оказывается, что они ровно ничего не видали во сне!"

- Я знаю, вы у меня хорошие ребята, и над вами Олег-Лукойе раскрывает только вот такой разноцветный зонтик (показ образца) и вам всю ночь снятся чудесные сны. Давайте на некоторое время станем маленькими волшебниками и превратим разноцветные бумажные квадратики в волшебный зонтик. Кривле-крабле-бумс! Итак, мои маленькие волшебники за работу!

.Пальчиковая гимнастика.

1-2-3-4-5 - удары по столу пальчиками обеих рук: левая начинает с мизинца, правая - с большого пальца

Вышел дождик погулять - беспорядочные удары по столу пальчиками обеих рук
Шел неслышно, по привычке, - "шагают" средний и указательный пальцы обеих рук

А куда ему спешить?

Вдруг читает на табличке: - ритмично ударяют то ладонями, то кулачками по столу "По газону не ходить!"

Дождь вздохнул тихонько: - часто и ритмично бьют в ладоши

-Ох! - один хлопок .И ушел. Газон засох. - ритмичные хлопки по столу.

Поэтапное складывание поделки (каждый этап показ складывания воспитателем - повтор детьми):

а) сложите все квадраты, используя базовую форму "воздушный змей";

б) две базовые формы "воздушный змей" сложите пополам по линии сгиба
Физкультминутка.

Капля раз, - прыжок на носочках, руки на пояс

Капля два. - прыжок

Очень медленно сперва. - 4 прыжка

А потом, потом, потом - 8 прыжков

Все бегом, бегом, бегом.

Мы зонты свои раскрыли, - руки развести в стороны

От дождя себя укрыли. - руки полукругом над головой

5. Составление аппликации, наклеивание деталей.

Анализ детских работ.

Конспект занятия №32

15.04.2023г

Оригами из кругов. Коллективная работа. «Аквариум».

Цель: Продолжать учить детей работать с круглым листом бумаги, закрепить умение складывать круг пополам и еще раз пополам. Формировать композицию, дополняя ее разными деталями. Учить работать совместно, делая одно общее дело.

Ход занятия:

Мотивация к деятельности - сюрпризный момент «Письмо от подводных жителей».

-Здравствуйте, дорогие ребята! Пишут вам подводные жители-семейка Рыбкиных. Как вы знаете, уже наступила осень. А скоро и зима придёт. Наше царство затянет толстый слой льда, у нас наступит очень грустное и скучное время. Нам бы очень хотелось побывать у вас в гостях в детском саду. Может быть вы пригласите нас к себе в гости?

-Что же нам придумать, ребята? Как сделать так, чтобы рыбки побывали у нас в гостях?

Загадка-подсказка:

«Посмотрите дом стоит, До краёв водой налит.

Без окошек, но не мрачный, И со всех сторон прозрачный.

В этом домике жильцы- Все умелые пловцы.» (показ макета аквариума)

Подвести детей к выводу о том, что нужно сделать рыбок и заселить их в аквариум.

Пальчиковая гимнастика «Рыбки» (на ковре):

Рыбки в озере живут, (Ладонь выпрямить, пальцы прижать друг к другу (рыбка) Вверх и вниз они снуют. (Ладони волнообразно перемещать вверх-вниз)

По команде «Раз, два, три» выпускают пузыри. (Указательный и большой пальцы сложить колечком (пузырь). Обеими руками показывать, как пузыри медленно перемещаются снизу вверх).

И кружатся, и шалют, (Ладони поворачивать в разные стороны, перемещать в воздухе.)

И хвостами шевелят. (Пошевелить кончиками пальцев.)

Поэтапное выполнение работы воспитателем с объяснением, одновременное дублирование детьми:

- Посмотрите, я возьму квадрат и покажу вам, как он превратится в аквариумную рыбку.

-Кладём перед собой квадрат и сгибаем его по диагонали, совмещая углы.

Стараемся совмещать ровно, проглаживаем хорошо линию сгиба.

-Разворачиваем его, и сгибаем квадрат, совмещая по диагонали два других угла, так же проглаживая линию сгиба.-Разворачиваем, переворачиваем на другую сторону и сгибаем квадрат, совмещая стороны, проглаживаем линию сгиба.

-Теперь разворачиваем квадрат и вгибаем боковые стороны по линии сгиба вовнутрь так, чтобы получился двойной треугольник. И хорошо проглаживаем все линии сгиба.

-Теперь берём боковой угол верхнего треугольника и сгибаем его к середине так, чтобы уголок оказался чуть ниже стороны треугольника, хорошо проглаживаем линию сгиба.

-Также поступаем и с другим боковым углом верхнего треугольника.

-Посмотрите, что у нас получилось! Рыбка!

По мере необходимости оказывать индивидуальную помощь, указания, напоминания.

5. Украшение детьми рыбок аппликацией.

-Ребята, а теперь нужно украсить наших рыбок. (Дети украшают рыбок, используя для аппликации знакомые способы вырезывания. Напомнить о безопасной работе ножницами. Поощрять творческие проявления при украшении рыбок. По мере необходимости оказывать индивидуальную помощь.)

-Теперь можно поместить ваших рыбок в наш красивый аквариум.

-Возьмите клей, намажьте тщательно обратную сторону рыбки и приклеивайте каждый свою рыбку в любое место аквариума.

6. Заключительная часть.

-Ребята, сколько разных красивых рыбок у нас получилось!

-Что вы можете сказать каждый о своей рыбке?

-Что бы вы сделали в следующий раз по-другому?-Вы молодцы! Все очень старались!

Конспект занятия №33

22.04.2023г

Аппликация «Вечерний город» (коллективная работа).

Цели: Учить детей сгибать лист прямоугольной формы пополам, совмещая углы и противоположные стороны, расправлять квадрат в треугольник, закреплять уже знакомые условные обозначения оригами: долина, линия перегиба, познакомить с еще одним условным обозначением «переворот» развивать уверенность в своих силах и способностях. Учить творчески подходить к выполнению задания, работать вместе, уметь договариваться.

Оборудование: Лист ватмана, окрашенный в два цвета; Прямоугольники разных размеров (8*15, 10*15) синего, фиолетового цвета ; квадраты 2*2 желтого цвета; клей; кисти; салфетки.

Ход занятия:

Воспитатель: Сегодня мы поговорим о нашем любимом городе.

Утром рано мы встаем,

Город видим за окном.

Он проснулся, он живет.

Нас на улицу зовет.

- Дети, а в каком городе вы все живете? (Темиртау)

- А как называемся мы все с вами - жители Темиртау? (Темиртауцы.)

- Темиртау - это наша малая Родина.

- Что мы называем Родиной? (Место, где родились, живем, ходим в детский сад, где живет наши папы и мамы, друзья.) Правильно.

В нашем городе много площадей, музеев, дворцов и домов. Давайте и мы с вами построим дом.

Пальчиковая игра «Строим дом»

Тук да тук - раздаётся всюду стук(стучим кулачком о кулачок)

Строим дом, дом большой(показываем крышу дома ладонями над головой)

И с крылечком и трубой,(складываем ладошки вместе)

Из трубы идет дымок,(движениями губ показываем дым)

На двери висит замок,(руки в замок)

Кто его открыть бы мог?

Потянули, покрутили,(соответственно словам выполняем движения руками)

Постучали и открыли.Отворяем ворота,

Проходите все сюда.(разводим ладони рук в стороны)

Поэтапное выполнение работы воспитателем с объяснением, одновременное дублирование детьми:

Воспитатель: Дома мы с вами построили, теперь можно построить город.

Дети садятся за столы. Воспитатель предлагает им выбрать себе детали для аппликации (прямоугольники – дома, квадратики- окошки). Напоминает детям, что нужно заранее продумать, как разместить «постройку» на листе бумаги, уточнить приемы наклеивания деталей.

Заключительная часть.Воспитатель: Посмотрите, ребята, какая красивая картина вечернего города у нас получилась.

Наш город

Мы очень любим город свой.

Сияет солнце над Невой,

Или дожди стучат в окно —

Его мы любим все равно.

Мы в этом городе живём.

И он растёт, и мы растём(М. Борисова)Спасибо, ребята за хорошую работу

Конспект занятия №34

29.04.2023г

Аппликация с использованием чайной заварки «Черепашка»

Цель: Аппликация с использованием чайной заварки. Познакомить детей с новым для них видом ручного труда. Учить аккуратно намазывать клеем необходимый участок работы, аккуратно засыпать этот участок заварки. Учить равномерно распределять свой участок работы на общем изображении, создавать композицию.

Ход занятия :

Ребята, что это?

Панцирь крепкий, как гранит,

От врагов он защитит,

И под ним не знает страха

Медленная... / Черепаха./

- Правильно, ребята, молодцы!

Показ картинки с изображением черепахи. Рассматривание картинки.

-Ребята, посмотрите, вот такая черепаха.

-Где живет черепаха?

- Из каких частей состоит ее тело?

- Какой формы ее туловище, лапки, голова нашей черепахи?

-Какой формы панцирь?

Ответы детей: овальной формы и т.д.

Шла по лесу черепаха

И кусала всех от страха:

Кусь-кусь-кусь-кусь

Никого я не боюсь.

Черепашка, черепашка я панцире живет

Высунет головку, ап – обратно уберет.

Чтение стихотворения про черепах. К. Чуковский Черепаха (Вот камень лежит у дороги...)

.Поползть как черепахи, прятаться в панцирь

Посмотреть мультфильм «Как черепаха и львенок пели песню»

Воспитатель предлагает рассмотреть изображение черепашки и подумать ,как можно украсить ее.

Объяснения способов изготовления поделки. Показ образца .Самостоятельная работа детей

Повстречали черепаху,

Что-то грустно было ей,

Мы подумали немного,

И слепили ей друзей.

Заключительная часть.

-Ребята, давайте поиграем с нашей черепашкой.

«Море волнуется раз...»

- Ребята, пусть ваши черепашки погрются на солнышке, лежа на песке. Их панцирь станет такой же крепкий, как у моей черепашки. И вы сможете ими играть.

Конспект занятия №35

06.05.2023г.

Оригами из квадрата «Бабочка»

Цели: Закреплять умение складывать квадрат по диагонали, показать, что треугольник можно складывать еще раз пополам и все равно получится треугольник. Учить детей составлять небольшую композицию из оригами, дополнять ее по мере необходимости различными деталями, сделанными из бумаги. Развивать фантазию, воображение.

Оборудование и материалы:

компьютер, мультимедиа-проектор, варианты готовых изделий, прямоугольники из цветной бумаги 10*8 см, ножницы.

Ход занятия:

Отгадайте загадку.

Шевелились у цветка Все четыре лепестка. Я сорвать его хотел - Он вспорхнул и улетел. Бабочка

Сегодня у нас не совсем обычное занятие: мы отправимся с Вами в путешествие в мир оригами и красок. Тема занятия «Бабочка оригами». Мы сегодня поговорим о бабочках. 1. Ребята, поднимите руки кто видел бабочек? Бабочки – это насекомые с полным превращением. Их вид очень разнообразен, а их представителей можно встретить практически в любой точке планеты. А теперь посмотрим видеоролик о бабочках.

Посмотрите на доске в классе есть поляна цветов, но не хватает паряющих бабочек.

Пошаговое выполнение фигуры бабочки.

1. Для изготовления бабочки требуется прямоугольный лист цветной бумаги, например, 10*8 см.
2. Сложить заготовку пополам по вертикали.
3. Сложить заготовку пополам по горизонтали.
4. Сложить заготовку пополам ещё раз по вертикали.
5. Раскрыть правую сторону, заложить складку.
6. Закрыть правую сторону.
7. Аналогично сложить левую сторону.
8. Перелистнуть детали заготовки.
9. Повернуть заготовку на 180°.
10. Отогнуть внутреннюю правую сторону.
11. Отогнуть внутреннюю левую сторону.
- 12-14. Правую внутреннюю сторону заложить складкой.
15. Аналогично заложить левую сторону.
16. Раскрыть правую часть (опустить вниз) заготовки.
17. Раскрыть левую часть. Бабочка готова!

Физминутка.

Наша бабочка встряхнулась,

Улыбнулась, потянулась.

Раз – росой она умылась.

Два – изящно покружилась.

Три – нагнулась и присела.

И нектара всласть поела.

Изготовление бабочки.Бабочки готовы, и теперь мы смело отпустим их на полянки.

Дети приклеивают бабочек.

Заключительная часть. Мы научились делать бабочек в технике оригами.

Каждый из вас вложил свою частичку души труда в создание этого шедевра.

Можно завершить наше занятие пословицей « Без труда, не вынешь рыбку из пруда». Понравилось ли Вам наше занятие? Дети выбирают бабочки (по цветам: синий – не понравилось, было сложно; жёлтый – понравилось, но возникли сложности в работе; красный – очень понравилось) согласно своему настроению и крепят магнитами к доске.

Конспект занятия №36

13.05.2023г.

«Изготовление поделки «Лягушка» в технике оригами».

Цель: Совершенствовать мелкую моторику рук, точные движения пальцев, развивать глазомер, концентрацию внимания, пространственное воображение. Учить детей складывать игрушки по типу оригами. Закрепить знания детьми основных геометрических понятий (угол, сторона, квадрат, треугольник). Формировать представления о лягушках. Продолжать воспитывать у детей интерес к природе, доброжелательное и бережное отношение к живым организмам.

Материал: Сказка «Лягушка» по книге В. Зотова «Лесная мозаика» в грамзаписи. Слайды с изображением лягушки. Образец поделки. Пооперационные карты (схема сборки). Квадраты из цветной бумаги. Игровое поле. Шапочки-маски лягушек и цапли. Магнитофон, компьютер, диск с фоновой музыкой.

Ход занятия:

- Здравствуйте ребята. Давайте поприветствуем друг друга. Возьмитесь за руки, сделайте «магический круг» и повторяйте за мной:

«Я тебя люблю. Как хорошо, что ты пришел.

Я верю в тебя. У тебя все получится. У меня все получится. У нас все получится. У нас всегда-всегда все будет получаться. Надо только немного постараться».

- А теперь все похлопали и улыбнулись. Молодцы. (Дети садятся за столы).

- Ребята, отгадайте загадку.

Скачет зверушка:

Не рот, а ловушка.

Попадут в ловушку

И комар, и мушка. (Демонстрация слайда с изображением лягушки).

- А вы хотите послушать сказку о лягушке? (Прослушивание сказки В. Зотова в грамзаписи).

Беседа по содержанию сказки.

Вопросы к детям:

- Где спят лягушки всю зиму?

- Что делают лягушки весной?

- Кто выводится из икры лягушки?

- Когда можно услышать первое пение лягушек?

Физкультминутка «Лягушки».

На болоте две подружки –

Две зеленые лягушки

Утром рано умывались,

Полотенцем растирались.

Лапками топали, лапками хлопали,

Вправо, влево наклонялись

И обратно возвращались.

Вот здоровья в чем секрет,

Всем друзьям физкультпривет!

Показ способов выполнения работы.

Педагог предлагает детям выбрать листы цветной бумаги.

Демонстрирует пооперационную карту и разбирает с детьми поэтапное складывание лягушки. Дети приступают к работе, опираясь на схему складывания и наглядный показ педагога.

Заключительная часть Педагог предлагает детям поиграть с лягушками, устроить для них соревнования. Проводятся игры «Прыжки в длину», «Прыжки в высоту».

По окончании каждой игры определяется победитель. (Победителем считается тот, чья лягушка прискакала дальше всех и преодолела наибольшее количество препятствий).

**Мақтаарал ауданы адами әлеуетті дамыту бөлімінің
«Ерке-Сұлу»бөбекжай балабақшасы ЖШС**

Бекітемін:

б/б меңгерушісі:

Каржаулова Г.С.

**Вариативті компонент
Тақырыбы: «Би билейік!»
Мектепалды даярлық «Толағай» тобы
2022-2023оқу жылы**

Ән-саз жетекшісі: Пишенбаев М

№	Тақырыбы:	Мақсаты:	Саны
1	«Туған жер»	Музыканы тыңдау, сзіну, сипатын ажырату, динамикасын білу. Туған жеріне деген сүйіспеншілік сезімін дамыту.	1
2	«Ана тілін сүйемін»	Музыканы тыңдап, әнді айту арқылы патриоттық сезімін ояту.	1
3	«Күн мен жаңбыр».	Ойын арқылы көңілді, көңілсіз әуендерді тыңдау, сезінуге баулу.	1
4	«Паровозбен саяхат»	Ойын арқылы балаларды есту, сезіну, ән айту қабілеттерін қалыптастыру. Ойыншық арқылы шығармашылыққа баулу	1
5	«Күз-жомарт»	Музыканың динамикалық түрлерін ажырату, әртүрлі жанрлар полька, вальс) түсініктерімен танысу. Би элементтерін музыканың бояуымен сезініп жасау	1
6	«Күзгі орман»	Музыкаға әсерленуді байыту, дыбыс жоғарылығын, ырғақтық, тембрлік, динамикалық есту қабілетін дамыту.Әртүрлі жанрлар (марш, полька, вальс) түсініктерін қалыптастыру	1
7	«Күз байлығы»	Музыкадағы бейнелерді ажыратуға үйрету. Әннің ширақ, сергек, сабырлы сипатын ажырата білуге үйрету.	1
8	«Жомарт өлкем»	Музыканы тыңдау, сзіну, сипатын ажырату, динамикасын білу. Туған жеріне деген сүйіспеншілік сезімін дамыту.	1
9	«Орманға саяхат»	Әуен сазынан қыс көріністерінестібілуге, оны қимыл-қозғалыспен бейнелей білуге баулу.	1

10	«Орманда серуендейміз»	Әуен сазынан қыс көріністерін естіп-білуге, оны қимыл-қозғалыспен бейнелей білуге баулу.	1
11	«Аңдардың айтысы»	Әннің динамикалық реңкін жеткізіп орындауға, музыкаға сәйкес әр жануардың қимыл қозғалысын келтіре білуге үйрету	1
12	«Күзгі бақта».	Ән арқылы, ойын арқылы балалардың қызығушылығын арттыру, күзгі бақ туралы түсінік беру	1
13	«Шыршамызға арнаймыз»	Көңілді шат-шадман музыка арқылы тыңдауға, естуге ынталандыру. Қимылдық ойын арқылы ән айту сезімін ояту	1
14	«Күн дидарлы Қазақстан»	Музыканы тыңдау, сзінуге, сипатын ажырату, динамикасын білу. Туған жеріне деген сүйіспеншілік сезімін дамыту.	1
15	«Келді міне Жаңа жыл»	Әуен сазынан қыс көріністерін естіп-білуге, оны қимыл-қозғалыспен бейнелей білуге баулу.	1
16	«Аяз ата мен Ақша қар»	қыс кейіпкерлерімен танысу. Музыканы тыңдауға, ілесе айтуға шақыру, би ырғақтарын жасауға талпындыру.	1
17	«Айнала ақша қар»	Музыканы тыңдап, ырғақты сезінуге баулу. Әнді мәнерлеп айтуға, дауыс ырғақтарын жаттығу арқылы дамытуға жетелеу.	1
18	«Жасыл шырша жанында»	Көңілді шат-шадман музыка арқылы тыңдауға, естуге ынталандыру. Қимылдық ойын арқылы ән айту сезімін ояту.	1

19	«Қыс өрнегі»	Музыканы тыңдап, ырғақты сезінуге баулу. Әнді мәнерлеп айтуға, дауыс ырғақтарын жаттығу арқылы дамытуға жетелеу.	1
20	«Қысқы әуен»	Тыңдау ынтасын арттыру, ширақ және сабырлы сипатын қимыл арқылы көрсету, төмен және жоғары дыбыстарды есту, сезіну	1
21	«Ғажайып сылдырмақтар	Сылдырмақты ырғаққа сай сылдырлатып үйрену, музыка әуеніне сай қимыл жасауға дағдылану	1
22	«Топ-топ, балақан»	Ырғақты сезінуге, «жай және тез», «ақырын және қатты» ұғымдарын түсінуге дағдыландыру	1
23	«Ертегілер елінде»	Балаларды ертегіні түсіне отырып, кейіпкерді сомдауға үйрету.	1
24	«Мерекелік ән мен би»	Музыкалық шығармалар сипатын анықтауды жалғастыру, дыбыстың ұзақтығын, биіктігін ажыратуды дамыту. Әнді сүйемелдеумен және сүйемелдеусіз орындауға баулу.	1
25	«Ана-өмір шырағы»	Музыкалық шығармаларды салыстыруда талғампаздыққа баулу. Мұзыканың көмегі арқылы көңіл күйді сезініп, әңгімелей білуге, мимика түрінде көрсете алуға үйрету. Өртүрлі сипаттағы әуенді қимылмен көрсетуге, би қимылдарын есте сақтауға дағдыландыру. Музыкалық қабілеттерін, шығармашылықтарын дамытуды жалғастыру.	1
26	«Анашым»	Анаға деген сезімдерін ән арқылы жеткізуге үйрету. Ата-анасын сыйлауға, қастерлей білуге тәрбиелеу	1
27	«Наурыз-жыл басы».	Әже арқылы балаларға жайлау туралы мәлімет беру, балаларды музыка ырғағына сай қимыл жасауға үйрету.	1

28	«Армысың, Наурыз».	Әже арқылы балаларға жайлау туралы мәлімет беру, балаларды музыка ырғағына сай қимыл жасауға үйрету.	1
29	«Домбыра сазы»	Ән, музыка арқылы көктем көріністерін сезіне білуге, көктем құбылыстарын ажырата білуге үйрету.	1
30	«Мерекелік ән мен би»	музыкалық шығармалар сипатын анықтауды жалғастыру, дыбыстың ұзақтығын, биіктігін ажыратуды сүйемелдеумен және сүйемелдеусіз орындауға баулу, дамыту.	1
31	«Ғарыш әлеміне саяхат»	Шығармашылық қабілеттерін арттыру.Қимылмен түрлі сипаттағы әуендерді көрсету.Ән айту,есту қабілеттерін әрі қарай дамыту.Классикалық музыкаға қызығушылығын арттыру,түсініп,әңгімелеуге дағдыландыру	1
32	«Ғарышкер боламыз»	Шығармашылық қабілеттерін арттыру.Қимылмен түрлі сипаттағы әуендерді көрсету.Ән айту,есту қабілеттерін әрі қарай дамыту.Классикалық музыкаға қызығушылығын арттыру,түсініп әңгімелеуге дағдыландыру	1
33	«Ел қорғауға әзірміз»	Балалардың патриоттық сезімін ояту,музыканың түрлі сипаттарын ажырата білуге дағдыландыру.Әнді таза айтуға,музыканы сезіне би қимылдарын жасай білуге дағдыландыру	1
34	«Айгүл қонақта»	музыкаға деген ынтасын арттыру, музыка әуеніне сәйкес қимыл жасай білуге үйрету.	1
35	«Тату доспыз бәріміз»	балаларды достыққа,бірлікке,татулыққа шақыру.Көңілді әуен арқылы көңілкүй көтеруге тарту.	1

36	«Болайықшы осындай»	балаларды достыққа,бірлікке,татулыққа шақыру.Көңілді әуен арқылы көңіл күй көтеруге тарту.	1

1. Вариативтік бөлім бойынша ұйымдастырылған оқу қызметінің конспектісі

1 - Дидактикалық ойын: «Ноталарды орналастыр».

-Қандай ноталар болады?

-Ән қанша нотадан тұрады?

Осы ноталарды құрастырып, ән, шығармаларды жазатын адамды композитор дейміз. Қазақ ССР-не еңбегі сіңген қайраткер, балалардың досы Латиф Хамидидің суретін көрсетіп, таныстырады.

Л.Хамидидің жазған әндері өте көп, оның ішінде Ы.Алтынсариннің «Кел, балалар, оқылық» өлеңіне ән жазған, тағы да көптеген әндері бар.

Бала саны бойынша үлестірмелі текшелер таратады. (Нота сызықтары мен ноталар). Соль, фа, ми, ре, до, до, ре,

Ән саламыз өз-ге-ше,-деп, әндетіп, күйсандықта тартады.

-Мен жаттығуды қалай орындадым?-деп сұрайды. Қолымен жоғарыдан төменге сермеп көрсетеді.

-Ең жоғарғы нотадан басталды?

Соль нотасын мен айтамын, ал сендер әрі қарай жалғастырыңдар.

Соль нотасын екінші сызыққа қоямыз, ал қалғанын өздерің орналастырыңдар.

Дауыс жаттығуы: «Жаттығамыз өзгеше» (И.Нүсіпбаев, Г.Абдрахманова)

2 - Ән тыңдау: «Ана тілін сүйеміз» К.Дүйсекеев.

- Ән қандай? (Көңілді, қуанышты)
- Музыканың әуені сендерге ұнады ма?

Ән айту: «Ана тілін сүйеміз» И.Нүсіпбаев

- Әнде не туралы айтылады?
- Музыканың әуені сендерге ұнады ма?
- Сен өз еліңнің нағыз азаматы болу үшін, ана тілінде таза сөйлеуің қажет. Көп ойлан, жақсы сөйле, сөзің қысқа әрі нұсқа болсын.

Ақын қадыр Мырза Әли:

«Өзге тілдің бәрін біл,

Өз тіліңді құрметте!» - деп өсиет еткен.

Ән айтар алдында дауысты қалыпқа келтіріп алу керек. Әннің сөзін анық, таза айтуға

тырысыңдар. Дем алғанда иықты көтермей, ішпен алып, үнемдеп шығар. Сонда ән бүлінбей таза орындалады.

Әуенді қимыл-қозғалыс.

- Балалар, сендер тыңдаған «Ана тілін сүйеміз», орындаған «Ана тілін сүйемін»

әндеріңнің әуені қандай? Сол әуенге сәйкес қандай би элементтерін, қимыл-қозғалыс жасағанды қалайсыңдар?

«Қазақ вальсі». Л.Хамиди. Ұнтаспа.

Вальс – жұптасып билейтін би. Жұптасып, шеңбер бойымен аяқтың ұшымен жүгіру. Мұғалім

белгі берген кезде тоқтап, бір-біріне қарсы тұрып, қол ұстасып, бір қадам оңға, бір қадам солға қимыл жасап, тұрған орнында бірге айналу. Қимыл музыка әуеніне сай жасалуын қадағалау.

Музыкалық аспапта ойнау: Ксилофон..

3 - Жетекші:

-Балалар, сендер не көріп тұрсындар? Кәне, бәріміз Күнге жақындап тұрайық. (Жетекші бұлт суретін шығарады). Үнтаспадан күннің күркірегені, жаңбыр тырсылы естіледі..

-Балалар, мен сендерге «Балалар мен жаңбыр» әнін айтып берейін.

Ән мәтініне сай қимыл – қозғалыстар жасауды ұсынады.

-Балалар, сендерге Күн қуанып, бірге ойнауға шақырып тұр.

Көңілді әуен ойнағанда, секіріп ойнауды, ал күн тығылып, бұлт шыққанда отырып қалуды ұсынады.

«Жапырақтар» әнін қайталап айтуға шақырады. «Күн» (М.Т.Потапенко) (Көңілді шығарма). «Жаңбыр» (музыка Ә.Телғозиев) әуенін тыңдай жүріп ойнауға үйретеді. Ойынды бірнеше рет қайталауды ұсынады

4 - «Ал, паровоз бастайды, Пыш-пыш, пух-пух,
Ән айтып біз қостайық», -деп, « **Паровоз**» әнін орындайды.

Ән қайталанғанда тәрбиеші мәтінге сәйкес қимыл-қозғалыстарды балаларға көрсетеді.

Ән аяқталысымен балалар «Көңілді пойыздан» түсіп, қысқ орманда «қыдырады». «Орманда» жүріп, « қар үйіндісінің» жанында тығылып отырған қоянға кездеседі. Музыка жетекшісі ойыншық қоянды ұстап тұрып: *«Мен қоянмын, қоянмын, Сәбізге мен тоямын.*

Қыста жейтін азықты,

Күзде жинап қоямын», -дейді.

-Балалар, сұр қоянмен бірге секіріп, көңіл көтерейік, -деп ұсынады. —«Сұр қоян» әнін еске түсіріп, ән айтып қуантайық.

«**Сұр қоян**» әнін(музыкасы А.Филиппенко, сөзі К.Ұбанұлы) орындап, балаларға би қимылдарын көрсетулерін сұрайды.

«**Қоңыр аю қорбаңбай**» (Б.Дәлденбай) әуені орындалып, үйшіктен педагог ойыншық аюд алып шығады.

Аю: *«Мен аюмын қорбаңбай,*

Қимылдаймын қорбаңдай,

Омартаны көргенде,

Бас қоямын ойланбай» (А.Асылбеков).

-Сәлеметсіңдер ме ,балалар!

Әуен қайта ойналып, ойыншық аюды қозғап, қимыл жасайды. Музыка жетекшісі балаларға аюдың қимылын қайталауды ұсынады.

Ән аяқталысымен балаларды көңілді ойынға шақырады.

«Қонжық және қоянмен

Ойын ойнап күлейік.

Достарымыз қуансың тату болып жүрейік»- деп « **Қояндар мен аю**» ойының ұйымдастырады.

5 - Музыка тыңдау: 1. Е.Брусиловский «Би»; 2. М.Глинка «Полька»; 3. Қазақтың халық әні «Қамажай» (өңдеген Н.Меңдіғалиев).

Балалардың қолына түрлі-түсті желпуіштер таратады. Өте баяу музыка – сары түс.

Бояудан бірте-бірте көтеріледі. – ақшыл жасыл. Көтеріңкі – жасыл. Жоғары дыбыс-қызыл. Оң қолымен музыка дыбыстарын төмен, орташа, көтеріңкі көрсетіп, тыңдайды. Балаларға күз мезгілінің түстерін, құбылысын түсіндіреді.

«Күз» жаттығуын айтып, дауыс ырғағын дайындайды.

Ән үйрену: *«Бұл қай кезде болады? Күз»* (Б.Ерзакович, Ш.Ахметов).

Ән сөзін сезіне айтуға үйретеді.

Би: *«Кел, билейік»* (Б.Байқадамов, М.Әлімбаев) - Би қимылдарын көрсетіп, үйретеді.

6 - Музыка тыңдау:

Музыка жетекшісі балаларды музыка тыңдауға отырғызады, сипаттарын түсіндіреді.

«Жанрды ажырат» әуенді-дидактикалық ойынын арқылы ән тыңдап, жанрын ажыратуға үйретеді.

1. **«Сәби қуанышы»** (Е.Құсайынов) – көңілді ырғақ.
2. **«Мерекелік марш»** (Б.Дәлденбаев) – жігерлі.
3. **«Вальс»** (Қ.Шілдебаев) – сабырлы.

«Баспалдақпен шығамыз» (Е.Тиличеева) жаттығуын жасату.

Балаларға «Көлікке мінеміз, орманға барамыз», - деп шеңбермен алып жүреді.

«Күзгі орман» ертегісін қуыршақ театры арқылы ойнауды үйрету. Әже, қыздар, Аю, Түлкі. Ертегіні қуыршақ театры арқылы ойнап, әндерін, қимылдарын ұсыну.

Ән үйрену: «Саңырауқұлақ тереміз»

(Г.Абдрахманова) әні үйретіледі.

Би: «Кел, билейік» (Б.Байқадамов, М.Әлімбаев). Би қимылдарын көрсетіп, жеңіл би ырғағын үйретемін.

Дидактикалық ойын: «Қасқыр мен қояндар» қойылымы.

Балаларды орындарына отырғызып, текше арқылы жігерлі, көңілді, сабырлы сипаттарды ажырату ойынын ұсынады.

7 -

Музыка тыңдау: «Жеміс бағында» (Ж.Қалжанова)өлеңін «Айгөлек» әніне салып айтады.

Екінші рет суретке қарап, әнді балаларға қайталап айтуды ұсынады.

Енді «Бұл қай кезде болады? Күз» әнін (Б.Ерзакович), Ш.Ахметов есімізге түсіреміз.

Дидактикалық ойын «Қоңыраулардың дыбысын ажырат». Тыңдау.

- Айтыңдаршы, балалар, қандай дыбыс естідіңдер? Балаларға берілген текше арқылы қоңыраулардың түрін, дыбысын ажыратуды түсіндіреді.

Ән үйрену: «Жаңбыр» (Ә.Телғозиев, Қ.Мүсірепов).

Би: «Аңдар биі» Бизенің «Кармен» шығармасына қойылған

«Кел, билейік»(Б.Байқадамов) биін қайталап айту

8 - Дидактикалық ойын: «Ноталарды орналастыр».

-Қандай ноталар болады?

-Ән қанша нотадан тұрады?

Осы ноталарды құрастырып, ән, шығармаларды жазатын адамды композитор дейміз. Қазақ ССР-не еңбегі сіңген қайраткер, балалардың досы Латиф Хамидидің суретін көрсетіп, таныстырады.

Л.Хамидидің жазған әндері өте көп, оның ішінде Ы.Алтынсариннің «Кел, балалар, оқылық» өлеңіне ән жазған, тағы да көптеген әндері бар.

Бала саны бойынша үлестірмелі текшелер таратады. (Нота сызықтары мен ноталар). Соль, фа, ми, ре, до, до, ре,

Ән саламыз өз-ге-ше,-деп, әндетіп, күйсандықта тартады.

-Мен жаттығуды қалай орындадым?-деп сұрайды. Қолымен жоғарыдан төменге сермеп көрсетеді.

-Ең жоғарғы нотадан басталды?

Соль нотасын мен айтамын, ал сендер әрі қарай жалғастырыңдар.

Соль нотасын екінші сызыққа қоямыз, ал қалғанын өздерің орналастырыңдар.

Дауыс жаттығуы: «Жаттығамыз өзгеше» (И.Нүсіпбаев, Г.Абдрахманова).

9 - Оған баруымызға музыка бізге көмектеседі.

Дидактикалық ойын: «Айналмалы дөңгелек».

П.И.Чайковскийдің «Желтоқсан»,

Қ.Шілдебаевтың «Жаңа жыл»,

К.Қуатбаевтың «Балдырғандар маршын» тыңдатады. Шығармалардың сипаты ауысқанда, әртүрлі қимылдарды жасап жүру керегін үйретеді.

П.И.Чайковскийдің «Желтоқсан»шығармасында біз қандай жолмен жүрдік?

-Жарайсыңдар, балалар, орманда ешкім қалып қойған жоқ па?

-Балалар, қысқы орманның жаңғырған дауысы өте таза,-деп балаларды шеңберге тұрғызып, «Музыка жаңғырығы» жаттығуын ұсынады (М.Андреева). Балалардың орман құбылысына көңіл бөлуін сұрайды (кішкентай шыршаны алдын ала дайындап қояды).

«Шырша» әнін айтады.

Әннің жылдам, көңілді әуенін үйрене отырып, ырғақтың суреттеріне мән бере, таза айтуға дағдыландырып, дыбыс биіктігін ажырата білуге ұсынады.

10 - Оған баруымызға музыка бізге көмектеседі.

Дидактикалық ойын: «Айналмалы дөңгелек».

П.И.Чайковскийдің «Желтоқсан»,

Қ.Шілдебаевтың «Жаңа жыл»,

К.Қуатбаевтың «Балдырғандар маршын» тыңдатады. Шығармалардың сипаты ауысқанда, әртүрлі қимылдарды жасап жүру керегін үйретеді.

П.И.Чайковскийдің «Желтоқсан»шығармасында біз қандай жолмен жүрдік?

-Жарайсыңдар, балалар, орманда ешкім қалып қойған жоқ па?

-Балалар, қысқы орманның жаңғырған дауысы өте таза, -деп балаларды шеңберге тұрғызып, «Музыка жаңғырығы» жаттығуын ұсынады (М.Андреева). Балалардың орман құбылысына көңіл бөлуін сұрайды (кішкентай шыршаны алдын ала дайындап қояды).

«Шырша» әнін айтады.

Әннің жылдам, көңілді әуенін үйрене отырып, ырғақтың суреттеріне мән бере, таза айтуға дағдыландырып, дыбыс биіктігін ажырата білуге ұсынады.

11 - -Балалар, біз жақында ғана жаңа жыл мерекесін тойладық.

Міне, қазір ескі жаңа жыл да келді. Өздерің білесіңдер, жаңа жыл ертегі ғажайыптарына толы. Бізде ертеңгілікке қандай аңдар, ертегі кейіпкерлері келді?

Сол мерекені еске түсіріп, әрі қарай өзіміз аңдар болып айтысамыз, ойын ойнаймыз.

Музыка тыңдау: «Күлдіргіштер». П.И.Чайковский – орыстың ұлы композиторы, балаларға арнап көптеген шығармалар жазған. «Аққу көлі», «Ұйқыдағы ару» балеттері бар. Өзіміз жиі тыңдайтын «Ойыншық солдаттар» маршын осы кісі жазған. Адам өмірінде күлкінің де алар орны ерекше. Міне, айналасын күлдіріп жүретін күлдіргіштерге арнапосы музыканы шығарған.

-Музыканы тыңдағанда күлдіргіштердің іс-әрекеттерін елестете алдыңдар ма?

Осы көңілді күймен балаларды топқа бөліп, аңдардың айтысын бейнелеу.

Ән айту: «Аңдардың айтысы» (Р.Наурызбаев, Ш.Құлманова). Түлкінің әнін үйретіп, қимылдарын көрсету. Келесі тпо аю әнін айтып, әнмен бірге қорбандап жүру. Тез шапшаң қимылмен балаларға Кірпі жүрісін көрсетіп, әнін айтқызу. Аңдар қорын барлығы түгел айтады.

Би: «Қасқыр мен қояндар».

Өткен сабақта үйренген көрініс биді жалғастыру.

Ойын: «Аю мен қояндар». Қояндар жеңіл музыка әуенімен көңілді секіріп жүріп, ұйқыдан оянған аюдың музыкасыдыбысталғанда қаша жөнеледі.

12 - Музыка жетекшісі «Жемістер мен көкөністер» әнін орындап береді. Жетекші муляждарды кезек – кезек көрсетіп: «Алма – ля-ля-ля, Алмұрт – ля-ля-ля, Сәбіз –ля-ля-ля» деп айтқызып үйретеді. Созылатын «ал» деген сөзге дыбыстың созылатынын анықтап айтқызады және эмоция арқылы көрсетеді.

«Жемістер мен көкөністер» әнін айта жүріп, қимылдауға үйретеді.

Мысалы:»Отырып себетке саламыз, жинаймыз, саусақтармен би билеп, айналамыз» деп, әннің мәтініне қарай қимылдар жасап көрсетеді.

«Балалар мен жаңбыр» әнін стеріне түсіреді, қайталайды.

«Келіңдер келіңдер,

Ойын ойнап көріңдер.

Жемістерді шашылған.

Жылдам жинап беріңдер».

Әннің мәтініне ілесе отырып, қызыл себетке жемістерді, сарысебетке көкөністерді салып беріңдер. Музыка ойналады, балаларға жемістер мен көкөністердің аттарын ажыратып салуға үйретеді.

13 - Балалар, қараңдаршы, біз қайда келдік? Қандай әдемі шыршамыз, шыршада ойыншықтар бар екен.

*«Шыршамыз, шыршамыз,
Ән тыңдайық бәріміз»*

«Шыршамызға арнаймыз» әні (музыкасы К.Қуатбаев, сөзі К.Шалқаров).

Педагог қолына ақ қар алып, шырша артынан домалатады.

-Балалар, мынау не домалап келген?(Қолыңа алып). Егерде ән салып берсеңдер, қар сендерді орманға алып барамын дейді, ол жақта қар көп жауыпты, - деп, балаларды әндете шыршының басына шақырады.

«Қаршақыз бен балалар» (музыкасы мен сөзі Г.Абдрахманова).

«Келіңдер, келіңдер,

Аппақ қарға жетіңдер» -деп, балаларға қарларды ұсынады.

Әнді айтып, би қимылдарын көрсетеді, үйретеді.

Балаларға шырша түбіне барып, аппақ қарды жинауды ұсынады.

«Қолымызға ұстайық,

Жинайықшы тездетіп»-деп, шырша түбінде шашылған қарларды музыка ырғағымен жинауды үйретеді.

-Балалар, аппақ қар бізді «Дәлдеп ұр» ойынына шақырып тұр.*«Келіңдер, келіңдер,*

Дәлдеп ұрып көріңдер»

«Дәлдеп ұр» ойыны.

Жетекші балаларды екі топқа бөліп, бірін бірі дәлдеп ұруды үйретеді.

14 - Дидактикалық ойын: «Ноталарды орналастыр».

-Қандай ноталар болады?

-Ән қанша нотадан тұрады?

Осы ноталарды құрастырып, ән, шығармаларды жазатын адамды композитор дейміз.

Қазақ ССР-не еңбегі сіңген қайраткер, балалардың досы Л.Хамидидің суретін көрсетіп, таныстырады.

Л.Хамидидің жазған әндері өте көп, оның ішінде Ы.Алтынсариннің «Кел, балалар, оқылық» өлеңіне ән жазған, тағы да көптеген әндері бар.

Бала саны бойынша үлестірмелі текшелер таратады. (Нота сызықтары мен ноталар).

Соль, фа, ми, ре, до, до, ре,

Ән саламыз өз-ге-ше,-деп, әндетіп, күйсандықта тартады.

-Мен жаттығуды қалай орындадым?-деп сұрайды. Қолымен жоғарыдан төменге сермеп көрсетеді.

-Ең жоғарғы нотадан басталды?

Соль нотасын мен айтамын, ал сендер әрі қарай жалғастырыңдар.

Соль нотасын екінші сызыққа қоямыз, ал қалғанын өздерің орналастырыңдар.

Дауыс жаттығуы: «Жаттығамыз өзгеше» (И.Нүсіпбаев, Г.Абдрахманова).

15 - Оған баруымызға музыка бізге көмектеседі.

Дидактикалық ойын: «Айналмалы дөңгелек».

П.И.Чайковскийдің «Желтоқсан»,

Қ.Шілдебаевтың «Жаңа жыл жыры»,

К.Қуатбаевтың «Балдырғандар маршын» тыңдатады. Шығармалардың сипаты ауысқанда, әртүрлі қимылдарды жасап жүру керегін үйретеді.

П.И.Чайковскийдің «Желтоқсан»шығармасында біз қандай жолмен жүрдік?

-Жарайсыңдар, балалар, орманда ешкім қалып қойған жоқ па?

-Балалар, қысқы орманның жаңғырған дауысы өте таза,-деп балаларды шеңберге тұрғызып, «Музыка жаңғырығы» жаттығуын ұсынады (М.Андреева). Балалардың орман құбылысына көңіл бөлуін сұрайды (кішкентай шыршаны алдын ала дайындап қояды).

«Шырша» әнін айтады.

Әннің жылдам, көңілді әуенін үйрене отырып, ырғақтың суреттеріне мән бере, таза айтуға дағдыландырып, дыбыс биіктігін ажырата білуге ұсынады.

16 - Музыка жетекшісі топқа барып амандасып, балаларды қуыршақ театрына шақырады. Алдын ала педагогпен сабақ барысын жоспарлап дайындайды. Музыка жетекшісі театр ішінде дауыс шығарады.

-Балалар! Балалар! Мен келе жатырмын! Сәлеметсіңдер ме, кішкентай достарым! Менің атым – Қаршақыз!

-Ой, мынау қандай әдемі шырша, ойыншықтарының жалтырауын-ай!
(Шырша жанып ,айланатын болуы керек.)

Қаршақыз: -Кәне, шыршаға шапалақ соғайық, аяғымызды топылдатайық.

Қаршақыз: -Балалар, сендер шырша туралы ән білесіңдерме?

Музыка тыңдау: Г.Абдрахманова, А.Магмен

«Шамшырақтар» -Әнін тыңдайық.

Қаршақыз: -Рахмет, балалар, енді мен сендерге ән айтып беремін, ал сендер тыңдандар.

Ән үйрену: Г.Абдрахманова, А.Магмен

«Шамшырақтар»

Қуыршақ-Аязата сөйлеп шығады:

-Балалар! Баллар!

Айналайын балалар,

Өлең, тақпақ айтыңдар,

Маған билеп берсеңдер,

Сыйлығым бар сендерге!

Г.Абдрахманова, Э.Фасхудинова «Билейміз Аязатамен» әніне бәрін жұптасу биіне шақырады.

Педагог балаларды жұппен тұрғызады, билеуге үйретеді.

Ойын: «Аязата сенбісің?».

Қаршақыз: -Балалар, сендерге көп-көп рахмет, енді біз орманға кетейік, өйткені жылыдан еріп барамыз.

Аязата:

-Қош сау болыңдар! Мен сендерге тағы да келемін, сыйлық әкелемін. Ал бүгін сендерге көп – көп қар сыйлаймын,- деп қар беріп кетеді.

Музыка жетекші:

«Ойлаймыз, ойлаймыз,

Жаңа жылды тойлаймыз»

17 - Шаңғы тебеміз» (Е.Тилисеева) ән жаттығуымен Аққала көмекке баратындарын түсіндіреді.

Ойын: «Қояндар». «Қыс» (Б.Жүсібалиев, А.Асылбек) әнін Аққалаға айтып беру керегін айтады.

Ән жаттығуымызды айтып, енді Үш аюдың өнерін көруге барайық.

Ән: «Айнала ақша қар».

Енді ән жаттығуымен жарысқа шақырған қояндарға баруды ұсынады. Қояндар (педагогтер) қарсы алады. Қояндар балаларды үш топқа бөледі, қолдарына ұрмалы аспаптарды таратады.

Ойын: «Көңілді ырғақ». Қоян дирижер ролінде. Ырғақ пен өлшемге арналған ойын. Жай бірте-бірте жылдам және тез ырғақ.

«Ақшақар» (К.Қуатбаев, Қ.Ыдырысов) әнін қайталау.

18 - Балалар, қарандаршы, біз қайда келдік? Қандай әдемі шыршамыз, шыршада ойыншықтар бар екен.

*«Шыршамыз, шыршамыз,
Ән тыңдайық бәріміз»*

«Шыршамызға арнаймыз» әні (музыкасы К.Қуатбаев, сөзі К.Шалқаров).

Педагог қолына ақ қар алып, шырша артынан домалатады.

-Балалар, мынау не домалап келген?(Қолыңа алып). Егерде ән салып берсеңдер, қар сендерді орманға алып барамын дейді, ол жақта қар көп жауыпты, - деп, балаларды әндете шыршының басына шақырады.

«Қаршақыз бен балалар» (музыкасы мен сөзі Г.Абдрахманова). *«Келіңдер, келіңдер,*

Аппақ қарға жетіңдер» -деп, балаларға қарларды ұсынады.

Әнді айтып, би қимылдарын көрсетеді, үйретеді.

Балаларға шырша түбіне барып, аппақ қарды жинауды ұсынады.

«Қолымызға ұстайық,

Жинайықшы тездетіп»-деп, шырша түбінде шашылған қарларды музыка ырғағымен жинауды үйретеді.

-Балалар, аппақ қар бізді «Дәлдеп ұр» ойынына шақырып тұр. *«Келіңдер, келіңдер,*

Дәлдеп ұрып көріңдер»

«Дәлдеп ұр» ойыны.

Жетекші балаларды екі топқа бөліп, бірін бірі дәлдеп ұруды үйретеді.

19 - «Шаңғы тебеміз» (Е.Тилисеева) ән жаттығуымен Аққала көмекке баратындарын түсіндіреді.

Ойын: «Аққаланы қай топ бірінші қалап бітіреді». «Қыс» (Б.Жүсібалиев, А.Асылбек) әнін Аққалаға айтып беру керегін айтады.

Ән жаттығуымызды айтып, енді Үш аюдың өнерін көруге барайық.

Ойын: «Ырғақты жұмбақ». Аспаптар ырғағы арқылы анықтау. Бұл қай аюдың жүрісі?

-Ауыр, жай ырғақ.

-Орташа, көңілді ырғақ.

-Жеңіл, көңілді ырғақ.

Балалардан қонжықтың және әке аю мен ана аюлардың жүріс ырғақтарының айырмашылығын сұрайды, түсіндіреді, үйретеді, қайталайды.

Енді ән жаттығуымен жарысқа шақырған қояндарға баруды ұсынады. Қояндар (педагогтер) қарсы алады. Қояндар балаларды үш топқа бөледі, қолдарына ұрмалы аспаптарды таратады.

Ойын: «Көңілді ырғақ». Қоян дирижер ролінде. Ырғақ пен өлшемге арналған ойын. Жай бірте-бірте жылдам және тез ырғақ.

«Ақшақар» (К.Қуатбаев, Қ.Ыдырысов) әнін қайталау.

20 - Музыка тыңдау: Б.Дәлденбай, Ж.Әбдірашев «Аққала». әнін тыңдайды.

Ән үйрену: Б.Дәлденбай, Ж.Әбдірашев «Аққала» әнін орындап береді.

1-шумағында шыршаны айналады.

2- шумағында жақындайды.

3- шумағында алақанды шапалақтайды, қол көтереді, билеп үйренеді.

Жетекші балаларға шыршада ілінген ойыншықтарды көрсетеді.

«Мысық, торғай, күшік,

Мынау ілінген қандай ойыншық?»- деп сұрайды.

Мысық қалай дыбыстайды?

Торғай қалай дыбыстайды?

Күшік қалай дыбыстайды?

Егерде дұрыс дыбыстасандар, ойыншықтар ілініп

тұрады. Ал дұрыс болмаса, қашып кетеді.

«Ойын ойнап көрейік,

Жүгірейік, жүрейік.

Егер қасқыр ұлыса,

Жылдам қашып кетейік», - деп жетекші үлкен ақ матаны алып, балалардың астына жасырынып қалуын сұрайды.

Музыкалық-ырғақтың қимылдар: Б.Дәлденбай, Ж.Әбдірашев «Аққала».

Ойын: «Аққаланы кім жылдам киіндіреді?»

21 - Күзде жемістер піседі, қысқа дайындық жасаймыз.

- Қандай жемістерді білесіңдер?

Музыка тыңдау «Күз-жомарт» Д.Ботбай, Е.Өтетілеуов).

- Балалар, жомарт деген сөздің мағынасы мырза, берекелі деген сөз. Күзде жемістер піседі, егін жиналады, қысқа дайындық жасалады. Күн біртіндеп суыта бастайды. Ән шумағы жай орындалады, ал қайырмасы өте көңілді, жылдамырақ орындалады.

Ән айту: «Сылдырмақ» (Е.Хасанғалиев, А.Асылбек).

Өткен сабақта айтылған әндерді қайталау. Музыка жетекшісі әнді балалардың естеріне түсіре отырып орындайды. Ән орындау ережелерін естен шығармау. Бірін-бірі ести отырып, үндесіп айтуға үйрету. «Шар» әнін ортаға шеңберде тұрып, қимыл жасап айту.

Жаңа әнді музыка жетекшісі орындап береді. Не туралы айтылғанын сұрайды. Әннің сөзін үйретіп, екі жолын әнге қосады. Түгел шумақты үйреткен соң, «Шақ-шақ-шақ» деген жерде қолмен ұрады. Әнді түгел үйреніп болған соң, сылдырмақты таратады. Сылдырмақты ырғаққа үйлестіре отырып қимыл жасау. Бәсең жерінде жайұрып, ширақ жерінде қатты қағу.

Ойын: «Сылдырмақты ойын» (Б.Дәлденбай).

Шеңбер жасап, қолдарына сылдырмақ алады. Музыка ырғағына сай сылдырмақты сылдырлатып, арттарына жасырып, шеңбер бойымен жүгіреді. Музыка аяқталғанда аяқ бүгіп отыра қалады.

22 - Үнтаспада көңілді әуен ойнап, музыка жетекшісі балаларды есік алдынан күтіп алады.

«Кәне,кәне тұрайық,

Шеңбер жасап құрайық! –деп, шеңбер бойымен тұруға дағдыландырады.

Әшекейленген қораптағы сылдырмақтарды көрсетіп, балаларға ұсынады. Өз беттерімен еркін қимылдап , сылдырлатуға ерік береді, қадағалайды, мақтайды.

«Сылдырмақты, сылдырлатып,

Аяғыңды нықтап бас!» -деп, балаларды нық басып жүруге үйретеді.

Би қимылдарын көрсетіп, қайтадауды ұсынады.

«**Сылдырмақпен би**» (халық әні «Жайдармен» , өңдеген К.Қуатбаев).

«Сылдырмақты аламыз,

Қорапшаға саламыз»-деп, балалар сылдырмақтарын жинауға, реттеп қоюға дағдыландырады.

«Кел , балақан,кел енді,

Ән тыңдайық біз енді»-деп , ән тыңдауға шақырады.

«**Кел, балақан**» әнін (сөзі А.Асылбеков, музыкасы К.Қуатбаев) орындап, педагог әннің мәтініне сай жай және қатты шапалақтап, аяқты жай басуды, топылдатуды көрсетіп, балаларға бірге қайталауды ұсынады.

Ән қайталанып, балаларға жай және қатты шапалақтап көрсетіп, ырғақпен қосыла қимылдауға машықтандыра түседі.

Музыка жетекшісі:

«Босқа қарап тұрмайық,

Кел , балақан, ойнайық!»- деп, шақырып, «**Үйшігінді тап**» ойынын ұйымдастырады. Ойын шартын көрсетіп, балаларға»Епті аяқтар»(А.Токсанбаев) әуеніне тез, жеңіл жүгіруді ұсынад.

Шығыршықтарға бөлініп, топтасуларн қадағалайды.

23 - «Бауырсақ» ертегісін сахналауды ұсынады. Балалардың қалауы бойынша кейіпкерлерді рөлге бөлу.

-Баяғыда кемпір мен шал болыпты. Бірде шал кемпірінен бауырсақ пісіріп беруін сұрапты.

Күй ойналып ата мен әже әрі-бері жүріп, әженің қамыр илегенін көрсетіп, бауырсақ терезе алдына келтіреді.

-Жата-жата шаршаған бауырсақ терезеден досалап түсіп, қашады.

Музыка әуенімен секіреді, жүгіреді, қашады.

Қоян (әндете, белгілі бір әуенге салып):

Бауырсақ, бауырсақ,, мен сені жеймін.

Бауырсақ (әндете): Мен атамнан қаштым,

Апамнан да қаштым!

Ал сенен қашу, қоян,

Қиын емес маған.

Бауырсақ қашып кетеді.

Музыка жетекшісі: -Балалар, бауырсақ қояннан қашып кетті ғой. Кәне бәріміз қоянның көңілін көтеріп, «Қояндар биін» қосылып билейік.

Музыка ойналып, қасқыр шығады. Қасқыр (әндете):

Бауырсақ, бауырсақ,, мен сені жеймін.

Бауырсақ (әндете): Сен мені жеме, мен өлең айтып беремін (әнін айтады).

Қасқыр аңтарылып қалады.

Музыка жетекшісі:

-Қасқыр, сен ренжіме, балалар сенімен ойын ойнап, көңіліңді көтермек

24 - **Ән тыңдау:** *«Балалығым-балғын – шағым»* (Т.Қажыбаев) атты әнді орындап, мұқият тыңдауларын сұрайды. Әннің мазмұнына ерекше тоқталу. Әннің орындалуына мән беріп, көңіл күйін сезіне әңгімелесуді ұсынады. Ұлттық музыкалық аспап-шертерменмен таныстыру. Аспаптың суретін көрсетіп, дыбысталуын ұнтаспада тыңдату. Дауыс ерекшелігін есте сақтауға, ажыратуға үйрету.

Ән үйрену: *«Балдырғандар әні»* (Б.Дәлденбай, Н.Жанаев). Авторлардың балаларға арнап жазғанкөптеген әндерін орындап, айтып жүргендерін ескертеді. Көңілді, ойнақы сипатына көңіл бөліп, мазмұнын қысқаша түсіндіреді.

Әннің әуенін үйретіп, бірге қосыла айтуға икемдейді.

Ойын: «Етек-етек»

Ойын шартын қатаң сақтауларын қадағалау.

25 - орындалады.Балаларға ән мәтіні және әуені үйретіледі.

Өтпесін әр кеш құр,

Ойнаймыз оркестр!

Аспапта ойнау: «Айгөлек» әуеніне қоңырау,

үшбұрыш,бірнеше металлофон аспаптарында ойнауды жалғастырады.Әуеннің ырғағын сезіне,өз реттіліктерін сақтауын қадағалау. «Өрнек» биінің элементтері қайталанып,еске сақтауға,мәнерлеп орындауға үйрету.

26 - Балалар, түнде тұрып, сендерді аялап өсірген аналарың. Ауырсаңдар-емдейді, тамақтарыңды береді, киімдеріңді жуады.

Музыка тыңдау: «Ақ мамам»

(музыкасын жазған Е.Хасанғалиев, сөзін жазған А.Асылбек).

Музыка жетекшісі орындап береді.

Анасын әрбір бала асыға күтетінін, анасы үйге келгенде қуаныштан мәз-мейрам болатынын әндетіп жеткізеді. Анаға деген сүйіспеншілік, мейірімділік сезімдерін ояту. Өткен әндерді қайталау. Өн айтар алдында ережелерді еске түсіріп, бірін-бірі тыңдап айта білуге үйрету. Өткен әндерді еске түсіріп, қимылды әндерді қимылмен көрсете отырып орындау.

Жаңа ән: «Мерекенмен, анашым»

(музыкасын жазған Б.Қыдырбек, сөзін жазған И.Сапарбай).

-Көктем мезгілінде аналарымыздың мерекесі келеді. Әркім әлі келгенше сыйлық әзірлейді. Сндердің үлкен сыйлықтарың-ана туралы айтқан әндерің, жаттаған тақпақтарың, билеген билерің. Өздерің қандай тақпақ білесіндер?

Әннің мәтінін түсіндіріп, жаттату, әнді әуенімен қосып үйрету.

Әуенді-ырғақты қимыл:

«Биге шақыру» (А.Тоқсанбаев).

Жетекші бір баланы ортаға шақырып, өзіне сыңар іздетеді

27 - -Балалар, мен сендерге әдейі ауылдан келдім, бүгін-мереке. Міне дастархан қазақтың ұлттық тағамдарына толы бауырсақ, құрт, жент, ірімшік. Әже ән орындайды. «Наурыз-біздің жаңа жыл» (музыкасы мен сөзін жазған Ж.Қалжанова).

-Наурыз мерекесі болғанда күн жылынады. Ағаштар жапырақ жаяды, гүлдер құлпырады, малдар төлдейді. Ал енді барлығымыз орнымыздан тұрып, осы әнге қимылдар жасайық. 1-шумақ орындалғанда балалар шеңбер бойымен жүруі тиіс. Қайырмасында әже қол шапалақтайды. Балалар да әжеге қосылып, қол шапалақтауға тырысады.

2-шумағы орындалғанда әже балалармен бірге қол ұстасып, кіші шеңбер жасайды, одан кейін шеңберді үлкейтуін сұрайды. Қайырмасында тоқтап, балаларға қол шапалақтауды ұсынады.

28 - -Балалар, мен сендерге әдейі ауылдан келдім, бүгін-мереке. Міне дастархан қазақтың ұлттық тағамдарына толы бауырсақ, құрт, жент, ірімшік. Әже ән орындайды. «Наурыз-біздің жаңа жыл» (музыкасы мен сөзін жазған Ж.Қалжанова).

-Наурыз мерекесі болғанда күн жылынады. Ағаштар жапырақ жаяды, гүлдер құлпырады, малдар төлдейді. Ал енді барлығымыз орнымыздан тұрып, осы әнге қимылдар жасайық. 1-шумақ орындалғанда балалар шеңбер бойымен жүруі тиіс. Қайырмасында әже қол шапалақтайды. Балалар да әжеге қосылып, қол шапалақтауға тырысады.

2-шумағы орындалғанда әже балалармен бірге қол ұстасып, кіші шеңбер жасайды, одан кейін шеңберді үлкейтуін сұрайды. Қайырмасында тоқтап, балаларға қол шапалақтауды ұсынады.

29 - - Балалар, қазір жылдың қай мезгілі?

- Ауа-райы қандай? Табиғатта қандай құбылыстарды байқадыңдар?
- Көктемді қалай атауға болады?
- Көктемде жауын көп жауып, күн жылына бастайды.

Ән айту: «Көңілді аспаптар». Әнді музыка жетекшісі орындап береді. Балалардан әнде не туралы айтылғанын сұрайды. Әннің мәтінін талдап, әуенімен қосылып үйренеді.

Өткен әндерді қайталау. Әнді мәнеріне келтіріп, қатты айғайламай, бір-бірін тыңдап орындау.

Музыка тыңдау: «Балбырауын» (Құрманғазы).

- Құрманғазы-күй атасы дейміз (суретін көрсету). Құрманғазы жастайынан зерек болған. Кішкене бала кезден-ақ ұшқан құстың, соққан желдің, әрбір құбылыстың өзіне мән беріп, есті білген. Бала кезінде мал соңында жүріп, кішкене домбыра жасап алып, осы естігендерін домбыраға салып, тартып үйренген. «Аман бол, шешем, аман бол», «Сарыарқа, «Кісен ашқан», «Түрмеден қашқан» күйлерін шығарған. Қазір тыңдайтын күйлеріңнің аты – «Балбырауын».

- Күй қалай орындалады?
- Көңілді ме, көңілсіз бе?

Музыкалық аспаппен танысу.

- Сендер қазақтың киелі аспабы домбырамен таныссыңдар. Қазақтың ерте заманнан келе жатқан көне аспабының бірі – асатаяқ (суретін немесе өзін көрсету).

Асатаяқ – ұрып ойнайтын аспап. Оған әртүрлі сылдырмақты, қоңыраулы әшекейлер қадайды. Музыка ырғағына қарай сілкіп ойнайды. Асатаяқ ансамбльдегі басқа аспаптардың үнін көркемдеп, көріктендіреді.

Музыкалық аспапта ойнау: «Еркем-ай».

Балалар кезектесіп шығып, әуенге ілесіп, ырғақпен сілкілеп ойнайды.

30 - **Ән тыңдау:** *«Балалығым-балғын – шағым»* (Т.Қажыбаев) атты әнді орындап, мұқият тыңдауларын сұрайды. Әннің мазмұнына ерекше тоқталу. Әннің орындалуына мән беріп, көңіл күйін сезіне әңгімелесуді ұсынады. Ұлттық музыкалық аспап-шертерменмен таныстыру. Аспаптың суретін көрсетіп, дыбысталуын ұнтаспада тыңдату. Дауыс ерекшелігін есте сақтауға, ажыратуға үйрету.

Ән үйрену: *«Балдырғандар әні»* (Б.Дәлденбай, Н.Жанаев). Авторлардың балаларға арнап жазғанкөптеген әндерін орындап, айтып жүргендерін ескертеді. Көңілді, ойнақы сипатына көңіл бөліп, мазмұнын қысқаша түсіндіреді.

Әннің әуенін үйретіп, бірге қосыла айтуға икемдейді.

Ойын: «Етек-етек»

Ойын шартын қатаң сақтауларын қадағалау.

31 - -Міне,енді шынығып,ұшуға дайынбыз.

Скафандрларын киіп,ұшуға дайындық жасалды.Үнтаспадан **«Ғарыш кемесінде»** әуені ойналып,балаларға көздерін жұмып, «ұшу» қимылын ырғақты сезіне көрсетуді ұсынады.

-Батыр ағаларымыздай сендер де ғарышкер болғыларың келе ме?

Ән үйрену: «Ғарышкер боламыз»

(С.Мұхамеджанов,Ш.Мұхамеджанов).

Әннің мәтінін түсіндіріп,әуенін үйретеді.Жылдам екпіні мен ырғағына мән береді.Секірмелі фа-си, соль-до дыбыстарын таза айтуға ерекше көңіл аударады.

Әуенді-қимылды ойын: «Роботтар кемесінде».

Үнтаспада робот қимылына сай әуен ойналып,балалар робот қимылдарын көрсетеді.Әуен тоқтағанда,өз «кемелеріне» отырып үлгерулері тиіс.

Ғарыш кемесі ретінде құрсауларды қолдануға болады. Үнтаспадан «Ғарыш кемесінде» әуені естіліп,балаларға жерге оралуды ұсынады.Балалардың көздерін жұмып,әуенді сезіне қабылдауларын бақылайды. «Айгөлек»әуенін оркестрде ойнауды жалғастыру.(қоңыр,үшбұрыш,металлофон).

32 - Міне,енді шынығып,ұшуға дайынбыз.

Ю.Гагарин,Т.Әубәкіров,Т.Мұсабаев суреттерін көрсетеді,мәлімет береді.Ғарыш айлағы Байқоңырда орналасқанын,алып зымырандар ғарышқа осы жерден ұшырылатынын түсіндіреді.*Көкке ұшамын,*

Ұшқыш болар баламын.

Соңына ерем

Мұсабаев ағаның,

Даңқы көкке самғаған

Тоқтар аға,Гагарин

Салған жолды жасғаған.

Музыка жетекшісінің таңдауымен дауыс жаттығулары орындалады.

-Батыр ағаларымыздай сендер де ғарышкер болғыларың келе ме?

Ән үйрену: «Ғарышкер боламыз»

(С.Мұхамеджанов,Ш.Мұхамеджанов).

Әннің мәтінін түсіндіріп,әуенін үйретеді.Жылдам екпіні мен ырғағына мән береді.Секірмелі фа-си, соль-до дыбыстарын таза айтуға ерекше көңіл аударады.

Әуенді-қимылды ойын: «Роботтар кемесінде».

Үнтаспада робот қимылына сай әуен ойналып,балалар робот қимылдарын көрсетеді.Әуен тоқтағанда,өз «кемелеріне» отырып үлгерулері тиіс.

33 - Жетекші интерактивті тақта,суреттер арқылы Панфилов паркіндегі «Мәңгілік алау» басында жиналған соғыс ардагерлерін,әскерилерді көрсетеді.

Музыка тыңдау: «Жеңіс күні» әнін (Д.Тухманов,В.Харитонов) үнтаспада тыңдайды.Балаларды елін қорғаған батырлармен таныстырады.

Би: «Катюша» әніне көңілдене билеуді ұсынады. «Мәңгілік алау» басына гүл шоқтарын қоюды көрсетеді.Бір минут үнсіз тұрып,соғыста қаза тапқандарды еске алуды қайталайды.

Ән үйрену: «Момышұлы Бауыржан»

(Е.Өміров,С.Тұрғынбеков).Ардагерлерге арнап «Сарбаздар» әніне (М.Жәутіков)билеп беруді ұсынады.

34 - - Ал, балалар, қазір Айгүл ән орындап береді, соны тыңдайық (қуыршақты ұстап отырып, әнді орындау). «Жүгіреміз, жүгіреміз» (сөзі мен музыкасын жазған Г.Абдрахманова)

- Балалар, Айгүл өзімен бірге қимыл жасауды өтініп отыр. Айгүл: «бір, екі, алақай» дегенде алақан соғасындар.

- Ал келіндер, келіндер,

Мені ұуып жетіндер. – деп, ойынға шақыру.

Ал қанекей, қашындар,

Тез-тез аяқ басындар, - деп балаларды Айгүл қуа жөнеледі.

Балалардың көңіл күйіне қарай отырып ойынды қайталау.

35 - Біз бір-бірімізбен татуымыз, доспыз. Әрқашан бірге ойнаймыз, бірге тамақ ішеміз, күні бойы біргеміз. Қазір ойланатын музыка не туралды, соны мұқият тыңдаңдар. Ән тыңдау: «Достық»

муз жазған: И.Нүсипбаев, Сөз жазған: Е.Елубаев

-Барлығымыз бір аспанның астында бақытты өмір сүрудеміз, сондықтан бір-бірімізбен дос болуымыз керек.

Ән үйрену: «Тату доспыз бәріміз»

Муз жазған: Е Меңдешев, Сөз жазған: Ф.Оңғарсынова.

-Ән айтар алдында алдымен ережелерді еске түсіндірейік. Денені тік ұстап, қолды тізенің үстіне қойып, дауысты қатты шығармай, бір-бірін тыңдап айту.

Әннің мәтінін оқып, бір шумағын қайталату.

Музыка жетекшісі әнді әуенімен айтқызады.

Әуенді –ырғақты қимыл: «Серуендейміз, билейміз»

муз жазған: А.Тоқсанбаев

Балаларды екі-екіден қол ұстастырып, еркін қимылмен серуендетіп жүргізу. Әуен өзгергенде бір-біріне бұрылып, қолдарын белдеріне қойып, аяқты топылдатқызу. Келесі әуенде қол ұстастыру, шыркөбелек айландыру. Әуенді ести отырып, өз беттерінше қимылдауға үйрету

36 - Біз бір-бірімізбен татумыз,доспыз.Әрқашан бірге ойнаймыз,бірге тамақ ішеміз,күні бойы біргеміз.Қазір ойланатын музыка не туралды,соны мұқият тыңдаңдар. Ән тыңдау: «Достық»

муз жазған: И.Нүсипбаев, Сөз жазған: Е.Елубаев

-Барлығымыз бір аспанның астында бақытты өмір сүрудеміз,сондықтан бір-бірімізбен дос болуымыз керек.

Ән үйрену: «Тату доспыз бәріміз»

Муз жазған: Е Мендешев, Сөз жазған: Ф.Оңғарсынова.

-Ән айтар алдында алдымен ережелерді еске түсіндірейік.Денені тік ұстап,қолды тізенің үстіне қойып,дауысты қатты шығармай,бір-бірін тыңдап айту.

Әннің мәтінін оқып,бір шумағын қайталату.

Музыка жетекшісі әнді әуенімен айтқызады.

Әуенді –ырғақты қимыл: «Серуендейміз,билейміз»

муз жазған: А.Тоқсанбаев

Балаларды екі-екіден қол ұстастырып,еркін қимылмен серуендетіп жүргізу.Әуен өзгергенде бір-біріне бұрылып,қолдарын белдеріне қойып,аяқты топылдатқызу.Келесі әуенде қол ұстастыру,шыркөбелек айландыру.Әуенді ести отырып,өз беттерінше қимылдауға үйрету.

Мақтаарал ауданы білім бөлімінің «Ерке-Сұлу» бөбекжай- бақшасы ЖШС

Бекітемін:

б/б меңгерушісі:

Каржаулова Г.С.

**Вариативті компонент
Тақырыбы: «Ойна да, ойлан!»
Мектепалды даярлық «Толағай» тобы
2022-2023оқу жылы**

Тәрбиеші: Кутжанова М.А

2023-2024ж

Вариативтік бөлім бойынша перспектива

Тақырыбы: «Ойна да, ойлан!»

Мерзімі: 2022-2023 оқу жылы

Өткізілетін тобы: Мектепалды даярлық «Толағай»

Тәрбиеші: Кутжанова М.А

№	Тақырыбы:	Мақсаты:	Қажетті құралдар:	Саны
1	«Ойын ойнап, ән салмай, әсер бала бола ма?»	Балаларға ойындарды ойнауда асықтуралы түсінік беру. Балалармен еркін, құрылымдалған, педагог жетекшілігімен ойындарды ұйымдастыра отырып, жан-жақты шығармашыл, сыни ойлауына арттыру арқылы баланың үнін тыңдау. Сөздік қорын молайтып, ұжыммен бірлесе жұмыстануға тәрбиелеу.	Мазмұнды суреттер, асықтар және дәстүрден тыс музыкалық құралдар.	1
2	«Бау-бақшада» (еркін ойын)	Балалар өздерін еркін ұстап ойнау білуге, жан-жақты, сыни ойлауға үйрету. Бала үнін тыңдау. Адам тірлігіндегі қарым-қатынастары дамиды.	«Лулия ойыны» арналған құралдар, суретті карточкалар	1
3	«Бұларсыз не болмайды?» (педагог жетекшілігімен ойын)	Балалардың сыни ойлау, қиялдау және шығармашылық қабілеттері артады. Бала өз пікірін ашық айта алады. Балабақша: балалар, ойыншықтар, тәрбиеші, сабақ, бала бағушы.	Карточкалы суреттер, доп.	1
4	«Отбасы» (құрылымдалған ойын)	Құрдастарымен қарым-қатынастарын жақсарту. Бір-біріне деген мейірімділіктерін арттыру. Сөздік қорды молайту. «Әжемнің шәйі» әнімен қимылмен орындау.	Рөлдерге бөлініп ойнау, ойын бұрышы	1

5	«Ертегіде қонақта» (еркін ойын)	Балалардың сүйікті ойыны ол театр әлемінде ертегі кейіпкерлерін сахналау. Рөлдердесомдауда баланың шығармашылық қабілеттері дамиды. Бұл ойында ең бастысы – баланың тікелей және еркін өзін-өзі көрсетуге үйренеді. Тілдік қоры молаяды. «Бақа, бақа балпақ» әуені	Ертегі құралдарының түрлері	1
6	«Бақа, бақа балпақ» (еркін-әуенді ойын)	Балалардың естес ақтау қабілеттері н арттыруда, әуенді ойынды қайталатып, қолына бақа бейнесін киіп, қимылмен орындай алады.	Әр баланың қолына киетін бақаның бейнесі, әуен, бақа бетпердесі	1
7	«Сен неістер едің?» (педагог жетекшілігімен ойын)	Бұл ойында педагог кез-келген затты, жануарды, т.б. айтады. Ал баласол айтылғаннан неістер еді, соны ойлап, өз қиялына ита алады. Мысалы: шоколад: сатыпаламын, сындырамын, үгітемін, ерітемін, сыйлаймын, жеймін. Осылайша ойнайды. (мысық, компьютер, теледидар)	Ойыншықтар	1
8	«Жалғастыр» (құрылымдалған ойын)	Бастаушы сөйлемді бастап береді, балалар креативті ойланып жалғасын айтады.	Доп, суреттер	1
9	«Қауымдастық» (ассоциация) (педагог жетекшілігімен)	Балалардың суреттік карточкалар (ойыншықтар) арқылы сыни ойлау қабілеттері қалыптасады. (саусаққа арналған массажды кіріктіру, қарындашпен)	Ойыншықтар, карточкалы суреттер	1
10	«Бесінші артық» (тәрбиеші жетекшілігімен)	Балалардың ойлау қабілетін шыңдай түсу. Сөздік қорындамыту, ой-өрісін кеңейту. Шапшаңдыққа, тазалыққа тәрбиелеу.	Карточкалы сурет, ойыншықтар	1

11	«Балалар шығармашылығының сандықшасы» (құрылымдалған ойын)	Баланың елестету және қиялын ашып, дамыту. Қиялын қағаз бетіне бейнелеуге үйрету. Шығармашылық қабілеттері артады. Дәстүрден тыс әдіс арқылы сурет салу. «Жолаушы» әуенді-ырғақты ойынын ойнайды.	Түрлі-түсті бояулар, шар, картоп, стакан, целофан, алма	1
12	«Сиқырлы таяқ» (педагог жетекшілігі мен)	Балалардың танымдық қабілеттерін жетілдіру. Ойынға деген қызығушылықтарын арттыру. Ойын шарты бойынша сұраққа сыни ойлап, тез жауап бере алады. «Иә, жоқ» әуенді ойыны ойнайды.	Таяқша, сандық таңбалар	1
13	«Жұмбақ құрастыра біл!» (педагог жетекшілігі мен ойын)	Ойын баланың қиялын, сыни ойлау қабілетін дамытады. Сурет, ойыншыққа жұмбақ құрастыра білуге үйренеді. Сөздік қорлары, қарым-қатынас дағдысы артады.	Ойыншық, суреттер, презентация	1
14	«Түрлі-түсті қоңырау» (құрылымдалған ойын)	Педагог түрлі-түсті қоңыраулар сылдырлату арқылы баланың ойлау қабілетін арттырады. Балалар шапшаң түске қарай жауап бере алады. (мыс: қызыл-алма, қызанақ; сұр-қасқыр; сары-күн, қауын, т.с.с) «Дин-дин» ырғақты әуенді қоңыраумен орындайды.	Түрлі-түсті қоңыраулар	1
15	«Өз жұбыңмен бірге» (педагог жетекшілігі мен ойын)	Балаларды ептілікке, икемділікке және қасындағы жұбымен ақылдаса тапсырманы орындап ойнауға үйрету.	Орындық, көңілді әуен.	1
16	«Ал, кәне тұрайық!» (еркін-әуенді ойын)	Әуенді-ырғақты ойынарқылы баланың ептілігін, белсенділігін арттыру. Әуенді ойынды тыңдай жүріп, қимылмен көрсетіп ойнай алады. Зейін қабілеттерін арттыру.	Әуен	1
17	«Ал, кәне тұрайық!» (еркін - әуенді	Ойында бала жануардың тіршілігімен терең таныса отырып, ым-ишара, іс-әрекеттерімен өз	Асықтар	1

		(қалай жүреді, аунайды, тамақтанады, қайда ұйықтайды, қалай тамақтанады, т.б.) Жануарларға деген қамқорлықтары арта түседі. «Асық» ойынын кіріктіру.		
18	«Жылбасын а таласқан хайуанаттар» ертегісі	Балаларды ертегі желісін аудиомен жануарлардың рөлдерін дыбысты түрлі аспаптарды кіріктіре сахналауға үйрету. Балалар қиялдарын өзгеркімен сомдауға, еркін қозғалуға, жұппен орындауға талпынады. «Тұлпарым» әуендіекі командаға бөлініп (тұяқ, тұлпар орнатылған таяқша) құралын ұстап орындайды.	Ертегі желісіндегі кейіпкерлердің құралдары әртүрлі құралдармен жәнe дауыс шығаратын қоңырау сылдырмақ ілгек, моншақ тармен жасалған, ертегі желісі аудиоға жазылған.	1
19	«Қолтырауын» (педагог жетекшілігі менойын)	Ойын баланың ойлау қабілетін дамытады, көңіл-күйін кәтереді. Бір-біріне сөзсіз түсінуге үйретеді, сахналық қабілеттерін дамытады. (саусаққа арналған жол ойынын кіріктіру)	Көңілді әуен	1
20	«Суретті тақпақ» (тәрбиеші жетекшілігі мен)	Суретті карточкалар арқылы балалар командаға бөлініп, тақпақ құрастырады. Сөздік қорларын молайтып, қиялдары дамып, сыни ойланып, әзілдерін ашық айта алады.	Карточкалы суреттер	1
21	«Асық ойнап, ләй-ләй» (педагог жетекшілігі мен ойын)	Балалар ойын кезінде асықтың түрлерімен танысады. Қазақтың ұлттық ойындарына сықпен ойнайды. Ұлттық ойынға деген қызығушылықтарын арттып, ынтымақтастықтары (топпен	Асық түрлері	1

22	«Кім болады»	Ойынды топ немесе екеуден жұптасып ойнауға болады. Балаға	Ойыншықтар	
	«болады?» (педагог жетекшілігі мен)	(жалпыхат, жанды) сұраққа жауапты сауатты, дұрыс айтуға үйрету. Сөздік қорды молайту.		
23	«Көңілді жарыс» (құрылымдалған ойын)	Ойында қағазды оригами әдісімен жұмыстануда шығармашылық дағдысы дамиды. Педагогпен бастаған ойынның жалғастырып өз бетімен ойнайды. «Бибилейік» ырғақты әуенді орындайды.	Қағаз, түрлі-түсті бояулар, тас бояулар, желім	1
24	«Кім тез, кім алғыр» (құрылымдалған ойын)	Балаларға (тасбақа, кірпі, қайың, үйеңкі ағашы, құрлығаш, күн, бұлт, жұлдыз, т.б.) қолдан жасалған құралдары оған жіппен қарындаш байланған, жіпті тез орап, сол қолындағы құрал туралы білетін мәліметті айтады. Тілдік қоры дамып, сыни ойланып, сөйлемді толықайта алады. «Жаңбыр» әуенін таяқшамен орындайды.	Жіпке қарындашпен байланған тасбақа, кірпі, қайың, үйеңкі ағаштары, күн, бұлт, жұлдыз	1
25	«Үш сөз» (педагог жетекшілігі мен)	Балалардың қоршаған ортаны тану біліктіліктерін кеңейту, сөздік қорларын молайту.	Сұрақ-жауап арқылы ойналады.	1
26	«Домино» (еркін ойын)	Балалар карточкалы суреттер арқылы ертегі желісіне сәйкес түсіріп, сөздік қорлары дамып, ойынашық айта алады. «Түрлі-түсті асықтар» ойын кіріктіру.	Ертегі кейіпкерлерінің карточкалары, асықтар	1

27	«Құқығым менміндетім» (құрылымдалған ойын)	Балалар перфкартаарқылыөздерінің құқығыменміндеттерінажыратып, құқығын-қызылмен, міндетін-көк түстіқақпақшамен белгілеп орындай алады. Ойынды аяғынадейін өз бетімен аяқтап,қызығушылығы артады. «Ал, кәнетұрайық!»әуенді-ырғақтыойын.	Перфкарта, қызыл, көк түсті қақпақшалар.	1

28	«Бос сөз» (педагог жетекшілігімен)	Балаларғаәмірде болмайтын жағдайды ойлауды ұсынады.Ойын баланыңқиялын дамытуменқатар, құбылыстардыңәзара байланысын меңгеруге көмектесу.Математикада ақиқатты"кері жору"әдісі дәлелдегендей, "боссөз"ойынында қате талқылаудұрыс пікірдітүсінуге көпкөмектеседі.	Мазмұнды суреттер	1
29	«Болады, болмайды» (құрылымдалған ойын)	Балалардыңтабиғат, экология туралытүсініктерін,білімдерін жетілдіруде ойынды перфкартамен ойнату. Суретке қарап табиғатты қорғауға болады(мыс;ағашқа су құю,анасыменсаңырауқұлақ жинау,т.б.)алболмайтын(ағашты сындыру, әртеу, құмырсқаилеуін бұзу)ажыратыпқызыл,көк түсті асықтармен белгілейді. «Асық ойнап, ләй,ләй»әуенін асықпен орындайды.	Перфкарта, қызыл,көк асықтар	1
30	«Сиқырлы стакан» (педагог жетекшілігімен)	Балалар стакандарментүрлі ойындар, музыкалыәуендер орындап, шығармашылық қабілеттерін артады. «Бізбәріміз доспыз»әуенімен ырғақтыорындапойнайды.	Стакандар (қауырсын,бір пайдаланатын стакан түрлері)	1

31	«Дыбысқай жерде естіледі?» (педагог жетекшілігі мен)	Балалар жыл бойы танысқан дыбыстарды суретке қарап, тәрбиеші айтқан дыбысқай жетінде естілетінін тауыпайтады (басында, ортасында, аяғында). Суретке байланысты тесіп, қарындашты сол тесікке келтіру арқылы дұрыс, дұрыс еместігін табады. Балалар бір-бірінің білімін бағалауды үйренеді, бір-біріне көмек береді. Қызығушылықпен командаға бөлініп жарысып ойнайды.	Сурет, қорапша, қарындаш	1
32	«Үстел үстіндегі футбол» ойыны (құрылымдалған ойын)	Балаларды ептілікке, ұйымшылдыққа баулып, саусақ моторикасын арттырып, сөздік қорларын молайту. «Бибилейміз, Лавата» ырғақты-әуен.	Саусаққа киетін құрал мен жұмсақ кішкентай доптар	1

1. Вариативтік бөлім бойынша ұйымдастырылған оқу қызметінің конспектісі

Тақырыбы: «Ойын ойнап, ән салмай, әсер бала бола ма?»

Мақсаты: Балаларға ойындарды ойнауда асық, Орф педагогикасын кіріктіретуралы түсінік беру. Балалармен еркін, құрылымдалған, педагог жетекшілігімен ойындарды ұйымдастыра отырып, жан-жақты шығармашыл, сыни ойлауын арттыру арқылы баланың үнін тыңдау. Сөздік қорын молайтып, ұжыммен бірлесіп жұмыстануға тәрбиелеу.

Өткізілу түрі: Түсінік беру, әңгімелесу

Барысы: Қазақ халқының дәстүрлік танымында адамның балалық шағы-ойын баласы деп аталады. Бұл — заңдық ұбылыс. Өйткені баланың өсіп, өркендеуі, дүниені танып білуі ойынмен байланысты.

Балалармен еркін, тәрбиешінің жетекшілігімен және құрылымдалған ойындар туралы айтып, еске түсіріледі. Ойындарды ойнауда асықты қолданып және Орф әдістемесін кіріктіре ойнау тәсілдерін түсіндіру. Орф әдістемесін кіріктіруде қолдан жасалған құралдарды пайдалануды көрсетіп, ойынның тақырыбына, ойналу шартына байланысты кіріктіру әте қызықты екенін айту, түсіндіру. Асықтың түрлерін, атауларын және қандай жануарлардан алынатынын, оларды шиіргендегі түсу атауларын айтып, еске түсіру. Түрлі-түске боялған асықтарды түстеріне сай ажыратып, кілемшеге тігіп, шиіріп ойнату.

Орф әдісі - балаларды музыкатуралы оңай түсінетін деңгейде таныстыру және оқыту тәсілі. Музыкалық концепциялар ән айту, ән айту, би, қозғалыс, драма және соқпалы аспаптардың ойнау арқылы үйренеді.

Балаларға ойындар түрлерінде Орф әдістемесі бойынша әуен, әндер кіріктіруге арналған қолдан жасалған ойыншық, шулы аспаптардармен таныстырылады. Олар: асықтар, ішіне моншақ, ілгектер, күріш, қарақұмық және уақ ойыншықтар кішкентай бутылкалар (қауырсын). Ойын, оқу қызметінің тақырыбына сай бетперделер, таяқша, қауырсын стақан, қолғаптар, ертегі кейіпкерлері бейнеленген құралдар түрлерін т.б. қолданамыз.

Еркін ойын: «Сиқырлық аспапшық»

Шарты: Қапшықтан суретті қақпақшаны алып, сурет бойынша бала әзіні ойын әңгімелеп, жұмбақ құрастырып, әлең шумақтарымен немесе ым-ишарамен көрсете ойналады.

Саусаққа жаттығулар түрлерін орындау. «7 түрлі-қарындашпен»

(бақа, дудочка, інілер кездесуі, құс қанаты, таразы, светельник, таушыңы)

Рефлексия: Қызыл, сары, жасыл түсті қарындаштармен қорытындылау. (ұнады, орташа ұнады, түсінбедім)

Күтілетін нәтиже:

Білу: Балалар ойындардың түрлерін түсініп, ойнай біледі. **Меңгеру:**

Ойынға әуенді қимылдар қосып орындауды түсінеді.

Дағдылану: Командамен, ұжыммен ойнайды.

2. Вариативтік бөлім бойынша ұйымдастырылған оқу қызметінің конспектісі

Тақырыбы: «Бау-бақшада»

Мақсаты: Балалар өздерін еркін ұстап ойнау білуге, жан-жақты, сыни ойлауға үйрету. Бала үнін тыңдау. Адам тұрғыдағы қарым-қатынастары дамиды.

(огороде муз. ойыны кіріктіру)

Өткізілу түрі: еркін ойын

Барысы: Көңілді бақша, шолып едім бақшаны,

Көкөніс біткен көңілді,

Жасыл, сары, қызыл, көк.

Саналуан көкөніс,

Күзгі бақта күлімдеп.

Көз тартады желімдеп.

- Өлеңден етуралы айтылған? -

Бау-бақша туралы.

- Бау-бақша жылдың қай мезгілінде піседі?

- Күз мезгілінде.

- Күз мезгілінің ерекшеліктері қандай?

- Күн салқындай бастап, бау-бақшадағы жеміс, көкөністер піседі. Жапырақтар сарғайып түсіп, құстар жылы жаққа ұшып кетеді. Қонаққасебеті бар Қоян келеді.

Еркін ойын: «Не қайда?»

Шарты: Балалар бау-бақшада әсетін жеміс-жидек, көкөністер туралы, бау-бақшаға қажетті құралдарды, оларды күту жолдарына біледі.

«В огороде» музыкалы-әуенді ойын.

Шарты: Балалар дөңгеленіп отырып, бір-біріне муляжды жалғастырып, әуенмен орындап ойнайды.

Мақсаты: Ұйымшылдыққа баулу. Көтеріңкі көңіл-күй туғызу.

В нашем поле огороде,

Выросла капуста. Надо,

надо проредить, Что-

то слишком густо.

В нашем поле огороде,

Стала слишком пусто.

У соседа во дворе,

Вся наша капуста.

Рефлексия: «Алмаағашы» Қызыл, сары алмалар қылықорытындылап, бағалайды.

Күтілетін нәтиже:

Білу: Балалар күз мезгілінің табиғи ерекшеліктерін, көкөністер, бау-бақша туралы.

Менгеру: Әуенмен, қимылды бірге орындауды.

Дағдылану: Тәрбиешінің айтуымен орындауды.

3. Вариативтік бөлім бойынша ұйымдастырылған оқу қызметінің конспектісі

Тақырыбы: «Бұларсыз неболмайды?»

Мақсаты: Балалардың сөзін ойлау, қиялдау және шығармашылық қабілеттері артады.

Бала өз пікірін ашық айта алады. Балабақша: балалар, ойыншықтар, тәрбиеші, сабақ, бала бағушы. (Вот, вот, вот әуенін кіріктіру)

Өткізілу түрі: педагог жетекшілігімен ойын

Барысы:

Шаттық шеңбері:

Қол алысып, қәне, біз

Достасайық бәріміз. Айтарым бар

сендерге, Тез тұрындар

шеңберге. Қандай жақсы біртұру,

Достарменен бір жүру! Қандай

жақсы дос болу!

Қонаққа Ақылды үкі келеді, сиқырлық қорапшасына лып келеді.

«Бұларсыз не болмайды» ойын

Шарты: Тәрбиеші сөздер айтады, балалар соған тиісті сін тауып айтады.

Мысалы: **Қала:** автомобиль, кәше, ғимарат, адамдар, велосипед.

Балабақша: балалар, ойыншықтар, тәрбиеші, сабақ, бала бағушы. **Кітап:** суреттер, ертегілер, қағаз, саяхат, мәтін.

Музыкалы-әуенді жаттығу-ойын: «Вот, вот, вот»

Мақсаты: Балалар ән сөздерімен денемүшелерін көрсете, әуенмен орындайды.

Глазки покажите,

Вот, вот, вот.

Ушками махните, Вот,

вот, вот.

Ручки покажите, Вот,

вот, вот.

Кулачки сожмите,

Вот, вот, вот.

Локотки сведите, Вот,

вот, вот. Головой

вертите, Вот, вот, вот.

Рефлексия: Саусақпен көрсету арқылы қорытындылайды.

Күтілетін нәтиже:

Білу: Ойынды түсініп, орындай алады.

Меңгеру: Бірлік, ұйымшылдықты.

Дағдылану: Әуенді тыңдап, бірге орындау.

4. Вариативтік бөлім бойынша ұйымдастырылған оқу қызметінің конспектсі

Тақырыбы: «Отбасы»

Мақсаты: Құрдастарымен қарым-қатынастарын жақсарту. Бір-біріне деген мейірімділіктерін арттыру. Сөздік қорды молайту.

«Әжемнің шәйі» әнімен қимылмен орындау.

Өткізілу түрі: құрылымдалған ойын

Барысы: Шаттық шеңбері Сенде

дебар жанұя,

Үлкендер де кіші де,

Жанұя барышуақ қой,

Қуаныш пен қуат қой!

Қонаққа Әже қуыршағы келеді.

-Балалар отбасы деген кімдер, қалай түсінесіңдер?

-Отбасында ең үлкен кім?

-Сенанаңның әкесі мен анасын қалай атайсың? -

Отбасында сендерді қалай еркелетіп атайды?

-Қалай атаған ұнайды?

-Отбасында кімге көбірек көмектесесің? Ұнайды ма?

-Әзіңнен кіші іні, қарындас, сіңліңе қандай қамқорлық көрсетесің? -

Отбасында мереке, туған күн қалай атап өтіледі?

-Отбасылық қандай салт-дәстүрлер білесіңдер?

Атамнан басталар,

Әжеммен қосталар. Отбюасым

мыналар: Ең жақына дағдар.

Әкем мен анам бар, Біртуған

ағам бар, Біртуған апам бар...

Бәрін жақсы көремін.

Еркелеймін, еремін!

«Туған күн» ойыны. Шарты: Балалар кезекпен туған иесі болып сайланады.

Құрбылары оған әртүрлі ойыншықтарды сыйлыққа береді. Тәрбиеші әр

балаға берген сыйлығы бойынша сұрақтар қойып, баланың жан-жақты ойлап

жауап беруіне мүмкіндік береді. **Мысалы:** Айарудың сыйлығы – шоколад. Шоколадтан не

істеуге болады? **Оны сатыпалуға, жеуге, сындыруға, сыйлауға, ерітуге, оны тортқа**

қосуға, үккіштен өткізуге, т.б. (ойыншықтар: телефон, мысық, компьютер, кітап,

ыдыстар, машина, т.б.) **Мақсаты:** Баланың сөздік қоры молайып, сөйлемді толық, дұрыс

айтуға үйретеді.

Ән: «Әжемнің шәйі» Балалар дөңгелегіне отырып, әжесіне барған кездерін еске ала

отырып, әнді орындайды. **Рефлексия:** Шапалақтау, топылдату арқылы

қорытындылайды. **Күтілетін нәтиже:**

Білу: Сұрақтарға жауап айта біледі.

Менгеру: Ойын арқылы сыйлық ойыншық туралы түсінігіңайту.

Дағдылану: Әуенді тыңдап, бірге орындау.

5 .Вариативтік бөлімбойынша ұйымдастырылған оқу қызметінің конспектісі

Тақырыбы: «Ертегіде қонақта»

Мақсаты: Балалардың сүйікті ойыны ол театр әлемінде ертегі кейіпкерлерін сахналау. Рөлдерде сомдауда баланың шығармашылық қабілеттері дамиды. Бұлайында ең бастысы – баланың тікелей және еркін өзін-өзі көрсетуге үйренеді. Тілдік қоры молаяды. «Бақа, бақабалпақ» әуенін орындау.

Өткізілу түрі: еркін ойын

Барысы: Қуанамыз күлеміз,

Барәлемде сүйеміз.

Қол ұстасып, қуанып,

Достарымен бір жүреміз

Жұмбақ.

Сулы жерді мекендеп, Құрлықта да

секеңдеп, Шыбын-

шіркей аңдиды,

Жемге қашан жетемдеп.

Бақа.

Қонаққа Бақа ойыншығы келеді. -

Бақа қай ертегіде кездеседі?

- Бақаның пайдасы бар ма, қандай? -

Басқа қандай ертегілер білесіңдер? -

Қай ертегілер ұнайды?

- Қандай ертегі кейіпкерлері ұнайды, неліктен?

-

Құрбыларың қандай ертегі айтып бергің келеді? «Мен ертегі білемін» ойыны.

Балаларға ертегіні сомдауға құралдардың түрлері ұсынылады, қалаған құралмен,

жақсы білетін ертегілерін жеке, командамен сахналап көрсетеді.

«Тез жауап» ойыны.

- Терезеде жатпады

Домалаңдап жолғашықты (Бауырсақ) - Үйшікті тауыпмаса

Іші толды жанға (Үйшік) -

Қызшақырды мысықты

Бәліп жеуге мейізді (Мақта қыз бен мысық) -

Сақалы жоқ, мұрты жоқ

Байларды алдайды

Күлкіменен көгерген

Ол біздің- ..... - Алдаркәсе. **Ән:**

«Бақа, бақабалпақ»

Балалар қолдарына фетрдан жасалған бақа аузы, дыбыс бар киіп, әнді шеңберде қимылмен орындайды. (ортада бір бала бақа бетпердесін киіп орындайды)

Рефлексия: «Күншуағы» Шуағын орналастыру арқылы бағалайды.

Күтілетін нәтиже: Білу: Ертегілер, ертегі кейіпкерлері туралы.

Менгеру: Ертегіні командамен сахналауды.

Дағдылану:Әуенді тыңдап, қимылмен бірге орындау.

6 .Вариативтік бөлімбойынша ұйымдастырылған оқу қызметінің конспектісі

Тақырыбы: «Бақа, бақа балпақ»

Мақсаты: Балалардың есте сақтау қабілеттерін арттыруда, әуенді ойынды қайталатып, қолына бақа бейнесін киіп, қимылмен орындай алады.

Өткізілу түрі: Еркін әуенді ойын.

Шаттық шеңбері:

Көңілді әуенмен балалар бір-бірінің көңіл-күйлерін көтеріп, жақсы көңіл-күй сыйлап бастайды.

Алдыңғы ұйымдастырылған іс-әрекетті еске түсіріп, бақа туралы айтып, көңілді әуенді қолдарына бақаның бейнесін киіп, ортада бір бала бақаның бетпердесін киіп тұрады. Әуеннің сөзімен ойынды қимылмен орындап, сөзін еске сақтап бірге айта алады.

Бақа, бақа балпақ, Басың неге
жалпақ?! Темір қалпақ кәпкііп,
Басым содан жалпақ.

Бақа, бақа балпақ, Көзің неге
тостақ?! Көрінгенге көп қарап,
Көзім содан тостақ.

Бақа, бақа балпақ, Бұтың неге
талтақ?! Субетінде көп жүзіп,
Бұтым содан талтақ!

Балалар қолдарына киетін бақаның бейнесі, бақаның аузы, ашып-жапқанда дыбыс шығу үшін ілгектер орналастырылған, бұл Орф педагогикасы бойынша кез-келген құралдардан жасалғандыбыстық құрал болып табылады. Балалар құралмен қызығушылықпен ойнап, әуенмен қимыл жасайды. **Рефлексия:** «Смайликтер» Смайлик таңдау бойынша қорытындылайды.

Күтілетін нәтиже:

Білу: Әуенді тыңдап бірге орындауды. **Меңгеру:** Орф педагогикасымен танысып, меңгерді.

Дағдылану: Көтеріңкі көңіл-күй сыйлауға.

7. Вариативтік бөлім бойынша ұйымдастырылған оқу қызметінің конспектісі

Тақырыбы: «Сен не істередің?»

Мақсаты: Бұлойдан педагог кез-келген затты, жануарды, т.б. айтады. Ал баласол айтылғаннан не істер еді, соны ойлап, өз қиялына ита алады. Мысалы:

шоколад: сатып аламын, сындырамын, үгітемін, ерітемін, сыйлаймын, жеймін. Осылайша ойнайды. (мысық, компьютер, теледидар, доп, машина, велосипед, су, т.б.)

Өткізілу түрі: педагог жетекшілігімен ойын

Барысы: Шаттық шеңбер. Көңілденіп,

күлемін,

Бақытты боп жүремін. Бәрін

біліп алатын Менақылды

баламын.

Ойыншықтарым көп менің,

Бәрін жақсы көремін.

Кешке дейін жалықпай,

Бірге ойнап жүремін. Күшік,

мысық, балапан,

Қуыршағым балақан.

Кәне, бәрің тұрыңдар,

Ойынсауық құрыңдар.

Қонаққа Айгерім қуыршағы келеді. -

Не туралы айтылады?

- Ойыншықтармен кім ойнайды?

- Саған қандай ойыншықпен ойнаған ұнайды? -

Отбасында саған ойыншықты кім әпереді?

- Ойыншықтарға қандай күтім жасайсың?

- ойыншықтар неден жасалған?

«Сиқырлы дорба» ойыны.

Шарты: Дорбадан біреуден ойыншықты алып, ол ойыншықпен не істередің? Деген

сұраққа жауапты ойлана айтып, бір-бірінің пікірін тыңдап, қосымша қосыпайта ойнау.

Мысалы: Доп – тебемін, жерге ұрып, секіртемін, теуіп ойнаймын, досыммен қағысып ойнаймын. Машина – қыздырып жүргіземін, адамдарды тасимын, лас болғанда жуамын, сынып қалса жөндеймін, сатып аламын, сатамын, жүктасимын.

Үлкенмін ғой міне мен,

Добым менің домалақ,

Ойыншықтарды жинаймын.

Тоқтамайсың домалап.

Машинаға мінерем,

Үстелүстің бүлдірдің,

Кабинаға симаймын.

Тәрелкені сындырдың.

Рефлексия: «Пікірлер қоржыны» Өз пікірлерін айтып, асықты қоржынға салады.

Күтілетін нәтиже:

Білу: Ойыншық түрлерін.

Меңгеру: Ойын арқылы сыни ойлап, жауап беруді.

Дағдылану: Ойыншықтарды күтіммен ойнауды.

8. Вариативтік бөлім бойынша ұйымдастырылған оқу қызметінің конспектісі

Тақырыбы: «Жалғастыр»

Мақсаты: Балалардың сөзін, креативті ойлау қабілеттерін арттыру. Сөздік қорларын молайту. Сөйлемді толық, анық құрастырып айта алады.

Өткізілу түрі: Құрылымдалған

ойын. **Шаттық шеңбері:**

Балалар әуенмен қимылдау арқылы бір-біріне көтеріңкі көңіл-күй сыйлайды.

Құрылымдалған ойын: «Жалғастыр»

Шарты: Бастаушы сөйлемнің басына айтады, балалар кезекпен сөйлемді аяқтап, толықтырады.

Мысалы:

Менің ойыншығым ..... әдемі, үлкен, жұмсақ, жеңіл, т.б.

Мен қуыршақпен ..... ойнаймын, серуенге шығамын, ұйықтаймын.

Мен анамды .... сыйлаймын, жақсы көремін, сағынамын. Балықтар суда ...

мекендейді, тыныстайды, көбейеді, жүзеді. **(Креативті, сыни**

ойлап, жауап береді)

- Егерде сенің добың төрт бұрышты болса, қалай ойнар едің? -

Сен ойыншық болғың келеді ме?

- Егер ойыншық болсаң, қандай ойыншық болар едің? -

Достарыңның ішінде кімнің ойыншығы болар едің?

Сергітусәті:

Шаршасандар балалар,

Қолдарыңды созыңдар.

Саусақтармен ойнаңдар,

Қолдарыңды сермеңдер.

Денелерің шынықсын,

Саналарың тынықсын.

Рефлексия:

«Бас бармақ» әдісі.

Барлығың түсіндім, енді түсініп келемін, түсінбедім – деп бас бармақты жоғары, жанға, төмен көрсетеді.

Күтілетін нәтиже:

Білу: Ойынның қорыңдалу шартын.

Меңгеру: Ойын арқылы сыни ойлап, жауап беруді.

Дағдылану: ойынды талдап, қорытындылау.

9 .Вариативтік бөлім бойынша ұйымдастырылған оқу қызметінің конспектісі

Тақырыбы: «Қауымдастық»

Мақсаты: Балалардың суреттік карточкалар (ойыншықтар) арқылы сыни ойлау қабілеттері қалыптасады.

(саусаққа арналған массажды кіріктіру, қарындашпен)

Өткізілу түрі: педагог жетекшілігімен ойын.

Барысы: Шаттық шеңбер. Қол

алысып, кәне, біз,

Достасайық бәріміз. Айтарым

бар сендерге,

Тез тұрыңдар шеңберге. Қандай

жақсы біртұру, Достарменен бір

жүру! Қандай жақсы дос болу!

Тәрбиеші сандық шадан суретті карточкалар шығарып, ойынына ұя ұйымдастырады.

Балаларды екі түсті асық арқылы екі командаға бөлу.

«Қауымдастық» ойыны.

Шарты: Педагог балаларға әрбір сөздерді байланыстыру үшін суреттерді бір-біріне

үйлестіріп дайындайды. Балалар суретті атап, бір-біріне байланыстырып

сөйлем, сөздерді байланыстыра айтуы қажет. Баланың елестету арқылы ойлауына

уақытты шектемей, мүмкіндік беру. Ойын соңында шағын әңгіме пайда болады.

Мысалы: (горшок, сабын, гүл, кәше)

Горшокқа гүл егіп, кәшеге шығарып, сосын қолымды сабынмен жудым.

Кәкәністер, күрек, себет, қапшық;

Машина, әзен, балық, кострюль;

Орман, банка, саңырауқұлақ, тұз;

Гүл, телефон, қыздар;

Сәбіз, қар, шелек, сыпырғыш;

Кәйлек, сәмке, үтік, кәше;

Кітап, дәптер, мектеп, парта. т.с.с.

Мыс: Ағаш, саңырауқұлақ, себет берілсе (қолдан жасалған құралдар)

Орманға барып саңырауқұлақты себетке жинадым. т.б.

Сергітуді:

Қолды белге қояйық.

Басты оңға бұрайық.

Басты солға бұрайық.

Бір отырып, біртұрып,

Бір отырып, біртұрып,

Біз демалып алайық.

«Қарындаш» саусаққа арналған жаттығу.

Күтілетін нәтиже:

Білу: Командаға бөлінуді.

Меңгеру: Ойын арқылы сыни ойлап, жауап беруді.

Дағдылану: Қарындашпен жаттығу орындауды.

10 .Вариативтік бөлімбойынша ұйымдастырылған оқу қызметінің конспектісі

Тақырыбы: «Бесінші артық»

Мақсаты: Балалардың ойлау қабілетін шыңдай түсу. Сөздік қорындамыту, ой-өрісін кеңейту. Шапшаңдыққа, тазалыққа тәрбиелеу.

Өткізілу түрі: Тәрбиеші жетекшілігімен ойын. **Шаттық шеңбері:**

Қол алысып, кәне, біз,
Достасайық бәріміз. Айтарым
барсендерге, Тез
тұрындар шеңберге. Қандай жақсы
біртүру, Достарменен бір жүру!
Қандай жақсы дос болу!

Балаларды шеңбер бойына жерге жайғастырып отырғызу.

Мақсаты: балалардың зейінін, ойлау қабілеттерін дамыту. **Ойынның құрал-жабдықтары:** суреттер.

Ойын барысы: Балаларға үлестірмелі қағаздар беріледі. Әр қағазда бірнеше сурет бар, балалар мұқият қарап артық затты табады да атайды, себебін дәлелдейді. **Мысалы:** Қолғап, малақай, етік, тон, шәйнек.

Артығы – шәйнек, әйткені ол ыдыстың түрі. Осылайша, мамандықтардың құралдарынан, ойыншықтар, оқушы құралдарынан, кәлік түрлерінен, жыл мезгілінің маусымдық өзгерістері туралы суретті карточкалар пайдаланылып ойналады.

Сергітүсеті:

Бала, бала балақан, Кәне, қайсы
алақан. Саусақтарын әйбат,
Былай-былай ойнат. Топ-
топ басайық,
Жалаудан күн жасайық. Жаса,
жаса алтын күн Жаса, жаса
жарқын күн.

Рефлексия: «Қалпақ»

Әуенмен жалғастырып жүреді, әуен тоқтағанда кімде қалпақ болса, сол бала әзпікірі айналады.

Күтілетін нәтиже:

Білу: Карточкалы ойынды ойнауды. **Меңгеру:**

Артығын тауып, дәлелдеп береді. **Дағдылану:** Пікірін ашық айтуды.

11. Вариативтік бөлім бойынша ұйымдастырылған оқу қызметінің конспектісі

Тақырыбы: «Балалар шығармашылығының сандықшасы»

Мақсаты: Баланың елестету және қиялына шып, дамыту. Қиялын қағаз бетіне бейнелеуге үйрету. Шығармашылық қабілеттері артады. Дәстүрден тыс әдіс арқылы сурет салу.

Өткізілу түрі: құрылымдалған ойын

Барысы: Шаттық шеңбер.

Күнмен бірге тұрамыз ,

Құспен бірге ән саламыз.

Қайырлытаң! Ашық күн! Кәңілді біз
тұрамыз.

Күлім қағып қолымды, 1, 2, 3, деп соғайын. **Жұмбақ.**

Қара түсті қарқылдақ, Ұшып –
қонып жалпылдап.

Қоқыстарды шоқиды,

Жем іздейді там – тұмдап. (Қарға)

Топқа Қарға құс келеді, балаларға сандықшасы бар. Сандықшада Түрлі-түсті бояулар,
шар, картоп, стакан, целлофан, алма. Дәстүрден тыс әдісімен өз қиялдарын,
шығармашылықтарын қағаз бетіне салуды ұсынады.

Балалар тас бояу ментаза, ұқыпты, анық етіп өз қалаған құралдармен салғысы келген
суреттерін аққағазға салып, бояйды.

Сергітудің:

Ормандағы шыршада

Аюлардың үйі бар. Бәрі ұйықтап
жатқанда

Ұйықтамайтын қоңжық бар.

Мазалайды анасын

Маған тамақ берші деп, Балық
пенен балкерек Бәрін әкелтезірек.

«Мысық» саусақ жаттығуы

Пеш түбінде мысық отыр, (Басбармақ, ортан терек, шылдыр шүмек үшеуі
жұмылады)

Екі кәзін қысып отыр. (Ортан терек пен кішкене бәбек көздері боп
саусақтардың қимылдатады)

Тышқан етін жегісікеп, (Басбармақ, ортан терек, шылдыр шүмек)

Тісінің қысып отыр.

«Жолаушы» ырғақты-әуенді орындайды.

Қорытынды. Балалар бір-бірінің шығармашылық жұмыстарын қарап,
мадақтайды.

Күтілетін нәтиже: Білу: Құстар туралы. Меңгеру: Дәстүрден тыс сурет
салуды. Дағдылану: Бір-бірінің жұмыстарын бағалауды.

12. Вариативтік бөлім бойынша ұйымдастырылған оқу қызметінің конспектісі

Тақырыбы: «Сиқырлы таяқша»

Мақсаты: Балалардың танымдық қабілеттерін жетілдіру. Ойынға деген қызығушылықтарын арттыру. Ойын шарты бойынша сұраққа сыни ойлап, тез жауап бере алады.

Өткізілу түрі: Педагог жетекшілігімен ойын. **Шаттық шеңбері:**

Мына сұлу әлемде, Адам
өмір сүреді. Үлкен менен
кішіге, Күн сәулесін төгеді.

Ойын барысы:

Балалар қол ұстасып, дөңгелек шеңбер жасап тұрады. Қолында таяғы бар педагог шеңбердің ортасына келеді де, балаларды бірден бастап түгел нөмірлеп шығады. Таяқшаны педагогтік ұстап тұрады да, кез келген санды айтып, таяқшаны жіберіп қалады, сол нөмірлі баланы таяқшаны жерге құлатпай ұстау керек, егер құлатып алса, айып тартады. Педагог, балалардың қойған сұрақтарына жауап беріп, әнерін көрсетіп ойынды жалғастырады.

Сергіту сәті: «Көгершіндер»

Біз ұшамыз, ұшамыз, Бар әлемді құшамыз.

/Қолды екі жаққа қанатша керіп, бірінің артынан бірі шеңбер жасай жүгіру/

Әрбір үймен қалаға, Тыныштық бақыт
сыйлаймыз.

/Бір-бірінің қолдарынан ұстап шеңбер құру/ Бірімізбен
біріміз,

Қане кей дос болайық.

/Қолды жоғары көтеріп, төмен түсіру/

Көктегі құспен шәптер беген желдейміз,

Теңіздегі желкенмен жаңбырдан кейінгі селдейміз.

/Қолды толқындата қимылдату/

Біз бәріміз күнмен дос боламыз. */қолды жоғары
көтеріп, алақанға қарау/*

«Иә, жоқ» әуенді ойынды ойнайды. Рефлексия:

«Ашық микрофон»

Тәрбиеші сұрағына яғни, ұнағанын, түсінбегенін айтады. **Күтілетін**

нәтиже:

Білу: Ретімен санауды, ойын шартын.

13. Вариативтік бөлім бойынша ұйымдастырылған оқу қызметінің

конспектісі

Тақырыбы: «Жұмбақ құрастыра біл!»

Мақсаты: Ойын баланың қиялын, сыни ойлау қабілетін дамытады. Сурет, ойыншыққа жұмбақ құрастыра білуге үйренеді. Сөздік қорлары, қарым-қатынас дағдысы артады.

Өткізілу түрі: педагог жетекшілігімен ойын. **Барысы**

:

Шаттық шеңбері Қол

алысып, қәне, біз

Достасайық бәріміз.

Айтарым бар сендерге, Тез

тұрыңдар шеңберге. Қандай

жақсы біртұру, Достарменен

бір жүру!

Қандай жақсы дос болу! **Жұмбақтар:**

Аяғы бар, жүрмейді,

Аузы бар, күлмейді,

Айнымайды бәпемнен Тек

сөйлеуді білмейді.

(Қуыршақ)

Шіркіннің әзіне обал-ақ,

Жүреді аяқта домалап.

(Доп) **Тосынсый:** Қуыршақ пен Доп.

Шарты:

I- Суретті карточка немесе сандық шағасалынған ойыншықты балалар кезекпен шығып жан-жақты ойлап, қысқаша 1-2 сөйлеммен жұмбақ құрастыра айтуға үйрету.

Мысалы: Қыста да, жазда да біртүсте? От

емес, бірақ жанады?

II – Ойынды баланың қиялындамытуда, сурет, ойыншықсыз өткізуге болады.

Баланың өз ойындағы нәрселерден жұмбақты құрастырып айтуына да мүмкіндік беру.

Командамен де жұмбақты жалпы құрастыра жарыс түрінде де ұйымдастырылады.

Шығармашылық жұмыспен жалғастыруға да болады.

Рефлексия: «Білім қор жыны»

Қызыл-қызықты,

өте ұнады;

Көк-дұрыс түсінбедім.

Күтілетін нәтиже:

Білу: Ойыншық тартуралы.

Меңгеру: Жан-жақты ойлау арқылы жұмбақ құрастыруды.

Дағдылану: Құрбыларының жұмбақтарының шешуін тауып, бағалауды.

14. Вариативтік бөлім бойынша ұйымдастырылған оқу қызметінің конспектісі

Тақырыбы: «Түрлі-түсті қоңырау»

Мақсаты: Педагогтүрлі-түсті қоңырауларсылдырлатуарқылыбаланың ойлауқабілетін арттырады. Балалар шапшаңтүске қарай жауапбере алады. (мыс: қызыл-алма,қызанақ;сұр-қасқыр;сары-күн,қауын,т.с.с)

Өткізілутүрі:құрылымдалғанойын

Шаттықшеңбері:

Барабан– иықпен;металлафон– аяқпен;сылдырмақ – жұдырықпен; қоңырау– мұрынмен, тәрбиешіаспаптардыңдыбысын шығарады,балалар айтылғандене мүшелеріменамандасады.

Ойыншарты:

Ойында тәрбиешітүрлі-түсті дыбыстықоңырауқондырылған құралды пайдаланады.

Қызыл, сары, жасыл, көк, қоңыр, сұр, қызғылт-сары, ақ түстербар. Кез-келген түсті қоңыраудысылдырлатқанда балалар сол түскесай мысалы;ақ – қоян, сүт, айран, т.б.атауларды атайды.Қайбалакөптауыпайтса,сол балаға фишкаларберіліпсоңында жеңімпазды анықтайды.

Сары–күн, қауын; қызыл – алма, қызанақ; қызғылт-сары-сәбіз; көк-аспан; т.с.с

Сергітусәті: Достарменен бірге

біз, Күлімдейік күлейік.

Қолдысозыпкүнгебіз, Шат

көңілменжүрейік.

«Дин-дин»ырғақты әуенді қоңырауменорындайды.

Рефлексия: «Бас бармақ»

Бас бармақжоғары – барлығынтүсіндім; Жанға түсіру–ендітүсініпкелемін; Тәменбағытта – түсінбедім.

Күтілетіннәтиже:

Білу: Түске сай атаудытез ойланыптабады.

Меңгеру: Шаттық шеңберде есте сақтауқабілеттеріжақсы.

Дағдылану:Құрбыларының жұмыстарын бағалауды.

15.Вариативтік бөлімбойыншаұйымдастырылған оқуқызметінің

конспектісі

Тақырыбы: «Өз жұбыңмен бірге»

Мақсаты: Балаларды ептілікке, икемділікке және қасындағы жұбымен ақылдаса тапсырманы орындап ойнауға үйрету.

(часикии дүт әуенін қасықпен орындауды кіріктіру)

Өткізілу түрі: педагог жетекшілігімен ойын. **Барысы:**

Шаттық шеңбері.

Ән салуға барамыз, (балалар шеңбер бойымен жүреді)

Досымызды табамыз. (жүріп келіп, тоқтайды) **Сәлемет пе!**

Міне, мен! (қолдары некі жаққа сермейді) **Доспын енді сенімен.** (бір-бірімен қол алысады)

Тосынсый: суретті карточкалар салынған сандықша әкелу. **Шарты:**

Жұптасып тұрған балаларға сурет көрсетіледі, олар соны қимыл, ыммен көрсетеді. Қарсы топ не екенін тауып айтуы керек.

Мақсаты: ойын баланың ойлау қабілетін дамытады, кәңіл-күйін көтереді. Бір-біріңсөзсіз түсінуге үйретеді, сахналық қабілеттерін дамытады. **Сергіту сәті:**

Сағаттың тіліндей, Иіліп оңға бір.

Сағаттың тіліндей, Иіліп солға

абір. Сағатқа қарап ап,

Жаттығу оңай-ақ.

Балаларға ағаш қасықтар беріледі, «Часикии дүт» әні орындалады.

Рефлексия: «Бас бармақ» Жоғары-ұнады;

жанға-дұрыс түсінбедім; Төмен-ұнамады.

Күтілетін нәтиже:

Білу: Жұппен жұмыстануды. **Менгеру:** Қимыл, ыммен көрсетуді.

Дағдылану: Құрбыларының жұмыстарын бағалауды.

16 .Вариативтік бөлімбойынша ұйымдастырылған оқу қызметінің конспектісі

Тақырыбы: «Ал, кәне тұрайық!»

Мақсаты: Әуенді-ырғақты ойынарқылы баланың ептілігін, белсенділігін арттыру.

Әуенді ойынды тыңдай жүріп, қимылмен көрсетіп ойнай алады.

Зейін қабілеттерін арттыру.

Өткізілу түрі: Әуенді-еркін ойын.

Шаттық шеңбері:

Қайырлық күн!

Біз нәзік қыздармыз!

Қайырлық күн!

Біз ержүрек құлдармыз!

Тәрбиеші шеңбердің ішімен жүреді, бірде ұлға, бірде қызға кезек-кезек қарап айтады.

Қолдарын бір-біріне ұстатады.

Балалар бір-бірінің көздеріне қарайды да, күлімдейді.

Ойын шарты: Ойында балалар шеңбер бойымен жүріп орындайды. Әуенді ойын сөзімен айтылады, мысалы; ат болып шабу, велосипедтебу, ұшақ болып ұшу, т.с.с. Осылайша қимылмен көрсетіп шеңбер бойымен жүреді.

Ойынды сұрақтармен қорытындылау:

-Қай қимылды орындаған ұнады, неліктен?

-Велосипедтепкен ұнайды ма? Сенде бар ма?

-Ұшақта ұшып алысқа лаға бардың ба? Қорқыныш бар ма?

Сергіту сәті:

Жалқаулықты аспаймыз,

Шынығамыз жастай біз. Ырғағымен

әуеннің, Жаттығуды аспаймыз.

Рефлексия: «Смайликтер»

Әр бала ойынды талдап, смайликтермен белгілейді.

Күтілетін нәтиже:

Білу: Ойын шартын.

Менгеру: Қимыл, ыммен көрсетуді.

Дағдылану: Құрбыларының жұмыстарын бағалауды.

17.Вариативтік бөлімбойыншаұйымдастырылған оқуқызметінің конспектісі

Тақырыбы: «Сүйікті жануарым»

Мақсаты: Ойындабалажануардың тіршілігімен тереңтанысаотырып, ым-ишара, іс-әрекеттерімен әзсүйіктіжануарын кәрсете алады.(қалайжүреді, аунайды, тамақтанады, қайда ұйықтайды,қалай тамақтанады,т.б.) Жануарларға деген қамқорлықтары арта түседі. «Асық» ойынынкіріктіру.

Өткізілутүрі:еркінойын.**Барыс**

ы:

Үстінде қос қорабы,

Мінсеңкәлік болады,

Жақындасаң қасына,

Қорқытадыбаланы(**Түйе**)

Кішкентай ғана бойыбар,

Айналдырып киген тоны бар.(**Қой**)

Төртбұлағысүт

Баққанға ол құт.(**Жылқы**)

Тосынсый: Жануарлартуралы презентация,дауыстары, бейнероликтер.

Шарты:Ойыналдындабалалармен жануарлартуралы альбом, энциклопедиялар қарап, олардыңерекше қасиеттеріменжақынырақ таныстыру.(жүрісі, секіруі,ін немесе үңгірде ұйықтауы,аяқтарынқалай жалап, аунауы,дыбыс шығаруы) Сонымен қатар, жануарлардыңтәлдерініңатауын,немен қоректененінін және қай жақта мекендейтіні жайында таныстыру.

Әр баланың әзініңсүйікті жануары болады,оныңсуретінсалып, ойыншығымен ойнап, сол туралы мультфильмдерқарап, энциклопедиясыболады.Ойындабала әзінің сүйікті жануарыным-ишара, қимылмен кәрсетеді. Құрбыларықайталап,қайжануарқайда мекендейтінін,тәлінайтады. Қай құрбысыныңжауабыұнаса,сол ортадаойындыжалғастырады.

Асықатаулары: Түйе—

бунасын, Жылқы —

қидасап. Сиыр —

топай,Қой-ешкі —кеней.

Киік —кигат, Арқар—

қоңқар, Қасқыр— бунақ.

Музыкалық —әуенойын: «Асық»(балалар екеуденқой-ешкі асықтарыналып, орындайды)

Рефлексия:«Бас бармақ»

Жоғары-ұнады;жанға-дұрыс түсінбедім;Төмен-ұнамады.

Күтілетін нәтиже:

Білу: Асық түрлері, атауларын. **Меңгеру:**

Қимыл, ыммен кәрсетуді.

Дағдылану:Музыкалық әуенменорындау

18 .Вариативтік бөлімбойыншаұйымдастырылған оқуқызметінің

конспектісі

Тақырыбы: «Жыл басына таласқан хайуанаттар» ертегісі Орф әдістемесімен біріккен

Мақсаты: Балаларды ертегі желісінаудиомен жануарлардың рөлдерін дыбысты түрлі аспаптарды кіріктіре сахналауға үйрету. Балалар қиялдарын өз еркімен сомдауға, еркін қозғалуға, жұппен орындауға талпынады.

«Тұлпарым» әуендіе кі командаға бөлініп (тұяқ, тұлпар орнатылған таяқша)

құралын ұстап орындайды.

Өткізілу түрі: тәрбиеші жетекшілігімен. **Шаттық**

шеңбері:

– Қайырлық күн, балалар! Бүгін мен сендерді ерекше көңіл-күймен қарсы алып тұрмын.

Кәнеки, өзіміздің шаттық шеңберімізде тұрып, Махаббат періштесі сыйлаған «сиқырлы таяқшаны» бір-бірімізге бере отырып, жақсы сөздер менигілікті тілектер айтайық. Осы таяқшаның көмегімен біз мейірімді сиқыршыға айналамыз.

Балалар, мен өзімнің тілегімді бірінші айтайын:

Бақыт, шаттық тілеймін, Бүгінгі

барлық балаға.

– Ал енді мен Айаруға «сиқырлы таяқшаны» берейін. Айару, айта қойшы, сен достарыңа не тілегің келеді?

Балалар бір-біріне «сиқырлы таяқшаны» бере отырып, өздерінің игілікті тілектері айтады:

Менбәріңе Денсаулық тілеймін! Менбәріңе

Қуаныш тілеймін! Менбәріңе Мейірім

тілеймін! Менбәріңе шуақты күн тілеймін!

Менбәріңе көңілді ойын тілеймін! Және т.б.

– Жарайсыңдар, балалар! Енді, достарың сендерге жақсы тілектер айтып жатқанда қандай күйде болғандарыңды айта қойыңдаршы? (Балалардың жауаптары.)

– Рақмет! Біз сондай жақсы сөздер, жылы-жылы лебіздер естідік! Олардың бәрі орындалады, өйткені сендер доссыңдар және оның бәрін шын жүректен айттыңдар.

Барысы: Ертегі желісі аудиомен қосылады, рөлдерге жұппен бөлініп, құралды қозғау арқылы дыбыстарын шығарады.

Рефлексия: «Білім қоржыны» (қызыл, көк, сары қоржынға түсіндім, жақсы түсіндім, толық емес деп бағалайды).

Күтілетін нәтиже:

Білу: Ертегі желісін, жануарларды.

Меңгеру: Әр жануар құралын қозғап, Орф әдістемесін түсінді.

Дағдылану: Аудиомен орындау.

конспектісі

Тақырыбы: «Қолтырауын»

Мақсаты: Ойын баланың ойлау қабілетін дамытады, көңіл-күйін көтереді. Бір-біріңсөзсіз түсінуге үйретеді, сахналық қабілеттерін дамытады.

(саусаққа арналған жол ойынын кіріктіру)

Өткізілу түрі: педагог жетекшілігімен ойын

Барысы: Шаттық шеңбері.

Күн күлімдеп нұртәкті, бізге жолдап... **Балалар:**

Сәлем!

Жақсы сөздер нұрсепті, бізге жолдап... **Балалар:**

Сәлем!

Еске сақтап кеңесті, достарға сыйла... **Балалар:**

Сәлем!

Кел, қосылыпайтайық бір-бірімізге... **Балалар:**

Сәлем!

Қолтырауын туралы:

Біздің заманымыз тіршілік ететін қолтырауындар судағы ғана емес, құрлықтағы тіршілікке де бейімделген. Ғалымдаршамамен 3 мың жыл бұрын қолтырауындардың тек құрлықта тіршілік еткені ғана айтады. Әлемдегі ең үлкен қолтырауын-теңіз қолтырауыны. Ол Үндістанда, солтүстік Аустралия аралдарында мекендейді.

«Крокодил» ойыны

Балалар екі топқа бөлінеді. Ақыл-ой жекпе-жек ойынын бірінші бастайтын топтың әкіліне қарама-қарсы топтың балалары құлағына бір сөз сыбырлайды. Әз тобына қайтып келіп, пантомимоны (дене қимылы) ғана қолданып, хабарлаған сөзді түсіндіруге тырысады.

Оның дене қимылдары топ ойыншыларының алдында нақты бір баламалар тудырады, сондықтан олардың мәнін түсіну үшін, топ ойыншылары сұрақтар қояды. Сөзді тапқанға дейін ойын жалғаса береді.

Содан кейін бұл топ қарсы топтың әкіліне сөзін айтады және әрі қарай ойын жоғарылығын баға байланысты жалғасады.

Мақсаты: ойын баланың ойлау қабілетін дамытады, көңіл-күйін көтереді. Бір-біріңсөзсіз түсінуге үйретеді, сахналық қабілеттерін дамытады. «Саусаққа арналған массаж» (қарындашпен)

Рефлексия: «Смайлик»

Ұнады, ұнамады, түсінбедім-смайликтермен көрсету.

Күтілетін нәтиже:

Білу: Қолтырауын туралы. **Меңгеру:** Қимыл, ыммен көрсетуді.

Дағдылану: Музыкалық әуенмен орындау.

20 Вариативтік бөлімбойынша ұйымдастырылған оқу қызметінің конспектісі

Тақырыбы: «Суретті тақпақ»

Мақсаты: Суретті карточкалар арқылы балалар командаға бөлініп, тақпақ құрастырады. Сөздік қорларын молайтып, қиялдары дамып, сыни ойланып, өз ойларына шықпайтаалады.

Өткізілу түрі: Тәрбиеші жетекшілігімен. **Шаттық шеңбері:**

Қайырымды жандар айнала, Шеңберге
келсін жайлана. Жалықпастан қайта біз,
Махаббат сөзі айнатамыз.

Сүйеміз барлық әлемді,
Әлемдегі бар елді. Бақыттымыз
осы біз Қасымызда досымыз!

Ойын шарты:

Балалар екі түсті асықты тандау арқылы екі командаға бөлінеді. Екі командаға суретті карточкалар беріледі. Балалар тақпақтар құрастырып айтады. Екінші вариант: екі команда бір-біріне суреттер ұсынып, ойнайды. **Сергіту сәті:**

Керіледі мысық, Бізге кезін
қысып. Жүгіреді жылдам,
Көрінсе оған тышқан.

Ойын бойынша қорытындылау:

- Карточкалы суреттен тақпақ құрастыру қиын болды ма? - Қандай тақпақтар білесіңдер?

- Командамен жұмыстану жеңіл ме, қиын ба?

Рефлексия: «Гүлдер»

Қызыл-білдім, жасыл-сұрағым бар, сары - түсінбедім.

Күтілетін нәтиже:

Білу: Командамен жұмыстану.

Меңгеру: суретті карточкамен тақпақ құрастыру.

Дағдылану: Құрбыларымен ақылдасу.

21 Вариативтік бөлім бойынша ұйымдастырылған оқу қызметінің

конспектісі

Тақырыбы: «Асықойнап, ләй-ләй»

Мақсаты: Балалар ойынкезінде асықтың түрлерін танысады. Қазақтың ұлттық ойындарына сықпен ойнайды.

Ұлттық ойынға деген қызығушылықтары артып, ынтымақтастықтары (топпен жұмыстану) нығая түседі.

Өткізілу түрі: педагог

жетекшілігімен ойнайын. **Барысы:**

Жұмбақ: Шік, бүктүсті, Алшы, тәйкетүсті. Ол не? (Асық)

Тосынсый: Асықтар салынған дорба.

Балалармен «Асық ату», «Бес асық», «Ханталапай» асықпен ойындар ойналады.

Музыкалы-ойын: «Асық»

1. Шекиалып қолыма,
Асық ойнап, ләй-ләй.
Мұнша балатаңқалып,
Тұрсақ ойнап ләй-ләй.
Кешке дейінасықты,
Ойнаймыз біз, ләй-ләй,
Қызығына ойынның,
Тоймаймыз біз ләй-ләй.

**Қолыңа аласықты,
Қандай шеті түсіпті.
Алшы, Тәйке, шікпен Бүк,
Асығыңды жерге тік,
Бүк, Шік, тәйке, Алшы.**

2. Шекиалып қолыма, Асық
ойнап, ләй-ләй, Мұнша
балатаңқалып,
Тұрсақ ойнап, ләй-ләй.
Осы асықпен жетілген,
Батырларым, ләй-ләй, Бұл
асықты ойнаған,
Ақындарым ләй-ләй.

Асық атаулары:

Түйе – бунасын,
Жылқы – қидасап.
Сиыр – топай, Қой-
ешкі – кеней. Киік –
кигат, Арқар –
қоңқар, Қасқыр –
бунақ.

Рефлексия: «Күн шуағы»

Шуақтарын орналастыру арқылы ұнаған, түсінбегендерін айтады. **Күтілетін нәтиже:**

Білу: Асықтың атауларын, түрлерін.

Меңгеру: Асықпен ойын түрлерін.

Дағдылану: Музыкалық әуенмен орындау.

конспектісі

Тақырыбы: «Кім болады немесе не болады?»

Мақсаты: Ойынды топ немесе екеуден жұптасып ойнауға болады. Балаға (жалпыхат, жанды) сұраққа жауапты сауатты, дұрыс айтуға үйрету. Сөздік қорды молайту.

Өткізілу түрі: Педагог жетекшілігімен ойын.

Шаттық шеңбері:

Еңбек етсем ертеңгі,

Бақытымас енемін! Мақсатыма

жеткізер, Уақытымас енемін!

Шарты:

- Жұмыртқа данне болады?

(құс, балапан, қолтырауын, тасбақа, жылан болуы мүмкін) - Балапан

— тауық, әтеш.

- Ұл бала — ер кісі, әке, ата.

- Қыз бала — бойжеткен, ана, әже. - Бұзау —

сиыр, бұқа.

- Қағаз — кітап, дәптер, журнал, газет. Т.б.

Осылайша ойын балаларды жерге жайғастырып, допты немесе т.б. құралды жалғастыру арқылы ойнату. Екі командаға бөліп ойнатуға болады.

Сергітүсеті: Ұзын қанат

инелік, Инелікке тимелік.

Ұшақты біз жасадық, Инелікке

тимедік.

Зу-зу-зу-зу. **Рефлексия:**

«Қалпақ»

Әуенмен бір-біріне жалғастырып, тоқтағанда қалпақ кімде болса, сол бала ойын туралы пікір аятады.

Күтілетін нәтиже:

Білу: Кім, не болатынын түсінді. **Меңгеру:**

ойынға сыни ойлап қатысу.

Дағдылану: ойын туралы пікір айту.

23 Вариативтік бөлім бойынша ұйымдастырылған оқу қызметінің конспектісі

Тақырыбы: «Көңілді жарыс»

Мақсаты: Ойында қағазды оригами әдісімен жұмыстануда шығармашылық дағдысы дамиды. Педагогпен бастаған ойынның жалғастырып әз бетімен ойнайды.

Өткізілу түрі: құрылымдалған ойын

Барысы:

Қайырлытаң !

Біздің балабақшамыз.

Қайырлытаң!

Жора-жолдас, ұл мен қыз!

(қолымызды жоғары созамыз)

(қолымызды жанымызға созамыз)

(алға еңкейеміз)

(бетін шеңберге беріп, қол шапалақтайды)

Жұмбақтар:

Аяғы бар, басы бар,

Арқасында тасы бар. **(Тасбақа)** Еңбегі

бапты,

Емгені тәтті.

Өмірлік нәрін

Гүлдердентапты.

(Ара)

Шарты: Қағазды бүктеп оригами жасау арқылы мүсіндер жасап, жіп байлап жарыса ойнау. Тасбақа, аралар, т.б. басқа құралдардан да жасап пайдалану.

«Кірпі» саусақ жаттығуы

Момақан мыналайда, (үш саусақтарын түйістіріп, кірпінің жүрісін салады) Тікенім көп абайла, (екі қолының саусақтарына ықастырып,

кірпінің тікенектері жасайды). Кіріп

кетсе қолыңа,

Өкпелеме жарайма!

«Бибилейік» ырғақты әуенді орындайды.

Рефлексия: «Білім қоржыны» Қызыл-

қызықты, әте ұнады;

Көк-дұрыс түсінбедім.

Күтілетін нәтиже:

Білу: Жұмбақты тыңдап, шешуін табуды. **Менгеру:**

Оригами жасауды. **Дағдылану:** Ойын түсініп, орындау.

24 Вариативтік бөлімбойынша ұйымдастырылған оқу қызметінің конспектісі

Тақырыбы: «Кім тез, кім алғыр»

Мақсаты: Балаларға (тасбақа, кірпі, қайың, үйеңкіағашы, құрлығаш, күн, бұлт, жұлдыз, т.б.) қолдан жасалған құралдары оған жіппен қарындаш байланған, жіпті тезорап, сол қолындағы құрал туралы білетін мәліметті айтады. Тілдік қоры дамып, сыни ойланып, сәйлемді толықайта алады. «Жаңбыр» әуенін таяқшамен орындайды.

Өткізілу түрі: Құрылымдалған ойын. **Шаттық шеңбер:**

Біз кішкентай баламыз,
Қазақстанда тұрамыз. Отанды біз
сүйеміз, Мақтанышонықыламыз.

Ойын барысы:

Балаларға жұмбақтар жасырылады, шешуін тапқан балағасоның бейнесі бір шетіне жіппен қарындаш оралған беріледі. Қарындашты бұрап, жіпті орау арқылы сол бейне туралы мәлімет айтады және тезорайды, екі баладан жұптасып ойнайды. Бірінші болған және мәліметті толық, жақсы айтқан бала жеңіске жетеді.

Екінші варианты балаларды екі командаға бөліп ойнатуға да болады. **Мысалы:** тасбақа-бауырымен жорғалаушы, ол шәппен қоректенеді. Үстіндегі қатты қауырсынымен қорғанады, т.б. немесе тақпақ айтуға да болады.

Сергіту сәті: Бір, екі,
үш –
Қарлығаш боп ұш. Төрт,
бес, алты – Қарлығаш боп қалқы
Жеті, сегіз, тоғыз, он –
Қарлығаш боп қон.

Рефлексия: «Күнмен бұлт»

Күн – ұнады, бұлт – түсініксіз, түсінбедім.

25 Вариативтік бөлім бойынша ұйымдастырылған оқу қызметінің конспектісі

Тақырыбы: «Үш сөз»

Мақсаты: Балалардың қоршаған ортаны тану біліктіліктерін кеңейту, сөздік қорларын молайту.

Өткізілу түрі: Педагог жетекшілігімен ойын. **Шаттық шеңбер:**

Бала, бала, баламыз,

Бақшаға барамыз. Күні

бойыңызыққа, Батамызда

қаламыз. **Ойын барысы:**

Бірінші вариант: Педагог балаларды шеңберге тұрғызып, доп лақтыру арқылы сұрақ қойған бала үшін сөзбен ғана жауап беру қажет.

Екінші вариант: Балаларды екі топқа бөліп, қарама-қарсы тұрғызу арқылы ойнату.

- Сатыпалуға болады? - Не пісіруге болады? - Немен сурет салуға болады? - Не ұшады? -

Не (кім) секіреді? Бақтан не жинауға болады? Т.с.с. осындай

қызықты сұрақтармен ойнатып, баланың сөздік қорын молайтып, сөйлемді толықайтуға үйрету.

Сергітүсеті:

Әуенді – қимылды жаттығу: «Оңға – солға ырғалайық» Ойынды қорытындылау:

- Ойындасұраққа жауап беру қиын болды ма? - Қандай

сұрақ ұнады және жеңіл болды?

- Әздерің қандай сұрақтар қояр едіңдер?

Рефлексия: «Пирамида»

Жоғары, орташа, төмен – деп смайликтермен белгілейді.

Күтілетін нәтиже:

Білу: Ойын шартын түсініп, ойнауды.

Менгеру: Сұрақ қатек қана үш сөзбен жауап беруді.

Дағдылану: Сұрақты мұқият тыңдап, айтуға.

26 Вариативтік бөлім бойынша ұйымдастырылған оқу қызметінің конспектісі

Тақырыбы: «Домино»

Мақсаты: Балалар карточкалы суреттер арқылы ертегі желісін еске түсіріп, сөздік қорлары дамып, ойынашық айта алады.

«Түрлі-түсті асықтар» ойынкіріктіру. **Өткізілу**

түрі: еркін ойын

Барысы: Кел, балалар, күлейік,

Күлкіменен түлейік!

Қабактүйгенге керек,

Көңілді боп жүрейік! Кел,

балалар, күлейік! Күлкіменен

түлейік! Күлкі көңіл ашады,

Күліп өмір жүрейік!

Шарты: Үстел үстінде суретті төмен қараған карточкалар жайылған. Онда әр түрлі ертегілерден сюжеттер немесе сюжетті суреттер бейнеленген. Бірінші бала карточканы ашып, ертегіні бастайды. Баланың ой-қиялы шегіне жеткенде, ол келесі баланың ойына қолын салады, сол бала ертегіне өз бетінше жалғастырады.

Мақсаты: Баланың тілін дамытып, сөздік қорын молайтып, креативті ойлау қабілеттерін арттырады.

Табиғат аясында саяхататты сергітудің сәті

- «Біз қазір нұрынтөккен, кең даланың ұзын, соқпақ жолымен жүріп, саяхатымызды бастаймыз» (Балалар аяқтары мен тарсылдатады)

- Алдымызда көк майсалы шалғын, аяғымыздың астында жұмсақ шөптер. (Аяқтарымен көк шөптің үстіндесырғанағандай сыңайтанытады).

- Міне мен өзен жағалауына да келіп жеттік, аяғымыздың астында құм сусылдап жатыр, (Алақандарын бір-біріне ысқылайды).

- Мына ағаш көпір арқылы өзеннен өтеміз. (Тізелерін жоғары көтеріп, тізеле-рінің артынан шапалақтайды).

- Өзеннің арғы беті батпақтау екен, бір тәмешіктен екіншісіне секіріп өтейік. (Екі аяғымен секіреді).

- Айналамызда қалың тал өсіп тұр, оның ұзын, майысқан бұтақтарын жел тербейді. (Қолдарын жоғары көтеріп, ары бері қозғайды)

- Алдымызда үлкен жыра бар, аттап өтейік. (Үлкен адым жасап секіреді)

- Оң жағымызбен сол жағымызда алқызыл түске еніп, албыраппісіп, жидектер өсіп тұр, сыйға тарту үшін теріп алайық. (Оңға, солға еңкейіп, отырып тұрады)

- Мына алдымыздағы қалың өскен шалғыннан өтіп көрейік. (Тізелерін жоғары көтеріп жүріп өтеді).

- Міне кездеген жерімізге де келіп жеттік

Рефлексия: «Ашық микрофон»

Тәрбиеші сұрағына ұнағанын, түсінгенін айтады.

Күтілетін нәтиже: Білу: Ертегілер туралы. **Меңгеру:** Ертегі желісін жалғастырып, сыни ойлап әңгімелеу. **Дағдылану:** Ойын түсініп, шартымен ойнауға.

27 Вариативтік бөлім бойынша ұйымдастырылған оқу қызметінің конспектісі

Тақырыбы: «Құқығым мен міндетім»

Мақсаты: Балалар перфкарта арқылы өздерінің құқығы мен міндеттерін ажыратып, құқығын-қызылмен, міндетін-көк түсті қақпақшамен белгілеп орындай алады. Ойынды аяғына дейін өз бетімен аяқтап, қызығушылығы артады.

Өткізілу түрі: құрылымдалған ойын. **Шаттық шеңбері:**

Қол алысып, қане, біз, Қандай жақсы бір тұру,
Достасайық бәріміз. Достарменен бір жүру! Айтарым
бар сендерге, Қандай жақсы дос болу! Тез тұрыңдар
шеңберге.

Ойын барысы:

Ойын үстел үстінде ойналады, балалардың құқықтары мен міндеттерінің суреттері перфкартамен және қызыл, көк түсті қақпақшалар беріледі.

Мысалы: баланың отбасымен бірге, емханадағы, мектептегі суреттері – құқығы бар, ал рәміздермен мектеп балабақша мүліктерін көрсету – баланың міндеттері болады. Құқықты – қызыл, міндетті – көк түспен белгілейді. Неліктен қызыл, көк түспен белгілегендерін түсіндіріп береді.

- Баланың қандай құқығы бар?

- Ал, қандай міндеттері бар екен?

Сергіту сәті:

«Ал, кәнет ұрайық!» әуенді – ырғақты ойын.

Рефлексия: «Ашық микрофон»

Тәрбиеші сұрағына ұнағанды, түсінбегенді айтады.

Күтілетін нәтиже:

Білу: Баланың құқығын түсініп, білуі. **Меңгеру:**

Баланың міндеттерін.

Дағдылану: Ойынды түсініп, шартымен ойнау.

28 Вариативтік бөлім бойынша ұйымдастырылған оқу қызметінің

конспектісі

Тақырыбы: «Бос сөз»

Мақсаты: Балаларға өмірде болмайтын жағдайды ойлауды ұсынады. Ойын баланың қиялын дамытумен қатар, құбылыстардың өзара байланысын меңгеруге көмектесу. Математикада ақиқатты "кері жору" әдісі дәлелдегендей, "бос сөз" ойынында қатеталқылаудұрыспікірдітүсінуге көп көмектеседі.

Өткізілутүрі: педагог жетекшілігімен ойын

Барысы:

Балаларға өмірде болмайтын жағдайды ойлауды ұсынады. Ойын баланың қиялын дамытумен қатар, құбылыстардың өзара байланысын меңгеруге көмектесу. Математикада ақиқатты "кері жору" әдісі дәлелдегендей, "бос сөз" ойынында қатеталқылаудұрыспікірдітүсінуге көп көмектеседі. Ойын үшін мынандай сөйлемдер ұсынылады:

Құс ұшады, себебі... ..

Баланың бөтенке кию себебі...

Далада құрғақ болды, себебі... Шешем

етқуырды және ... Мысық қашты ...

Сиырлар жақсы...

Крокодил өте семірді, өйткені ол .. жеді

Ормандағы алаңқайдағы тәрт қой...

Далада жаңбыр жауғанда, барлық балалар...

Балалар үстел басына .... тез отырды

Бүгін таңертеңнен бастап сиыртүшкірді, өйткені ол...

Балықтар жүзеді, өйткені олар...

Ақ аюдың терісі өте қалың, өткені ол ...

Балалардың балабақшаға бару себебі...

Сергітусәті:

Бармақ болып жұмысқа, Қырға

шықты құмырсқа, Тоңып кетіп

аяғы, Қырға қайтып шығады.

Ой-ой – ой,

Әне аю келеді.

Құмырсқаны көреді. Енді

қайтып құтылар, Илеуіне

тығылар.

Рефлексия: «Бас бармақ»

Бас бармақ-жоғары – өте ұнады; жанға түсіру – ұнады; төмен – ұнамады. **Күтілетін**

нәтиже: Білу: Өмірде болмайтын жағдайды ойлау.

Меңгеру: Құбылыстардың өзара байланысын. **Дағдылану:** Ойынды түсініп, шартымен ойнау. **Тексерілді:**

29 Вариативтік бөлім бойынша ұйымдастырылған оқу қызметінің конспектісі

Тақырыбы: «Болады, болмайды»

Мақсаты: Мектеп жасына дейінгі балалардың табиғатты қорғауға тәрбиелеу. Экология туралы түсініктерін толықтырып қалыптастыру. Табиғатқа деген сүйіспеншіліктерін арттыру.

Өткізілу түрі: құрылымдалған ойын.

Шаттық шеңбері:

Балабақша туған үйің секілді,

Балаларға

толыып қашанда. Бәрімізде – сенде,

мен де, басқа да, Қалаймыз біз

біртөбасы болуды! **Барысы:**

Балалардың табиғат, экология туралы түсініктерін, білімдерін жетілдіруде ойынды перфкартамен ойнату. Суретке қарап табиғатты қорғауға болады (мыс; ағашқа сукку, анасымен саңырауқұлақ жинау, т.б.) ал болмайтын (ағашты сындыру, әртеу, құмырсқа илеуін бұзу) ажыратып қызыл, көктүсті асықтармен белгілейді.

Сұрақ-жауаптар:

- Ағашқа не үшін суккуяды? Ағаштар не үшін қажет, адамға қандай пайдасы бар?

- Орманға саңырауқұлақ қанеге ересе қадаммен бірге бар керек деп ойлайсың? - Саңырауқұлақ не үшін қажет?

- Орманда шулап, от жағуға неге болмайды?

- Құмырсқа илеуі деген не? Оның илеуін неге бұзбау керек?

Балалар сұрақтарғасын ойлап, сәйлемді толық етіп жауап береді.

Сергіту сәті:

«Асықойнап, ләй, ләй» әуенінасықпен орындайды.

(асықпен ырғақты-әуенді жерге отырып орындайды)

Рефлексия: «Қазақтың қоржыны»

Қызыл, сары, көк түсті асықтармен ұнады, өте жақсы ұнады, түсінбедім – пікірлерін айтып, қоржынға салады.

Күтілетін нәтиже:

Білу: Табиғатты қорғауды. **Меңгеру:**

Сұраққа сыни ойлап айту.

Дағдылану: Ырғақты-әуенді бірге орындайды.

30Вариативтік бөлімбойынша ұйымдастырылған оқу қызметінің конспектісі

Тақырыбы: «Сиқырлы стакан»

Мақсаты: Балалар стакандармен түрлі ойындар, музыкалы әуендер орындап, шығармашылық қабілеттерін арттады.

Өткізілу түрі: педагог жетекшілігімен ойын

Барысы: «Жүректен жүрекке»

Біздің топта ұл-қыздар, Айналаға барадамға, Тату-тәтті ойнаймыз.

Тек

мейірімсыйлаймыз.

Шарты: Балаларға қауырсын стакандар беріледі, үстелде немесе еденге, тақтайшаға әуенмен бірігіп орындап ойнайды. Ойынды шеңбер жасап отырып, бір-біріне жалғастырып ойнауға да болады.

Мақсаты: Балалардың ептіліктерін, шапшаңдықтарын арттырып, шығармашылық қарым-қатынас пен орындап, командада жұмыстануға баулу.

Сергіту сәті:

Бала, бала балақан, Кәне, қайсы балақан.

Саусақтарын әйбат,

Былай-былай

ойнат. Топ-топ басайық,

Жалаудан күн жасайық. Ж

аса, жаса алтын күн, Жаса,

жаса жарқын күн.

«Үшсәз» (педагог жетекшілігімен ойын)

Мақсаты: Балалардың қоршаған ортаны тану біліктіліктерін кеңейту, сөздік қорларын молайту, **Шарты:** Балаларды екі топқа бөліп, қарама-қарсы тұрғызу арқылы ойнату.

-Не сатыпалуға болады? -Не пісіруге болады? –

Немен сурет салуға болады? -Не оқуға болады? -Не

ұшады? –Не (кім) жүзуді біледі?

-Не (кім) секіреді? –Не тігуге болады?

-Не тоқуға болады? –Не нәзік жаманға болады?

-Аяққа не киюге болады? –Басқа не киюге болады?

-Үстіңе не киюге болады? -Сапарға немен шығуға болады? -

Бақтан не жинауға болады?

-Қыс, көктем, жаз, күз әр қайсысын бөлек, ерекшеліктері? -

Мектепке не апаруға болады?

-Сүттен не дайындауға болады? -Ұннан не дайындауға болады? т.с.с.

Рефлексия: «Ашық микрофон» Тәрбиеші сұрағына ұнағанын, түсінгенін айтады.

Күтілетін нәтиже: Білу: Әуенмен қосылып орындау.

Меңгеру: Сұраққа сыни ойлап әңгімелеу.

Дағдылану: Ойынды түсініп, шартымен ойнау.

\

31 Вариативтік бөлім бойынша ұйымдастырылған оқу қызметінің конспектісі

Тақырыбы: «Дыбыс қай жерде естіледі?»

Мақсаты: Балалар бір-бірінің білімін бағалауды үйренеді, бір-біріне көмек береді. Қызығушылықпен командаға бөлініп жарысып ойнайды.

Өткізілу түрі: педагог жетекшілігімен ойнайды.

Шаттық шеңбері:

Күн, сәуле шашқаның үшін рақмет!

Ауа, таза аспаның үшін рақмет! Бұлт,

жаңбыр сепкенің үшін рақмет! Ағаш,

көлеңкең үшін рақмет! **Барысы:**

Балалар жыл бойы танысқан дыбыстарды суретке қарап, тәрбиеші айтқан дыбыс қай жетінде естілетінін тауыпайтады (басында, ортасында, аяғында).

Суретке байланыстытесіп, қарындашты сол тесікке келтіру арқылы дұрыс, дұрыс еместігін табады. Мысалы: Қаз – сөзінде «А» дыбысы сөздің қай жерінде естіледі? – Ортасында десе, қарындашты ортадағы тесікке салады, қаз суреті суырылып шығады. Егерде бірінші деп шатасып салса, қаз суреті суырылып шықпайды.

Суреттер бойынша қосымша сұрақтар қойылып қорытындыланады.

Сергіту сәті:

Рефлексия: «Алма ағашы»

Қызыл – өте жақсы ұнады; сары – жақсы; көк – түсінбедім.

Күтілетін нәтиже:

Білу: Ойынды түсініп, орындау.

Меңгеру: Дыбысты зейін қойып тыңдап, сөздің қай жерінде естілетіні туралы табуды.

Дағдылану: Ойынды бағалауды түсініп, біледі.

32 Вариативтік бөлім бойынша ұйымдастырылған оқу қызметінің

конспектісі

Тақырыбы: «Үстелүстіндегі футбол» ойыны

Мақсаты: Балаларды ептілікке, ұйымшылдыққа баулып, саусақ моторикасын арттырып, сөздік қорларын молайту.

Өткізілу түрі: Құрылымдалған ойын.

Шаттық шеңбері:

Кел, балалар, күлейік,

Күлкіменен түлейік!

Қабақтүйгенне керек,

Көңілді боп жүрейік!

Кел, балалар, күлейік!

Күлкіменен түлейік!

Күлкі көңіл ашады,

Күліп өмір сүрейік!

Барысы:

1-түрі:

Балалар екеуден бір-біріне саусаққа киген құралмен жұмсақ допты домалату арқылы бір-біріне ұпай салады. Әркім өз ұпайын санап, жеңімпазды белгілейді.

2-түрі:

Балалар екі топқа команда болып бөлініп, ойнайды.

Ұпаймен жеңілген команда айып өтейді, оларға тәрбиеші сұрақтар қояды.

Осылайша ойынды екі түрімен де ойнатуға болады.

Сергіту сәті:

«Телефон» әуенді-қимылды ойын ойналады.

«Бибилейміз, Лавата» ырғақты әуен.

Рефлексия: «Қалпақ»

Әуенмен бір-біріне жалғастырып, тоқтағанда қалпақ кімде болса, сол бала ойын туралы пікір аятады.

Күтілетін нәтиже:

Білу: Спорттық ойынның түрі – футболды жақсы біледі.

Меңгеру: Ойынды әрі қарай еркін ойнап жалғастырады.

Дағдылану: Сұраққа жауап беру, командамен ойнау

**Мақтаарал ауданы адами әлеуетті дамыту бөлімінің
«Ерке-Сұлу»бөбекжай балабақшасы ЖШС**

Бекітемін:

б/б меңгерушісі:

Каржаулова Г.С.

**Вариативті компонент
Тақырыбы: «Жас зерттеуші»
Мектепалды даярлық «Толағай» тобы
2022-2023оқу жылы**

Тәрбиеші: Кутжанова М.А

2022-2023жж

Вариативтік бөлім бойынша перспектива

Тақырыбы: «Жас зерттеуші»

Мерзімі: 2022-2023 оқу жылы

Өткізілетін тобы: Мектепалды даярлық «Толағай»

Тәрбиеші: Кутжанова М.А

№	Тақырыбы	Мақсаты	Саны
1	Аквариумдағы балықтар	Балаларға табиғат бұрышындағы жануарларға (балыққа) күтім жасаудың қарапайым тәсілдерін меңгерту; аквариум туралы білімдерін пысықтау; тілін, ойындамыту; табиғат әлеміне қамқорлықты, эмоционалды-жағымды қатынасты қалыптастыру; ұқыптылыққа, еңбексүйгіштікке тәрбиелеу.	1
2	Үй жануарларының төлдері	Балаларды адамның қасында тіршілік ететін күшік пен таныстыру; ересектердің көмегімен күшікке қамқорлық жасауға дағдыландыру; ақыл-ойындамыту; баланың қоршаған ортаға деген сүйіспеншілігін арттыру, адамгершілікке, имандылыққа тәрбиелеу.	1
3	Жер әлемі	Балаларды өлі табиғаттың компоненттерімен және қасиеттерімен таныстыру; тұздың өмірдегі рөлімен таныстыру; өздігінен тәжірибе жасауға деген қызығушылықтарын молайту; өз ойлары мен пікірлерін айналысқа білуге үйрету; тіл байлығын белсендіру; экология негіздері арқылы қоршаған ортаға деген сүйіспеншілікке тәрбиелеу.	1
4	Елімнің байлығы тұз	Балаларды өлі табиғаттың компоненттерімен және қасиеттерімен таныстыру; тұздың өмірдегі рөлімен таныстыру; өздігінен тәжірибе жасауға деген қызығушылықтарын молайту; өз ойлары мен пікірлерін айналысқа білуге үйрету; тіл байлығын белсендіру; экология негіздері арқылы қоршаған ортаға деген сүйіспеншілікке тәрбиелеу.	1
5	Алтын күз	. Табиғи нысандар мен құбылыстарды бақылау білігі мен дағдыларын қалыптастыру;	1

		табиғатқұбылыстарындағысебеп-салдарлықбайланыстардыанықтайбілу; күздіңерекшеліктерін түсіндіру; сөздіққорын, зейініндамыту; табиғаттыңсұлулығынтүсініп, табиғатаясындағықарапайыммінез-құлықережелерінсақтап, табиғатқа қамқорболуғатәрбиелеу	
6	Бау-бақшамыз сәніміз	Өсімдіктердіңөсіп, дамуыжәнеөсімдіктердіңөсіп, өнуінесудыңмаңызытуралытүсініктерінқалыптастыру; табиғаттаөзінұстаудыңқарапайымережелерітуралыбілімдерінқалыптастыру; жеміс–жидектер мен көкөністертуралытүсініктерінкеңейту; қойылғансұраққатолықжауапберугетөселдіріп, сөйлеумәдениетіндамыту; ұқыптылыққа, еңбексүйгіштікетәрбиелеу	1
7	Ас атасы-нан	Дәнтұқымыментаныстыру, бидайданнанжасалатынынайтаотырып, дастарханғажеткенгедейінгіеңбекмазмұнымен, қолданылатынтехникалардыңаттарыментаныстыру; балалардыңақыл-ой белсенділігінарттыру; өлең, нақылсөз, мақал - мәтеларқылытілбайлығындамыту; нандықадірлеуге, қастерлеуге, еңбеккедегенқұрметсезімдерінетәрбиеле	1
8	Жыл құстары	Балаларғақұстартуралыбілім беру, құстардыңадамөміріндегіпайдасытуралытүсініктерін кеңейту; құстартуралытақпақтар мен жұмбақшешуарқылыбалалардыңтілдіққорынжетілдіру; табиғатқадегенсүйіспеншілікке, қамқорлыққатынасқа, табиғаттысақтауғажауапкершіліксезімдерінтәрбиелеу	1
9	Саңырауқұлақтар құпиясы	Саңырауқұлақтардыңтабиғаттағыжәнеадамөміріндегі маңызытуралытүсінік беру, улысаңырауқұлақтардыңадамөмірінеқауіптіекендігітуралытүсінік беру, балалардыңкүзтуралыбілімінқалыптастыру; күзгітабиғатерекшеліктерінескеалу; балалардыңестесактау, ойлауқабілетіндамыту; табиғатәлемінеқамқорлықты, эмоционалды-жағымдықатынастықалыптастыру	1
10	Желдің күші	Балалардыңжелтуралытүсініктерінқалыптастыру; желментәжірибелікжұмысжасауғаұйрету; баланыңойдасақтауқабілетін, тілбайлығын, белсенділігін, шеберлігіндамыту;	1

		балаларды табиғатты қорғауға және жаңашылыққа, сезімталдыққа тәрбиелеу.	
11	Жабайы аңдар	Әрбіраңның атын дұрыс атауға жаттықтыру және олардың тіршілік ететін ортасы туралы түсініктерін бекіту; жабайы аңдарға байланысты көрнекіліктер пайдалана отырып, балалардың ой-өрісін, тілін дамыту; балалардың аңдарға деген сүйіспеншілік сезімдерін арттырып, аңдардың түрлеріне көңіл аудартып, оларға қамқорлықпен қарауға тәрбиелеу.	1
12	Сиқырлы магнит елінде	Балаларды магнит пен және оның қасиеттері мен таныстыру, заттарды бақылауды үйрету, білімдерін бекіту; ойлау қабілеттерін дамыту; қоршаған ортаның құпиясын табуға және қорғауға тәрбиелеу; бірігіп жұмыс жасауға, бір-бірін құрметтеуге және шыдамдылыққа тәрбиелеу.	1
13	Қысқы тіршілік	Балалардың қыс мезгілі туралы түсінігін кеңейту, қыс мезгіліне тән белгілерді білу және табаалуға үйрету; қыс мезгілінің сұлулығын тамашалай білуге, табиғаттың ерекшелігін сезіне білуге үйрету; қоршаған орта мен табиғатын суарқылы баланың ой - өрісін дамыту; табиғатты қорғап, аялауға және әсемдігін бағалай білуге тәрбиелеу.	1
14	Менің Отаным Қазақстан!	Туған өлке туралы мәлімет беру, отбасында туған жерге деген сүйіспеншілік сезімдерін дамыту; туған жерінің табиғатын, қалаларын, өзендерін білуге жаттықтыру; суреттер бойынша сипаттау әңгімелерін құрастыруды үйрету; жай және күрделі сөйлемдерді қолдана біліктілігін дамыту; Отанға деген сүйіспеншілікке, Отанын сүйуге тәрбиелеу.	1
15	Көрікті шырша	Қыс мезгіліндегі мерекелер жайлы білімдерін кеңейту; шырша туралы білімдерін толықтыру, табиғатта өзін ұстаудың қарапайым ережесін қалыптастыру; сурет бойынша әңгіме құрастыру арқылы ойлау қабілеттерін, тілін дамыту; өсімдіктер әлеміне сүйіспеншілікке тәрбиелеу.	1
16	Ғажайып сыйлықтар	Ұлттық салт-дәстүр, әдет-ғұрып жайында қарапайым түсінік беру; ата-бабаларымыздың кейінгі ұрпаққа мирас еткен асыл мұрасын қадірлеп, қастерлеуге, қасиетін түсінуге баулу; балаларға ұлттық дыстарты туралы түсінік беру; тәжірибе арқылы ағаштардың қасиеттерін анықтау; балалардың ой-қиялының,	1

		шығармашылық белсенділігінің дамуына ықпал ету; балалардың бекем қорлыққа тәрбиелеу.	
17	Туған өлкедегі қыс	Балалардың қыс мезгілі туралы білімдерін нақтылау, қыс мезгіліне тән белгілерді білу және табаалуға үйрету; қыс мезгіліндегі жануарлар өміріндергі өзгерістер туралы түсініктерін тиянақтау; адамның қысқы еңбегі туралы білімдерін бекіту; балалардың табиғатқа деген қамқорлық қарым-қатынасының таландыру және қолдау	1
18	Ақ ұлпа қар	Қаржайлы білімдерін кеңейту, қардың қасиетін тәжірибе арқылы аша отырып, өзгеріс кетусетінін түсіндіру; оның негізгі ерекшеліктерін нақтылай дәлелдей білуге үйрету; өз ойларын толық жеткізе білуге дағдыландыру, ойлау қабілеттерін дамыту, сөздік қорларын молайту; табиғатқа қамқорлық қатынасты тәрбиелеу	1
19	Жабайы аңдар	Ормандағы аңдардың қысқы тіршілігі, олардың қысқы табиғатқа бейімделуі туралы түсінік беру; балалардың аңдарды сипаттауға, салыстыра білуге жаттықтыру, табиғатқа деген қызығушылықтарын туғызу; естесі ақтау, ойлау қабілеттерін дамыту; аңдарды қорғауға, оларға қамқор болуға тәрбиелеу.	1
20	Қыстайтын құстар	Балалардың қыстап қалатын құстар туралы түсініктерін кеңейту; құстардың тіршілігіндегі басты ерекшелігі: ең қажетті жағдай және өлі табиғаттағы болатын өзгерістердің тірі табиғатқа әсері туралы мәлімет беру; ой-өрісін, дүниетанымын, көру, шығармашылық қабілеттерін дамыту; балалардың табиғатқа деген қамқорлық қарым-қатынасының таландыру және қолдау; құстар әлеміне сүйіспеншілікке тәрбиелеу.	1
21	Менің мысығым	Мысыққа күтім жасаудағы қалыптастыру; мысықтың сыртқы түрі туралы білімін нақтылау; сөздік қорын байыту; тірі табиғатқа деген сүйіспеншілікке, оны қорғай білуге ынтыласын тәрбиелеу	1
22	Кішкентай зерттеушілер	Жер планетасы және ғаламшардағы адамдардың өмірі туралы түсініктерін қалыптастыру, әртүрлі елдер мен ұлттарға қызығушылық пен құрмет сезіміне ояту; балалардың сөздік қорын кеңейту; шығармашылығын дамыту; әлемнің мәдениеттерінің бай алуандығын құрметтеуге, қабылдауға және дұрыс түсінуге тәрбиелеу; достыққа тәрбиелеу.	1

23	Үйдегі тұрмыстық техника	Адам көмекшілері туралы білімдерін кеңейту, адам өміріне және еңбек етуінде көмекші болатын электр тоғы, тұрмыстық техника туралы білімдерін арттыру; балалардың назарына заттардың адам үшін қызмет ететіндігіне және заттарға ұқыптылықпен қарауға үйрету; техниканы адам жасап шығарғанын түсіндіру; үлкендердің еңбегіне құрмет көрсете білуге тәрбиелеу	1
24	Дәрілік өсімдіктер	Балалардың денсаулық, оны сақтау туралы түсініктерін кеңейту, өзен саулығын күте білуге үйрету, салауатты өмір салтын қалыптастыру; дәрілік шөптердің емдік қасиеттерін етоқталу; көру, естесактау қабілеттерін дамыту; балалардың өсімдіктерді қорғай, аялай білуге тәрбиелеу	1
25	Құстар ұшып келгенде	Балаларға құстардың пайдасы туралы мағлұмат беру; құстардың түрі, тіршілігі туралы білімдерін кеңейту; сөздік қорларын молайтып, естесактау қабілеттерін арттыру; құстарға қамқор болуға, қорғауға тәрбиелеу.	1
26	Сиқырлы су	Жер бетіндегі барлық тіршілік иелеріне судың маңызы туралы түсініктерін қалыптастыру; балалардың судың қасиеттері мен таныстыру; судың қасиеттерін бақылау жүргізу арқылы түсіндіру; сана-сезімін, ақыл-ойларын, зейінін көру, есту, қабылдау қабілеттерін дамыту; өлі табиғатқа деген сүйіспеншілікке, табиғатты қорғауға тәрбиелеу	1
27	Ағаштан не жасайды	ағаштарды ажырата білуге үйрету; ағаштардың маңызы туралы білімдерін кеңейту; көктем мезгілінің ерекшеліктері туралы білімдерін толықтыру; сөздік қорын, ойлауын дамыту; ағаштарды қорғауға деген құштарлықтарының өсіп, өсімдіктер әлеміне сүйіспеншілікке тәрбиелеу	1
28	Зергерлік бұйымдар	Ұлттық қолданбалы өнер туралы, алғашқы түсінігі мен әсерлерін түрлі жолдармен жеткізу, балалардың ұлттық бұйымға деген қызығушылығын, сана-сезімін, ынта-жігерін арттыру, зергерлік бұйымдармен таныстыру; сөздік қорын молайту, естесактау қабілетін дамыту; өнердің бәрі адам баласын ақажет дүниесіне келдігінің түсініп, білуге тәрбиелеу.	1
29	Жұлдыздар әлемі	Жер планетасы және ғаламшардағы адамдардың өмірі туралы түсініктерін қалыптастыру, әртүрлі елдер мен ұлттарға қызығушылық пен құрмет сезімін ояту;	1

		балалардың сөздікқорынкеңейту; шығармашылығы ндамыту; әлемніңмәдениеттерінің бай алуандығынкұрметтеуге, қабылдауғажәнедұрыстүсінугетәрбиелеу; достыққатәрбиелеу.	
30	Жер –ортақ үйіміз!	Жерпланетасыжәнеғаламшардағыадамдардыңөміріту ралытүсініктерінқалыптастыру, әртүрліелдер мен ұлттарғақызығушылық пен құрметсезімінояту; балалардың сөздікқорынкеңейту; шығармашылығы ндамыту; әлемніңмәдениеттерінің бай алуандығынкұрметтеуге, қабылдауғажәнедұрыстүсінугетәрбиелеу; достыққатәрбиелеу	1
31	Көктемгі ағаштар	Ағаштартуралыбілімдерінкеңейту, ағаштардыажыратабілуге үйрету; ағаштардыңмаңызытуралыбілімдерінкеңейту; көктеммезгілініңерекшеліктерітуралыбілімдерінтолы қтыру; сөздікқорын, ойлауындамыту; ағаштардықорғаудагенкүштарлықтарынояту, өсімдіктерәлемінесүйіспеншіліккетәрбиелеу	1
32	Тірі және өлі табиғат	Өлітабиғаттыңтүрлінысандарынбақылау; балаларғажұлдыздарәлемітуралыжалпытүсінік беру; суретбойыншаәңгімеқұрастыруғаүйрету; ойлауқабілетін, қызығушылығынарттыру; еңбеккедегенкүштарлығынояту, үлкендердіңеңбегінсыйлауғатәрбиелеу.	1
33	Асқар таулар	Тіріжәнеөлітабиғаттуралыбілімдерінкеңейту; қойыл ғансұрақтыңдұрысжауабынтабуғаүйрету; қызығушылығын, естесактауқабілеттерін, шығармашылыққиялын дамыту; адамныңтабиғатпенбайланысынжәнеөзараәрекетінан ықтау; табиғатқақамқорлыққатынастытәрбиелеу.	1
34	Әсемдік әлемі	Жазмезгілініңерекшеліктерітуралытүсінік беру; байланыстырыпсөйлеуге, суретбойыншаәңгімеқұрастырабілугеүйрету, саусақжаттығуынжасатуарқылықолдарыныңсұсақмот орикасынжетілдіру; естесактауқабілеттеріндамыту; туғанжертабиғатынсүйебілугетәрбиелеу.	1
35	Бөлме өсімдіктері	Балалардың өсімдіктердіңөсужәне даму жолдарытуралытүсініктерінқалыптастыру; балалардысепкішпен су шашуға, дымқылшүберекпенөсімдіктердіңшаңынсұртугеүйре ту; сөздікқорынбайыту; жұмыстыұқыптыорындауға тәрбиелеу, тіршілікиелерінеқамқорлықжасаудажауапкершілікта	1

		ныту.	

1 Аквариумдағы балықтар

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Балаларға табиғат бұрышындағы жануарларға (балыққа) күтім жасаудың қарапайым тәсілдерін меңгерту; аквариум туралы білімдерін пысықтау; тілін, ойын дамыту; табиғат әлеміне қамқорлықты, эмоционалды-жағымды қатынасты қалыптастыру; ұқыптылыққа, еңбексүйгіштікке тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөйлеуде "аквариум", "күю", "сарылдау", "сүзгіш" сөздерінің мағынасын ашу, "желбезек", "қабыршақ" сөздерді пайдалану.

Әдіс-тәсілдер

Аудиожазбаны тыңдау, ғажайып сәт, балықтарды зерттеу, өздік іс-әрекет, рефлексия, оқу қызметін пысықтау, көрсету, қайталау, практикалық жұмыс, бақылау, рефлексия, ойын.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Интербелсенді тақта, аудиожазба, аквариум, балықтардың суреті, балықтардың аквариумда жүзіп жүргені туралы бейнежазба, дидактикалық ойынға арналған текшелер, балықтар, үстел бетіне төсенішті қолдану, сүзгіш, таза су, шүберек.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына қарай түрлі-түсті балықтар, лупалар, практикалық жұмыста балаларға кигізетін алжапқыштар, қалпақтар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері. "Күндей жадырап".

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құрып тұрады. Күндей жадырап,
Жұлдыздай жарқырап,
Судай мөлдір таза көңілмен,
Бүгінгі күнімізді бастайық.
Балалар бір-бірімен, педагогпен амандасып, шапалақтайды.
Педагог балаларды табиғат бұрышында жарты шеңберге отыруды ұсынады.
Ғажайып сәт.

Аудиожазба тыңдау.

Балалар жарты шеңберде отырады. Педагог балаларға су асты патшалығына саяхатқа баратындығын хабарлайды.

- Балалар, бір сәт көзімізді жұмып, су астына түсе бастайық. Су салқын. Мен түрлі - түсті балықтарды көрдім. Теңіз түбінде өсімдіктер де өседі екен, сумен шайқалып, қозғалып, билеп тұрған тәрізді. Қайтадан судың бетіне қарай жүземіз.

Балалар көзін ашады.

Педагог су түбінен не көргендері жайлы сұрап, әр баланың ойын тыңдайды.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

"Су асты патшалығы" суреті бойынша жұмыс жүргізеді. Педагог балалардың назарын интербелсенді тақтадағы суретке аударады.

- Балалар, мына ғажайып суретке қараңдаршы! Суретте нелерді көріп тұрсыңдар? Суда жүзіп жүрген балықтарды.

- Балықтар қайда тіршілік етеді? Өзенде, көлде, теңізде тіршілік етеді.

- Балықтар немен қоректенеді? Балықтардың қоректік заттары алуан түрлі болады. Олар суда тіршілік ететін барлық тіршілік иелерін қорек етеді.

- Енді, балалар, балықтың дене құрылысымен танысайық. Балықтың басы, денесі, басында желбезегі, қабыршақтары, жүзбе қанаттары болады. Жүзбе қанаттары арқылы суда еркін жүзе алады, желбезегі арқылы тыныс алады, қабыршақтары сыртқы ортадан қорғайды.

- Балалар, су астындағы ғажайып әлемді көргілерін келе ме?

- Олай болса, тақтаға назар аударамыз.

Жұмбақ жасыру.

Педагог балалардың қызығушылығын арттыру мақсатында жұмбақ жасырады.

- Олай болса, жұмбақ шешіп көрейік:

Қызыл, сары түсті балықтар.

Мөлдір сулы, тасты құмды,

Әйнек үйде қалықтар.

- Ол не, балалар? Балықтың үйі – аквариум.

- Міне, қандай әр түрлі аквариумдар болады екен!

Бейнежазба көрсету.

Балалардың назарын интерактивті тақтадағы бейнежазбаға аударады. -

Балықтар өкпе арқылы емес, желбезек арқылы тыныс, дем алады. Желбезек

арқылы балықтарға суда араласқан оттегі түседі. Жануарлар мен жәндіктер жерде және суда тіршілік етіп көбейсе, ал балықтар тек қана суда ғана тіршілік етіп көбейеді. Балықтардың 22000-нан астам түрі бар деп есептеледі.

- Балалар, қалай ойлайсындар, бүкіл әлемнің теңіз және мұхитында жүзіп жүрген балықтарды бір жерде көзбен көру мүмкін бе? Балалар өз ойларын білдіреді.

Сергіту сәті.

Педагог балаларға сергіту сәтін орындауды ұсынады.

- Дұрыс, аквариумда да балықтарды ұстауға болады.
  - Балықтар қалай жүзеді? Балалар балықтардың қимылын көрсетеді.
  - Ал сендер балық сияқты жүзуді үйренгілерін келе ме?
  - Олай болса, орнымыздан тұрып, менімен бірге қайталаңдар!
- Музыка ырғағымен қимылдарды көрсететі.

Жып – жылы таза суда,
Балық жүзіп ойнауда.
Біресе керіледі,
Біресе жиырылады.
Ал бірде құмға тығылады.
Сергіту сәтін 2 рет қайталауға болады.

Аквариумды көрсетеді.

Педагог балаларға табиғат бұрышына баруды ұсынады. Балалардың назарын топтағы аквариумға аударады.

- Біздің топта да аквариум бар. Аквариумдағы балықтарды бақылайық.
- Балықтар аквариумда тіршілік етеді.
- Аквариумның түбінде не жатыр? Аквариумның түбінде құм мен тастар бар.
- Олар не үшін керек? Тығылу үшін.
- Өсімдіктер не үшін қажет? Оттегі шығарады.
- Аквариумдер балықтардың табиғи жағдайына сәйкес жабдықталады. Онда өсімдіктер де өсіріледі. Әдетте арнаулы құралмен аквариумға ауа да жіберіледі. Суы ауыстырылып тұру қажет. Өйткені балықтар ластанған суда тіршілік ете алмайды.
- Балалар, мен сендерді балықтардың үйін тазалауға шақырамын.

Практикалық жұмыс.

Керекті құралдар: сүзгіш, таза су, шүберек, алжапқыштар, қалпақтар.

- Балалар, біздің топтағы аквариумды байқадыңдар ма? Ішіндегі суы ластанып кетті. Суын ауыстырайық. Маған көмектесесіңдер ме?

- Жұмыстың алдында алжапқыштарыңды және қалпақтарыңды киіп алыңдар. Ересек балалар өздері кімнің қандай әрекет жасайтыны туралы келісіп алады.

Педагог нұсқау беріп отырады:

1. Балықтарды сүзгішпен аулап, таза ыдысқа салыңдар.
2. Аквариум ішіндегі кір суды төгіп, ішіндегі заттарды тазалаңдар.
3. Аквариум ішіне таза су құйып, балықтарды аквариумға жіберіңдер.

- Жарайсыңдар, балалар! Менің көмекшілерім қандай жақсы!

Педагог тапсырманың сапалы орындалуына көңіл аударады. Кезекшілер табиғат бұрышын реттейді.

"Балық аулау" дидактикалық ойыны (М.Монтессори технологиясы бойынша).

Педагог балаларды кілем үстіне шеңберге отырғызып, дидактикалық ойын ойнауды ұсынады. Бала санына қарай түрлі-түсті балықтар, екі текше дайындалады.

Ойынның мақсаты: заттарды екі белгі бойынша (түсі мен пішіні) талдау іскерлігін меңгеру.

Керекті құралдар: түрлі-түсті балықтар, екі текше.

Ойын барысы:

Санамақ арқылы бір бала таңдалады.

- Балалар, шағала деген құсты кім біледі?

- Иә, ол теңіздер мен мұхиттерді жағалайтын құс.

- Шағала немен қоректенеді?

- Жарайсыңдар: балықтарды аулайды.

Санамақ. "Шағала".

Нұрлан Қалқа.

- Ау, шағала, шағала,

Қадіріңді бағала.

Күл-қоқысқа қарама,

Өзен-көлді жағала.

- Ау, шағала, шағала,

Келе бермей қалаға,

Алыстарға самға да,

Мұхиттарды жағала.

Ол бала текшелерді лақтырады. Бір ойыншы текшелерді тастайды. Барлық ойыншылар текшелер көрсеткен балықты тез алуға тырысады. Мысалы, егер бір текше қызыл түсті көрсетсе, ал екінші шеңберді, шеңбері бар қызыл балықты "ұстау" керек. Балықты "ұстап алған" ойыншы оны өзіне алады. Кім көп балық жинайды, сол бала жеңімпаз болады.

Педагог ойынның қорытындысын жасап, балаларды мадақтайды. Ойын 2 рет қайталанады.

Тәжірибелік әрекет.

Педагог балаларды үстел басына отырғызып, лупаларды алуды ұсынады.

Және де алдарына қара қағаз қойылады.

- Балықтар неше жаста екенін анықтап көрейік.

- Оны қалай анықтайды білесіңдер ме? Ол үшін тәжірибе жасап көрейік.

Керекті құралдар: балық қабықшалары, лупалар, қара қағаз А4 форматта.

Барысы:

- Тәжірибеде балық қабықшаларын қолданамыз. Оны қара қағазға саламыз да, лупамен үстінен қараймыз. Оның үстінде ақ дөңгелектер бар, осы ашық дөңгелектерді санаймыз.

- Осы ашық дөңгелектер балықтың нешеде екенін көрсетеді. Әр дөңгелек бір жылды көрсетеді. Әр балық дөңгелектері көлеміне, түсіне қарай әртүрлі болады.

- Міне, осылай балықтың жасын анықтауға болады.

Педагог құралдарды жинауға кезекшілерді тағайындайды.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Бүгін біз не туралы әңгімелестік? Балықтар, аквариум туралы.

- Балықтар қайда тіршілік етеді? Өзенде, көлде, мұхитта.

- Балықтың үйі не екен? Аквариум.

- Аквариум неден жасалған? Шыныдан жасалған.

- Балық немен қоректенеді? Жеммен қоректенеді.

- Аквариумдағы суды неге тазалау керек? Балықтардың тіршілік етуі үшін.

- Тапсырмаларды орындау барысында қандай қиыншылықтар пайда болды?

- Табиғат бұрышындағы балықтарды күтуіміз керек, суын ауыстырып, жем беріп тұруымыз керек.

- Бүгін сендердің бірлесе жасаған әрекеттеріңнің нәтижесі – таза және ұқыпты тазаланған аквариум болып шықты. Қараңдаршы, балықтар одан арман еркін шалқып жүзіп жүр. Сендерге ризамын!

"Еңбек түбі - береке" дегендей, сендер бүгін жақсы еңбектендіңдер!

Рефлексия "Үлкен және кіші балықтар".

Педагог балаларға өз көңіл-күйлеріне байланысты балықтарды таңдауды ұсынады.

Балалар қайтадан аквариумдағы балықтардың қимылдарын еркін отырып, бақылайды.

2 Үй жануарларының төлдері (күшік)

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Балаларды адамның қасында тіршілік ететін күшікпен таныстыру; ересектердің көмегімен күшікке қамқорлық жасауға дағдыландыру; ақыл-ойын дамыту; баланың қоршаған ортаға деген сүйіспеншілігін арттыру, адамгершілікке, имандылыққа тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөйлеуде "үйшік", "қыңсылап" сөздерінің мағынасын ашу, "күшік", "үрді" сөздерді пайдалану.

Әдіс-тәсілдер

Аудиожазбаны тыңдау, ғажайып сәт, сұхбат, түсіндіру, ойын, жаттығу, көрсету, сұрақ-жауап, әңгімелеу, бой сергіту, қорытындылау.

Құрал-жабдықтар

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері. "Отбасының гүліміз".

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құрып тұрады.

– Сәлеметсіңдер ме, балалар! Балалар, қолдарыңды бір-біріңнің иықтарыңа қойып, екі жаққа шайқалып көріңдерші.

Балалар қимылды орындайды.

– Қасыңда тұрған адамның иығының қолдауын сездіңдер ме?

– Әрқайсысымыз достарымыздың сенімді иығын сезіндік. Отбасында да әрбір адамға туыстары осылай сүйеу, қуат болады, бірін-бірі жақсы көреді.

Бәріміз бірге мына сөздерді айтайық:

Отбасының гүліміз,

Көңілді өтер күніміз.

«Қайырлы таң!» деп айтамыз,

Бір болып, кеште қайтамыз.

Балалар бір-бірімен, педагогпен амандасады.

Педагог балаларды табиғат бұрышында жарты шеңберге отыруды ұсынады.

Ғажайып сәт.

Аудиожазба тыңдау. Осы кезде қыңсылаған күшіктің дауысы естіледі.

- Бір дауыс шығатын сияқты, ненің дауысы болды екен.

- Оны білу үшін мен сендерге жұмбақ жасырайын:

Адамға серік,

Күзетке берік.

-Бұл не? Ит.

- Ит қандай жануар? Үй жануары.

- Неге? Өйткені ол үйде, адамның қасында өмір сүреді.

- Иттің баласы не?

- Дұрыс, күшік.

Педагог топқа ойыншық күшікті алып келеді.

- Ой, балалар, қарандаршы мынау кішкентай күшік қой. Анасынан адасып қалған сияқты, өзі тоңып қалыпты.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Сурет көрсету.

Педагог балалардың назарын интербелсенді тақтадағы суретке аударады. Педагог күшікті балаларға көрсетіп, күшік туралы әңгімелеседі.

Балалар күшікті кезек-кезек қолға алып сипаттайды.

- Күшіктің жүні қандай? Жұмсақ.

- Күшіктің несі бар? Аяқтары, басы, мұрны, құлақтары бар.

- Күшік немен тамақтанады? Күшік кішкене кезінде сүтпен қоректенеді, өскеннен кейін сүйекті жақсы көреді.

- Бұл кішкентай сүйкімді күшік. Қандай әдемі, жүні жұмсақ, көзі бар, мұрны, құлағы, кішкентай құйрығы бар. Өзі ала, қара мен ақ араласқан, табандарыда жұмсақ.

- Қане, балалар, бұл күшіктің атын білмейміз. Ендеше ат қоямыз. - Не болсын? Төсі ақ, Ақтөс болсын ба? Әлде табаны ақ, Ақтабан болсын ба?

Балалар өз ойларын айтады.

- Балалар, бұл күшік үйінен адасып шығып кеткен, қарны ашқан болу керек, тамақтандырайық, сүт берейік. Күшігіміз сүтке тойып алды.

Балалар күшікті тамақтандырып, онымен ойнайды. Содан соң себетке отырғызады.

Көркемсөз.

Күшік туралы тақпақтар айту.

Мен күшікпін, ақ күшік,

Қырағыда, сақ күшік.

Түні бойы жатпаймын,

Қоралы малды сақтаймын.

Күшігім менің үріп тұр,
Бір нәрсені сезіп тұр.
Есікті ашып қарасам,
Атам, әжем келіп тұр.

Танауы тырналып, ісіпті,
Сонда да, қуады мысықты.
Адамның сенімді серігі,
Біл, иттің баласы - күшікті.

- Мына өлең жолдарында не туралы айтылған? Қалай ойлайсыңдар? Балалар өз ойларын білдіреді.

Педагог балалардың жауаптарын толықтырады.

Ертегі сахналау.

Педагог балалармен бірге ертегіні сахналайды. Балалар өздері келісіп, кім қандай рөлді сомдайтынын педагогқа айтады.

- Ал, енді мен сендерге күшіктің анасы иттің ерлігі туралы ертегі айтайық.

"Баяғыда кемпір мен шал өмір сүріпті. Олардың оншақты қойы болыпты. Қой бағып күндерін көреді екен. Бір күні қойға қасқыр шауыпты. Түнде келіп бір қойын жеп кетіпті. Кемпір мен шал «не істейміз» деп уайымға батыпты. Ойланып отырғанда үйдің қасынан бір ит өтіп бара жатады. Шал иттен ақыл сұрайды.

Ит: «Олай болса, қойларыңды мен күзетіп көрейін», - дейді.

Түнде иттің ырылдаған дауысынан кемпір мен шал далаға шығады. Қараса қойларға келген қасқырды ит сезіп, үріп жатыр екен.

Ит: "Жарайды, мен онда қойларың мен үйіңді күзетейін", - дейді. Ит осылай ерлік жасап, адамға дос болыпты.

- Балалар, сендерге ертегі ұнады ма?

- Ертегіде кімдер туралы айтылған? Кемпір, шал, ит, қасқыр.

- Ит адамдарға қандай көмек жасады?

- Итті неге үй жануары деп атайды?

Педагог балалардың жауаптарын толықтырады.

Сергіту сәті.

Педагог балаларға сергіту сәтін орындауды ұсынады. Балалар сергіту жаттығуының сөздерімен бірге қимылдар жасайды.

Иттер сияқты жүреміз (балалар аяқтарын жоғары көтеріп, секіреді),
Командаларды орындаймыз (тоқтайды),
Отыр - тұр, отыр - тұр (отырады, тұрады),
Шеңбер бойымен жүгіреміз (жүгіреді).
Сергіту сәтін 2 рет қайталауға болады.

Бейнежазбаны көрсету.

Педагог балалардың назарын интербелсенді тақтадағы бейнежазбаға аударады.

- Бейнежазбадан нелерді көріп тұрсыңдар?
  - Ит пен күшіктер не істейді?
  - Ит ашуланса, қайтеді?
  - Бірдеңені сезіп қалса не істейді?
  - Ит пен күшік қалай демалып жатыр? Оларға да адамдар сияқты жылы орын керек.
  - Қалай ойлайсыңдар, ит пен күшікке не үшін үйшік керек?
  - Иттің адамдарға қандай пайдасы бар?
  - Ит - адамның досы. Ол біздің үйімізді, ауламызды күзетеді.
- Балалар өз ойларын айтады.

Танграм әдісі бойынша "Қызықты бейнелер" ойыны Танграм әдісін пайдалана отырып, күшікке үйшік жасауды ұсынады.

Ойынның мақсаты: бұл ойын балалардың түстер мен формаларды қабылдауын дамытуға ықпал етеді. Әр бала тапсырмаларды орындау логикасын бөліктен бастап, бүтінге дейін меңгереді.

Барысы: Балалар түрлі-түсті блоктардан күшік пен олардың үйшіктерін құрастырады.

- Қандай түсті пішіндерді таңдадыңдар?
- Нені құрастырдыңдар?
- Тапсырманы орындау барысында қандай қиыншылықтар туындады?
- Ойын сендерге ұнады ма?

Педагог тапсырманың сапалы орындалуына көңіл аударады.

"Сен білесің бе? Иттер туралы" слайд көрсету.

Педагог балаларға слайд арқылы иттер туралы таңғажайып мәлімет айтады.

- Иттер 250-ге дейін сөзді және ым-ишараны түсінеді және беске дейін есептеп, қарапайым математикалық мәселелерді шеше алады.
- Интеллектуалды түрде олар екі жастағы баланың деңгейінде.
- Иттер құшақтағанды ұнатпайды! Олар үшін бұл – басымдықтың белгісі.
- Сондықтан, итті құшақтай берудің доғарған жөн!
- Иістің қайдан шығып тұрғанын анықтау үшін иттің мұрны дымқыл болуы керек.
  - Шын мәнінде, иттер ішеді. Тілін қасық тәрізді қайырып, жоғарыға емес, төменге қайырып ішеді.
  - Күшікте 28 тіс, ал ересек иттерде – 42 тіс болады.
  - Тәттілер туралы айтатын болсақ, шоколад иттер үшін қауіпті.
  - Иттер көлік жүргізуді де үйренген.
  - Естеріңізде болсын, иттің ойынша сіз топтың көшбасшысыз.

- Иттер адамдар сияқты жылдам тамақтанғанда немесе ішкенде ықылықтайды.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Бүгін бізге қонаққа не келді? Қонаққа күшік келді.

- Күшік ненің баласы? Иттің баласы.

- Итті неге адамның досы дейді?

- Бүгінгі оқу қызметі сендерге ұнады ма? Балалар өз ойларын айтады.

- Не ұнады?

- Көңіл-күйлерің қалай?

- Иттің адамға тигізер пайдасының орасан зор екеніне көзіміз де жетті.

Сондықтан итті асырауда қамқорлық жасаңдар, ол жеті қазынаның бірі дегім келеді. Ит - адамның досы, адал серігі.

- Ит туралы мақал-мәтелдер білесіңдер ме?

Жақсы ит – малға серік.

Ит асыра сырттаннан – қой бермейді қорадан.

Иесін сыйласаң – итіне сүйек сал.

Ит адамның құлағы.

Түлкі алған итте сын жоқ.

---

3 Жер көлемі

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Табиғи нысандар мен құбылыстарды бақылау білігі мен дағдыларын қалыптастыру; табиғат құбылыстарындағы себеп-салдарлық байланыстарды анықтай білу; күздің ерекшеліктерін түсіндіру; сөздік қорын, зейінін дамыту; табиғаттың сұлулығын түсініп, табиғат аясындағы қарапайым мінез-құлық ережелерін сақтап, табиғатқа қамқор болуға тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөйлеуде "күз", "жапырақтар", "жаңбыр", "гербарий", "салқын", "қурайды", "сарғаяды" сөздерін пайдалану

Әдіс-тәсілдер

Аудиожазбаны тыңдау, көркем сөз, жапырақтарды зерттеу, өздік іс-әрекет, оқу қызметін пысықтау, көрсету, қайталау, практикалық жұмыс, бақылау, рефлексия, ойын, "ассоциация" әдісі.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Интерактивті тақта, аудиожазба, күз мезгілінің суреттері, бейнежазба, жаңбырдың суреті, бұлттың суреті, қолшатырдың суреті, бау-бақшаның суреті, күздің пейзажы, сарғайған жапырақтың суреті, себет.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына қарай түрлі-түсті жапырақтар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері. "Күннің нұрын көреміз".

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құрып тұрады. Музыка ырғағымен балалар сөздерді бірге қайталайды.

- Күннің нұрын көргенде қалай қуанасыңдар?
- Алақай! - деп қуанамыз.
- Далаға шыққанда жоғарыдан нені көреміз?
- Жоғарыдан аспанды, бұлтты, күнді көреміз.
- Төменнен нені көреміз?
- Ағашты, үйді, жерді көреміз.
- Қасымызда кімдер бар?
- Достарымыз!

Балалар бір-бірімен құшақтасады.

Педагог балаларды жарты шеңберге орындықтарға отырғызады.

Жұмбақ-өлең айту.

- Балалар, мен жұмбақ - өлең оқимын, мұқият тыңдап, не туралы екенін айтып беріңдер:

Шөп сарғайып,

Өңі тайып,

Дала сұры қашады.

Бай жаза алмай,

Ойнай алмай,

Денең мұздап тоңады.

Айтыңдаршы, бөбектерім,

Бұл қай кезде болады?

Қай мезгіл, кім айтады?

- Күз мезгілі.

Педагог күзгі табиғатты тамашалауға шақырады.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

- Күз мезгілінде табиғатта қандай өзгерістер болады? Күн суытады. Жаңбыр жауады. Ағаштардың жапырақтары сарғайып, жерге түседі.

- Күзде балабақша ауласындағы жапырақтар, гүлдер қандай күйде болады? Жапырақтар сарғаяды.

- Күз мезгілін неге алтын күз дейміз? Айнала сап-сары болады.

- Құстар қай жаққа ұшып барады? Құстар жылы жаққа ұшады.

- Күзде жаз мезгіліндей күн ыстық болмайды, күн суытады, жаңбыр жауады, жапырақтар сарғайып жерге түсіп, құстар жылы жаққа ұша бастайды.

Адамдар жылы киінеді.

2.2. Педагог балаларға "ассоциация" әдісі бойынша күзді сиппатауға ұсынады.

Тақтаға күздің пейзажы ілініп тұрады.

Керекті құралдар: төрт жыл мезгілдерінің ерекшеліктері.

Бұл әдісте берілген тақырып бойынша балаларда қандай ой туады, соның барлығы сол сөздің жан-жағына қойылады. Мысалы: жаңбырдың суреті, бұлттың суреті, қолшатырдың суреті, сарғайған жапырақтың суреті, бау-бақшаның суреті.

Әр бала өз ойын білдіреді. Дұрыс жауапты табады. Педагог балаларға қосымша сұрақтар қойып, балалардың жауаптарын толықтырады.

Педагог балаларға себетті көрсетеді.

- Жел соғып, тобымызға не ұшып келді?

- Оны білу үшін мен сендерге жұмбақ жасырайын:

Ағайынды бәрі,

Шықса жасыл,

Түссе сары. Жапырақтар.

- Барлық ағаштардың түстері өзгерді ме? Жоқ, кейбіреулер әлі жасыл.

- Қай ағаш бірінші болып сарғаяды? Ең бірінші аққайың ағашы сарғаяды.

- Қай ағаштың жапырақтары әлі жасыл? Қарағай ағаштың жапырақтары әлі жасыл.

Себеттегі жапырақтарды жерге шашады.

Саусақ жаттығуы.

Ж - Жапырақтар сияқты болғыларың келе ме?

Алтын сары, қызыл, көк, (саусақтарын санау)

Алуан-алуан жапырақ. (қолдарын жоғары көтеріп, дөңгелек жасау)

Күзгі бақта күлімдеп, (жүздерінде күлкі)

Көз тартады атырап. (қолдарын маңдайына сүйеп, айналып қарау)

Ой, алақай, тамаша, (аяғымен секіріп, қол шапалақтау)

Шашу шашты жапырақ. (қолдарымен шашу- шашу)

- Жерде нелер жатыр?

- Жапырақтардың түсі қандай?

- Жапырақтар неліктен көктемде шығып, күзде түседі?

Күзде өсімдік жапырақтары өзінің жарқын жасыл түсін жоғалтады. Мысалы, теректің жапырақтары алтын түске өзгерсе, үйеңкі ағашы қызыл түске бояла түседі. Жапырақтардың құрамында химиялық құбылыс пайда болады, яғни хлорофил өзгеріске ұшырайды. Күз келісімен өсімдіктер қысқа дайындығын бастайды. Қоректік заттар жапырақтардан бұтаққа, діңі мен тамырына баяу жылжиды да, қатал суыққа төтеп бере алатындай қор жинайды. Көктемнің келуімен өсімдіктер жаңа жасыл жапырақтардың пайда болуы үшін қорда жинақталған энергияны пайдаланады.

Педагог жапырақтарды жинауға ұсынады. жапырақтарды жинамас бұрын тұрып, саусақ жаттығуын жасауды ұсынады.

Көркем сөз.

Педагог балаларға күз туралы тақпақтарды айтуды ұсынады.

Мұзафар Әлімбаевтің "Күз келді" өлеңі.

Сарғайды тоғай,

Сап-сары маңай.

Соңғы әнін айтып,
Құс кетті қайтып.
Айнала жым-жырт,
Көк аспан сұрғылт.
Жер жыртқан тыңда
Трактор қырда.
Жапырақ ұшты,
Суық та түсті.
Сонда да бізге,
Қызық көп күзде.

- Ақын күзді қалай бейнелеген? Балалар өз ойларын айтады.

Жапырақтарды бақылау.

Педагог балаларды табиғат бұрышына шақырып, балаларға үйеңкі, емен, аққайын ағаштарының жапырақтарын бақылауға ұсынады.

Керекті құралдар: үйеңкі, емен, аққайын ағаштарының жапырақтары.

- Ағаштар үшін жапырақтың түсуі маңызды ма? Ағаштар қысқа дайындалады.

- Егер жапырақтар күзде түспесе, не болар еді? Жапырақтар қыста қатады, қар түскенде бұтақтарға ауыр болады, олар сынады.

- Ағаштар жапырақтың түсуімен де өліп қала ма? Жоқ, ағаштар өлмейді, қыс бойы тұрады, көктемде қайтадан бүршік жарып, жапырақ шығады.

Әңгімелесу.

Аудиожазба тыңдау.

- Балалар, бұл ненің дауысы? Жаңбырдың дауысы.

- Балалар, енді мен сендерге жұмбақ жасырайын, шеше аласыңдар ма?

Көтеріліп теңізден,

Аспанға биік барамын.

Биіктен қайта түскенде,

Өңі кірер даланың. Жаңбыр.

- Жаңбыр қайдан пайда болады? Балалар өз ойларын айтады.

- Көл, мұхит, өзен, қол сулары күн көзі жылуынан буға айналып, жаңбыр болып жауады екен. Жаңбырдың пайдасы көп. Жаңбыр көп жауса - жер көгереді, астық мол болады. Жаңбыр жауғанына байланысты қатты жауған жауынды нөсер дейді. Күн ашық тұрып жауған жаңбырды өткенші дейді. Жазда жауған жаңбыр жылы жаңбыр. Суық күндері күзде жауатын жаңбырды салқын жаңбыр дейді. Жауын жауғанда аспанда найзағай ойнайды.

Нүктелі уқалау.

Педагог балаларды шеңберге шақырады.

- Балалар, бір-бірімізге нүктелі уқалау жасайық. Деніміз сау, бұлшық еттеріміз мықты болу үшін жасаймыз.

Жел соқты, жел қатты-қатты соқты,
Жаңбыр жауды, жаңбыр қатты-қатты жауды,
Күн шықты, күн шықты,
Жел тына қалды.

Балалар 2 рет қайталайды.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Бүгін біз не туралы әңгімелестік? Алтын күз туралы.
- Күздің қандай ерекшеліктерін білесіңдер? Балалардың жауаптары.
- Жапырақтар неге сарғаяды? Балалардың жауаптары.

Оқу қызметін қорытындылау ретінде "Сөйлемді жалғастыр" ойыны ойнатылады:

- Күзде жапырақтар... (сарғаяды)
- Күзде күн ... (суып, жаңбыр жауады)
- Күзде құстар...(жылы жаққа ұшады)
- Күзде түн...(ұзарады)
- Күн...(қысқарады)
- Күзде жеміс-жидек... (піседі)

Рефлексия "Қызыл және сары жапырақтар".

- Бүгінгі оқу қызметінде көңіл-күйлерін жақсы болса, сары жапырақты таңдап, ағашқа іліндер. Егер көңіл-күйлерін болмаса, қызыл жапырақты таңдап, ағашқа іліндер.

4 Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Елімнің байлығы тұз

Балаларды өлі табиғаттың компоненттерімен және қасиеттерімен таныстыру; тұздың өмірдегі рөлімен таныстыру; өздігінен тәжірибе жасауға деген қызығушылықтарын молайту; өз ойлары мен пікірлерін айта білуге үйрету; тіл байлығын белсендіру; экология негіздері арқылы қоршаған ортаға деген сүйіспеншілікке тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөйлеуде "ащы", "тұщы", "өнім", "йодталған", "қамыр" сөздерді пайдалану.

Әдіс-тәсілдер

Аудиожазбаны тыңдау, ғажайып сәт, түсіндіру, көрсету, қайталау, көркем сөз, сергіту сәті, тәжірибелік әрекет, шығармашылық әрекет, пысықтау, үлгі ету, ойын.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Интербелсенді тақта, сюжеттік суреттер, тәжірибені бейнелейтін суреттер, тұздың суреттері, тұзды қамырдан дайындаған бұйымдар, шыны ыдыстар, су, тұз, дәрігерлік резин қолғап.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына қарай тұз салынған қобдишалар, шыны ыдыстар, қасықтар, шикі жұмыртқа, алжапқыштар, қалпақтар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері. "Армысың, Аспан арайлы!"

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құрып тұрады.

- Балалар, қараңдаршы, бүгін күн қандай тамаша! Күн бізге жылуын шашып, жақсы көңіл-күй сыйлайды. Бір-бірімізбен, достарымызбен амандасайық! Мен сендерді көргеніме қуаныштымын!

Армысың, Аспан арайлы!

Армысың, күннің шуағы!

Қасиетті Жер ана

Бесік боп тербеп тұрады.

Армысың, жан досым! деп балалар достарымен құшақтасады.

Педагог балаларды табиғат бұрышында жарты шеңберге отыруды ұсынады.

Педагог "Ас бөлмесінің зертханасына" саяхатқа шығуды ұсынады.

- Балалар, бізді "Ас бөлмесінің зертханасына" зертханасында жұмыс жасайтын профессор шақырады.

- Барғыларың келе ме?

- Зертханада не істейтінімізді білу үшін жұмбақты шешіп көрейік:

Онсыз астың дәмі жоқ.

Ассыз оның мәні жоқ.

- Бұл не, балалар? Тұз.

Тұздың суретін көрсетеді.

- Тұздың түсі қандай? Тұздың түсі ақ.

- Тұз не үшін қажет? Балалар өз ойларын білдіреді.

- Бүгін біз тұздың қасиеттерімен танысамыз.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Бейнежазба көрсету.

Педагог балалардың назарын интерактивті тақтаға аударады.

- Қазақстанда тұзды өндіру кәсібімен танысқыларың келе ме?

- Олай болса, бейнежазбаға назар аударайық.

- Қазақта "дәм-тұзың таусылмасын" деген сөз не үшін айтылды?

- Тұздың пайдасы мен зияны қандай?

- Неше мың жыл бұрын өмір сүрген ғұн, түркі бабаларымыз тұзды тастамай ала жүрген. Тіптен, Шыңғысханның сардарлар мен сарбаздарының қалтасында тұз жүретіні аңыз болып айтылады.

- Тұз - адамдар таза түрде қолданатын жалғыз минералды зат. Тұз - азық-түлік өнімі. Адам тұзсыз өмір сүре алмайды. Оны теңізден де жерден де өндіреді, отжалынымен өңдейді, тағамдарды дайындағанда және ұзақ уақыт сақтағанда пайдаланады. Сонымен қатар оны емделу кезінде қолданады.

Тұздың көптеген түрлері бар: теңіз тұзы, йодталған ас тұзы, көгілдір тұз, қара тұз, тасты тұз.

- Қазақта "тұзды шашуға болмайды" деген ырым бар. Тұз төгілсе, ырыс кемиді деп сенеді. Кей жерлерде тұз төгілсе, оның үстіне қант себеді. Онысы тұзым қатты болмасын, тәтті болсын деген ниеттен туған екен.

- Ендеше тұздың не кереметі, қандай пайдасы бар екенін білу үшін зертханада барып, тәжірибе жасайық.

Тәжірибелік әрекет.

Керекті құралдар: алжапқыштар, қалпақтар, қолғаптар, тұз салынған қобдишалар, шыны ыдыстар, қасықтар, шикі жұмыртқа.

- Балалар, тәжірибе жасамастан бұрын бәріміз алжапқыш, қалпақ, қолымызға қолғаптарды киіп алайық.

- Зертханада жұмыс жасаған кезде қауіпсіздікті сақтауымыз керек.

Қауіпсіздік шараларын ұсынады. Балалар қайталайды.

Тәжірибе № 1. «Қобдишадағы тұз»

Барысы: Балалар үстел үстіндегі қобдиша ішіндегі тұзды ұстап қарайды.

Қасықпен алып, келесі ыдысқа салады.

Қорытынды: Тұз қандай? Тұз құрғақ, ұнтақ, сусымалы болады.

Тәжірибе № 2. «Тұз қайда?»

Барысы: Су құйылған ыдысқа тұз саламыз. Алдымен бақылап қараймыз. Тұз ыдыс түбінде. Енді қасықпен былғаймыз.

Қорытынды: Не өзгерді? Тұз қайда? Тұз тез ерігіш зат, суға салып былғағанда еріп кетті.

Тәжірибе № 3. «Сиқырлы жұмыртқа»

Барысы: Бір ыдысқа таза су, ал екінші ыдысқа тұзды су құйылған. Екі шикі жұмыртқаны алып ыдыстарға салу. Тұздалған судағы жұмыртқа қалқып тұрады, ал таза судағы жұмыртқа батып кетеді.

Қорытынды: Тұзды суда ештеңе батпайды.

Педагог балалардың жұмыс істеу кезінде қосымша сұрақтар қойып, жұмыс барысын реттеп жүреді.

Балалар тәжірибе қорытындысын айтады.

"Тұздың пайдасы" дидактикалық ойыны.

Педагог балаларға ойын ойнауды ұсынады. Балалар белсене қатысады.

Керекті құралдар: қап, тұз.

Барысы: Адамға тұз қажет. Тұзсыз адам өмір сүре алмайды.

- Мына қапта не бар деп ойлайсыңдар? Ұстап көріңдер. Тұз.

- Оны қайдан білдіңдер? Балалар өз ойларын айтады.

- Бұл қапты достарыңа беріп, тұздың пайдасын айтамыз: көкөністерді тұздау, тамаққа салу, көктемде жолдарды тұзбен себу, салат тұздау, саңырауқұлақтарды тұздау, тамаққа компрессор жасау, ауырған кезде тамақты шаю үшін.

Балалар тағы да басқа жауап айтуы мүмкін. Педагог қосымша сұрақтар қойып, жұмыс барысын реттейді.

- Тұздың тағы қандай пайдасы бар? Тұздан қамыр илеп, әдемі мүсіндер

жасауға болады.

Шығармашылық әрекет.

Тұзды қамыр илеу. Қамырдан мүсіндер жасау.

Керекті құралдар: ұн, таза су, тұз, бұйымдар.

- Ертеде тұзды қамырдан дайындалған бұйымдар (ойыншықтар, адамдар, жан-жануарлар) тұмар ретінде пайдаланған. Ал, мұсылман халықтарында нәрестенің бесігіне көз тимесін, жаман күштерден қорғап тұрсын деп тұзды қамырдан пісірілген күлше нан ілінген және жастығының астына қойылған (ұйқысы тыныш болсын деп).

- Қамырды неден илейді?

- Оны білу үшін мен сендерге жұмбақтар жасырамын:

Өзі қызыл, бауырында бар

Жалғыз сызық.

Бұған жұрттың

Бәрі де ынтық. (бидай)

Өзі ащы, бірақ дәмді етер асты. (тұз) Жылт-жылт етеді,

Жылғадан өтеді. (су)

- Тұзды қамыр дайындау үшін тұз, ұн, су қажет. Оны алдын ала дайындап қоюға болады, бірнеше күн тоңазытқышта сақтауға болады.

Педагог қамырды илеу әдісін көрсетеді. Дайын қамырды ұсынады.

- Қазір біз ойыншықтар жасаймыз. Тұзды қамырды әр балаға таратып беріп, оны оқтаумен жайып, алдарындағы пішіндермен бастыртады.

Педагог ойыншықтар көрмесін ұйымдастырады. Жұмыстарына баға береді. Балалар өздеріне ұнаған ойыншықтар туралы әңгімелейді.

"Тұздалған - тұздалмаған" дидактикалық ойыны.

Педагог балалармен күз мезгілі туралы әңгімелеседі. Күз кезіндегі адамдардың тіршілігі туралы айтады.

Керекті құралдар: банан, қырыққабат, кәмпіт, қияр, таңқурай, қызанақ, құлпынай, алмұрт, саңырауқұлақтар, шырын, апельсин, нан, ірімшік, мандарин, балық, жұмыртқа.

Барысы:

- Балалар, қазір жылдың қай мезгілі? Күз мезгілі.

- Күзде бау-бақшада не піседі? Жемістер мен көкөністер.

Балаларға тұздауға болатын, болмайтын өнімдерді ұсынады. Балалар бір себетке тұздалған, екінші себетке тұздалмаған тағамдарды бөліп салады.

Балалар тағамдарды сиппатайды.

Педагог тапсырма орындау барысында қосымша сұрақтар қояды.

Мақал-мәтел айту.

Педагог балаларға тұз туралы мақал-мәтел айтады, жаттайды.

- Қазақ халқында тұзға байланысты көптеген ырымдар бар. Мысалы, "Еңбегі – еш, тұзы-сор", "Қызды сөкпе, тұзды төкпе", "Нан мен тұз атсын", "Татар дәм - тұзымыз таусылмаса екен".

- Қазақта тұзды төгіп қойсаң, өмірің ащы болады, тұзды тегін берсең, ұрыс–керіске тап боласың, деген ырым–тыйымдар бар.

- Сондай–ақ, көне көз апаларымыз тұзды иығынан үш рет асырып сермесен,

барлық аурулар мен жамандықтан аулақ боласың деп жатады. Тұзды сатып беру деген қазақтың ырымында бар ғой негізі. Қойды қант беріп, тұз беріп шақыруға болмайды, ол жаман нәрсе.

Тұзсыз тамақ піссе де,

Тұздықсыз тамақ піспейді.

Қызды сөкпе,

Тұзды төкпе.

Тату болсаң балдай бол,

Ащы болсаң тұздай бол.

Тұзсыз нан – күшсіз.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Балалар, бүгінгі тәжірибелер сендерге ұнады ма?

- Неге? Балалар өз ойларын айтады.

- Қандай тәжірибе ұнады? Неге?

- Тәжірибе жасау кезінде қиыншылықтар туындады ма?

- Қандай?

- Тұз туралы не білдік? Тұз – ол тағамға қосатын, дәм беретін «ащы зат».

- Тұзды қалай өндіреді?

- Тұзды қайда пайдаланады? Тамаққа салады, тұздайды.

- Тұз пайдалы ма, әлде зиян ба? Тұз – тағам емес. Тұзды адам мүшелері қорыта алмайды, құрамында пайдалы витаминдер жоқ. Бүйрекке, көк бауырға, жүрекке, қан тамырларына, адам терілеріне орасан зор зиян келтіреді. Көп мөлшерде қабылданған тұз, жүрегіңізге у болып жабысады, нерв жүйесі тозады, сырқырама ауруға шалдығасыз.

Тұз туралы мақал-мәтел айтуды ұсынады

5 Алтын күз

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Өсімдіктердің өсіп, дамуы және өсімдіктердің өсіп, өнуіне судың маңызы туралы түсініктерін қалыптастыру; табиғатта өзін ұстаудың қарапайым ережелері туралы білімдерін қалыптастыру; жеміс–жидектер мен көкөністер туралы түсініктерін кеңейту; қойылған сұраққа толық жауап беруге төселдіріп, сөйлеу мәдениетін дамыту; ұқыптылыққа, еңбексүйгіштікке тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

сөйлемде "бау-бақша", "жемістер", "иіс", "жер жырту", "еңбектену" сөздерін пайдалану

Әдіс-тәсілдер

Аудиожазбаны тыңдау, бейнежазба көрсету, көркем сөз, жеміс–жидектер мен көкөністерді зерттеу, өздік іс-әрекет, оқу қызметін пысықтау, көрсету, қайталау, практикалық жұмыс, бақылау, рефлексия, ойын

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Интерактивті тақта, аудиожазба, күз мезгілінің суреттері, бейнежазба, жеміс пен көкөністердің суреттері, бау-бақшаның суреті, күздің пейзажы, себет, ағаш, шырындар

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

бала санына қарай стақандар, алжапқыштар, қалпақтар, сары, қызыл жапырақтар

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құрып тұрады.

Қуаныш шеңбері:

- Балалар, сендерді көргеніме өте қуаныштымын.
- Бүгінгі күнімізді бір-бірімізге жылы сөз айтудан бастайықшы.
- Көңіл-күйлерін қандай?
- Ендеше, осы көңіл-күймен оқу қызметімізді бастайық.
- Балалар, біз көңілді саяхатқа шығайық. Бақшада бізді Бағбан атамыз тосып отыр.
- Саяхатқа немен барғыларын келеді? Балалар өз ойларын білдіреді.
- Мен жасырған жұмбақтың шешуін тапсаңдар, сол көлікпен саяхатқа шығамыз.

Бір керуен қатарында өңшең түйе,
Аузынан жалын шығар қара күйе,
Жүрмейді ұрса-дағы басқалары,
Бәріне жалғыз бура болған ие.

- Пойыз.
  - Олай болса, пойызға отырыңдар!
- Аудиожазбаны тыңдау.

Балалар орындықтарға отырып, өлең жолдарын қайталайды.

Қатар, қатар тұрайық,
Кәне, кәне сұрайық,
Кімнің болса бойы ұзын-
Паровозы ол пойыздың.
Ал,паровоз, баста алға
Бәрімізді басқара.
Пыш-пыш, пыш-пыш біз кеттік,
Жүрісті біз үдеттік.
Ал, кәне, балалар, тоқтайық,
Пыш – ш-ш-ш-ш,
Енді пойыздан түсейік.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Педагог бақшаға келгендерін хабарлайды.- Біз міне бау–бақшаға да келіп қалдық.

- Қане пойыздан түсейік.
- Балалар, сендерге бақша ұнады ма? Не ұнады? Бау - бақша қандай әдемі.

Айналаның бәрі сап – сары. Жерге сары кілем төселіпті. Күзгі бау-бақшаның сұлулығын қараңдаршы, неткен әдемі, неткен ғажап.

Сол сәтте алдарынан Бағбан ата кездеседі. Бағбан ата:

- Сәлеметсіңдер ме, балаларым! Сендердің келгендерің қандай жақсы болды. Сендер маған жемістер мен көкөністер жинауға көмектесесіңдер ме? Балалар көмектесуге дайын екенін айтады.

«Жемістер мен көкөністерді жинау» дидактикалық ойыны.

Мақсаты: балаларды жемістер мен көкөністерді салыстыруға, ажыратып, топтай білуге үйрету.

Керекті құралдар: жемістер мен көкөністердің муляждары, себет, ағаш.

Барысы:

Балаларға себет беріледі. Және ағаш тұрады. Себетке көкөністерді салу керек, ал жемістерді ағашқа ілу керек. Балалар өздері келісіп, 2 командаға тең бөлінеді.

Педагог қосымша тапсырмалар береді:

1. Жеміс пен көкөністі сипаттау.

Бағбан ата:

- Рахмет, балалар. Сендер маған үлкен көмек бердіңдер. Жеміс пен көкөністерді ажырата аласыңдар.

- Ал жұмбақтар шеше аласыңдар ма? Онда мұқият тыңдаңдар.

Жұмбақ жасыру.

Қалың киім ұнатады,

Шешіндірсең

жылатады. Ол не?

Пияз.

Пияздың суретін көрсету.

- Пияз қайда өседі?

- Оның дәмі қандай?

- Пішіні қандай?

- Пиязды аурудың алдын алу үшін пайдаланады.

Жаздай інге тығылған,

Жатқан қызыл түлкіні.

Құйрығынан суырып,

Әкелді әжем бір күні.

Бұл не? Сәбіз.

Сәбіздың суретін көрсету.

- Сәбіздің де құрамында көптеген дәрумендер бар.

Тігіп алып көк шатыр,

Қызылкүрең доп жатыр.

Ол не? Қызылша.

Сәбіздың суретін көрсету.

- Қызылшаның да құрамында дәрумендер көп, қанды көбейтеді.

- Көкөністерді үнемі жуып, тазалап жеу керек, денсаулыққа өте пайдалы, көкөністерді түрлі тамаққа қосады.

Бағбан ата:

- Балалар, сендердің қандай өнерлерің бар. Қане тақпақ білесіңдер ме?

Көркем сөз.

Енді ақын Рза Қунақованың «Жемістер жыры» өлеңімен танысамыз.

Алма:

Көктемде ерте гүлдеймін,

Кешігуді білмеймін.

Піспей тұрған кезімде

«Менен аулақ жүр!»-деймін.

Уылжыған өрікпін,

Мен бау-баққа көрікпін.

Педагог балаларды жемістерге бөліп, ойын ойнатады.

- Балалар, алманың, өріктің, алмұрттың дәмі қандай?

Ал шиенің түсі, пішіні қандай?

- Балалар, қандай жемістерді жегенді ұнатасыңдар? Балалар өз ойларын айтады.

Сергіту сәті.

Педагог балалардың көңіл-күйін сұрап, сергіту сәтін жасауға шақырады.

Саябаққа барамыз,

Алма теріп аламыз.

Ең үлкенін, тәттісін

Себетке біз саламыз.

Балалар 2 рет қайталайды.

«Дәмінен ажырат» дидактикалық ойыны.

Мақсаты: сезім арқылы жеміс туралы түсініктерін қалыптастыру; танымдық, зерттеушілік әрекеттерді дамыту.

Керекті құралдар: жемістер, тарелка.

Барысы: Жемістердің кесілген бөлшектерін көздерін жұмып, дәмінен ауыз тиеді. Әр бала жеке-жеке келіп, жемістерді таңдап алады.

- Бұл не? Дәмі қандай? Алманың дәмі, түсі, пішіні қандай?- Жемістерден не қайнатып жасауға болады? Шырын.

- Алдарында шырынның қандай түрлері болатынын көруге болады. (шырынның түрлері).

- Бүгін зауыттың жұмысшылары боламыз. Жемістен шырынды қалай алуға болатынын білетін боламыз.

Педагог жемістерден (алма, алмұрт) шырынды қалай алуға болатынын айтып, көрсетеді. Шырынсыққышқа алма, алмұртты салып айналдырып, көп шырын алғанын айтады, салыстырады. Балаларға дәмін татуға береді.

- Өзіміз дайындаған шырын ұнады ма?

- Шырын пайдалы ма? Неге?

- Балалар үшін күніне бір стақан шырын ішу жеткілікті.

Жұмыс аяғында педагог балалардың арасынан жауапты кезекшілерді тағайындайды.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Педагог Бағбан атамен қоштасып, топқа қайтуды ұсынады. Бағбан ата балаларға күзгі сыйын береді. Балалар пойызбен топқа оралады.

- Балалар, сендерге саяхатымыз ұнады ма? балалар өз ойларын айтады.

- Көңіл-күйлерін қандай?

- Бақшада сендерге не ұнады?

- Бақшада не өседі? Жеміс-жидектер.

- Қандай жемістер өседі? Алма, алмұрт, шие, өрік өседі.

- Жемістерден нелер жасауға болады? Шырын жасауға болады.

- Қандай көкөністер сендерге ұнайды? Сәбіз, картоп.

- "Жемісті ағаштың басы төмен" деген мақалды қалай түсінесіңдер? Ағаштың жемісі мол деген.

- Балалар, сендер саяхатта өздеріңді жақсы ұстадыңдар. Жемістер мен көкөністерді де жақсы тердіңдер. Ендеше қазір мен сендерге Бағбан атаның сыйын таратып беремін (балаларға алма, алмұрт береді)

6 Бау-бақшамыз — сәніміз!

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Дән тұқымымен таныстыру, бидайдан нан жасалатынын айта отырып, дастарханға жеткенге дейінгі еңбек мазмұнымен, қолданылатын техникалардың аттарымен таныстыру; балалардың ақыл-ой белсенділігін арттыру; өлең, нақыл сөз, мақал - мәтел арқылы тіл байлығын дамыту; нанды қадірлеуге, қастерлеуге, еңбекке деген құрмет сезімдеріне тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөйлемде "диқан", "наубайшы", "наубайхана", "комбайншы", "диірмен", "қырман", "арпа", "жүгері", "күріш", "бидай", "қара бидай", "тары", "сұлы" сөздерін пайдалану

Әдіс-тәсілдер

Аудиожазбаны тыңдау, бейнежазба көрсету, көркем сөз, түсіндіру, сергіту, ойын, әңгімелеу, сұрақ-жауап, өздік іс-әрекет, оқу қызметін пысықтау, көрсету, қайталау, практикалық жұмыс, бақылау, рефлексия

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

«Нан қайдан келеді?» сериялық суреттер, аудиожазба, бейнежазба, нан түрлерінің суреттері және піскен нан, ұн, масақ, смайликтер, нан өнімдері.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына қарай масақ.

2. Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері. "Арайлап таң атты!"

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құрып тұрады.

Арайлап таң атты!

Алтын сәуле таратты!

Жарқырайды күніміз!

Жарқырайды даламыз!

Қайырлы таң бақшамыз!

Қайырлы таң, достарым!

- Балалар, көңіл-күйлерің қалай?

- Олай болса, көңілді болғанда не істейсіңдер?

- Қол шапалақтаймыз!

- Ренжігенде, қабақ түйеміз. (балалар қабақтарын түйеді)

- Қорыққанда көзімізді жұмамыз (балалар көздерін жұмады)

- Қуанғанда, күлеміз.

- Ендеше, балалар, көңіл-күйлеріңді алдарыңдағы смайлик арқылы көрсетіңдер.

Педагог балаларға жарты шеңберге орындықтарға отыруды ұсынады.

Ғажайып сәт.

Педагог балалардың назарын әдемі дорбаға аударады.- Балалар, қалай ойлайсыңдар, дорбаның ішінде не бар?

- Оны білу үшін жұмбақты тыңдап көрейік:

Ұзын мұртты сарылар,

Қойынында дәні бар.

- Бұл не? Бидай масақтары.

Педагог масақтарды балаларға ұсынады.

- Балалар, бидай масақтарын бір–бірімізге беру арқылы жылы лебіздерімізді білдірейік.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Педагог балаларды жартылай шеңберге отыруды ұсынады.

- Бүгін, балалар, нан біздің дастарқанымызға қалай келеді? - деген сұраққа жауап іздеп көрейік.

- Балалар, айтыңдаршы күнделікті біздің дастарқанымызда қасиетті, қадірлі қандай тағам тұрады?

- Жұмбақтың шешуін табыңдар:

Асты тас, үсті тас,

Ортасында піскен ас.

- Бұл не? Нан.

- Олай болса, нанның дастарханға қалай келетінін бейнежазбадан тамашалайық.

Бейнежазба көрсету.

Педагог балалардың назарын интерактивті тақтаға аударады.

Балалар қызыға көріп, мультфильмді талқылайды.

- Балалар, көрдіңдер ме кейбір балалар нанмен ойнайды. Нанды тойғанынша жеп, қалғанын лақтырып тастайды. Бұл дұрыс емес. Нанды қадірлеуіміз керек. Нан дастарқанға келгенше қаншама адам еңбек етеді. Мұның бәрі – адам еңбегі.

- Бидай неден өсіп шығады? Дәннен шығады.

- Бидайды немен жинайды? Комбайынмен жинайды.

- Күзде дайын болған өнімді қалай атайды? Бидай.

- Бидайдан шыққан ұнды қайда әкеледі? Наубайханаға..

- Егін өсірушілердің мамандықтарын атаңдар. Диқаншы, комбайыншы, наубайханашы.

"Мақал-мәтелді жалғастыр" сөздік ойыны.

Педагог балаларға ойын ойнауды ұсынады.

- Тойдың сәні әнменен демекші, ендігі кезекте нан туралы мақал-мәтелді жалғастырыңдар:

1. Қоныс көркі – там,

Дастархан көркі – ... .

- Сендердің аналарың үйлерінде ұннан тағы не пісіреді? Бауырсақ, шелпек, тоқаш.

"Бауырсақ" өлеңі бойынша сахналау..

Балалар өздері келісіп, рөлдерді бөліп алады. Дастарханда шашылып,

Жатты қызыл бауырсақ.

Бауырсаққа қызығып

Қарап тұрып көзін сап:

Қайдан келдің, бауырсақ? – деп сұрады Қуыршақ.

Дүкеннен келдім нан сатқан.

Дүкеннен келдің қай жақтан?

Наубайдан келдім ұн жапқан.

Наубайға келдің қай жақтан?

Диірменнен келдім ұн жапқан.

Диірменге келдің қай жақтан?

Даладан келдім кең жатқан,

Жер анам менің көсілген.

Диқандар мені өсірген.

Педагог өлеңнің сапалы орындалуына көңіл аударады.

Сергіту сәті.

Педагог сергіту сәтін орындауды ұсынады.

Көлбең, көлбең, көлеңкем,

Көлбеңдеген көлеңкем.

Тасып піскен бидайды.
Айтшы қалай жинайды?
Комбайнмен бидайды,
Былай, былай жинайды.
Қаптап ұшқан торғайдан,
Оны қалай қорғайды?
Қаптап ұшқан торғайдан,
Оны былай қорғайды.
Кіш, кіш, кіш...
Қорғап қалған бидайды,
Қамбаға әкеп жинайды.

Бидай масағын бақылау.

Балалар қолдарына масақтарды алып, педагогтың сұрақтарына жауап береді.

- Балалар, мынау бидай масағы, қәне оны бәріміз ұстап көрейік. Масақтың бойында моншақтай тізілген сары бидай дәндері орналасқан және олардың арасынан мұртшалары шығып тұр. Түсі сары.

- Оны иіскеп көрейікші, не сездіңдер? Оның иісі жоқ.

- Алақанымызбен сипап көрейік. Оның мұртшалары алақанымызға батады.

- Мынау бидай масағының бойындағы дәндері, оны алақанымызға салып ұстап көрейік.

- Ол қандай? Ол қатты.

- Иісі бар ма? Иісі жоқ, түсі қоңыр.

- Оны уатқышқа (кофемолка) салып көрейік.

- Не шықты? Түсі қандай? Иісі бар ма?

- Дұрыс айтасындар, ұнның түсі ақ, иісі жоқ, жұмсақ.

- Бидайдан алынған ұн үш түрлі болады.

1. Жоғары және бірінші сапалы ұндардың түстері ақ, ол ұндардан әр түрлі тәтті тоқаштар, дәмді нандар пісіріледі.

2. Ал екінші сапалы ұнның түсі кішкене қоңырлау болады, одан қара нан пісіреді, оның бойында көп дәрумендер бар, ол адам денсаулығына өте пайдалы.

3. Ал төменгі сапалы - кебек, онымен малды жемдейді; қазіргі уақытта одан да нан өнімдерін пісіретін болған.

Педагог балалардың жауаптарын толықтырып отырады.

Көркем сөз.

Педагог нан, бидай туралы өлеңдерді айтуды ұсынады.

Өтебай Тұрманжановтың "Нан қиқымын шашпандар" өлеңі.

Нан – ардақты адал ас

Кәрі, жас одан аттамас.

Ақ дастархан үстінде,

Қол жумай оны ұстамас.

Нандай жоқ қой асыл дәм,

Жеп үйренген жасыңнан.

Дастарханнан нан кетсе,
Береке кетер асыңнан.
Ей, балалар, балалар,
Болмаңдар, сірә, нанға тар.
Өмірдің алтын арқауы -
Нан қиқымын шашпаңдар,
Теріп алып, қастерлеп.
Торғайларға тастаңдар.

- Мына өлең жолдарында не туралы айтылған? Қалай ойлайсыңдар? Балалар өз ойларын білдіреді.

Педагог балалардың жауаптарын толықтырады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Не туралы әңгімелестік? Нан туралы.
- Нан қайдан келеді екен?
- Нанды қайдан алады?
- Ұнды кімдер дайындайды?
- Диірменнен шыққан ұнды қайда әкеледі?
- «Ас атасы - нан, нан атасы – дән» деген екен дана халқымыз. Сол дәннен бастап нан болғанға дейін қаншама адам маңдай терін төгеді. Ендеше, сол зор еңбекпен келген нанды қастерлеуіміз керек. Нанда аяқ асты етпей, ысырап қылмауымыз керек. Алдыңызға келген нанды таусып жеп, оның қоқысқа кетуіне жол бермеуіміз керек.
- Сонымен, «Еңбек етсең ерінбей, тояды қарның тіленбей», деп нан бізге үлкен еңбекпен келеді екен.

7 Ас атасы – нан

Вариативті компонент - Жас зерттеу

Дән тұқымымен таныстыру, бидайдан нан жасалатынын айта отырып, дастарханға жеткенге дейінгі еңбек мазмұнымен, қолданылатын техникалардың аттарымен таныстыру; балалардың ақыл-ой белсенділігін арттыру; өлең, нақыл сөз, мақал - мәтел арқылы тіл байлығын дамыту; нанды қадірлеуге, қастерлеуге, еңбекке деген құрмет сезімдеріне тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөйлемде "диқан", "наубайшы", "наубайхана", "комбайншы", "диірмен", "қырман", "арпа", "жүгері", "күріш", "бидай", "қара бидай", "тары", "сұлы" сөздерін пайдалану

Әдіс-тәсілдер

Аудиожазбаны тыңдау, бейнежазба көрсету, көркем сөз, түсіндіру, сергіту, ойын, әңгімелеу, сұрақ-жауап, өздік іс-әрекет, оқу қызметін пысықтау, көрсету, қайталау, практикалық жұмыс, бақылау, рефлексия

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

«Нан қайдан келеді?» сериялық суреттер, аудиожазба, бейнежазба, нан түрлерінің суреттері және піскен нан, ұн, масақ, смайликтер, нан өнімдері.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына қарай масақ.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері. "Арайлап таң атты!"

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер қ Арайлап таң атты!

Алтын сәуле таратты!

Жарқырайды күніміз!

Жарқырайды даламыз!

Қайырлы таң бақшамыз!

Қайырлы таң, достарым!

- Балалар, көңіл-күйлерің қалай?

- Олай болса, көңілді болғанда не істейсіңдер?

- Қол шапалақтаймыз!

- Ренжігенде, қабақ түйеміз. (балалар қабақтарын түйеді)

- Қорыққанда көзімізді жұмамыз (балалар көздерін жұмады)

- Қуанғанда, күлеміз.

- Ендеше, балалар, көңіл-күйлеріңді алдарыңдағы смайлик арқылы көрсетіңдер.

Педагог балаларға жарты шеңберге орындықтарға отыруды ұсынады.

Ғажайып сәт.

Педагог балалардың назарын әдемі дорбаға аударады.ұрып тұрады.

- Балалар, қалай ойлайсыңдар, дорбаның ішінде не бар?

- Оны білу үшін жұмбақты тыңдап көрейік:

Ұзын мұртты сарылар,

Қойынында дәні бар.

- Бұл не? Бидай масақтары.

Педагог масақтарды балаларға ұсынады.

- Балалар, бидай масақтарын бір–бірімізге беру арқылы жылы лебіздерімізді білдірейік.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Педагог балаларды жартылай шеңберге отыруды ұсынады.

- Бүгін, балалар, нан біздің дастарқанымызға қалай келеді? - деген сұраққа жауап іздеп көрейік.

- Балалар, айтыңдаршы күнделікті біздің дастарқанымызда қасиетті, қадірлі қандай тағам тұрады?

- Жұмбақтың шешуін табыңдар:

Асты тас, үсті тас,

Ортасында піскен ас.

- Бұл не? Нан.

- Олай болса, нанның дастарханға қалай келетінін бейнежазбадан тамашалайық.

Бейнежазба көрсету.

П Балалар қызыға көріп, мультфильмді талқылайды.

- Балалар, көрдіңдер ме кейбір балалар нанмен ойнайды. Нанды тойғанынша жеп, қалғанын лақтырып тастайды. Бұл дұрыс емес. Нанды қадірлеуіміз керек. Нан дастарқанға келгенше қаншама адам еңбек етеді. Мұның бәрі – адам еңбегі.

- Бидай неден өсіп шығады? Дәннен шығады.
- Бидайды немен жинайды? Комбайынмен жинайды.
- Күзде дайын болған өнімді қалай атайды? Бидай.
- Бидайдан шыққан ұнды қайда әкеледі? Наубайханаға..
- Егін өсірушілердің мамандықтарын атаңдар. Диқаншы, комбайыншы, наубайханашы.

"Мақал-мәтелді жалғастыр" сөздік ойыны.

Педагог балаларға ойын ойнауды ұсынады.

- Тойдың сәні әнменен демекші, ендігі кезекте нан туралы мақал-мәтелді жалғастырыңдар:

1. Қоныс көркі – там, педагог балалардың назарын интерактивті тақтаға аударады.

6. Еңбек етсең ерінбей, тояды қарның .....

7. Жалқаудың жаны тәтті, еңбектің наны .....

8. Ас адамның .....

9. Ас атасы – .....

- Жарайсыңдар, балалар! Нан туралы мақал-мәтелдерді жақсы білесіңдер екен.

Дәнді дақылдарды бақылау.

Педагог демонстрациялық материалмен жұмыс істеуді ұсынады. Балалар дәнді дақылдарды қолдарымен ұстап сипаттайды.

- Балалар, бәріміз үстел жанына жақындап тұрайық, не көріп тұрсыңдар?

Арпа, жүгері, күріш, бидай, қара бидай, тары, сұлы.

- Бұларды бір сөзбен қалай атаймыз? Дәнді дақылдар.

- Дәнді дақылдардың ішінде қайсы түрінен бидай тартылып, нан пісіріледі?

Бидай, қарабидай

- Қазіргі уақытта бұл дәнді дақылдардың ішінен бидай мен қара бидайды нан пісіруге көп қолданады.

Бейнежазба көрсету.

Педагог балалардың назарын интерактивті тақтаға аударады, наубайшының еңбегі туралы бейнежазбаны көрсете

Сендердің аналарың үйлеріңде ұннан тағы не пісіреді? Бауырсақ, шелпек, тоқаш.

"Бауырсақ" өлеңі бойынша сахналау..

Балалар өздері келісіп, рөлдерді бөліп алады.

Дастарханда шашылып,
Жатты қызыл бауырсақ.
Бауырсаққа қызығып
Қарап тұрып көзін сап:
Қайдан келдің, бауырсақ? – деп сұрады Қуыршақ.
Дүкеннен келдім нан сатқан.
Дүкеннен келдің қай жақтан?
Наубайдан келдім ұн жапқан.
Наубайға келдің қай жақтан?
Диірменнен келдім ұн жапқан.
Диірменге келдің қай жақтан?
Даладан келдім кең жатқан,
Жер анам менің көсілген.
Диқандар мені өсірген.
Педагог өлеңнің сапалы орындалуына көңіл аударады.

Сергіту сәті.

Педагог сергіту сәтін орындауды ұсынады.

Сендердің аналарың үйлеріңде ұннан тағы не пісіреді? Бауырсақ, шелпек, тоқаш.

"Бауырсақ" өлеңі бойынша сахналау..

Балалар өздері келісіп, рөлдерді бөліп алады. Дастарханда шашылып,
Жатты қызыл бауырсақ.
Бауырсаққа қызығып
Қарап тұрып көзін сап:
Қайдан келдің, бауырсақ? – деп сұрады Қуыршақ.
Дүкеннен келдім нан сатқан.
Дүкеннен келдің қай жақтан?
Наубайдан келдім ұн жапқан.
Наубайға келдің қай жақтан?
Диірменнен келдім ұн жапқан.
Диірменге келдің қай жақтан?
Даладан келдім кең жатқан,
Жер анам менің көсілген.
Диқандар мені өсірген.
Педагог өлеңнің сапалы орындалуына көңіл аударады.

Сергіту сәті.

Педагог сергіту сәтін орындауды ұсынады.

2.7. Көркем сөз.

Педагог нан, бидай туралы өлеңдерді айтуды ұсынады.

Өтебай Тұрманжановтың "Нан қиқымын шашпаңдар" өлеңі.

Нан – ардақты адал ас

Кәрі, жас одан аттамас.

Ақ дастархан үстінде,

Қол жумай оны ұстамас.

Нандай жоқ қой асыл дәм,

Жеп үйренген жасыңнан.

Дастарханнан нан кетсе,

Береке кетер асыңнан.

Ей, балалар, балалар,

Болмаңдар, сірә, нанға тар.

Өмірдің алтын арқауы -

Нан қиқымын шашпаңдар,

Теріп алып, қастерлеп.

Торғайларға тастаңдар.

- Мына өлең жолдарында не туралы айтылған? Қалай ойлайсыңдар? Балалар өз ойларын білдіреді.

Педагог балалардың жауаптарын толықтырады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Не туралы әңгімелестік? Нан туралы.

- Нан қайдан келеді екен?

- Нанды қайдан алады?

- Ұнды кімдер дайындайды?

- Диірменнен шыққан ұнды қайда әкеледі?

- «Ас атасы - нан, нан атасы – дән» деген екен дана халқымыз. Сол дәннен бастап нан болғанға дейін қаншама адам маңдай терін төгеді. Ендеше, сол зор еңбекпен келген нанды қастерлеуіміз керек. Нанда аяқ асты етпей, ысырап қылмауымыз керек. Алдыңызға келген нанды таусып жеп, оның қоқысқа кетуіне жол бермеуіміз керек.

- Сонымен, «Еңбек етсең ерінбей, тояды қарның тіленбей», деп нан бізге үлкен еңбекпен келеді екен.

8 Жыл құстары

Балаларға құстар туралы білім беру, құстардың адам өміріндегі пайдасы туралы түсініктерін кеңейту; құстар туралы тақпақтар мен жұмбақ шешу арқылы балалардың тілдік қорын жетілдіру; табиғатқа деген сүйіспеншілікке, қамқорлық қатынасқа, табиғатты сақтауға жауапкершілік сезімдерін тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөйлемде "жыл құстары", "сыбдырлап", "қызғылт-сары жапырақтар", "қауырсын" сөздерін пайдалану

Әдіс-тәсілдер

Көрсету, түсіндіру, сұрақ-жауап, құстарды салыстыру, аудиожазбаны тыңдау, көркем сөз, сергіту, ойын, әңгімелеу, өздік іс-әрекет, оқу қызметін пысықтау, көрсету, қайталау, практикалық жұмыс, бақылау, рефлексия

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Интерактивті тақта, аудиожазба, сиқырлы сандық, күз мезгілінің суреті, құстың қауырсыны, слайд «Жыл құстары», суреттер, әр түрлі құстардың суреттері.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына қарай құстардың бейнесі.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбер. "Табиғат біздің анамыз".

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына

шеңбер құрып тұрады.
Аудиожазба тыңдау.

Табиғат біздің анамыз,
Табиғатқа баламыз.
Иіліп сәлем береміз,
Біз әдепті баламыз.
Күлімде, күн күлімде,
Жер жасарып жайнасын.
Кешегідей бүгін де ,
Қанат қақсын көгершін.
Педагог балаларға жарты шеңберге орындықтарға отыруды ұсынады.
Ғажайып сәт.

- Балалар, қараңдаршы, бұл не?
- Балалар, бұл жай сандық емес, сиқырлы сандық. Ішінде не бар деп ойлайсындар? Балалардың жауаптары.
- Балалар, бізге сандықты ашу үшін мына жұмбақтың жауабын табу керек.
Жұмбақ жасыру.
Бұлттар төніп, жерге төгіліп,
Дымқыл тұман басады.
Шөп сарғайып, өңі тайып,
Дала нұры қашады.
Ойнай алмай,
Денең мұздап тоңады.
Бөбектерім, айтыңдаршы,
Бұл қай кезде болады?

- Күз мезгілінде.

- Дұрыс, балалар!

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

- Мына суретте жылдың қай мезгілі бейнеленген?
- Неліктен күз мезгілі деп ойлайсындар?
- Күзде қандай өзгерістер болады?
- Құстар қайда ұшты?
- Олар неге жылы жаққа ұшады?
- Құстардың күзде жылы жаққа ұшуының басты себебі – тамақ табу. Яғни, қыста тамақ табу қиын болғандықтан, жылы жаққа барып азықтануға тура келеді. Сондықтан ең алдымен құрт-құмырсқа, шыбын-шіркеймен қоректенетін құстар жолға шығады. Ал дәнді-дақылмен қоректенетіндері, көбінесе, «үйде қалады». Қарағай мен шыршаның дәнектерін жесе де, аш қалмайды. Орта Азиядағы, оның ішінде, Қазақстандағы құстардың көбі Оңтүстік-шығыс Азияға, тропикалық ормандарға қарай ұшып кетеді.

- Олай болса, сандықты ашайық. Ішінде не бар екен?

Аудиожазба тыңдау. Педагог сандықты ашқанда, ішінен құстың қауырсыны шығады.

"Сұрақ-жауап" әдісі:

- Балалар, бұл не? Қауырсын.

- Қауырсын нелерде болады? Дұрыс айтасындар, құстарда.

- Құстар нешеге бөлінеді? Жыл құстары және қыстайтын құстар.

- Жылы жаққа ұшып кететін құстар қалай аталады? Жыл құстары.

- Жыл құстарын кім атап береді? Көкек, қарлығаш, ұзақ, тырна, аққу.

- Ал бізде қалатын құстар қалай аталады? Қыстайтын құстар.

- Біз құстарға қандай қамқорлық жасаймыз? Жемшашар жасап, ағашқа іліп қоюымыз керек. Жемшашарға құстарға арнап, тағам қалдықтарын тастау керек.

- Дұрыс балалар, құстар біздің досымыз, олар табиғатты қорғайды. Табиғатқа көрік береді. Құстарды қорғау керек.

- Балалар, біз бүгін күзде ұшып кететін құстар туралы айтамыз. Күзде жылы жаққа ұшып кететін құстарды "жыл құстары" деп айтамыз.

"Жыл құстары" тақырыбында презентация көрсету.

Педагог балалардың назарын интербелсенді тақтадағы аударады.

Балалар өздеріне таныс құстарды таңдап алады. Құстарды сипаттайды.

- Балалар, бұл ненің дауысы болды екен? Құстардың, тырналардың, қаздардың дауысы.

- Құстардың дауысы әр түрлі болады екен. Олар түрлеріне қарай әр түрлі сайрайды.

- Мен сендерге осы құстардың сайрауы туралы бір әңгіме айтып берейін. Сендер жақсылап тыңдаңдар.

- Әке құстар ана құстарға ән айтып береді екен.

- Қауіп төнген кезде аналары шырылдап балапандарына ескертеді екен. Ал балапандары өздерінің тамақ жегісі келетінін шиқылдап аналарына білдіреді.

- Құстар құрт-құмырсқаға таласқанда айқайлап, шулап кетеді. Басқа дыбыстарды естіген құстар топталып жиналып, жат құстарды өздеріне тиіскізбей қуады.

- Міне, балалар, құстардың осындай керемет қасиеттері бар екен.

Қауырсынды бақылау.

Педагог балаларды табиғат бұрышына баруды ұсынады. Алдын ала бала санына қарай құстардың қауырсыны дайындалады.

- Балалар, жел соқса, қауырсындарға не болады? Қауырсын ұшады.

- Неге? Өйткені олар жеңіл.

- Енді бәріміз желге айналамыз. Алдымызда тұрған әр түрлі заттар мен қауырсындарға қатты үрлейміз.

- Нені байқадыңдар?

- Қауырсындарға не болды?

- Қауырсындар неге ұшады?

- Қорытынды: құстың денесін жабатын қауырсындар өте жеңіл. Содықтан құстар ұша алады.

Педагог балалардың арасынан жауапты кезекшілерді тағайындайды. Олар табиғат бұрышын ретке келтіреді.

"Құстарды топтастыру" қимылды ойыны.

Педагог балаларды қимылды ойын ойнауға шақырады.

Керекті құралдар: қыстайтын құстар мен жыл құстарының бейнесі (басқа киетін маскалар немесе қалташаларға суреттер).

Барысы:

- Балалар, алдарында қыстайтын құстар мен жыл құстарының бейнесі (басқа киетін маскалар).

- Музыка қосылған кезде өздеріңе ұнаған масканы таңдап киіңдер. Содан кейін қыстап қалатын құстар жемсауыттың жанына орналасыңдар. Ал жылы жаққа ұшатын жыл құстары ағаштың жанына орналасыңдар.

- Балалар, сендерге ойын ұнады ма?

- Балалар, құстардың аттарын кезек-кезек атаңдар.

Ойын 2 рет ойналады.

Көркем сөз.

Педагог Серікбай Оспановтың "Құстар, қайтып келіңдер" өлеңін оқиды.

Қимас әнге салады,

Құстар қайтып барады.

«Қош болыңдар!» дегендей,

Қанаттарын қағады.

Сау-саламат болыңдар,

Жылы жаққа барыңдар.

Жылы ұяға қоныңдар,

Бейбіт құсқа орын бар.

Бізде туып едіңдер,

Әлі де өсіп-өніңдер.

Туған жерге не жетер,

Құстар, қайтып келіңдер!

- Мына өлең жолдарында не туралы айтылған? Балалар өз ойларын білдіреді.

Педагог балалардың жауаптарын толықтырады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Оқу қызметі не туралы болды? Құстар туралы.

- Не істеу ұнады?

- Балалар, жыл құстары деп қандай құстарды атаймыз? Жылы жаққа ұшатын құстарды.

- Жыл құстарына қандай құстар жатады? Көкек, қарлығаш, тырна.

- Қауырсын деген не?

- Құстарға жемді қалай береміз? Бізде дайын жемсауытты бар, серуен кезінде оны ағашқа іліп, құстарға жем береміз.

- Құстар туралы тыйым сөздерді қайталайық:

Құстың ұясын бұзба.

Құсқа тас лақтырма.

Құстың жұмыртқасын жарма.

- Балалар, құстарды қорғайтын сендерсіңдер. Ел байлығы - жер байлығы.

Осы байлығымызды аялайды

9 Саңырауқұлақтар құпиясы

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Саңырауқұлақтардың табиғаттағы және адам өміріндегі маңызы туралы түсінік беру, улы саңырауқұлақтардың адам өміріне қауіпті екендігі туралы түсінік беру, балалардың күз туралы білімін қалыптастыру; күзгі табиғат ерекшеліктерін еске алу; балалардың есте сақтау, ойлау қабілетін дамыту; табиғат әлеміне қамқорлықты, эмоционалды-жағымды қатынасты қалыптастыру.

Сөздік жұмыс

Сөйлеуде "күз", "жапырақтар", "жаңбыр", "саңырауқұлақтар", "ақ саңырауқұлақ", "боз арамқұлақ", "жомарт", "улы" сөздерін пайдалану

Әдіс-тәсілдер

Аудиожазбаны тыңдау, көркем сөз, оқу қызметін пысықтау, көрсету, қайталау, бақылау, ойын, түсіндіру, әңгімелеу, сұрақ-жауап, мадақтау, қорытындылау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Интерактивті тақта, аудиожазба, күз мезгілінің суреттері, бейнежазба, себет, ақ саңырауқұлақ және боз арамқұлақтың суреттері.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына қарай саңырауқұлақтар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері. "Ағаш, бұта, жасыл шөп!"

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құрып тұрады.

Ағаш, бұта, жасыл шөп!
Жайқалып өскен гүлдер көп!
Рахмет саған, қайырымды жер!
Бізге берген таза ауа көлеңкені
Жапырақ жидек пен жемістер!
Рахмет саған, ғажайып өсімдіктер!
Жапырақты жұлмаймыз!
Бұтақты біз сындырмаймыз,
Су құямыз, қараймыз!
Аялаймыз қорғаймыз!
Балалар бір-бірімен құшақтасады.
Педагог балаларды жарты шеңберге орындықтарға отырғызады.

Сурет бойынша жұмыс.

Педагог балалардың назарын интербелсенді тақтадаға аударады.

- Балалар, қазір жылдың қай мезгілі? Күз мезгілі.
- Күз мезгілінде қандай өзгерістер болады? Балалардың жауаптары.
- Күзді неге "жомарт күз" дейді? Күзде жеміс- жидектер, көкөністер, бақша дақылдары, егістіктегі астық пісіп, қамбаларға жиналады. Сондықтан адамдар күзді «жомарт», «алтын» деп атайды. «Жомарт» сөзі молшылықты, дархандықты, мырзалықты білдіреді. Күз - жылдың берекелі мерзімі. Жемісі мол теретін,
Күз дос екен бізбенен.
Бәрін тауып беретін
Жомарт екен күз деген.
Педагог балалардың жауаптарын толықтырады.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Ғажайып сәт:

Топқа тиін кіреді.
- Сәлеметсіңдер ме, балалар!
Мен кімін?
Мен тиінмін тиінмін,
Қысқа жылы киіндім.
Қоймам толы жаңғаққа,
Іші жылы үйімнің.

- Мен орманда мекендеймін. Мен кешегі жаңбырдан кейін саңырауқұлақты жинай алмай қалдым, себебі суық тиіп, ауырып қалдым. Бүгін ормандағы саңырауқұлақтарды жинап алайын десем, саңырауқұлақтар жоқ. Маған көмектесесіздер ме?

Балалар көмектесуге келіседі.

Педагог балаларға тапсырмаларды ұсынады.

- Ормандағы саңырауқұлақтарды жинау үшін тапсырмаларды орындау керек.

Бірінші тапсырма "Саңырауқұлақ туралы жұмбақтар айт"

Балалар бір-біріне жұмбақ жасырады:

Бір аяғы, қалқиған қалпағы бар.

Ағаш түбінде тұрағы бар.

- Бұл не, балалар? Саңырауқұлақ.

Тіреумен тіреп ақырын,

Көтеріп тұр шатырын.

- Бұл не, балалар? Саңырауқұлақ.

Бейнежазба көрсету.

- Саңырауқұлақтар қайда өседі? Орманда өседі.

- Саңырауқұлақтарды қалай жинау керек?

- Олай болса, бейнежазбадан саңырауқұлақтарды қалай теру керек екенін біліп алайық.

Педагог балалардың назарын бейнежазбаға аударады.

Педагог балаларға келесі тапсырманы ұсынады.

Екінші тапсырма "Саңырауқұлақтардың түрлерін ата"

-Саңырауқұлақтар жеуге жарамды және жеуге жарамсыз - улы болып бөлінеді.

- Жеуге жарамсыз саңырауқұлақтарды неге жеуге болмайды? Өйткені олар улы.

- Саңырауқұлақтардың түрлері өте көп. Саңырауқұлақтарды тергенде жеуге жарамдысын улы түрінен ажырата білу керек. Біз бүгін саңырауқұлақтың екі түрімен танысамыз. Бұлар - ақ саңырауқұлақ және боз арамқұлақ. Ақ саңырауқұлақ қылқан жапырақты және аралас орманда өседі. Өсімдіктер мен жануарлардың қалдықтары топырақта жата берсе, әртүрлі жұқпалы аурулар тудырады. Боз арамқұлақтың қалпақшасының астыңғы жағы ақшыл жасыл түсті. Бұл улы саңырауқұлақ, сол себепті мұндай арамқұлақты жеуге болмайды. Боз саңырауқұлақ кейбіреуі жеуге жарамды саңырауқұлақтарға ұқсайды. Оларды айыру қиын. Сондықтан саңырауқұлақтарды жинаған кезде абай болу керек.

Сергіту жаттығуы.

Педагог балаларға Тиінмен бірге сергіп алуды ұсынады.

Орманда тиін келеді,

Саңырауқұлақ тереді.

Кездесті, міне, керегі,

Екеуі қайың астынан,

Біреуі терек астынан,

Қанша болды есепте,

Сал тоқылған себетке.

- Жарайсыңдар, балалар!

Үшінші тапсырма "Саңырауқұлақтар туралы тақпақ айт"

Педагог балаларға келесі тапсырманы ұсынады.

Саңырауқұлақ, саңырауқұлақ.

Басында қалпағы бар.

Ормандағы жәндіктерге

Жауын жауса пана болар.

Саңырауқұлақ болайық,

Тізе бүгіп отырайық.

Жаңбыр жауса көтеріліп,

Өсіп-өсіп алайық.

Шынашағым, орманға бар!

Шылдыр шүмек, саңырауқұлақ тап!

Ортан терек, тазалап ал!

Балаң үйрек, қуыра сал!

Бас бармағым, барлығын жеп,

Өсіп қапсың толып.

- Мына өлең жолдарында не туралы айтылған? Қалай ойлайсыңдар?

Балалар өз ойларын білдіреді. Педагог балалардың жауаптарын толықтырады.

Төртінші тапсырма "Саңырауқұлақ тереміз"

Педагог балаларға келесі тапсырманы ұсынады.

Керекті құралдар: себет, саңырауқұлақтар.

Барысы:

Педагог балаларды топтың ортасына шақырады. Балалар шеңбер бойымен, музыка әуенімен көңілді билейді.

Музыка тоқтаған кезде жердегі саңырауқұлақтарды тиіннің себетіне жинайды.

- Балалар, Тиін сендерге риза. Енді қыстың суық күндерінен қорықпайтын болады. Азығын толтырып алды.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Балалар, бізге бүгін не келді қонаққа? Тиін келді.

- Тиінге біз қалай көмектестік? Саңырауқұлақтар жинап бердік.

- Саңырауқұлақтар нешеге бөлінеді? Екіге бөлінеді?

- Саңырауқұлақтың қандай түрлері бар? Жеуге жарамды, улы саңырауқұлақтар.

- Саңырауқұлақ қайда өседі? Орманда өседі.

- Саңырауқұлақты не үшін пайдаланады? Жеу үшін. пайдаланамыз.

Тиін:

- Балалар, сіздерге көп-көп рахмет! Өркендеріңіз өссін, енді мен сендер берген тәтті саңырауқұлақ арқылы көп күш-қуат жинайтын болдым.

Табиғаттың арайлансын ажары,

Болмаса екен тартар оның азабы.

Табиғатқа тазалықты тарту ет,

Тарқамасын аң мен құстың базары.

- Табиғат-ананы қолымыздан келгенше аялап сақтасақ, болашағымыздың үлкен келешегі деп түсініп, бүгінгі оқу қызметімізді аяқтайық.

10 Желдің күші

Балалардың жел туралы түсініктерін қалыптастыру; желмен тәжірибелік жұмыс жасауға үйрету; баланың ойда сақтау қабілетін, тіл байлығын, белсенділігін, шеберлігін дамыту; балаларды табиғатты қорғауға және жаңашылыққа, сезімталдыққа тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөйлеуде "желдеткіш", "желпуіш", "көлшік", "жасанды жел" сөздерін пайдалану

Әдіс-тәсілдер

Аудиожазбаны тыңдау, ғажайып сәт, зерттеу, өздік іс-әрекет, рефлексия, оқу қызметін пысықтау, көрсету, қайталау, практикалық жұмыс, бақылау, рефлексия, ойын.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Желдеткіш, желпуіш, кеме, кайықтар, чашкелер, су, зырылдауықтар, бас киімдер (теңізшілер, ағаштар), сиқырлы таяқша.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына қарай бас киімдер.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері. "Шақырамын сендерді".

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құрып тұрады.

Шақырамын сендерді,
Жолдастарым, кел бері.
Толтырайық шаттыққа,
Дөңгеленген шеңберді.

- Балалар, сендер саяхатқа шыққанды ұнатасыңдар ма?
  - Онда мына теңізшінің бас киімін киіңдер.
  - Бүгін біз кемемен теңізге саяхатқа шығамыз, кемеге отырыңдар.
  - Саяхатымыз сәтті болсын, балалар!
- (Теңіз шуы естілетін әуен қосылады.)

Аудиожазба тыңдау.

- Балалар, кеме көліктің қай түріне жатады? Су көлігі.
- Тағы қандай суда жүретін көліктерді білесіңдер? Қайық.
- Балалар, біздің кемемізге су бетінде жүзу үшін не қажет?
- Оны білу үшін мен сендерге жұмбақ жасырамын, сендер мұқият тыңдап, шешуін табыңдар.

Жұмбақтар:

Аяқсыз жетіп барады,
Қолсыз- есік ашады. Жел.

Жылт- жылт етеді,
Жылғалардан өтеді. Су.

Қанаты жоқ – ұшады.

Аяғы жоқ – қашады. Жел.

- Жел көздерімізге көрінбейді, бірақ бетке соққан желді сеземіз.
- Желді неге көрінбейтін құбылыс дейміз?
- Жел қандай болады? Серуенге шыққанда қандай желді байқадыңдар?
- Далада жел бар не жоғын қалай білеміз?
- Олай болса, тәжірибе жасап көрейік.

Тәжірибелік әрекет.

Керекті құралдар: түтікшелер, сумен стақан.

- Барлығымыз түтікшелерді қолға алып, ұрлейік.
- Не болды? Самал жел соқты.
- Ұрлеп, қолмен ұстап көріңдер. Қолға ұсталына ма?
- Көзбен көруге бола ма? Жоқ. Ұсталынбайды, көрінбейді, түсі жоқ.
- Түтікшелерді стақандағы суға салып ұрлеңдер.
- Не шықты? Су бүлкілдейді, шашырайды.
- Неге олай болды? Өйткені үрлегенде жел барды.
- Тағы қалай жел жасауға болады? Балалар өз ойларын айтады. Педагог балалардың жауаптарын толықтырады.

Шығармашылық әрекет.

Керекті құралдар: ақ парақтар А4 форматта, қайшы.

Балалар қағаздан желпуіштер жасап, өздеріне желпілдетеді.

- Не сездіңдер? Жел соқты.

- Көрдіңдер ме, біз желді өзіміз жасап шығардық, сондықтан жасанды жел дейміз.

- Ал мен бөлменің терезесін ашамын, нені сездіңдер? Таза ауа кірді, салқындады.

- Оны біз жасадық па? Жоқ ол өздігінен пайда болды, яғни табиғи жел дейміз.

- Жел затты қозғалтады, зат орнынан жылжыды, қозғалады.

- Айтыңдаршы, күн ыстықта бөлмені салқындату үшін не қосады? Желдеткіш.

- Шашты немен кептіреді? Шаш кептіргішпен кептіреді.

- Олай болса, жасанды жел болып, шаш кептіргіш арқылы жапырақтарды ұшырамыз.

Педагог шаш кептіргішті қосып, желдетеді. Балалар ұшқан жапырақтарды жинайды.

Желдің дауысы бар әуен естіледі.

- Балалар, ненің дауысы? Желдің дауысы.

- Яғни біз желді көрмейміз, ұстай алмаймыз, бірақ қатты жел болғанда, біз оны естиміз.

Артикуляциялық жаттығу.

- Қане, бәріміз бірге қайталайық:

Жел улейді у-у-у.

Құйын келіп билейді зу-зу-зу.

Қатты-қатты жел соқты гу-гу-гу.

Жапырақтар қол соқты ду-ду-ду.

Балалар 2 рет қайталайды.

2.5. Тәжірибелік әрекет.

Керекті құралдар: қағаздан жасалған қайықтар, үлкен тегене.

Барысы:

Педагог балаларға қағаздан жасалған түрлі-түсті қайықтар ұсынады. Балалар өздеріне ұнаған қайықтарды таңдап алады.

- Енді қайықтарыңды судың бетіне қойыңдар, не байқадыңдар? Қайықтар жүзбейді.

- Қайық неге жүзбей тұр? Жел жоқ.

- Не істеуіміз керек? Жел сияқты үрлеу керек.

- Онда, қайықтарға жақындап үрлейік, қайық не істейді? Суда жүзеді.

- Балалар, қатты желдің зияны да бар екенін білесіңдер ме?

- Олай боласа, бейнежазбаға назар аударыңдар.- Бүгін біз қайда бардық?

Серуенге бардық.

- Немен бардық? Қайықпен жүздік.

- Көңіл-күйлерін қандай болды? Балалар өз ойларын айтады.

- Қандай тәжірибе жасадық? Балалардың жауаптары.

- Тәжірибе жасау барысында қиыншылықтар болды ма?
- Жел қандай болады? Қатты, самал жел.
- Желді көруге, ұстауға бола ма? Жоқ.
- Неге? Балалардың жауаптары.
- Балалар, қазақта жел туралы мынандай мақал-мәтелдер бар:
Жел дауыл шақырады,
Бұлт жауын шақырады.
Желмен жарыспа, көлеңкені кума.
Жазғытұрым жел жардай атанды жығар.

Рефлексия:

Кімнің көңіл-күйі көтеріңкі болды, сол балалар қызыл кемені таңдайды, ал кімнің көңілі болмаса, олар жасыл кемені таңдайды

11 Жабайы аңдар

Вариативті компонент - Жас зерттеушілер

рбір аңның атын дұрыс атауға жаттықтыру және олардың тіршілік ететін ортасы туралы түсініктерін бекіту; жабайы аңдарға байланысты көрнекіліктер пайдалана отырып, балалардың ой-өрісін, тілін дамыту; балалардың аңдарға деген сүйіспеншілік сезімдерін арттырып, аңдардың түрлеріне көңіл аудартып, оларға қамқорлықпен қарауға тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөйлеуде "қауіпті", "жыртқыш", "үлпілдек", "икемсіз", "бөлтірік", "маршай", "көжек", "абдан" сөздерін пайдалану

Әдіс-тәсілдер

Аудиожазбаны тыңдау, көркем сөз, оқу қызметін пысықтау, көрсету, қайталау, ойын, түсіндіру, әңгімелеу, сұрақ-жауап, мадақтау, жұмбақтар жасыру, ой қозғау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Интерактивті тақта, аудиожазба, жабайы аңдардың суреті, орманның макеті, Луллий шеңбері, Глен Доман карточкалары, сиқырлы таяқша, аңдардың мүсіндері.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына қарай карточкалар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері. "Алақанды ашайық".

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құрып тұрады.

Алақанды ашайық,
Күннің нұрын салайық.
Таза ауаны жұтайық,
Жүрекке жылу сыйлайық.
Жиналған жылы шуақты
Достарымызға сыйлайық.

Балалар бір-бірімен құшақтасады.

Педагог балаларды жарты шеңберге орындықтарға отырғызады.

"Жабайы аңдар" презентациясы.

Педагог балалардың назарын интербелсенді тақтадаға аударады.

Педагог ойыннан бастайды.

Ал енді, балалар, айтыңдаршы:

Ең айлакер аң... (түлкі).

Саяхатқа шығу.

Педагог балаларды күзгі орманға саяхатқа шақырады.

- Балалар, күзгі орманға барғыларың келе ме?

- Орманда біз жабайы аңдармен кездесеміз. Олардың қысқа дайындығын көреміз. Азықтарын жинауға көмектесейік.

- Олай болса, көздеріңді жабыңдар. Орманға бару үшін сиқырлы таяқшамыз көмектеседі.

- 1,2,3!

Орманға ұш!

Аудиожазба тыңдау.

Жұмбақ жасыру.

Педагог орманда мекендейтін аңдарды жұмбақ арқылы табуды ұсынады.

- Балалар, орманға да келдік!

- Сендер орманды көрдіңдер ме? Орман – адамзаттың баға жетпес байлығы, қамқоршысы. Орман өсімдік, жануарлар және құстардың мекендейтін орны.

Жұмбақ жасыру:

Ит сияқты пішіні,

Ұнатпайды кісіні. Қасқыр.

Жазда қырады,

Қыста тынығады. Аю.

"Жабайы аңды сипатта" дидактикалық ойыны.

Глен Доманның карточкаларын пайдалана отырып, ойын ойналады.

Барысы: Ортаға бір бала шығады, карточканы таңдайды. Балалар аңдарды сипаттайды.

- Түлкінің денесі сопақша, түсі сарғыш, тұмсығы ұзын болады. Түлкінің терісі бағалы, жыртықшы аң. Оның құлағы жай сыбдырды да тез естиді. Түлкінің

қорегі құстардың жұмыртқасы, тышқандар.

- Аюдың түсі қоңыр, ақ болып келеді. Денесі ірі, үлкен. Аюдың қорегі судан балық аулап, жидектер теріп, құстармен қоректенеді. Ол қыс бойы ұйқыда жатады.

- Қоян қыста үйілген маялардың түбінде, не ағаш қуыстарында қыстайды. Қоянның құлағы ұзын, сопақша болады. Ол қорқақ болады. Ірі жануарлардан қорқып қашып жүреді. Қоянның қорегі түрлі шөптер, ағаш қабықтары. Сәбіз бен қырыққабатты жақсы көреді. Қоян жылы тонының арқасында суыққа тоңбайды. Қыста ақ тон киеді, жазда қоңыр тон киеді.

- Қасқыр сұр түсті, құлағының пішіні үшбұрышқа ұқсайды, аяқтары ұзын болады. Қасқыр күшті, батыр, ақылы да айласы да бар, өте қауіпті жыртқыш аң. Ол етті жақсы көреді.

Қасқырдың тамағы жан-жануарлар мен құстар.

Педагог тапсырманың сапалы орындалуына көңіл аударады. Тапсырма орындау барысында қосымша сұрақтар қояды.

"Күшіктерін тап" дидактикалық ойыны.

Педагог балаларға аңдардың күшіктері жоғалғаны туралы айтады.

- Жарайсыңдар, балалар! Сендер аңдар туралы көп мәлімет біледі екенсіңдер.

- Балалар, жабайы аңдардың төлдері адасып кетіпті.

- Мына жерге қараңдар, алдымыздағы аңдардың іздері сияқты. Сол ізбенен жүріп, аңдардың күшіктерін тауып көрейік!

Іздер алдын ала салынып тұрады.

Дыбыстық жаттағулар орындау.

- Ыр, ыр, ыр ырылдайды қасқыр,

- Кі, кі, кі бұлаңдайды түлкі,

- Ян, ян, ян жүгіріп жүр қоян,

- Ю, ю, ю қорбаңдайды аю.

Балалар 2 рет қайталайды.

Көркем сөз.

Педагог жабайы аңдар туралы тақпақтар айтуды ұсынады.

Ақ қоян ау, ақ қоян,

Үркек қоян, сақ қоян.

Қаша берсең қалыңға,

Қорқағым деп ат қоям.

Мен айлакер түлкімін,

Алдау менің өнерім.

Таба алмаймын бір тыным,

Күнде, түнде желемін.

Тәтті көрсе бас салар,

Айнымайды баладан.

Үп-үлкен боп жасқанар,
Кіп-кішкентай арадан.

Мен көкжал қасқырмын,
Малшыларды састырдым.
Аш болсам ұлимын,
Ауылды торимын.

- Мына өлең жолдарында не туралы айтылған? Балалар өз ойларын білдіреді.
Педагог балалардың жауаптарын толықтырады.

Педагог балаларға топқа қайтуды ұсынады.

- Ал, балалар, біздің орманға саяхатымыз да аяқталып қалды. Енді біз балабақшамызға қайтуымыз керек. Ол үшін мен сиқырлы таяғымды аламын.

1, 2, 3 . ҚОРЫТЫНДЫ

- Балалар, бүгінгі саяхаттан алған әсерлерін қандай? Балалардың жауаптары.

- Көңіл-күйлерін қандай? Балалардың жауаптары.

- Балалар, біз бүгін не туралы әңгімелестік? Жабайы аңдар туралы.

- Оларды неге жабайы аңдар деп атайды? Балалардың жауаптары.

- Жабайы аңдар қайда мекендейді? Олар орманда өмір сүреді.

- Жабайы аңдардың уй жануарларынан айырмашылығы неде?

-Жануарлар орманда жақсы өмір сүреді деп ойлайсыңдар ба? Жақсы. Орман оларды тамақтандырады.

- Ал адамдар орманда өзін қалай ұстау керек? Орманда ештеңе бұзуға болмайды, сұлулықты сақтау керек. Орманды ластауға болмайды

- Бүгінгі оқу қызметіне белсене қатысқандарыңа рахмет.

Орнымыздан тұрайық,

Түзу сызық құрайық.

Көріскенше күн жақсы,Сау—
саламат болайық.

12 Сиқырлы магниттер

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Балаларды магнитпен және оның қасиеттерімен таныстыру, заттарды бақылауды үйрету, білімдерін бекіту; ойлау қабілеттерін дамыту; қоршаған ортаның құпиясын табуға және қорғауға тәрбиелеу; бірігіп жұмыс жасауға, бір-бірін құрметтеуге және шыдамдылыққа тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөйлеуде "магниттің күштері", "тартылады", "тартылмайды" сөздерін пайдалану

Әдіс-тәсілдер

Оқу қызметін пысықтау, көрсету, қайталау, ойын, түсіндіру, әңгімелеу, сұрақ-жауап, мадақтау, жұмбақтар жасыру, ой қозғау, зерттеушілік әрекет.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Магнит, қорап, қыстырғыштар, сым, шеге, қағаздан, картоннан, ермексаздан, пластмассада жасалған балықтар, кітап, қағаз, ермексаз.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың

ортасына шеңбер құрып тұрады.

Қуаныш шеңбері:

Біздің күлкіміз көңілді,

Жеткізсін жылу мен шаттықты.

Достарымызды көргенде,

Күлкіменен қарсы аламыз.

Аудиожазба тыңдау.

едагог магниттер дайындайды, ұстап көруді ұсынады.

- Ал сендер магнит не екенін білесіндер ме? Сендердің әрбіреуінде әртүрлі пішінді және көлемді магниттер бар.

- Оларды қолдарыңа алып, не сезетіндеріңді айтыңдаршы? Суық, қатты, темір, ауыр.

- Бұл тас қайдан шықты? Магнус деген қойшы қой бағып жүріп, қолындағы таяғының басы үшкір темір екен, тасқа жабысқан соң ол бірнеше тасты алып келіп, көршілерін таң қалдырған екен. Содан кейін магнит деп атай бастаған.

- Магниттің көптеген қасиеттері бар. Ол тек темірден жасалған заттарды ғана өзіне тартады.

- Енді біз магнит не екенін білеміз және кілтті іздеп табуға дайынбыз.

- Балалар, біз кілтті табу үшін қызықты магнит еліңе саяхатқа барамыз.

Қызықты магнит еліңе аттану үшін орындарында музыка әуенімен көздерін жұмып айналады.

2.2. 1-тапсырма : "Темір кілтті табындар!" ойыны.

Балалар көңілді әуенмен бағыт бойынша ары қарай жүреді.

Керекті құралдар: магнит, ыдыстағы құм, шүберек.

- Магнитті алып, құмның үстінен жүргізіндер, қандай затты тапқандарыңды айтындар.

- Жарайсындар, енді жұмысқа кірісуге болады.

- Жасырынған заттарды бәрінде таптындар ма? Әр бала өзінің тауып алған затын атайды.

- Менде ... болды.

- Ал сендерде не?

- Қандай қорытынды жасауға болады?

Қорытынды: Магнит құмнан өте алады. Құмнан темір заттарды тартады.

Педагог балаларға сергіту сәтін орындауды ұсынады:

Мынау менің жүрегім,

Бәрі осыдан басталған.

Мынау менің басым,

Бәрін осы басқарған.

Мынау менің оң қолым,

Мынау менің сол қолым,

Барлық істі атқарған.

Балалар 2 рет қайталайды.

"Балық аулау" ойыны.

Керекті құралдар: магнитпен қармақ, су құйылған ыдыс, балықтар.

Балық қозғалғанда магнитті ыдыстың сыртынан ақырын жоғары жүргіземіз.

Балық магнитпен бірге су бетіне дейін жылжиды, осы әдіспен барлық балықтарды аулаймыз.

- Балықты немен ауладыңдар? Қармақпен.
- Магнит суда өз күшін жоя ма? Жоқ.
- Балық аулаған сендерге ұнады ма? Балалардың жауаптары.
- Қанша балық ұстадыңдар? Тамаша!

4-тапсырма: "Лабиринт бойымен кілтті жүргізу" ойыны.

Аудиожазба тыңдау.

Балалар орындарында тұрып, көздерін жұмып, мізыка әуенімен балабақшаға оралады.

- Балалар, біз Білгіштің барлық тапсырмаларын орындадық, енді балабақшаға оралайық.
- Сандыққа ораламыз.
- Міне барлық тапсырмалар орындалды.
- Білесіндер ме неге? Өйткені біз барлығымыз бірігіп жасадық, бір – бірімізге көмектестік.

- Балалар, қараңдар, біз 4 кілт таптық, ал құлып біреу.

- Құлыпты ашатын кілтті қалай табамыз?

Балалар кілттерді құлыпқа салып көреді.

- Қане, балалар, кілттерді құлыпқа салып көрейік.

- Алақай! Біз құлыпты аша алдық, Білгіш бізге не дайындағанын көрейік.

Сандықтың ішінде шынында ойыншықтар жәй емес, магнитті ойыншықтар екен.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Бүгін біз немен таныстық? Бүгін керемет тас магнитпен таныстық.

- Балалар, жан - жақтарыңа қарап, біздің топта қай жерде магнит барын айтыңдаршы. Суреттерді ұстап тұратын магниттер.

- Сендердің ойларыңша, магнит тағы қай жерде қолданылады? Үйде: наушникте, телефон тұтқасында, әшекей бұйымдарда.

Өнеркәсіпте: автакөліктерде, желдеткіштерде, жүк көтеру үшін.

Адам өмірінде үлкен рөл атқарады екен.

- Бүгінгі оқу қызметі сендердің естерінде қалу үшін мен сендерге балаларға арналған кішкентай магниттерді сыйға тартқым келіп тұр. Сендер олармен ойнай аласыңдар. Егер өздерің тәжірибе жасағыларың келсе, сендер әр кез біздің зертханамызды пайдалана аласыңдар. Сендер онда көптеген әр түрлі магниттер таба аласыңдар.

Тәрбиеші балаларға магнит ойыншықтарын сыйлайды.

13 Қысқы тіршілік

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Балалардың қыс мезгілі туралы түсінігін кеңейту, қыс мезгіліне тән белгілерді білу және таба алуға үйрету; қыс мезгілінің сұлулығын тамашалай білуге, табиғаттың ерекшелігін сезіне білуге үйрету; қоршаған ортамен танысу арқылы баланың ой - өрісін дамыту; табиғатты қорғап, аялауға және әсемдігін бағалай білуге тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөйлемде "бұрқасын", "қыстап қалатын құстар", "жерге түседі", "қалқиды", "домалайды", "боран", "қырау" сөздерін пайдалану

Әдіс-тәсілдер

Шаттық шеңбері, ғажайып сәт, түсіндіру, көрсету, қайталау, көркем сөз, сергіту сәті, тәжірибелік әрекет, шығармашылық әрекет, бақылау, пысықтау, ойын.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Қыс мезгілінің суреттері, қар, мұз, қалыптар, стақандар, бояулар, құстардың суреттері, жабайы аңдардың суреті, мнемокесте.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына қарай ыдыстағы қар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері. "Сәлем!"

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құрып тұрады.

- Сәлем, Күн!
- Сәлем, Жел!
- Сәлем, Жер!
- Сәлем саған, туған ел!
- Балалар, бүгін біз не туралы әңгімелейтінімізді жұмбақ шешу арқылы білетін боламыз.

Жұмбақ жасырады:

Аяз қысып,
Өрнек сызып,
Терезені торлайды.
Қарға омбығып,
Бет домбығып, балдырғандар ойнайды.
Бұл қай кезде болады? Қыста.

- Қыс мезгілі неше айдан тұрады? 3 айдан.
- Қазір қай ай? Желтоқсан айы.

Педагог балаларды жарты шеңберге орындықтарға отырғызады.

Ғажайып сәт.

- Енді барлығымыз бір сәт көзімізді жұмып, қыс мезгілін елестетейікші.
- Балалар көздерін жұмады, қыс мезгілін елестетеді.
- Осы кезде ұйытқыған боранның дыбысы естіледі.
- Бұл ненің дыбысы? Боранның дыбысы.
  - Боран соққанда қардың қандай күйде болатынын білесіңдер ме? Қар ұшып жерге түседі, қалқиды, домалайды.
  - Қане, олай болса, қардың қандай күйде болатынын көрейік.

Тыныс алу жаттығуы.

Керекті құралдар: бөтелке, түтікше.

Барысы:

Алдыларындағы бөтелкенің ішіндегі қағаз қиындысына түтікше салып, қатты үрлеуді ұсынады.

- Боран қатты соғып, мынандай ұлпа қарларды ұшырып әкеліпті. Бұл ұлпа қарлар сиқырлы екен, әр біреуінде тапсырмалар бар.

Педагог тапсырмаларды ұсынады.

Бірінші тапсырма: «Сиқырлы ұлпа қар» ойыны.

Керекті құралдар: ұлпа қарлар

- Мына ұлпа қарды кім қолына алса, сол қыс мезгілінің бір ерекшелігін айтады.
- Қыс мезгілі неше айдан тұрады?

- Қыс мезгілінің ай аттары қалай аталады?
- Қыс мезгілінің ерекшелігі қандай?
- Қыс мезгілінде қандай мерекелер бар?
- Қыс мезгілінде қандай ойындар білесіңдер?

Қолдарына бір-бірден ұлпа қарды алып, қыс мезгілінің ерекшелігін айтады. Мысалы: Қарлы боранмен, сықырлаған аязбен қыста келіп қалды. Қыста айналаның бәрі аппақ қар болады. Қыс күн суық, аяз болады. Боран соғады. Бірақ біз қыста қорықпаймыз, жылы киімдерімізді киеміз.

«Ормандағы аңдарды тап та, ата» дидактикалық ойыны.

Педагог келесі ұлпа қар қысқы сиқырлы шырша орманына саяхатқа шақыратынын айтады.

- Орманда не көп? Орманда қар көп, қалың.

Орманға іздер арқылы баруды ұсынады. Орындарынан тұрып, іздер арқылы орманға барады.

Сурет бойынша жұмыс.

Аңдардың суреттері жабулы. Балалар кезек-кезек ашып, аңдарды сипаттайды.

- Бұл орманда нелер өмір сүреді? Орманда жабайы аңдар өмір сүреді.
- Дұрыс айтасыңдар. Бірақ аңдар тығылып қалған сияқты.
- Мынау ненің құлағы? Қоянның құлағы. Қоян-жабайы аң. Қоян жүнін аққа ауыстырады, ағаштардың бұтақтарының қабығын жейді. Басқа жыртқыш аңдар оны жеп қоймау үшін.
- Мынау ненің құйрығы? Түлкінің құйрығы. Түлкі-жабайы аң. Түлкі аң аулайды, мұрны иісшіл, көзі қырағы, құлағы жақсы естиді, інде тұрады.
- Ал қасқыр туралы кім біледі? Қасқыр итке ұқсайды. Қасқыр да аң аулайды, көшпенді өмір сүреді, тісі өткір, қорқынышты. Қасқырдың баласын бөлтірік дейді.
- Ал, мынау ұйықтап жатқан қай аң? Аю күз бойы жеген азығын денесіне май қылып жинап алады да ұйқыға кетеді.
- Ал мынау ненің мүйізі? Бұғы қыста қалай өмір сүреді? Ол бұғының мүйізі. Бұғы - ағаштың бұтақтарын жейді, тез жүгіреді, алдыңғы екі аяғымен қорғанады.

Педагог тапсырма орындау барысында қосымша сұрақтар қояды.

Сергіту сәті.

Балалар аңдардың қимыл-қозғалысын келтіріп, сергіту сәтін орындайды.

Біз орманға барайық,
Жан - жағымызға қарайық.
Аю шықты қорбаңдап,
Қасқыр шықты ырылдап.
Түлкі шықты майысып,
Қоян шықты секіріп,
Қорықпандар, балалар,

Қарап - қарап алыңдар!

Балалар 2 рет қайталайды.

Педагог балаларға топқа қайтуды ұсынады.

- Сендер аңдар туралы көп біледі екенсіңдер.
- Енді келген ізімізбен топқа қайтайық.
- Біз саяхатқа кеткенде бізге қонақтар келіпті.
- Қандай құстар қонаққа келіпті? Қыстайтын құстар.
- Қане қандай құстар, кім атап бере алады? Қыстап қалатын құстар: көгершін, сауысқан, қарға, суық торғай, шымшық, торғай, тоқылдақ.
- Неге бұл құстарды қыстап қалатын құстар дейді? Өйткені олар суыққа шыдамды, өздеріне азық тауып жей алады.
- Қатты суық боран кезінде құстарға да қиын. Олар тамақ тауып жей алмайды.
- Оларға кімдер көмектеседі? Адамдар көмектеседі.
- Ал адамдар оларға қандай көмек көрсетеді? Адамдар оларға жемшашар жасап, оған нан қоқымын, жем шашып береді.
- Құстардың қандай пайдасы бар? Олар өсімдіктерді, ағаштарды зиянды жәндіктерден, құрттардан тазартады.
- Құстар қыста немен қоректенеді деп ойлайсыңдар? Ағаш бүршігін, кепкен жемістерді қорек етеді.

"Құстарды орналастыр" дидактикалық ойыны.

Педагог келесі ұлпа қарды ұсынады.

Барысы: Берілген 2 суретке қарап, жыл құстары мен қыстап қалатын құстарды бөлек-бөлек орналастыруды ұсынады. Жыл құстарын бөлек, қыстап қалатын құстарды алып жіпке тізеді.

Өңгімелесу:

- Жыл құстарын атаңдар.
- Жыл құстары қашан ұшып кетеді?
- Олар неге ұшып кетеді?
- Қыстайтын құстарға қанадай көмек көрсетеміз?

Педагог тапсырманы дұрыс орындаған балаларды мадақтайды. Келесі тапсырманы ұсынады.

Жұмбақ жасыру.

- Ал, мына ұлпа қар жұмбақ жасырғысы келіп тұр. Жұмбақтың шешуін тапсаңдар, бізге қонақ келеді.

Өзі сондай аппақ,

Жердің бәрін жаппақ.

- Ол не? Қар.

Топқа тарелкамен қар кіргізеді.

- Неге?

- Қардың түсі қандай? Неге ұқсайды? Балалар өз ойларын айтады.

- Қарды ұстағаннан кейін қолды жуу керек. Неге екенін білесіңдер ме? Балалар өз ойларын айтады.

Қолдарын дымқыл сүлгімен сүртуді ұсынады.

- Ал, енді қолымыз қар ұстағаннан кейін жылыды ма? Жоқ, қолымыз суық. Міне сондықтан, қарды көп ұстамау керек.
- Неге? Ауырып қалмау үшін.
- Ауызға салып жеуге бола ма? Неге? Жоқ жеуге болмайды, кір қарда микроб көп болады.

Көркем сөз.

Педагог балаларға Абай Құнанбайұлының "Қыс" өлеңін айтуды ұсынады.

Ақ киімді, денелі, ақ сақалды,
Соқыр, мылқау, танымас тірі жанды.
Үсті-басы ақ қырау, түсі суық,
Басқан жері сықырлап, келіп қалды.
Дем алысы - үскірік, аяз бен қар,
Кәрі құдаң - қыс келіп, әлек салды.
Ұшпадай бөркін киген оқшырайтып,
Аязбенен қызарып ажарланды.
Бұлттай қасы жауып екі көзін,
Басын сіліксе, қар жауып, мазанды алды.
Борандай бұрқ-сарқ етіп долданғанда,
Алты қанат ақ орда үй шайқалды.

- Мына өлең жолдарында не туралы айтылған? Қалай ойлайсыңдар? Балалар өз ойларын білдіреді. Педагог балалардың жауаптарын толықтырады.

Педагог балаларға ақын Абдрахман Асылбековтың «Қыс» өлеңін мнемокесте арқылы мәнерлеп айтуды ұсынады.

Қандай суық қыс деген,

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Балалар, бүгінгі саяхатымыз сендерге ұнады ма?
- Көңіл-күйлерің қалай? Балалар өз ойларын білдіреді.
- Балалар, қазір жылдың қай мезгілі? Қыс мезгілі.
- Қыста не жауады? Қар жауады.
- Қардың түсі қандай? Қар тағы қандай болады?
- Балалар, біз қайда бардық? Орманға бардық.
- Орманда нелерді көрдік? Аңдарды, құстарды көрдік.
- Олар қыста қалай тіршілік етеді? Балалардың жауаптары.
- Жабайы аңдар мен құстарды қорғауымыз керек. Өйткені олар біздің орманымыздың байлығы.
- Балалар, табиғаттың бізге берері көп. Табиғаттың тыныштығын сақтап, жан-жағымызға мейірім сыйлап жүрейік.

Аюдың батырлығын,
Қоянның жүйріктігін,
Түлкінің әдемілігін,
Тиіннің ақкөңілдігін,
Қасқырдың қайсарлығын тілеймін.

Рефлексия:

Егерде көңіл-күйлері көтеріңкі болса, үлкен ұлпа қарлар алуды, көңіл-күйлері болмай тұрса, кішкене ұлпа қарларды алуды ұсынады.

14 Менің Отаным Қазақстан

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Туған өлке туралы мәлімет беру, отбасында туған жерге деген сүйіспеншілік сезімдерін дамыту; туған жерінің табиғатын, қалаларын, өзендерін білуге жаттықтыру; суреттер бойынша сипаттау әңгімелерін құрастыруды үйрету; жай және күрделі сөйлемдерді қолдана алу біліктілігін дамыту; Отанға деген сүйіспеншілікке, Отанын сүйуге тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөйлемде "туған өлке", "әнұран", "елтаңба", "ту", "желбіреді", "рәміздер", "туған жер" сөздерін пайдалану

Әдіс-тәсілдер

Интерактивті тақта, аудиожазбаны тыңдау, шаттық шеңбері, түсіндіру, көрсету, қайталау, көркем сөз, сергіту сәті, бақылау, пысықтау, ойын.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Туған жер туралы суреттер, альбомдар, күннің бейнесі, ватманға салынған Қазақстанның картасы.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына қарай сары ленталар, бояулар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері. "Жайлауымдай жазықпын".

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құрып тұрады.

Жайлауымдай жазықпын,

Өзенімдей өршілмін.

Гүлдерімдей нәзікпін,

Қуат алған өзіңнен.

Туған елдің ұлымын,

Бақытты етіп өсірген,

Отанымның гүлімін.

- Бұл өлең не туралы?

- Отан туралы, Қазақстан туралы, туған жер туралы.

Педагог балаларды жарты шеңберге орындықтарға отырғызады.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Картамен жұмыс.

Педагог балалардың назарын интерактивті тақтадағы Қазақстанның картасына аударады.

Әңгімелесу:

- Балалар, біз қай елде тұрамыз?

Бейбіт таңдар арайланып атады,

Туған жерді аймалады шапағы,

Байтақ елім, Қазақстан!

Ең бақытты балалардың Отаны!

- Біздің Отанымыз - Қазақстан.

- Отанды тағы басқаша қалай атауға болады? Туған жер, туған өлке.

- Қандай қалада тұрамыз?

- Барлығымыз Қазақстан картасына назар аударайық. Мынау біздің байтақ жеріміз. Қазақстанның табиғаты алуан түрлі, жері кең, байтақ. Оны білу немесе түсіну үшін картаны пайдалану қажет. Сонда қай жерде қала, әдемі ормандар, биік таулар, теңіз, көл, қазына байлықтары бар екендігін картадан білеміз.

Педагог картадан Нұрсұлтан қаласын, Алматы қаласын, туған қалаларын, өзендерді, көлдерді көрсетеді.

Мемлекеттік рәміздер туралы әңгімелесу.

Педагог балалардың назарын интербелсенді тақтадағы бейнежазбаға

аударды.

Видеофильм "Сіз білесіз бе?" (Мемлекеттік рәміздер туралы деректер).

- Әр елдің өз рәміздері болады. Атап шығындар.

Балалар Қазақстан Республикасының елтаңбасы мен туы туралы әңгімелейді.

- Мынау Қазақстан Республикасының туы. Тудың түсі аспанның түсіне ұқсайды – көк, ортасында күн шуағы. Астында қыран құс ұшып келе жатыр. Қазақстанда тұратын барлық халықтардың өмірі күндей жарқырап, қырандай самғай берсін дегені. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік туының авторы: суретші Шәкен Ниязбеков.

- Қазақстан Республикасының Мемлекеттік елтаңбасы. Елтаңбаның орталық элементі – шаңырақ. Шаңырақ бастауы – отбасы ошағын бейнелейді. Қанатты тұлпар – мәңгілік өмір, болашақ үміт артар жас ұрпақтың арманы, самғау биігі. Елтаңба төбесінде бес бұрышты жұлдыз бар. Әр адамның өмірінде жол көрсетер өз жұлдызы болады. Мемлекеттің де осындай жұлдызы болуы керек. Елтаңбаның төменгі жағында «Қазақстан» деген жазу бар. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік елтаңбасының авторлары сәулетшілер: Шота Уалиханов пен Жандарбек Мәлибеков.

- Ал Қазақстан Республикасының Мемлекеттік әнұранының сөзін жазғандар: Жүмекен Нәжімеденов, Нұрсұлтан Назарбаев, әнін жазған Шәмші Қалдаяқов.

Педагог балаларға Қазақстан Республикасының мемлекеттік әнұран орындауды ұсынады. Барлығы тұрып, әнұран орындайды.

"Нұрсұлтан - астана" альбомымен жұмыс.

Педагог балалармен Қазақстанның бас қаласы туралы әңгімелеседі.

- Балалар, біздің отанымыздың астанасы қай қала? Нұрсұлтан қаласы.

Ел бөбегі бүлдіршін жас баламыз.

Астанамыз Нұрсұлтан – бас қаламыз.

- Нұрсұлтан қаласында кім болды? Балалардың жауаптары.

- Ел ордасы болып Нұрсұлтан бой көтерді. Бұл қала өзінің әсем сәулет өнері үлгілерімен, сан-алуан тарихи және мәдени ескерткіштерімен, сұлулығымен әлем назарын өзіне қаратып отыр. Мұнда тамаша сәулет өнері туындылары, солардың ішінде «Ақорда», «Бәйтерек», «Бейбітшілік және келісім сарайы», «Думан» орталығы секілді көптеген ғимараттар мен ескерткіштер орналасқан. Әсем қаламыз жылдан-жылға жаңарып келеді.

Педагог балалармен бірге альбомды қарайды, қосымша сұрақтар қояды.

Сергіту сәті: "Біз демалып алайық". Ғабдуллаева Э.

- Балалар, орнымыздан тұрып, бір сергіп алайық!

- Кел, балалар тұрмайық,

Алақанды соғайық.

Бір отырып, бір тұрып,

Біз демалып алайық.

Аяқта бос тұрмасын,

Алдыға бір қадам басайық

Жоғары төмен секіріп,

Сергіп бір алайық.

Көркем сөз.

- Біз картаға қарап, байтақ жерімізбен таныстық. Ендеше осы Отанымыз Қазақстан туралы Әбділдә Тәжібаевтың "Қазақстан" өлеңін айтып, еске түсірейік.

Қазақстан өлкесінің кеңдігін

Өлшеп жатпай өзгелерше мен бүгін,

Оңай ғана ұғындырып байқайын,

Болмашы бір белгілерін айтайын.

Қысты күні бөлмеңізде пеш қызып,

Көрінгенде сол қызудан кеш қызық.

Жанған отқа сүйсіне зер салыңыз.

Қазақстан көмірі деп таныңыз.

Туралғанда ақ мамықтай бөлкелер,

Түспей ме еске астық еккен өлкелер,

Соның бірі Қазақстан - таныңыз,

Соның наны жеген осы наныңыз.

- Мына өлең жолдарында не туралы айтылған? Қалай ойлайсыңдар? Балалар өз ойларын білдіреді. Педагог балалардың жауаптарын толықтырады.

"Күн сәулесі" сөздік ойыны.

Педагог балаларға сөздік ойынын ұсынады.

Керекті құралдар: сары ленталар, күннің бейнесі.

Барысы:

- Балалар, көк туымыз мәңгілікке асқақтап, желбірей берсін деген ниетпен, мына күн сәулелерін сендерге таратып беремін. Ал, сендер, өз тілектеріңді, Отанға деген сүйіспеншіліктеріңді айтып, күн сәулесін құрап жасаймыз.

Балалар өз сөздерімен тілектерін айтып, күнге сәулелерін әкеліп жапсырады.

- Аспанымыз ашық болсын!

- Еліміз тыныш болсын!

- Елбасымыз аман болсын!

- Ауылымыз көркейе берсін!

- Ата-аналарымыз аман болсын!
- Достарымыз көп болсын!.
- Жарайсыңдар, балалар!

Мақал-мәтелдер айту.

Педагог балаларға Отан туралы мақал-мәтелдерді айтуды ұсынады.

- Халқымызда «Отан отбасынан басталады» деген мақал бар. Сендер үлкен болып өскенде Отанымызды қорғайтын азамат боласыңдар.
- Тағы Отан туралы қандай мақал-мәтелдер білесіңдер?

Отан — елдің анасы

Ел - ердің анасы

Туған жердей жер болмас,

Туған елдей ел болмас.

Отанды сүйу — отбасынан басталады.

Отан оттан да ыстық.

Ел іші — алтын бесік.

Пәлен жерде алтын бар,

Өз жеріңдей қайда бар.

Ел-елдің бәрі жақсы,

Өз елің бәрінен де жақсы.

Педагог балаларды мадақтайды.

Шығармашылық әрекет.

Керекті құралдар: ватманға салынған Қазақстан картасы, бояу.

Барысы:

Педагог балаларға картаны көрсетеді.

- Қалай ойлайсыңдар, бұл не? Қазақстанның картасы.

- Қазақстанның әрі қарай бұданда жақсы көркейуі үшін сендер мына салынған картаға өз тілектеріңді тілеп, қолдарыңның ізін қалдырыңдар. Балалар дайын бояуға қолдарын батырып, карта ортасына алақандарын қойып тілектерін білдіреді.

Балалар, сендердің кішентай ғана жүректеріңнен шыққан тілектерің қабыл болсын! Енді осы Отанымыздың адал азаматы болу үшін не істеуіміз керек? Балалар өз ойларын айтады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Біз бүгін не туралы әңгімелестік? Туған жер туралы.
- Туған жер дегенді қалай түсінесіңдер?
- Біз қай қалада тұрамыз?
- Еліміздің бас қаласын атаңдар. Нұрсұлтан қаласы.
- Балалар, үлкен мерекелерде туымыз көтеріліп, әнұранымыз орындалады. Рәміздерді үлкен де, кіші де құрметпен жоғары ұстауы тиіс. Ал әнұранды біз білеміз. Сендер елтаңба мен туды әрқашан қастерлеуге тиістісіңдер. Өз туған жерлеріңді сүйіп, қорғай біліңдер.

- Міне, балалар, өміріміздің жалғасы, еліміздің қорғаны, тірегі болыңдар. Сенде бір кірпіш дүниеге, Кетігін тапта, бар қалан» деп, бүгінгі бүлдіршін балаларымыз қорғанымызға кірпіш болып қалана берсін деген тілекпен оқу қызметімізді аяқтаймыз. Отан туралы ән орындалады.

15 Көрікті шырша

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Оқу қызметінің мақсаты

Қыс мезгіліндегі мерекелер жайлы білімдерін кеңейту; шырша туралы білімдерін толықтыру, табиғатта өзін ұстаудың қарапайым ережесін қалыптастыру; сурет бойынша әңгіме құрастыру арқылы ойлау қабілеттерін, тілін дамыту; өсімдіктер әлеміне сүйіспеншілікке тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөйлемде "безендіреміз", "қылқанды", "бұтақша", "бүдір" сөздерін пайдалану

Әдіс-тәсілдер

Бейнежазбаны, аудиожазбаны тыңдау, шаттық шеңбері, түсіндіру, көрсету, қайталау, көркем сөз, сергіту сәті, бақылау, пысықтау, ойын, тәжірибелік әрекет

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Шыршаның суреті, макеті, орманның суреті, орман, егістік, бау-бақша бейнеленген үлкен карталар, өсімдіктердің суреттері.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына қарай өсімдіктердің суреттері, жасыл орамалдар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері. "Қоршаған өмір әлемі".

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер қ- Менің қолымда ерекше жасыл түсті мойынға тағатын орамал. Өзін табиғаттың досы деп санайтын адам ғана оны ала алады.

- Маған көмекші болғыларың келе ме?

Сендерге мен жасыл түсті мойынға тағатын орамал дайындап қойдым. Кәне, бір-бірлеріңмен сәлемдесіңдер!

Қоршаған өмір әлемі,

Не деген көркем, әдемі!

Сол сұлулықты сақтайық,

Мадақтайық, мақтайық!

Балалар бір-бірімен, педагогпен амандасады.

Педагог балаларды жарты шеңберге орындықтарға отырғызады.

Жұмбақ жасыру.

- Балалар, мен сендерге жұмбақ жасырғым келеді.

Аяз қысып, өрнек сызып,

Терезені торлайды

Кейде ұлып, кейде ысқырып,

Ұйытқып боран соғады.

Қарға омбығып, бет домбығып,

Сырғанап жастар ойнайды.

Бөбектерім, айтыңдаршы,

Бұл қай кезде болады? Қыс мезгілінде. ұрып тұрады.

Сурет бойынша әңгімелесу:

- Дұрыс, қыс мезгілі. Қалай ойлайсыңдар, неге «қыстың қамын жаз ойла», «мұрнынды аяздан сақта» деп айтады?

- Балалар, айтыңдаршы, қыста қандай өзгерістер болады? Суытады, қар жауады.

- Қыс қандай болады? Суық, боран соғады.

- Қыс мезгілі сендерге ұнайды ма? Балалар өз ойларын айтады.

- Неге ұнайды? Балалар өз ойларын айтады.

- Сонымен қатар, қыс мезгілі балалардың сүйікті қысқы ойындарының мезгілі.

- Қыста балалардың қандай сүйікті мерекелері болады? Балалар өз ойларын айтады.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Бейнежазба көрсету.

Педагог балалардың назарын интерактивті тақтадағы аударады.

Қыста қандай мереке болады? Жаңа жыл мерекесі.

- Сендер жаңа жыл мерекесін жақсы көресіңдер ме?

- Неге? Балалар өз жауаптарын айтады.

- Ал жаңа жыл мерекесінде не міндетті түрде болу керек? Шырша мен сыйлықтар.

- Оны білу үшін мен сендерге жұмбақ жасырамын:

Жасыл тонның бояуы,

Жыл он екі ай тозбайды.

Дің, бүршіктер, сояуы,

Қысқы аязға тоңбайды.

- Бұл не, балалар?

- Дұрыс, шырша.

Педагог балалардың назарын үстелдің үстіне орамалмен жабылып тұрған шыршаны.

Педагог балаларға ақын Есентай Ерботиннің «Шырша» өлеңін мәнерлеп оқиды.

Жасыл шырша төрдегі,

Дейді: «Бәрің көр мені!»

Кеткен әсем құлпырып,

Ойыншықтар тұр тұнып.

Түрлі – түсті шамдары,

Түнде ғажап жанғаны.

Көргендерді елітеді,

Керемет бір ертегі.

Педагог балаларға өлеңнің мазмұнын ашып түсіндіреді.

- Мына өлең не туралы?

- Шыршаның түсі қандай?

- Балалар, қалай ойлайсыңдар, неге "керемет бір ертегі" деген?

- Сендер үйлеріңде шыршаны безендіресіңдер ме? Балалардың жауаптары.

- Шыршалар қайда өседі? Орманда.

- Олай болса, мен сендерді орманға шақырамын. Әдемі шыршаларды тамашалайық.

Сурет бойынша жұмыс.

Педагог балалардың назарын интербелсенді тақтадағы суретке аударады.

- Ағаштар қайда өседі? Орманда өседі.

- Орман дегеніміз не? Орман - ағаш өсімдіктермен қапталған Жер бетінің бөлігі. Орман бүгінде Жер бетінің 9,4 пайызын (немесе құрлықтың 30 пайызын) алып жатыр. Дегенмен кезінде ол бұдан да көп жерді алып жататын (құрлық шамамен 50 пайызын).

- Шыршалар өсетін орманды қандай орман дейміз? Қарағайлы орман.
- Қарағайлы орман – қарағай өсетін мәңгі жасыл қылқан жапырақты орман алқабы. Балалар өз жауаптарын айтады. Педагог жауаптарын толықтырады.

Бақылау жұмысы.

Педагог балаларға шырша мен қарағай қылқан жапырақтарымен бақылау жұмысын жүргізуді ұсынады.

Керекті құралдар: шырша.

- Шыршада не көп?
- Шыршаның бұтақшаларында не бар?
- Инелер қандай?
- Шырша қылқан жапырақты ағаш. Шырша таулы аймақтарда, орманды үлкен қалаларда өседі. Шыршалар биік, орташа, аласа болады. Міне қарағайдың жапырағы қылқан деп аталады, жіңішке ине тәрізді. Тұқымын бүршік деп атаймыз, олар жерге түсіп-өніп өседі екен. Сонымен қатар қарағай ағашы өте ақырын жылдар бойы өседі, күзде оның бүршіктері үлкейген кезде жинап одан әр түрлі дәрі-дәрмек жасайды. Ағаштар біздің табиғатымызды тазартып турады. Шыршаларды кесуге болмайды. Олар ауамызды тазартып, табиғатымызға көрік беріп тұрады.

Сергіту сәті.

Педагог балаларға сергіту сәтін орындауды ұсынады.

Орнымыздан тұрайық,
Әдемі шырша болайық,
Балдырғандар билесе,
Шыр көбелек айналып,
Бой сергітіп алайық.
Балалар 2 рет орындайды.

Тыныштық сәті.

- Баяу музыка әуенімен көзімізді жұмамыз. Көз алдымызға жасыл шыршаны елестетеміз. Қолымызға түрлі ойыншықтарды алып, шыршаға іліп жатырмыз. Шыршамыз жарқырап кетті. Қандай әдемі шырша! Көзімізді ашайық.
- Балалар өз ойларын айтады.

Көркем сөз.

Педагог Егеухан Мұқамәдиқызының "Шырша" өлеңін айтуды ұсынады.

Шыршаға

Топ-топ бала

Жеттік түгел асығып.

Әуен ойнап,

Әнші сайрап,

Күміс шашу шашылып.

- Өлең жолдарында не туралы айтылған? Балалар өз ойларын білдіреді.

Педагог балалардың жауаптарын толықтырады.

"Қайда не өседі?" дидактикалық ойыны.

Керекті құралдар: пейзаждар салынған үлкен карта, өсімдіктердің суреттері.

Мақсаты: балалардың өсімдіктер жөніндегі білімін бекіту, заттардың арасында кеңістіктік байланыстарын қоя білу дағдыларын дамыту, өсімдіктерді өсетін жерлеріне байланысты топтастыру.

Мақсаты: Орман, егістік, бау-бақша бейнеленген үлкен карталардағы бос тор көздерді кім өсімдіктердің суреттерімен жылдам толықтыратыны бойынша жарысу.

Ойын барысы: Ойынға қатысушылардың әрқайсысына түрлі пейзаждар салынған үлкен карта таратып беру, кішкене карточкалар қорапта жатады. Жүргізуші белгі бергенде балалар үлкен карточкалардағы суреттерге сәйкес келетін кішкентай карточкаларды табады. Бос тор көздерді жылдам жауып, өсімдіктерді дұрыс атаған бала жеңеді. Балалар карталарын ауыстырып, кішкене карточкаларды араластырады да, ойынды жалғастырады. Ойынға қызығушылықты арттыра түсу үшін өсімдіктердің жаңа түрлері берілген карточкаларды қосып отыру керек.

Педагог тапсырманың сапалы орындалуына көңіл аударады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Бүгін біз не туралы әңгімелестік? Қыс туралы.
- Қыста қандай мереке болады? Жаңа жыл мерекесі.
- Жаңа жылда нені безендіреміз? Шыршаны безендіреміз.
- Шырша қандай ағаш? Шырша қылқан жапырақты ағаш.
- Шыршаның түсі қандай? Шыршаның түсі жасыл.
- Шырша қайда өседі? Шырша таулы аймақтарда, орманда, үлкен қалаларда өседі.

- Шыршаға ұқсас ағаштарды атап бере аласыңдар ма? Қарағай.

- Ағаштарды неге кесуге болмайды? Өйткені олар ауамызды тазартып, табиғатымызға көрік беріп тұрады.

- Ал Жаңа жыл мерекесіне қандай шыршаны қоюға болады?

Жаңа жылдық шырша - қыста тойланатын Жаңа жыл мейрамының негізгі нышаны. Мерекені шаршасыз елестету мүмкін емес. Қазіргі күні жасанды шыршалардың да түрі көп. Бір күндік мерекеге табиғи шыршаны кесіп акеліп, безендіргеннен біздің ұтарымыз жоқ. Сол себептен жасанды шаршаларды пайдаланғанымыз жақсы болар. Адамдардың көбі жаңа жылдық шыршаның жасанды не табиғи екеніне мән бермейді. Сондықтан табиғатқа зиян келтірмей, жасанды шыршамен де мерекені өткізуге болады.

- Келе жатқан Жаңа жылымыз құтты болсын!

16 Ғажайып сыйлықтар

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Оқу қызметінің мақсаты

Кітап - сарқылмас рухани қазына дей келе, білімнің кітап арқылы берілетін ұғындыру, кітаптың адам өміріндегі маңызы, ғылым мен білімнің пайдасы жайлы түсіндіру; кітапқа деген қызығушылықтарын арттыру, балалардың қағаз туралы түсініктерін бекіту, қағаздың қасиеттерімен таныстыру; балалардың ойлау қабілетін дамыту; білімге деген құштарлығын арттыру, кітапты күтіп ұстауға тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөйлемде "картон", "тегіс", "тығыз", "бұдыр", "жылтыр" сөздерді пайдалану.

Әдіс-тәсілдер

Бейнежазбаны, аудиожазбаны тыңдау, шаттық шеңбері, түсіндіру, көрсету, қайталау, көркем сөз, сергіту сәті, бақылау, пысықтау, ойын, тәжірибелік әрекет, сұрақ-жауап, әңгімелеу, ойын, көрнекілік.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Интерактивті тақта, кітап көрмесі, Аяз атаның сыйлықтары салынған сурет, шыны, ойыншық, қағаз парағы, су құйылған екі стақан, қасық, сүрткіш, қағаздан жасалған лента, матадан жасалған лента, газеттер, ұзын сызғыш.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына қарай жұлдызшылар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері. "Ғаламшар, қарсы ал сәлемді".

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құрып тұрады.

Педагог бөлменің ортасына жұлдызшаларға толы себетті қояды.

- Ал бізді қазір ғажайып сыйлық күтіп тұр.

- Себеттің ішінен не көріп тұрсыңдар? Балалар педагогпен бірге себетке қарайды. Балалардың жауаптары.

- Шынымен де, бұл өте ерекше себет. Оның ішінде жатқан жұлдызшаларға қараңдаршы. Олардың пішіні, түр-түсі әр-алуан. Бұл біреудің бізге берген сыйлықтары.

- Енді бәріміз қосылып, дауыстап қайталайық:

Ғаламшар, қарсы ал сәлемді,

Самғаймыз кезіп әлемді.

Қабыл ал шын жүректен

Балалар менен қыздардың

Махаббатына толы сәлемді!

- Балалар, себеттен түрлі-түсті жұлдыздарды уыстап алып, «Шашу!» деп айтылғанда жұлдызшалардан шашу шашыңдар.

Балалар педагогтың айтқанымен жұлдыздардан шашу шашады.

Педагог балаларды жарты шеңберге орындықтарға отырғызады.

Жұмбақ жасыру.

- Балалар, сендерге жұлдызшалар ұнады ма?

- Қалай ойлайсыңдар, оларды бізге кім сыйға тартты? Балалар өз ойларын білдіреді.

- Жұлдызшаларды кім сыйлағанын білу үшін мен сендерге жұмбақ жасырамын:

Ақсақалды шал жылына

Бір-ақ рет келіп кетеді.

Қызы мен ұлына

Сыйлық алып келеді.

Ол кім, балалар? Аяз ата.

- Аяз ата қашан келеді? Жаңа жылда келеді.

- Аяз ата балаларға не береді? Сыйлықтар береді.

- Балалар, Аяз атаның сендерге дайындаған сыйлықтары көп. Оларды табу үшін Аяз атаның тапсырмасын орындайық.

Балалар қуана келіседі.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Бейнежазба көрсету.

Педагог балалардың назарын интерактивті тақтадағы аударды.

- Балалар Аяз Атамыз қабына салып түрлі сыйлықтарда дайындауда.
- Осы сыйлықтардың ішінде не болу мүмкін?

Балалардың болжамдарын тыңдау.

- Олай болса, Аяз атаның бірінші тапсырмасы - жұмбақтар шешу.

Педагог балаларға жұмбақтар жасырады.

Сансыз ойлар бетінде,

Сайрап жатыр бар тілде.

Қажетпін мен әр күнде,

Өшпейді бір әрпім де.

- Бұл не? Қағаз.

- Балалар, айнала топқа қараңдаршы, қағаздан не жасауға болады? Балалар өз ойларын айтады.

Қабат-қабат қатталған,

Асыл сөзбен апталған.

Парағы бар сөйлейтін,

Ол қазына өлмейтін. Кітап.

- Жақсы, балалар, Аяз атаның тапсырмасын да орындадық. Аяз атаның сыйлығы кітап болды.

Педагог балаларға "Ертегілер әлемінде" кітаптарын сыйға тартады.

- Балалар, Аяз атаның сыйлықтары ұнады ма? Балалар өз ойларын айтады.

Педагог балалардың назарын интербелсенді тақтадағы суреттерге аударды.

- Балалар, қазір біз кітапханаға саяхат жасаймыз.

- Суретте не көрдік?

- Білімді неден аламыз?

- Біздің топта да кітаптар бұрышы бар.

- Кітапты неге теңеуге болады?

- Қандай кітаптар сыйлауға болады?

- Балалар, мен Мұзафар Әлімбаев атамыздың мына сөзін айтқым келеді:

Кітап та алма ағашы,

Жемісін біздер теретін.

Тәтті алмаға балашы

Кітабыңның әр бетін.

- Сендерге сыйлық ұнады ма? Кітап – бағалы сыйлық.

Кітап - асыл қазына. Кітапты ең жақсы сыйлық ретінде қабылдайтын адамдар қазір де кездеседі. Кітапты туған күнге де, мерекеге де, балаға да, үлкенге де сыйлауға болады. Достарыңа энциклопедиялар, көркем әдеби кітаптар сыйлауға болады. Кітап қай заманда да болсын өте жақсы сыйлық болып қала бермек.

Бейнежазба көрсету.

Педагог балалардың назарын интербелсенді тақтадағы бейнежазбаға аударады.

- Балалар, бейнежазбадан не көрдіңдер?
- Кітап неден жасалынады? Қағаздан.
- Қағаз неден жасалынады? Ағаштан.
- Адам өмірін қағазсыз елестету мүмкін емес. Себебі, барлық жерде түгел дерлік қағаз түрі қолданылады. Жаңалықтарды түрлі қағаз беттерінен оқимыз. Сауда жасасақ қағаз ақшаны пайдаланамыз. Кез-келген мекемеге барсақ та, әр-түрлі қағаздарды кездестіреміз.
- "Кітап – бағалы сыйлық" дегенді қалай түсінесіңдер?
- Кітап оқығанды жақсы көресіңдер ме?
- Үйде кітаптарың бар ма?
- Қандай кітаптар?
- Оларды сендерге кім оқып береді?
- Кітап оқу - білімге ұмтылысты, адамның өзін тануын білдіреді. Кітап оқитын адам ақыл-парасат, таным, білім, мәдениеттілігімен ерекшеленеді. Кітап – ең жақсы сыйлық. Кітапты кішкентай демендер, оның ішінде үлкен дүние жатқанын біліп жүріңдер.

Суретпен жұмыс.

Педагог балаларға ағаштардың суреттерін ұсынады.

- Ағаштар қайда өседі? Орманда өседі.
- Ағаштардың қандай маңызы бар? Жасыл ағаштар ауаны тазартады, табиғатқа көрік беріп тұрады, ағаштан жиһаздар, үй және қажетті заттар жасайды.
- Балалар, ағаштан қағаз жасалады. Ал қазір қағаз және оның қасиеттері туралы әңгімелесеміз. Сендердің алдарында қағаздың үлгілері жатыр, соған зер салып қарандаршы, қағаз қандай болады екен? Жұқа, тығыз, тегіс, ақ қағаз, түрлі - түсті қағаз.
- Жарайсыңдар, балалар, Маша. Олай болса, тәжірибе арқылы қағаздың қасиеттерін білеміз

Тәжірибелік әрекет.

Педагог шынымен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік техникасының жалпы ережелері туралы нұсқаулық береді.

Тәжірибе №1.

Керекті құралдар: шыны, ойыншық, қағаз парағы.

Барысы:

Педагог ашық түсті ойыншықты алып, оны үстел үстіне қояды. Алдымен педагог шыныны алып, балалар сол арқылы ойыншықты қарайды.

- Біз ойыншықты неліктен көріп тұрмыз? Өйткені шыны мөлдір.
- Енді шынының орнына қағаз парағын аламыз.

- Қағаз арқылы ойыншық көрініп тұр ма? Жоқ. Өйткені қағаз мөлдір емес.
  - Бұл қағаздың қасиеті.
  - Балалар, қағаз қандай?
- Қорытынды: Қағаз мөлдір емес.

Тәжірибе №2.

Керекті құралдар: су құйылған екі стакан, қасық, сүрткіш.

Барысы: Қазір екінші тәжірибені жүргіземіз. Үстел үстінде ішінде су құйылған екі стакан тұр.

- Бірінші стаканға металл қасықты, ал екінші стаканға қағаз сүрткішті (салфетка) саламын.
- Қасық салған стаканда не байқадыңдар? Ештеңе.
- Ал сүрткіш қағазымызға не болды? Ол толығымен ылғалданды.
- Балалар, сендер қалай ойлайсыңдар, жаңбырлы күні қағаздан жасалған қолшатырмен көшеге шыға аламыз ба? Жоқ.
- Неге? Өйткені қағаз қолшатырдан су өтіп кетеді. Бұл қағаздың екінші қасиеті. Балалар, қағаз қандай?

Қорытынды: Қағаз тез ылғалданады, яғни су өткізеді.

Тәжірибе №3.

Керекті құралдар: қағаздан жасалған лента, матадан жасалған лента.

Барысы:

Педагог балаларға ленталарды көрсетеді.

- Менің қолымда екі лента бар.
- Олар неден жасалған? Ұстап көріңдер. Біреуі қағаздан, ал екіншісі – матадан жасалған.
- Қазір екі қыз шығып, осы ленталарды қуыршақ Машаның шашына байлайды. (балалар шығып орындайды).
- Не болды? Мата лента байланады, ал қағаз лента байланбай, жыртылып қалады. Бұл қағаздың үшінші қасиеті.
- Қағаз қандай?

Қорытынды: Қағаз оңай жыртылады.

Тәжірибе №4.

Керекті құралдар: газеттер, ұзын сызғыш.

Барысы:

Үстелге сызғышты қоямыз, бірақ жарты сызғыш үстелден шығып тұруы керек.

- Газетті бірнеше рет орап, оны сызғышқа қоямыз, үстелден шығып тұрған сызғышпен қатты соғамыз. Газеттер үстелден ұшып кетеді.
- Ал енді газетті ашып, сызғыштың үстіне жауып, сызғышты соғамыз. Газет кішкене көтеріледі, бірақ ешқайда ұшпайды.
- Мұнда не сиқыр бар?
- Неге? Барлық заттар ауа қысымын сынайды. Заттың көлемі үлкен болған

сайын оның қысымы да ауыр болады.

Қорытынды: Газеттің (қағаздың) енді неге сондай қатты болғаны анық.

Педагог тәжірибелік әрекет барысында қосымша сұрақтар қояды, балалардың жауаптарын толықтырады.

- Балалар, бүгін мен сендермен тәжірибе жасап, қағаздың кейбір қасиеттерімен таныстыңдар.

- Балалар, қағаздың тағы да қандай қасиеттерін білесіңдер? Қағаз отқа жақсы жанады, оның иісі жоқ, оған сурет салуға, жазуға болады.

Педагог балаларға кітап туралы тыйым сөздерді айтып, мағынасын түсіндіруді сұрайды.

Кітап - алтын қазына.

Кітап - көзі жұмыққа арзан,

Көзі ашыққа маржан.

Жақсы кітап - жан азығы.

Кітап оқығандікі,

Білім тоқығандікі.

Кітап — алтын сандық,

Іші толған қазына, құт.

Оқы, оқы, ойыңа тұт.

Педагог сөздердің мағынасын түсіндіреді.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Бүгінгі оқу қызметі ұнады ма? Балалар өз ойларын айтады.

- Не ұнады?

- Аяз ата қандай сыйлықтар берді? Жұлдызшалар, кітап.

- Қонаққа не келді? Қуыршақ Маша.

- Кітапты неден жасайды? Қағаздан жасайды.

- Қағаздың қандай қасиеттерімен таныстық?

- Неге кітапты бағалы сыйлық дейді?

- Кітапты қалай ұстау керек? Кітапты бүктеп, жыртып бүлдіруге болмайды.

Өйткені әр кітап Отан байлығы, аға-апаларымыздың маңдай тері.

Кітапты құрметте,

Қаптап ұста кірлетпе.

Кішілерге табыс ет,

Дақ түсірмей бір бетке.

Кітап адам өмірінде аса маңызды рөл атқарады. Кітапты әрбір адам ұстап оқуға құқылы.

17 Туған өлкенің қысы

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Оқу қызметінің мақсаты

Балалардың қыс мезгілі туралы білімдерін нақтылау, қыс мезгіліне тән белгілерді білу және таба алуға үйрету; қыс мезгіліндегі жануарлар өміріндергі өзгерістер туралы түсініктерін тиянақтау; адамның қысқы еңбегі туралы білімдерін бекіту; балалардың табиғатқа деген қамқорлық қарым-қатынасын ынталандыру және қолдау.

Сөздік жұмыс

Сөйлеуде "сықырлауық", "жалтыр", "шаңғы", "коньки", "хоккей" сөздерді пайдалану

Әдіс-тәсілдер

Шаттық шеңбері, ғажайып сәт, түсіндіру, көрсету, қайталау, көркем сөз, сергіту сәті, тәжірибелік әрекет бақылау, пысықтау, ойын.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Қыс мезгілі туралы суреттер, қиылған дайын дөңгелектер, желім, үлгі, интерактивті тақта, аудиожазба, мнемокесте.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері. "Армысың!"

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құрып тұрады.

Балаларға саусақ жаттығуларын айтуды ұсынады:

Армысың, ардақты Аспан-ата!

Армысың, мейірімді Жер-ана!

Армысың, шұғылалы алтын күн!

Күліп шықты күн бүгін.

Қайырлы таң қайырлы күн

Қуанатын күн бүгін!

Балалар бір-бірімен амандасады.

Педагог балаларды жарты шеңберге отырғызады.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Әңгіме- жұмбақ айту.

Балалардың назарын интерактивті тақтаға аударады.

"Сықырлаған қыс" бейнежазбасы көрсетіледі.

«Аспанды сұр бұлт қаптап, жерді ақ ұлпа қар басты. Жолдар аппақ болып, өзендерге мұз қатып, айнала ертегідей тыныштыққа бөленді. Қарағайлар мен шыршалар қардан тон киді. Күннің суығына қарамастан балалар шана, коньки теуіп, қар атысып ойнап жүр».

- Қай мезгіл туралы айтылған? Қыс мезгілі.

- Оны қайдан білдіңдер? Қыстың ерекшеліктері көрсетілген.

- Ағаштар киген тон не деп ойлайсыңдар? Қар.

- Қыста ауа райында тағы қандай өзгерістер болады? Жерді қар басады.

Өзенді мұз басады. Құстар ән салмайды. Ағаштар өспейді. Жәндіктер тығылып қалады. Адамдар қалың киінеді.

- Жарайсыңдар, балалар! Қыстың ерекшеліктерін жақсы айтып бердіңдер.

- Мен сендерді қысқы табағатты тамашалауға шақырамын.

- Балалар, бір сәт өзімізді сыртта, таза ауада тұрғандай елестетейік.

Көзімізді жұмайық.

- Айнала қандай?

- Қар қандай?

- Ал мұз ше?

- Ауа қандай?

- Терезелерде не бар?

- Қыс қандай болады?

- Қыста аулада қай құсты кездестіруге болады?

- Яғни, мұның барлығы қай кезде болады? Балалардың жауабы.

- Қазір қыстың нағыз ортасы. Бұл мезгілді "сықырлауық" қыс немесе

"жалтыр" қыс деп те атайды. Айнала ақ көрпеге оранып, тап-таза күйге енеді.

Ал біз болсақ, қыстан, аяздан қорықпаймыз. Жылы киініп, шанамен сырғанап, шаңғы тебеміз, аққала соғамыз.

2.3. Жұмбақ жасыру.

Педагог қонақ келгенін хабарлайды.

- Балалар, мен сендерге жұмбақ жасырғым келіп тұр, шешесіңдер ме?
Шелек қалпақ басында,
Сәбіз екен танауы.
Қыста қардан туатын,
Тауып көрші сен оны.

- Бұл не? Аққала.

"Қыс қызығы" сурет бойынша жұмыс.

- Бұл суреттің аты "Қыс қызығы".

- Қалай ойлайсыңдар, неге осылай аталады?

- Басқа қандай ат қоюға болады? Балалар өз ойларын айтады.

- Суретте не бейнеленген? Балалар ойнап жүр.

- Аққала қандай геометриялық пішіндерден құралған? Дөңгелектерден.

- Аққаланың түсі қандай? Аппақ.

- Аққаланы неден жасаймыз? Қардан.

- Аққаланың көзі, мұрны, аузы қандай?

- Басында не бар? Басында шелегі бар.

Балалар әңгіме құрастырады.

- Күні бойы аппақ ұлпа қар жауды. Балалар аққала соғуды шешті. Ұлдар аққаланың денесін соқты. Қыздар қара көмірден көздерін, сәбізден мұрынын жасады. Аққаланың басына ескі шелек кигізді. Қолына сыбыртқы ұстатты.

Тамаша аққала шықты!

- Аққала туралы кім өлең біледі?

- Балалар, шаршадыңдар ма? Олай болса сергіту жаттығуын жасайық!

Боран соғар оң жақтан,

Боран соғар сол жақтан.

Қар лақтырып ойнасақ,

Су болады қолғаптар.

Балалар сергіту жаттығуын 2 рет орындайды.

Сөздік ойындар.

Педагог Аққаланың тапсырмаларын орындауды ұсынады.

1-тапсырма: «Ғажайып баспалдақ»

Мақсаты: Мына сөздері қатыстырып, екі жол өлең құрастыру.

1.Бар, қар.

2.Ойнады, тоңбады.

3.Мұз, біз.

Балалар педагогтың көмегімен өлең құрастырады.

2-тапсырма: ""Сөйлемді аяқта""

Мақсаты: Сөйлемдерді жалғастыру.

Қырау басқан ..... (терезе, ағаштар).

Балалар аққала .... (соғады).

Қар жапалақтап ..... (жауып тұр, жауады).

3 тапсырма: "Ұқсастығын тап"

Мақсаты: Сөздерге ұқсастығын табу.

Мұз не сияқты жылтыр?

Қар не сияқты ақ?

Педагог балаларды мадақтайды.

Көркем сөз.

Педагог балаларға Кәдірбек Құныпияұлының "Сырғанақ" өлеңін оқиды.

Айналаны әппақ қып,

Түнде қар мол жауыпты.

Қыр үстінде топ бала

Салды сайран-сауықты.

Сырғанаққа айналды

Төбе басы, тау үсті.

Шана тайып, құласа –

Дос құшақтар қауышты.

Сырғанаса бірақ та

Мәшинелер қауіпті!

- Мына өлең жолдарында не туралы айтылған?

Балалар өз ойларын білдіреді. Педагог балалардың жауаптарын толықтырады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Бүгінгі оқу қызметі сендерге ұнады ма? Балалар өз ойларын айтады.

- Қазір жылдың қай мезгілі? Қыс мезгілі.

- Қыстың қандай ерекшеліктерін білесіңдер? Балалардың жауаптары.

- Қыста қандай ойындар ойнайсыңдар? Сырғанақ тебеміз, аққала соғамыз.

- Аққаланы біз неден жасаймыз? Қардан жасаймыз.

- Аққаланың түсі қандай болады? АҚ түсті.

- Денесі қандай геометриялық пішіндерден құралған?

Аққала балаларға сұрақтар қойып, ойнайды:

-Көңіл-күйіміз қандай? Тамаша!

- Қыс мезгілі қандай? Тамаша!.

- Ауа райы қандай? Тамаша!

- Қысқы ойындар қандай? Тамаша.!

Аққала: Балалар, сендермен көңілді. Бірақ маған тез далаға шығу керек, әйтпесе мен еріп кетуім мүмкін.

18 Ақ ұлпа қар

ариативті компонент - Жас зерттеуші

Оқу қызметінің мақсаты

Қар жайлы білімдерін кеңейту, қардың қасиетін тәжірибе арқылы аша отырып, өзгеріске түсетінін түсіндіру; оның негізгі ерекшеліктерін нақтылай дәлелдей білуге үйрету; өз ойларын толық жеткізе білуге дағдыландыру, ойлау қабілеттерін дамыту, сөздік қорларын молайту; табиғатқа қамқорлық қатынасты тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөйлеуде "қар", "суық", "ақ", "жұмсақ", "жылтыр" сөздерді пайдалану

Әдіс-тәсілдер

Аудиожазбаны тыңдау, бейнежазба көрсету, көркем сөз, қарды зерттеу, өздік іс-әрекет, оқу қызметін пысықтау, көрсету, қайталау, практикалық жұмыс, бақылау, рефлексия, ойын, шығармашылық әрекет

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Интерактивті тақта, аудиожазба, күз мезгілінің суреттері, ұн, қар, мақта, қант, балмұздақ, қатық.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына қарай шыны ыдыстар, алжапқыштар, қалпақтар, қалыптар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері. "Доспын енді сенімен".

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құрып тұрады.

- Сәлеметсіңдер ме, балалар! Қандай керемет таң! Бір-бірімізді көңілді әрі үлкен қуанышпен қарсы алу үшін мен сендерді шаттық шеңберіне шақырамын. Өйткені біздің шеңберімізге әрқашан да нағыз шынайы достар жиналады. Қол ұстасып, айтайық:

Ән салуға барамыз,

Досымызды табамыз.

Сәлемет пе! Міне, мен!

Доспын енді сенімен.

Балалар бір-бірімен құшақтасады.

Педагог балаларды жарты шеңберге отырғызады.

Ғажайып сәт.

Педагог топқа алдын ала ұлпа қарларды іліп қояды.

- Балалар, жоғары қарайықшы, не көріп тұрмыз?

- Қалай ойлайсыңдыр, олар шың ұлпа қарлары ма?

- Ал шың қарды қай кезде, қайда көруге болады?

Педагог А.Асылбековтің қыс өлеңін оқып береді.

Қандай суық қыс деген?

Қалтырайды құс деген.

Құлақшынды кимесең,

Құлағыңды тістеген .

Қандай қызық қыс деген?

Бәрін шебер істеген.

Жерде, үйде, тауларда,

Боялған ақ түспенен.

Балалардың назарын интерактивті тақтаға аударады.

Балаларға қардың жерге түскен туралы бейнежазба көрсетіледі.

Қыс туралы әңгімелеу.

- Әр мезгілдің өзіне тән ерекшеліктері бар. Қыс мезгілі өзінің аппақ ұлпа қарымен өте әдемі. Қыс мезгілі басталмай ақ күз айларында мақта секілді аппақ қар жердің бетін жаба бастайды. Сол алғашқы қар адамға ерекше әсер етеді. Ең алғаш түскен қар қыстың басталу нышаны сияқты. Дегенмен тез ериді және жер бетінде ұзақ тұрмайды. Алғашқы қардың өзі бір мезгіл сияқты, қашан деген сұраққа алғаш қар жауғанда деген жауап алып жатамыз.

- Балалар, күн суытып, қар жауса да жүректеріңіздегі көктем мен жылулық өшпесін.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Педагог балалардың қар туралы не білетіндігін анықтау,

белсенділігін арттыру үшін "ой толғаныс" әдісі бойынша жұмыс ұйымдастырады.

"Ой толғаныс" әдісі.

Көлге жапқан қақпақ,

Сіресіп тұр, қатты-ақ.

Қолы жоқ, сурет салады,

Тісі жоқ, тістеп алады.

Өзі аппақ болады,

Ұстасаң қолың тоңады.

- Бұл не, балалар? Қар.

- Сендер далаға шыққанда, қарды қолдарыңмен ұстап көрдіңдер ме?

- Қар қандай екен? Қардың түсі ақ, суық, қолымызбен ұстасақ, ол еріп кетеді, демек ол жылыдан еріп суға айналады.

- Жауып тұрған қарға алақанымызды тоссақ, ол алақанымызда ақ ұлпа болып көрінеді.

- Балалар, бір-бірімізге қарайықшы, қандай өзгерістерді көріп тұрсындар?

- Бүгін біз сендермен жай алжапқышты киген жоқпыз, өйткені біз қар жайлы көптеген қызықты мағлұматтар білетін боламыз. Кеше біз сендермен бірге ыдыстарға қар салып қойдық, енді ол қармен не болды, соны барып көрейік. Мен сендерге менімен бірге зертханаға баруды ұсынамын.

"Неге ұқсайды?" дидактикалық ойыны.

Педагог "ассоциация" әдісі бойынша қардың неге ұқсайтынын анықтайды.

Керекті құралдар: мақта, ұн, қант, балмұздақ, шоколад, қатық.

Барысы:

Үстелде әртүрлі заттар жатады. Балалар бір-бірден үстелге келіп, өздерінің ойынша қарға ұқсас затты алып, не себептен қарға ұқсатқанын айтып береді. Және сол затты қардың жанына қояды.

- Қалай ойлайсындар, қар неге ұқсайды? Мақтаға, ұнға, қантқа ұқсайды.

- Ұқсастығын дәлелдеңдер. Балалар өз ойларын білдіреді.

Педагог тапсырманың сапалы орындалуына көңіл аударады.

Тәжірибелік әрекет.

Педагог балаларды табиғат бұрышына шақырады. Керекті құралдар: ыдысқа салынған қар.

Тәжірибе жасау алдында қауіпсіздік ережелерін қайталайды.

Қауіпсіздік ережелері:

1. Мұздан сақ болу керек. Мұзды лақтыруға болмайды.

Барысы:

Әр бала қармен ыдысты тандап алады.

- Қардың түсі қандай?

- Қар неге ұқсайды?

- Біраз қарды қолдарыңа ұстап көріңдер.

- Не сездiңдер?
- Ендеше осы қармен тәжірибе жасап көрейiк.
- Қарды қолға алғанда, оған не болды? Қар ерiдi.
- Ендi, балалар, мен суды арнайы ыдысқа салып, тоңазытқышқа қоямын.

Педагог балаларға мұзды көрсетедi.

- Су неге айналды? Түрлi пішіндi мұзға айналады.
- Мұзды немен салыстыруға болады? Неге ұқсайды?
- Мұз пішінің ауыстырады ма? Жоқ.
- Мұзды қалай ертуге болады? Балалар өз ойларын білдіреді.

Педагог қосымша сұрақтар қойып, жұмыс барысын реттейді.

Сергіту сәті.

Педагог балаларға сергіту сәтін орындауды ұсынады.

- Қолдарымыз тоңды, саусақтарымызға жаттығу жасайық.

Қар ұшады үлпілдеп,

Боран қатты соғады.

Желмен қарды үйеді,

Жолдың бәрін жабылды.

Бізді жолдарды ашамыз,

Қармен ойын ойнаймыз.

Айналаның бәрі қар,

Көз ашырмай аппақ.

Қолғаптарды біз киіп,

Әр саусаққа кигізіп,

Енді суықтанбіз қорықпай.

Ойын ойнайық, алақай.

Алақандарымен шапалақтайды.

Шығармашылық әрекет.

Педагог балалардың назарын интерактивті тақтадағы бейнежазбаға аударады.

- Балалар, мұздың қалай пайда болатынын бейнежазбадан бақыладық.
- Педагог балалардың назарын шыны ыдыстағы суға аударады.
- Балалар, ыдыстарға не құйылған? Су.
  - Су қандай? Мөлдірлігі соншалық, оның іші жақсы көрінеді.
  - Кім мөлдір суды жақсы көреді?
  - Суды қайда қолданамыз? Таза суды ішеміз, тамақ дайындаймыз, ыдыстарды жуамыз, өзіміз жуынамыз.
  - Енді біз түрлі-түсті бояу қосып, суды араластырамыз. Енді түрлі-түсті судан түрлі-түсті мұз жасаймыз.
  - Мына қалыптарға түрлі-түсті суды құйып, тоңазытқышқа саламыз. Не болғанын келесі күні көреміз.

Педагог балалардың арасынан жауапты кезекшілерді тағайындайды. Табиғат бұрышын реттейді

Көркем сөз.

Педагог балаларға Қадыр Мырза Әлидің "Қыс" өлеңін айтады.

Әдемі әнші құстар кеп қонатын,
Ауылдың айналасы бақ болатын.
Қыс өзі бүрсендеген бала талға
Кигізді үстіндегі ақ халатын.

Алқаптан бір де қара дақ көрінбей,
Ақша қар төңіректі жапты ерінбей.

Әлі де із түспеген әппақ дала
Басталмаған оқушы дәптеріндей.

- Мына өлең жолдарында не туралы айтылған? Балалар өз ойларын білдіреді.
Педагог балалардың жауаптарын толықтырады.

«Салыстыр, неге ұқсайды» дидактикалық ойыны.

Педагог балаларға ойын ойнауды ұсынады.

Қар үлпілдек .....мақта сияқты, ұлпа сияқты.

Қар жұмсақ ....төсек сияқты, көрпе сияқты.

Қар нәзік ....жібектей.

Жел тікенекті. ... мұздай.

Жел суық.... шыныдай.

Мұз жылтыр.... жұлдыздай, жалындай, жаңа сауған сүттей.

Ұлпақарлар айналады. ..мұз сүңгісіндей, балмұздақтай.

Қар ериді. ... баладай, бүлдіршіндей жылайды.

Педагог балардың жауаптарын толықтырады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Бүгін біз не туралы әңгімелестік? Қыс, қар туралы.

- Қар қай жыл мезгілінде болады? Қыста жауады.

- Қардың қандай қасиеттерін білесіңдер? Балалардың жауаптары.

- Қарға қандай заттар ұқсайды? Балалардың жауаптары.

- Балалар, сендерге бүгін қарды зерттеген ұнады ма? Балалар өз ойларын айтады.

- Бүгінгі оқу іс қызметінде нелерді үйрендік?

- "Ақ қар көп болса, ақ нан көп болады" деген мақалды қалай түсінесіңдер?

- Әрқашан қоршаған ортаны ластамай, оны күтіп, баптап, сүйіспеншілікпен қараңдар!

19 Жабайы аңдар

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Оқу қызметінің мақсаты

Ормандағы аңдардың қысқы тіршілігі, олардың қысқы табиғатқа бейімделуі туралы түсінік беру; балаларды аңдарды сипаттауға, салыстыра білуге жаттықтыру, табиғатқа деген қызығушылықтарын туғызу; есте сақтау, ойлау қабілеттерін дамыту; аңдарды қорғауға, оларға қамқор болуға тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөйлеуде "жабайы", "апан", "секендеген", "қорбандап", "ырылдайды", "інінде" сөздерді пайдалану

Әдіс-тәсілдер

Аудиожазбаны тыңдау, суретпен жұмыс, көркем сөз, өздік іс-әрекет, оқу қызметін пысықтау, көрсету, қайталау, практикалық жұмыс, бақылау, ойын

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Интерактивті тақта, аңдардың суреттері, қыстырғыштар, диск, қысқы орманның суреті, слайд "Ормандағы аңдар",

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына қарай тапсырмалар, қарындаштар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері.

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құрып тұрады.

- Балалар, күн суық болса да, біздің жүрегіміз ыстық мейірімге толы. Жылуымызды жан-жағымызға беріп, жылулық шеңберін құрып, бір-бірімізбен амандасайық.

Мейірімділік жүрекпен,

Ақ пейілді тілекпен,

Амандасып алайық.

Бір жадырап қалайық,

- Табиғатпен де амандасайық:

Қайырлы таң, құсқа, аңға да,

Қайырлы таң, жайдары жанға да.

Қайырлы таң алға ассын,

Кешке дейін жалғассын!

Балалар бір-бірімен құшақтасады.

Педагог балаларды жарты шеңберге отырғызады.

Жұмбақ жасыру:

Шанамен зырғып желетін,

Коньки, шаңғы тебетін,

Аққала жасап ойнайтын,

Қай мезгіл деп ойлайсыңдар, балалар? Қыс мезгілі.

"Сұрақ-жауап" әдісі:

- Қыстың қандай ерекшеліктерін білесіңдер?

- Қыс мезгілінде неше ай бар? Үш ай бар.

- Қандай айлар? Желтоқсан, қаңтар, ақпан.

- Қазір қыс мезгілінің нешінші айы? Қазір қыс мезгілінің екінші айы - қаңтар айы.

- Қыс айлары туралы біз не білеміз? Желтоқсан - жыл аяғы, қыстың басы, ол суық, ызғарлы болады. Қаңтар - жыл басы, қыстың ортасы, ол ең қарлы ай.

Бұл айда қатты суық, үскірік аяз болады. Ақпан - жел мен боранның айы. Бұл айда ең ауыр, әрі суық дүлей борандар болады.

Жұмбақ жасыру:

Қыста ғана болады,

Ұстасаң қолың тонады.

- Бұл не? Қар.

- Балалар, айналаның бәрін ақ қар басты. Жерді, тауды, тасты, орманды бәрін қалың қар басты. Ормандағы ағаштардың бәрі ақ көрпеге оранғандай болды.

Қысқы орманның, балалар, ауасы таза, табиғаты тамаша болады.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

"Қысқы орман" өлеңін айту

- Балалар, мен қазір сендерге "Қысқы орман" атты өлең оқимын:

Қалғиды қысқы орман,
Мүлгиді қысқы орман,
Айырылып қалған соң,
Жаздағы құстардан,
Ақ желек жамылып,
Көк моншақ тағынып,
Ұйықтайды қысқы орман,
Көктемді сағынып,
Аюы, қояны ұйқыға тояды,
Жел тұрса қысқы орман
Сілкініп қояды.

Педагог сөздік жұмысын жүргізеді: мүлгиді – ұйықтайды, сілкініп қояды – жел тұрғанда ағаштардың басы қозғалып, басындағы қарлар жерге түседі.

- Міне, балалар өлеңде не туралы айтылып тұр екен?
- Дұрыс айтасындар, қысқы орман туралы, аңдары туралы айтылып тұр екен.
- Олай болса, аңдардың ормандағы қысқы тіршілігін бақылайық.

Педагог балаларға "Ормандағы аңдар" тақырыбында слайд көрсетеді.

- Нелерді көріп тұрсындар? Қане, кім әңгімелеп береді?

Балалар кезек-кезек ортаға шығып көргендерін әңгімелеп береді.

- Орманда ағаштар өте көп. Қар бәрін басып тастады.

Ақ қоян қардың үстімен жүгіреді. Тиін ағашта секіріп жүр.

Педагог балалармен жеке жұмыс жүргізеді, қажетінше балаларға байланыстырып сөйлеуге көмек көрсетеді.

- Балалар, мына суретте қандай жабайы аңдарды көріп тұрсындар?

- Оларды неге жабайы аңдар дейміз? Өйткені олар елсіз далада, орман, тау, тоғайда жүреді. Өз азықтарын өздері тауып жейді

- Жабайы аңдардың тіршілігі қыста неге қиындау болады? Өйткені олар қыста тоңады, ашығады.

- Қыста қоянның түсі ақ болады. Ақ қарда қоянды байқау өте қиын, ол қорғаныш қызметін атқарады.

- Түлкі де қардың астынан тышқан іздейді, өтірік өлген болып, қулығын асырады.

- Қасқыр ет іздеп жорытады.

- Аю болса, жаз бойына жинаған майынан қорек алып, қыс бойына ұйқыға кетеді.

- Кірпі болса, күндіз ұйықтап, түнде қорегін аулауға шығады. Кірпі өте сақ,

өзіне қауіп төнсе, домалана қалады.

- Кішкентай тиіндер ағаштан - ағашқа секіріп тыным таппайды. Құйрықтары ұзын, жүндері үлпілдек. Адамға бауырмал, оған қолыңмен нан ұсынсаң, ол төменге түсіп алады.

- Жарайсыңдар, балалар! Енді аңдар туралы өлең айтайық.

Аңдар туралы өлең айту.

1. Мен тиінмін, тиінмін.

Қысқа жылы киіндім,

Қоймам толы жаңғаққа,

Іші жылы үйімнің.

2. Ақ қоян - ау, ақ қоян,

Ұзын құлақ, сақ қоян,

Қаша берсең, орманға

«Қорқағым» деп ат қоям.

3. Түлкі, түлкі қутындайсың,

Айналаңнан тың тыңдайсың,

Қанша қулығыңды асырсаң да,

Қасқырдан сен құтылмайсың.

4. Қасқыр орманда жортады,

Аяздан ол қорқады,

Аспанға қарап ұлиды,

Малды ауылды ториды.

5. Кезген ішін орманның,

Мен аюмын қорбаңмын.

Қалың нудан бал таңдап,

Жүремін мен балпаңдап.

- Жарайсыңдар, балалар!

"Аңдар не жейді?" дидактикалық ойыны.

Педагогта балаларға қыстырғыштармен ойын ойнауды ұсынады.

Керекті құралдар: домалақ диск, қыстырғыштар

Ойынның мақсаты: аңдардың қорегі туралы мәлімет беру, жабайы аңдарды қорғауға тәрбиелеу.

Шарты: Домалақ дискіде аңдардың жейтін тамағы, қиылған аңдардың суреттері қыстырғыштармен жапсырылған. Қыстырғыштағы аңдардың суретін жейтін тамақтарымен сәйкестендіруді ұсынады.

- Қандай аңдарды көріп тұрсыңдар? Аю, түлкі, қасқыр, тиін, кірпі, тышқан, қоян.

- Олар немен қоректенеді? Балалардың жауаптары.

Әр бала өздеріне ұнаған жануарды таңдап, тапсырманы орындайды. Педагог

тапсырманың сапалы орындалуына көңіл аударады.

Сергіту сәті.

Педагог балаларға сергіту сәтін орындауды ұсынады. Балалар аңдардың қимылын салып, сергіту сәтін орындайды.

Біз орманға барамыз,

Жан - жағымызға қараймыз.

Аю шықты қорбаңдап,

Қасқыр шықты ырылдап,

Түлкі шықты майысып,

Қоян шықты секіріп,

Қорықпандар, балалар,

Өз орныңды табыңдар.

Балалар 2 рет қайталайды.

«Үйшігін тап» дидактикалық ойыны.

Керекті құралдар: аңдардың суреттері.

Барысы: қарындаштар, парақта жануарлар мен олардың үйшіктері.

Педагог аңдардың ормандағы мекендейтін жерлері туралы сұрайды.

- Мына жерде аңдардың үйшіктері, бірақ қай үйшік қайсынікі екен, өздері де шатасып қалыпты, кане көмектесіп тауып беріндерші?

Тапсырманы әр бала жеке орындайды. Алдарындағы парақта аңдардың суретін үйшіктерімен қарындашпен қосады.

- Ал, енді атап кетейік:

Кірпі - інінде.

Педагог қосымша сұрақтар қояды. Әр баланың жұмысына баға береді.

Жаңылтпаштарды айту.

Педагог балаларға тіл ұстарту жаттығуларды, жаңылтпаштарды айтуды ұсынады:

Ян-ян-ян секендеген ақ қоян,

Ю-ю-ю қорбаңдаған аю,

Кі-кі-кі бұл айлакер түлкі

Қыр-қыр-қыр бұл көкжал қасқыр.

Түлкі айлалы аң, айлалы аңға айла пайдалан.

Қыста суық түсті, құлағым үсті, үсті.

Мұз – тұз, тұз - мұз, бәріде тұз бен мұз.

Балалар жаңылтпаштарды жеке-жеке қайталайды.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Балалар, бүгін біз не туралы әңгімелестік? Жабайы аңдар туралы.

- Қандай жабайы аңдарды білесіңдер? Балалардың жауаптары.

- Оларды неге жабайы аңдар дейміз? Олар орманда өмір сүреді.

- Балалар, жануарларды қыстың қатты суық, аязынан не қорғайды?

Балалардың жауаптары.

- Қыс мезгілінде жануарлардың тіршілігінде біраз қиындықтар туындайды. Сондықтан, кейбір жануарлар қыста түсін өзгертеді, жылы тон киеді.

Кейбірлері қысқы ұйқыға кетеді.

- Балалар, жабайы аңдарға қамқорлық қажет па? Қалай ойлайсыңдар, жабайы аңдарды қорғау керек пе?

- Орманды бақылайтын орманшы болады, олар аңдарды аңшылар келіп, атып кетпесін деп бақылау жасайды.

Орманды мекендейтін қай аң болмасын, біз адамдар қамқоршы болуымыз керек

20 Қыстап қалатын құстар

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Оқу қызметінің мақсаты

Балалардың қыстап қалатын құстар туралы түсініктерін кеңейту; құстардың тіршілігіндегі басты ерекшелігі: ең қажетті жағдайы және өлі табиғаттағы болатын өзгерістердің тірі табиғатқа әсері туралы мәлімет беру; ой-өрісін, дүниетанымын, көру, шығармашылық қабілеттерін дамыту; балалардың табиғатқа деген қамқорлық қарым-қатынасын ынталандыру және қолдау; құстар әлеміне сүйіспеншілікке тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөйлеуде "қыстайтын", "қауырсын", "шымшық", "жемшашар", "бейбітшілік құсы", "төзімді" сөздерді пайдалану

Әдіс-тәсілдер

Аудиожазбаны тыңдау, бейнежазба көрсету, көркем сөз, өздік іс-әрекет, оқу қызметін пысықтау, көрсету, қайталау, ойын, сөздік жұмыс

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Интерактивті тақта, құстардың суреттері, жемшашардың суреті, дөңгелектегі күн, дөңгелектегі ұлпақар.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына қарай құстардың суреті.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері.

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құрып тұрады.

2. - Сәлеметсіңдер ме, балалар! Мен сендерді бүгін серуендеуге шақырамын. Біз пайдалы іспен айналысамыз – Табиғат-Анаға көмектесуді үйренеміз. Серуенімізді күндегідей қуаныш шеңберінен бастайық. Жан-жаққа қарап, табиғатқа сүйсініңдер, ол қандай керемет! Кәнеки, қуанышымызбен бөлісіп, ризашылық сөздерімен айналамызды қошеметтейік.

Күн, сәуле шашқаның үшін рақмет!

Ауа, таза аспаның үшін рақмет!

Бұлт, жаңбыр сепкенің үшін рақмет!

Ағаш, көлеңкең үшін рақмет!

Балалар бір-бірімен құшақтасады.

Педагог балаларды жарты шеңберге отырғызады.

1.2. "Сөйлемді жалғастыр" ойыны.

Педагог қыстың ерекшеліктерін еске алуды ұсынады.

- Қыстың ерекшеліктерін есімізге түсірейік:

- Қыста ... (күннің көзі шығады, бірақ жылытпайды.)

- Қыста .....(қатты аяз болады.)

- Қыста .....(қар тазалаймыз.)

- Қыста .....(қатты аяздар болады.)

- Қыста .....(қызықты ойындар ойнаймыз.)

- Қыста .....(жиі қар жауады.)

- Қыста .....(борандар соғады.)

- Дұрыс айтасыңдар, қар жауып, айналаның бәрі аппақ болады. Аяз қатайып кетті. Далада боран соғады. Жануарлар мен құстарға қиын болады.

- Қалай ойлайсыңдар, оларға қыста тіршілік ету үшін не керек?

Құстарға тіршілік ету үшін ауа, су, қорек керек.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Ғажайып сәт.

Аудиожазба "Құстардың дауысы"

Құстардың дауыстары тыңдалады.

- Балалар, естисіңдер ме, бұл нелердің дауысы? Құстардың дауысы.
  - Олай болса, қалай ойлайсыңдар, бүгін не туралы әңгімелесеміз? Біз бүгін құстар туралы, құстардың тіршілігі туралы әңгімелесеміз.
  - Балалар, далада жүргенде, серуенге шыққанда қандай құстарды кездестіресіңдер? Балалардың жауаптары.
  - Торғай, көгершін, қарға, сауысқан, шымшық - қыстап қалатын құстар.
- Қыстап қалатын құстар – жылдың маусымдық өзгерістеріне төзімді, жергілікті бір жерде тіршілік ететін құстар.
- Олай болса:

Жылы жаққа ұшпайтын,
Біздің жақтта қыстайтын.

Құстар жүрсе жуықта
Жем шашуды ұмытпа.

- Құстарды ұстауға болмайтынын білесіңдер ме? Қыстайтын құстарға тиіспей, оларға қамқор болу керек. Қыста жемшашар жасап, жемдерін беру керек.

Жұмбақ жасыру.

Педагог топта қыстайтын құстардың суреттерін алдын ала іліп қояды.

Балаларға қыстайтын құстар туралы жұмбақ шешуді ұсынады.

- Балалар, қыстайтын құстар туралы жұмбақ білесіңдер ме?
- Олай болса, тыңдаңдар. Шешуін тапсаңдар, сол құс ұшып келеді. Құстарды жемшашарға отырғызамыз.

Бір-ақ уыс көлемім,
Шыбын-шіркей қорегім,
Бау-бақшаны қорғаймын.
Ал атым ше? Торғай.
Ұшқаны қызық жалпылдап,
Өзі сондай қарқылдақ. Сауысқан.

Еркін самғап ұшсын деп,
Мәпелейміз баптаймыз
Бейбітшілік құсы, - деп,
Қай құсты біз мақтаймыз? Көгершін.

Орманда жоғары,
Ағашқа қонады,
Тұмсығын балға етіп,
Тоқ-тоқ соғады. Тоқылдақ.

Қара түсті қарқылдақ,
Ұшып-қонып жалпылдап.

Қоқыстарды шоқиды,
Жем іздейді там-тұмдап. Қарға.

- Жарайсыңдар, балалар! Құстар сендерге риза! Жемшашарда азықтарын тапты.

Құстарды сипаттау.

Педагог балалардың назарын интерактивті тақтаға бейнежазбаға аударады.

- Құстарды сипаттайық.

Балалардың жауаптары:

- Құстардың өз тіршілігі үшін тұмсығының пайдасы көп.

Тоқылдақтың тұмсығы өткір, мықты болады. Ағашты тесіп, құрттарды теріп жейді, ағаштың дінін тесіп, ұя жасайды.

Қарлығаш - құстың сүйкімдісі. Өте еңбекқор құс. Ұясын адамдар үйінің маңына салады.

Сауысқан - қыстап қалатын құстың бірі. Сауысқанның құйрығы ұзын, түсі қара ала. Қазақстанның барлық жерінде кездеседі.

Көгершін - көк, сұр, қоңыр, ақ түсті болады. Көгершіндер Қазақстанның барлық жерлерінде кездеседі. Ол Бейбітшілік құсы деп есептеледі.

- Құстардың ортақ қасиеті - олардың қауырсындары жылуды сақтауға және ұшуға көмектеседі. Құс қанаты, қауырсыны ұшу, қозғалу құралы ғана емес, денедегі жылылықтың бірқалыпты болуын қамтамасыз етеді.

- Қыстайтын құстар неге жылы жаққа ұшып кетпейді?

- Дұрыс айтасындар, балалар, бұл құстар суыққа өте төзімді екен. Сондықтан бұлар жылы жаққа ұшпай, қыстап қалады.

Педагог балалардың жауаптарын толықтырады.

"Қарғалар" қимылды ойыны.

Ойын барысы: Балалар бөлменің ортасында тұрып, өлең жолдарындағы айтылатын қимылдарды көрсетеді. «Кар-кар» дегенді барлық балалар айтады.

Жасыл шырша астында

Қарғалар көңілді шулайды:

Кар-кар-кар! (қатты)

Күні бойы қарқылдап,

Ешкімге ұйқы бермеді:

Кар-кар-кар! (қатты)

Түн уағы келгенде,

Қарғалар да ұйықтайды:

Кар-кар-кар! (ақырын)

Басында балалар бөлме ішінде жүгіріп, қолдарын семейді, ал соңына қарай қолдарын жастанып ұйықтайды.

"Құстарды тамақтандыр да, орындарына орналастыр" дидактикалық ойыны.

Педагог балаларға құстарды орындарына орналастыруды ұсынады.

Мақсаты: балалардың қыстайтын құстар және жыл құстары, олардың тамақтануы туралы білімдерін бекіту.

Барысы: Педагог құстардың суреттерін араластырады.

Құстардың тамақтануы туралы әңгімелеседі.

- Балалар, құстар немен қоректенеді?

Педагог құстарды тамақтану шеңберіне қоюға ұсынады.

Мысалы: қарлығаш тек жәндіктермен қоректенеді, сондықтан біз оны жәндіктердің орнына орналастырамыз.

Тоқылдақ тек жәндіктерді ғана емес, сонымен қатар қылқан жапырақты ағаштардың тұқымын да жейді. Сондықтан оның суретін жаңғақ тұқымдары мен шегірткенің суреті бар орнына қоямыз.

- Балалар, барлық құстардың жылы жаққа ұшпайтынын білесіңдер. Жылы жаққа жәндіктермен, балдырлармен, бақалармен және балықтармен қоректенетін құстар ұшады. Шынында да, қыста су қоймалары мұзбен жабылып, кейбір құстар азығын таба алмайды.

- Балалар, жыл құстарын күн шеңберіне, ал ұлпа қар шеңберіне құстайтын құстарды орналастырыңдар.

Педагог тапсырманың сапалы орындалуына көңіл аударады.

Көркем сөз.

Педагог Серікбай Оспановтың "Құстар, қайтып келіңдер" өлеңін оқиды.

Қимас әнге салады,

Құстар қайтып барады.

«Қош болыңдар!» дегендей,

Қанаттарын қағады.

Сау-саламат болыңдар,

Жылы жаққа барыңдар.

Жылы ұяға қоныңдар,

Бейбіт құсқа орын бар.

Бізде туып едіңдер,

Өлі де өсіп-өніңдер.

Туған жерге не жетер,

Құстар, қайтып келіңдер!

- Мына өлең жолдарында не туралы айтылған? Балалар өз ойларын білдіреді.

Педагог балалардың жауаптарын толықтырады.

Тыйым сөздер.

Педагог балаларға құстар туралы тыйым сөздерді айтуды ұсынады.

Құстардың ұясын бұзба.

Құсты атпа, өлтіруге болмайды.

Құстың жұмыртқасын жарма.

Құстың балапанына тиіспе.

- Жарайсыңдар, балалар! Осы ережелерді үнемі сақтап жүріңдер.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Балалар, көңіл-күйлерің қалай? Балалар өз ойларын айтады.

- Бүгін біз не туралы әңгімелестік? Қыстайтын құстар туралы.

- Қандай құстар туралы әңгімелестік?

- Қандай қыстайтын құстарды білесіңдер? Атап беріңдер.

- Қыстайтын құстар неге жылы жаққа ұшпайды?
- Балалар, еске алайықшы, жыл құстары неге жылы жаққа ұшып кетеді? Күннің суытып, жәндіктердің көпшілігі қырылып қалады, кейбір жәндіктер ағаштардың қуыстарына тығылып қалады.
- Осылайша құстардың жемі азаяды. Өзен-көлдерге су қатып қалады. Осыған байланысты құстар жылы жаққа ұшып кетеді.
- Балалар, құстарды біз неге досымыз дейміз? Құстар өсімдіктерді, ағаштарды зиянды өсімдіктен қорғайды. Және сөйтіп өз қоректерін тауып жейді.
- Қыста сондай қорек бар ма? Неге жоқ?
- Құстардың жағдайы не болады? Біз не істеуіміз керек? Ұя, жемсауыт жасап, жем шашу керек.
- Сонда, балалар, құстарға суық қиын ба, әлде аштық қиын ба? Әрине, аштық.

21 Менің мысығым

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Оқу қызметінің мақсаты

Мысыққа күтім жасау дағдыларын қалыптастыру; мысықтың сыртқы түрі туралы білімін нақтылау; сөздік қорын байыту; тірі табиғатқа деген сүйіспеншілікке, оны қорғай білуге ынтасын тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөйлемде "жалайды", "мұрт", "қамқор", "күтім" сөздерін пайдалану.

Әдіс-тәсілдер

Шаттық шеңбері, ғажайып сәт, түсіндіру, көрсету, қайталау, көркем сөз, сергіту сәті, тәжірибелік әрекет, шығармашылық әрекет, бақылау, пысықтау, ойын.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Интербелсенді тақта, аудиожазба, мысық, мысықтың суреттері, бейнежазба, мнемокестелер.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына қарай жануарлардың суреттері.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері. "Көңілденіп күлемін".

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құқы.
Көңілденіп күлемін,
Бақытты боп жүремін.
Бәрін біліп алатын,
Мен ақылды баламын.
Ата-анама күш беретін айбынымын.
Жымыңдаған аспандағы жұлдызымын.
Адам бол деп өсіріп, ер жеткізген,
Мен дағы ата - анамның ұл - қызымын.
Балалар бір-бірімен құшақтасады.
Педагог балаларды жарты шеңберге отырғызады.

Ғажайып сәт.

Педагогтың қасында үстел тұрады.
Есік қағылады. Ұрып тұрады. Музыка ырғағымен балалар сөздерді бірге қайталайды.

Педагог топқа себет алып келеді.

- Балалар, қонаққа не келгенін білгілерін келе ме?
- Олай болса, жұмбақты тыңдап көрейік:

Мұртыменен туады,
Мұртын күнде жуады.
Қанаты бар ұшпайды,
Жұрт айламен ұстайды.

- Бұл не, балалар?
- Мысық. Ол бізге қонаққа келді.

Педагог мысықты балаларға көрсетеді, алдына отырғызады. Балалардың тынышталуын тосады.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Педагог балалардың назарын интербелсенді тақтаға аударады. Педагог балалармен суреттер бойынша әңгімелеседі.

"Сұрақ-жауап" әдісі.

- Мысық туралы әңгімелесейік.
- Кімнің үйінде мысық бар? Балалардың жауаптары.
- Балалар, сендерге мысық ұнайды ма?
- Неге? Балалар өз ойларын білдіреді.
- Мысықтың түрі қандай? Мысық әдімі, түсі сұр.
- Мысық немен қоректенеді? Сүт ішеді, ет жиді.
- Мысықты сипалауға болады. Өйткені жүні жұмсақ.

- Мысықтың тағы несі бар? Мысықтың басы, мұрты, екі көзі, мұрны, құйрығы, аяқтары бар.
- Мысықтың баласын қалай атайды? Мысықтың баласы - марғау.
- Мысықты неге үй жануары дейді? Өйткені мысық адамдармен өмір сүреді.
- Жарайсыңдар, балалар!

Көркем сөз.

Қайрат Жұмағалиевтің "Біздің мысық" өлеңі.

Бір басуға ерініп,
Өзер-өзер ілбиді.
Күншуақта керіліп,
Күн ұзаққа мүлгиді.

Қонған шыбын-шіркейді
Қағады ол мұртымен.
Үркітеді кей-кейде
Құлағының сыртымен.

Жатады ылғи пырылдап,
Ұйқысы оның бір қанбай.
Кеудесінде дырылдап
Мотор жүріп тұрғандай!

- Балалар, мысық қалай дыбыстайды? Мяу-мяу.

"Даусына қарай ажырат" дыбыстық жаттығу.

Педагог үстел үстіне үй жануарларының суреттерін қояды. Балалар өздеріне ұнайтын жануарды таңдайды. Ойын ойнауды ұсынады.

Керекті құралдар: үй жануарларының суреттері

Мақсаты: Балалардың үй жануарларының дауыстары жөнінде білімдерін тексеру және жетілдіру.

- Балалар, алдарында жатқан суреттерді тандап алыңдар. Сол суретте қандай жануар белгіленгенін айтып, дауыстарын салу керек. Ал достарың сол дауыс қай жануардың дауысы екенін тауып, қайталайды.

- Мияу – мияу? Мысық.

- Аф – аф – аф? Күшік.

- Ку – ка – ре – ку? Тауық.

- Мө- ө – ө – ө? Сиыр.

- Көне, бәріміз мысықты шақырайықшы. Оны қалай шақырамыз?

«Кыс-кыс» деп шақырамыз.

Педагог тілдерінде кемістігі бар балалармен жеке 3-4 рет қайталайды.

Сергіту сәті.

- Балалар, мысық пен күшіктің жүрісін көрсете аласыңдар ма?

Көлбең, көлбең көлеңкем, көлбеңдеген көлеңкем,

«Мысық» қалай жүреді? Кім көрсете біледі?

«Мысық» былай жүреді, көлеңкем де біледі.
Көлбең, көлбең, көлеңкем, көлбеңдеген көлеңкем,
«Күшік» қалай үреді? Кім көрсете біледі?
«Күшік» былай үреді, көлеңкем де біледі.

Мысықты тамақтандыру.

- Балалар, сендер бүгін таңғы астарыңды іштіндер ме?
  - Ал мысық әлі қоректенген жоқ.
  - Мысық немен қоректенеді? Сүт ішеді, ет жиді.
  - Олай болса, мысыққа сүт, ет берейік.
- Үстелінің үстінде алдын-ала ыдыстарға сүт құйылып, ет салынып тұрады. Педагог екі баланы шақырып, ыдыстарды кілемнің үстіне қояды, балалар мысықты қоректендіреді. Педагог балаларға қосымша сұрақтар қойып отырады.
- Жарайсыңдар, балалар! Мысық сендерге риза!

Мнемокестемен жұмыс.

Педагог тақтаға мнемокестелерді іледі. Балалар кесте арқылы мысық туралы білгендерін әгімелеп береді.

- Мысық қайда тұрады?
- Мысық немен тамақтанады?
- Мысық қалай дыбыстайды?

Педагог балаларға жұмыс барысында қосымша сұрақтар қойып, жұмыс барысын реттеп жүреді.

"Мысық пен тышқан" қимылды ойын.

Педагог балаларды топтың ортасына шығарып, қимылды ойын ойнауды ұсынады.

Бала санына қарай мысық пен тышқандардың маскаларын ұсынады. Санамақ арқылы тышқанды таңдайды.

Балалар келесі сөздерді қайталайды:

Мысық, мысық ұйықтайды,

Тышқан, тышқан жорғалайды: пи - пи.

Педагог балаларды мадақтайды.

Ойын 3-4 рет қайталынады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Бүгін бізге қонаққа не келді? Мысық келді.
- Мысықты неге үй жануары дейді?
- Сендерге мысықты бақылау ұнады ма? Балалар өз ойларын айтады.
- Мысық немен қоректенеді? Сүт ішеді. Ет жейді.
- Мысықты көргенде, қандай әсерде болдыңдар? Балалардың жауаптары.
- Жануарларды азаптауға және жалықтырған кезде сыртқа лақтырып тастауға бола ма? Неге?

- Естерінде болсын - біз қолға үйреткен жануарлар үшін жауаптымыз. Көптеген үй жануарлары өз бетінше өмір сүре алмайды, көбіне далада өліп қалады. Сондықтан адамдар оларға қамқор болу керек. Жануарларға тіршілік үшін жылу, тамақ, су және ауа керек. Жануарларды қорғау арқылы біз табиғатты қорғаймыз. Сондықтан жануарлар әлемін қорғау - біздің парызымыз.

22 Кішкентай зерттеу

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Оқу қызметінің мақсаты

- Қазақстанның өсімдік әлемі әр түрлі пайдалы өсімдіктерге бай, оның ішінде дәрілік өсімдіктердің алатын орны ерекше. Мал бағумен ерте заманнан айналысқан қазақ халқы өсімдіктердің емдік, дәрілік қасиеттерін ертеден білген. Сөйтіп ел арасында ауруға шалдыққан адамдарды дәрілік өсімдіктермен емдеген.

- Ертеде өмір сүрген әл-Фараби, Әбу Әли Ибн Сина, Баруни әл-Джуржани және орта ғасырларда өмір сүрген тағы да басқа Шығыс ғалымдарының қазақ халық медицинасының дамуына әсіресе дәрілік өсімдіктерді танып пайдалануына еткен ықпалдары зор болды.

- Бүгін біз оқу қызмет барысында елімізде өсетін дәрілік өсімдіктермен, олардың пайдасы туралы әңгімелесеміз.

Бақылау жұмысы.

Педагог балаларға қораптағы кептірілген шөптерді көрсетеді. Оларды қолдарына ұстап көруді ұсынады.

- Балалар, бұл не?

- Бұл - кептірілген шөптер.

- Олар қандай болады?

- Өсімдіктердің қандай пайдасы бар? Өсімдіктер жер бетіне көрік беріп қана қоймай, адамға жылу, тамақ, таза ауа сыйлайды, сонымен қатар емдік пайдасы мол. Мұндай өсімдіктермен емдеуді фитотерапия деп атайды. Бұл жөнінде бізге Дәрігер Айболит көмектеседі.

Педагог балалардың назарын интербелсенді тақтаға аударады.

Педагог слайд арқылы дәрілік шөптермен таныстырады.

- Дәрілік өсімдіктер екіге бөлінеді. Бөлме және дала өсімдіктері.

- Неге бөлме өсімдіктері дейміз? Бөлме өсімдіктері адамның көмегімен

бөлмеде өседі, олар алуан түрлі.

- Неге дала өсімдіктері дейміз?

- Ал, қазір табиғат бұрышындағы емдік өсімдіктерді бақылайық..

Педагог балаларды табиғат бұрышына баруды ұсынады.

Өсімдіктерді бақылау.

Табиғат бұрышында кактус, алоэ өсімдіктері болады.

- Кактус – бойында емдік қасиеттері мол өсімдіктердің бірі болып табылады.

Оның тікенектеріне қарап, адамдар суық қабылдайды, алайда кактусты үйдегі теледидар, компьютерлердің жанына қойсақ, олардан шығатын зиянды сәулелерді өзіне сіңіріп, жойып отырады да, адамның көз жанарын сақтауға септігін тигізеді.

- Алоэ – шырынды өсімдік. Ел іші «жүз жылдық» деп атайды. Оның шырыны сағақсыз жапырақтарына жиналады. Жапырағының пішіні сәл иілген қылышқа ұқсайды. Жиектері тікенектермен көмкерілген, өркенге кезектесіп орналасқан. Алоэ жапырағын кескенде, дәмі ашқылтым, сарғыш түсті шырын ағады. Осы шырынның емдік қасиеті зор.

- Медицинада түрлі дәрілер жасайды. Абайсызда қолыңды кесіп алсаң, алоэ жапырағының ортасын қақ жарып бөліп жараға таңса, қанның тезірек ұйып, тоқтауына көмектеседі және іріңді жараларды дененің күйген жерін, тері ауруларын емдеуге қолданады.

Педагог өсімдіктерді сипаттау кезінде қосымша сұрақтар қояды.

Педагог балалармен орындарына келеді.

"Қалың қалай?" сөздік ойыны.

- Менің әр сұрағыма бәрің бірге «Былай!» деп бірауыздан жауап қайтарып, қимылмен көрсетіңдер.

- Қалың қалай? (бас бармағын көрсету)

- Қалай жүресің?

- Қалай жүгіресің?

- Қалай жүзесің?

- Қалай тамақ ішесің ?

- Қоштасасың сен қалай?

- Ұйқыға қалай жатасың?

- Боласың ба сен бұзық?

Балалар 2-3 рет бұрынғыдан тездете жауап беріп қаталайды.

"Емдік шөптер" презентациясы.

Педагог слайд арқылы емдік шөптермен таныстыруды жалғастырады.

Түймедақ - біржылдық шөптесі өсімдік. Жапырағы кезектесіп орналасқан және жіңішке. Күлтелері ақ сопақша. Отасында сары түтікшелері бар.

Суық тигенге, тұмауға пайдалы.

Бақ- бақ - көп жылды көктем гүлі. Сабағын сындырсаң, сүт тамшылары шығады. Жапырақтары тү жағына орналасқан. Асқазан, ішек жұмыстарына көмектеседі.

Жолжелкен - біржылдық шөптесін өсімдік. Таулы аймақтарда өседі. Жапырағы тамыр түбінен шығады. Қанат тәрізді тілімделген. Жүйке және бүйрек ауруларына, ішек жолдарына пайдалы. Жалбыз - бұта тәріздес сұрғұлт жасыл өсімдік. Сабағы 4 қырлы, жапырағы мен бұтақтары көп. Гүлдері көк, күлгін түсті. Жемісі шар тәрізді 4 жаңғақ. Өт жолдарына, қабынуға пайдалы. Жусан – түсі боз, иісі ащы, қышқыл емдік өсімдік. Бұл емдік өсімдік жусанның пайдасы өте зор. Оны "тазалықшы өсімдік" деп те атайды. Жусанды суға батырып, бөлмеге сепсе, оның иісіне бүрге жоламайды.

Демалу гимнастикасы.

Педагог балаларды топтың ортасына шеңберге тұрып, демалу гимнастикасын жасауды ұсынады. Әр бала өздеріне ұнаған таяқшаға ілінген гүлді таңдайды. Сөздерді айтып, қимылдарды қайталайды.
Қане, қане, балалар, (балалар тұрады)
Шаршағанда ырғалып, (тербеліп тұрады)
Гүлге ұқсап демалам. (отырады)
Жұпар иісін бір искеп, (мұрнымен демді ішіне тартып, шығарады)
Гүлдей болып жайқалам. (қолдарын жоғары көтереді)
Балалар 2 рет қайталайды.

Практикалық жұмыс.

Педагог шипалы емдік өсімдіктерді қалай жинап, сақтауға болатыны туралы мәлімет береді.

Керекті құралдар: ыдыстар, өсімдіктер.

- Дәрілік өсімдіктердің гүлі, жапырағы, сабағы, тамыры дәрі– дәрмек жасауға пайдаланылады. Кептірілген шөптерді, қағаз қаптамаларда, дорбашада, қораптарда не шыны ыдыста сақтайды. Егер шөп әбден кеппесе дорбаға ауа кірмейді де, шөп көгеріп, бұзылып кетеді.

- Кептірілген шөптерден тұнба жасауға болады. Кепкен шөпті ыстық суға салып, жылылап жауып, белгілі уақыттан соң суды сүзіп алса, ол тұнба деп аталынады.

Педагог түймедақ гүлінің тұнбасын жасап, сүзіп көрсетеді.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Бүгін біз не туралы әңгімелестік? Емдік шөптер туралы.
- Қандай дәрілік шөптерді білесіңдер? Алоэ, түймедақ, бақ-бақ.
- Дәрілік шөптер нешеге бөлінеді? Екіге бөлінеді.
- Тобымызда қандай дәрілік өсімдіктер бар?
- Оларды қалай күту керек?
- Дәрілік өсімдіктер не үшін қажет? Ем алу үшін.
- Өсімдіктер қайда өседі? Далада, орманда өседі.

Табиғат аясында өзін ұстай білу ережелерін пысықтау және есте сақтау:

- Гүлшоқтары үшін өсімдіктерді жұлуға болмайды.

- Дәрілік өсімдіктерді қалың өскен жерден жинау керек.
- Орманда шалғында, жалпы табиғатта соқпақ жолмен жүр, өсімдіктерді таптама.
- Сирек кездесетін дәрілік өсімдіктерді жинауға болмайды.
- Балалар, шеңберге тұрып, бір-бірімізге, туыстарымызға және жер бетіндегі барлық адамдарға шын жүректен зор денсаулық тілейік:
Өзімді-өзім жақтаймын,
Денсаулықты сақтаймын.
Жүректен жылы соншама,
Тілейміз саулық баршаға

23 Үйдегі тұрмыстық техникалар

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Оқу қызметінің мақсаты

Адам көмекшілері туралы білімдерін кеңейту, адам өміріне және еңбек етуінде көмекші болатын электр тоғы, тұрмыстық техника туралы білімдерін арттыру; балалардың назарына заттардың адам үшін қызмет ететіндігіне және заттарға ұқыптылықпен қарауға үйрету; техниканы адам жасап шығарғанын түсіндіру; үлкендердің еңбегіне құрмет көрсете білуге тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөйлеуде "тоңазытқыш", "үтік", "электр тоғы", "монитор", "компьютер", "қысқа толқынды пеш", "ет тұрайтын машина", "телефон" сөздерді пайдалану.

Әдіс-тәсілдер

Аудиожазбаны тыңдау, ғажайып сәт, түсіндіру, ойын, жаттығу, көрсету, сұрақ-жауап, әңгімелеу, бой сергіту, қорытындылау, сұрақ-жауап, мадақтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Интербелсенді тақта, бейнежазба, техникалық бұйымдардың суреттері, "Естеріңде болсын!" тақырыбында суреттер, шар, мата, пластик таяқшасы, майлықтан жасалған гүл.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері. "Достық".

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құрып тұрады.

- Сәлеметсіңдер ме, достар! Ортаға шығып, бір-бірімізді көргенімізге, осы күнге шаттанайық. Және бәріміз бірге айтайық:

Достығымыз берік сол, (қолдар біріктірулі)

Бекітейік беріп қол. (алдымен бір қолын кейін екінші қолын көрсетеді)

Қайта кіріп шеңберге, (балалар ортаға тұрады)

Қандай жақсы қол берген. (балалар бір-бірінің қолдарынан ұстайды)

– Жарайсыңдар, балалар! Бәріміздің бірге екенімізді сезіну қандай тамаша!

Ал енді бәріміз қолдарымыздан ұстап, мына орындықтарға отырыңдар.

Педагог балаларды жарты шеңберге орындықтарға отыруды ұсынады.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

"Мен кіммін?" әңгімесі.

"Мен көзге көрінбейтін жұмыскермін, бірақ мені әрбір адам біледі. Мен барлығын жасай аламын: түскі тамақ әзірлеймін, шай қайнатамын, киімді үтіктеймін. Менсіз заводтар мен фабрикалар жұмыс істемейді. Үйде және көшеде мен барлығына көмектесемін, олар мен туралы: «Қолы жоқ болса да, он саусағынан өнер тамған» дейді. Мен кіммін?"

- Әңгімеде кім немесе не туралы айтылған? Әңгімеде электртоғы туралы айтылған.

- Электртоғы арқылы іске қосылатын үйлерінде қандай құралдар бар?

Шәугім, тоқ машина, телефон, теледидар, тоңазытқыш, мұздатқыш, желдеткіш, шаңсорғыш, шашкептіргіш.

Топта тығылған тұрмыстық техникалардың суреттерін тауып, сипаттауды ұсынады.

- Қазір мына әуен аяқталғанша әрбір үйге қажетті деген заттарды алып келіндер.

"Не зат, не үшін керек?" дидактикалық ойыны.

Педагог балалардың тапқан суреттерін тақтаға ілуді ұсынады.

Барысы: Бірінші бала техника бұйымдарының атын атайды, ал екінші бала қажеттілігін, пайдасын айтады.

- Бұл не? Бұл - үтік.

- Үтікпен не істейміз? Оны алдымен тоққа қосамыз. Ол ысиды, содан кейін киім үтіктейміз. Онымен балаларға қолдануға болмайды.

- Неге? Үтік қауіпті, онымен қолымызды күйдіріп аламыз.

Үтік адам тұрмысына өте қажет. Егер үтік болмаса киімдеріміз мыжырылып, қыртыстанып тұрады.

Педагог ойын кезінде балаларға қосымша сұрақтар қойып, балалардың жауаптарын толықтырады.

- Осы заттардың барлығын тұрмыстық техника деп атаймыз. Техникаларды ойлап шығаратын адамдар, сондықтан үлкендердің еңбегіне құрметпен қараңдар.

- Бұл заттарды адамдар не үшін ойлап тапты? Ғалымдар қазіргі заман талабына сай жаңа технологияларды ойлап табуда.

- Техникалардың бәрі бізге керек, олар бізге қызмет етеді. Тек қана, пайдаланған кезде абай болу керек.

Педагог балаларға "Естеріңде болсын!" тақырыбында сурет бойынша қауіпсіздік ережелерін түсіндіреді:

- Сулы қолмен токты қосуға немесе ажыратуға болмайды.

- Балаларға ересектерсіз электр токтарын ұстауға болмайды.

- Ересектерсіз тұрмыстық техникаларды қолдануға болмайды.

Зерттеушілік әрекет.

Педагог балалардың назарын үстелдің үстінде тұрған компьютерге аударады.

- Осы тұрмыстық техниканың ішінде компьютерді зерттейік.

- Компьютерді не үшін қолданады? Балалар өз ойларын білдіреді.

Педагог компьютердің құрылғыларымен және оның атқаратын қызметтерін таныстырады.

- Негізгі құралдарына жүйелік блок, монитор, пернетақта, тышқан жатады. Олардың әрқайсысының өздерінің атқаратын қызметі бар. Жүйелік блок компьютердің ең негізгі құралы, барлық жұмысты атқарады. Монитор компьютердің экраны, яғни терезесі. Пернетақта компьютерге ақпарат енгізу және оның жұмысын басқару үшін пайдаланылады. Тышқан бейнебетте көрсетілген белгілі бір тілдесу элементтерін меңзеп, оларды бөлектеу үшін пайдаланушы қолданатын құрылғы.

Педагог балалардан компьютерін құрылғыларын көрсетуді және қызметін түсіндіруді сұрайды.

Педагог балаларға тұрмыстық техникалар туралы жұмбақтардың шешуін табуды ұсынады.

Жауаптары дұрыс болса, компьютерден слайд ашылады:

Қыстың қаңтар, ақпанын,

Кебежеме сақтадым. Тоңазытқыш.

Қызықтырым өзіме,

Көрсетемін көзіңе,

Сендіремін сөзіңе. Теледидар.

Алыстағы апаңмен,

Оқудағы ағаңмен,

Тілдестіріп тұратын,

Заттың атын табар ме ең? Телефон.

Жалғыз аяқ, тілік ерін,

Терезенің тесігі,

Таза ауаның есігі. Желдеткіш.

Кино менен концертті,
Үйде қойып беремін,
Жаңалығын бар елдің.
Өз көзіммен көремін. Теледидар.

Жай да үнсіз тұрады,
Біреу келсе тез жет деп,

Қоңырауын ұрады,
Дабыл қағып безектеп. Телефон.

Педагог балаларға компьютердің тағы бір қызметі - слайд көрсету туралы айтады.

Сергіту сәті.

Педагог балалармен сергіту сәтін орындауды ұсынады:

Токтар сымның бойымен

Жүгіреді тоқтаусыз. (денемізге саусақтарды жүгіртеміз)

Топқа жарық сыйлайды,

Барлығына ұнайды.

Балалар 2 рет қайталайды.

Педагог балалардың назарын интерактивті тақтадағы бейнежазбаға аударады.

Педагог балаларға "Естеріңде болсын!" тақырыбында сурет бойынша қауіпсіздік ережелерін түсіндіруді ұсынады. Балалар жеке-жеке ережелер туралы әңгімелейді:

- Заттарды, әсіресе металды, электр розеткасына салуға болмайды! Себебі, сізді ауыр жарақаттап, тіпті өлтіруі мүмкін.
- Жалаңаш сымдарды қолмен ұстауға болмайды! Электр тогы жалаңаш, оқшауланбаған сым арқылы өтеді, оның соққысы өлімге әкелуі мүмкін.
- Ылғал қолмен электрлік құрылғыларды қосуға болмайды! Су электр тогының өткізгіші болғандықтан, қатты электр тогына түсуге болады.
- Қосылған электр құрылғыларын қараусыз қалдыруға болмайды! Электр құрылғыларын қосу өртке әкелуі мүмкін.
- Үйден шыққан кезде әрдайым шамдар сөніп тұрғанын, теледидар, магнитофон, электр жылытқышы, үтік, пештің сөніп тұрғанын тексеру керек.

Тәжірибелік әрекет.

Педагог балаларға тәжірибе жасауды ұсынады.

- Біз электр қуаты туралы көп сөйлестік. Электр қуаты өте қауіпті болуы мүмкін екенін естеріде сақтадыңдар ма?
- Қалай ойлайсыңдар, қауіпсіз электр тогы бар ма?
- Бар екен! Электр қуаты да қауіпсіз. Ол өздігінен өмір сүреді, егер оны ұстап алсақ, онда онымен ойнай аламыз.
- Сіздерді тәжірибелерді өткізуге шақырамын!

Тәжірибе №1. "Қабырғадағы әуе шары"

Керекті құралдар: шар.

- Балалар, бұл не? Шар.
- Шарда электр тогы бар ма?
- Енді шарда қауіпсіз электр тогы бар екенін дәлелдейміз. Онымен тіпті

ойнауға болады екен. Ол үшін шарды шашқа ысқылап, қабырғаға сол жағымен бекітіңдер. Шар электрге айналды, сондықтан қабырғаға жабысып қалды.

Қорытынды: Шарда электр бар.

Тәжірибе №2. "Сиқырлы гүлдер"

Керекті құралдар: пластик таяқшасы, жүннен жасалған шүберек, қағаз майлықтан жасалған гүл.

Жүннен жасалған шүберекпен пластик таяқшаны уқалап, қағаз майлықтан жасалған гүлге жақындатып, көтеріңіз. Гүлдер өседі.

Қорытынды: Балалар, сендер кереметсіңдер, сиқыр жасауды үйрендіңдер.

Енді қауіпсіз электр шар, майлық сияқты қарапайым нысандарда бар екенін білесіңдер.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Бүгінгі оқу қызметі сендерге ұнады ма?
- Не ұнады? Балалар өз ойларын айтады.
- Көңіл-күйлерің қалай?
- Бүгін не туралы әңгімелестік? Тұрмыстық техникалар туралы.
- Қандай тұрмыстық техникалары білесіңдер? Телефон, теледидар, электр шәугім.
- Оларды қайда пайдаланамыз?
- Не үшін?
- Электр құралдарымен жұмыс істеу кезінде қандай қауіпсіз ережелерді сақтау керек? Балалардың жауаптары.

24 Дәрілік өсімдіктер

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Оқу қызметінің мақсаты

Балалардың денсаулық, оны сақтау туралы түсініктерін кеңейту, өз денсаулығын күте білуге үйрету, салауатты өмір салтын қалыптастыру; дәрілік шөптердің емдік қасиеттеріне тоқталу; көру, есте сақтау қабілеттерін дамыту; балаларды өсімдіктерді қорғай, аялай білуге тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

сөйлемде "түнба", "қайнатпа", "емдік шөптер", "қалақай", "өгейшөп" сөздерді пайдалану

Әдіс-тәсілдер

Шаттық шеңбері, бейнежазбаны көру, ғажайып сәт, түсіндіру, көрсету, қайталау, көркем сөз, сергіту сәті, тәжірибелік әрекет, бақылау, ойын.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Ыдыстар, өсімдіктер, слайд "Емдік шөптер", қораптағы дәрілік шөптер.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері. "Денсаулық тілейміз!"

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құрып тұрады.

Педагог тақтаға «Бақыт», «Денсаулық» деген сөздер жазылған екі алақанды іледі. Балалар саусақтарын жоғары қаратып, алақандарын біріктіреді.

Педагог денсаулық пен бақыт екі алақан сияқты бір-біріне көмектесетінін түсіндіреді.

Шын жүректен,

Үлкен махаббатпен,

Бәріне денсаулық тілейміз!

- Мен қазір сендерге бір минут уақыт беремін, асыр салып, секіріп, еркін қимыл-қозғалыс жасауға мүмкіндіктерің бар. Бірақ, мен «Тоқта!» деген кезде, тоқтай қалуларың керек.

- Енді өздеріңнің демалыстарыңды тыңдап көріңдерші. Жүректерің қалай соғып тұр? Балалардың жауаптары.

- Ал, адамға шынығу не үшін керек?

- Денсаулық сақтау үшін не істеу керек? Балалардың жауаптары.

- Бүгін біз денсаулық туралы әңгімелесеміз.

Педагог балаларды жарты шеңберге орындықтарға отыруды ұсынады.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Өлең айту.

Мынау менің жүрегім,

Бәрі осыдан басталған.

Мынау – басым ақылды,

Бәрін осы басқарған.

Мынау – менің оң қолым,

Мынау - менің сол қолым.

Барлық істі атқарған.

- Балалар, сендер бір–біріңе сәлеметсің бе, амансың ба, саумысың деген ғажап сөздерді айтып жатасыңдар.

- Ал, бұл сөздер неліктен ғажайып екенін білесіңдер ме? Амансың ба деген бұл адамдарға ұзақ өмір тілеу.

- Денсаулық деген не? Ауырмай, сырқамай, көңілі көтеріңкі болу.

- Ауырғанда біз не істейміз? Дәрі ішеміз.

- Дұрыс айтасыңдар, дәрі ішеміз. Дәрімен қатар біздің ата–бабаларымыз емдік шөптерді пайдаланған. Бүгін біз қасиеті бар көптеген өсімдіктермен танысамыз.

- Балалар, бүгін бізге қонақ келіп отыр. Бұл қонақ кім? Танисыңдар ма?

- Дәрігер Айболит.

Әңгімелеу.

Педагог балалардың назарын интербелсенді тақтадағы бейнежазбаға аударады.

- Қазақстанның өсімдік әлемі әр түрлі пайдалы өсімдіктерге бай, оның ішінде дәрілік өсімдіктердің алатын орны ерекше. Мал бағумен ерте заманнан айналысқан қазақ халқы өсімдіктердің емдік, дәрілік қасиеттерін ертеден білген. Сөйтіп ел арасында ауруға шалдыққан адамдарды дәрілік өсімдіктермен емдеген.

- Ертеде өмір сүрген әл-Фараби, Әбу Әли Ибн Сина, Баруни әл-Джуржани және орта ғасырларда өмір сүрген тағы да басқа Шығыс ғалымдарының қазақ халық медицинасының дамуына әсіресе дәрілік өсімдіктерді танып пайдалануына еткен ықпалдары зор болды.

- Бүгін біз оқу қызмет барысында елімізде өсетін дәрілік өсімдіктермен, олардың пайдасы туралы әңгімелесеміз.

Бақылау жұмысы.

Педагог балаларға қораптағы кептірілген шөптерді көрсетеді. Оларды қолдарына ұстап көруді ұсынады.

- Балалар, бұл не?

- Бұл - кептірілген шөптер.

- Олар қандай болады?

- Өсімдіктердің қандай пайдасы бар? Өсімдіктер жер бетіне көрік беріп қана қоймай, адамға жылу, тамақ, таза ауа сыйлайды, сонымен қатар емдік пайдасы мол. Мұндай өсімдіктермен емдеуді фитотерапия деп атайды. Бұл жөнінде бізге Дәрігер Айболит көмектеседі.

Педагог балалардың назарын интербелсенді тақтаға аударады.

Педагог слайд арқылы дәрілік шөптермен таныстырады.

- Дәрілік өсімдіктер екіге бөлінеді. Бөлме және дала өсімдіктері.

- Неге бөлме өсімдіктері дейміз? Бөлме өсімдіктері адамның көмегімен бөлмеде өседі, олар алуан түрлі.

- Неге дала өсімдіктері дейміз?

- Ал, қазір табиғат бұрышындағы емдік өсімдіктерді бақылайық..

Педагог балаларды табиғат бұрышына баруды ұсынады.

Өсімдіктерді бақылау.

Табиғат бұрышында кактус, алоэ өсімдіктері болады.

- Кактус – бойында емдік қасиеттері мол өсімдіктердің бірі болып табылады.

Оның тікенектеріне қарап, адамдар суық қабылдайды, алайда кактусты үйдегі теледидар, компьютерлердің жанына қойсақ, олардан шығатын зиянды сәулелерді өзіне сіңіріп, жойып отырады да, адамның көз жанарын сақтауға септігін тигізеді.

- Алоэ – шырынды өсімдік. Ел іші «жүз жылдық» деп атайды. Оның шырыны сағақсыз жапырақтарына жиналады. Жапырағының пішіні сәл иілген қылышқа ұқсайды. Жиіектері тікенектермен көмкерілген, өркенге кезектесіп орналасқан. Алоэ жапырағын кескенде, дәмі ашқылтым, сарғыш түсті шырын ағады. Осы шырынның емдік қасиеті зор.

- Медицинада түрлі дәрілер жасайды. Абайсызда қолыңды кесіп алсаң, алоэ жапырағының ортасын қақ жарып бөліп жараға таңса, қанның тезірек ұйып, тоқтауына көмектеседі және іріңді жараларды дененің күйген жерін, тері ауруларын емдеуге қолданады.

Педагог өсімдіктерді сипаттау кезінде қосымша сұрақтар қояды.

Педагог балалармен орындарына келеді.

"Қалың қалай?" сөздік ойыны.

- Менің әр сұрағыма бәрің бірге «Былай!» деп бірауыздан жауап қайтарып, қимылмен көрсетіндер.

- Қалың қалай? (бас бармағын көрсету)

- Қалай жүресің?

- Қалай жүгіресің?

- Қалай жүзесің?

- Қалай тамақ ішесің ?

- Қоштасасың сен қалай?

- Ұйқыға қалай жатасың?

- Боласың ба сен бұзық?

Балалар 2-3 рет бұрынғыдан тездете жауап беріп қаталайды.

"Емдік шөптер" презентациясы.

Педагог слайд арқылы емдік шөптермен таныстыруды жалғастырады.

Түймедақ - біржылдық шөптесі өсімдік. Жапырағы кезектесіп орналасқан және жіңішке. Күлтелері ақ сопақша. Отасында сары түтікшелері бар.

Суық тигенге, тұмауға пайдалы.

Бақ- бақ - көп жылды көктем гүлі. Сабағын сындырсаң, сүт тамшылары шығады. Жапырақтары тү жағына орналасқан. Асқазан, ішек жұмыстарына көмектеседі.

Жолжелкен - біржылдық шөптесін өсімдік. Таулы

аймақтарда өседі. Жапырағы тамыр түбінен шығады. Қанат тәрізді тілімделген. Жүйке және бүйрек ауруларына, ішек жолдарына пайдалы.

Жалбыз - бұта тәріздес сұрғұлт жасыл өсімдік. Сабағы 4 қырлы, жапырағы мен бұтақтары көп. Гүлдері көк, күлгін түсті. Жемісі шар тәрізді 4 жаңғақ. Өт жолдарына, қабынуға пайдалы.

Жусан – түсі боз, иісі ащы, қышқыл емдік өсімдік. Бұл емдік өсімдік жусанның пайдасы өте зор. Оны "тазалықшы өсімдік" деп те атайды.

Жусанды суға батырып, бөлмеге сепсе, оның иісіне бүрге жоламайды.

Демалу гимнастикасы.

Педагог балаларды топтың ортасына шеңберге тұрып, демалу гимнастикасын жасауды ұсынады. Әр бала өздеріне ұнаған таяқшаға ілінген гүлді таңдайды.

Сөздерді айтып, қимылдарды қайталайды.

Қане, қане, балалар, (балалар тұрады)

Шаршағанда ырғалып, (тербеліп тұрады)

Гүлге ұқсап демалам. (отырады)

Жұпар иісін бір искеп, (мұрнымен демді ішіне тартып, шығарады)
Гүлдей болып жайқалам. (қолдарын жоғары көтереді)
Балалар 2 рет қайталайды.

Практикалық жұмыс.

Педагог шипалы емдік өсімдіктерді қалай жинап, сақтауға болатыны туралы мәлімет береді.

Керекті құралдар: ыдыстар, өсімдіктер.

- Дәрілік өсімдіктердің гүлі, жапырағы, сабағы, тамыры дәрі– дәрмек жасауға пайдаланылады. Кептірілген шөптерді, қағаз қаптамаларда, дорбашада, қораптарда не шыны ыдыста сақтайды. Егер шөп әбден кеппесе дорбаға ауа кірмейді де, шөп көгеріп, бұзылып кетеді.

- Кептірілген шөптерден тұнба жасауға болады. Кепкен шөпті ыстық суға салып, жылылап жауып, белгілі уақыттан соң суды сүзіп алса, ол тұнба деп аталынады.

Педагог түймедақ гүлінің тұнбасын жасап, сүзіп көрсетеді.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Бүгін біз не туралы әңгімелестік? Емдік шөптер туралы.

- Қандай дәрілік шөптерді білесіңдер? Алоэ, түймедақ, бақ-бақ.

- Дәрілік шөптер нешеге бөлінеді? Екіге бөлінеді.

- Тобымызда қандай дәрілік өсімдіктер бар?

- Оларды қалай күту керек?

- Дәрілік өсімдіктер не үшін қажет? Ем алу үшін.

- Өсімдіктер қайда өседі? Далада, орманда өседі.

Табиғат аясында өзін ұстай білу ережелерін пысықтау және есте сақтау:

- Гүлшоқтары үшін өсімдіктерді жұлуға болмайды.

- Дәрілік өсімдіктерді қалың өскен жерден жинау керек.

- Орманда шалғында, жалпы табиғатта соқпақ жолмен жүр, өсімдіктерді таптама.

- Сирек кездесетін дәрілік өсімдіктерді жинауға болмайды.

- Балалар, шеңберге тұрып, бір-бірімізге, туыстарымызға және жер бетіндегі барлық адамдарға шын жүректен зор денсаулық тілейік:

Өзімді-өзім жақтаймын,

Денсаулықты сақтаймын.

Жүректен жылы соншама,

Тілейміз саулық баршаға!

25 ҚҰстар ұшып келгенде

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Оқу қызметінің мақсаты

Балаларға құстардың пайдасы туралы мағлұмат беру; құстардың түрі, тіршілігі туралы білімдерін кеңейту; сөздік қорларын молайтып, есте сақтау қабілеттерін арттыру; құстарға қамқор болуға, қорғауға тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөйлемде "сай-салада", "бүршік", "қарқылдайды", "бырқылдайды", "шырылдайды" сөздерді пайдалану

Әдіс-тәсілдер

Аудиожазбаны, бейнежазбаны көрсету, шаттық шеңбері, түсіндіру, көрсету, қайталау, көркем сөз, сергіту сәті, пысықтау, үлгі ету, ойын, бақылау

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Көктемнің суреті, құстардың суреттері, қысқы ұяның суреті, көктемгі ұяның суреті.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері. "Қуанатын келді күн".

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құрып тұрады.

Қуан, шаттан, алақай,
Қуанатын келді күн.
Қайырлы таң,
Қайырлы күн.
Күліп шықты күн бүгін,
Амансыз ба, есенсіз ба.
Бәріміз күндей жарқырайық,
Бәріміз аман болайық.
Балалар өз көңіл-күйлерін білдіріп, бір-бірімен құшақтасады.
Педагог балаларды жарты шеңберге орындықтарға отырғызады.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Сурет бойынша жұмбақ жасыру.

Қар, мұз еріп, су көбейіп,
Сай-салада ағады.
Бүршік шашып, жапырақ ашып,
Жер гүл шашақ тағады.
Айтыңдаршы, балалар,
Бұл қай кезде болады?

- Суретте қай жыл мезгілі бейнеленген? Көктем мезгілі.

- Айтыңдаршы, көктем мезгілінде қандай өзгерістер болады?

Көктемде қар ериді, күн жылынады, ағаштар бүршік жарып алғашқы гүл – бәйшешек шығады. Көктемде табиғат жаңарады, барлық тіршілік иелері оянады. Құстар жылы жақтан ұшып келеді. Көктемде үлкендердің көмегімен балабақша ауласында гүл егеміз, ағаштардың түптерін қопсытамыз, құстарға ұя жасаймыз. Сондықтан да үлкендердің еңбегін бағалап, құрметтеуге тиіспіз.

Педагог балаларға қосымша сұрақтар қойып, әңгімелерін толықтырады

- Бұл ненің дауыстары? Құстардың дауысы.

- Көктемде қандай құстар ұшып келеді? Балалардың жауаптары.

Жыл құстары келді деп,

Балдырғандар мәз болды.

Қос қанаты желпілдеп,

Көлге үйрек-қаз қонды.

- Көктемде ең алғаш ұшып келетін құсты білесіңдер ме? Ұзақ.

- Ұзақты қандай құс деп атайды? Көктем жаршысы.

- Көкте ұшқан құстардың қиқуланған, тыраулаған, шикылдаған дауыстары естілді.

- Құстар ұшқанда қандай дауыстар естиміз? Соны дұрыс айтайық:

Бұлбұл сайрайды.

Торғай шырылдайды.

Қарға қарқылдайды.

Үйрек бырқылдайды.

Қаз қаңқылдайды.

Сауысқан шықылықтайды.

Тырна тыраулайды.

Педагог балаларға құстардың дауысын дұрыс айтуын қадағалайды.

Педагог балаларға құстар туралы жұмбақ жасыруды ұсынады:

- Құстарға байланысты көптеген жұмбақтар да бар, соларды шешіп көрейік:

Түсі қара мақпалдай,

Төсі ақ сыр жаққандай.

Ұшса оқтай зулайды,

Көктем жұлдыз аққандай. (қарлығаш)

"Құстарды ата" дидактикалық ойыны.

Педагог балаларға ойын ұсынады.

Мақсаты: балаларды құстарды тануға және атауға үйрету; көру, ойлау қабілетін дамыту; табиғатты сүюге тәрбиелеу.

Керекті құралдар: құстардың суреттері.

Барысы: Педагог құстардың суреттерін іледі, оларды атауға ұсынады. Бала құстың атын атайды, оны сипаттайды. Қалған балалар келісімдерін белгімен көрсетеді (бас бармақтарын жоғары немесе төмен көрсетеді).

Педагог тапсырманың сапалы орындалуына көңіл аударады.

Сергіту сәті.

Педагог балаларға сергіту сәтін орындауды ұсынады.

Келді көктем жағаға,

Келді сұлу шағала.

Аспандағы ақ құстар,

Ауылымды арала.

Көктем, көктем, көктемде,

Құстар келіп жеткенде.

Қуанып бір қаламыз.

Әнмен қарсы аламыз.

Балалар 2 рет қайталайды.

Әңгімелесу.

Педагог балалардың назарын интерактивті тақтадағы бейнежазбаға аударады.

Бейнежазба "Көктемдегі құстардың тіршілігі".

- Нелер ұшып келді? Ұзақтар ұшып келді.

- Көктемде құстар не істейді? Құстар ұя салуға кіріседі. Көптеген құстар ұясында оған бір нәрсе жақпаса, ол ұяны бірден тастап кетеді. екен. Алдымен ұзақтар келген соң, 2 аптадан кейін қараторғайлар мен бозторғайлар келе бастайды. Олардың қайсысы болмасын адамды қуанышқа бөлейді. Ұзақсыз, қараторғайсыз, бозторғайсыз көктем көктем емес. Көктемде құстар ұяларын салуға ынғайлы жер іздейді.

- Құстар балапандарына не іздейді? Балапандарын қоректендіру үшін жем іздейді. Оны ұяға тасып, күні бойы дамыл таппайды.

- Қалай ойлайсыңдар, құстар неге балапандарын қанатымен бүркеп алады? Кейбір құстар балапандарын бауырына алып, қанатымен бүркеп, суықтан

қорғайды.

Педагог қосымша сұрақтар қойып, жұмыс барысын реттейді.

"Өз ұясына қондыр" дидактикалық ойыны.

Педагог жыл құстары мен қыстайтын құстар орындарын ауыстырып алғанын айтады.

Керекті құралдар: көктемгі ұяның суреті, қысқы ұяның суреті, жыл құстары мен қыстайтын құстардың суреттері.

- Қыста қаздар қаңқылдаса, күн жылы болады. Аяқтарын бауырына тығып жатса, күн суытады.

- Торғай ерте су ішсе, көктем ерте шығады.

- Балалар, халық болжамдарын естерінде сақтап жүріңдер.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Балалар, бүгін біз не туралы айттық? Көктем, құстар туралы.

- Қазір жылдың қай мезгілі? Көктем мезгілі.

- Көктемнің қандай ерекшеліктері бар? Балалардың жауаптары.

- Қыстайтын құстарға қандай құстар жатады? Торғай, көгершін, шымшық, қарға, тоқылдақ.

- Балалар, көктемнің тағы бір ерекшелігі – жыл құстарының ұшып келуі.

- Жыл құстарың атаңдар. Бозторғай, қарлығаш, су құстары, ұзақ, қараторғай, қарлығаш, бұлбұл.

- Осы құстарға қандай көмек көрсетеміз? Балалар өз ойларын айтады.

- Құстарды қалай қорғаймыз?

- Ал ендеше, балалар, далаға шығып, өзіміздің ауламыздағы ата–анамыздың көмегімен жасалған ұямызды орналастырайық. Құстарға жем шашайық.

- Балалар, құстарды, аңдарды қорғайтын сендерсіңдер. Осы байлығымызды аялайық.

26 Сиқырлы су

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Оқу қызметінің мақсаты

Жер бетіндегі барлық тіршілік иелеріне судың маңызы туралы түсініктерін қалыптастыру; балаларды судың қасиеттерімен таныстыру; судың қасиеттерін бақылау жүргізу арқылы түсіндіру; сана-сезімін, ақыл-ойларын, зейінін көру, есту, қабылдау қабілеттерін дамыту; өлі табиғатқа деген сүйіспеншілікке, табиғатты қорғауға тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөйлемде "тәтті", "ащы", "мөлдір", "сарқырама", "түссіз" сөздердін пайдалану

Әдіс-тәсілдер

Аудиожазбаны, бейнежазбаны көрсету, шаттық шеңбері, түсіндіру, көрсету, қайталау, көркем сөз, сергіту сәті, пысықтау, үлгі ету, ойын, бақылау, тәжірибе

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Үлкен ыдыстағы су, суреттер.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына қарай қарындаштар, түрлі-түсті қағаздар, қайшы, су құйылған стақандар, сүт құйылған стақандар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері. "Қоңырау біздің сиқырлы".

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құрып тұрады.

Қоңырау біздің сиқырлы,
Сыңғырлап тағы ән салды.
Шақырды түріп ұйқыңды,
Шеңберге тұр, – деп баршаңды!

Педагог балаларға қоңыраудың көмегімен амандасуды ұсынады:

– Мен Алмасқа күлімдеп қараймын да, қоңыраумен: «Сәлеметсің бе, Алмас»,
– деп шылдырлатамын, содан кейін қоңырауды оған беремін. Осылайша біздің қоңырауымыз бәрін айналып шығуы керек.

Педагог балаларды жарты шеңберге орындықтарға отырғызады.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Ғажайып сәт.

- Балалар, сендер қонақ келгенді ұнатасыңдар ма?
- Ендеше, мына дауысты естейік. Ұнтаспаға жазылған судың дауысы естіледі.
- Ненің дауысы? Судың дауысы.
- Бүгін бізге қонаққа Сиқырлы су келді. Сендер таңысқыларың келе ме?
- Ендеше, сендер көздеріңді жұмыңдар. Осы кезде педагог айналып, Сиқырлы судың киімін киіп отырады.
- Мен - Сиқырлы сумын. Бүгін сендер мен туралы қызықты мағұлматтар білесіңдер.
- Су бізге не үшін қажет? Балалар өз ойларын білдіреді.
- "Су - өмірдің көзі", – деген сөз бекер емес. Су – өсімдіктер мен жануарлар ағзаларының құрамының негізгі бөлігі. Егер қарбыздың 1 киллограммын кептірсек, 20 грамм құрғақ зат шығады. Демек, қарбыздың 98% - су. Адамның ағзасында да су көп. Су - қан, сілекей, асқазан шырынының құрамына кіреді. Сонымен қатар, су – жас, тер түрінде болады. Адамның ағзасы ауа жұтқанда, күніне 2 стаканға дейін суды бу түрінде шығады. Судың қатысуымен ағзадан зиянды заттар бөлінеді.

Көркем сөз.

Педагог Н.Малдыбаеваның "Су – өмірдің бұлағы" өлеңін оқиды.

Су – өмірдің бұлағы
Су – өмірдің бұлағы, тасып-толған,
Тіршіліктің нәрі бұл, еріп-тоңған.
Су болмаса болмайды табиғат та
Ол әр заттың қуаты боп қалыптасқан.
Судың да сұрауы бар, тыңдай білсең,
Судың да шектігі бар, ұстай білсең.

Ластанған жаңа ғасыр заманында
Үнемдей біл күмістейін суыңды да
Үнемдей біл күмістейін суыңды да
Ысырап болған әр тамшының артын ойла.

Жүрсендағы сен шалқып мына жақта,
Балалар бар зар болған бір тамшыға.

- Су – өмір, адам үшін де, барлық тірі жандар үшін де керек. Адам тамақсыз 30 күн өмір сүре алады, ал сусыз 3 күн ғана. Ендеше, су - адам үшін өте қажет.

Әңгімелесу.

Педагог балалардың назарын интерактивті тақтадағы Қазақстанның физикалық картасына аударады.

- Айналамызда тағы қайда су бар? Оны білу үшін картаға назар аударыңдар.

- Мына картада қаншама көгілдір түс бар?

- Бұл ненің белгісі, білесіңдер ме? Бұл теңіз, мұхит, өзен, көлдер, олар картада көгілдір түспен белгіленеді.

- Сендер қалай ойлайсыңдар, жер бетіндегі судың бәрін ішуге жарай ма? Мұхиттардың, теңіздердің, кейбір өзендердің суы өте ащы болғандықтан, олар ішуге жарамайды. Бірақ онда да тіршілік етуге болады.

- Суда нелер тіршілік етеді? Әр түрлі балықтар, су асты жәндіктері өмір сүреді.

- Су туралы тағы не білесіңдер? Балалар өз ойларын білдіреді.

-Балалар, су туралы көп біледі екенсіңдер, бірақ судың қасиеттерін дәлелдеу үшін тәжірибе жасайық.

Педагог балаларды табиғат бұрышына шақырады.

Тәжірибелік әрекет.

Педагог алдын ала тәжірибеге арналған керекті құралдар дайындайды. Әр бала тәжірибелерді жеке орындайды. Балалар алжапқыштар, қалпақтарын киеді.

Тәжірибе №1. "Су мөлдір"

Барысы: Балалардың алдына бір стақан су, бір стақан сүт қойылады. Екі стақанға да таяқша салынады. Стақанның біреунде таяқша көрінеді, біреуінде көрінбейді.

- Неге?

Қорытынды: Су мөлдір, сүт мөлдір емес. Су мөлдір болу керек. Жануарлар ішуге, адамдар қолдануға мөлдір су қажет. Мөлдір емес су таза емес, пайдасыз.

Тәжірибе №2. "Суда иіс те, дәм де жоқ"

Барысы: Балаларға судың дәмін татып көргізу, суды иіскету.

- Ненің иісі шығады? Иісі жоқ.

Қорытынды: Егер су таза болса иісі де, дәмі де болмайды. Дәмі ащы суды қолдануға жарамайды.

Тәжірибе №3. "Су сұйық"

Барысы: Балаларға бір бос стақан, бір сумен стақан беріледі. Суды бос стақанға асықпай құюды ұсынады. Су тез құйылады.

- Неге? Өткені су сұйық. Ол сұйық болмаса ақпайды, бізге жетпейді, бұлақтан өзенге бара алмайды, сарқылдап аға алмайды.

Қорытынды: Су сұйық, ағады, сондықтан да су - сұйықтық.

Педагог балалардың арасынан жауапты кезекшілерді тағайындайды.

Пайдаланған ыдыстар жиналынады.

Сергіту сәті.

Педагог балаларға сергіту сәтін орындап, тынығып алуды ұсынады.

Сылдырлайды мөлдір су,

Мөлдір суға қолыңды жу.

Жусан егер әрдайым.

Аппақ бетін маңдайын.

Тазалықтың досы,

Су дегенін осы.

Балалар 2 рет қайталайды.

Сарқырама туралы әңгімелеу.

Педагог балалардың назарын интерактивті тақтадағы бейнежазбаға аударады.

Бейнежазба "Анхель сарқырамасы".

Сарқыраған, арқыраған өзеннің,

Сәл құлама түсін бар ма көргенің?

Сол болады құлап аққан биіктен,

Сарқырама - құлама су дегенің.

Педагог сарқырама туралы түсінік береді.

Сарқырама деген таудан құлап ағатын су екені түсіндіреді.

- Анхель сарқырамасы – Оңтүстік Америка материгіндегі Ориноко өзенінің бір саласында орналасқан. Әлемдегі ең биік сарқырама, судың үздіксіз түсу биіктігі 807 метр. 1935 жылы сарқырамадан ұшып өткен Эйнджел Джеймс (ағылш. Angel) ұшқыш атымен аталған.

Тәжірибе №4. "Лотос гүлі"

Педагог балаларға сумен сиқыр көрсетуді ұсынады.

Керекті құралдар: үлкен ыдыстағы су, қарындаштар, түрлі-түсті қағаздар, қайшы.

_____
_____

Барысы: Түрлі-түсті қағаздан үлкен жапырақтары бар гүлді қиыңдар.

Қарандаштың көмегімен жапырақтарды ортаға ораңдар. Ал енді ыдыстағы суға әр түрлі лотостарды түсіріңдер. Осы кезде сіздің алдыңызда гүлдің жапырақтары ашылады.

- Неге?

Қорытынды: Бұл дегеніміз, қағаз суланған сайын біртіндеп ауырлай бастайды. Содан соң жапырақтар ашыла басайды.

Педагог су туралы мақал-мәтелдер айтуды ұсынады.

Су бергеннің сауабы бар,
Су төккеннің жауабы бар.
Су бермегенге сүтіңді бер - ақ ниетінді білсін.
Су болмай балық аулауға болмас,
Жүз жыртпай дау даулауға болмас.
Су - күмістен де бағалы, су - алтынан да бағалы.
Су - асыл тастан асқан мөлдір.
Сусыз – тіршілік жоқ.
- Жарайсыңдар, балалар!

Педагог сурет бойынша су туралы тыйым сөздерді айтуды ұсынады.

Суға қоқыс тастама.
Суды ластама.
Суға түкірме.
Суды бекер шашпа.
Суды босқа ағызба.
Судың бұрандасын жауып жүр.
- Өзен, көлдерді таза ұстаңдар, ластамаңдар!

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Балалар, бүгін біз не туралы әңгімелестік? Су туралы.
- Су не үшін керек? Балалардың жауаптары.
- Су қандай болады? Балалардың жауаптары.
- Егерде су болмаса, не болады? Суды іздеген - берекелі іс жасайды, суды бекер төккен - күнә жасайды,- деген бір мақалда.
- Қалай ойлайсыңдар, неге бұлай айтылған? Жыл сайын таза, тұщы судың азаюымен байланысты. Көптеген Еуропалық елдер таза, тұщы суды көп ақшаға сатып алады екен. Біздің Қазақстан Республикасында да ауыз суының сатылуы әдеттегі құбылысқа айналды. Бұл - Тұран, Сарыағаш ауыз сулары, Құлагер - Арасан минералды сулары.
- Таза, тұщы суға артық ақша төлемеу үшін не істеуіміз керек? Суды үнемді пайдалану керек.
- Егер су шүмектен, су бағанасынан қажетсіз ағып жатса, не істеу керек? Шүмекті жабу керек.
- Жуынғанда суды қалай жұмсау керек? Судың көп ағып кетпеуі үшін су ағысын азайту керек.

- Сондықтан да, таза, тұщы су – байлығымыз. Оны үнемдеп, сақтауымыз керек екендігін есімізден шығармауымыз керек.

27 Ағаштан не жасалынады

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Оқу қызметінің мақсаты

Ұлттық салт-дәстүр, әдет-ғұрып жайында қарапайым түсінік беру; ата-бабаларымыздың кейінгі ұрпаққа мирас еткен асыл мұрасын қадірлеп, қастерлеуге, қасиетін түсінуге баулу; балаларға ұлттық ыдыстары туралы түсінік беру; тәжірибе арқылы ағаштардың қасиеттерін анықтау; балалардың ой-қиялының, шығармашылық белсенділігінің дамуына ықпал ету; балаларды еңбекқорлыққа тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөйлемде "тостаған", "торсық", "ағаш қасық", "кесе", "сіңіреді", "батады" сөздерін пайдалану

Әдіс-тәсілдер

Аудиожазбаны, бейнежазбаны көрсету, шаттық шеңбері, түсіндіру, көрсету, қайталау, көркем сөз, сергіту сәті, пысықтау, үлгі ету, ойын, бақылау, тәжірибе

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Киіз үй, ұлттық ыдыстар, асықтар, 2 ыдыс, 2 дорба, шегелер, сіріңкенің шиі, орташа көлемдегі тастар, ағаштар кесегі.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына қарай асықтар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері. "Айналаға гүл шашылды".

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құрып тұрады.

- Балалар, мен сендерді көргеніме өте қуаныштымын. Сендерді шын көңілмен қуаныш шеңберіне шақырамын. Барлығымыз, қыздар мен ұлдар араласып тұрайық та, бір-бірімізбен амандасайық:

Жарқырап күнде ашылды,

Айналаға гүл шашылды.

Қайырлы күн!

Біз нәзік қыздармыз!

Қайырлы күн!

Біз ержүрек ұлдармыз!

Педагог шеңбердің ішімен жүреді, бірде ұлға, бірде қызға кезек-кезек қарап айтады.

Қолдарын бір-біріне ұстатады.

Балалар бір-бірінің көздеріне қарайды да, күлімдейді.

Педагог балаларды жарты шеңберге орындықтарға отырғызады.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Көркем сөз.

Педагог Несіпбек Айтөвтың «Көктем» өлеңін айтады.

Қаусыратып қар боранды,

Көктем қайтып оралды.

Таулар тастап ақ тонын,

Сарқырады бұлақтар,

Құлпырды сай-қыраттар.

Сағым ойнап, көзді алып,

Жақын тартты жырақтар.

Көрсен енді қояндар,

Көкшіл түске боянды.

Аюлар мен аралар,

Ұйқысынан оянды.

Өлең мазмұны бойынша әңгімелесу:

- Өлеңде қай мезгіл туралы айтылған? Көктем мезгілі туралы.

- Орманда, далада қандай өзгерістер болады? Балалар өз ойларын айтады.

Балаларды әже қарсы алады. Балаларды дастарқанға шақырады.

- Тойларың құтты болсын! Тойларың тойға ұласа берсін! Наурыз мейрамы құтты болсын!

- Қонақжайлылық – қазақтың ең ерекше қасиеттерінің бірі. Олар келген

қонақты үнемі көңілді қарсы алып, көңілінен шығуға тырысады. Сосын кең жайылған дастархан басына шақырады.

- Үстелде қандай ыдыстарды көріп тұрсындар? Балалар білген ыдыстарын атайды: тостаған, кесе, астау, ожау.

- Ыдыстарды қолдарыңмен ұстап көріңдер. Ыдыстар неден жасалған? Ағаштан жасалған.

- Сендерге ұнады ма?

Педагог үстелдің үстіндегі ұлттық ыдыстарымен таныстырады.

Педагогтар ыдыстарды бір-бірден алып, сипаттайды.

- "Ыдысын көріп, асын іш" деген мақалды қалай түсінесіңдер? Бұл қазақ мақаласында терең мағына, үлкен тәрбиелік мәні бар. Әдемі ыдыста тіпті ең қарапайым тағам тәбетті көрінеді. Ежелгі халық шеберлері емен, қайың және басқа да күшті ағашты пайдалана отырып, экологиялық таза табиғи материалдан ыдыс жасады. Сол ыдыстармен таныстырайын.

Тостаған пішіні ежелгі көшпенділердің көшпелі өмір салтына байланысты.

Қаламсыз дөңгелек пішін мұндай ыдысты әсіресе жинақы, біреуі екіншісіне жинауға мүмкіндік берді, бұл көшпенді жағдайларда маңызды болды.

Астау - қазақтың көне ағаш ыдысы, бешбармақ, палау, ет, қой басын беретін ыдыс. Экологиялық артықшылығы - мұндай тағамда бешбармақ суытпайды, ал ағаш мерекелік үстелге әдемі көрініс береді. Астау тек қана қатты ағаштан – қайың мен талдан жасалады.

Ожау - ұзын сабы бар ожау ағаштың тұтас бөлігінен жасалады және өрнектермен безендіріледі. Тұтқада ыңғайлы болу үшін шұңқырды егеді.

Ожау бірдей және екі есе болады.

Қасық ожаудан кіші, ағаштың тұтас кесектерінен жасалады, сондықтан ағашқасық деп аталады, жарқын бояулармен боялады. Балалар үшін де, ересектер үшін де жасайды.

- Тағы осындай ыдыстар болады: келі-келсап, зерен, тегене, күбі, саптаяқ.

- Қандай ыдыстармен таныстық?

- Ыдыстар неден жасалған? Ағаштан жасалған.

"Асық жинау" қозғалмалы ойыны.

Педагог балаларға ойын ойнауды ұсынады.

Керекті құралдар: асықтар, 2 ыдыс, 2 дорба.

Ойынның шарты: Балалар екі топқа бөлінеді. Ортада екі үстел тұрады.

Үстінде ыдыста асықтар тұрады. Бірінші үстелде тұрған асықтарды екінші үстелдегі бос дорбаға жинайды. Балалар асықтарды санайды. Қай топ көп асық жинаса, сол топ жеңіске жетеді.

Әже балаларды мақтап, сыйлыққа асықтарды тартады.

Көркем сөз.

Педагог Шәкәрім Құдайбердіұлының өлеңін оқиды.

Ұлыстың ұлы күнінде,

Бай шығады балбырап.

Қасында жас жеткіншек,
Тұлымшағы салбырап.
Келіншек шығар керіліп,
Сәукелесі саудырап.
Қыз шығады қылмиып,
Екі көзі жаудырап.
Бозбала шығар бұрқырап,
Ақбөкендей сырқырап.
Құл құтылар құрықтан,
Күң құтылар сырықтан.
Кетік ыдыс, шөміштің,
Түтіні шығар бұрқырап.

- Мына өлең жолдарында не туралы айтылған? Қалай ойлайсыңдар?
Балалар өз ойларын білдіреді. Педагог балалардың жауаптарын толықтырады.

Тәжірибелік әрекет.

Педагог балаларды табиғат бұрышына шақырады. Тәжірибеге керекті құралдарды алдын ала дайындайды.

- Балалар, айналаға қараңдаршы, ағаштан тағы қандай заттар жасалған?
Балалар өз жауаптарын айтады.

- Ағаштың қандай сиқырлы қасиеттері бар екенін білгілерің келе ме? Ағаш - адамның мыңдаған жылдардан бері отын үшін де және құрылыс материалы ретінде қолданған шикізаты. Отын мен құрылыстан басқа да мақсаттарда: еңбек аспаптарын, музыка аспаптарын, қару, жиһаз, өнер туындыларын, қағаз жасау үшін қолданады. Ағаш материалы өсімдіктерінің діңінен немесе жаңқасынан, кейде талшықтарынан алынады.

Барысы:

- Қолымызға шегені аламыз, оны сындырып көрейік. Шеге сынбайды.

- Шеге қандай? Шеге қатты.

- Енді сіріңкенінің шиін сындырып көрейік. Не айтуға болады? Сіріңкенің шиі сынды, демек ағашты сындыруға болады.

Қорытынды: ағаш және ағаштан жасалған заттар сынады, демек оларға ұқыпты қарап, сындырмау керек. Ағаш темірден иілгіштеу, өңдеуге тез келеді. Сондықтан адамдар ағаштан көп заттар жасауды ойлап тапқан.

Тәжірибе №2 "Батады - батпайды"

Керекті құралдар: орташа көлемдегі тастар, ағаштар кесегі.

Барысы:

- Балалар, сендер қалай ойлайсыңдар, ағаш суда батады ма, батпайды ма?

Балалар өз ойларын айтады.

- Осыны анықтау үшін тәжірибе жасап көрейік. Қолдарыңа тасты алып, суға салыңдар.

- Не байқадыңдар? Тас батып кетті.

- Енді қолдарыңа ағаш кесегін алып, суға салыңдар.
  - Ағаш жайында не айтуға болады? Ағашқа не болды? Ағаш батпайды.
- Қорытынды: ағаш жеңіл, су бетінде қалқып жүреді. Ағаш суда батпайды.
- Осы ағаштың қасиетін адамдар қайда пайдаланады? Адамдар ағаштан қайық, кеме жасайды. Өйткені олар суға батпайды.

Тәжірибе №3 "Ағаш суды сіңіреді"

Керекті құралдар: судағы ағаш кесегі.

Барысы:

- Судан ағаш кесегін алайық. Қараңдаршы, не болды? Ол қарайып, ісініп кетіпті.

Қорытынды: ағаш суды бойына сіңіреді, сондықтан ол ісініп, өз қасиетін жоғалтады. Ағаштан жасалған заттары бұзылмау үшін бояймыз.

Педагог балалардың арасынан кезекшілерді тағайындайды. Балалар табиғат бұрышын реттейді.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Біз бүгінгі оқу қызметінде не туралы әңгімелестік? Көктем, Наурыз мерекесі, ұлттық ыдыстар туралы.
- Көктемнің қандай ерекшеліктерін білесіңдер? Балалар өз жауаптарын айтады.
- Көктемде қандай мерекелерді тойлаймыз? Наурыз мерекесін.
- Наурыз мерекесі сендерге ұнайды ма? Не ұнайды?
- Наурыз мерекесінде қонақтарға не жайамыз? Дастарқан жаямыз.
- Қандай ұлттық ыдыстарды білесіңдер? Балалардың жауаптары.
- Олар неден жасалған? Ағаштан жасалған.
- Тәжірибе кезінде ағаштың қасиеті жайында нені білдік? Ағаш жеңіл, суда қалқып жүзеді, ағаш сынады.
- Әже, сіздің келгеніңізге көп-көп рахмет! Келген Наурыз құтты болсын! Наурызда жылдан жылға аман-есен жете берейік Бүгінгі күнге рахмет! Күніміз жарық болсын! Аспанымыз ашық болсын! Күніміз сәтті болсын! Деніміз сау болсын!

28 Зергерлік бұйымдар

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Оқу қызметінің мақсаты

Ұлттық қолданбалы өнер туралы, алған түсінігі мен әсерлерін түрлі жолдармен жеткізу, балалардың ұлттық бұйымға деген қызығушылығын, сана-сезімін, ынта-жігерін арттыру, зергерлік бұйымдармен таныстыру; сөздік қорын молайту, есте сақтау қабілетін дамыту; өнердің бәрі адам баласына қажет дүние екендігін түсініп, білуге тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөйлемде "білезік", "сақина", "қобдиша", "әшекей", "алқа", "сырға", "зергер", "асыл тастар", "күміс" сөздерін пайдалану

Әдіс-тәсілдер

Аудиожазбаны, бейнежазбаны көрсету, шаттық шеңбері, түсіндіру, көрсету, қайталау, көркем сөз, сергіту сәті, пысықтау, үлгі ету, ойын, бақылау

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Қобдиша, күмістен жасалған бұйымдар - сақина, сырға, алқа, білезік.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына қарай тапсырмалар парағы.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері. "Үлкен шеңбер құрайық!"

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құрып тұрады.

Кел, балалар, ортаға,
Үлкен шеңбер құрайық!
Тереземді ашамын,
Салем деймін күнге мен!
Достарымды көргенде,
Қуана қарсы аламын.
Қолымыздан ұстасып,
Жылулықты алайын!
Кел, балалар күлейік!
Күлкіменен түлейік.
Қабак шытқан не керек?
Көңілді болып жүрейік!
Балалар бір-біріне қарайды да, күлімдейді.
Педагог балаларды жарты шеңберге орындықтарға отырғызады.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Ертегі айту.

"Ерте-ерте ертеде бір қыз болыпты. Ол өзін өте жақсы көріпті. Әрбір таңда ол өзінің бұйымдарымен әдеміленіп отырған. Ешкімге көмектеспеген. Соны көрген Сикыршы ашуланды. Қыз ұйқыдан тұрса, бұйымдары жоқ. Бәрі жоғалып кетіпті.

- Менің бұйымдарым қайда кеткен? Оны кім алып кетті? Мен енді қалай әдімі боламын. Мені ешкім жақсы көрмейді ғой?"

- Балалар, Ханзадаға біз қандай көмек көрсете аламыз?

- Әшекейлерін тауып береміз бе? Балалар өз ойларын айтады.

Педагог балалардың назарын әдемі қобдишаға аударады.

Ғажайып сәт.

Педагог балаларға қобдишаны көрсетеді.

- Бұл не, балалар? Қобдиша.

- Қобдиша не үшін қажет? Қобдиша - әшекей салуға арналған бұйым.

- Қалай ойлайсыңдар, біздің қобдишада не бар? Балалар өз ойларын айтады.

- Олай болса, ашып көрейік.

Алқа - қыз баланы сыпайы, сәнмен әсем жүруге үйрету үшін тағылады.

Жүзік - оны қолымызға күніміз ашық болсын деген тілекпен салған.

Білезік - ол халықтың қастерлі дүниесі.

Қапсырма - әйел қамзолына тағылатын жалпақ күміс бұйым.

Сырға - құлаққа тағатын сәнді асыл бұйым.

Шекелік - сәукеле, тақия, бас киімге тағылатын тағым.

Педагог қобдишаның ішінен әшекелерді алуды ұсынады.

- Қалай ойлайсыңдар, бұл әшекей бұйымдары неден жасалған? Күмістен жасалған.

- Әшекейлерді жасау өнері зергерлік өнер деп аталады. Ал оларды дайындайтын шеберді зергер деп атайды.

- Олай болса, зергер туралы өлең тыңдайық.

Көркем сөз.

Фариза Оңғарсынованың "Зергер" өлеңі.

Білесің бе бұл істі –

зергерлікке кім дайын?

Балқытып ап күмісті,

сапырады судайын.

Сиқыршыдай жырдағы:

білезік пен алқаны,

сақинаны, сырғаны

күміс сымнан тартады.

Көрсен, қайран боласың –

мақтанышы ол бір елдің.

Күмістейді тоғасын

таралғы мен жүгеннің.

Тобылғы сап күмсанды

қамшыға бір қарашы.

Кім жасайды бұл сәнді

табылмастай бағасы?!

Деменіздер: «Бұл қалай

күмісті де илеген?»

Осы өнерді мұрадай

зергерлерден үйренем!

- Өлеңде не туралы айтылған? Балалардың жауаптары тыңдалады.

- Бұйымдарды немен әшекейлеген? Әдемі тастармен, оюлармен көмкеріп әшекейлеген.

Күміс туралы әңгімелеу.

Педагог балалардың назарын интерактивті тақтадағы бейнежазбаға аударады.

- Күміс – адам денсаулығына өте пайдалы. Иммунитетті нығайтады, микробтардан тазартады, жүректің қызметін жақсартады, қан қысымын төмендетеді, ісіктің жойылуына көмектеседі, сондай-ақ оны тері аурулары бар адам тағып жүруі керек. Сондықтан оны медицинада да қолданады, кейбір құрал-жабдықтардың құрамына күміс қосылған.

- Қазақтың ұғымында күміс тазалықтың, адалдықтың белгісі. Тек әшекей бұйымдар ғана емес, тұрмыс заттары, жиһаз, ер-тұрмандар да күміспен күптелген. Қазіргі кезде де әрбір үйде күмістен жасалған бұйымдар бар.

Кішкентай сәбиді қырқынан шығарарда дені сау болсын деген ниетпен күміс салынған суға шомылдырады.

- Осы күміс бұйымдар уақыт өте келе қарайып кетіп жатады.
- Ол неліктен? Күміске су, иісмай, тамақ, кір жуғыш құралдар тигенде, кейде сөреде жатып-ақ өзінен-өзі күңгірттеніп кетеді.
- Әшекейлерді тазартып көреміз бе?

Педагог балаларды табиғат бұрышында жұмыс жасауды ұсынады.

Практикалық жұмыс.

Керекті құралдар: күмістен жасалған әшекей бұйымдары, тіс ысқыш, тіс пастасы, ас содасы, киіз.

Барысы:

- Балалар, біз күмістен жасалған бұйымдарды тазалаймыз. Ол үшін кәдімгі тіс пастасымен не ас содасымен ысқылап, кейін сумен шайып жібереміз. Кәдімгі киізге де үйкелеп, тазартуға болады. Алайда қатты ысқылап, бұйымды бүлдіріп алмаңыз.

Балалар өз бетімен жұмыс істейді.

- Өздеріне ұнаған тәсілмен бұйымдарды тазартып көріңдер.
- Не байқадыңдар? Сақина жарқырап шыға келеді.

Сергіту сәті.

Педагог балаларға сергіту сәтін орындауға ұсынады.

Сыңғыр-сыңғыр сырғалар,

Құлағымда ырғалар.

Оң қолымда - білезік,

Сол қолымда - білезік,

Саусақтарда сақина,

Санап қане көрсетші:

1, 2, 3, 4, 5.

Сыңғырлайды сырғалар.

Балалар 2 рет қайталайды.

Шығармашылық әрекет.

Педагог балаларға әшекейлер туралы өлеңдерін айтуды ұсынады.

Сылдыр – сылдыр, сырғалым,

Құлағыма тағар кім?

Сұлу болып әрдайым,

Сырғалы қыз атандым.

Оң қолымда білезік,

Сол қолымда білезік.

Сәнді көйлек киелік,
Бәріміз бірге билейік.

Балқытып ол күмісті
Сапырады судайын.
Білезік пен алқаны,
Сақинаны, сырғаны.

- Балалар, өлеңдерде не туралы айтылған?
- Қандай әшекейлер туралы айттық?

Жұмбақтың шешуін шешу арқылы үзік сызықтарды бастырту.

Керекті құралдар: тапсырмалар парағы, қарындаштар.

Қолға көрік береді.

Жалт-жұлт етеді.

Бұл не? Сақина.

Білеу-білеу білегім

Білегіме киемін.

Ал, кәнекей, балалар,

Шешуін кім таба алар? Білезік.

Сыңғыр-сыңғыр етеді,

Құлаққа ілсе, әдемі боп кетеді.

Бұл не? Сырға.

Балалар жұмбақтарды шешіп, үзік сызықтарды бастырады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Бүгін қандай бұйымдармен таныстық? Сақина, сырға, білезік, алқа.
- Олар неден жасалады? Күмістен, алтыннан жасалынады.
- Зергерлік бұйымдарды кімдер жасайды? Зергерлер жасайды.
- Қазақтың әшекей бұйымдары – бүкіл ұлттық мәдениетіміздің асыл қазынасы. Зергерлер алтын мен күміс, жез бен мысты кеңінен қолданған екен. Солардың арасында көбірек қолданғаны – күміс. Мысалы: күміс сақиналар, сырғалар, білезіктер, шашбау жасаған екен. Қазақша бұйымды әшекейлеу үшін асыл тастар да қолданылады.
- Ер қадірін ер білер,
Зер қадірін зергер білер, деген мақалды қалай түсінесіңдер? Балалар өз ойларын айтады.
- Көңіліміз әрдайым күмістей жарқырап жүре берсін!

29 Жұлдыздар әлемі

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Оқу қызметінің мақсаты

Өлі табиғаттың түрлі нысандарын бақылау; балаларға жұлдыздар әлемі туралы жалпы түсінік беру; сурет бойынша әңгіме құрастыруға үйрету; ойлау қабілетін, қызығушылығын арттыру; еңбекке деген құштарлығын ояту, үлкендердің еңбегін сыйлауға тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

сөйлемде "темірқазық", "жетіқарақшы", "үлкен аю", "кіші аю", "құсжолы" сөздерді пайдалану

Әдіс-тәсілдер

Аудиожазбаны тыңдау, ғажайып сәт, түсіндіру, ойын, жаттығу, көрсету, сұрақ-жауап, әңгімелеу, бой сергіту, қорытындылау, сұрақ-жауап, мадақтау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

ғаламшар суреті, "Аспан әлемі" презентациясы, шам

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

бала санына қарай жұлдызшалар, қарындаштар, тапсырмалар парағы.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың

ортасына шеңбер құрып тұрады.

Қуаныш шеңбері:

Шеңберге тұрайық, достарымызбен қол ұстасайық! Барлығымыз жақсы көңіл-күйде бір-бірімізге тілегімізді айтайық! Бір-бірімізге қарап, күлкімізді сыйлайық!

Қол алысып, қәне, біз,

Достасайық бәріміз.

Айтарым бар сендерге,

Тез тұрындар шеңберге.

Қандай жақсы бір тұру,

Достарменен бір жүру!

Қандай жақсы дос болу!

- Балалар, бір-біріміздің қолымыздан ұстап, алақан арқылы жүректің жылуын сезінейік!

- Балалар, менің қолымда не бар? Сандық.

- Сандықта Білгіш досымыздың тапсырмалары бар. Тапсырмаларды орындасақ, сыйлыққа ие боласыздар.

Педагог балаларды жарты шеңберге орындықтарға отыруды ұсынады.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

"Ой қозғау" әдісі.

Тақиям толған сөк,

Ерте тұрсам дымда жоқ. (жұлдыз)

Бірде арық, бірде толық,

Үстіне көйлек сыймайды.

Тігінші іздеп өзіне,

Аспанды кезіп жүреді. (ай)

Педагог "Аспан әлемі" презентация арқылы әңгімелейді.

- Балалар, бүгінгі оқу қызметі өте қызықты болмақ, өйткені біз аспан әлемі туралы әңгімелесеміз.

- Жерді қоршаған бүкіл дүние - Ғарыш деп аталады, Ғарыш әлемі кең байтақ!

- Оны адамзат әлі толығымен зерттеп болған жоқ. Ғарыш әлемінде көптеген ғаламшарлар бар: Меркурий, Венера, Жер, Марс, Юпитер, Сатурн, Уран, Нептун, Плутон.

- Аспан әлемінде көптеген жұлдыздар да бар. Мына жұлдыз Жетіқарақшы деп аталады.

- Ал мына жұлдыз - Темірқазық.

- Ал ең үлкен жұлдыз - Күн. Күн - ғарыштың жүрегі, біздің планетамыздың жылу көзі.

- Балалар, сендерге жұлдызшаларды сыйға тартамын!

Әңгімелесу.

Педагог балалардың назарын интерактивті тақтаға аударады.

Бейнежазба көрсету "Звездное небо с луной"

- Балалар, біз қай ғаламшарда өмір сүріп жатырмыз? Жер - біздің тұрып жатқан мекеніміз, ортақ үйіміз.

- Ал жоғарыда, біздің үстімізде не бар? Аспан, жұлдыздар, күн, ай.

- Ай мен жұлдыздарды қай уақытта көреміз түнде ме, күндіз бе? Түнде көреміз.

- Түнде аспан бізге қандай болып көрінеді?

- Маған да ұнайды. Түнгі аспан әдемі, сиқырлы сияқты.

- Қалай ойлайсыңдар, жұлдыз деген не?

- Олар неге ұқсайды? Балалардың жауаптары.

- Дұрыс, балалар, біз жұлдыздарға қарағанда олар кішкентай ұсақ болып көрінеді. Өйткені олар өте биік жоғарыда орналасқан.

Педагог тапсырма соңында жұлдызшаларды сыйға тартады.

Көркем сөз.

Педагог балаларға Әбділдә Тәжібаевтің "Жұлдыз" өлеңін оқиды.

Өрмекшідей қыбырлап,

Аяқтары жыбырлап,

Түнде жұлдыз жүреді.

Тозған жерін көгінің,

Көкшіл торғын жібімен

Кайта торлап тігеді.

Күн шашырап бір кезде,

Көтерілер ілезде,

Жұрт ұйқысы қанғасын.

Тіледі ол жұлдыздың

Жүруі үшін күндіз күн,

Түнде тыным алмасын.

- Мына өлең жолдарында не туралы айтылған?

- Қалай ойлайсыңдар? Балалар өз ойларын білдіреді.

Педагог балалардың жауаптарын толықтырады.

Жұмбақ жасыру.

Педагог балаларға жұмбақ жасырады.

Ортасында өзі тұрады,

Жан-жағына күлімдеп

Сан мыңдаған көзі тұрады. Ай мен жұлдыздар.

- Балалар, ай мен жұлдыз туралы білгілерің келе ме?

- Жұлдыздар – өте күшті қызған газдан (плазмадан) тұратын, өзінен жарық шығаратын және табиғаты жағынан Күнге ұқсас аспан денелері. Жұлдыздар Жерден өте қашық орналасқандықтан, телескоппен қарағанның өзінде де нүктедей ғана болып көрінеді. Айсыз түнде жай көзбен қарағанда 5 мыңға жуық жұлдызды, ал күшті телескоп арқылы миллиардтаған жұлдызды көруге болады.

- Сендер қандай жұлдыздар білесіңдер? Темірқазық, жетіқарақшы, Үлкен аю,

Кіші аю.

- Жұлдыздар бізге не үшін керек? Жол бағдарлау үшін.
- Ай - Жердің табиғи серігі, өзінен жарық шығармайтын Жерге ең жақын аспан денесі.

Педагог тапсырма соңында жұлдызшаларды сыйға тартады.

Сергіту сәті.

Педагог балаларға сергіту сәтін орындауды ұсынады.

Шаршасандар, балалар,

Қолдарыңды созыңдар.

Саусақтармен ойнаңдар,

Қолдарыңды сермендер.

Денелерің шынықсын,

Саналарың тынықсын.

Балалар 2 рет кайталайды.

Тәжірибелік әрекет.

Педагог шаммен тәжірибе жасауды ұсынады.

Керекті құралдар: шам, жұлдыздардың суреттері.

Барысы:

- Жұлдыздарға мұқият қараңдаршы. Біз олардың түстері бірдей емес екенін байқаймыз. Көк, ақ, сары, қызғылт, қызыл түсті жұлдыздар.
- Қалай ойлайсыздар, неге олай болады? Балалар өз ойларын білдіреді.
- Жұлдыздар - қызған газдардан тұрады. Ең ыстықтары көгілдір жарықпен жарқырайды. Біраз суықтауы ақ түсті, тіпті суығы сары түсті болады. Содан кейін сарғыш, қызыл болып жарқырайды. Ақыры олар сөнеді.
- Енді қолдарыңа шамдарыңды алыңдар.
- Шамды қосыңдар. Нені байқадыңдар? Шамды қоссақ, ол ақ түсті болып жарқырайды.
- Егер батареясы ескі болса, не болады екен? Онда жарығы әлсіз болады. Содан жарық сары түсті болады, содан кейін қызғылт түсті болады. Содан кейін ол сөніп қалады.
- Балалар, сендерге тәжірибе ұнады ма? Балалар өз ойларын білдіреді.

Шығармашылық әрекет.

Педагог «Нүктелерді қос» графикалық жаттығуды орындауды ұсынады.

Керекті құралдар: қарындаштар, тапсырмалар парағы.

Барысы:

Осы шоқжұлдыздардағы жұлдыздарды сандар арқылы қосып көрейік.

- Нүктелерді қосқаннан кейін не шықты? Шоқжұлдыздар пайда болды.
- Кімде қандай шоқжұлдыз пайда болды? Балалар жауаптарын айтады.

Педагог балаларға көмектеседі.

Жұмбақ жасыру.

Педагог балаларға жұмбақ жасырады.

- Балалар, қараңдаршы, сандықта хат бар. Оқып көрейін, ішінде не жазылған екен?

- Міне, қызық хаттың ішінде жұмбақтар бар екен, жұмбақтың жауабын тауып көреміз бе?

Таңмен көзін ашады,
Әлемге нұрын шашады. (Күн)
Күндіз бәрі қашады,
Түнде аспанды басады. (Жұлдыз)
Ұшады қанатсыз,
Зырлайды аяқсыз. (Зымыран)
Көлде жүрген ақ үйрек,
Түнде бар да, күндіз жоқ. (Ай)
- Жарайсыңдар, балалар!

Педагог дұрыс жауап үшін жұлдызшаларды сыйға тартады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Бүгін біз не туралы әңгімелестік? Аспан әлемі, жұлдыздар, ай туралы.

- Жұлдыздар қай кезде көрінеді? Түнде көрінеді.

- Қандай жұлдыздарды білесіңдер? Темірқазық, жетіқарақшы, үлкен аю, кіші аю.

- Жұлдыздар күндіз неге көрінбейді? Балалар өз ойларын білдіреді.

- Балалар, сендер түнгі аспанды көрдіңдер ме?

- Сендерге ұнай ма? Балалардың жауаптары.

- Күндіз аспанда нені көруге болады? Күнді. Күн - ғарыштың жүрегі, біздің планетамыздың жылу көзі. Көзімізге күн сары секілді болып көрінгенімен, шындығында олай емес. Күннің түсі - ақ. Атмосфераның әсерінен ғана бізде күннің түсі сары болып көрінеді.

Мына сұлу әлемде,
Адам өмір сүреді.
Үлкен менен кішіге,
Күн сәулесін төгеді.

- Күнге қол бұлғайық! Әрбір адам күннің көзіне қарап қуанады. Ол бізді өзінің нұрымен жылытады, біздің тезірек өсуімізге көмектесед

30 Жер ортақ үйіміз

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Оқу қызметінің мақсаты

Жер планетасы және ғаламшардағы адамдардың өмірі туралы түсініктерін қалыптастыру, әртүрлі елдер мен ұлттарға қызығушылық пен құрмет сезімін ояту; балалардың сөздік қорын кеңейту; шығармашылығын дамыту; әлемнің мәдениеттерінің бай алуандығын құрметтеуге, қабылдауға және дұрыс түсінуге тәрбиелеу; достыққа тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөйлемде "глобус", "ғаламшар", "карта", "саяси карта", "ұлттар" сөздерді пайдалану

Әдіс-тәсілдер

Аудиожазбаны тыңдау, оқу қызметін пысықтау, көрсету, қайталау, ойын, түсіндіру, әңгімелеу, сұрақ-жауап, мадақтау, жұмбақтар жасыру, ой қозғау.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Саяси карта, глобус, жердің сызбасы.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына қарай қарындаштар, түрлі-түсті қағаз, қайшы, желім

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері. "Қайырлы таң".

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құрып тұрады

Қайырлы таң! Кім ойланып тапты екен?

Кім тапса да жақсы екен.

Қайырлы таң – жарқыраған күнге де,

Қайырлы таң – жайнап тұрған гүлге де.

Қайырлы таң – бақшаға да, талға да,

Қайырлы таң – күлімдеген жанға да.

Қайырымды таңның нұры тараған,

Қайырымды болып кетер бар адам.

Қайырлы таң кешке дейін созылсын,

Түнде ғана тыныс алып, көз ілсін.

Педагог балаларды жарты шеңберге орындықтарға отыруды ұсынады.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Көркем сөз.

Педагог Абдрахман Асылбектің "Туған жер" өлеңін оқиды.

Туған жердей жер болмас,

Туған елдей ел болмас.

Атам қазақ айтқандай,

Елін сүйген қор болмас.

Құдіретіңе қайранмын,

Келбетіңнен айналдым.

Сені жырлап қанша жан

Бұлбұлыңа айналды.

- Өлең жолдарында не туралы айтылған?

Балалар өз ойларын айтады.

Саяхатқа шығу.

Педагог балаларды саяхатқа шақырады.

- Балалар, сендер саяхаттауды ұнатасыңдар ма? Мен сендерді бүгін біздің үлкен және әдемі Жер ғаламшарының әр түрлі тұрғындарын көруге шақырамын. Осы ерекше сапарға шығу үшін бізге көмекші қажет. Оны білу үшін жұмбақты шешіп көрейік.

Жұмбақ жасыру:

Бір нәрсе бетінде жоқ ой менен қыр,

Өзінің кіндігінен айналып жүр.

Өзіне назар салып қарасаңыз,

Келбеті жер жүзінің көрініп тұр.

- Бұл не, балалар? Глобус.

Педагог глобусты көрсетеді.

- Дұрыс, бұл глобус - жер шарының моделі. Ол бізге саяхатта көмектеседі. Педагог глобусты айналдырады.
- Бір, екі, үш, саяхатымызды баста!
- Балалар, жолға шықпас бұрын көмекшімізге - глобусқа назар аударайық. Глобусқа қарап, Жер ғаламшары туралы не айта аласыңдар? Балалардың жауаптары.
- Балалар, қалай ойлайсыңдар, глобуста көк түсті не? Су. Бұл -теңіздер мен мұхиттар.
- Глобуста мұхит мен теңіздерді кім көрсеткісі келеді? Балалар көрсетеді.
- Жер қандай түсті? Жасыл және қоңыр түсті. Жасыл түсті ғаламшардағы өсімдіктер, ал қоңыр - таулар мен жазықтар.
- Глобуста қандай түс көбірек - жасыл ма, әлде қоңыр? Бұл нені білдіреді? Жер ғаламшарында ормандарды, өсімдіктерді, жануарлар әлемін қорғау қажет.

Карта туралы әңгімелесу.

- Балалар, глобусқа қараңдаршы, әртүрлі елдердің қайда екенін көре аласыңдар ма? Балалардың жауаптары.
- Оларды көру үшін бізге не көмектеседі? Олай болса жұмбақтың шешуін табайық:
Жер көрдім қаласы бар,
Үйлері жоқ мекендейтін.
Көп көрдім, өзен көрдім,
Сулары жоқ тереңдейтін.
- Бұл не, балалар? Карта.
- Педагог саяси картаны көрсетеді.
- Дұрыс, бұл әлемнің барлық елдерін көрсететін карта - саяси карта. Басқа елдер мен континенттерге бармас бұрын Отанымыз - Қазақстанды табайық. Картадан біздің елдің қайда екенін көрсетіндер.
- Балалар Қазақстанды картадан тауып көрсетеді.
- Педагог балалардың назарын интерактивті тақтадағы Қазақстанның виртуалды 3D-турларының картасына аударады. Қазақстанды табады.
- Қалай ойлайсыңдар, неге карта әртүрлі түстермен боялған? Әр түрлі елдер түрлі түстермен ерекшеленеді.
- Ойын ойнайық! Сендер маған картадағы кез-келген түстерді көрсетіндер, оны атайсыңдар, ал мен сендерге қай ел екенін айтамын.

"Әлем елдері" дидактикалық ойыны.

- Балалар түстерді көрсетеді және атайды, педагог елдің және оның тұрғындарының атын айтады. Балалар көмектесе алады.
- Мысалы: Қазақстан - қазақтар, Ресей - орыстар, Франция - француздар, Бразилия - бразилиялықтар, Қытай - қытай.
- Қалай ойлайсыңдар, әр түрлі елдердің тұрғындары бір-бірінен немен ерекшеленеді? Терісінің түсі, тілі, салт-дәстүрлері.
- Бізді біріктіретін нәрсе бар ма? Адамдар сыртқы келбеті жағынан ұқсас

(қолдары, аяқтары, көздері, құлақтары бар), бірдей әрекеттерді жасайды (спорт, музыка, кітап оқу, сурет салу, балабақшаға, мектепке бару), біз бір ғаламшарда тұрамыз.

Сары, ақпыз, қарамыз,

Бәрімізде баламыз.

Бір қалада тұрамыз,

Бір мектепке барамыз.

Ақ, қара деп бөлмейміз,

Бір жыл туған төлдейміз,

Туысқанбыз татумыз,

Биіктерге өрлейміз.

"Қол шапалақтау" ойыны.

- Бәрімізді біріктіретін нәрселер бар. Оларды ойын арқылы білейік. Мен сендерге белгілі бір қасиетті айтамын. Қасиеті барлар орындарынан тұрып, қолдарын жоғары көтереді, ал басқалары оларға қол шапалақтайды. Егер бәрі тұрса, бәріміз бірге қол шапалақтаймыз. Тұрыңдар:

- оқи алады,

- карусельдерге мінуді ұнатады,

- мультфильмдерді көруді ұнатады,

- балмұздақты жақсы көреді,

- ойнағанды ұнатады,

- ғарышқа ұшуды армандайды,

- жануарларды ұнатады,

- дәмді тамақтанғанды ұнатады.

- Кім ауырғанды ұнатады? Рас, ешкім ауырғанды ұнатпайды, бәрі сау болғысы келеді!

- Мүмкін, әлемдегі барлық балалар шарларды жақсы көреді, иә? Енді бәріміз бірге үлкен шарды үрлейік.

Сергіту сәті.

Педагог балаларды топтың ортасына шеңберге шақырып, сергіту сәтін орындауды ұсынады.

Біз тез шарды үрлейміз, (балалар шашырайды, қолдарын ұстап, шеңбер құрады.)

Ол үлкен болады.

Міне! (Қолымызбен көрсетеміз.)

Кенеттен шар жарылды - ссссссс (шеңберді ортасына қарай тарылтамыз).

Ауа шықты, (қолымызды алға созамыз)

Ол жіп- жіңішке болды. (шар қандай болғанын қолдарымен көрсетеміз.)

Біз қайғырмаймыз (Басымызды шайқаймыз.)

Біз қайтадан үрлейміз.

Біз шарды тез арада үрлейміз (шеңбер құрамыз).

Ол үлкен болады!

Міне!

Балалар шапалақтайды.

Ұжымдық шығармашылық қызмет.

"Достық картасын" жапсыру.

Керекті құралдар: қарындаштар, қайшылар, түрлі-түсті қағаздар, ватманға салынған жер шары.

Барысы:

Балалар қарындашпен алақандарының силуэттерін түрлі-түсті қағаз парақтарына салады, оны қайшымен қияды. Содан кейін «алақандарын» жер шарына жапсырады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Бізде қандай керемет карта шықты!
- Сендер оны қандай көңіл-күймен жасадыңдар?
- Қалай ойлайсыңдар, бұл картадан не көруге болады? Біздің ғаламшарды, әр түрлі елдерді, барлық адамдар арасындағы достықты.
- Бұл картаны сақтап қояйық. Және біз әрқашан бір-бірімізге ұқсамайтын әдемі ғаламшардың тұрғындары екенімізді әрдайым есімізде сақтайық.
- Балалар, бүгінгі саяхат сендерге ұнады ма?
- Не ұнады?

Шөліркемей гүл тұрсын,

Жерім жайнап құлпырсын.

Нұрын сыйлап біздерге,

Көкте мәңгі күн тұрсын.

Ортақ бізге туыстық,

Нұр сыйлаған күн ыстық,

Ыстық бізге кең өлке,

Ыстық бізге тыныштық.

31 Көктемгі ағаштар

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Оқу қызметінің мақсаты

Ағаштар туралы білімдерін кеңейту, ағаштарды ажырата білуге үйрету; ағаштардың маңызы туралы білімдерін кеңейту; көктем мезгілінің ерекшеліктері туралы білімдерін толықтыру; сөздік қорын, ойлауын дамыту; ағаштарды қорғауға деген құштарлықтарын ояту, өсімдіктер әлеміне сүйіспеншілікке тәрбиелеу

Сөздік жұмыс

Сөйлемде "емен", "үйеңкі", "өсімдік", "жыл құстары", "гүлдейді" сөздерді пайдалану

Әдіс-тәсілдер

Аудиожазбаны тыңдау, оқу қызметін пысықтау, көрсету, қайталау, ойын, түсіндіру, әңгімелеу, сұрақ-жауап, мадақтау, жұмбақтар жасыру, ой қозғау, көркем сөз

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Бөктемгі орманның декорациясы, көктемгі ағаштардың суреттері, қорапша.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына қарай ағаштардың жапырақтары, желім, жіптерге ілінген жапырақтар

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері. "Сындырма мені".

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құрып тұрады.

Жас ағаш айтады:

Сындырма мені,

Мен - жақсылық кені!

Мен – денсаулық емі!

Мен еркелетем сені!

Күтсендер, гүл ашам!

Жолыңа нұр шашам!

Жапырағым жоңыңнан сипар,

Бұтағым арқаңнан қағар.

Саяма сағаларсың,

Салқындап дем аларсың!

Педагог балаларды жарты шеңберге орындықтарға отыруды ұсынады.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Педагог Сиқыршы костюмінде балаларға келеді.

- Сәлеметсіңдер ме, балалар, мен ертегідегі Сиқыршымын. Бүгін сендерді игі істер жасауға шақырамын.

- Көздеріңді жұмыңдар, енді мен сиқырлы таяқшамды алып, сендерді орманға апарамын.

Перде ашылады, балалардың алдында көктемгі орманның декорациясы шығады.

Педагог жыл құстары туралы өлең оқиды.

Жыл құстары көктемде

Керуендеп келеді.

Күн қызуын төккенде,

Серуендеп келеді.

- Балалар, қандай құстар ұшып келді? Балалардың жауаптары.

- Олар қайдан ұшып келді? Жылы жақтан ұшып келді.

Педагог көктем туралы өлең оқиды.

Ақ қар еріп, су көбейіп,

Сай – салаға толады.

Ағаш басы, бүршік шашып,

Гүл бәйшешек толады.

Бұл қай кезде болады?

- Өлеңде қай мезгіл туралы айтылған? Көктем мезгілі туралы.

Педагог ағаштар туралы өлең оқиды.

Тамшы, тамшы, тамшылар,
Көгерді ағаш, тал шынар.
Тамшылардан өнетін
Тамаша гүлдер бар шығар.

- Көктемде ағаштарға не болады? Бүршік жарып, жапырақтар шығады.
- Сонымен, біз көктемгі ормандамыз! Мұнда қандай ағаштар өседі? Айналаға қараңдаршы!

Педагог жұмбақ жасырады:

Күн жылынса киінді,
Суытса шешті киімді.

- Бұл не, балалар? Ағаш.
- Балалар, ағаш қандай табиғатқа жатады? Тірі табиғатқа.
- Неге олай ойлайсыңдар?
- Балалар, дұрыс, ағаштар да жаны бар тіршілік иесі. Ағаштар адамдар сияқты көктемде күш қуатқа кенеледі. Ағаштар жапырақтарына, діңіне байланысты әр түрлі болады. Олай болса, ағаштар туралы тыңдандар.

Педагог балаларға интерактивті тақтадан презентация көрсетіп, "Сен білесің бе?" ойынын ұсынады.

Шетен – суықтан қорықпайды. Биік өседі, қабығы қызыл қоңыр түсті ағаш және оның қызыл түсті домалақ жемісі бар

- Балалар, осы тақпақ ішінен ағаш аттарын табамыз, тақпақты қайталаймыз.

Аппақ қайың, қарағай
Қосылыпты табысып.
Сұлу терекке жасыл желек
Құшақтасып қабысып,
Қарағайым, жұпар майың
Жібек жолмен аңқиды.
Балалар ағаштардың аттарын қайталайды.

"Сипаттама бойынша ағашты тап" ойыны.

- Балалар, келіңдер, ойнайық! Сіздерге ағаштар туралы жұмбақтар жасырамын. Ағашты орманнан тауып көрсетіңдер.
- Діңі жұмсақ болса да,
Тіп - тік шырқап өседі.
Осы ағашпен ауланы

Шетен – суықтан қорықпайды. Биік өседі, қабығы қызыл қоңыр түсті ағаш және оның қызыл түсті домалақ жемісі бар

- Балалар, осы тақпақ ішінен ағаш аттарын табамыз, тақпақты қайталаймыз.

Аппақ қайың, қарағай
Қосылыпты табысып.

Сұлу терекке жасыл желек
Құшақтасып қабысып,
Қарағайым, жұпар майың
Жібек жолмен аңқиды.
Балалар ағаштардың аттарын қайталайды.

"Сипаттама бойынша ағашты тап" ойыны.

- Балалар, келіңдер, ойнайық! Сіздерге ағаштар туралы жұмбақтар жасырамын. Ағашты орманнан тауып көрсетіңдер.
Діңі жұмсақ болса да,
Тіп - тік шырқап өседі.
Осы ағашпен ауланы
- Менің сиқырлы қорабымда ағаштардың жапырақтары бар. Жапырақтарды ағаштарға берейік.

"Ағаштың жапырағын тап та, бер" дидактикалық ойыны. Педагог балаларға ойын ойнауды ұсынады.

Керекті құралдар: ағаштардың жапырақтары, желім.
Барысы: ағаштардың жапырақтарын сыртқы келбеті бойынша табамыз.
- Балалар, бұл қай ағаштың жапырағы? Еменнің, қайынның, теректің, шетеннің жапырақтары.
Балалар ағаштарға жапырақ жапсырады.
- Балалар, сендер ағаштардың жапырақтарын дұрыс таптыңдар, ормандағы ағаштар көркейіп кетті."

Сергіту сәті.

Педагог балаларға сергіту сәтін орындауды ұсынады.

Жел улейді: у-у
Құйын келіп зулейді: зу-зу
Қатты- қатты жел соқты: гу-гу,
Жапырақтар қол соқты: ду-ду. (қолмен оңға, солға шапалақтау)
Балалар 2 рет қайталайды.

Жұмбақ жасыру.

Алдымнан өтті бұлдырлап,
Тұра қалдым жолында.
Ұстайын деп ойладым,
Ілінбеді қолыма.
- Бұл не, балалар! Жел.
- Жел қалай соғады? Қатты, ақырын соғады.
Педагог балаларға жіптерге ілінген жапырақтарды ұсынады.

"Жапыраққа соққы беру" тыныс жаттығуы.

- Жапырақтарға жел сияқты үрлейміз, ақырын үрлейміз, қатты үрлейміз.
Балалар жақсы көңіл-күймен жапырақтарды үрлейді.

Мақал-мәтел айту.

Педагог балаларға ағаштар туралы мақал-мәтел айтуды ұсынады.

- Балалар, табиғат, ағашқа байланысты мәтелдерді кім біледі?

Бір тал кессең – он тал ек.

Адам көркі шүберек.

Ағаш көркі жапырақ.

Доссыз адам – жапырақсыз ағашпен тең.

- Адам ағаштарға қандай зиян тигізуі мүмкін? Адамдар бұтақтарды сындырады, қабығын зақымдайды, ормандарды кесіп тастайды.

"Жасыл патруль" сөздік ойынын ойнайды.

- Егер бұтақ сынған болса, ағашқа қалай көмектесесіңдер? Шүберекпен таңу керек.

- Егер қабығы балтамен кесілген болса? Балшықпен жабу керек.

- Егер сөндірілмеген отты көрсеңдер, не істейсіңдер? Сумен, құммен жабу керек.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Балалар, біз бүгін қайда саяхатқа бардық? Көктемгі орманға бардық.

- Орманда не өсіп тұр? Ағаштар, бұтақтар, гүлдер өседі.

- Ағаштардың аттарын атаңдар. Балалардың жауаптары.

- Ойын ойнайық:

«Жақсы–жаман» ойыны.

Ағаштың бұтағын сындыру – жаман.

Ағаштағы құстың ұясын бұзу – жаман.

Құстарға ұя жасау – жақсы.

Гүлдерге су құю – жақсы.

Ағаш бұтағындағы құсты рогаткамен ату – жаман.

Далада өсіп тұрған гүлдерді жұлып бүлдіру – жаман.

Бұтақтарды сындырмай,

Ағаштарды баптайық.

Құстарды да атпайық,

Табиғатты сақтайық!

32 Тірі және өлі табиғат

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Оқу қызметінің мақсаты

Тірі және өлі табиғат туралы білімдерін кеңейту; қойылған сұрақтың дұрыс жауабын табуға үйрету; қызығушылығын, есте сақтау қабілеттерін, шығармашылық қиялын дамыту; адамның табиғатпен байланысын және өзара әрекетін анықтау; табиғатқа қамқорлық қатынасты тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөйлемде "табиғат", "тірі", "өлі", "жан-жануар", "тіршілік" сөздерді пайдалану

Әдіс-тәсілдер

Аудиожазбаны тыңдау, ғажайып сәт, тәжірибе, өздік іс-әрекет, рефлексия, оқу қызметін пысықтау, көрсету, қайталау, практикалық жұмыс, бақылау, ойын, шығармашылық әрекет

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Көкөністердің, жемістердің, құстардың, үй жануарлардың, жабайы аңдардың, жәндіктердің, саңырауқұлақтардың суреттері, тірі табиғат суреті, өлі табиғат суреті, дорба, жәшік, бұршақ, дөңгелек жасыл қағаз.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына қарай түрлі-түсті қағаздар, қайшы, желім, қарындаштар, бояулар, қылқаламдар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері. Гүл ұйқыда жатыр еді.
Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құрып тұрады.

Гүл ұйқыда жатыр еді,
Таң атуға жақын еді.
Күннің нұры шашылды,
Гүл қауағы ашылды.
Алдымен шығып бір желек,
Екіншісі тым зерек.
Үшіншісі бір бөлек,
Төртіншісі бір бөлек,
Бесінші де көрінді,
Тұтас гүл боп өрілді!
Педагог балаларға жартылай шеңберге тұруды ұсынады.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Бейнежазба көрсету.
Педагог балалардың назарын интербелсенді тақтадағы бейнежазбаға аударады.

- Біз бүгін саяхатқа шығамыз. Қалай ойлайсыңдар, қайда барамыз?
  - Оны білу үшін экранға назар аударыңдар. Не туралы әңгімелесеміз?
- Табиғат туралы.
- Табиғатты зерттейтін ғылым экология деп аталады. Сендер бүгін жас экологтар боласыңдар.
  - Сонымен, табиғат әлеміне саяхатқа барайық. Жол қиын, мұқият тыңдап отырыңдар.
- Балалар бірінің артынан бірі жүреді.

- Қимылды ойын. "Біз басқан жолдар".**
Педагог балаларға қимылды ойын ойнауды ұсынады:
- 1) біз шаңды жолмен жүріп келе жатырмыз (аяқтарын топылдату);
  - 2) қазір біз дымқыл шөптермен жүреміз (жүру, тізені жоғары көтеру);
  - 3) бірақ алда батпақ бар, абай болыңдар! Секіріп өте шығамыз (бір жағынан екінші жаққа секіру);
  - 4) бұтақтар арасына кіреміз (бұтақтардың арасынан өту);
  - 5) міне, тағы бір жол, аяқтың астында құм (алақандармен шапалақтау);
  - 6) алдымызда көпір, бөренелерден секіреміз (аяқтарын көтеру).
- Балалар, отырып демалайық. Шаршадық.

"3 сөз" дидактикалық ойыны.
Педагог балаларға ойын ойнауды ұсынады.

Мақсаты: педагог 1 сөз айтады. Балалар сол сөзге қатысты 3 сөз айтады.

Керекті құралдар: көкөністердің, жемістердің, құстардың, үй жануарлардың, жабайы аңдардың, жәндіктердің, саңырауқұлақтардың суреттері.

Барысы:

Педагог сөз айтқаннан кейін балалар өз жауаптарын ұсынады. Суреттерін табады.

Көкөністер ... (қырыққабат, қияр, қызанақ)

Жемістер ... (банан, апельсин, алма)

Құстар ... (торғай, көгершін, үкі)

Үй жануарлары ... (сиыр, жылқы, ит)

Жабайы аңдар ... (қасқыр, түлкі, қоян)

Жәндіктер ... (маса, шыбын, көбелек)

Саңырауқұлақтар ... (қозықұйрық, ақ саңырауқұлақ, қайың саңырауқұлағы)

Педагог тапсырманың сапалы орындалуына көңіл аударады.

"Жас эолог" ойыны.

Педагог екі баланы тағайындайды. Оларға бас киімдер кигізеді.

- Жарайсыңдар, сендер бәрін дұрыс атап бердіңдер.
- Балалар, қарандаршы, біз кіммен таныстық? Бұл экологтар.
- Сіздер мұнда не істеп жүрсіздер? Біз тірі және өлі табиғатты зерттейміз.
- Балалар, бүгін біз жас ғалымдардың хабарламасын тыңдаймыз. Олар бізге тірі және өлі табиғат туралы қызықты мәлімет айтып береді.

Сурет бойынша жұмыс.

- Балалар, бізді қоршаған не? Ағаш, дала, су, аспан, гүл.
- Табиғат деген не? Табиғат бізді қоршаған орта.
- Бүгін біз осы табиғат туралы әңгімелейміз. Табиғат екіге бөлінеді. Өлі табиғат және тірі табиғат:
- Өлі табиғатқа не жатады?
- Өлі табиғатқа тау, тас, топырақ, бұлт, құм, су жатады. Өлі табиғат: қоректенбейді, тыныс алмайды, өсіп - өнбейді, қозғалмайды, жүрмейді.
- Тірі табиғатқа адамдар, жан - жануарлар, ағаштар, гүлдер, жәндіктер жатады. Тірі табиғат қоректенеді, тыныс алады, өсіп - өнеді, қозғалады, жүреді, сөйлейді.
- Жас ғалымдар, хабарламалар үшін рахмет. Сіздерді бізбен бірге ойнауға шақырамыз.

Саусақ жаттығуы. "Құстар қанат қағады".

Педагог балаларды топтың ортасына шеңберге шақырып, саусақ жаттығуын орындауды ұсынады.

- Балалар, барлығымыз қолымызды үшбұрыштап жоғары ұстаймыз. Біз құстарға ұя саламыз, құс ұядан басын шығарып жан - жағына қарайды (қимылмен көрсету).

Қосылған алақандарын жан - жаққа бұрады. Құстың ұшқысы келді

(алақандарын ашады, алақандарын қимылдатады), ұша алмайды, құс ұшу

үшін қанаттарын жаттықтырды. Алақанымызды өзімізге қаратып жайып, ашып - жұмайық, бір, екі, үш, кері қарай санаймыз үш, екі, бір.

- Енді, басбармағымызды қозғалтайық. Алақанымызды өзімізге қаратып жайып, екі басбармақты айқастырамыз. Алақанымызды құс қанатын қаққан секілді қозғалыстар жасаймыз. Балалар 2 рет қайталайды.

Сөздерді айтады:

Құстар ұшып барады,

Көкте қанат қағады.

Барлық құстар қосылып,

Шиқ - шиқ - деп, ән салады

Құс ұшып келіп ұясына қайта қонды.

Саусақтарын үшбұрыштап жоғары ұстайды.

- Жарайсыңдар, балалар! Балалар орындарына отырады.

Тірі және өлі табиғатқа байланысты жұмбақтар жасыру.

Көзге ілінбейді,

Жұтсаң білінбейді. (Ауа)

Үсті толы ине,

Бірақта, іс тігіп,

Қадамайды түйме. (Кірпі)

- Жарайсың, балалар, сондықтан жолға түсетін кез келді. Қараңдаршы, дорба жатыр. Онда не бар екенін білейік? (Бұршақ, дорба, жер)

"Ғажайып дорба" дидактикалық ойыны.

Педагог балаларға дорбаны көрсетеді.

Керекті құралдар: дорба, жәшік, бұршақ.

Мақсаты: балалардың сипап сезу қабілетін дамыту. Заттың атын атату.

Барысы: Балалар кезекпен дорбаға қолдарын салып, ұстап, сипап көру арқылы заттың атын атайды. Дорбада не бар екенін айтады (бұршақ).

Педагог балаларға бұршақты алуды ұсынады.

Тәжірибелік әрекет.

- Біздің бұршақтар өмір сүріп, өсуді қалайды. Тәжірибе жасап, оларды жәшіктегі жерге отырғызайық.

- Содан кейін не істейміз? Оларды суарамыз.

- Балалар, үстелге барып, бұршақты жәшікке салайық. Балалар бұршақты егіп, оны суарады.

Педагог жұмыс барысында қосымша сұрақтар қойып, жұмыстарын реттейді.

Шығармашылық әрекет.

Керекті құралдар: дөңгелек жасыл қағаз, түрлі-түсті қағаздар, қайшы, желім, қарындаштар, бояулар, қылқаламдар.

Барысы:

- Балалар, қазір мен тақтаға дөңгелек жасыл қағаз ілемін. Бұл біздің жеріміз. Ал сендер жердің көркейіп, сұлуланып, тіршілікке енуі үшін жұмыла жұмыс

жасаңдар.

- Алдарыңда жатқан қағаздардан жерде тіршілік ететін, жерге көрік беретін тіршілік иелерінің суретін салып, коллаж дайындаңдар.

Балалар әрқайсысы түрлі-түсті қағаздан гүлді, ағашты, суды, тауды, жа - жануарларды жасап, желімдейді.

Педагог балалардың жұмысын талдайды, қорытындылайды.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Балалар, осымен саяхатымыз аяқталды.

- Бүгін біз не туралы әңгімелестік? Тірі және өлі табиғат туралы.

- Тірі табиғатқа не жатады? Адам, өсімдіктер, жан-жануар жатады.

- Өлі табиғатқа не жатады? Тас, құм, ай, аспан, жер, жел жатады.

- Тағы не жасадық? Балалардың жауаптары.

- Сендерге не ұнады? Балалардың жауаптары.

- Көңіл-күйлерін қалай?

Табиғат пен тіршілік

Көк түтінге тұншығып,

Аяқ асты тапталып,

Жатыр қанша гүл солып.

Ей, адамдар, күнмен гүлден жаралған,

Табиғатты аялаңдар,

Мәпелеңдер, балалар!

33 Асқар таулар

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Оқу қызметінің мақсаты

Балалардың қоршаған орта туралы білімдерін бекіту, табиғат, тіршілік, қоршаған орта арасында байланыс жайлы түсініктерін қалыптастыру, балаларға өлі және тірі табиғат жөнінде білімдерін кеңейту; балалардың ойлау қабілеттерін дамыту; табиғатқа сүйіспеншілікпен қарауға, қадірлей білу және қамқорлық жасай білуге үйрету.

Сөздік жұмыс

Сөйлемде "глобус", "етегі", "шыңы", "жоңы", "беткейі", "өзен аңғарлары" сөздерін пайдалану

Әдіс-тәсілдер

Аудиожазбаны тыңдау, ғажайып сәт, түсіндіру, көрсету, қайталау, көркем сөз, сергіту сәті, бақылау, пысықтау, ойын.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Глобус, ватманға салынған таулардың суреті, жануарлар, құстар, бұталар, ағаштардың суреттері, «Қазақстан таулары» презентациясы.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына қарай қоңыр түсті орамалдар.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері. "Армысың!"

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құрып тұрады.

Армысың, қайырымды аспан ата,
Армысың, мейрімді жер ана,
Армысың, бақ дәулетті Жерім менің,
Армысың, асқар тауым, көлім менің,
Армысың, балабақша, дос жаран!
Балалар бір-бірімен құшақтасады.
Педагог балаларды жарты шеңберге орындықтарға отырғызады.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Әңгімелесу.

- Әрбір адам үшін дүниедегі ең қасиетті де киелі ұғым – Отан, туған жер. Қазақстан - туған жер, Сені қатты сүйемін. Көлдер, таулар, даламды, Отаным деп білемін! Бұл өлең не туралы айтылған? Туған жер, Отан туралы.
- Балалар, Отан дегеніміз не? Отан денегіміз - адамның туып өскен жері.
- Дұрыс айтасындар, "Отансыз адам – қанатсыз құспен тең" демекші, әр адамның Отаны өзі үшін ыстық. Қазақ елінде тұратын адамдардың Отаны – Қазақстан Республикасы.
- Балалар, мен сендерге жұмбақ жасырамын, мұқият тыңдаңдар: Бір жерінде ыстық, Бір жерінде суық, Бір жерінде күн, Бір жерінде түн, Керемет алып неткен.
- Бұл не, балалар? Дұрыс айтасындар, бұл - глобус.
- Глобус туралы не білесіңдер? Глобус дегеніміз жер шарының кішірейтілген моделі. Глобуста – көк түспен су беті, жасыл түспен тегіс жерлер, қоңыр түспен биік таулар, сары түспен аласа таулар бейнеленген.
- Олай болса, тағы жұмбақ жасырғым келеді.

Жұмбақ жасыру.

- Үлкен, үлкен түйені
Тастапты атам шөгеріп.
Өркеші бұлтқа тиеді,
Бауыры жатыр көгеріп.
- Бұл не, балалар? Таулар.
  - Бүгін біз таулар дегеніміз не, тауларда не бар, біздің елдегі таулар қандай екенін білеміз.

- Глобуста тауларды кім көрсетеді? Балалар таулы жерлерді көрсетеді. Педагог балалардың назарын интерактивті тақтаға аударады.

- Таулар деген не? Жер бетінің маңайындағы жазықтардан оқшау көтеріліп жатқан, қатты тілімденген биік бөліктерін таулар деп атайды. Таудың етегі, шыңы, басы, жоны, беткейі, өзен аңғарлары болады. Таулар бір-біріне жалғаса созылып жатады. Мұндай жалғаса тізіліп жатқан таулар тау жотасы деп аталады. Бірнеше тау жоталары келіп түйісетін жерді тау торабы деп атайды. Тау биіктігі әртүрлі болады. Олардың басын үнемі қар немесе мұз басып жатады.

- Қалай ойлайсыңдар, таулар не үшін қажет? Олар бізді жел мен дауылдан құтқарады.

- Балалар, таулардың қалай пайда болатыны туралы білгілерің келе ме?

- Олай болса, табиғат бұрышына шақырамын.

Практикалық жұмыс.

Педагог балаларды табиғат бұрышына баруды ұсынады.

Керекті құралдар: қоңыр түсті орамалдар.

Барысы:

- Бір жерлерде шетсіз-шексіз керіліп дала жатыр, ал енді бір жерлерде өркеш-өркеш таулар тұр.

- Неге бұлай? Бәрінің сыры - жер қыртысында. Ол ешуақытта да тыныш жатпайды: кейде дір-дір сілкініп, бетіндегінің бәрін бір шайқап өтеді; кейде төмен ойысып, ал кейде қатпар-қатпар жиырыла қалады. Тау мен дала да, ойпат пен төбе де жер қыртысының осындай қозғалыстары нәтижесінде пайда болады.

1. Қолдарыңа орамал алыңдар, теп-тегіс жайылған алаканның үстіне төсеңдер. Орамал - бұл жер қыртысы.

- Не байқадыңдар? Балалар өз ойларын айтады.

- "Жер қыртысы" бірден қозғалысқа келді: жиырыла бастады, бедерлене түсті. Көз алдында «таулар» тұлғаланып, олардың арасынан «сайлар» пайда болды.

Осыған ұқсас құбылыс табиғатта да өтіп жатады, тек әрине, дәл осылай тез емес.

Педагог балалардың назарын интерактивті тақтаға аударады.

Бейнежазба "Тау жыныстарының түзілу кезеңдері".

Көркем сөз.

- Таулар әрқашан адамдарды өзінің үлкендігімен, қол жетімсіздігімен таң қалдырды, сонымен бірге адамдарды қызықтырды. Көптеген ақындар өлең жазды.

Педагог Мұқағали Мақатаевтың "Мен – таулықпын" өлеңін оқиды.

Тау дейтін алып жүрек Ана туған

Мен таулықпын!

Тадан мен жаратылғам.

Киіктің сүтін емін ержеткенмін

Қуат алып қыранның қанатынан.

Мен таулықпын!

Таудан мен жаратылғам.

Бұлт бүркеніп, жай отын ала туғам

Күн алғашқы сәулесін маған шашып

Маған келіп түнейді қара тұман.

Тау ұлымын

Тау - менің дәу бесігім

Мен оның әуресімін, сәулесімін.

Асқар шыңдар желпиді бесігімді

Бір орамын ағытып сәлдесінің.

- Ақын неге өзін «таулықпын» деп атайды? Өйткені ол таудан жаратылған.

- Тауды неге теңейді? Тауды туған анасымен теңейді.

- Ақын өзін қалай сипаттайды? Мен оның әуресімін, сәулесімін дейді.

Сергіту сәті.

Педагог балаларды сергіту сәтін орындауды ұсынады.

Ал, балалар, тұрайық,

Үлкен шеңбер құрайық.

Үлкен шеңбер құрған соң,

Алақанды ұрайық

Оң жақтағы балаға,

Сол жақтағы балаға,

Шапалақта шапалақ

Жоғары төмен қарайық,

Орнымызды табайық.

Балалар 2 рет қайталайды.

Педагог балалардың назарын интерактивті тақтаға аударады. Қазақстан таулары презентациясы.

- Енді мен сендерді Қазақстан тауларына саяхатқа шақырамын.

Түрген шатқалы ыстық бастауларымен, сарқырамаларымен, қалың ормандарымен, өзендерімен, шипалық өсімдіктерімен, жеміс-жидектерімен танымал. Ең басты байлығы – сарқырмалар. Олардың саны жетіге жуық.

Аюлы Сарқырамасы 30 метр биіктікте құлайды және айналысындағы шыршалары көрген көзді ынтықтырады. Жартастарда мұз дәуіріне дейінгі өсімдіктердің іздері қалған.

Тянь-шань және Хан-Тәңірі. Мәр-мар тасты еске салатын үшкір пирамидалы тау алыстан-ақ көзге көрінеді. Таудың айналасында небір аңыздар тараған. Оны кейде Тәңіртау немесе Қантау деп те атайды. Екінші атауға себеп болған – күн батар кезде тау шыңының қызыл түске боялатындығы. Шыңғы жету – әрбір қазақстандық альпинистің арманы деуге болады.

Сурет құрастыру.

Педагог балаларға таулардың суретін ұсынады. Тауларда мекендейтін жан-жануарлар мен өсетін ағаштарды орналастыруды ұсынады. Балалар суреттердің ішінен тандап алады.

Керекті құралдар: ватманға салынған таулардың суреті, жануарлар, құстар, бұталар, ағаштардың суреттері.

- Тауларды не бұзатынын білесіңдер ме? Жауын, жел.

- Балалар, тауда мекендейтін жануарлар мен құстардың атын атай аласыңдар ма? Қой, ешкі, бүркіт, аю.

- Тауда не өседі? Бұталар, ағаштар.

- Тауларда таза көлдер мен өзендер бар. Тауда дем алуға, қыдырып тынығуға болады Таудағы жайлауда мал жайылады. Көкшетау, Баянауыл, Қарқаралы тауларында шипажайлар бар. Тау етегінде егін егеді, жеміс бағы мен бақша өсірілді. Міне, таулардың да пайдасы мол екен.

Педагог балалардың жұмысын талдайды.

Таулар туралы мақал-мәтелдер айту.

- Таулар туралы қандай мақал-мәтел білесіңдер?

Асқар тау алыстан көрінеді.

Асқар таудай алып бол,

Әпшақ күндей жарық бол.

Асқар таудың айбыны қарыменен.

Асу бермес асқар жоқ.

Бұлбұлға бау жақсы, Кекілікке тау жақсы.

Табалдырықтан биік тау жоқ.

Тау баласы тауға қарап өседі.

Таулы жердің қыраны көп.

Көрінген таудың алыстығы жоқ.

Тау айналмайды, тас айналады.

Тауына қарай тоғайы, шошқасына қарай торайы.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Балалар, тауға барған сапарымыз седерге ұнады ма? Иә.

- Не ұнады? Балалар өз ойларын айтады

- Қазақстандағы тауларды атаңдар. Алтай, Түрген, Сарыарқа таулары

- Таулар туралы біз не білдік бүгін? Таулар әр түрлі болады, биік және төмен, тік және жұмсақ таулар, қарлы шыңдар мен жасыл ормандар, тауларда әртүрлі жануарлар мен құстар мекендейді, тауларда өзендер мен көлдер бар, тауларда таза ауа және таза су бар.

- Балалар, бүгін біз таулар туралы көп сөйлестік. Адамдар тауда жүргенде өздерін қалай ұстау керек?

- Балалар, тауды неге теңейді?

- Өке – асқар тауға тең.

- Таудай талап берсін дейді.

- Тау суындай таусылмас бақыт берсін деген тілек айтылып жатады.
- Денелі, кеуделі үлкен кісілерді «таудай екен, жардай екен» дейді.

34 Әсемдік әлемі

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Оқу қызметінің мақсаты

Балаларға гүлдер туралы, соның ішінде дала, бөлме, емдік қасиеті бар гүлдері туралы түсінік беру; суреттерін көрсете отырып, құрылысымен таныстыру; балалардың қиялын, ой-өрісін, зейінін дамыту: ұқыптылыққа, әдемілікке тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөйлемде "бәйшешек", "түймедақ", "күлтелері", "дала гүлдері", "бөлме гүлдері", "қызғалдақ" сөздерін пайдалану

Әдіс-тәсілдер

Аудиожазбаны тыңдау, ғажайып сәт, түсіндіру, көрсету, қайталау, көркем сөз, сергіту сәті, тәжірибелік әрекет, бақылау, пысықтау, ойын.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

Вазадағы гүлдер, гүлдің құрылысының суреті, "Ә.Қастеевтің "Гүлденген алма ағаштар" суреті, гүлдің өскіні, шелек, құралдар.

2. ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

Бала санына қарай гүлдер.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері. "Сурет салсам".

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құрып тұрады.

«Сурет салсам - гүл саламын,

Гүлге толып тұрса алаңым»- деймін мен.

«Сурет салсам – күн саламын,

Күндей күліп тұрса маңым»- деймін мен.

«Сурет салсам - қала салам,

Болсын барлық баласы аман»- деймін мен.

«Сурет салсам - Адам салам,

Қорған болсын, маған, саған»- деймін мен.

Педагог балаларды жарты шеңберге орындықтарға отырғызады.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Ғажайып сәт.

- Балалар, бүгін тіпті құлпырып, әдемі болып кетіпсіңдер. Гүлдей жайнап, өсе беріңдер! Мен сендерге жұмбақ айтамын, оның шешуін тапсаңдар, бүгінгі оқу қызметтің тақырыбын білесіңдер.

Жұмбақ жасыру.

Құлпырса қадірлейді, аялайды,

Қураса сыпырғышқа жарамайды.

- Бұл не, балалар? Оның шешуі гүл.

Педагог балалардың назарын вазада тұрған гүлдерге аударады.

- Балалар, қараңдаршы, қандай әдемі гүлдер!

- Сендердің үйлерінде гүлдер бар ма? Қандай гүлдер бар? Балалар өз жауаптарын айтады.

- Гүл дегеніміз - өсімдік, олар өмір сәні, табиғат көркі. Гүлдер терезелердің алдына сән бергенімен қоймай, бөлме ауасын тазартады, адамдарға жақсы көңіл-күй сыйлайды. Гүлдердің де жаны бар, адамдармен сөйлескендей олармен де сөйлесіп, өз ілтипатыңды білдіріп, баптап, күтіп, сүйіспеншілікпен қарап, еркелетіп тұру қажет.

- Ендеше бүгін мен сендерді «Гүлдер әлеміне» шақырамын. Гүлдердің түрлерімен танысамыз, пайдасы туралы әңгімелесеміз..

Гүлдер түрлері презентациясы..

Педагог балалардың назарын интерактивті тақтадағы аударады.

Слайд №2. Гүлдер: бәйшешек, раушан, қызғалдақ, бақбақ, түймедақ. Бұл гүлдер көктемде, жазда өседі. Дала гүлдері күтімді қажет етпейді. Раушан гүлі – әлемдегі ең әдемі гүлдердің бірі. Қызғалдақ - дүние жүзіне кең таралған әдемі гүлдердің бірі. Қызғалдақтың Отаны туралы пікір таластар өте көп. Бірақ Қызғалдақтың Отаны – Қазақстан!

Слайд №3. Бөлме гүлдері тек қана үйде өседі, ыдысқа топырақ салып отырғызады. Топтағы гүлдерге су құйып, жапырақтарын сүртіп күтуіміз керек. Бөлме гүлдері: спатифиллум (әйел бақыты), майлы өсімдік, кактус, фикус, пальма.

Слайд №4. Емдік қасиеті бар гүлдер. Каланхоэ өсімдігі бөлме гүлдері қатарына жатқызылады. Бұл әдемі әрі шипалы өсімдікке көп күтімнің қажеті жоқ. Тек күннің көзі түсетін терезенің алдына қойып, топырағы құрғай бастаған кезде бір суарып қойсаңыз болды.

Слайд №5. Жылыжайдағы гүлдер. Жылыжай - жылу сүйетін гүлдерді жыл бойы өсіруге мүмкіндік беретін, қорғалған, жылытылатын, кендігі әр алуан құрылыс.

Слайд №6. Баубақшада гүлдейтін ағаштар өседі: алма, өрік ағаштары.
- Сонымен, біз қандай гүлдер жайында айттық, есімізге түсірейік.

Бейнежазба көрсету.

Балалардың назарын интерактивті тақтаға аударады.

Педагог гүлді көрсете отырып, балаларды гүлдің құрылысымен таныстырады.

- Гүлдердің құрлысы: тамыры, сабағы, жапырағы, тостағаншасы, күлтешелері, аталығы мен аналығы.
- Гүл дегеніміз - көбеюге қажетті, жыныс мүшелері бар, бұтақтанбайтын, түрі өзгерген, қысқарған өркен.
- Гүлсіз бұлбұл сайрамас,
Гүлсіз дала жайнамас
Бізге нұрын шашады
Көздің жауын алады.
- Балалар, сендер гүл туралы қандай өлеңдер білесіңдер?

Көркем сөз.

Педагог балаларға Өтебай Тұрманжановтың "Көктем келді гүл алып" өлеңін оқиды.

Балалар-ау, балалар!

Шақырады далалар.

Көктем келді гүл алып,

Құстар келді жыр алып.

Қос білекті сыбанып,

Жүгірейік қуанып.
Қыр басына шығайық,
Көктем тілін ұғайық.
Қызғалдақты терейік,
Теріп үйге келейік.
Көбелектей киінген,
Гүлді көріп сүйінген,
Алақайлап жүгірген,
Қып – қызыл бет – бүлдірген,
Қарындасқа қаршадай,
Жас балапан аршадай,
Гүлдің шоғын берейік,
Қуанғанын көрейік.

- Өлең не туралы? Гүлдер қандай болады? Балалар өз ойларын айтады.

Сергіту сәті.

Гүл өсірем үйде, (жоғары қол көтереді)
Су құямын гүлге. (қолмен су құяды)
Гүл күткенді біледі, (тербеледі)
Бойын сылап күледі, (бойын қолымен сыйпайды)
Күнде гүлін ашады,
Жұпарын маған шашады. (қолын желпейді)
Балалар 2 рет қайталайды.

Ертегі айту.

Бір күні гүлден тұрған бау-бақшаның қасынан ұшып бара жатқан жел бір жағымды жұпар иісті сезеді, Бақшадан аңқып тұрған бұл қандай жұпар иіс? - деген оймен гүлдеп тұрған ағаштың біріне жақындайды. Ағаштың бұтақтарында жайқалып тұрған нәзік гүлдерге таңырқай қарайды, "Неткен ғажап, әдемі еді!" - деп таңданады. Біраз уақыт өткен соң ол тағы сол бақтың қасынан ұшып бара жатып, гүлдерді тамашаламақ болып тоқталады. Бірақ жұпар иісті нәзік гүлдердің орнына хош иісті алмалардың өсіп тұрғанын көреді. Ол тағы да таңырқап, "Айнала қалай өзгерген, мынау бір ғажап екен!" - дейді.

Педагог балаларға қандай жеміс ағаштарын және қандай жемісті ұнататындарын сұрап, жұмбақ жасырады:

Көктемде ақ гүл оранады,
Күзде қолға доп оралады. (алма)

Педагог балаларға сергіту сәтін орындауды ұсынады.

Педагог Е.Елубаевтың «Апорт» өлеңін оқиды.

Апорт деген алма бар,

Алматы оның Отаны.
Ондай алма қайда бар?
Жерді жарған атағы.
Күзде жайнап ашыла,
Күннің нұры көшкендей.
Алма ағаштың басында,
Қызыл қарбыз өскендей.

- Балалар, сендер алманы жақсы көресіңдер ме? Алманың қандай пайдасы бар? Балалардың жауаптары.

Тәжірибелік әрекет.

Педагог балаларды табиғат бұрышына шақырады.
Керекті құралдар: гүлдің өскіні, шелек, құралдар.

Барысы:

- Балалар, мен сендерге тәжірибе жүзінде гүлді қалай отырғызып, қалай күтіп баптау керектігін көрсетемін.
- Алдымен, гүлдің өскінін қиып алып, оның тамыры шыққанша суға салып қоямыз. Алдында дайындап қойды.
- Шелекке құнарлы топырақ салып, тамыры шыққан өскінді сол топыраққа отырғызамыз.
- Тамыры топырақтың астында болады, олар көрінбейді, гүлдердің су ішуіне көмектеседі, сондықтан да оларға су құйып тұру қажет. Гүлдердің тамыры дем алу үшін топырағын қопсытамыз.

Педагог балаларға гүлге су құйғызып, топырағын қопсытқызады.

- Балалар, гүлдер өздерінше қуана да, мұңая да алады екен
- Педагог балалардың арасынан жауапты кезекшілерді тағайындайды.
Кезекшілер табиғат бұрышын реттейді.

"Бағбан" сөздік ойыны.

Мақсаты: гүлдердің атын атау.

Барысы:

Балалар шеңберге отырады, педагог оларды «Бағбан» ойынын ойнауға шақырады. Педагог ойынды бастайды:

- Мен Бағбан болып дүниеге келдім, қатты ашуландым, басқа гүлдерден шаршадым, сол гүлден басқа...» Содан кейін балалар бірінен соң бірі ойынға қосылып, өздерінің жауаптарын айтады. Ойын нәтижесінде балалар өздеріне таныс гүлдердің аттарын атайды.
  - Балалар, сендермен өте көңілді, өте қызықты! Мен сендерге тосын сый жасағым келеді. Көздеріңді жұмып, 5-ке дейін санаймыз! 1, 2, 3, 4, 5!
- Бағбан балаларға гүлдерді сыйға таратады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Балалар, бүгін біз не туралы әңгімелестік? Гүлдер туралы.
- Гүлдер нешеге бөлінеді? Гүлдер үшке бөлінеді.
- Дала гүлдерін атаңдар. Раушан гүлі, қызғалдақ, бақ-бақ.
- Бөлме гүлдерін атаңдар. Әйел бақыты, доллар гүлі, кактус, фикус, пальма.
- Емдік қасиеті бар гүлдерді атаңдар. Алоэ, түймедақ, каланхоэ.
- Гүлдер әдемі болып өсу үшін не істеуіміз керек? Суару керек, қопсыту керек.
- Гүлдерді қандай мақсатта қолданамыз? Балалар өз ойларын айтады.
- Сендерге не ұнады? Балалар өз ойларын айтады.
- Тыйым сөздер айтайық:
Көкті жұлма.
Гүлді жұлма.
Шөпті таптама.
- Табиғатты, өсімдіктерді қорғау - біздің міндетіміз. Ағаш, гүл отырғызып, күту керек. Олар ауаны тазартады. Айналаға әдемілік, әсемдік береді. Жақсы көңіл-күй, қуаныш сыйлайды.

35 Бөлме өсімдіктері

Вариативті компонент - Жас зерттеуші

Оқу қызметінің мақсаты

Балалардың өсімдіктердің өсу және даму жолдары туралы түсініктерін қалыптастыру; балаларды сепкішпен су шашуға, дымқыл шүберекпен өсімдіктердің шаңын сүртуге үйрету; сөздік қорын байыту; жұмысты ұқыпты орындауға тәрбиелеу, тіршілік иелеріне қамқорлық жасауда жауапкершілік таныту.

Сөздік жұмыс

Сөйлемде "герань", "фикус", "аспедистра", "қазтабан", "традесканция", "хлорофитум", "су құйғыш", "су шашу", "қопсыту" сөздерін пайдалану

Әдіс-тәсілдер

Аудиожазбаны тыңдау, ғажайып сәт, түсіндіру, көрсету, қайталау, көркем сөз, сергіту сәті, тәжірибелік әрекет, бақылау, пысықтау, ойын.

Құрал-жабдықтар

1. КӨРНЕКІЛІК МАТЕРИАЛДАР

"Ағаштар, бұталар, гүлдер" суреті, бөлме өсімдіктері, бөлме өсімдіктерінің суреттері, мнемокесте, таяқшалар, шүберектер, сукқұйғыш, "Бөлме өсімдіктері" презентациясы.

Оқу қызметінің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қуаныш шеңбері. "Бақшамызға барғанда".

Педагог балаларды қуаныш шеңберіне шақырады. Балалар топтың ортасына шеңбер құрып тұрады.

Бақшамызға барғанда,
Жолыққан бар жандарға.
Ертемен ақ пейілмен:
«Қайырлы таң!» деймін мен.
Күндіз де елді елеймін,
«Қайырлы күн!» - тілеймін.
Үйге кешке келемін,
Не дерімді білемін:
«Кеш жарық!» деп кіремін.

**Балалар қол ұстасып, шеңберге тұрып, бір-біріне тілектер айтады.
Педагог балаларды жарты шеңберге орындықтарға отырғызады.**

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Педагог жұмбақ жасырады:

Жазда жатсаң - көлеңкесін алады,
Қыста жақсаң - жаның рахат табады.
- Ол не? Ағаш.

Сурет бойынша жұмысты жүргізеді.

- Ағаш деген не? Ағаш - сабақтары мен тамырлары сүректеніп біткен, өте жақсы жетілген діңі бар, биіктігі 2 метрден кем болмайтын көп жылдық өсімдік.
- Өсімдіктерді атаңдар. Ағаштар, шөптер, гүлдер - өсімдіктер.
- Олардың адамға қандай пайдасы бар? Олар ауаны тазартады.
- Өсімдіктер неден өседі? Тамырдан, тұқымнан, бұтақтан.
- Көктем мезгілінде өсімдіктердің қандай өзгерістері болады? Көтемде адамдар өсімдіктердің артық бұтақтарын қиып, қайтадан жас өсімдіктер өсіреді.
- Біздің топтағы табиғат бұрышында не бар? Балалардың жауаптары.
- Олай болса, біз бүгін табиғат бұрышында жұмыс істейміз.

Педагог балаларды табиғат бұрышына баруды ұсынады.

Педагог табиғат бұрышындағы гүлдерді көрсетеді. Бөлме өсімдіктерін бақылау жүргізеді.

- Табиғат бұрышында әдемі гүлдер бар.
- Оларды неге бөлме өсімдіктері деп атайды?
- Бөлме гүлдерінің басқа өсімдіктер сияқты несі бар? Тамыры, сабағы, жапырағы және гүлдері бар.
- Гүлдерді қалай күту керек, білесіңдер ме? Тамыры топырақтың астында болады, олар көрінбейді, өсімдіктердің су ішуіне көмектеседі,

сондықтан оларға су құю керек. Гүлдердің тамыры дем алып тұру үшін топырағын қопсыту керек.

- Балалар, өсімдіктердің атын атап көрейікші.

Педагогтың көмегімен бөлмедегі өсімдіктердің атауларын атап шығады: бегония, бальзами, герань, хлорофитум.

- Өсімдіктердің бәріне ортақ ұқсастығын айтып беріндерші.

Олардың тамыры, сабағы, жапырағы бар.

- Олардың бір-бірінен қандай айырмашылығы бар? Гүлдердің жапырақтары әртүрлі, бірінің сабағы жуан, бірінің сабағы жіңішке.

- Бүгін біз гүлдердің тірі организм екенін дәлелдейміз. Өсімдіктер өседі, су ішеді, ауамен демалады, өсуін тоқтатады.

Балалар, қалай ойлайсыңдар, гүлдердің аузы жоқ болса, қалай қоректенеді, су ішеді? Олар тамыр арқылы топырақтан суды өзіне тартады.

- Ал, ауамен қалай демалады? Жапырағы арқылы демалады.

- Олай болса, балалар, тәжірибе жасауға кірісейік.

- Тәжірибе алдында бөлме өсімдіктерінің аттарын есімізге алайық.

"Бөлме өсімдіктері" презентациясы.

Балалардың назарын интерактивті тақтаға аударады.

Мынау алоэ өсімдігі. Жапырақтары тікенді болып келеді, бірақ тікені қолымызға кірмейді. Алоэнің емдік қасиеті бар, одан дәрі-дәрмек жасайды. Бөлменің энергетикалық қалпын жақсартады. Егерде бір жеріңізді жарақаттап алсаңыз, сол жерге осы алоэні кесіп, шырынын жақсаңыз, тез жазылып кетеді.

Қазтабан – адамның ашуын басады. Ол адам ашуланғанда сабыр сақтап, тынышталуына әсер етеді.

Біз гүлдерше өсеміз,

Жапырағы жайқалған.

Сабақтары салалы,

Желге ырғалып шайқалған.

Міне, гүлдің бүршіктері,

Ашылады әдемі.

Балалар 2 рет қайталайды.

"Мақал-мәтелдің жалғасын тап" сөздік ойыны.

Педагог балаларға гүлдер туралы мақал – мәтелдердің жалғасын айтуды ұсынады.

Гүл ашылмай, бұлбұл..... (сайрамас)

Қыз өссе – елдің көркі.

Гүл өссе..... (жердің көркі)

Гүлдің тоны қырық жамау, бірақ .....(исі бар)

Гүл қайда болса көбелек .....(сонда)

Гүл өмір ..... (қызығы)

Гүл сабағымен қадірлі,
Ас ..... (табағымен қадірлі)

Гүлсіз болса жер мұнды,
Күлкісіз болса ..... (ел мұнды)

Гүлсіз бұлбұл ..... (үнсіз)

Педагог балаларға Болат Үсенбаевтің "Гүл өсірдім бөлмеме" өлеңін оқиды.

Көркі болған үйімнің,
Гүлді көрсем сүйіндім.
Қызыл, аппақ гүлдерім
Күнменен мың құбылдың.
Сол гүлдерден әртүрлі
Жұпар иіс аңқиды.
Гүлбағбан боп баптаумен
Өткіземін әр күнді.
Бабын тауып күткемін,
Арам шөбін үптедім.
Мезгілінде су құйып,
Қопсытамын түптерін.
Өсті гүлім найқалып,
Жапырағы жайқалып.
Биіктеді бойы да
Таң арайын қарсы алып.
Үлгі болып өзгеге,
Гүл өсірдім бөлмеме.
Сұлулықтың сыйлығын
Апарамын көрмеге.

- Өлең жолдарында не туралы айтылған? Балалар өз ойларын айтады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

- Біз қандай өсімдіктер туралы әңгімелестік? Бөлме өсімдіктері.
- Бөлме өсімдіктерінің қандай пайдасы бар? Балалардың жауаптары.
- Гүлдердің сырт келбеті қандай? Тамыры, сабағы, жапырағы, гүлі болады.
- Бүгін бақылаған гүліміздің аты қандай?
- Бүгінгі сабақ ұнады ма? Балалар өз ойларын айтады?
- Бөлме өсімдіктерінің қандай пайдасы бар? Бізге қуаныш сыйлайды. Дәрі –

дәрмек жасайды. Бөлменің ауасын тазартады.

- Бөлме өсімдіктерін үнемі суарып, топырағын қопсыту қажет.

Жерден нәр деп топырақ салдым.

Күннен нұр деп гүлді топыраққа отырғыздым.

Судан күн деп гүлге су құйдым.

Ауадан дауа деп гүлді терезенің алдына қоямын.